Educaţie şi formare
perspective actuale

*

Editori:
Gligor Hagău; Daniela Onofrei; Marian Pădure

Educație și formare
- perspective actuale -

Editori:
Gligor Hagău; Daniela Onofrei; Marian Pădure

Argonaut & Limes
Cluj-Napoca, 2016

Seria:
● Filosofie ● Psihologie ● Pedagogie ●
● Ştiinţe ale educaţiei ●

Rerenţi Ştiinţifici:

Prof. univ. dr. Adrian Roșan
Conf. univ. dr. Andrea Hathazi
Asist. Cercet. Dr. Marian Pădure

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

EDUCAȚIE şi formare: perspective actuale / Editori: Gligor Hagău; Daniela Onofrei; Marian Pădure - Cluj-Napoca : Argonaut, Limes, 2016. - 409 p. ; 24 cm.
ISBN 978-973-109-661-2 (Argonaut)
ISBN 978-606-799-025-6 (Limes)

Editura Argonaut
Str. Ciucaş, nr.5/15
Cluj-Napoca
Fax: 0264-425626
0740-139984
e-mail: editura_argonaut@yahoo.com
w.w.w.editura-argonaut.ro
Consilier editorial atestat : Emil POP

Editura Argonaut este acreditată CNCSIS/CNCS din anul 2002

CUPRINS

PREFAȚĂ - Conf.univ.dr. Vasile TIMIȘ 13

Partea 1: Educaţie şi societate

„EDUCAŢIA DE IERI, EDUCAŢIA DE AZI” 19
Gherasim Adela, Stan Anca Ioana

FORME ALE EDUCAȚIEI: EDUCAȚIA FORMALĂ/ EDUCAȚIA NONFORMALĂ..... 26
Trif Cristina

CONTRIBUŢIA EDUCAŢIEI NONFORMALE LA DEZVOLTAREA PERSONALITĂŢII ELEVILOR..... 32
Pintea Andreea Valentina

EDUCAŢIE CIVICĂ ÎN ÎNVĂŢĂMÂNTUL PREŞCOLAR ROMÂNESC 39
Claudia-Roxana Marian, Alina Budean

EDUCAȚIA ÎN SOCIETATE..... 45
Perneș-Stoica Florica

EDUCAȚIA RELIGIOASĂ ÎN FAMILIE..... 52
Groza Simona

FACTORII EDUCAȚIEI..... 59
Silvia Hălăucescu

FACTORII EDUCAȚIEI: FAMILIA, ȘCOALA, BISERICA ȘI INSTITUȚIILE CULTURALE 65
Claudia Toader

FAMILIA, BISERICA ŞI ŞCOALA –FACTORI ESENŢIALI ÎN EDUCAREA MORAL - RELIGIOSĂ A TÂNĂRULUI DE AZI..... 72
Mateiu Călin Andrei, Mateiu Aurica

FAMILIA – MEDIU DE EDUCAȚIE 79
Roșu Marinela

ȘCOALA ȘI FAMILIA- PARTENERI ÎN EDUCAREA COPILULUI .. 86
Mîndruț Cornelia, Dumitraș Anica

FACTORII IMPORTANȚI ÎN DEZVOLTAREA PREȘCOLARULUI 90
Corpodean Irina Rodica

IMPLICAREA PĂRINȚILOR ÎN EDUCAȚIE 95
Otviș Monica, Gordon Anamaria

IMPORTANȚA ORELOR DE COMUNICARE ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚIIELEVILOR 100
Daniela Dumitrescu

IMPORTANȚA ABORDĂRII DIFERENȚIATE A ELEVILOR ȘI A EXPECTANȚEI ÎN CADRUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC ... 105
Marinela Lehene

IMPORTANȚA COLABORĂRII GRĂDINIȚĂ-FAMILIE ÎN EDUCAREA COPILULUI PREȘCOLAR 111
Guceanu Gabriela

ȘCOALA INCLUZIVĂ 115
Dobre Raluca Liliana

SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SOCIO-EMOȚIONALE A COPIILOR PREȘCOLARI, PĂSTRÂND ÎN ACELAȘI TIMP TRADIȚIILE 119
Igna Crina Cornelia, Kanizsay Annamaria

ORA DE RELIGIE... O PROVOCARE A TIMPULUI MODERN.... 127
Cotîrlă Dana

ROLUL EDUCAȚIEI RELIGIOASE IN CONTEXTUL EDUCAȚIEI ACTUALE 133
Laura Lăcraru

ÎNVĂȚĂMÂNTUL SIMULTAN SAU *FANTASTICUL DE TIP RURAL* **135**
Pop Cristina Florentina

EDUCAȚIA ȘI PROVOCĂRILE LUMII CONTEMPORANE **140**
Petrițan Elisaveta

TRANSDISCIPLINARITATEA - O abordare nouă în activitatea didactică..... **144**
Paula Ramona Stecoza

EDUCAŢIA ŞI PROVOCĂRILE LUMII CONTEMPORANE **148**
Soran Mihaela

Partea 2: Originalitate şi creativitate în activitatea didactică

CREATIVITATE ȘI ORIGINALITATE DIDACTICĂ..... **153**
Pogan Rodica

CREATIVITATE ȘI ORIGINALITATE DIDACTICĂ REDATĂ PRIN PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ "ÎN LUMEA POVEȘTILOR CU ANIMALE!" **157**
Câmpan Gabriela Adriana

STIMULAREA CREATIVITĂŢII LA PREŞCOLARI PRIN ACTIVITĂŢILE PRACTICE **165**
Mihály Enikő

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE, PÂRGHII ALE EDUCAȚIEI NONFORMALE..... **172**
Bordianu Cristina

COLOBORARE GRĂDINIŢĂ-FAMILIE, CONDIŢIE DE BAZĂ ÎN REALIZAREA EFICIENTA A EDUCATIEI COPILULUI **177**
Horváth Emese

COMUNICAREA EFICIENTĂ FAMILIE-GRĂDINIȚĂ-COPIL.... **180**
Brândușan Anamaria Laura

INFLUENȚA MEDIULUI FAMILIAR ASUPRA MOTIVAȚIEI ȘCOLARE A ELEVULUI - STUDIU DE CAZ 185
Ștefan Lenuța

ÎMBINAREA METODELOR DE EVALUARE TRADIȚIONALE CU CELE ALTERNATIVE ÎN MOD CREATIV ÎN CADRUL ORELOR LA BIOLOGIE 191
Daniela MARCU

METODE ACTIVE INTERDISCIPLINARE IN DESFASURAREA ACTIVITATII DIDACTICE 198
Adela Simbotin

METODE ACTIVE INTERDISCIPLINARE ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE 204
Călin Cristina

MELOTERAPIA – ACTIVITATE RECUPERATIV TERAPEUTICĂ PENTRU ELEVII CU DEFICIENȚE MULTIPLE DIN CADRUL CENTRULUI ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ „LACRIMA" BISTRIȚA 211
Eniko Cupșa, Emanuela Avram

TERAPIE PRIN MUZICĂ ȘI POVESTE 217
Tămaș Mihaela, Ionac Liliana

ÎNVĂȚAREA EFICIENTĂ ȘI TEHNICILE MINDFULNESS 227
Ionuța Muntean

EXPLOARAREA MEDIULUI DIN MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA DE CĂTRE ELEVII NEVĂZĂTORI GEOTNK –la pas prin orașul comoară 232
Morar Livia-Gina

NOȚIUNILE METAFORICE ALE MATEMATICII ARTISTICE 241
Cacovean Bogdana Mădălina

IMPORTANȚA MIJLOACELOR MODERNE ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚARE 248
Rusan Carmen-Lia, Curtean Cristina Anca

ROLUL ARTEI ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV 251
Rad Georgeta

ROLUL METODELOR INTERACTIVE DE GRUP ÎN DEZVOLTAREA ABILITĂŢILOR SOCIALE LA PREŞCOLARI ... 257
Goia Brînduşa Delia

MANUALELE DE ÎNVĂȚARE A LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ NEMATERNĂ - O POSIBILĂ ALTERNATIVĂ ÎN ASIMILAREA EFICIENTĂ A LIMBII DE CĂTRE ELEVII DEFICIENȚI DE AUZ . 265
Georgeta Ruşti

PARTENERIAT EDUCAŢIONAL "ÎNVĂŢĂM SĂ DĂRUIM" 271
Har Dalina, Vălean Liliana

PARTENERIAT EDUCAȚIONAL: "ÎMPREUNĂ PENTRU BINELE CELOR MICI" 275
(Familia Şi Grădiniţa)
Şeulean Ionela-Lucia

PARTENERIAT EDUCAȚIONAL "MÂNDRU SUNT CĂ SUNT ROMÂN" 279
Gherle Luciana, Măcăieț Elena

PROIECT DE PARTENERIAT EDUCAŢIONAL „DRUMUL CEL BUN" 283
Costa Teodora Viorica

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ „PRIETENII FLUTURAȘULUI ISTEȚEL" 288
Corbean Alina Maria

PRIETENI LA DISTANȚĂ 295
Mureșan Adriana Daniela, Szabo Iulia, Mihály Eniko

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ "PRIETENIE FĂRĂ FRONTIERE" 298
Carmen Milaș

UN SPAŢIU VERDE CURAT PENTRU COPIII NOŞTRII 303
Dosa Ramona

„MICII ECOLOGIŞTI”-PARTENERIAT EDUCAŢIONAL..... 307
Bunea Andreea-Ioana, Bunea Lubiana

ROLUL FACTORILOR EDUCATIVI ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ . 312
Mădălin Ioana-Alina

CREATIVITATEA - OBIECT DE STUDIU AL PSIHOPEDAGOGIEI 317
Soloi Carmen

Partea 3: Aplicaţii didactice

IMPORTANȚA UTILIZĂRII CALCULATORULUI ȘI A TABLEI INTERACTIVE ÎN PROIECTAREA DIDACTICĂ 323
Moldovan Minodora Claudia

METODELE INTERACTIVE – MIJLOC EFICIENT DE ASIMILARE ŞI APLICABILITATE A INFORMAŢIILOR..... 330
Ioţa Cornelia Ionela

MODERN. MODERNISM. METODE MODERNE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE 337
Andronache Mădălina

METODE ŞI TEHNICI DE ABORDARE A PROCESULUI DIDACTIC..... 342
Chiriac Daniela-Veronica

METODE ȘI TEHNICI DE ABORDARE A PROCESULUI DIDACTIC..... 346
Faca Nicoleta Anca, Degău Cristian-Viorel

METODE ACTIVE INTERDISCIPLINARE ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE DIN CADRUL DISCIPLINEI “EDUCAȚIE MUZICALĂ” 353
Ioana Mihaela Vlad

METODE INTERACTIVE UTILIZATE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ DIN GRĂDINIŢĂ 359
Petre Daniela-Sorina

METODA INTERACTIVĂ DE GRUP – DIAMANTUL, ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII INTEGRATE..... 365
Mureșan Delia-Maria, Rus Ana-Carmen

REPERE METODOLOGICE ÎN APLICAREA METODELOR MODERNE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR 372
Boar Delia Ramona, Suciu Bianca Andrada

EXCURSIA-PELERINAJ: metoda didactică între tradiție și modernism 377
Adina Petreuș, Lusiana Pătrânjan

EFICIENTIZAREA ACTULUI LECTURII PRIN MIJLOACELE AUDIO- VIDEO 387
Florea Ileana-Alina

VALORIZAREA JOCULUI DIDACTIC ÎN ACTIVITATEA INSTRUCTIV-EDUCATIVĂ 390
Dimitriu Lăcrămioara

JOCURILE DE MIŞCARE ÎN SPORIREA EFICIENŢEI ACTIVITĂŢII DIDACTICE 395
Sărmăşan Livia

JOCUL DIDACTIC ÎN PREDAREA VERBULUI LA CICLUL PRIMAR 403
Ianc Nicoleta-Daniela

ASCULTAREA (PARTEA PROCESULUI DE COMUNICARE) ÎN PREDAREA MATEMATICII..... 406
Alexa Mioara-Dania

PREDAREA MATEMATICII ÎNTR-O LUME INFORMATIZATĂ... 412
Tamas Maria

IMPORTANŢA MIJLOACELOR AUDIO- VIZUALE ÎN PROIECTAREA DIDACTICĂ 417
Cadar Ramona Ştefania

TRATAREA DIFERENȚIATĂ ÎN ACTIVITAȚILE INSTRUCTIV EDUCATIVE DIN GRADINIȚA 422
Groza Georgeta

ACTIVITATEA INTEGRATĂ - STRATEGIE DE PROIECTARE ȘI APLICARE A CURRICULUM - ULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR..... 427
Cotoară Angelica

„MANAGEMENTUL OPTIMAL AL CLASEI DE ELEVI” PROIECT DE INTERVENŢIE DISCIPLINARĂ 432
Eftemie Alina-Maria

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ 437
Mora Nicoleta

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ – O ALTFEL DE POVESTE 448
Lombrea Irina-Mariana

PREFAȚĂ

ŞCOALA ROMÂNEASCĂ ÎNTRE TRADIŢIE ŞI PROVOCĂRILE CONTEMPORANEITĂŢII

Simpozionul naţional ***Educatie şi formare în contextul provocărilor lumii contemporane***, organizat de către Școala Gimnazială Baciu, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Cluj, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației - Departamentul de Psihopedagogie Specială și Departamentul Didactica Științelor Socio-Umane, Universitatea Tehnică Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Departamentul de Specialitate cu profil Psihopedagogic, World Vision România și Primăria Baciu, se înscrie între eforturile dascălilor de a optimiza activităţile didactice în ton cu cerinţele şi provocările vremurilor pe care le trăim.

Educaţia, sub toate formele şi aspectele ei, se constituie într-o realitate dinamică a provocărilor culturale şi sociale, ceea ce obligă la reflecţie şi implicare atât corpul profesoral, cât şi comunităţile locale. Eficientizarea actului pedagogic ţine de mai mulţi factori cum ar fi: pregătire universitară a viitorilor profesori, abilităţile didactice deprinse în perioada formării didactice iniţiale, condiţiile de desfăşurare a activităţilor didactice oferite de către sistemul educational şi de către comunitatea locală etc.

O pondere aparte în eficientizarea procesului de învăţământ credem că este determinată de felul în care conştientizăm necesitatea unor activităţi care facilitează pregătira didactică sub o formă continuă şi sistematică. Un simpozion cu abordări interdiciplinare vine în sprijinul formării didactice, prin abordări responsabile cu privire la gestionarea sistemului educational prin ministerul de resort, dar şi printr-o evaluare onestă a modului în care dascălii îşi propun eficientizarea şi optimizarea propriilor activităţi, printr-o gestionare echilibrată a binomului *teorie – practică*, prin abordări originale şi creative.

Cu privire la întelegera actuală a raportului teorie-practică apreciem că opinia domnului Profesor Constantin Cucoş, specialist de recunoscut la nivel national şi international, este normativă: “Dialectica actuală teorie-practică pare să privilegieze direcţia practică-teorie, împingând teoria la o adaptare şi configurare în raport cu evoluţia faptelor.

Se ajunge aşadar la următorul *paradox* epistemologic şi practic: nu reflecţia predomină faptele, ci faptele *creează* teoria"[1]. În măsura în care cele două componente interferează şi se susţin reciproc, reconfigurarea, nuanţarea şi creativitatea produc forme de revigorare sistemică.

Orice sistem educaţional se conturează şi se defineşte ca o componentă a sistemului social, fiind determinat de constrângeri legislative, financiare, atitudinale. Totodată dincolo de constrângeri şi limitări orice sistem educational trebuie să-şi creeze anumite disponibilităţi de schimbare care să-i permită anumite conexiuni şi adecvări permanente la realităţile şi solicitările contemporane.

Reforma educaţională se defineşte ca o constantă a ultimilor 20 de ani. Asistăm mereu la schimbări de paradigmă, la revizuiri legislative. Sesizăm o perpetuă tensiune între educaţie şi administraţie, între oferta şcolii şi oferta pieţei de muncă. În acest context suntem obligaţi ca profesori să identificăm unele oportunităţi, dar şi să semnalăm anumite derapaje. Observăm că foarte mulţi concetăţeni se pricep în problemele şcolii. Iată un motiv în plus pentru iniţiative şi activităţi precum cea în cauză.

Provocările contemporaneităţii conduc către imperativul asumării unor perspective interdisciplinare şi interculturale în cadrul reformelor educaţionale. Pluralitatea şi asumarea diversităţii se contureaza ca un imperative al zilelor noasre. La nivel european se cere a fi observat impactul unor factori de natură socială, politică, geostrategică şi identitară care au condus la anumite reconfigurări identitare contemporane. Alin Gavreliuc observa "opoziţia dintre Europa unită şi globalizare, pe de o parte şi tentaţia regionalizării sau regăsire identităţilor pierdute, marginale, provonciale" [2], pe de altă parte. În acest context se cer a fi căutate şi propuse soluţii care vin şi dinspre şcoală spre societate spre a identifica forme şi căi de optimizare organizaţională şi instituţională deopotrivă.

După cum afirmă organizatorii, primele două ediții ale simpozionului *Urme vii... spre școala românească de mâine,* s-au concentrat pe menirea dascălului din mediul rural și rolul acestuia de îndrumător al întregii comunități, cea de-a treia ediție, cu tema: *Educație și formare în contextul provocărilor lumii contemporane,* vine în completarea edițiilor anterioare cu încercarea de a reliefa deschiderile actuale ale educației spre modernizare și integrare în spectrul mai larg al opţiunilor şi valorilor competitive ale educației europene contemporane.

[1] Cucoş Constantin, *Pedagogie*, ediţia a III-a revăzută şi adăugită, Polirom, Iaşi, 2014, p. 11
[2] Gavreliuc Alin, *Psihologie interculturală***,** Polirom, Iaşi, 2011, p. 21

Secțiunile prezentei ediții a simpozionului însumează reflecţiile şi propunerile celor care trudesc efectiv la catedră.

O altă motivaţie a organizatorilor a fost aceea că sistemul educational românesc se poziţionează într-un permanent proces de schimbare și aliniere la noile tendințe europene, fără a se desprinde total de uneleabordări metodologice tradiționale care i-au asigurat continuitate şi stabilitate. Este de discutat desigur şi problematica eficacităţii sistemului, raportat la necesităţile actuale.

În acest context, participanţii prin referatele prezentate au dezbătut şi analizat cele mai noi tendințe ale educației formale și non-formale, precum și diversitatea cotidiană a demersurilor instructive, a practicilor educaţionale ale şcolii româneşti în raport cu noile provocări şi cerinţe ale vremurilor noastre.

Volumul de faţă cuprinde o parte din referatele şi comunicările celor care au participat la simpozion, fiind structurat în trei mari capitole:

Educaţie şi societate

Finalităţile educaţiei definesc legătura între societate şi educaţie, fiind observate şi printr-o raportare la funcţiile educaţiei. Unii teoreticieni evidenţiază funcţiile de selectare şi transmitere a valorilor de la societate la elev/student în vederea integrării sociale[3]. Alţi specialişti ai domeniului pun accentul pe funcţia de acumulare şi vehiculare a unui bagaj (la nivelul cognitiv) de cunoştinţe, alţii accentuează funcţia economică, adică pregătirea şi formarea tinerilor pentru integrarea în câmpul muncii, [4] alţii observă funcţiile axiologice.

Originalitate şi creativitate în cadrul demersurilor didactice;

Studiile care vizează atât elementele de didactică general, cât şi unele elemente de specific didacticilor speciale încurajează creativitatea şi personalizarea predării. Un sistem responsabil şi care se vrea eficient are nevoie de profesori care să se autoconducă, să-şi assume o libertate creativă în cadru proiectării şi desfăşurării activităţilor didactice. Înăţământul nu mai poate să rămână o instituţie marcată de o stabilitate excesivă şi consumatoare de resurse. Profesorul zilelor noastre are posibilitaea unei implicări active în ceea ce priveşte modul de alegere şi gestionare a strategiilor, principiilor, mijloacelor şi metodelor didactice.

[3] Nicola Ioan, *Pedagogie*, Editura didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1993, p. 21

[4] Şafran, O., „*Funcţiile Educaţiei"* în volumul *Probleme fundamentale ale Pedagogiei*, EDP, Bucureşti, 1982, p. 73-75

Aplicaţii didactice.

Strategiile didactice presupun anumite demersuri active şi operaţii flexibile, ancorate la situaţii, obiective şi realităţi concrete, pentru a facilita predarea în context diferite, generate de situaţii mai generale sau particulare. Antiteza între orientarea tradiţională şi cea modernă în cadrul aboradărilor didactice aşa cum este prezentat la nivelul de *Curriculum Naţional*[5] lasă profesorilor posibilitatea de a îmbina tradiţionalul cu modernul atunci cand îşi proiectează activitaţile didactice şcolare sau extraşcolare. Aplicaţiile didactice propuse se pot constitui ca modele orientative atât pentru începători, cât şi pentru cei cu o experienţă mai avansată.

Volumul de faţă cuprinde propuneri şi abordări diverse cu privire la strategiile şi principiile didactice, cu privire la metodologii şi elemente concrete de proiectare didactică. Este binevenit pentru cei care încearcă se se familiarizeze cu bagajul teoretic şi practic specific îndeletnicirilor şi activităţilor didactice şcolare şi extraşcolare. Apreciem iniţiativa organizatorilor precum şi efortul participanţilor, elevi şi profesori deopotrivă.

Conf. univ. dr. Vasile TIMIŞ

[5] *Curriculum Naţional pentru învăţământul obligatoriu*, MEN, CNC, Corint, Bucureşti, 1998

Partea 1

Educaţie şi societate

„EDUCAŢIA DE IERI, EDUCAŢIA DE AZI”

Prof. înv. preşc. Gherasim Adela
Prof. înv. preşc. Stan Anca Ioana

O discuţie calificată despre ceea ce înseamnă „societatea educaţiei” astăzi nu poate evita capcane inerente, serioase dificultăţi conceptuale şi terminologice, riscuri de apreciere superficială şi erori de evaluare formală şi de conţinut a acesteia. Oricare ar fi gradul de (in)surmontabilitate a acestor tipuri de dificultăţi, încercarea de a da un răspuns satisfăcător întrebării „ce este societatea educaţiei astăzi?” trebuie, din punctul meu de vedere, să lămurească *ab initio* două chestiuni: 1) care este semnificaţia cuprinzătoare a conceptului de „societate” în lumea contemporană şi 2) care sunt înţelesurile şi mizele educaţiei astăzi, deopotrivă din perspectivă normativă şi pragmatică.

Investigarea obligatorie şi preliminară a acestor două chestiuni poate circumscrie o anume viziune de ansamblu asupra dimensiunilor formale şi de conţinut, a proiectelor şi obiectivelor pe care un concept cuprinzător al societăţii educaţiei le poate asuma şi operaţionaliza în practici educaţionale propriu-zise, cotidiene. Cât priveşte prima chestiune, dezbaterile teoretice actuale (filosofice, sociologice, politologice, antropologice, etc.) au încercat o serie de delimitări şi conceptualizări privind înţelesul larg – sau specific, după caz – al noţiunii de „societate”; de pildă, pentru a lua doar câteva exemple, dintre cele mai sugestive, filosofia politică a pus în discuţie conceptul de societate pornind de la o serie de distincţii între societăţile clasice (ale lumii antice şi medievale), societăţile premoderne şi moderne (utilizând de cele mai multe ori abordările iluministe şi cele anterioare acestora, din perioda modernităţii timpurii) şi societăţile modernităţii târzii, ale postmodernităţii şi contemporaneităţii (fără a delimita aici, din raţiuni de întindere, preferinţa pentru o denominaţie sau alta); în politologie, o literatură nu mai puţin abundentă, a insistat – cu precădere – asupra unor distincţii conceptuale între societatea politică şi societatea civilă, societatea globală şi o anume dimensiune a acesteia (putem include aici societatea educaţională), stat şi societate, etc. ; în antropologie, cercetătorii au propus diferenţieri semnificative între societăţi primitive şi societăţi civilizate, societăţi şi comunităţi, etc. Se înţelege, exemplele invocate sunt probabil doar cel mai frecvent uzitate, iar semnificaţiile conceptului de „societate” nu pot fi integral

cuprinse în limitele unei astfel de lucrări; în orice caz, chiar şi aceste foarte generale distincţii pun în lumină complexitatea şi generalitatea conceptului, astfel încât astăzi, cercetătorii din câmpul disciplinelor socio-umane, departe de a fi atins un acord de principiu privind semnificaţii certe şi comprehensive ale conceptului, „atacă" problemtica dintr-o anume perspectivă, evitând o poziţionare epistemologică cu caracter rigorist şi exclusivist; prin urmare, am putea spune, câte perspective, tot atâtea „societăţi".

Nu mai puţin neclară şi necontroversată este problema „educaţiei"; asociată de cele mai multe ori problemei cunoaşterii, educaţia a traversat, în timp, etape şi orizonzuri de reflecţie şi dezbatere aprinse. Semnificaţii intrinseci şi/sau corelative au complicat problemele legate de conţinutul, forma şi obiectivele procesului educaţional, astfel încât un acord magnanim privind dimensiunile normative şi practice de urmat în vederea realizării unei educaţii adecvate este departe de a se fi realizat; iată doar câteva dintre semnificaţiile şi distincţiile cel mai des invocate cu privire la relevanţa conceptului ca atare: educaţie formală, non-formală, informală; educaţia ca mijloc sau educaţia ca finalitate; educaţie teoretică şi educaţie practică, etc. Incertitudinile legate de modalităţile de instrumentalizare a proceselor educaţionale au luat proporţii considerabile, dacă este să avem în vedere – suplimentar – explozia de metode la îndemâna celor direct implicaţi şi asaltul informaţional la care este expus orice individ care se întreabă – legitim – ce anume este demn de utilizat pentru a dobândi o anume „educaţie", pe linia unor competenţe, specializări şi aptitudini cu caracter particular; în mod evident, acestea nu sunt decât un set minim de provocări cu care educaţia se confruntă astăzi.

În ceea ce mă priveşte, una dintre cele mai importante problematici ale societăţii educaţionale astăzi porneşte, cred, de la următoarea dublă interogaţie: mai întâi, ce fel de societate poate asigura în prezent realizarea cea mai plenară a dezideratului educaţiei şi, complementar, ce fel de educaţie trebuie implementată deopotrivă instituţional şi informal pentru a fi cât mai consistentă cu tipul de societate globală, inevitabilă în contextul complexităţii relaţiilor interumane la nivel societal? A doua întrebare ar putea fi reformulată mai clar, astfel: ce fel de educaţie ar putea contribui la un ataşament sporit al indivizilor izolaţi la societatea în care trăiesc? Îmi propun, în continuare, să caut două posibile răspunsuri la aceste întrebări.

Primei interogaţii i se poate da un răspuns, dacă este să asumăm existenţa societăţilor globale, multiculturale şi democratice care caracterizează comunităţile umane astăzi: în lumina unei astfel de aprecieri preliminare, societatea contemporană a trebuit să abandoneze în mod progresiv – şi, în multe cazuri, procesul ca atare este departe de a se fi încheiat –

impetusurile naţionaliste, majoritar etnice şi, respectiv, autoritarist/ totalitariste care caracterizau substanţa unor societăţi până în timpuri relativ recente. Dacă aceste transformări le-au fost impuse societăţilor actuale din interior, astfel încât reformarea societăţilor ca atare a fost una necesară propriei lor subzistenţe, o serie de cercetători au atras atenţia în studii şi lucrări de dată recentă că pericolele cele mai însemnate care ameninţă societatea astăzi vin dinspre ingerinţe externe societăţilor ca atare, în special din zona politicului. Astfel, în unele cazuri, proiectele naţionaliste sau etnice au fost menţinute prin intermediul unor mecanisme decizionale care reduceau societatea – şi, implicit, educaţia în spiritul conservării unor astfel de societăţi – la simpli agenţi executivi;[6] acest tip de imixtiune este probabil cel mai periculos, în sensul în care pune bariere în calea reformelor societale şi educaţionale de înfăptuit în vederea adecvării la condiţiile de viaţă ale omului contemporan. Nu întâmplător, cei mai mulţi cercetători insistă asupra rolului şi autonomiei educaţiei în semnalarea, criticarea şi propunerea de alternative la modelul „naţionalist-etnic" de concepere a societăţilor şi educaţiei.[7] Datorită prezenţei în societatea contemporană a mai multor forţe şi interese contrare centralizării şi comandamentelor politice, educaţia poate avea un impact decisiv asupra „dezgheţării" societăţilor, în sensul în care privatizarea şi/sau liberalizarea programelor curriculare determină membrii societăţilor să reacţioneze la tendinţele de naţionalizare, etnicizare şi control. Cu aceasta, întregul mecanism de gandire a raporturilor dintre public şi privat, atât în societate, cât şi în educaţie, suferă transformări notabile. Pe scurt, orice tentativă de impunere politică a unui curriculum „oficial" în educaţie ascunde anumite orientări ideologice şi interese particulare şi antrenează, întrucâtva implicit, o anume manieră de dirijare a funcţionării societăţii.

În cazul societăţilor dominate de retorica şi practica naţionalistă, există o conexiune directă invers proporţională între politicile educaţionale „de la centru" şi actorii direct implicaţi în educaţie la nivelul acestui tip de societate: cu cât criteriile adevărului şi obiectivităţii programelor educaţionale scad în importanţă, cu atât birocratizarea şi conceperea administrativă a instituţiilor şi factorilor implicaţi în educaţie la nivelul societăţilor câştigă teren considerabil.[8] Firește, prin naţionalizarea societăţilor şi a educaţiei nu

[6] Somekh, B. and Davies, R. (1991) 'Towards a Pedagogy for InformationTechnology', *The Curriculum Journal*, 2(2): 153–170.

[7] Young, M. F. D. (1971) *Knowledge and Control: New Directions for the Sociology of Education*, London: Collier Macmillan.

[8] Bernstein, B. (1971) 'On the Classification and Framing of Educational Knowledge', in M. F. D. Young (ed.), *Knowledge and Control*, London: Collier-Macmillan.

trebuie să înţelegem programe politice transparente, de tipul celor formulate în perioada de glorie a naţionalismului, în decursul secolului al XIX-lea sau în perioada naţionalismului autarhic, în secolul XX: dimpotrivă, în contextul societăţilor pentru care optica naţionalistă nu mai reprezintă o soluţie viabilă, ingerinţa politicului este una vicleană, în sensul în care recurge la strategii şi subterfugii de mascare a naţionalismului; fie că împrumută retorica liberală a privatizării sau limbajul toleranţei şi a incluziunii sociale – pentru a ne raporta la doar două posibile strategii – proiectul naţionalist actual este unul care ascunde structura polimorfă a societăţii şi mizele multiculturale în educaţie în spatele unor interese regionale şi locale.

În mod evident, alternativa noilor orientări naţionaliste de a modela şi dirija societatea şi educaţia este globalizarea; în vasta literatură de specialitate, alternativ pentru conceptul de globalizare, se folosesc – de multe ori fără referinţe conceptuale precise – termeni ca internaţionalizare, cosmopolitism, diversitate culturală, etc. În cazul societăţii educaţionale globale, rolul educaţiei devine unul esenţial, întrucât este probabil componenta cea mai sigură ce poate determina transformarea lentă a societăţilor tradiţionale care, prin însăşi consistenţa lor, întâmpină o rezistenţă naturală la orice formă de schimbare. Specificând, în cadrul unei societăţi educaţionale globale, educaţia are rolul de a combate modelul socio-cultural dominant în favoarea unui model inter/pluri/multiculturalist integrator şi de a modela societatea în acord cu un concept lărgit al cetăţeniei, dincolo de cadrele naţionalismului patriotard îngust; mai precis, proiectul de viitor al societăţii educaţionale formează indivizii (şi nicidecum masele, la care mai curând naţionalismele apelează) în spiritul democraţiei liberale globale, a cosmopolitismului cultural şi a respectului pentru universalitatea drepturilor omului. Noua societate globală a educaţiei se întemeiază pe principiile deschiderii şi cooperării indivizilor şi grupurilor, a pluralismului cultural şi chiar pe includerea anticipativă a „comunităţilor virtuale”.[9] În mod riguros, stabilitatea societăţii globale depinde într-o măsură determinantă de educarea cetăţenilor în spiritul democraţiei liberale, independent de criteriile statului de tip naţional.

Pentru ca educaţia să poată răspunde provocărilor societăţii globale, a fost formulat un set de exigenţe fără de care societatea educaţională în context global nu ar fi posibilă, după cum urmează:

[9] Osler, A. (2005) ‘Looking to the Future: Democracy, Diversity and Citizenship Education’, in A. Osler (ed.), *Teachers, Human Rights and Diversity: EducatingCitizens in Multicultural Societies*, Stoke-on Trent: Trentham.

-exigenţa considerării inegalităţilor globale presupune o pledoarie în favoarea cooperării internaţionale privind examinarea raporturilor dintre sărăcie, absenţa justiţiei şi inegalitate în societate; conform unui raport recent al UNESCO, educaţia în scopul promovării egalităţii şi justiţiei are ca piloni principali responsabilitatea civică şi inculcarea respectului pentru pacea universală (o temă iluministă, cu conotaţii speciale în lumina evenimentelor legate de terorismul internaţional);
-educaţia în vederea procesului democratizării şi a promovării drepturilor omului se adresează, specific de această dată, acelor state din Europa de Est şi America Latină care, în decursul ultimelor decenii, au asumat un angajament pe linia acestor deziderate; directivele Consiliului Europei au argumentat pentru necesitatea implementării unor politici educaţionale care să elimine carenţele de aliniere la democraţiile consolidate, dacă este să avem în vedere trecutul recent al statelor fostului bloc sovietic (inclusiv România) cu deficienţe fundamentale în această privinţă;
-educaţia destinată combaterii fenomenelor antiimigraţioniste şi a xenofobiei vizează punerea în aplicare a unei legislaţii coerente privind relaxarea controlului vamal şi a combaterii discriminării etnice; în plus, Uniunea Europeană a declanşat, începând cu anul 1991, o politică de argumentare în favoarea existenţei unui fond cultural comun al spaţiului european, iar în privinţa xenofobiei programe explicite de combatere a rasismului şi a moştenirii de tip fascist.[10]
-educaţia în spiritul unităţii în diversitate insistă pentru promovarea coeziunii diverselor grupuri şi minorităţi într-un spaţiu comunitar teritorial omogen.

Toate acestea sunt realizabile, potrivit politologului David Held, în condiţiile unei viziuni asupra societăţii şi educaţiei conforme cu principiile „democraţiei cosmopolitiste";[11] aceasta înseamnă, înainte de toate, respectarea drepturilor tuturor membrilor unei comunităţi şi identificarea acelor interese comune susceptibile de a asigura convieţuirea paşnică a acestora. O societate democratică afiliată respectării acestor principii se opune semnificaţiei democraţiei de tip naţionalist, în sensul în care nu exclude minorităţi de dragul unei majorităţi etnice şi nu centralizează mecanismele de adoptare şi implementare a deciziilor. Societatea educaţio-

[10] Avem în vedere aici, printre altele, două manifestări programatice: Conferinţa ONU împotriva rasismului din 2001 şi Conferinţa UE, intitulată *All Different All Equal: from principle to practice*, din octombrie 2000.
[11] Held, D. (1995) 'Democracy and the New International Order', in D. Archibugi and D. Held (eds), *Cosmopolitan Democracy*, Cambridge: Polity Press.

nală globală implică acceptarea pozitivă a comunităţilor transnaţionale conştiente de existenţa unui set de drepturi şi libertăţi inalienabile.[12]

În concluzie, tranziţia dinspre societăţile educaţionale de tip naţionalist înspre o societate educaţională globală presupune, în linii generale, următoarele:

-inculcarea unor aptitudini specifice incertitudinii şi schimbărilor continue;
-acceptarea responsabilităţii individuale şi angajamentului civic;
-recunoaşterea colaborării drept condiţie a existenţei comunitarianismului democratic;
-respectarea principiului diversităţii din perspectiva relaţiilor etnice, de gen şi culturale;
-combaterea viziunii după care un singur grup privilegiat are acces la rezolvarea tuturor problemelor;
-recunoaşterea moştenirii culturale şi istorice specifice unei comunităţi oarecare;
-respectul pentru practica negocierii în condiţiile recunoaşterii egalităţii;
-recunoaşterea principiilor solidarităţii şi compasiunii cu şi pentru semeni;
-soluţionarea paşnică a conflictelor;
-adoptarea responsabilă şi conştientă de soluţii;
-acceptarea unui patrimoniu cultural particular;
-protecţia mediului;
-adoptarea unor politici de producţie şi consum care să susţină creşterea economică;
-descoperirea unei armonii între interesele pe termen scurt şi lung;
-promovarea solidarităţii şi egalităţii la nivel internaţional. [13]

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Archibugi, D. and Held, D. (1995) (eds), *Cosmopolitan Democracy*, Cambridge: Polity Press.

Hall, S. and Woodward, K. (1997) (eds), *Identity and Difference*, London: Sage.

Osler, A. (2005) (ed.), *Teachers, Human Rights and Diversity: EducatingCitizens in Multicultural Societies*, Stoke-on Trent: Trentham.

[12] Gilroy, P. (1997) 'Detours of Identity', in S. Hall and K. Woodward (eds), *Identity and Difference*, London: Sage.

[13] UNESCO, *Integrated Framework of Action on Education for Peace, Human Rights and Democracy*, 1995.

Somekh, B. and Davies, R. (1991), 'Towards a Pedagogy for Information Technology', *The Curriculum Journal*, 2(2): 153–170.
UNESCO (1995), *Integrated Framework of Action on Education for Peace, Human Rights and Democracy*.
Young, M. F. D. (1971), *Knowledge and Control: New Directions for the Sociology of Education*, London: Collier Macmillan.

FORME ALE EDUCAȚIEI: EDUCAȚIA FORMALĂ/ EDUCAȚIA NONFORMALĂ

Prof. Înv. Primar Trif Cristina
Școala Gimnazială "Așchileu Mare"

Educația, etimologic, provine de la "educatio", adică creștere, formare, dar își are rădăcina și în "educo- educare", respectiv a crește, a forma, a instrui, sau "educo- educere", ceea ce înseamnă a ridica, a înălța. Educația colectează acțiunile deliberate sau nediberate, explicite sau implicite, sistematice sau nesistematice, de modelare a omului din perspectiva unor finalități în acord cu reperele socio- economice- istorico-culturale ale cadrului în care se desfășoară. "Prin educație desemnăm un ansamblu de influențe care contribuie la formarea omului ca om, respectiv acțiunea de modelare a naturii umane în direcția realizării unor finalități în temeiul unor valori sociale acceptate. "(Ionescu, M., Chiș, V. 2010)

Funcțiile educației sunt: funcția cognitivă, de transmitere de cunoștințe, funcția economică, de formare a indivizilor pentru activitatea productivă, funcția axiologică, respectiv de valorizare și dezvoltare a potențialului de creație culturală. Tradițional, ecucația oferită de școală a fost considerată educație formală, activitățile educative organizate de alte instituții, cum ar fi muzeele, bibliotecile, cluburile elevilor, etc, drept educație nonformală, iar influențele spontane sau neorganizate din mediu, familie, grup de prieteni, mass media, educație informală. Delimitarea dintre aceste trei forme ale educației este una teoretică, în practică ele funcționând ca un complex ale cărui granițe sunt dificil de trasat. Mai mult, în ultima perioadă asistăm la o dezvoltare și la o "formalizare '' a educației nonformale, care se apropie tot mai mult de spațiul școlar. Și școala, ca instituție, a răspuns provocărilor sociale prin lărgirea sferei de activitate și inițierea unor parteneriate cu societatea civilă, comunitatea locală sau cu diferite instituții culturale.

Educaţia formală se referă la ansamblul acţiunilor sistematice şi organizate, elaborate şi desfăşurate în cadrul unor instituţii de învăţământ specializate (şcoală, universitate, etc.) în scopul formării personalităţii umane. În acest context educaţia şi instruirea sunt explicite, desfăşurate în virtutea atingerii unor obiective clar formulate iar procesul educativ se caracterizează prin intensitate, concentrare a informaţiilor şi continuitate). Pregătirea elevilor este elaborată în mod conştient şi eşalonat, fiind asigurată

de un corp de specialişti anume pregătiţi în acest sens. Informaţiile transmise sunt atent selectate şi structurate, caracterizânduse prin exactitate şi rigurozitate ştiinţifică, permiţând o asimilare sistematizată a cunoştinţelor şi facilitând dezvoltarea unor abilităţi şi deprinderi necesare integrării individului în societate. Educaţia formală este puternic expusă exigenţelor şi comandamentelor sociale iar rezultatele acţiunii educative sunt supuse unei activităţi evaluative realizată în modalităţi şi după criterii riguros stabilite (Cucoş, C., 1999). **Educatia formală** este educația intenționată, sistematică si evaluată, încredințată specialiștilor din domeniul acceptat instituțional, juridic, statal si social, al educației (profesori, învățători, educatori, lectori, etc).

O definiție a **educației formale** a fost dată de către Philip Coombs, conform căreia educația formală este "sistemul educațional structurat ierarhic si gradat cronologic, pornind de la școala primară si până la universitate, care include, în plus față de studiile academice, o varietate de programe de specializare și instituții de pregătire profesională. Educația formală, ca formă oficială, este întotdeauna evaluată social. Evaluarea realizată în cadrul educației formale trebuie să urmarească dezvoltarea capacităților de autoevaluare ale elevilor și studenților. Educația formală este importantă prin faptul că facilitează accesul la valorile culturii, științei, artei, literaturii și tehnicii, la experiența social-umană, având un rol decisiv în formarea personalității, conform nevoilor individuale și sociale. Avantajele principale ale educaţiei formale sunt reprezentate de îmbogățirea sistemului cognitiv al educaților, posibilitatea realizării unei evaluări individualizate de tip formativ şi dezvoltarea sistematică a deprinderilor de muncă intelectuală ale celui care se educă. Educaţia formală prezintă şi anumite dezavantaje sau inconveniente dintre care amintim: centrarea excesivă pe realizarea competenţelor prevăzute de programa şcolară şi restrângerea libertăţii de acţiune a elevului, fapt ce poate conduce la apariţia dezinteresului, plictiselii sau monotoniei.

Trăsăturile caracteristice ale educației formale sunt: este instituționalizată și se desfășoară în cadrul unui sistem oficial de învățământ; este proiectată riguros, derulată și evaluată sub forma documentelor școlare cu caracter oficial; este prioritară din perspectiva politicilor naționale privind dezvoltarea resurselor umane, fiind principala țintă a politicilor educaționale; este evaluată social, potrivit unor criterii socio-pedagogice riguroase și vizează cunoașterea atât a rezultatelor activității instructiv-educative, cât și a procesului educațional; este organizată sub formă de activități instructiv-educative concrete în cadrul sistemului de învățământ; este coordonată de un corp profesional specializat, specialiști pe domenii de studiu și persoane investite special cu facilitarea învățării; se desfășoară într-un cadru pedagogic

determinat, cu metode si mijloace de predare, învățare și evaluare cu funcții pedagogice precise; este generalizată, permițând accesul tuturor indivizilor. **Educația formală are și unele limitări precum:** centrarea pe performanțele inscrise în programe lasă mai puțin timp imprevizibilului și studierii aspectelor cotidiene, cu care se confruntă elevii; există tendința de transmitere-asimilare a cunostințelor în defavoarea dezvoltării-exersării capacităților intelectuale și a abilităților practice; orientarea predominantă spre informare si evaluare.

Orientările postmoderniste evidențiază expansiunea educației nonformale cu preluarea unor sarcini de educație formală, diversificând activitățile și stimulând în mai mare măsură motivația participanților. În ideea deschiderii școlii față de problematica lumii contemporane sunt propuse următoarele modalități menite să înlăture treptat carențele semnalate la nivelul educației formale: descongestionarea materiei și crearea ocaziilor tot mai numeroase de afirmare a talentelor și a intereselor tinerilor, prin creșterea și diversificarea ofertei de opționale și de alternative educaționale și șanse reale pentru fiecare unitate de învățământ de a-și determina propriul curriculum, prin curriculum la decizia școlii, posibilitatea utilizării flexibile a segmentului neobligatoriu din programe în funcție de nevoile locale de educație și formare, asigurarea sinergiei dintre învățarea formală, nonformală și informală, în sensul deschiderii școlii înspre influențele educative nonformale și informale și găsirea modalităților optime de articulare între acestea și integrarea rapidă a noilor tehnologii comunicaționale în procesul de învățământ.

Educaţia nonformală include un ansamblu de acţiuni şi influenţe educative, structurate, organizate şi instituţionalizate, dar desfăşurate în afara sistemului de învăţământ. Educaţia nonformală include astfel multiple activităţi de educaţie şi instruire extraşcolare, acţiunile situate în acest context caracterizându-se printr-o mai mare varietate şi flexibilitate, oferind o mai bună posibilitate de pliere pe interesele şi abilităţile şi opţiunile particulare ale elevilor. Educaţia nonformală include în structura sa două tipuri de activităţi: activităţi paraşcolare (de perfecţionare, reciclare, etc.) și activităţi perişcolare (vizite la muzeu, excursii, cluburi, cercuri ştiinţifice, vizionări de filme). Aceste activități apar, mai nou, în cadrul activităților din "Săptămâna Altfel" când elevii desfășoară activități recreative, dar coordonate și planificate de cadrul didactic. Aceste activități sunt alese de către cadrul didactic împreună cu elevii și părinții, rolul lor fiind de îmbogățire a cunoștințelor prin alte căi, decât cele tradiționale. Educaţia nonformală permite lărgirea orizontului cultural, îmbogăţirea cunoştinţelor din anumite

domenii, dezvoltarea unor aptitudini şi interese speciale etc. Conținuturile instructiv-educative vehiculate sunt prevăzute în documente special elaborate, diferențiate în funcție de finalitatea formulată și de particularitățile psihice ale subiecților educației. **Educația nonformală** cuprinde totalitatea acțiunilor organizate în mod sistematic, dar în afara sistemului formal al educației. Această formă de educație este considerată complementară cu educația formală sub raportul finalităților conținutului și a modalităților concrete de realizare.

Din punct de vedere etimologic, termenul de "nonformal" își are originea în latinescul "nonformalis", preluat cu sensul "în afara unor forme special/oficial organizate pentru un anume gen de activitate". Nonformal desemnează o realitate educațională mai puțin formalizată dar întotdeauna cu efecte normativ - educative.

Educația nonformală a fost definită de către J. Kleis drept "orice activitate educațională intenționată si sistematică desfașurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoilor individului si situațiilor speciale, în scopul maximalizării învățării si cunoașterii si al minimalizării problemelor cu care se confruntă acesta în sistemul formal (stresul notării în catalog, disciplina impusă, efectuarea temelor)". Educaţia nonformală prezintă avantajul unui spaţiu instructiv-educativ mult mai flexibil decât cel strict şcolar, oferind astfel individului o mai mare libertate de acţiune, permiţând o mai bună selectare a informaţiilor resimţite ca necesare de către cei care se instruiesc. (Bocoş, M., Jucan, D., 2008).

Dezavantajul major al educaţiei nonformale este legat de absenţa unor demersuri evaluative sistematice, fapt care în absenţa unei autoevaluări riguroase şi obiective poate conduce la serioase rămâneri în urmă ale beneficiarilor acestei forme de educaţie. Din acest motiv se recomandă o alternanţă judicioasă a educaţiei nonformale cu cea formală.

Trăsăturile caracteristice ale acesteia sunt: este variată si flexibilă, opțională și facultativă; diferențiază conținutul, metodele și instrumentele de lucru în funcție de interesele și capacitățile participanților; valorifică întreaga experiență de învățare a participanților. Aceste tipuri de activități se realizează în mediul socio-cultural ca mijloace de divertisment, petrecere a timpului în mod constructiv sau de odihnă activă. Sunt destinate tuturor categoriilor de vârstă: atât copiilor (pedagogie), cât și adulților (andragogie).

Avantajele utilizării educației nonformale sunt: este centrată pe procesul de învățare nu pe cel de predare, solicitând în mod diferențiat participanții; dispune de un curriculum la alegere, flexibil și variat propunându-le participanților activități diverse si atractive, în funcție de

interesele acestora, de aptitudinile speciale și de aspirațiile lor; contribuie la lărgirea și îmbogățirea culturii generale și de specialitate a participanților, oferind activități de completare a studiilor; asigură o rapidă actualizare a informațiilor din diferite domenii fiind interesată să mențină interesul publicului larg, oferind alternative flexibile tuturor categoriilor de vârstă și pregătirii profesionale, punând accentul pe aplicabilitatea imediată a cunoștințelor si nu memorarea lor; antrenează noile tehnologii comunicaționale, ținând cont de progresul societății; răspunde cerințelor si necesităților educației permanente. Notele caracteristice ale acestei forme de educație sunt legate de caracterul opțional al activităților organizate, participarea elevilor la stabilirea a ceea ce se va învăța și se va întreprinde, rolul discret al educatorilor, renunțarea la evaluări și utilizări de note și calificative.

Principiile caracteristice ale organizării educaționale nonformale sunt: principiul integrării, corelării, coordonării, principiul caracterului specific, principiul caracterului atractiv, principiul varietății, principiul îmbinării conducerii de către adulți cu autoconducerea. Primul principiu formulează cerința ca toate activitățile ce au loc în afara clasei și a școlii să fie integrate în sistemul general de educație, ca făcând parte din obiectivele și conținuturile acestuia, ele trebuind să-și îndeplinească rolul hotărâtor de cultivare a capacității de transfer a achizițiilor învățării și mai ales de aplicare practică, în condiții variate a celor învățate. Referitor la principiul caracterului specific, menționăm că, deși fac parte din sistemul general educațional, activitățile din perimetrul nonformalului se constituie, ele însele, într-un sistem specific, aparte, care la diferențiază de cele incluse în sfera formalului. Specificul acestor activități este dat de obiectivele și conținutul lor, ele având forme proprii de organizare, precum și raporturi aparte între educatori și elevi față de cele practicate în perimetrul educației formale. Un alt element specific îl constituie instrumentarul metodic, mai larg, mai diversificat, ceea ce oferă șanse sporite de a se acumula experiență de viață, prin contactul nemijlocit cu oamenii, cu fenomene de cultură materială și spirituală, precum și participarea la unele din manifestările la care iau parte elevii. În cadrul celui de-al treilea principiu, atractivitatea este, de fapt, dominanta acestor activități, ce trebuie să țină seama de interesele, înclinațiile, preocupările și preferințele elevilor. Principiul varietății îl completează în mod necesar și fericit pe precedentul, astfel că ceea ce este variat, diversificat e în același timp, interesant și atractiv. Următorul principiu se referă la faptul că în categoria activităților nonformale, relația profesor-elevi este mult mai largă, mai destinsă. Chiar dacă și aici conduce, educatorul se situează mai mult în planul sugerării și nu al impunerii punctului său de vedere, el aflându-se pe poziția colaborării și cooperării cu elevii, precum și a sprijinirii lor pentru a

deveni buni organizatori ai propriei lor activități. Cum se constată, este vorba de relații mai apropiate, care implică un mai mare grad de manifestare liberă și nemijlocită a elevilor, iar pe de altă parte o îndrumare pedagogică mai discretă, mijlocită de inițiativa elevilor, mai spontană și mai diversă.

Evaluarea activităților desfășurate în cadrul educației nonformale este "facultativă, neformalizată, cu accente psihologice, prioritar stimulative, fără note sau calificative oficiale" (Ionescu, M. Chiș, V, 2010). În condițiile extinderii cererilor de pregătire profesională prin diferite forme de instruire nonformală, există și situații în care acestea sunt finalizate prin certificate sau diplome de absolvire.

Ca exemple de programe sau de activități de educație nonformală, pot fi amintite: Programe europene pentru tineret (Socrates, Leonardo), care cuprind vizite de studiu în țară sau în alte țări, mese rotunde, ateliere teoretice și practice de pictură, muzică, fotografie, graffiti, teatru, IT, activități culturale cum ar fi vizite la muzee, centre culturale, jocuri interculturale ("Derdeenii", "Trenul European"), jocuri de cooperare, discuții în grupuri mici sau în plen despre probleme care îi preocupă pe tineri la ora actuală. Alte programe sunt taberele pentru elevi și stiudenți, cluburile elevilor sau casele studenților, proiectele inițiate de organizații nonguvernamentale sau de alte instituții. (Ionescu, M, Chiș, V, 2010)

BIBLIOGRAFIE:

Bocoș, M., Jucan, D., (2008), "Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului", Editura Paralela 45, Pitești

Cucoș, C. (1995)", Pedagogie și axiologie", Editura Didactică și Pedagogică. București. Ionescu, M., Chiș, V., (2010), "Pedagogie aplicată", Editura Eikon. http://trainermarianaiacob. weebly. com/blog/educatia-formala-nonformala-si-informala http://ro. peperonity. com/sites/psiho-pedagogia/ 29684900%28p2%29; jsessionid=B836AC849F0F695BFB8F91BB05375E1B. cdb02

CONTRIBUŢIA EDUCAŢIEI NONFORMALE LA DEZVOLTAREA PERSONALITĂŢII ELEVILOR

prof. Pintea Andreea Valentina
Şcoala Gimnazială "Vasile Lucăcel" Someş Odorhei

Educaţia este un fenomen care a apărut odată cu societatea umană şi care a suferit pe parcursul dezvoltării societăţii o serie de modificări. De la acţiunea empirică de pregătire a tinerei generaţii pentru viaţă socială şi până la acţiunea fundamentată din epoca modernă, educaţia a parcurs un drum lung devenind o ştiinţă autentică, cu legităţi şi statut propriu.

În paralel cu evoluţia conceptualizării educaţiei s-au impus la nivel conceptual, strategic şi acţional termini noi legaţi de diversificarea surselor influenţelor educaţionale. Din perspectiva educaţiei permanente învăţământul apare că o etapă importantă în formarea individului, dar nu singură. Pornind de la conceptual de învăţare şi prin echivalentă cu acesta, în a două jumătate a secolului XX Coombs şi Ahmed au diferenţiat trei tipuri de educaţie: formală, nonformală şi informală.

Educaţia formală cuprinde totalitatea influenţelor şi acţiunilor organizate şi sistematice, gradate cronologic şi elaborate în cadrul unor instituţii specializate, în vederea formării personalităţii umane; este educaţia intenţionată, sistematică şi evaluată, încredinţată unor educatori cu o pregătire specială.

Trăsături caracteristice:

- este instituţionalizată, realizându-se în instituţii destinate acestei activităţi în cadrul sistemului de învăţământ;
- este proiectată riguros sub aspectul finalităţilor, conţinutului şi temporal sub formă documentelor şcolare cu caracter oficial;
- este organizată sub formă activităţilor instructiv-educative concrete în cadrul procesului de învăţământ;
- este dirijată de un corp profesional specializat, specialişti pe domenii de studiu şi persoane investite special cu facilitarea învăţării pentru o categorie de beneficiari cu un statut complementar- elevi, studenţi;
- este reziliată într-un cadru pedagogic determinat, cu metode şi mijloace de predare, învăţare şi evaluare cu funcţii pedagogice precise;

- este întotdeauna evaluată social, potrivit unor criterii sociopedagogice riguroase şi vizează cunoaşterea atât a rezultatelor activităţii instructiv-educative, cât şi a procesului educaţional;

- este generalizată, permiţând accesul tuturor indivizilor la valorile şi experienţă umanităţii;

- este prioritară din perspectiva politicilor naţionale privind dezvoltarea resurselor umane, fiind principala ţintă a politicilor educaţionale.

Educaţia nonformală cuprinde totalitatea acţiunilor organizate în mod sistematic, dar în afară sistemului formal al educaţiei (extraşcolare, paraşcolare, perişcolare). Tradiţional, această formă de educaţie a fost considerată în raport de complementaritate cu educaţia formală sub raportul finalităţilor, conţinutului, şi modalităţilor concrete de realizare.

Trăsături caracteristice:

- marea varietate şi flexibilitate a acestor situaţii educaţionale;
- caracter opţional, facultativ;
- diferenţierea conţinuturilor şi a modalităţilor de lucru în funcţie de interesele şi capacităţile participanţilor;
- valorifica întreagă experienţă de învăţare a participanţilor;

Aceste tipuri de activităţi se realizează în mediul socio-cultural că mijloace de divertisment sau de odihnă active, sub îndrumarea cadrelor didactice; unele dintre ele vizează educaţia adulţilor (acţiunile paraşcolare, acţiuni de reciclare, de reorientare profesională).

Educaţia informală sau incidentală include totalitatea influenţelor neintenţionate, eterogene şi difuze, prin care fiecare persoană dobândeşte cunoştinţe, abilităţi şi aptitudini din experienţele sale zilnice.

Trăsături caracteristice:

- spontaneitatea contextului în care experienţă educaţională se realizează, ceea ce generează un efect discontinuu şi nesistematic al acestora;
- atractivitatea şi diversitatea stimulilor educaţionali care fac că impactul formativ să fie relevant şi semnificativ pentru subiect;
- absenţa restricţiilor sau a standardelor, care stimulează nevoia de cunoaştere autonomă, liberă a persoanei;
- varietatea conţinutului informaţional, acoperind toate domeniile de cunoaştere;
- caracterul dominant al valorilor promovate, funcţie de specificul socio-cultural al comunităţii de apartenenţa şi de aspiraţiile morale şi spirituale ale subiectului;
- efectele “perverse” ale acestor experienţe educaţionale, atunci când sunt în contradicţie cu valorile promovate de educaţia formală.

Cele trei forme ale educaţiei contribuie la dezvoltarea personalităţii tinerilor şi pot contribui la dezvoltarea durabilă a societăţii numai prin interconditionare şi interdependenţă în contextual educatiri permanente.

Acest lucru i-a condus pe unii teoreticieni contemporani ai educaţiei să adopte o concepţie holistică în abordarea problematicii educaţiei.

Potrivit holisticii, între cele trei tipuri de educaţie există relaţii de interdependenţă şi întrepătrundere. Astfel educaţia formală are de câştigat dacă reuşeşte să integreze creator multe din influenţele specifice educaţiei nonformale şi informale. Pe de altă parte, acumulările educaţiei formale pot contribui la dezvoltarea şi eficacitatea celorlalte două modalităţi- nonformală şi informală .

Educaţia nonformală completează educaţia formală într-un cadru instituţionalizat situat în afară sistemului de învăţământ dar şi în interiorul acestuia, activat prin "organisme şcolare conexe", extradidactice sau extraşcolare. Ea constituie astfel "o punte între cunoştinţele asimilate la lecţii şi informaţiile acumulate informal" (Văideanu, George, 1988, pag. 232).

Educaţia nonformală sprijină, direct şi indirect, acţiunile şi influenţele sistemului de învăţământ, pe două circuite pedagogice principale:

a) un circuit pedagogic situat în afară clasei: cercuri pe discipline de învăţământ, cercuri interdisciplinare, ateliere tematice / transdisciplinare; ansambluri sportive, artistice, culturale etc. ; întreceri, competiţii, concursuri, olimpiade şcolare/universitare;

b) un circuit pedagogic situat în afară şcolii:

- activităţi perişcolare, organizate pentru valorificarea educativă a timpului liber: cu resurse tradiţionale: excursii, vizite, tabere, cluburi ale elevilor, vizionari de spectacole (teatru, cinema etc.) expoziţii etc; cu resurse moderne: videoteca, radio, televiziune şcolară; instruire asistată pe calculator, cu reţele de programe nonformale etc. ;

- activităţi paraşcolare, organizate în mediul socioprofesional, că "soluţii alternative" de perfecţionare, reciclare, instruire permanentă, instituţionalizate special la nivel de: presă pedagogică, radio-televiziune şcolară; cursuri, conferinţe tematice - cu programe speciale de educaţie permanentă etc.

Activităţile de educaţie nonformală nu au un caracter instituţional. Ele probează - în comparaţie cu activităţile de educaţie formală - câteva note specifice:

- proiectarea pedagogică neformalizată, cu programe deschise spre interdisciplinaritate şi educaţie permanentă - la nivel general-uman, profesional, sportiv, estetic civic, etc. ;

- organizarea facultativă, neformalizată cu profilare dependenţă de opţiunile elevilor şi ale comunităţilor şcolare şi locale, cu deschideri speciale spre experiment şi inovaţie;

- evaluarea facultativă, neformalizată, cu accente psihologice, prioritar stimulative, fără note sau calificative oficiale.

Structura acţiunii educaţionale de tip nonformal are un plus de flexibilitate şi de deschidere în raport cu influenţele câmpului psihosocial care concentrează şi multiplică numeroase efecte centrale şi secundare, dependenţe de stilul activităţii de formare-dezvoltare a personalităţii, proiectat şi realizat în timp şi spaţiu.

Această structura parcurge două coordonate funcţionale specifice educaţiei nonformale, coordonate prezentate uneori că obiective generale "de vocaţie": sprijinirea elevilor şi chiar a adulţilor cu şanse reduse de acces la o şcolaritate normală; stimularea dezvoltării socioeconomice şi culturale a personalităţii umane şi a comunităţilor locale (De Landsheere, Viviane, 1992, pag. 566, 567).

Pe acest fond sunt relevate şi obiectivele specifice educaţiei nonformale: dezvoltarea unor sectoare socioeconomice particulare; valorificarea adecvată a resurselor locale; alfabetizarea funcţională, în special a grupurilor sociale defavorizate; formarea şi perfecţionarea profesională; educarea generaţiilor pentru o existenţa sănătoasă în plan moral, intelectual, tehnologic, estetic şi fizic.

Dezvoltarea educaţiei nonformale angajează "noile mass-media" care intervin din ce în ce mai eficient, urmare a unor progrese tehnologice permanente: presă scrisă, radio-televiziunea, sistemele de reţele video şi de calculatoare – cu profil şcolar(ALL)

Obiectivele specifice educaţiei/instruirii nonformale vizează: a) ridicarea nivelului general al educaţiei prin "difuzarea programelor în şcoli izolate sau încadrate necorespunzător"; b) creşterea nivelului de pregătire al cadrelor didactice, din unele şcoli sau zone; c) completarea cunoştinţelor în domenii care solicită un grad ridicat de operativitate a informaţiei: limbi străine, ştiinţe socioumane, matematică, biologie etc.; d) stimularea "alfabetizării funcţionale" în domenii productive care solicită perfecţionarea şi chiar (re)calificarea profesională continuă (vezi Schramm, Wilbur; Kahnert, Friedrich; Coombs, Philip, H., Lyle, Jack, 1979).

Delimitarea între cele trei forme ale educaţiei (formală, nonformală, informală) este una teoretică, în practică ele funcţionând că un complex ale cărui graniţe sunt dificil de trasat. Mai mult, în ultima perioada asistăm la o dezvoltare a educaţiei nonformale, care se apropie din ce în ce mai mult de spaţiul şcolar. Şi şcoală - că instituţie - a răspuns provocărilor sociale prin

lărgirea sferei de activitate şi iniţierea unor parteneriate cu societatea civilă, comunitatea locală sau cu diferite instituţii culturale. Această deoarece învăţarea „nu este legată numai de şcoală sau de alte contexte organizate. Concepţia despre învăţare are la baza ideea şi observaţia că un număr mare al experienţelor noastre de învăţare s-au desfăşurat în afară sistemului de educaţie formală: la locul de muncă, în familie, în diferite organizaţii şi biblioteci. ” (Paşi Sahlberg, “Building Bridges for Learning – Recunoaşterea şi valorificarea educaţiei nonformale în activităţile cu tinerii”).

Educaţia nonformală oferă un set de experienţe sociale necesare, utile pentru fiecare copil, tânăr sau adult, complementarizând celelalte forme de educaţie prin:

* valorificarea timpului liber al elevilor, din punct de vedere educaţional;

* oportunităţi pentru valorificarea experienţelor de viaţă ale elevilor, prin cadrul mai flexibil, mai deschis şi prin diversificarea mediilor de învăţare cotidiene;

* participare voluntară, individuală sau colectivă;

* modalităţi flexibile de a răspunde intereselor elevilor prin gama largă de activităţi pe care le propune şi posibilitatea fiecărui elev de a decide la ce activităţi să participe;

* dezvoltarea competenţelor pentru viaţă şi pregătirea tinerilor pentru a deveni cetăţeni activi;

* formarea capacităţii organizatorice, de autogospodărire, de management al timpului, de gândire critică, de adoptare a unor decizii sau rezolvare de probleme;

* un cadru de exersare şi de cultivare a diferitelor înclinaţii, aptitudini şi capacităţi, de manifestare a talentelor în artă, cultură, muzică, sport, pictură, IT etc.

Educaţia nonformală reprezintă un proces educaţional mai puţin formalizat; este o activitate educaţională organizată, care operează în afară structurilor şi rutinelor sistemului educaţional formal. Ea valorifica activitatea educativă organizată în afară sistemului de învăţământ, dar în interiorul acestuia, sub îndrumarea cadrelor didactice specializate în proiectarea unor acţiuni educaţionale, ce asigura realizarea unei corelaţii între educator şi educat, la niveluri de flrxibilitate complementare în raport cu resursele pedagogice formale.

Activităţile nonformale vin direct sau indirect în sprijinul instuirii şi educării elevilor, contribuind la formarea şi autoformarea continuă.

Proiectarea activităţilor educative nonformale

1. Definirea scopului urmărit

“Cine întreprinde acţiunea?”

"Pentru cine?"

"Pentru ce?"

2. Stabilirea obiectivelor intermediare

3. Operaţionalizarea obictivelor

- estimarea rezultatelor aşteptate;

- descrierea semnelor comportamentale observabile ale realizării obiectivelor.

4. Precizarea acţiunilor de întreprins pentru realizarea obiectivelor

"Ce se face pentru realizarea fiecărui obiectiv?"

5. Strategia realizării acţiunilor eductive

- se precizează reperele spaţio-temporale ale acţiunilor, precum şi metodele şi mijloacele pentru realizarea lor.

Organizarea activităţilor educative nonformale

1. Estimarea costurilor

2. Asigurarea participării educatilor

- identificarea nevoilor educative ale grupului ţintă;

- comunicarea intenţiei şi scopului urmărit;

- informarea periodică asupra evoluţiei obiectivelor.

3. Programarea acţiunilor

- corelarea explicită acţiune – obictive intermediare;

- precizarea reperelor descriptive ale fiecărei acţiuni: durata şi programul orar, locul

desfăşurării, numărul de participanţi, persoană responsabilă de realizarea acţiunii;

- precizarea duratei şi perioadei de desfăşurare a proiectului.

4. Evaluarea rezultatelor parţiale şi finale

- se elaborează metodologia de evaluare continuă şi finală;

5. Pregătirea personalului pentru realizarea conţinutului tematic şi informaţional al acţiunii

- se realizează pregătirea metodologică a organizatorului şi responsabililor pe acţiuni;

- se structurează conţinutul tematic şi acţional;

- se elaborează schemă conţinutului informaţional al fiecărei teme.

6. Pregătirea realizării fiecărei teme

- se elaborează proiectul tehnologic de realizare a fiecărei teme

7. Pregătirea mijloacelor umane, materiale, instrumentale, financiare

- se negociază convenţiile de conlucrare intraşcolară sau între şcoală şi instituţiile

implicate în proiect;

- se negociază contracte de coparticipare pentru asigurarea mijloacelor materialelor şi

instrumentale;

- se negociază contracte de finanţare a activităţii şi de valorificare a produselor şi serviciilor

BIBLIOGRAFIE:

Bălan, Bogdan, Boncu, Ştefan, Cosmovici, Andrei, Cozma, Teodor, Creţu, Carmen, Cucoş, Constantin (coordonator), Dafinoiu, Ion, Iacob, Luminiţa, Moise, Constantin, Momanu, Mariana, Neculau, Adrian, Rudica, Tiberiu, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare şi grade didactice. Curs elaborat în tehnologia învăţământului deschis la distanţă*, Polirom, Bucureşti, 2005

Cucoş Constantin, *Pedagogie*, Ed. Polirom, Iaşi, 1996

Iosif Marcusanu, *Psihologie*, Ed. Carmînis, Piteşti, 2001

EDUCAŢIE CIVICĂ
ÎN ÎNVĂŢĂMÂNTUL PREŞCOLAR ROMÂNESC

prof. Claudia-Roxana Marian
prof. Alina Budean
Grădiniţa cu P. P. "Trenuleţul Veseliei", Cluj-Napoca

Învăţământul preşcolar şi cel primar reprezintă primele trepte ale sistemului de învăţământ din ţara noastră. Structura sistemului de învăţământ este determinată de nivelul de organizare a societăţii, de gradul de dezvoltare a ştiinţei şi tehnologiei, dar mai ales de politica statului. Această structură determină nivelul de dezvoltare a şcolii şi posibilităţile de instruire şi de educare de care dispune statul. Educaţia civică este o latură a educaţiei care are în vedere formarea copilului / tânărului în concordanţă cu valorile, principiile, normele şi regulile sociale care reglează relaţiile dintre oameni. Realizarea educaţiei morale este influenţată de cei din jur, de semnificaţiile acordate de societate valorilor morale precum şi de adaptarea fiecărui om la normele morale ale societăţii. În acelaşi timp, educaţia morală presupune un proces de transformare a propriei individualităţi, conform unor valori, norme, principii morale dictate de conştiinţă şi personalitatea fiecăruia care-i ghidează relaţiile cu sine şi cu ceilalţi.

Formarea copilului în societate este dat în primul rând de cadrele didactice din şcoală, apoi de părinţi, de aceea educaţia moral - civică are un rol foarte important în viaţa adolescentului, omului de rând din zilele noastre. În zilele noastre omul este criticat adeseori în societate că nu are "cei 7 ani de acasă". Mentalitatea populaţiei este rămasă în trecut şi de aceea tot ceea ce apare nou pare a fi ceva care nu poate fi acceptat. În urmă cu 30 - 40 de ani educaţia era foarte strictă faţă de ceea ce se întâmplă acum. Tot ce se întâmplă în domeniul mass-media, apariţia televizorului, a internetului, a telefoanelor mobile, a dat peste cap creşterea copiilor, gîndirea oamenilor şi a traiului de viaţă a acestora. În viaţă rămânem cu ceea ce învăţăm de la părinţi şi din şcoală. Fiecare fiinţă umană este înzestrată cu o varietate de distincţii biologice (cu care se naşte: vârstă, sex, caracteristici fizice) şi socio - culturale (familia, educaţia, clasa socială, etnicitate, religie, mod de gândire), cât şi cu o istorie individuală care o deosebeşte de orice altă persoană. Prin aceasta, fiecare persoană este unică în felul ei. Pentru a beneficia în mod democratic de aceste drepturi, copilul (viitorul adult) trebuie să primească o

educaţie adecvată. Educaţia civică desemnează toate practicile educative şi conţinuturile învăţământului care au ca scop transmiterea şi deprinderea relaţiilor de viaţă, individuale şi sociale. Ea nu poate fi impusă preşcolarului în mod autoritar prin mediul unor precepte, dispoziţii, interdicţii, dar îl educă pe copil în direcţia conştientizării celuilalt, îl învaţă care îi sunt drepturile şi îndatoririle, îl învaţă să comunice şi să contribuie la formarea spiritului de iniţiativă. Activităţile de educaţie civică pentru preşcolari, concepute într-o manieră atractivă, motivată şi accesibilă, conţin setul de cunoştinţe necesare copilului pentru a deveni o persoană responsabilă, activ - participativă la viaţa socială. Ele trebuie să contribuie la formarea unui civism deschis marilor probleme ale societăţii şi ale timpului nostru. Se vehiculează că atât calculatorul, cât şi televizorul sau internetul au atât influenţe pozitive, cât şi negative asupra copiilor şi tinerilor care le folosesc. Acest lucru nu poate fi dezminţit deoarece cercetările arată că este adevărat. Copiii, adolescenţii şi chiar adulţii folosesc deseori replici din filme, desene animate sau chiar din anumite texte întâlnite pe internet, in discuţiile ori neînţelegerile dintre ei, care adesea duc la certuri sau confruntări fizice.

Educaţia civică urmăreşte formarea unei conştiinţe morale, a unei conduite - comportament moral, să dezvolte calităţi şi însuşiri cum sunt: cinstea, onestitatea, modestia, omenia, principialitatea, solidaritatea, respectul faţă de ceilalţi, demnitatea, respingerea minciunii, a nedreptăţii etc., pentru ca pe baza lor să se poată integra şi să poată crea o viaţă socială sănătoasă. În general, prin această educaţie se urmăreşte formarea individului pentru a face şi a promova binele, în vederea întăririi vieţii sociale şi a echilibrului său interior, care ia naştere prin respectarea cotidiană a normelor şi principiilor morale. Principalele instituţii sociale care se implică în educaţia morală sunt: familia, şcoala, comunitatea (etnică, naţională, internaţională), biserica, instituţiile cultural - educative (biblioteci, muzee, Casa de cultură, teatre, cinematografe) şi mass-media.

Educaţia morală este complementară cu educaţia religioasă şi educaţia civică/cetăţenească - fiecare dintre aceste dimensiuni educative. Educaţia civică îi familiarizează pe copii/elevi cu valorile statului de drept, cu drepturile copilului/omului într-o societate democratică, urmărind dezvoltarea sentimentelor patriotice, a răspunderilor şi comportamentelor specifice cetăţeanului. Ea, urmăreşte, cultivarea unor raporturi între stat, organele şi instituţiile sale şi individ, între indivizi ca cetăţeni într-o societate bazată pe legi şi reglementări, pe norme şi reguli care asigură convienţuirea, liniştea şi eficienţa tuturor activităţilor ce se desfăşoară, pentru ca fiecare individ şi societate în ansamblu să poată exista şi să se dezvolte. Formarea comportamentului social, a deprinderilor de interelaţionare, pe fondul

dezvoltării unor trăsături de personalitate şi al achiziţiei unui bagaj de cunoştinţe privind spaţiul socio-cultural naţional şi local sunt preocupări explicite în cadrul activităţilor de educaţie pentru societate, dar şi implicite prin asumarea finalităţilor mai sus amintite în fiecare din activităţile celorlalte arii curriculare. Formarea comportamentului moral - civic integrează elemente privind educaţia pentru comportamentul democratic. Aceasta implică conştientizarea de către copii a propriilor drepturi şi responsabilităţi în relaţia cu ceilalţi, dezvoltarea competenţelor de comunicare şi cooperare, dar şi înţelegerea semnificaţiei unor concepte precum: libertate, îndependenţă, autonomie, încredere, toleranţă, altruism şi altele.

Grădiniţa îi oferă copilului spaţiul de reflectare a sinelui, de prezentare a sa ca individualitate şi de conturare a aprecierii de sine, iar activitatea din grădiniţă privind cunoaşterea mediului socio - cultural local şi naţional poate contribui la completarea imaginii de sine din perspectiva istorică - trecutul meu, geografică - mediul în care trăiesc, psihologică - nevoile şi dorinţele mele, ce mă diferenţiază şi apropie de ceilalţi; sociologică - care este locul meu în societate; antropologică - care sunt normele culturale la care mă supun. Prin intrarea în grădiniţă, copilul este mutat pentru o mare parte a timpului într-un mediu fizic, social şi cultural nou şi îşi restructurează o parte a relaţiilor cu mediul familial. Se integrează într-un grup mare de egali, este îndrumat şi supravegheat de o educatoare care se ocupă de toţi ceilalţi copii, are un program bogat, dar organizat şi dirijat în mare parte. Iese de sub influenţa părinţilor şi i se cere multă autonomie. Copiii sub trei ani sunt sensibili la frustrare, la schimbări, îşi pot pierde uşor echilibrul afectiv. Abia spre patru ani se constituie simpatii şi antipatii mai durabile între copii, care se înţeleg mai bine unii cu alţii. Cu vârsta, posibilităţile de cooperare ale copiilor cresc. În cadrul activităţii "Educaţie pentru societate", se urmăreşte iniţierea copilului, viitor cetăţean, în practicarea unui comportament activ, responsabil, capabil de toleranţă şi respect faţă de sine şi de ceilalţi, conştient de drepturi şi datorii, liber şi deschis spre alte culturi. Pe parcursul activităţilor de educaţie civică, educatoarea încearcă să-i definească copilului identitatea, corpul şi trăsăturile morale. Pentru a ajunge la concluzia unicităţii persoanei, educatoarea va porni de la sublinierea câtorva trăsături definitorii ale fiinţei umane, precum gândirea, limbajul articulat, structura anatomică. În virtutea acestor trăsături, suntem asemănători şi cu toate acestea diferiţi (avem un anumit mod de a fi, de a gândi, de a ne raporta la ceilalţi). Copiii trebuie să înţeleagă esenţa socială a fiinţei umane, nevoia de celălalt, să-şi analizeze propria conduită, iar în procesul de autocunoaştere să îmbine cunoaşterea de sine (“cum sunt eu?”) cu imaginea altora despre sine (“cum mă văd colegii?”) eventual, cu imaginea ideală despre sine. Înţelegând că

unicitatea persoanei presupune existenţa diferenţelor, copilul trebuie să accepte diferenţele dintre oameni; să manifeste toleranţă, să accepte şi să manifeste interes faţă de modul de viaţă, obiceiurile diferite ale celor de lângă el. Ca membru al societăţii, copilul trebuie să fie receptiv la obligaţiile sociale, să manifeste disponibilităţi de participare şi cooperare în acţiuni cu semenii săi. Individul uman nu poate trăi decât în comunităţi - grupuri. În grup, copilul învaţă să vorbească, să se comporte, aici îşi formează şi dezvoltă personalitatea. Copiii trebuie să înţeleagă că există şi grupuri care fac rău individului şi să încerce să analizeze influenţa nefastă a acestuia. Educaţia îi permite copilului să-şi croiască propria personalitate, să cunoască istoria poporului nostru, cultivarea sentimentelor de stimă şi respect faţă de cei care şi-au jertfit viaţa pentru libertate şi independenţă naţională. Copiii sunt viitorul omenirii. De felul în care ne creştem şi educăm urmaşii depinde lumea de mâine. Poate fi o lume a progresului, a concordiei sau o lume măcinată de conflicte, de ură şi distrugeri. Trăim într-un prezent în care grija pentru educaţie şi pentru copii este o soluţie a polarizării eforturilor şi un prilej de conlucrare la nivel naţional şi internaţional. Devine tot mai necesar să se identifice soluţii pentru ca toţii copiii să aibă acces la educaţie şi să participe la viaţa socilă, să se integreze în societate şi să fie cât mai adaptaţi. Acesta este un drept al tuturor copiilor, dar şi o obligaţie a tuturor adulţilor. Implicarea părinţilor ca parteneri în activităţile de dezvoltare a copilului, informarea şi educarea lor în spiritul unor atitudini parentale responsabile, facilitarea comunicării intra şi extrafamiliale în favoarea copilului, schimbarea atitudinilor faţă de instituţia de educaţie şi dezvoltarea unor practici educative efective şi eficiente sunt câteva coordonate ale (evaluării) impactului asupra acestor beneficiari primari. Educaţia moral - civică trebuie să pornească de la universul de viaţă al copilului şi al mediului din care provine, de la fapte şi situaţii concrete de viaţă, cunoscute de copii sau prezentate de educatoare, totdeauna însă accesibile înţelegerii lor. Deci, prin introducerea educaţiei moral-civice în învăţământul preşcolar se urmăreşte să-i facem pe copii să deosebească binele de rău, să ştie ce se cuvine şi ce nu se cuvine să facă, să fie toleranţi, atât cu ei cât şi cu cei din jur. De la simple cunoştinţe şi fapte de viaţă să-i determinăm pe copii, să aibă atitudini personale participative, să-i învăţăm că nu pot să trăiască singuri ci numai împreună cu ceilalţi.

Concepţia ştiinţifică asupra educaţiei civice se fundamentează pe datele psihologiei copilului şi pe practica educativ înaintată. Această concepţie ne ajută să înţelegem că este posibilă educaţia de la cea mai fragedă vârstă, dar mai ales necesitatea ei. Eficienţa muncii educative în grădiniţa de copii se bazează pe faptul că vârsta preşcolară este cea mai

favorabilă pentru acumularea unor impresii puternice, pentru formarea deprinderilor de comportare. De asemenea, vârsta preşcolară este perioada în care apar şi se dezvoltă trăsăturile de voinţă şi caracter, în care se schiţează personalitatea viitoare a omului. La această vârstă, copilul este receptiv, sensibil, este uşor impresionat de tot ceea ce-l înconjoară, are o putere mare de imitaţie. Vârsta preşcolară constituie etapa în care copilul începe să înţeleagă realitatea înconjurătoare, începe să-şi însuşească părerile celor din jurul lui şi cu atât mai mult a celor care-i fac educaţia, ca rezultat al procesului educativ, începe să devină conştient de greşelile sale. Întrebările copiilor: "Aşa-i că am fost cuminte astăzi?", "Este bine aşa?" constituie de fapt confruntarea criteriilor morale cu propria lor experienţă. Preşcolarul are, prin urmare, toate posibilităţile să-şi însuşească în mod intuitiv şi practic cele mai importante norme de comportare, mai ales în grădiniţă. Necesitatea de a începe educaţia morală cât mai timpuriu, este justificată şi de faptul că la vârsta preşcolară se formează cu cea mai mare uşurinţă automatismele ce stau la baza deprinderilor de comportare. Activitatea sistematică de educaţie civică din grădiniţă, contribuie la formarea acestor deprinderi elementare de comportare, la perfecţionarea deprinderilor însuşite şi la trasformarea lor în obişnuinţe. În conturarea demnităţii naţionale cât şi a celei europene a tinerei generaţii, rolul educaţiei civice este covârşitor. În continuă schimbare, solicită individului nu doar deţinerea de informaţie, ci şi stăpânirea unor modalităţi de identificare, preluare şi utilizare a informaţiei pentru a se integra social.

Pentru a progresa, societatea trebuie să valorizeze însuşirile tuturor, să realizeze egalitatea şanselor dezvoltării fiecăruia pentru a nu se pierde nimic din potenţiala originalitate a membrilor ei. Nimeni nu poate fi considerat marginal doar pentru că, la un moment dat, şansa nu i-a fost favorabilă sau şi-a neglijat el însuşi interesele. Istoria culturii universale arată că indivizii care au fost cotaţi drept elevi mediocri, s-au dovedit la maturitate prin pasiune şi perseverenţă, creatori şi descoperitori valoroşi, dar şi invers, elevii cu performanţe excepţionale, au dovedit, datorită unor împrejurări nefavorabile mediocritatea în plan profesional. Nimic nu poate fi absolut previzibil în ceea ce priveşte personalitatea. De aceea, valoarea cea mai mare a lumii o constituie însuşi omul.

BIBLIOGRAFIE:

Bernat, S. E., (2003), *Tehnica învăţării eficiente*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca

Albulescu, I., (2008), *Morală şi Educaţie*, Editura Eikon, Cluj-Napoca
Bocoş, M., Chiş, V., Ionescu, M., Radu, I., (2003), *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
http://www. didactic. ro
http://www. scribd. com
http://www. google. ro

EDUCAȚIA ÎN SOCIETATE

Prof. Perneș-Stoica Florica
Școala Gimnazială "Simion Bărnuțiu" Bocșa, Jud. Sălaj

Fiecare formă are "rațiunea ei de a fi și câmpul propriu de acțiune în ansamblul procesului de educație". Toate îşi justifică rolul în formarea și dezvoltarea personalităţii, conturând deziderate educaţionale și/sau sociale şi răspunzând nevoilor de educaţie și civilizaţie. (Ioan Cerghit, 1988, p. 29)

Fiind un proces de maxima complexitate, educaţia se ipostaziază sub trei forme, şi anume:

· Educaţia formală;
· Educaţia nonformală;
· Educaţia informală.

Fiecare formă în parte se distinge printr-o serie de particularitați care o diferențiază de celelalte, dar între ele există relaţii de susţinere și complementaritate care evită de cele mai multe ori contrapunerile.

Educaţia formală este educaţia intenţionată, sistematică si evaluată, încredinţată specialiștilor din domeniul acceptat instituţional, juridic, statal și social, al educaţiei (profesori, învăţători, educatori, lectori, etc). Acest tip de educaţie cuprinde totalitatea influenţelor şi acţiunilor organizate sistematic, gradate cronologic și elaborate în cadrul unor instituţii specializate, în vederea formării personalităţii umane.

Din punct de vedere etimologic, termenul „*formală*" își are originea în latinescul "formalis" care înseamnă "organizat", "oficial". În acest sens, educaţia formală reprezintă educaţia oficială.

O definiţie a educaţiei formale a fost data de către Philip Coombs, conform căreia educaţia formală este "sistemul educaţional structurat ierarhic și gradat cronologic, pornind de la școala primară şi până la universitate, care include, în plus faţă de studiile academice, o varietate de programe de specializare şi instituţii de pregă-tire profesională. Educaţia formală, ca forma oficială, este întotdeauna evaluată social. Evaluarea realizată în cadrul educaţiei formale trebuie să urmarească dezvoltarea capacităţilor de autoevaluare ale elevilor și studenţilor.

Educaţia formală este importantă prin faptul că facilitează accesul la valorile culturii, stiinţei, artei, literaturii și tehnicii, la experienţa social-umană, având un rol decisiv în formarea personalităţii, conform nevoilor individuale și sociale.

Dintre elementele de specificitate decelate în cadrul acestei forme pot fi amintite urmatoarele aspecte:

· se realizează într-un cadru instituţional, în institutii create special pentru a asigura facilitaţi desfăşurării procesului de instruire şi de formare;

· se realizează prin implicarea unui personal specializat (cadrele didactice), calificate special în acest sens care dispune de o serie de competenţe şi anume, competenţele de natura stiinţifica, de natură psihopedagogică, de natură psihosocială la care trebuie să se adauge competenţele socio-afective;

· vizează întotdeauna realizarea unor finalităţi de natură educativă şi atingerea unor obiective care au fost stabilite anterior şi care sunt consemnate în documentele de politică şcolară;

· are ca ţel fundamental dezvoltarea armonioasă a personalităţii umane urmărindu-se toate componentele acesteia: dimensiunea cognitivă, afectivă, psihomotrică, morală;

· contribuie decisiv atât la formarea culturii generale a elevilor, dar şi la formarea culturii profesionale a acestora facilitând integrarea sociala şi profesională a tinerilor în diversele sectoare de activitate;

· facilitează contactul elevilor cu diversele domenii ale cunoaşterii, oferindu-le acestora posibilitatea să dobandească cunoştinţe si informaţii aparţinând diverselor ştiinţe reprezentate prin disciplinele de învaţamânt care intră în structura curriculum-ului şcolar; oferă elevilor posibilitatea sa-şi formeze o serie de deprinderi, abilitaţi, priceperi care să le faciliteze progrese în activitatea de instruire şi în dobândirea viitoarei profesii;

· cum menţionează C. Cucos (2002, pag. 45), educaţia formală este puternic expusă si este infuzată de exigenţele suprapuse ale comandamentelor sociale și uneori, politice. Ea este dimensionată prin politici explicite ale celor care se află la putere la un moment dat;

· realizându-se prin parcurgerea curriculum-ului prescris, educaţia formală impune o normativitate ridicată şi implicit poate determina o limitare a creativităţii didactice;

· presupune, cum relevă unii autori (T. Cozma, 1988, S. Cristea, 2003), realizarea unor activităţi evaluative prin diferite forme şi prin mijloace diferite care să identifice progresele elevilor și eventualele disfuncţionalităţi apărute în desfăşurarea procesului instructiv-educativ;

· educatia formală se realizează, cum corect relevă E. Istrate (1988), în cadrul sistemului de învățământ care prin modul lui de structurare, prin felul în care are proiectate ciclurile de învățământ, prin tipurile și profilurile de școli pe care le încorporează conferă o notă specifică și modului de realizare a educației formale;

· - este generalizată, permițând accesul tuturor indivizilor.

În pofida unor critici care i s-au adus de-a lungul anilor, educația formală rămâne cea mai reprezentativă (cel puțin până în momentul de față) estimându-se că ea oferă aproape 60-70% din totalul influențelor educative exercitate asupra copiilor și tinerilor.

Limitări ale educației formale:

- centrarea pe performanțele înscrise în programe lasă mai puțin timp imprevizibilului și studierii aspectelor cotidiene, cu care se confruntă elevii;
- există tendința de transmitere-asimilare a cunoștințelor în defavoarea dezvoltării-exersării capacităților intelectuale și a abilitaților practice;
- orientarea predominantă spre informare și evaluare.

Educația nonformală cuprinde totalitatea acțiunilor organizate în mod sistematic, dar în afara sistemului formal al educației. Aceasta formă de educație este considerată complementară cu educația formală sub raportul finalităților conținutului și a modalităților concrete de realizare.

Din punct de vedere etimologic, termenul de "*nonformal*" își are originea în latinescul "nonformalis", preluat cu sensul "în afara unor forme special/oficial organizate pentru un anume gen de activitate". Nonformal desemnează o realitate educațională mai puțin formalizată dar întotdeauna cu efecte normativ-educative.

Educația nonformală a fost definită de către J. Kleis drept "orice activitate educațională intenționată și sistematică desfașurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoilor individului și situațiilor speciale, în scopul maximalizării învățării și cunoașterii și al minimalizării problemelor cu care se confruntă acesta în sistemul formal (stresul notării în catalog, disciplina impusă, efectuarea temelor)".

Și această formă de educație dispune de o anumită specificitate care este decelabilă la nivelul mai multor aspecte cum sunt: obiectivele care îi sunt specifice, activitațile prin care se diferențiaza de educația formală, limitele (dezavantajele) pe care le generează.

În legatură cu obiectivele pe care le vizează, V. De Landsheere (1992, pag. 566) considera că dintre cele mai semnificative pot fi amintite următoarele:

a) susținerea celor care doresc să-și dezvolte sectoare particulare în comerț, agricultură, servicii, industrie etc;

b) ajutarea populației pentru a exploata mai bine resursele locale sau personale;

c) alfabetizarea;

d) desăvârșirea profesională sau inițierea într-o nouă activitate;

e) educația pentru sănătate sau timpul liber etc.

În ceea ce privește activitățile pe care le încorporează, trebuie facută mai întai o disociere între activitățile din afara clasei și activitățile din afara școlii.

Activitățile organizate în afara clasei includ, la modul general, cercuri pe discipline de învățământ, cenacluri literare, ansambluri sportive, artistice, culturale, întreceri, competiții, concursuri, olimpiade școlare.

După cum ușor se poate observa, organizarea acestor activități este puternic corelata cu opțiunile, posibilitățile și așteptările elevilor de unde rezultă și marea lor flexibilitate.

Activitățile specifice educației nonformale realizate în afara școlii se împart în două categorii și anume:

a) activități perișcolare organizate în scopul petrecerii timpului liber în care sunt incluse excursiile, vizitele, taberele, vizionările de spectacole (teatre, cinema), vizitarea unor expoziții;

b) activități parașcolare organizate ca soluții alternative de perfecționare, reciclare, instruire personală.

Referitor la caracteristicile educației nonformale, acesteia îi sunt specifice o serie de particularități din rândul cărora mai semnificative sunt:

1) activitățile extrascolare au un caracter opțional, permițându-le elevilor să se orienteze spre ele în funcție de posibilitățile, aptitudinile, interesele de care dispun, ceea ce le conferă un grad mai mare de atractivitate, comparativ cu activitățile specifice educației formale care nu pot onora această exigență deoarece, în majoritatea cazurilor, ele sunt impuse elevilor excluzându-se posibilitatea opțiunilor;

2) În desfășurarea acestor activități, elevii joaca un rol mai activ deoarece acestea corespund intereselor și așteptarilor lor și implicit, pot să le amplifice motivația și dorința de a se implica în reușita lor. În legătură cu aceasta caracteristica trebuie menționat faptul că, în cadrul activităților de tip nonformal, accentul cade pe ceea ce fac elevii și nu profesorul, așa cum se întâmplă de cele mai multe ori în activitățile specifice educației formale.

3) Activitățile din cadrul educației nonformale îmbină în mai mare măsură utilul cu plăcutul, deoarece ele ocazionează dobândirea unor cunoștințe care amplifică sfera de cunoaștere a elevilor și nu profesorul dar în același timp, prin specificul lor, au un caracter reconfortant, tonifiant, care nu generează apariția oboselii așa cum se întâmplă în multe activități specifice educației formale.

4) Activitățile realizate în cadrul educației nonformale pot stimula în mai mare masură imaginația și creativitate a elevilor, iar acest lucru se explica din două perspective și anume:

a) pe de o parte, elevii participă la activități spre care au optat și pentru care au o serie de interese și o serie de aptitudini;

b) pe de alta parte, activitățile de tip nonformal se desfășoară în cadre și în contexte unde nivelul de permisivitate este mai mare și unde inițiativele elevilor sunt luate în considerație așa cum nu se întâmplă de multe ori în activitățile de tip formal.
5) Activitățile de tip nonformal facilitează o solicitare diferențiată a elevilor în funcție de posibilitățile, aptitudinile și așteptările acestora.
În consecință, nemaifiind vorba de constrângerile impuse de parcurgerea unui curriculum prescris, aceste activități permit ca elevii să primească sarcini în funcție de posibilitățile de care dispun și în funcție de ritmurile de lucru care le sunt specifice;
6) majoritatea activităților incluse în educația nonformală nu fac obiectul unor evaluari sistematice și riguroase, așa cum se întâmplă în cazul activităților specifice educației formale, ceea ce înseamnă că se elimină sursele generatoare de stres și de oboseală în rândul elevilor;
7) În organizarea și desfășurarea acestor activități rolul cadrului didactic este mult mai discret el putând să exercite asupra elevilor o influență indirectă, în timp ce în cazul activităților specifice educației formale, în majoritatea situațiilor se exercită asupra elevilor o influență directă cu toate consecințele rezultate dintr-o asemenea situație.
În sfârșit, educația nonformală prezintă o serie de limite, motiv pentru care nu trebuie să se exagereze atunci când i se subliniază de obicei avantajele mai ales prin comparația făcută cu educația de tip formal.

Aceste inconveniente ale educației nonformale sunt menționate de o serie de autori iar S. Cristea (2003, pag. 159) consideră că printre cele mai semnificative pot fi amintite:
a) promovează structuri excesiv de fluide, centrate doar asupra unor obiective concrete, imediate, fără angajarea unor strategii valorificabile în perspectiva educației permanente;
b) întreține unele riscuri pedagogice (un anumit activism de suprafață); dependentă de mijloace tehnice care poate dezechilibra corelația subiect-obiect);
c) eludarea posibilităților de validare socială a rezultatelor, prin diplome și certificate, la nivelul educației formale. Aceste tipuri de activități se realizează în mediul socio-cultural ca mijloace de divertisment, petrecere a timpului în mod constructiv sau de odihnă active. Sunt destinate tuturor categoriilor de vârstă: atât copiilor (pedagogie), cât și adulților (andragogie).

Avantajele utilizării educației nonformale:

- este centrată pe procesul de învățare nu pe cel de predare, solicitând în mod diferențiat participanții;

- dispune de un curriculum la alegere, flexibil și variat propunându-le participanților activități diverse și atractive, în funcție de interesele acestora, de aptitudinile speciale și de aspirațiile lor;

- contribuie la lărgirea și îmbogățirea culturii generale și de specialitate a participanților, oferind activități de completare a studiilor;

- asigură o rapidă actualizare a informațiilor din diferite domenii fiind interesată să mențină interesul publicului larg, oferind alternative flexibile tuturor categoriilor de vârstă și pregatirii profesionale, punând accentul pe aplicabilitatea imediata a cunoștințelor și nu memorarea lor;

- antreneaza noile tehnologii comunicaționale, ținând cont de progresul societații;

- răspunde cerințelor și necesităților educației permanente.

Formele educației permit realizarea continuturilor generale ale educației (educația intelectuală, educația morală, educația estetică, educația tehnologică, educația fizică), îmbogățite permanent prin contribuția tuturor disciplinelor de învățământ și a "noilor educații" (educația ecologică, educația pentru democratie, educația sanitară, educația pentru schimbare și dezvoltare, educația pentru pace etc.)

Raportate una la cealaltă, educația formală și educația nonformală se regăsesc fiecare într-un cadru instituționalizat, stucturat și organizat din punct de vedere pedagogic, deosebindu-se prin formele și modalitațile lor de realizare. Mai puțin structurată și organizată din punct de vedere pedagogic, educația informală este situată în afara unui cadru instituțional de tip școlar. Ea are ponderea cea mai mare în timp și spațiu, însa, neândeplinind deziderate de ordin pedagogic, nu poate susține singură procesul formării și dezvoltării personalității umane. Esențiale în acest scop sunt educația formală și cea nonformală prin care se asigură:

• însușirea cunostințelor stiințifice, a valorilor culturii naționale și universale;

• formarea capacităților intelectuale, a disponibilităților afective și a abilităților practice prin asimilarea de cunoștințe umaniste, stiințifice, tehnice și estetice;

• asimilarea tehnicilor de muncă intelectuală, necesare instruirii și autoinstruirii pe durata întregii vieți;

• profesionalizarea tinerei generații pentru desfașurarea unor activități utile, producătoare de bunuri materiale și spirituale.

Modalitățile de realizare ale educației nonformale se regăsesc în afara școlii, incluzând însă și activități desfășurate în școală (cluburi, televiziunea scolară, "constituind o punte " (vezi George Vaideanu, 1988, p. 232) între formal și informal; educația informala, extinzându-se pe toata durata vieții, beneficiază și include toate rezultatele influențelor educației formale și nonformale.

Educația formală asigură condiții favorabile pentru realizarea educației nonformale și informale, acestea din urma oferindu-i achiziții necesare unei bune desfășurări a activității din școală. "Educația formală nu are decât de caștigat" dacă ține seama de informațiile și modalitățile educației spontane și nonformale. Pe lânga faptul că educația formală corectează și completează achizițiile obținute prin celelalte două forme ale educației, ea exercită o "funcție integrativă, de sinteză a diferitelor experiențe trăite.

Experiența acumulată în cadrul educației școlare, adaptată și valorificată în mod corespunzător este în măsură să contribuie la creșterea celorlalte forme de educație. " (vezi Ioan Cerghit, 1988, p. 29).

- la nivel formal, educația formală se realizează prin organizarea sistemului de învățământ pe "trepte școlare ierarhice", educația nonformală se concretizează prin elaborarea de "certificate și diplome", iar cea informală se desfasoară la "locurile de muncă";
- la nivel nonformal, educația formală include și "activitățile extracurriculare", educația nonformală cuprinde "activitățile extrascolare",

Educația nonformală este mult mai mult centrată pe interesele și dorințele celui care învață. Așa și trebuie să fie, căci altfel își pierde audiența. Ea prevede în acest scop o mai mare posibilitate de opțiune în ceea ce privește curriculumul, față de situațiile create în sistemul formal. În cadrul educației nonformale, relațiile interumane sunt mult mai degajate. Cursanții și "profesorii" își exercita rolul mai puțin rigid și mai mult adaptabil situaților, în comparație cu sistemul școlar tradițional, unde elevii/studenții și profesorii își au bine definite statutul și rolurile, în mod ierarhic, de la care rareori se înregistreaza abateri și aceasta petrecându-se în situații informale. Educația nonformală este preocupată mai mult de formarea și dezvoltarea capacităților practice, de trezirea interesului pentru cunoaștere, în timp ce în sistemul formal tradițional se pune încă accentul pe transmiterea de informații și cunoștințe cu aplicabilitate întârziată.

Chiar dacă sunt oarecum diferite, educația formală și cea nonformală nu sunt opuse. Ambele pun accent pe învațarea organizată și intenționata, implică o anumită structurare și dispun de profesioniști investiți cu realizarea ei. Responsabilitatea învățării este impărțita între educator și educat.

Toate cele trei forme ale educației furnizează oportunități de învățare. De acest lucru trebuie să țină cont educatorul în procesul de formare și dezvoltare a personalității individului. ***Cel mai eficient profesor este cel care permite și sprijină apariția învățării în situații de intersecție dintre formal, nonformal și informal.*** Acest lucru poate fi făcut în mod intenționat sau instinctiv. Un educator trebuie să fie flexibil pentru a fi eficient în toate cele trei tipuri de educație. Este necesar ca el să adopte stiluri diferite de

conducere a activității în funcție de situație. Stilul directivist se potrivește mai bine educației formale, iar cele democratic și nondirectivist (laissez faire) sunt cerute pentru a stimula învățarea în situații nonformale și informale. Majoritatea educatorilor par a fi apți pentru a se adapta situațiilor.

Multi profesori însa, sunt eficienți în clasă dar mai puțin eficienți ca educatori nonformali, deoarece încearcă folosirea stilului directivist și metodele formale în ambele situații. Pe de alta parte, anumiți profesori care obțin rezultate bune în situații nonformale, își pierd eficiența în clasă, deoarece nu se adaptează la cerințele și necesitățile de rigurozitate ale acestui tip de activitate și învățare formală.

În orice situație (mai ales în cele formale și nonformale), profesorii trebuie să dispună de competențe profesionale, pedagogice, empatice, să își desfășoare activitatea cu entuziasm și cu plăcere îmbânand metode și tehnici tradiționale și altenative de predare-învățare-evaluare, favorizând instruirea interactivă.

La nivelul procesului de învățământ manifestarea interdependențelor formelor educației ar putea fi pusă în evidență prin găsirea unor modalități de corelare și articulare optimă a acestora din perspectiva noilor deziderate ale educației permanente, organizând (vezi George Vaideanu, 1988, p. 228):
- lecții tematice, interdisciplinare, pluridisciplinare;
- lecții care se bazează pe valorificarea informațiilor obținute de elev pe căi nonformale și informale;
- lecții conduse de echipe de profesori pe teme de interes general (ex: "Omul si Universul", tema la care își pot aduce contribuția profesorii de biologie, chimie, fizică, geografie, filozofie);
- lecții în care să fie incluse noile tehnologii de comunicare (calculatorul, internetul, televizorul);
- activități de sinteză (capitol, semestru, an, ciclu școlar);
- activități extradidactice/extrașcolare care valorifică adecvat cunoștințele dobândite formal-nonformal-informal.

BIBLIOGRAFIE:

Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Polirom 1988
C. Cucoș, *Pedagogie*, Editura Polirom Iasi 2002
Forme de organizare a instruirii. Proiectarea şi desfăşurarea activităţii didactice, în Cucoş, C. (coord.), *Psihopedagogie*, ediţia a III-a revăzută şi adăugită, Polirom, Iaşi, 2009, pp. 469-495, ISBN 978-973-46-1403-5.
www. didactic. ro

EDUCAȚIA RELIGIOASĂ ÎN FAMILIE

Prof. înv. preșcolar Groza Simona
Grădinița cu P. P. Baciu, Cluj

Motto: " Și poruncile acestea pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta.
Să le întipărești în mintea copiilor tăi... "
Deuteronom 6:6-7

Cuvântul“educație” vine din limba latină: *educo, educare* – a crește, a forma, a instrui și *educo, educere,* “a scoate din, călăuzind pe cineva”. Este vorba de călăuzirea cuiva dintr-un domeniu inferior într-unul superior, din întuneric la lumină, din robie la libertate, de la eroare la adevăr. Educaţia este asociatã cel mai adesea cu schimbarea în sens pozitiv a comportamentului şi personalitãţii omului, de perfecţionarea firii omului (în limitele ei de creaturã a lui Dumnezeu) şi realizează transferul de modele, cunoştinţe, atitudini, de la societate la individ, de la o instanţã superioarã cãtre omul imperfect. Educația în general, este munca de formare a omului la orice vârstă.

Mediul familial oferă primele ocazii de stabilire a unor relaţii sociale, de comunicare afectivă şi verbală cu cei din jur. Activitatea din familie prezintă primul model care stimulează iniţiativa copilului în acţiuni umane. Chiar şi când copilul rupe învelişul familial, desfăşurând activităţi şi în alte medii sociale, părinţii, fraţii şi alte rude apropiate continuă să exercite o influenţă deosebită, având o contribuţie evidentă, în mersul devenirii copilului. Climatul familial de care beneficiază copilul îşi pune amprenta pe personalitatea sa. Unui climat familial sănătos îi este proprie o coeziune spirituală trainică, cu adânci implicaţii pozitive . Intervenţia educativă a părintelui vizează respectarea particularităţilor nu numai de vârsta, ci şi individuale, ce se cer cunoscute. Şi nu numai cunoscute, ci ţinut seama de ele, în procesul formării şi dezvoltării personalităţii copilului şi mai târziu a tânărului.

Cel mai important rol in educarea, învățarea și formarea copilului îl are părintele lui. De aceea educația copilului nu trebuie să se rezume la dezvoltarea lui intelectuala ci la formarea pentru viață, care nu are în vedere doar educația intelectuală, ci si pe cea fizică, emotională, socială si spirituală. Părinții creștini trebuie să fie constienți de faptul că Dumnezeu le va cere socoteală de viețile copiilor încredințați spre educție.

Condiţiile esenţiale pentru realizarea unei bune educaţii sunt: *respectul reciproc* (fără această condiţie, ascultarea se va baza pe teama de pedeapsă), *puterea exemplului* (copiii imită, mai ales în primii 3-4 ani de viaţă, motiv pentru care trebuie să fim foarte atenţi la ce facem şi ce spunem în prezenţa lor, dacă nu vrem ca aceste lucruri să se repete), *încurajările* (dacă vrem să ne asculte copiii noştri, să fie binevoitori, trebuie să începem cu o doză consistentă de încurajări)

Stiluri de educaţie

Există trei mari stiluri de educaţie: *autoritar* (are cele mai mari şanse de a avea copii bine educaţi), *îngăduitor* (oferă dragoste, dar nu prea mult sprijin), *dictator* şi *neglijent* (manifestă puţină dragoste). De aici rezultă că avem o influenţă definitorie asupra copiilor noştri. Indiferent de stilul predominant folosit în educaţia copilului există cinci trăsături pe care trebuie să le includem pentru a avea o bună relaţie de familie:

1. *Deschiderea şi prietenia* - a fi deschişi la ideile noi, a asculta şi a ţine seama de sugestiile, criticile, nevoile, preocupările, cererile şi dorinţele celeilalte persoane, înainte de a lua o decizie definitivă. Presupune şi recunoaşterea propriilor greşeli şi a-ţi asculta copiii fără critică şi ironie.

2. Menţinerea unei *temperaturi emoţionale echilibrate* faţă de copii, adică să nu fim nici prea reci, nici prea fierbinţi.

3. *Consecvenţa* - împiedică tentativele de testare a copilului mic, înainte ca ele să devină un obicei. Astfel, copiii devin mult mai atenţi la limitele pe care le vor alege pentru testare şi mai capabili de a se autodisciplina.

4. *Menţinerea unui front comun* - mai ales atunci când există mai multe persoane cu rol în educaţie şi copilul devine frustrat din cauza mesajelor contradictorii.

5. *A lăsa cuvântul lui Dumnezeu să ne călăuzească acţiunile*. Mai presus de orice, stilul de educaţie trebuie să reflecte învăţătura lui Dumnezeu.

Trebuie să existe un *echilibru între dragoste şi disciplină*. Un părinte care ştie să aplice disciplina păşeşte tot timpul pe o cale aflată între blândeţe şi hotărâre, între dragoste şi autoritate. Să nu ne fie teamă să fim autoritari atunci când e nevoie; la fel, să nu ne fie teamă să ne manifestăm dragostea şi ataşamentul sufletesc faţă de copii.

Educația religioasă este cea care urmarește pregătirea omului pentru viața aceasta dar și pentru viața viitoare. De aceea se pune un mare accent pe aspectul formativ al copilului care implică dimensiunea moral-spirituală. Educaţia religioasă trebuie să înceapă din copilărie deoarece, fără aceasta, copilul creşte ascultând cel mult legea morala naturală. Este cunoscut că în copilărie, omul poate fi uşor influenţat religios–moral decât mai târziu, iar deprinderile bune formate în copilărie rămân de multe ori valabile pentru

întreaga viaţă. Trăirile religioase din această etapă pot deveni hotărâtoare pentru întreaga viaţă. Acum, copilul observă şi înregistrează actele religioase şi morale pe care le vede în familie şi în cercul cunoştinţelor sale. El imită cu fidelitate şi încredere atitudini, gesturi, cuvinte. Fondul sufletesc al copilului este nepervertit, de aceea el crede că tot ce face omul matur este bine.

Dr. John Trent, în cartea sa *"Creşterea spirituală a copiilor"* menționează o listă de beneficii ale educației religioase în viața copiilor:

- copiii pot cunoaște principiile lui Dumnezeu astfel încât să poată înțelege deslușit legile practice care guvernează viața și rezultatele aplicării acestor principii în situațiile complexe care se ivesc zi de zi;
- copiii pot cunoaște dragostea lui Dumnezeu și pot dezvolta relații frumoase și sănătoase cu cei din jur;
- copiii invață să ceară ajutor și putere lui Dumnezeu atunci când trec prin situații dificile
- copiii vor avea o imagine de sine sănătoasă, conștienți fiind că Dumnezeu i-a creat unici, ii iubește si are un plan special pentru viețile lor;
- copiii vor avea inimi mulțumitoare, atitudini deschise învățării, o morală puternică;
- copiii vor putea intelege binele și răul.

În procesul educației, părintele cu frică de Dumnezeu are nevoie de un punct de referință corect pentru a ști încotro îl călăuzește pe copilul său iar "busola" îndrumătoare nu poate fi alta decât Sfânta Scriptură. Valorificarea învățăturilor biblice va deschide sufletul copilului spre bine și frumos, spre respect și dragoste față de aproapele său, îi va cultiva sensibilitatea și va sădi in el sămânța pentru valorile morale care, mai târziu vor deveni convingeri și trăiri personale. În lumina principiilor ce se desprind din cărţile Vechiului si Noului Testament, educarea copiilor este considerată drept o operă grandioasă, ce are ca scop dezvoltarea armonioasă a personalităţii umane, punând accentul cuvenit atât pe latura spirituală, cât şi pe cea materială şi că ea este o datorie sfântă a părinţilor, care necesită o atenţie deosebită, o datorie faţă de Dumnezeu şi de societate, datorie de la care nu le este îngăduită nici o abatere şi nici o greşeală. A-i învăța pe copii Biblia reprezintă mai mult decât un exercițiu de predat ideologii religioase sau ceremoniale "sacre". Învățăturile au de-a face cu modul în care trebuie să trăiești pentru a avea o viață fericită. În orice familie creștină, Biblia trebuie sa devină un ghid, un îndreptar de viață, un manual, o sursă la care să apeleze pentru ajutor, și cel mai important, cheia spre cunoașterea lui Dumnezeu.

Nevoile spirituale ale copiilor pot fi împărțite în câteva categorii, dupa cum spune Paraschiva Pop în cartea sa "Copilul ca dar și responsabilitate":

- nevoia de rugaciune – se spune că rugăciunea este respirația sufletului, dar ea trebuie să fie și parte integrantă a vieții de familie. Copilul trebuie învățat de mic să se roage și trebuie să practice acest lucru împreună cu familia la masă, înainte de culcare, la biserică;
- nevoia de o atmosferă creștină în familie – John Maxwell spune că mulți copii cred că Dumnezeu locuieste la biserică, deoarece aud despre El numai duminica. Trebuie să îl implicăm pe Dumnezeu în viața noastră de zi cu zi iar copiii vor vedea asta;
- nevoia de a cunoaște ce spune Biblia – se poate realiza prin participarea regulată la slujbele din biserică si prin memorarea pasajelor din Biblie (în funcție de vârsta copilului).

Pentru a putea împlini aceste nevoi, părinții trebuie să fie un exemplu demn de urmat și să îi învețe principiile Sfintei Scripturi.

1, **Responsabilitatea de a fi un bun exemplu**

"Există un singur mod de a-ți crește copilul astfel încât să meargă pe calea pe care trebuie s-o urmeze, acela de a merge împreună cu el pe ea. "(Abraham Lincoln). Viața, cuvintele și atitudinea părinților în fața copiilor sunt de o mare importanță. Influența părinților depinde în primul rând de ceea ce sunt ei, apoi de ceea ce fac și abia în al treilea rând de ceea ce zic. Uneori faptele părintelui glăsuiesc atât de tare încât copilul nu mai poate auzi si vorbele. Atmosfera căminului este generată întotdeauna de "a fi", de ceea ce sunt părinții. Orice vorbă trebuie să aibă "acoperire" în faptă, după cum banii au acoperire în aur, adică rostirea și trăirea părintelui să fie într-o desăvârșită armonie. Singurul model ce funcționează este acela al părintelui care "face precum spune". Dacă părinții au o viață creștină autentică, atunci cuvintele lor vor avea influență.

Copiii își imită părinții încă din cea mai fragedă copilărie, imită felul cum umblă, cum acționează și reacționează. Pe masură ce cresc, ei copiază sistemele de valori din fiecare domeniu al vieții părinților lor. De aceea aceștia ar trebui să trăiască în așa fel încât copiii lor să poată merge pe urmele pașilor lor.

2. Responsabilitatea învățării principiilor biblice

Era post-creștină în care trăim noi astăzi pretinde că nu există standarde morale absolute. Există doar etica și standarde morale de situație. Mai mult, dacă cineva are curajul să afirme că există standarde absolute este catalogat drept o persoană îngustă, needucată sau fanatică. Fiecare părinte

însă este convins de faptul că odraslele lui au nevoie, mai înainte de orice, tocmai de cunoaterea acestor standarde morale. Ei au nevoie de linii clare, care să nu se modifice după sondajele de opinie, de standarde de caracter care pot să îi călăuzească.

Nu este usor însă, a vorbi copiilor despre adevărurile spirituale care îndeobște sunt abstracte, atunci când gândirea lui este concretă. El nu poate accede la nivelul abstracțiunilor decât prin intermediul concretului. De aceea, copilul are nevoie de anuminte "punți ajutătoare" pe care să poată trece spre lumea abstractului. Câteva din aceste "poduri' ar putea fi: exemple din realitatea cunoscută de copil, povestiri, fabule, întâmplări ilustrative, imagini, pentru a aduce noțiunile abstracte la nivelul gândirii concrete a copilului. În zilele noastre, mai mult ca oricând părinții au la dispoziție biblii ilustrate pentru copii și cărți cu povestiri biblice de care se pot folosi și care sunt foarte îndrăgite de copii datorită limbajului accesibil și imaginilor sugestive.

Există foarte multe lucruri în casele noastre sau în jurul nostru care au un dar de a vorbi fară cuvinte, dar părintele înțelept dă grai acelor mesaje tăcute pentru a-l conștientiza pe copil de existența lor. Mușcata din glastră sau din gradină si celelalte flori îmbrăcate mai strălucitor decât Solomon însuși, păsările cu penaj și grai felurit, dar și animalele de pe lângă casă sau din pădure (din cărți), pot constitui o bază de date pentru comparații, observații sau povestiri, care-l pot ajuta pe copil să priceapă adevărul din viața de toate zilele sau adevăruri spirituale abstracte. În tot ce a fost creat trebuie mai întâi ca noi părinții să observăm "urmele degetelor" lui Dumnezeu și înțelepciunea Lui nespus de felurită, precum și rânduiala lucrurilor create – scopul specific al fiecăruia în ordinea creațională.

Lecțiile care se pot extrage din lucrurile create de Dumnezeu sunt fără număr. Părinții au nevoie doar de spirit de observație și creativitate. Aproape fiecare obiect poate constitui un punct de plecare pentru o lecție obiectuală. Resursele care sunt la îndemâna părinților sunt inepuizabile și pot fi folosite pentru a semăna sămânța credinței în inimile copiilor.

Din păcate, în zilele noastre, în multe familii televizorul este materialul didactic de bază. El are darul de a sărăci mult viața familială, invadând-o cu o sumedenie de non-valori. Televizorul omoară creativitatea și capacitatea de gândire, în general, constituind un anestezic viclean care ne fură timpul, împuținează spiritul de discernământ și comunicarea intrafamilială. Ne învață cum să respirăm, cum să judecăm, cum să ne îmbrăcăm, ce valori să adoptăm etc. chiar și emisiunile pentru copii au fost invadate de puteri malefice: vrăjitori, puteri oculte, monștri, spirite "călăuzitoare" și părinții se miră de ce copiii devin agresivi și de necontrolat. Televizorul care

nu este strict controlat de un parinte înțelept va avea efecte negative cu bătaie lungă în viața copilului.

Personal, în familia noastră am încercat să vorbim copiilor noștri despre Dumnezeu încă de mici, să îi ducem regulat cu noi la biserică chiar dacă la început erau prea mici ca să înțeleagă, să ne rugăm, să cântăm și să citim Biblia împreună acasă. Copiii noștri văd zilnic viața noastră de credință și au început să se încreadă personal în Dumnezeu și să îi ceară ajutorul la nevoie. Nu puține au fost cazurile când au fost bolnavi sau în alte situații problemă și ne-au cerut să ne rugăm pentru ei. Cu câțiva ani în urmă, când băieții noștri gemeni erau la grădiniță, urma să învețe despre situațiile de urgență, despre pompierii și poliția la care apelăm pentru ajutor. Când educatoarea a întrebat "cine ne ajută atunci când suntem în pericol?" unul din băieți a răspuns "Domnul Isus". Acest lucru ne-a demonstrat o dată în plus cât de important e ce facem, cum trăim și ce îi invațăm pe copiilor noștri.

În aceste vremuri tulburi de haos ideatic, în această țesătura subtilă de idei bune în amestec cu idei anti-biblice și anti-creștine, părinții creștini sunt chemati să aibă o atitudine deschisă, caldă și plină de iubire, făcând cinste numelui de creștini prin trăirea lor frumoasă înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor.

BIBLIOGRAFIE:

Constantin Cucoş, *Pedagogie*, Ediţia a II – a revăzută şi adăugită, Ed. Polirom 2002;

Cristian Barbosu, *Ce vrea Dumnezeu să știu despre viața de familie*, Ed. Neword Press, Arad, 2013;

John Trent, *Creşterea spirituală a copiilor*, Ed. Noua Speranță, Timișoara, 2005

Paraschiva Pop, *Copilul ca dar și responsabilitate*, Ed. Cartea Creștină, Oradea, 2007

Ross Campbell, *Educația prin iubire*, Ed, Curtea Veche, București, 2001

FACTORII EDUCAȚIEI

Profesor Silvia Hălăucescu
Şcoala Gimnazială "Alexandru cel Bun", Berzunţi, Bacău

„Educaţia are dificila misiune de a transmite o cultură acumulată de secole,
dar şi o pregătire pentru un viitor în bună măsură imprevizibil".
(Jacques Delors)

Educaţia este concepută ca o investiţie în om, compusă din mai multe elemente, aflate în strânse relaţii, iar o modificare produsă în unul dintre ele face să se resimtă şi în celelalte, astfel încât, fiecare element al acţiunii educative poate fi cauza şi efectul altuia. Ea reprezintă o preocupare a întregii societăţi prin valorificarea optimă a resurselor sale materiale şi umane. La realizarea educaţiei contribuie familia, mediul social, şcoala, biserica, instituţiile culturale, mass-media şi structurile asociative. În constelaţia acestor factori de educare a tinerei generaţii, şcolii îi revine locul central, ea fiind „principala instituţie socială specializată în pregătirea oamenilor pentru muncă şi viaţă".

Familia

Primul factor care contribuie la formarea personalității umane în perspectivă multidirecțională este familia. Aceasta îl familiarizează cu valorile și normele grupului de referinţă. Copiii vor face sau vor crede ceea ce vor face sau vor spune părinții, imitând comportamentele acestora. (Cucoș, 2006). *Familia*, văzută ca un mediu educațional și socializator, este considerată ca o „unitate socială constituită din adulți și copii, între care există relații de filiație naturală sau socială". (Stănciulescu, 2002, 26).

Familia a fost mereu „prima şcoală a copilăriei". Ea reprezintă unul din mediile de socializare şi educare din cele mai complete datorită posibilităţilor ce le are de a-l introduce pe copil în cele mai variabile situaţii şi de a acţiona asupra lui prin cele mai complexe şi fireşti mijloace. Urmările educaţiei primite în familie rămân toată viaţa. În familie, copiii îşi formează primele reprezentări şi noţiuni despre mediul înconjurător, despre viaţă, despre relaţiile umane; tot aici îşi conturează opinii morale, estetice, intelectuale; aici îşi formează atitudini, dintre care cea mai importantă este atitudinea faţă de muncă, îşi dezvoltă trăiri emoţionale, stări afective.

O caracteristică specială a „primei copilării" este tendinţa de a imita. Iar „modelele" pe care le au la îndemână şi pe care le imită sunt membrii

familiei. De aceea, membrii familiei trebuie să constituie modele de comportament, demne de imitat, să devină celula de bază a societăţii. Copilul trăieşte în familie şi după „cei şapte ani de acasă". Ceea ce înseamnă că familia trebuie să-şi exercite menirea de factor educaţional, de influenţare a creşterii şi dezvoltării psiho-sociale a copilului pe tot parcursul anilor. O premisă importantă cu largi resurse educative o constituie climatul familial, concretizat prin afectivitate, prin folosirea unui limbaj, a unui vocabular ales, chiar în condiţiile folosirii graiului local. Familia devine astfel „filtrul", poarta deschisă a copilului spre viitor. Important este ca prin acest filtru să treacă tot ce-i ales, ce-i frumos, ce-i nobil, ce-i măreţ; calităţi care să intre în conduita copilului, a tânărului.

După cum susținea Stan Panţuru (2008, 96) „mediul familial ocupă un loc aparte în ansamblul mediilor educative. Cronologic vorbind, el este primul mediu educațional pentru ființa umană, extinzându-se pe tot traseul vieții". Totuși, rămâne problema pregătirii părinților în vederea educării copiilor într-un mod eficient. În zilele noastre se organizează activități pentru părinți, se înființează organizații care se ocupă de educarea acestora.
De exemplu:

comitetele de părinți pe clase și școli;
asociațiile părinților și profesorilor;
școlile părinților;
consiliile de administrație școlară cu rol informațional, consultativ și decizional;
revistele și programele radio-tv;

„Asociațiile de părinți au ca finalitate, protecția copilului prin educaţie. Pe lângă acest țel fundamental, ele se constituie în grupuri de susținere a școlii în probleme needucaționale, grupuri de cooperare între părinți și profesori și nu în ultimul rând grupuri de apărare a intereselor celor care îi reprezintă". (Ilisoi, 2007, 70)

Emil Păun și Dan Potolea (2002, 237) susțin că „dezvoltarea copilului este dependentă de calitatea relațiilor dintre el și părinții lui". Prima grijă a părintelui trebuie să o reprezinte identificarea nevoilor copilului. Cunoscându-și bine copilul, părinții vor ști ce să investească în dezvoltarea lui. Următoarea grijă a părintelui ar fi aceea de introducere a copilului în forme de instruire și educare specifice caracteristicilor lui. În final, părintele trebuie să își ajute copilul să se educe și singur. Ajungând să fie responsabil de propria formare, părintele și-a dus la bun sfârșit rolul său. „Părintele bun este încrezător în copilul său și competent în măsurile pedagogice pe care le ia în diferite situații". (Păun, Potolea, 2002, 24)

Problematica internă a fiecărei familii se definește prin:

- condițiile materiale – locuința, bugetul, situațiile sociale și profesionale;

- sistemul de valori;
- relațiile familiale;
- educația părinților;
- inserția socială.

Prin reconstruirea universului relațiilor sociale de la nivelul familiei îmbunătățim funcțiile de creștere, îngrijire și educație a tinerei generații. Ca să dezvoltăm familia trebuie să găsim „echilibrul dintre impunere și libertatea de alegere, între sprijin și presiune, între protejare și independență, între drepturi și responsabilități". (Păun, Potolea, 2002, 226)

Școala

În cadrul societății, școala devine un factor important al educației sistematice și continue. Școala semnifică principalul cadru și mediu educațional, infuzat permanent de noi cunoștințe, metode, mijloace, valori, orientat de finalități, susținut de o asistență psihopedagogică profesionistă și conceput ca o „activitate de educare a generației tinere", ca un „sistem complex de influențe organizate și exercitate sistematic asupra copiilor și tinerilor". (Radu, 1981, apud Panţuru, coord., 2008, 98)

Deoarece şcoala este o instituţie în care educația este planificată și programată, conținuturile care se transmit „sunt selectate cu grijă după criterii psihopedagogice și principii didactice clare". Dincolo de conținuturile care se transmit în activitatea didactică, sunt importante și relațiile dintre cadrul didactic și elevi. „Profesorul, fără a relativiza valoarea cunostințelor, trebuie să procedeze în așa fel încât să respecte convingerile elevilor". (Cucoș, 2006, 49).

Pentru că profesorul și elevii aparțin unei instituții școlare, Emil Păun (1999) susține că este necesar să se țină cont și de particularitățile acesteia, care constau în:

- desfășurarea simultană a două activități, cea managerială-administrativă și cea educațională;
- participarea mai multor membri la activitățile organizate;
- manifestarea puternică a dimensiunilor formale și informale.

Pentru a se obține „rezultate educative superioare", școala trebuie să acționeze într-o societate în care membrii ei contribuie la propria sa perfecționare. (Stanciu, 1995, 342.). Școala trebuie să ofere individului cunostințele și capacitățile care să-i permită integrarea cu succes în societate și continua adaptare la schimbările ce apar în cadrul acesteia.

Biserica

Alt factor care contribuie la dezvoltarea personalității umane îl constituie biserica, . Aceasta „compensează nevoia de filiație activă pe o linie

ideatică, prin excelență spirituală". (Cucoș, 2006, 49). Influența educativă a bisericii se realizează prin intermediul orelor de religie desfășurate la nivelul şcolii, prin ceremoniile religioase din cadrul lăcașelor de cult, prin cateheze și prin activitățile caritabile desfășurate la nivel de societate. O dată cu intrarea copilului în școală, biserica va instaura o educație sistematică, explicită, în perspectiva valorilor credinței.

Totuși, în această lume modernă, plină de probleme și situații solicitante, este nevoie de un punct fix, de repere stabile, de valori care nu se schimbă. Este nevoie de biserică, pentru că oamenii nu pot exista fără Dumnezeu.

Instituţiile culturale

Casele de cultură, muzeele, casele memoriale pot deveni medii de formare şi de transmitere a valorilor. În cadrul acestora se organizează programe eficiente de îmbogățire a culturii generale și de petrecere a timpului liber.

Printre îndatoririle acestor instituții se numără introducerea culturii în cele mai importante centre ale țărilor respective, grija pentru asigurarea unei prezențe însemnate în acțiunile internaționale, precum și crearea unor relații durabile între partenerii diferitelor țări, activi în sfera schimbului cultural internațional. Cea mai avantajoasă formă de organizare a evenimentelor de promovare constă în colaborarea dintre institutele culturale exercitând o influență eficientă asupra mediilor locale artistice și asupra experților în domeniu. Crearea și menținerea unor relații bune și permanente cu reprezentanții mass-media poate fi una dintre prioritățile activității instituţiilor culturale.

Mass-media

Amplificarea, continuarea și diversificarea experiențelor comportamentale şi cognitive sunt realizate prin mass-media. Cu spirit critic, cu circumspecție interpretativă și competență valorizatoare se selectează doar ceea este benefic pentru dezvoltarea personalității. Impactul mass-mediei asupra fiecăruia dintre noi este puternic, ceea ce implică o bună cunoaștere a efectelor acesteia asupra felului nostru de a fi și de acționa.

Mijloacele de comunicare în masă sunt: radioul, televiziunea, discul, ziare, reviste, ilustrate, reproducerile de artă, afişul, fotografiile, cinematograful şi nu în ultimul rând internetul. Încercând o definiţie, aceasta ar putea fi formulată astfel: mass-media sunt mijloace de vehiculare a informaţiilor, ideilor, impresiilor etc. pentru un mare număr de oameni; o verigă de legătură prin care emiţătorul comunică mesajul său celor care îl receptează. Influenţa acestor medii asupra educaţiei, în general asupra învăţământului este covârşitoare. Semnificaţia lor pedagogică şi socială pozitivă în dinamica

însuşirii culturii generale este mai mult decât evidentă. În zilele noastre, educaţia privită în sensul ei larg nu mai poate fi concepută fără această dimensiune importantă a dinamicii culturii contemporane. Iar şcoala nu se poate menţine izolată de mişcarea generală a unei civilizaţii în care cartea e tot mai mult concurată de mass-media, îndeosebi de sectorul audio-vizual. Formarea copiilor, adolescenţilor, tinerilor, a întregii populaţii nu se mai poate realiza fără a se ţine seama de intervenţia tehnicilor moderne de comunicare în masă.

„Educația se dovedește de neînlocuit în ceea ce privește dezvoltarea capacității de discernământ. Ea face posibilă înțelegerea evenimentelor, care depășește imaginea distorsionată și simplificată redată uneori de mass-media". (Delors, 2000, 49, apud Panţuru, coord., 2008, 102)

Toți acești factori acționează simultan, corelat, prin împletirea funcțiilor lor, și nu independent, izolat. Important este ca între aceste instanțe ale educației să se instaureze relații de mutualitate și coerență acțională, și nu raporturi de concurență sau inconsecvență valorică. Numai printr-o îngemănare a acțiunilor și funcțiilor educative se poate spera la o reformare spirituală autentică a omului și a comunității

BIBLIOGRAFIE

Antonesei L., *Paideia. Fundamentele culturale ale educaţiei*, Editura Polirom, Iaşi, 1996

Cristea S., *Dicţionar de termeni pedagogici*, E. D. P, Bucureşti, 1998

Cristea S., *Pedagogie*, Editura Hardiscom, Piteşti, 1996

Cucoş C., *Pedagogie*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Editura Polirom, Iaşi, 2002

Delors, J. coord., *Comoara lăuntrică. Raportul către UNESCO al Comisiei Internaţionale pentru Educaţie în secolul XXI*, Editura Polirom, Iaşi, 2000

Ilişoi, D. (2007). Educaţia adulţilor. Editura Academiei Forţelor Aeriene „Henri Coandă", Braşov, 2007

Jinga, I. (1981). Educaţia ca investiţie în om. Bucureşti: Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1981

Noveanu E., Potolea D., *Ştiinţele educaţiei, Dictionar enciclopedic*, Editura Sigma,

Bucuresti, volumul I, II, 2007, 2008

Panţuru, S., Niculescu, M. R., coord. (2008). *Fundamentele pedagogiei. Teoria şi metodologia curriculum-ului. Aspecte de management al curriculum-ului.* Braşov: Editura Universitatea Transilvania

Păun E., *Şcoala – o abordare sociopedagogică*, Editura Polirom, Iaşi, 1999

Păun, E., Potolea, D. Pedagogie. Fundamentări teoretice şi demersuri aplicative. Editura Polirom, Iaşi, 2002

Radu, I. T., *Teorie şi practică în evaluarea eficienţei învăţământului*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1981
Stanciu, Gh. I., *Şcoala şi doctrinele pedagogice în secolul XX*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1995
Stănciulescu E, *Sociologia educației familiale*, Editura Polirom, Iaşi, 2002

FACTORII EDUCAȚIEI: FAMILIA, ȘCOALA, BISERICA ȘI INSTITUȚIILE CULTURALE

Prof. inv. primar Claudia Toader
Liceul de Arte Vizuale "Romulus Ladea"
Februarie 2016

În fãurirea omului este important mai întâi nu a-l instrui, ceea ce este ceva zadarnic dacã ajunge doar o carte care merge; este nevoie sã fie crescut, educat, pentru a-l aduce la înãltimea unde nu mai sunt lucruri, ci chipurile nãscute din nodul divin care leagã lucrurile. Cãci nu este nimic de asteptat de la lucruri dacã ele nu rãsunã unele în altele, aceasta fiind singura muzicã pentru inimã. " (Antoine de Saint -Exupéry. Factorii educatiei

Educaţia este concepută ca o investiţie în om, compusa din mai multe elemente, organizate in sistem, aflate în stranse relatii, si care fac ca o modificare produsa in unul dintre ele sa se resimta si in celelalte, astfel incat, fiecare element al actiunii educative poate fi cauza si efectul altuia. Ea reprezintă o preocupare a întregii societăţi prin valorificarea optimă a resurselor sale materiale şi umane. La realizarea educaţiei contribuie familia, mediul social, şcoala, biserica, instituţiile culturale, mass-media şi structurile asociative. În constelaţia acestor factori de educare a tinerei generaţii, şcolii îi revine locul central, ea fiind „principala instituţie socială specializată în pregătirea oamenilor pentru muncă şi viaţă".

Familia

Primul factor care contribuie la formarea personalității umane în perspectivă multidirecțională este familia. Aceasta îl familiarizează cu valorile și normele grupului de referință. Copiii vor face sau vor crede ceea ce vor face sau vor spune părinții, imitând comportamentele acestora. (Cucoș 2006). *Familia*, văzută ca un mediu educațional și socializator, este considerată ca o „unitate socială constituită din adulți și copii, între care există relații de filiație naturală sau socială". (Stănciulescu, 2002, 26). După cum preciza Murdock, familia este „un grup social caracterizat printr-o locuință comună, cooperare economică și reproducere". (apud Băran-Pescaru, 2004, apud Panturu, coord., 2008, 94)

Climatul familial se caracterizează prin:

- respectarea codului valoric la care se raportează în majoritatea situațiilor de viată (Crețu, 1999);

- relații strânse între mediul familial și caracteristicile societății căreia îi aparțin;
- influențarea atitudinilor părinților și conduitelor copiilor asupra concepțiilor despre viață, lume și muncă.

Printre funcțiile ce definesc o familie regăsim:

- creșterea numărului de membri prin naștere sau adopție;
- susținerea și grija față de membrii familiei;
- controlul social al membrilor;
- socializarea copiilor pentru rolurile de adulți
- păstrarea moralității familiei și a motivației de a obține performanță în tot ceea ce întreprinde;
- producerea și consumul de bunuri și servicii. (Băran-Pescaru, 2004, apud Panturu, coord., 2008)

După cum susținea Stan Panturu (2008, 96) „mediul familial ocupă un loc aparte în ansamblul mediilor educative. Cronologic vorbind, el este primul mediu educațional pentru ființa umană, extinzându-se pe tot traseul vieții". Totuși, rămâne problema pregătirii părinților în vederea educării copiilor într-un mod eficient. În zilele noastre se organizează activități pentru părinți, se înființează organizații care se ocupă de educarea acestora.

De exemplu:

- asociațiile părinților și profesorilor;
- școlile părinților;
- consiliile de administrație școlară cu rol informațional, consultativ și decizional;
- comitetele de părinți pe clase și școli;
- revistele și programele radio-tv;
- instituțiile de puericultură pentru îngrijirea medicală.

„Asociațiile de părinți au ca finalitate, protecția copilului prin educatțe. Pe lângă acest țel fundamental, ele se constituie în grupuri de susținere a școlii în probleme needucaționale, grupuri de cooperare între părinți și profesori și nu în ultimul rând grupuri de apărare a intereselor celor care îi reprezintă". (Ilisoi, 2007, 70)

Studiile din ultimele decenii „au dovedit că orice copil crește mai bine în familia sa, dacă aceasta este ajutată sa-și realizeze rolurile". (Păun, Potolea, 2002, 218). Având la bază aceste studii se caută soluții de îmbunătățire a condițiilor unei familii în procesul de educare a copilului, în spiritul drepturilor pe care le are oricine la dezvoltare. (Convenția cu privire la Drepturile copilului, traducere UNICEF, 1990) . Formele de sprijinire a familiei sunt numeroase și diferă de la un context social la altul sau de la o țară la alta. Familia poate fi sprijinită material și socio-educațional prin:

alocații, asistență în sarcinile domestice, consiliere și programe speciale. Încă din copilărie fiecare este informat și format în legătură cu ceea ce înseamnă să fii părinte sau să ai o familie.

Cei șapte ani de acasă își pun amprenta pe evoluția comportamentală și psihică a fiecăruia. Colaborând cu copilul, implicându-l în activitățile zilnice, învățându-l normele de conviețuire socială, respectându-l ca om, acesta va fi un partener în educație atât în familie cât și în societate.

Emil Păun și Dan Potolea (2002, 237) susțin că „dezvoltarea copilului este dependentă de calitatea relațiilor dintre el și părinții lui". Prima grijă a părintelui trebuie să o reprezinte identificarea nevoilor copilului. Cunoscându-și bine copilul, părinții vor ști ce să investească în dezvoltarea lui. Următoarea grijă a părintelui ar fi aceea de introducere a copilului în forme de instruire și educare specifice caracteristicilor lui. În final, părintele trebuie să își ajute copilul să se educe și singur. Ajungând să fie responsabil de propria formare, părintele și-a dus la bun sfârșit rolul său. „Părintele bun este încrezător în copilul său și competent în măsurile pedagogice pe care le ia în diferite situații". (Păun, Potolea, 2002, 24)

Problematica internă a fiecărei familii se definește prin:

- condițiile materiale – locuința, bugetul, situațiile sociale și profesionale;
- sistemul de valori;
- relațiile familiale;
- educația părinților;
- inserția socială.

Prin reconstruirea universului relațiilor sociale de la nivelul familiei îmbunătățim funcțiile de creștere, îngrijire și educație a tinerei generații. Ca să dezvoltăm familia trebuie să găsim „echilibrul dintre impunere și libertatea de alegere, între sprijin și presiune, între protejare și independență, între drepturi și responsabilități". (Păun, Potolea, 2002, 226)

Școala

În cadrul societății, școala devine un factor important al educației sistematice și continue. Școala semnifică principalul cadru și mediu educațional, infuzat permanent de noi cunoștințe, metode, mijloace, valori, orientat de finalități, susținut de o asistență psihopedagogică profesionistă și conceput ca o „activitate de educare a generației tinere", ca un „sistem complex de influențe organizate și exercitate sistematic asupra copiilor și tinerilor". (Radu, 1981, apud Panturu, coord., 2008, 98)

Fiind o institutie în care educația este programată și planificată, conținuturile care se transmit „sunt selectate cu grijă după criterii psiho-pedagogice și principii didactice clare". Dincolo de conținuturile concrete care se transmit în activitatea didactică, importante sunt și relațiile dintre

cadrul didactic și elevi. „Profesorul, fără a relativiza valoarea cunostințelor, trebuie să procedeze în așa fel încât să respecte convingerile elevilor”. (Cucos, 2006, 49) Școala obișnuiește elevii să se supună autorității profesorului, ceea ce implică o familiarizare a lor cu normele și regulile. Elevul își însușește valorile elementare ale vieții morale prin experiențele oferite de școală. (Doltrens, 1970) În cadrul școlii se oferă copiilor o „situație socială de înalt nivel calitativ, astfel ca din relațiile umane să ia tot ce este mai avantajos pentru educația lor”. (Bartolomeis, 1981, apud Stefan, 2003, 52)

Profesorul trebuie să țină cont în orice moment de elevii săi, trebuie să-i ajute să găsească soluții la problemele lor și să-i orienteze pe drumul cel bun, stimulându-i să se autodepășească.

„A spune că o plantă crește nu semnifică că are libertatea de a se plimba unde îi place, ci de a trăi ascultând de legile naturale ale dezvoltării ei. De fapt, libertatea acordată elevului înseamnă eliberarea lui progresivă de instinctele ss înclinările sale. Ea constă într-un dozaj individual de permisiuni și interdicții, de liber-arbitru și disciplină, de autoritate bazată pe constrângeri și de autoritate bazată pe îndrumare. Ea este o pregătire permanentă spre echilibrul interior, spre satisfacție, spre dezvoltarea personalității”. (Doltrens, 1970, 18)

Pentru că profesorul și elevii aparțin unei instituții școlare, Emil Pãun (1999) susține că este necesar să se țină cont și de particularitățțle acesteia, care constau în:

- desfășurarea simultană a două activități, cea managerială-administrativă și cea educațională;
- participarea mai multor membrii la activitățile organizațței;
- manifestarea puternică a dimensiunilor formale și informale. (apud Panturu, coord., 2008, 106)

„Calitatea școlii și calitatea dezvoltării sociale sunt aspecte solidare, puternic corelate” pentru că școala mobilizează energiile umane ale unei societăți. Școala este considerată axul „esențial al dezvoltării sociale”. (Pãun, 1999, 5) Pentru a se obține „rezultate educative superioare”, școala trebuie să acționeze într-o societate în care membrii ei contribuie la propria sa perfecționare. (Stanciu, 1995, 342) Școala trebuie să ofere individului cunostințele și capacitățile care să-i permită integrarea cu succes în societate și continua adaptare la schimbările ce apar în cadrul acesteia.

Biserica

Alt factor care contribuie la dezvoltarea personalității umane îl constituie biserica. Ea „compensează nevoia de filiație activă pe o linie ideatică, prin excelență spirituală”. (Cucos, 2006, 49) Influența educativă a bisericii se realizează prin intermediul orelor de religie desfășurate la nivelul

scolii, prin ceremoniile religioase din cadrul locașelor de cult și prin activitățile caritabile organizate la nivel de societate. O dată cu intrarea copilului în școală, biserica va instaura o educație sistematică, explicită, în perspectiva valorilor credinței.

Rolul bisericii, ca instituție în formarea cetățeanului din punct de vedere moral, este primordial. Însănătoșirea societății și formarea conștiinței depind foarte mult de Sfânta Biserică și de slujitorii ei. Încă din secolul al XVI-lea, o serie de factori de ordin cultural și politic au condus la apariția fenomenului numit „secularizare", în urma căruia societatea a redus sfera de influență a bisericii. Dacă până atunci religia era considerată „știința supremă ce subordona toate celelalte domenii ale cunoașterii", în urma schimbării raporturilor dintre societate și biserică, rolul religiei a fost limitat. Secularizarea a însemnat diluarea valorilor morale și religioase, „valori ce până nu demult erau considerate generatoare de unitate socială". Astăzi, se caută coeziunea pornind de la valori civice și idealuri politice. "Structura societății din zilele noastre a căpătat un puternic caracter subiectiv, iar acum ea pare să-i domine pe oamenii care inițial au creat-o". (Lakatos, 2010, http://semneletimpului. ro/revista/Biserica–punct-de-reper–pierdut–78. html)

Atât viziunea estetică și filosofică a afirmării „marilor idei generale ale umanității" și a proclamării „nobleței omului sub forma cultivării sufletului", (Patapievici, 2008, apud Lakatos, 2010) cât și viziunea moral-creștină a vieții au fost înlocuite cu pragmatismul și relativismul ideologic postmodern. Totuși, în această lume modernă, plină de probleme și situații solicitante, este nevoie de un punct fix, de repere stabile, de valori care nu se schimbă. Este nevoie de biserică, pentru că oamenii nu pot exista fără Dumnezeu.

Institutele culturale

Ca un factor complex al educației, institutele culturale, reprezentate prin muzee, teatre și case de cultură, își aduc aportul pe linia dezvoltării personalității umane. În cadrul acestora se organizează programe eficiente de îmbogățire a culturii generale și de petrecere a timpului liber.

Institutele culturale sunt centre competente de promovare a cunoștințelor despre țara pe care o reprezintă, prin intermediul activităților de informare și educare. Printre îndatoririle lor principale se numără introducerea culturii în cele mai importante centre ale țărilor respective, grija pentru asigurarea unei prezențe însemnate în acțiunile internaționale, precum și crearea unor relații durabile între partenerii diferitelor țări, activi în sfera schimbului cultural internațional.

Cea mai avantajoasă formă de organizare a evenimentelor de promovare constă în colaborarea dintre institutele culturale exercitând o

influență eficientă asupra mediilor locale artistice și asupra experților în domeniu. Crearea și menținerea unor relații bune și permanente cu reprezentanții mass-media poate fi una dintre prioritățile activității institutelor culturale. Prin intermediul lor se promovează cultura. Institutele culturale urmăresc și construirea unui grup de viitori aliați în opera de popularizare a patrimoniului cultural.

Țările europene au o lungă tradiție în diplomația culturală iar schimburile culturale sunt în general privite ca fiind una dintre cheile cooperării și întreținerii unui climat de înțelegere și toleranță.

Eliberată fiind de comunism, România e pe cale să-și construiască și ea o astfel de diplomație culturală care îi va aduce enorm de multe avantaje. Fiind una dintre țările mici care nu au o cultură dominantă în Europa, România se poate conecta la tot ceea ce se întâmplă astăzi la nivel global.

"Toată această lume virtuală care s-a construit în jurul nostru constituie o realitate pe care nu o mai putem neglija și care nu mai are nici o legătură cu tipul de schimb cultural tradițional pe care îl făceam înainte. Acel tip de schimb nu era, bineînteles, accesibil foarte multor oameni. Astăzi, el s-a democratizat și s-a generalizat. De asemenea, schimbul acela cultural era foarte dirijat. La ora actualăă schimburile culturale trebuie să țină cont de faptul că oricine poate să-și prezinte cultura pe cont propriu, într-un mod natural și ieftin, și poate avea un impact extraordinar de mare".

Românii sunt un popor extrem de creativ, cu un potențial artistic și intelectual foarte important, așa că au ce oferi lumii în materie de inteligență emotivă, de potențial creativ și de conținut academic. Institutele culturale pot contribui la valorificarea acestui potențial.

Mass-media

Amplificarea, continuarea și diversificarea experiențelor cognitive sunt realizate prin mass-media. Cu spirit critic, cu circumspecție interpretativă și competență valorizatoare se selectează doar ceea este benefic pentru dezvoltarea personalității. Impactul mass-mediei asupra fiecăruia dintre noi este puternic, ceea ce implică o bună cunoaștere a efectelor acesteia asupra felului nostru de a fi și de acționa.

„Educația se dovedește de neînlocuit în ceea ce privește dezvoltarea capacității de discernământ. Ea face posibilă înțelegerea evenimentelor, care depășeste imaginea distorsionată și simplificată redată uneori de mass-media". (Delors, 2000, 49, apud Panturu, coord., 2008, 102)

Corelând acțiunile și funcțiile educative ale mass-mediei contribuim la o „informare spirituală autentică a omului și a comunității". (Delors, 2000, 50)

„Prin structură, obiective și conținut, educația trebuie să răspundă necontenit exigențelor cerute de evoluția realității naționale și internaționale.

Ca factor al dezvoltării ființei umane, educația valorifică optim premisele ereditare și condițiile de mediu într-un context situațional deschis, favorabil unei activități eficiente". (Cristea, 2003, 102)

Caracterul determinant al educației implică organizarea și conceperea activității într-un context situațional deschis ce implică optimizarea raporturilor cu ereditatea și cu mediul. În acest context, valorificarea educabilității reprezintă o direcție fundamentală de evoluție a educației care angajează raporturile existente între cei trei factori implicați în dezvoltarea ființei umane: ereditate – mediu – educație. Clarificarea acestui raport se face prin utilizarea conceptului de educabilitate, care în conceptia pedagogilor desemnează „potențialul de formare umană sub influența factorilor de mediu sau educaționali". (Jinga, Istrate, 1998, 91)

Să reliefăm faptul că toți acești factori (la care se pot adaugă și alții) acționează simultan, corelat, prin împletirea funcțiilor lor, și nu independent, izolat. Important este că între aceste instanțe ale educației să se instaureze relații de mutualitate și coerență acționala, și nu raporturi de concurență sau inconsecvență valorică (ce se spune în biserică, de plidă, sa se nege în școala, familie etc.). Numai printr-o îngemanare a acțiunilor și funcțiilor eductive se poate spera la o reformare spiritual autentică a omului și a comunității.

BIBLIOGRAFIE

Constantin Cucos, *Pedagogie*, editia a II-a revazuta si adaugita, Editura Polirom, 2002

Noveanu Eugen, Dan Potolea, *Stiintele educatiei, Dictionar encyclopedic*, Editura Sigma, Bucuresti, volumul I, II, 2007, 2008

Antonesei Liviu, *Paideia. Fundamentele culturale ale educatiei*, Polirom, 1996

FAMILIA, BISERICA ŞI ŞCOALA – FACTORI ESENŢIALI ÎN EDUCAREA MORAL - RELIGIOSĂ A TÂNĂRULUI DE AZI

Pr. Prof. Mateiu Călin Andrei
Liceul Tehnologic Liviu Rebrenu – Hida, județul Sălaj
Asistent social Mateiu Aurica
Centrul Social Multifuncțional Hida

INTRODUCERE

Educaţia religioasă poate fi considerată un prilej de cercetare a sinelui, de cunoaştere a propriilor idealuri, prilej de fortificare interioară, orientarea omului spre lumea valorilor absolute şi o cale de perfecţionare a persoanei atât din punct de vedere religios, cât şi intelectual, moral, estetic, civic şi fizic. Cunoscându-ne pe noi înşine, îi cunoaştem mai bine pe cei din jur, ne cunoaştem aproapele, îi înţelegem credinţa şi ne deschidem cu mai multă dăruire pentru a duce o viaţă de comuniune creştină.

Educaţia religioasă se realizează în Familie, în Biserică şi la Școală de către părinţi, preoţi, profesori de religie. Există o strânsă legătură între aceşti factori educativi, conlucrarea lor determinând transmiterea valorilor credinţei şi formarea conduitei exemplare. O educaţie temeinică şi durabilă este cea începută în familie încă din fragedă copilărie, continuată în şcoală şi consolidată prin diferite activităţi ce se derulează în Biserică şi în societate.

Biserica şi Școala sunt două instituţii atât de apropiate ca funcţie, încât este imposibil să slujeşti în Biserică şi să faci abstracţie de şcoală şi invers, să faci parte din instituţia şcolii şi să faci abstracţie de Biserică. Aceasta, dacă înţelegi şi îţi însuşeşti rostul lor. Motivul fundamental pentru care Biserica şi Școala se presupun reciproc este faptul că amândouă au în vedere omul: Biserica se ocupă de mântuirea omului, iar Școala, de instruirea lui. Dar nu există mântuire fără cunoaştere şi cunoaştere fără instruire. Mântuirea este un proces lung, care se desfăşoară în timpul existenţei pământeşti a omului şi înseamnă ridicarea omului "la starea de bărbat desăvârşit, la măsura vârstei deplinătăţii lui Hristos" (Efes. 4, 13). De aceea, Cel ce a întemeiat Biserica, Mântuitorul Hristos S-a numit "Învăţătorul", una din slujirile Lui este cea învăţătorească, iar una din primele misiuni date apostolilor arată că una din funcţiile Bisericii va fi aceea de a învăţa:

"Mergând, învăţaţi toate neamurile... " (Matei 28, 19). [14]

Familia în oferirea unei educaţii religioase morale a copilului de azi - tânărul de mâine

În familie, întotdeauna trebuie să se dea întâietate valorilor religioase, în raport cu cele deordin material, potrivit cuvintelor Mântuitorului: *Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şidreptatea Lui şi toate acestea se vor adăuga vouă.* (Matei 6, 33). Copiii trebuie învăţaţi să se poarteca oameni duhovniceşti, nu materialişti; să gândească, să vorbească şi să se manifesteduhovniceşte. Cea mai preţioasă moştenire pe care o putem lăsa copiilor noştri constă nu în celemateriale, ci în cele de ordin spiritual. Principala grijă a părinţilor este să-i asocieze pe copii laviaţa şi rugăciunea Bisericii, deprinzându-i să se roage în fiecare zi şi să manifeste înţelegere faţăde semenii lor. Cea mai importantă datorie a părinţilor în educarea copiilor este deci cultivareaspirituală. Sfaturile bune ale părinţilor şi exemplul pe care aceştia îl dau au o valoare deosebităpentru copii[15].

O generaţie nouă este o primăvară nouă a omenirii şi ea este menită sigur vestejirii dacă voim s-o creştem după asemănarea noastră. Există, însă, un singur mijloc de a o salva: când educaţia, fundamental reformată, va creşte pe copil după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu"[16].

Într-o familie creştină, copiii trebuie să aibă parte de creşterea cea întru Hristos, să înveţe ce putere are smerenia înaintea lui Dumnezeu şi ce poate dragostea curată în faţa lui Dumnezeu. Responsabilitatea ambilor părinţi în creşterea şi educarea spirituală a copiilor lor, precum şi felul în care cei doi îşi îndeplinesc această responsabilitate, influenţează întreaga viaţă de mai târziu a copilului. Iubirea pentru adevăr este săditâ în sufletul copiilor de însuşi Dumnezeu. Trebuie însă ca această vocaţie naturală să fie ajutată să se dezvolte şi să se întărească. Aceasta este lucrarea destinată părinţilor[17]. Pentru a-şi îndeplini îndatorirea educării copiilor în duhul credinţei, părinţii trebuie să fie ei înşişi cuvioşi, cu frica lui Dumnezeu, trebuie să se roage ei înşişi. Dacă mama nu trăieşte în respect şi teamă de Dumnezeu şi nu îşi află bucuria

---

[14] Constantin Voicu, *O viata in slujba bisericii si a scolii romanesti*, Editura Patriarhia Romana, Bucuresti, 2005, p. 54

[15] Vasile Gordon*, Introducere în catehetica ortodoxă – note de curs,* Universitatea din Bucureşti, 2003, p. 114.

[16] Nicolae Mladin, Nichifor Crainic, Spiridon Gândea, Emilian Vasilescu, *Tinereţe şi înviere,* Editura Omniscop, Craiova, 1999, p. 78.

[17] Irineu, episcop de Ecaterinburg şi Irbiţk, *Mamă, ai grijă!,* Editura Bunavestire, Bacău, 2002, p. 38.

în rugăciune, ea nu-şi va putea educa copiii în acest spirit.

În societatea contemporană nu putem vorbi despre suficienţa unei educaţii pur intelectuale fără a vorbi despre necesitatea absolută a unei educaţii spirituale, şi aceasta mai ales în cadrul vieţii de familie, unde părinţii şi copiii formează nucleul spiritual al întregii societăţi. Necesitatea educării spirituale a copiilor este cerută de însuşi scopul existenţei noastre ca şi creştini care tindem spre Împărăţia lui Dumnezeu.

Pe lângă exemplul personal, părinţii au obligaţia de a-şi educa şi proteja prin educaţie copiii: concret, să cultive în sufletele lor dragostea de Dumnezeu şi de aproapele, bunătatea, cinstea, corectitudinea, hărnicia, demnitatea, mila faţă de cei în suferinţă, dragostea de neam şi de ţară. Ca buni creştini, orice părinţi trebuie să fie şi adevăraţi preoţi ai propriilor lor copii, căci după cum preotul învaţă legea lui Dumnezeu şi sfinţeşte viaţa credincioşilor, tot aşa şi părinţii au datoria să formeze şi sufletul copilului prin rugăciune, cercetarea bisericii, spovedanie, împărtăşanie, prin învăţarea unor lucruri elementare pe care trebuie să le ştie orice creştin.

Fiecare familie să devină un model. Societatea de astăzi are nevoie de modele. Părinţii duhovniceşti, naşii, să fie părinţi duhovniceşti cu adevărat, nu numai naşi care vin la petrecere şi după aceea au uitat de finii lor. Ei trebuie să se gândească la faptul că sunt un model pentru tinerii respectivi şi răspund pentru ei în faţa lui Dumnezeu. La fel şi părinţii trupeşti şi părinţii duhovniceşti.

Rolul Bisericii în educarea religios-morală a tânărului e azi

Sfintele Taine îl pregătesc pe copil pentru Împărăţia Cerurilor, în egală măsură îl pregătesc şi pentru viaţa de aici, pentru o viaţă în conformitate cu principiile evanghelice şi ale moralei creştine. Din această dublă finalitate a participării copiilor la lucrările sfintitoare ale Bisericii rezultă şi dimensiunea educativă a misiunii Bisericii în lume. Sfintele Taine îl fac pe copil să fie mai responsabil, să-şi caute şi să-şi descopere menirea şi vocația lui.

Taina Mărturisirii este taina care are profunde implicații didactice, este taina care, pe lângă dimensiunile soteriologice, are şi unele dimensiuni educaționale care vin să întregească actul pedagogic al instruirii, consilierii şi îndrumării elevilor. Grija pentru deprinderea elevilor cu participarea regulată la Taina Mărturisirii îi revine părintelui paroh şi familiei, dar în egală măsură şi profesorului de religie. Prin participarea la Taina Mărturisirii, misiunea Bisericii interferează cu misiunea școlii, ambele instituții urmărind dezvoltarea şi împlinirea personalității şi caracterului elevilor.

Spovedania constituie o şansă atât pentru școală - elevii devin mai responsabili, cât şi pentru Biserică - elevii deprind obiceiul de a se mărturisi. Prin faptul că elevii sunt aduşi în număr mare la mărturisire, preotul pαroh îşi cunoaşte mai bine împlinirile şi neîmplinirile credincioşilor şi totodată poate contribui la îmbunătățirea actului educațional prin sugestiile şi recomandările date elevilor.

Biserica îndeamnă statul şi societatea noastră să ajute la creşterea unei generaţii culte, umane şi educate, folosind şi metode de formare spirituală, şi poate atunci vom spune că tineretul nostru este o mândrie pentru societate şi „*binecuvântare pentru Biserică"*[18]

Școala, factor al educaţiei moral religioase

Istoria educaţiei şi a şcolii este strâns legată şi de evoluţia doctrinelor teologice, căci toate marile religii au abordat şi problemele dezvoltării personalităţii, poate mai mult decât alte ştiinţe umaniste şi teoretic şi practic, mai ales. Astăzi, educaţia, ca proces de spiritualizare a omului, ar fi incompletă fără studierea religiei, căci nu se ia în considerare integritatea dintre spirit şi materie. Existenţa noastră nu se poate reduce la coordonate strict materiale.

Educația religioasă atât pe băncile școlii, prin orele de Religie, cât și de către slujitorii Bisericii, prin păstorirea turmei ce le-a fost încredințată. Atât școala, cât și Biserica, fiecare cu specificul sferei și natura diferită a mijloacelor de care dispune, își vor aduce contribuția la educarea individului sensibil. Atât profesorul de religie cât și slujitorul altarului trebuie să urmeze în activitatea lor modelul lui Hristos, singurul model educativ căruia nu I se poate reproșa nimic, deoarece El reprezintă desăvârșirea, fiind Om și Dumnezeu întrupat. Atât profesorul cât și preotul trebuie să nu uite că menirea lor principală este de a insufla elevului dragostea sinceră pentru Iisus Hristos.

În cadrul instituțional școlar, educația religioasă se relizează îndeosebi prin intermediul orei de religie .

O primă etapă a misiunii profesorului de Religie este inițierea elevului în credință, de a face prin vestirea Evangheliei noi ucenici ai lui Hristos.

O a doua etapă o constituie celebrarea credinței prin participarea la cult, exprimarea credinței prin o formă de adorare a lui Dumnezeu.

---

[18] Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, *Dăruire şi dăinuire. Raze şi chipuri de lumină din istoria şi spiritualitatea românilor,* Editura Trinitas, Iaşi, 2005, p. 387.

În a treia etapă, credința este manifestată în viața socială și personală.

Astfel, ora de Religie devine o oră care-i determină pe elevi să devină responsabili atât față de viață și de faptele lor, cât și de semeni lor, după îndemnul hristic: voi sunteți lumina lumii; nu poate să se ascundă cetatea din vârful muntelui, nici nu poate aprinde cineva făclie și să o pună sub obroc, ci în sfeșnic, și ea le luminează toturor celor din casă. Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât ei să vadă faptele voastre cele bune și să-L slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri (Matei 5, 14 -16).

Religia este cea mai bună pârghie de educație. Și aceasta, deoarece religia este importantă, în primul rând, pentru mântuirea omului, apoi pentru înălțarea vieții pe pământ, și nu în ultimul rând, ea reprezintă cel mai bun mijloc pentru trezirea și realizarea spiritualității din om. Astfel, importanța religiei reiese nu doar din punct de vedere religios, ci și din punct de vedere moral, având drept scop formarea conștiinței morale.

Așadar, scopul școlii și în special al educației religioase din școală, constă în realizarea caracterului religios – moral, cu desăvârșirea lui în personalitatea creștină. O educație religioasă corect realizată are menirea de a-l conduce pe cel astfel educat încât să aibă obsesia altui tărâm, ideea unei existențe, infinit mai înalte și mai frumoase, care tronează peste noi și e rațiunea noastră ultimă de existență[19].

Activități extracurriculare cu caracter religios-moral organizate și derulate de Școală în parteneriat cu Biserica și Familia :

Implicarea elevilor în acțiuni caritabile, în acțiuni de strângere de fonduri prin derularea unor activități cum ar fi: spectacolele şi concertele în scop caritabil, expoziţii, târg dulce etc. Spectacolele sau concertele au fost derulate în preajma unor sărbători religioase ca Naşterea Domnului sau Învierea Domnului. Acestea au fost derulate în cadrul proiectelor coordonate de mine, cum ar fi:

-Slujire și misiune în Biserica și Școala parohiei mele, cu care am obținut premiul I la etapa județeană, a concursului Mâini intinse spre lucrarea poruncilor lui Dumnezeu.

-*Liturghie și filantropie*, cu care am obținut premiul II la etapa județeană.

-Exemple de activități din proiecte:*Dăruind vei dobândi, Lumină din Lumină, Jertfa Euharistică și iubirea jertfelnică, Jertfa noastră pentru alții ne apropie de Dumnezeu, Dar din dar se face Rai, Binele se dă din mână în mânăetc.* Banii şi bunurile adunate au fost folosite în scopuri umanitare.

[19] Vasile Băncilă, *Inițierea religioasă a copilului,* Editura Anastasia, Bucureşti, 1996, *p. 65.*

Implicarea elevilor în unele proiecte de **voluntariat** la instituţiile sociale din comunitate şi județ, implicare care a avut ca scop dezvoltarea unor abilităţi practice, sociale şi spirituale. De exemplu în primăvara anului 2015, am interprins activități de voluntariat la Mănăstirea Voievodeni și Mănăstirea Strâmba, care au constat în implicarea elevilor la unele acțiuni administrative –gospodărești: curățenie în curte, plantații de flori, ajutor la bucătărie etc. Voluntariatul elevilor a constat de cele mai multe ori și în ajutorarea bisericii din parohia Hida cu diferite activități de menaj din cadrul locașului, în special înaintea marilor praznice.

Organizarea taberelor catehetice. O tabără religioasă este o metodă prin care tinerii se apropie de Dumnezeu, se apropie unul de altul şi învaţă câteva lucruri bune. Participanţii se implică în acţiuni catehetice, studii biblice, cântări, jocuri, drumeţii, foc de tabără, trăire duhovnicească. Tabăra creştină are ca scop dezvoltarea în rândul tinerilor a obiceiurilor ortodoxe, ca într-o mare familie creştină: cu rugăciune de dimineaţă, de seară sau înainte de masă, cu dezbateri pe diferite teme teologice şi participare la Sfânta Liturghie[20].

Elevii Liceului Tehnologic *Liviu Rebreanu* din Hida, sub coordonarea Pr. Prof. Mateiu Calin Andrei, au participat anual, în număr foarte mare, la taberele de catehizare cu durata de o săpzămână, care se organizează în fiecare vară la Sfânta Mănăstire Strâmba.

Derularea unor activităţi cultural - artistice la marile praznice şi sărbători sau altfel spus serbările școlare cu caracter spiritual. În acest sens am organizat și derulat numeroase programe artistice cu caracter religios-moral cu ocazia marilor praznice împărătești, precum Nașterea Domnului, Învierea Domnului, Înălțarea Domnului și cu alte ocazii.

O altă activitate extracurriculară a fost **pelerinajul și excursiile**. . Scopul pelerinajului este întotdeauna, de a ne cunoaşte unii pe alţii, de a ne îmbogăţi sufleteşte şi de a învăţa unii de la alţii jertfelnicia şi iubirea care se văd în mănăstirile şi bisericile ridicate întru slava lui Dumnezeu.

În cadrul acestei activități extracurriculare am organizat și însoțit elevii la diferite pelerinaje, cum ar fi: Pelerinaje la Mănăstirea Strâmba; Pelerinaje la Mănăstirea Prislop; Pelerinaje la Mănăstirea Dumbrava; Pelerinaje la Mănăstirea Rus; Pelerinaje la Mănăstirea Bălan; Pelerinaje la Mănăstirea Voievodeni; Excursie la Bisericile Monument istoric din Fildu de Sus și Cubleșu.

O altă activitate extracurriculară de mare impact în ceea ce privește stimularea elevilor pentru participarea la cultul divin public a fost înființarea

[20] http://www. arhiram. ro/files/publications/pdf/revista_nr_9_-_finala. pdf

Grupului Vocal Anghelos al școlii din Hida, ai căror membri au fost învățați să dea răspunsurile de la strană la slujbele bisericești ca: Sfânta Liturghie, Taina Sfântului Maslu, etc.

CONCLUZII

Familia, Biserica și Școala, reprezintă instituțiile abilitate și mai ales răspunzătoare pentru formarea caracterelor moral-religioase ale tinerilor. Formarea convingerilor, obişnuinţelor şi deprinderilor de conduită moral-creştină reclamă un proces complex de educaţie din partea familiei, a şcolii și a Bisericii, dar şi de autoformare, aspecte ce antrenează întreaga personalitate a omului, în cazul de faţă a copilului sau a tânărului aflat pe băncile şcolii

BIBLIOGRAFIE

Băncilă, Vasile, *Iniţierea religioasă a copilului,* Editura Anastasia, București, 1996 ;
Gordon, Vasile, Introducere în catehetica ortodoxă – note de curs, Universitatea din Bucureşti, 2003;
Irineu, episcop de Ecaterinburg şi Irbiţk, *Mamă, ai grijă!,* Editura Bunavestire, Bacău, 2002; Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, *Dăruire şi dăinuire. Raze şi chipuri de lumină din istoria şi spiritualitatea românilor,* Editura Trinitas, Iaşi, 2005;
Mladin, Nicolae, Crainic, Nichifor, Gândea, Spiridon, Vasilescu, Emilian, *Tinereţe şi înviere,* Editura Omniscop, Craiova, 1999;
Voicu, Constantin, *O viată în slujba Bisericii și a Școlii românești*, Editura Patriarhia Română, București, 2005;
Resurse web : www. arhiram. ro

FAMILIA – MEDIU DE EDUCAȚIE

prof. Roșu Marinela
Școala Gimnazială "Simion Bărnuțiu" Bocșa, Jud. Sălaj

Familia a fost considerată, până nu demult, un domeniu intim al existenţei omului.
Familia a fost, este şi va fi prima colectivitate umană caracteristică omului şi absolut necesară naturii umane, deoarece asigură aceea atmosferă de intimitate în care se poate reculege după ce s-a dispersat în multiplele solicitări ale existenţei. Pentru copii, familia reprezintă mediul socio-educativ în care se realizează socializarea primară.

La nivelul relaţiilor interpersonale, de cuplu, naşterea copiilor produce schimbări în relaţiile dintre soţi. Prin apariţia copiilor, de-a lungul timpului, sistemul relaţional familial evoluează, de la diada afectivă soţ-soţie, spre diade afective noi (mamă-copil;tată-fiu) şi triada afectivă mamă-tată-copil. De exemplu, s-a constatat că în familiile fără copii soţul are o autoritate mai mare decât soţia, însă în urma naşterii primului copil relaţiile dintre soţ şi soţie se modifică, în sensul că soţia participă într-o mai mare măsură la luarea deciziilor, iar soţul preia o parte din activităţile menajere care, anterior, reveneau soţiei (MIHĂILESCU I, 1999).

Cu toate acestea, analiza comparativă a bugetelor de timp alocate copiilor de către cei doi părinţi a pus în evidenţă faptul că în toate categoriile sociale bărbaţii alocă educaţiei copiilor durate de timp mult mai mici decât femeile.

Influenţa familiei în procesul educaţional

„Cei şapte ani de acasă"-această frază ne vorbeşte foarte multe de familia, credinţa, concepţiile oricărei persoane, de mediul în care s-a format individul.

Familia este rădăcina educaţiei. Aşa cum cât de corect ai sădit un pom, şi pe cât de adânc a fost sădit, adică este rezistent, aşa rol îl are şi familia în educarea tinerei generaţii. Cum natura a plămădit în pântece individul, aşa şi familia plămădeşte, numai că la nivel spiritual.

Familia este un factor primordial de informare şi de formare a copiilor şi tineretului. Ea are rolul de al introduce pe copil în societate, de a

implementa practici educative, construcţii cognitive. De observat faptul că, familia implementează mai mult valori practice, decât teoretice.

Familia este mediul cel mai sănătos şi are o influenţă mare asupra individului. Individul, în cadrul familiei se dezvoltă multilateral, cuprinzând mai multe ramuri de activitate. Un mediu tonifiant, va ajuta la o înţelegere mai adecvată a societăţii, omenirii, o educaţie bună va ajuta la crearea unui individ util societăţii. O societate prosperă va favoriza îmbogăţirea individului cu valori şi concepţii noi.

Familia are rol mai mult să formeze decât să aducă la cunoştinţă. Este foarte importantă educaţia din copilărie, deoarece individul, ia primele impresii din mediul înconjurător, care, la vârsta fragedă a copilului, este familia. Tot din mediul familial, copilul, ca un burete, mai ia conduitele şi obiceiurile celor din jur. Individul va repeta şi va imita oamenii din jur, va avea aceleaşi păreri, idei, concepţii. Copilul va mima, gesticula exact ca persoanele din jur.

Ambianţa umană în care se naşte şi creşte copilul exercită o influenţă hotărâtoare asupra dezvoltării sale, asupra întregii sale personalităţi. Această influenţă se exercită şi trebuie luat în considerare din prima copilărie.

Familia, şcoala şi alte microgrupuri sociale constituie medii de viaţă cu ponderi diferite de inflenţe asupra copilului. Comportamentul lui nu poate fi înţeles decât totalizând toate aceste influenţe. Privită ca nucleu social, familia este prima care influenţează dezvoltarea omului, punându-şi amprenta pe întreaga sa personalitate. Cea dintâi şcoală a fost şi rămâne familia; ea dă temelia pe care se clădeşte edificiul personalităţii, iar trăinicia edificiului depinde de calitatea temeliei.

În ce constă funcţia educativă a familiei? În pregătirea copilului pentru viaţă. Este de fapt cea mai importantă funcţie ce i-au mai rămas ca instituţie socială, celelalte fiind, cum se ştie, preluate de stat. Orice societate îşi pregăteşte membrii, în linii mari, în primul rând în cadrul familiei, deoarece prin structura sa, familia oferă cadrul cel mai potrivit pentru formarea principalelor deprinderi, pentru transmiterea principalelor cunoştinţe asupra realităţii şi formarea primelor principii de viaţă.

Familia este considerată colectivitatea socială cea mai potrivită pentru formarea omului, deoarece îi oferă modelele rolurilor sociale pe care le are de îndeplinit în funcţie de sex, vârstă şi pregătire. Primele valori sociale sunt transmise de familie înainte de a beneficia de educaţie instituţionalizată, copilul învaţă în familie o serie de lucruri pe care şcoala le consideră cunoscute la începerea procesului de educaţie. Din această cauză şcoala este obligată să cunoască valoarea educativă a mediului familial al copilului, pentru a şti pe ce se bazează. Chiar şi după şcolarizare familia continuă

procesul de formare sub toate aspectele lui; iată de ce cele două surse de influenţă, cei doi factori principali de modelare a personalităţii - familia şi şcoala - trebuie să conlucreze, nu să meargă în direcţii diferite sau opuse.

Care sunt formele concrete prin care familia îşi exercită influenţa educativă? Ce dă ea omului pe toată durata timpului cât acesta depinde de ea?

În perioada şcolarizării randamentul la învăţătură va depinde în mare măsură de posibilitatea oferită de a învăţa unele lucruri din ambianţa familială şi din diferitele împrejurări de viaţă din afara acesteia, în care va fi pus în mod conştient de părinţi. Posibilitatea de a avea în cadrul familiei o bibliotecă, de a i se procura reviste şi cărţi, de a fi ajutat la învăţătură de către părinţi; vor contribui de asemenea, la dezvoltarea intelectuală a copilului.

Foarte importantă în formarea atitudinii faţă de muncă este puterea modelului pe care părintele îl oferă în această direcţie. Motivaţia învăţării depinde de atitudinea părintelui faţă de viitorul copilului, de pregătirea lui pentru profesie, de orientarea lui justă pentru alegerea acesteia.

Actul educaţional la nivelul familiei trebuie să-şi asume răspunderea de a îmbina permanent sfera de viaţă socială cu procesul intenţionat pedagogic. Secretul eficienţei educaţiei familiale constă tocmai în modul în care părinţii realizează aceasta, adică dacă o fac conştient sau spontan. Actul educativ la nivelul familiei are mare calitate de a izvorî din contextul vieţii şi a se efectua în acţiunile de viaţă ale membrilor ei.

Familia care reprezintă un bun mediu educativ

Familia trebuie să fie un colectiv sănătos, adică în componenţa sa să existe toţi membrii care alcătuiesc în mod normal un asemenea colectiv (doi părinţi), între aceştia să fie relaţii de înţelegere, respect, întrajutorare, să trăiască în deplină armonie, să ducă o viaţă cinstită, onestă. Opiniile celor doi părinţi referitoare la copil trebuie să fie convergente, iar părinţii trebuie să fie un bun exemplu, având în vedere cât de puternic este spiritul de imitaţie la copil.

În comparaţie cu familia cu un singur copil, familia cu mai mulţi copii reprezintă un mediu educativ mai bun. Dacă copilul este singur la părinţi el tinde să fie mofturos, egoist, capricios datorită părinţilor care doresc să-i facă toate poftele. În familiile cu mai mulţi copii, afecţiunea părinţilor se îndreaptă către toţi copiii. Părinţii trebuie să aibă o autoritate asupra copilului. Această autoritate nu trebuie obţinută cu ajutorul pedepselor sau a violenţei şi nici printr-un exces de bunătate şi satisfacerea oricărei dorinţe. “Adevărata autoritate derivă din exigenţa părinţilor faţă de comportarea copiilor, îmbinată cu respectul faţă de aceştia”. Copilul trebuie să simtă

iubirea pe care părinţii i-o poartă, dar este necesar să ştie că nu-i vor îngădui orice capriciu. "Dragostea este astfel nu numai cheagul familiei, ci şi calea cea mai eficientă a educaţiei, dar numai dacă ea e potrivită şi cu măsură".

Nu în ultimul rând, "pentru a fi un bun mediu educativ, familia trebuie să aibă o situaţie economică aptă să satisfacă trebuinţele de prim ordin ale membrilor săi". A educa un copil nu este un lucru atât de uşor. Unii părinţi, având concepţii învechite, cred că ei ştiu cel mai bine să-şi educe copilul, neacceptând sfaturi din exterior. În prezent, există o mulţime de cărţi, filme şi emisiuni special realizate pentru îndrumarea pedagogică a părinţilor.

Familia – mediul favorabil de educaţie religioasă

În condiţiile industriei moderne, cu programe de lucru de 8-10 ore, uneori şi duminica,

(în intreprinderile particulare) respectarea recomandărilor religioase (zile de sărbătoare, post, ore de rugăciune) este dificilă.

Familia resimte procesul de secularizare prin toate funcţiile pe care le îndeplineşte în viaţa socială. În primul rând, ea este „dătătoare de viaţă", copiii reprezintă continuitatea existenţei noastre, viitoarea situaţie demografică a ţării şi împlinirea voinţei lui Dumnezeu: ca oamenii să se înmulţească şi să populeze pământul. Un alt rol important al familiei este cel economic. În sânul familiei se adună veniturile, se face distribuţia acestora după trebuinţele fiecăruia, părinţii îşi cresc urmaşii după posibilităţi. La acestea se adaugă rolul important al familiei în educarea şi formarea viitoarei personalităţi. Înţelepciunea populară vorbeşte de „cei şapte ani de acasă" care îşi lasă amprenta asupra fiecăruia, pentru întreaga viaţă.

Din punct de vedere religios, familia, reprezintă laboratorul de formare sau mai bine spus, de descoperire, pentru copil, a universului divino-uman.

Este de la sine înţeles că educaţia religioasă primită la şcoală nu poate fi eficientă decât dacă ambianţa familială, mediul în care trăieşte copilul, intră în confruntare cu cele auzite la şcoală. Deoarece dacă, la orele de religie, de exemplu, copiii învată că este o greşeală, un păcat, în faţa lui Dumnezeu, adulterul, să fure sau să mintă, iar la părinţi ei văd contrariul, atunci confuzia lor va fi fără ieşire.

În egală măsură exerciţiul rugăciunii, sau a comportamentului creştin conform perceptelor scripturistice, sau aplicarea învăţăturilor date de Mântuitorul prin pildele Sale, etc., toate acestea nu vor fi niciodată eficiente pentru educaţia şi viaţa unui copil dacă ele n-au fost puse în scenă, repetate şi trăite zilnic la nivelul minilaboratorului existenţial care este familia. Iar aceasta nu se poate realiza fără stricta supraveghere a părinţilor.

Deseori aceştia nu au timp suficient la dispoziţie şi atunci rolul lor trebuie preluat de către ceilalţi membri ai familiei: bunici sau fraţi mai mari. Alteori însă, cu toate că timpul necesar există, totuşi părinţii scapă din vedere aceste aspecte, nesocotind importanţa lor, fiind necesară chiar şi „educare" a acestora pentru a putea şi ei, la rândul lor să continue acasă, în familie, eforturile depuse la şcoală de profesori şi învăţători.

Dar pentru aceasta nu este important cât costă darul de Moş Nicolae ori de Moş Crăciun pe care i-l oferim copilului, sau de câte ori îl sărutăm şi-i spunem că-l iubim, ci cel mai important este cât de mult timp le oferim copiilor; este cel mai frumos cadou pe care îl pot primi.

Cea mai afectată funcţie a familiei, în condiţiile modernizării şi secularizării, este cea educativă. Referindu-ne numai la aspectul religios, se observă că părinţii actualilor copii au trăit şi s-au format educativ în perioada când în şcoli nu se mai preda religia. Oficial se realiza o educaţie ateistă şi efortul de a-i îndepărta pe oameni de religie. Este adevărat că mulţi au rămas credincioşi, dar cei 50 de ani de comunism au lăsat consecinţe care apar ca o dimensiune a secularizării, specifică ţărilor din Est. Părinţii au informaţii religioase puţine şi neautentice, amestecate cu variate forme de religiozitate populară (obiceiuri, tradiţii laice, mică magie, etc.). Acestea sunt transmise copiilor în această formă neautentică.

Cercetările psihosociologice au evidenţiat câteva direcţii în care familia contribuie la formarea în sens religios a descendenţilor.

1. Atmosfera din familie este esenţială pentru copii. În spaţiul locuit de familie, credincioşii adună valori religioase, cu care copilul se obişnuieşte din primii ani ai vieţii. În familie există un anumit comportament, o ambianţă care contribuie la formarea spiritului religios.

2. Practicile religioase din familie îl antrenează şi pe copil. El observă că părinţii respectă sărbătorile, spun rugăciuni, îşi fac cruce, merg la biserică, etc. El se obişnuieşte cu aceste practici şi, treptat, le imită chiar fără a le conştientiza sau explica.

3. O altă direcţie în care acţionează familia ca factor social de formare a religiozităţii este educaţia realizată încă din primii ani. Există unele biserici, mai ales cele neoprotestante, care îi educă sistematic în sens religios pe copii, încă din perioada grădiniţei. În şcolile duminicale sau de sabat se face o educaţie religioasă sistematică prin personal calificat, uneori chiar în prezenţa părinţilor. Bisericile mari, tradiţionale, cu mii de credincioşi şi sute de copii nu pot organiza această educaţie sistematic, decât după începerea şcolarităţii. Educaţia religioasă este făcută ocazional, de bunici, nemetodic, fără personal calificat. Lipsa părinţilor de acasă – care sunt plecaţi la serviciu – lasă educaţia copiilor în grija vârstnicilor, vecinilor sau chiar

nesupravegheaţi. Această preocupare modestă în legătură cu educaţia religioasă în primii ani ai copilăriei reprezintă un factor de secularizare şi de comportament nereligios în perioada maturităţii.

4. Cercetările au evidenţiat şi un factor care influenţează starea de religiozotate: evenimentele deosebite din cadrul familiei. Copiii sunt mai puternic influenţaţi decât adulţii de anumite evenimente care au şi un conţinut religios. Rolul personalului de cult este important în îndrumarea atât a părinţilor, cât şi a copiilor. „ Un computer i-ar putea preda unui copil întreg catehismul – scria Meredith B. McGuire – dar aceste cunoştinţe, în sine, ar avea probabil o semnificaţie foarte mică în viaţă şi comportamentul colectiv al copilului".

Dacă existenţa unei familii organizate contribuie la sporirea religioziţăţii şi formarea unor buni cetăţeni, lipsa acesteia are frecvent efecte negative. Declinul autorităţii părinţilor, neînţelegerile din familie, îi fac pe copii să-şi piardă încrederea în părinţi, în buna funcţionare a organizării instituţiilor sociale. Copiii se îndepărtează de tradiţii, de religie, devin sceptici, caută soluţii de viaţă în altă parte. Orfanii sau cei abandonaţi sunt mai puţin credincioşi, refractari, dezorientaţi. Chiar instituţionalizarea lor în cămine, orfelinate, nu le oferă căldura şi ambianţa spirituală din familie. Modelul familial bazat pe afecţiune şi emotivitate este înlocuit în instituţiile de stat cu modelul organizat, raţionalizat, obligatoriu. Motivaţia trăirii religioase se schimbă din dragoste în explicaţii, memorări, constrângere.

Familia, în condiţiile secularizării şi a situaţiei social-economice din ţara noastră, are încă multe probleme, din cauza cărora neglijează uneori educarea şi formarea copiilor în spirit religios. Copilul care poartă „cheia la gât" pentru a putea intra în casă, care pleacă singur la şcoală şi când se întoarce nu găseşte pe nimeni, este influenţat eterogen, atras spre comportamente antisociale.

Societatea românească, încă nesecularizată, se sprijină mult pe valorile tradiţionale ale mediului rural. La sate educaţia din familie se completează cu mediul tradiţional religios al comunităţii, al vecinilor. Copiii observă comportamentul sătenilor, aud clopotele bisericii, află despre evenimentele religioase, sunt învăţaţi să nu lucreze în zilele de sărbătoare. Se obişnuiesc cu acest mod de viaţă, capătă deprinderi pe care le păstrează până la bătrâneţe.

Educaţia religioasă în familie, şi apoi în şcoală, are la bază convingerea că „Religia oferă principii fundamentale şi de valoare pentru structurarea personalităţii în jurul unui punct de sprijin unificator. O educaţie religioasă corectă orientează elaborarea unei viziuni interioare, de maturizare echilibrată a adolescentului".

BIBLIOGRAFIE

Bătrânu, Emilia, *Educația în familie,* Editura Politică, 1980, București.
Nicola, Ioan, *Pedagogie,* Editura Didactică și Pedagogică, 1994, Bucuresti.
Popescu, Octavian, *Creșterea și educarea copilului,* Editura Medicală, 1986, București.
Stănciulescu, Elisabeta, *Sociologia educației familiale,* vol. 1, Editura Polirom, 2002, Iași.

ȘCOALA ȘI FAMILIA – PARTENERI ÎN EDUCAREA COPILULUI

Înv. Mîndruț Cornelia
Școala Gimnazială Horea, Cluj-Napoca
Înv. Dumitraș Anica
Școala Gimnazială Baciu, Structura Suceagu

Familia şi şcoala reprezintă cei mai importanţi factori educaţionali, fiind adevăraţi piloni ai educaţiei.

Ce este familia ?

Familia este prima școală a copilului. Ea exercită o influență atât de profundă încât urmele ei rămân întipărite toată viață în profilul moral-spiritual al copilului. Familia este locul unde aude primele cântece, primele povești, primește îndemnuri, povețe, iar dragostea, sprijinul, încrederea, înțelegerea îl motivează pe copil să treacă peste obstacole, greutăți, necazuri și să cerceteze noul.

Dacă în trecut, mamale stăteau acasă și se îngrijeau de de creșteree și educația copiilor, astăzi majoritatea femeilor au serviciu și o mare responsabilitate revine și bărbaților.

Cum îşi cresc părinţii copiii?

A fi părinte este o artă. Este greșit a crede că dacă părinții au un copil primesc automat și iscusința de a fi buni părinți, buni educatori. Cât sunt mici, este greu să nu te lași biruit de naivitatea, de nevinovăția, de frumusețea lor. Ei sunt ca niște flori, ca niște raze de soare care răsar peste viețile noastre prea frământate uneori.

Părinții sunt resposabili pentru educația copiilor.

Venind pe lume, copilul plonjează într-o constelație familială care are o istorie și propriile valori. El trăiește cu părinții lui care sunt împreună sau separați, în armonie sau conflict, cu frați și surori, toți diferiți unii de alții. El acumulează experiențe de viață diverse mai mult sau mai puțin pozitive cu care se îndreaptă spre școală. “Culoarea” relațiilor familiale au influență asupra experiențelor noului elev. Un micuț care trăiește lângă părinți anxioși va fi la fel când se va afla față în față cu noutatea. Un elev provenit din părinți neglijenți, va fi lipsit de susținerea și organizarea de care are nevoie.

Casa în care crește și se dezvoltă un copil este **un muzeu** când îi lipsește dragostea : vede lucruri frumoase, interesante de care se plictisește repede. Casa este pentru copil o **școală** atunci când este obligat să învețe mai

mult, să fie cel mai deștept, să ajungă acolo unde părinții lui nu au reușit. Copilu este înecat de cunoștințe și nu le mai face față . Casa pentru copil este **o închisoare** când trăiește într-un mediu insuportabil și inimile lui plăpândă este doborâtă de răutatea celor care îi înconjoară. Familia este pentru ei ceva ostil și vor încerca să scape. Casa poate fi **paradis – terestru**- unde părinţii ştiu să pătrundă în lumea copiilor, înţelegându-le năzuinţele, frământările, bucuriile, ajutându-i să deosebească binele de rău, răsplătindu-le eforturile şi bunele rezultate la şcoală, comportamentul respectuos prin dragoste şi afecţiune.

Nu există familie perfectă, dar toate familiile sunt chemate să lupte cu toate greutățile vieții, să se ridice din cădere și să-și aducă aminte în clipele de cumpănă de frumusețile copilăriei. . Părinții sunt ei înșiși copii care au crescut cu personalitatea lor, sunt fructul poveștii lor de viață. Ei compensează sau repetă povestea lor, fără să-și dea seama.

Părinți ideali sunt părinții care pătrund în lumea copiilor" îi ajută să deosebească binele de rău, le înțelege năzuințele. Vorbindu-le pe limba lor, ei vor înțelege cuvintele părinților și vor răspunde. La baza unei comunicări eficiente stă **ascultarea** a ceea ce dorește să spună interlocutorul. Părintele trebuie să asculte şi să ia în considerare părerea copilului şi atunci când nu este de acord cu aceasta, chiar şi atunci când copilul vine cu o notă mică acasă sau a pierdut bani, a spart un obiect valoros, părintele trebuie să comunice pozitiv, să **vadă picătura de apă din paharul aparent gol**.

Copiii au nevoie de reafirmarea dragostei părinteşti. Puşculiţa lor sentimentală va fi veşnic plină.

Este nevoie de infinită răbdare pentru a deveni părinţi buni. Părinţii le doresc copiilor să dobândească darul de accepta cu calm şi de a înfrunta cu succes orice încercare la care i-ar supune viaţa.

Elevul și școala

În trecut, educaţia se referea doar la o etapă din viaţa omului, fapt datorat ritmului lent de dezvoltare a societăţii. Dar, chiar şi în aceste condiţii, marile personalităţi ale omenirii, au insistat pe ideea că educaţia este necesar să se exercite asupra individului, pe tot parcursul vieţii sale. Seneca de exemplu, considera că şi "bătrânii trebuie să înveţe", Comenius susţinea că "pentru fiecare om viaţa este o şcoală, de la leagăn până la mormânt", iar Nicolae lorga preciza că "învăţat este omul care se învaţă necontenit pe dânsul şi învaţă necontenit pe alţii". Aşadar, educaţia ca proces de modelare a personalităţii, realizat de familie, şcoală, societate are ca scop pregătirea educatului pentru educaţie

Copilul care intră în școală părăsește câte puțin "anii magici" în timpul cărora părinții au fost singurii care le ofereau grijă, afecțiun, deși

anterior au depășit această etepă, mergând la grădiniță. Copilul se atașează de noi persoane, care vor face parte din anturajul lui, devenind foarte importante.

Ciclul primar de învăţământ are o accentuată funcţie informativă izvorâtă, în primul rând, din interesul copiilor pentru cunoaştere, interes susţinut de o motivaţie a învăţării. Învăţătorul are sarcina de a cultiva permanent interesul elevilor pentru cunoastere, pentru dorinţa lor de a sti. Învăţământul primar este trambulina de plasare a copilului în activitatea de cunoaştere şi de învăţare sistematică. Învăţământul contemporan este un învăţământ activ, centrat pe elev, diversificat, care încurajează competiţia şi este orientat spre valori.

Parteneriatul educaţional este unul din cuvintele cheie ale pedagogiei contemporane. El presupune: comunicare eficientă între participanţi ; colaborare ; cooperare ; acceptarea diferenţelor şi tolerarea opţiunilor diferite.

Modalități de implicare a părinților :

Învăţătorii creează o atmosferă deschisă prin implicarea şi încurajarea părinţilor de a participa la diverse activităţi:

- Sărbătorirea Zilelor Școlii ;
- Lecţii predate de părinţi (de igienă, reguli de circulaţie, confecționare de felicitări, jucării) ;
- Sărbătorirea zilelor de naştere ale copiilor ;
- Vizite la locurile de muncă ale părinţilor ;
- Amenajarea sălii de clasă ;
- Supravegherea copiilor pe terenul de joacă în pauze.

Dacă părinţii simt că sunt parte constitutivă a educării copiilor lor, ei ajung să aprecieze eforturile pentru predare şi învăţare făcute de învăţători.

Comunicarea învățătorului cu familia poate îmbrăca diferite forme:

- Întâlniri cu părinţii înaintea începerii şcolii ;
- Întâlniri libere programate de-a lungul anului pe măsură ce apar unele probleme ;
- Intâlniri cu grupuri de părinți ;
- Serbări şi sărbători – ocazii care implică participarea copiilor, părinţilor şi învăţătorilor.

  Meseria de părinte este dificilă și complexă, din care nu se pune problema demisionării, care se învață pe parcurs și pentru care nu se organizează cursuri speciale.

1. Fericiţi părinţii care îşi educă copilul chiar de la venirea lui în lume. Copilul e ca un copac: strâmb a crescut, strâmb rămâne.

2. Fericiţi părinţii care nu dau copilului tot ce vrea el. Două lucruri îi pot conduce pe copii la ruină: să nu aibă nimic sau să aibă totul.
3. Fericiţi părinţii care nu iau întotdeauna apărarea copilului lor. Iubirea adevărată nu constă în a-i lua aparărea, ci a-l obişnui cu umilinţa; din recunoaşterea sinceră a greşelii se naşte dorinţa de îndreptare. Cu bătaia se face dresură, nu educaţie.
4. Fericiţi părinţii care nu vor lansa critici sterile şi continue la adresa altuia, a societăţii, mai ales a dascălilor, care nu se critică unul pe altul, nu se vorbesc de rău reciproc.
5. Fericiţi părinţii care nu îşi plâng copiii pentru orice mic neajuns ce li se întamlpă, dar îi vor ajuta să profite de inevitabilele necazuri pentru ca voinţa să li se întărească, să nu devină rataţi.
6. Fericiţi părinţii care au răbdare şi încredere, îi ajută pe copiii lor să îşi dezvolte propriul eu. E o lege pe care puţini o cunosc: copilul va fi mai târziu ceea ce i s-a spus că este când era mic.
7. Fericiţi părinţii care cultivă în inimile copiilor bunătatea, dărnicia, compătimirea faţă de semenii aflaţi în suferinţă.
8. Fericiţi părinţii care îşi îndrumă copiii pe calea credinţei .
9. Fericiţi părinţii care se străduiesc să trăiască, împreună cu copiii lor, iubirea în adevăratul ei sens.
10. Fericiţi părinţii şi educatorii care, în ciuda tuturor greutăţilor, vor avea mereu faţa senină şi zâmbetul pe buze fiindcă nu bătaia e ruptă din rai, ci zâmbetul părinţilor şi al educatorilor.

Un poet italian (R. Tagore) afirma că "fiecare copil ne dă speranţa că Dumnezeu nu şi- a pierdut încrederea în om "

BIBLIOGRAFIE:

Danion Vasile, *Cum să ne creștem copiii*, Ed. Sophia, 2007, București, pag 30-38, 55-60;

Marie-Claude Beliveau, *Necazurile micului școlar*, Tipărit la S. C. Tiparg S. A., 2005, Pitești, 12-16; 45-47;

Tucaliuc Aurelia, Simpozion internațional "Educația copilului - o continuă provocare", *Familia partener al școlii*, Ed. Nagard, 2008, Lugoj, 60-62.

FACTORII IMPORTANȚI ÎNDEZVOLTAREA PREȘCOLARULUI

prof. înv. preşcolar Corpodean Irina Rodica
Liceul Teoretic „Ştefan Pascu”Apahida – Grădiniţa cu P. N. şi P. P.

Cadrul didactic trebuie să fie un model atât pentru copil, cât şi pentru părinţi. Activitatea formativă pe care o desfăşoară educatoarea la grupă, implică un înalt grad de responsabilitate profesională şi civică. Complexitatea sarcinilor ce-i revin precum şi conştiinţa responsabilităţii sale, ridică în faţa educatoarei problema asigurării relaţiei dintre grădiniţă şi familiile copiilor. Relaţia grădiniţă-familie nu se poate constitui în fapt fără asigurarea unei condiţii de bază fundamentale, cunoaşterea familiei de către educatoare, a caracteristicilor si potenţialului ei educativ. Investigarea mediului familial al copilului preşcolar cere efort din partea educatoarei, tact si pricepere pedagogică.

Educatoarea este repede percepută de copilul nou intrat în grădiniţă drept un adult semnificativ, în afara părinţilor, pe care nu îl acceptă întotdeauna foarte uşor, mai ales că acest proces se suprapune adesea peste primele situatii în care copilul se desparte temporar de părinţi. Mediul stimulativ al grădiniţei şi experienţa de comunicare în astfel de situaţii a educatoarei facilitează adaptarea preşcolarului la noul său statut.

Educatoarea devine pentru acesta un punct de reper în contextul bogat în provocări al grădiniţei. Copilul se străduieşte să obţină atenţia şi aprecierea educatoarei, acceptă fără condiţionări regulile impuse de aceasta şi îi recunoaşte autoritatea absolută. Acest lucru nu înseamnă renunţarea copilului la manifestarea unor trebuinţe fireşti precum: afirmarea de sine, împărtăşirea impresiilor şi a unor puncte de vedere personale, nevoia de a avea un anumit control asupra unor situatii educationale şi de a-şi exersa capacitatea de a alege şi de a lua decizii iar aceste nevoi trebuie încurajate şi îndeplinite de educatoare ori de cate ori este posibil.

În relaţionarea dintre cadrul didactic şi părinte, comunicarea este elementul cheie, este temelia pentru construirea încrederii între familie şi grădiniţă. Educatoarea şi familia descoperă scopurile şi aşteptările celuilalt şi ale copiilor. Comunicarea se poate îmbunătăţi dacă familiile şi educatoarele sunt conştiente de valorile, concepţiile celorlalţi şi percepţiile copiilor, iar pentru dezvoltarea preşcolarilor este nevoie ca, grădiniţa, familia şi comunitatea să îşi împartă responsabilităţile (Elena Bonchiş, 2011).

Rolul educatoarei în procesul instructiv-educativ presupune în primul rând transmiterea de noi cunoştinţe pentru copilul preşcolar. Asumarea de către educatoare a cestui rol presupune înţelegerea faptului că fiecare copil învaţă într-un mod aparte si are nevoi de cunoaştere diferite.

Educatoarea este si organizatorul activităţii de joc a copilului, activitate în care se poate angaja uneori ca partener, însa întotdeauna observa, asista si regla conduita de joc a copiilor. Observarea activităţii ludice este pentru educatoare prilej de cunoaştere a identităţii copiilor, a trairilor emoţionale şi a experienţelor de viaţă trăite, a calităţii cunoştinţelor, fapt care îi permite adaptarea şi diferenţierea modalităţilor de relaţionare individuală cu fiecare copil.

Pentru a lucra eficient cu familiile preşcolarilor o educatoare ar trebui să deţină mai multe calităţi de bază : atitudine pozitivă faţă de familie şi faţă de procesul de relaţionare grădiniţă-familie, adoptarea unei perspective puternice care să valorizeze părinţii şi familia, perceperea familiei ca pe un colaborator important la educaţia copilului, opiniile şi preocupările acesteia sunt componente valoroase ale procesului educaţional.

Aportul grădiniţei la dezvoltarea socială a copilului este condiţionată de măsura în care educatoarea cunoaşte specificul acestui stadiu, disponibilităţile raţionale ale copilului, particularităţile lui temperamentale etc. Efectele formative ale grădiniţei sporesc, dacă educatoarea sprijină cu competenţă procesul socializării copilului prin felul în care organizează şi conduce activităţile, cum contribuie la închegarea grupei şi chiar la realizarea primului contact pozitiv al copilului cu mediul grădiniţei, intervenţia educatoarei facilitează primele impresii şi legături. Asigurând astfel un contact agreabil cu mediul grădiniţei, se creează premisele necesare tuturor celorlalte procese de socializare.

Copii problemă sau părinţi problemă

Copiii sunt diferiți unii de alți chiar și în cadrul familiei fiecare copil este unic și are propria personalitate, fiind diferit de frații și surorile sale, diferența începe chiar de la naștere: fiecare are comportamente specifice în ceea ce privește hrana, somnul, are reacții proprii.

Datoria părintelui este de a respecta individualitatea copilului chiar din momentul în care s-a născut. Dacă părintele respectă, acceptă, înțelege comportamentele bebelușului legate de mâncare, schimbările de dispoziție, temperametul bebelușului, va putea înțelege și respecta mai ușor individualitatea copilului așa se manifestă ea în etapele de vârstă ulterioare. Toți copiii trec prina celeași stadii de dezvoltare, doar că o fac în chip specific. Aceste

stadii includ schimbări esențiale în primii cinci de viață, este evident, de exemplu, că la 3ani copilul se deosebește enorm de ceeace va fi pela 7-8 ani. (Mih, V., 2009)

Copilul pe măsură ce se maturizează, devine din ce în ce mai independent, începe să aibă propriul său bagaj de cunoștințe, atitudini, valori și credințe. In dezvoltarea copilului este esențială concepția copilului despre sine: felul în care se evaluează și se valorizează.

Copiii mici își exprimă sentimentele (bucuriile, geloziile, timiditatea) în mod liber, unii plâng ușor, pe măsură ce ei încep să înțeleagă regulile din jur și încep să ia în considerare opiniile celorlalți, se conformează regulilor.

Intre al treilea și al șaselea an de viață, copilul învață să își experime ori să-și reprime sentimentele. Până la aproximativ 3 ani, pentru copil este deosebit de important să fie lăsat să-și exprime emoțiile în mod liber, în loc să-și reprime sentimentele. Există situații în care un copil este chiar îndrumat de părintele său să treacă peste o situație în care el simte furie fără să și-o exprime iar această furie poate răbufni în momentul în care părintele nu mai este lângă el, ajungând poate chiar la violență fizică sau să păstreze multă vreme resentimente. Copilului trebuie să i se permită exprimarea sentimentelor, atât cele pozitive cât și cele negative, este nevoie de asemenea ca și părinții să înțeleagă cu adevărat sentimentele copilului. (Mih, V., 2009)

A lucra în învățământ implică multă responsabilitate și efort din partea cadrelor abilitate. Persoanele care sunt în afara sistemului înțeleg prea puțin eforturile care sunt făcute de către cadrele didactice nu doar în clasă dar și în afaraorelor de program.

De-a lungul anilor au avut loc schimbări în comportamentelec opiilor, nu a tuturora dar a marii majorități. O întrebare frecventă pe care multe persoane și-o adresează este aceea “Unde sunt copiii cuminți șir espectuoși de altădată?”.

Acum copiii au “personalitate”, sunt experți în mânuirea calculatorului, în speciala jocurilor violente, un fenomen frecvent întâlnit în rândul copiilor preșcolari și cei din învățământul primar, aceștia știu toate programele de desene animate (care din păcate în ziua de astăzi marea majoritate sunt pline de violență și prea puțin mai au copii ce învăța din ele). Unora li se poate spune că sunt copii năzdrăvani, alții sunt numiți așa-zișii hiperactivi care de-alungul timpului vor crește și odată cu ei vor crește și problemele create de aceștia.

Copilul hiperactiv numai este vorbărețul, cel care nu are stare, care până la urmă se liniștea, ci cel care tot mereu pune la încercare atât nervii celui care stă la catedră cât și nervii colegilor.

Pe lângă acestea se adaugă și nemulțumirile constante ale părinților

față de eșecurile și comportamentele copiilor iar de obicei vina cade pe educatoare, pe bunici, pe bone.

Au fost desfășurate mai multe testări pentru a se da seama care este aportul familiei în problemele apărute la copii, s-au aplicat chestionare atât părinților cât și bunicilor aflându-se date importante despre familie, despre modul în care se desfășoară o zi din viața copilului acasă. S-au realizat discuții cu părinții și cu bunicii iar dacă s-a sezizat vreo problemă s-a încercat rezolvarea lor sau atenționarea, cu tact, înspre evitarea unor probleme. Copii provin din toate mediile și s-au comportat absolut normal până la 3-4 ani, nu au probleme psihice sau antecedente ereditare cu abatere la normal. Unii dintre acești copii, însă, au fost diagnosticați de către specialiști cu ADHD. S-a încercat o sintetizare a acestora să se evidențieze eventualele „rădăcini" care stau îi la baza problemelor lor:

- Proveneau din familii cu venturi mari și foarte mari
- De regulă, erau singuri la părinți
- Orele de somn erau haotice și/ sau insuficiente
- Indiferent de comportamentul copilului de acasă sau de la grădiniță, familia nu-i refuza niciun capriciu.

Pe lângă enumerarea de mai sus există și o enumerare a comportamentelor părinților acestor copii:

De obicei se jenează să vină la ședințe și abordează educatoarea în momente nu tocmai potrivite, uneori impun ședințe speciale pentru ei în zile și la ore în care educatoarea are altceva de făcut sau este în timpul liber,

- Își arată nemulțumirea față de celălalt părinte sau pe bunici, pe bone ei nefiind niciodată vinovați,
- Acasă copiii au doar programe TV și stau pe calculator și nu sunt încurajați să-și exerseze creativitatea, abilitățile manuale, să facă gimnastică,
- Programele TV se vizionează haotic, nimeni nu controlează la ce se uită copiii, aceștia sunt lăsați la orice fel de desene animate inclusiv la programe promovând violența ori utilizează un limbaj inadecvat,
- La calculator se joacă cele mai moderne jocuri, prea puțini mai vizionează programe educative, care sunt vizionate foarte puțin în comparativ cu jocurile pe calculator,
- Tatăl nu se implică prea mult sau chiar deloc în educarea copilului, dar este convins că de vină este mama și că educația copilului lor este doar de obligația mamei nu și a lui.

S-au enumerat și câteva greșeli pe care le poate face educatoarea față de părinți:

- Să creadă că poate rezolva singură problema copilului hiperactiv,
- Să nu discearnă diferența dintre un copil mai energic ori răsfățat și un hiperactiv,
- Să nu ceară ajutorul familiei copilului, colegilor și specialiștilor,
- Să nu sfătuiască părinții să se prezinte cu copilul pentru o evaluare și la psiholog.

De asemenea, o educatoare poate să facă greșeli și față e micuțul „hiperactiv":

- Să-l sancționeze non-stop, nedepistându-i problema,
- Să se poarte când prea aspru, când prea blând la același comportament al copilului, creându-i o stare de confuzie,
- Să se sperie de amenințările părinților care blamează educatoarea pentru eșecurile copilului, și să lase copilul să facă ce vrea, lipsindu-l poate de singura sursă de echilibru care-l poate ajuta în acel moment,

Pentru a se evita aceste impedimente în dezvoltarea optimă a copilului se recomandă lucrul în echipă: educatoare, părinți și psihologi ,să se intervină cât mai devreme pentru a se ameliora ce se mai poate face.

Este nevoie de multă răbdare și înțelegere din partea tuturor pentru a se putea rezolva toate problemele cu care se confruntă toți cei implicați și este nevoie de implicarea fiecăruia pentru a-l ajuta pe copilul cu probleme. (Glava, A., Pocol, M., 2009).

BIBLIOGRAFIE:

Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L., (coord.), (2009), *Educația timpurie. Ghid metodic pentru aplicarea curriculum-ului preșcolar*, Editura Paralela45, Pitești.

Mih, V., (2009), *Psihologie educațională*, *volII*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.

Mih, V., (2010), *Psihologie educațională, vol. I,* Editura ASCR, Cluj-Napoca.

Botiș, A., Mihalca, L., (2007) *Despredezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7ani,* Buzău.

IMPLICAREA PĂRINŢILOR ÎN EDUCAŢIE

prof. Otviș Monica
prof. Gordon Anamaria
C. S. E. I. Lacrima - Bistrița

I. Necesitatea relaţionării părinţi–şcoală în scopul bunei formări a copilului pentru viaţă

"Implicarea familiei cere energie şi efort din partea ambilor parteneri şi trebuie considerat un element legitim al educaţiei care influenţează dezvoltarea elevilor şi învăţarea" (Connard, Novics, 1996).

Părinţii care nu sunt implicaţi în educaţia copiilor nu sunt mai interesaţi nici de alte aspecte ale vieţii acestora. Atunci când părinţii sunt implicaţi în viaţa, şcolii, copiii lor obţin rezultate mai bune, nu lipsesc de la şcoală, îşi fac mai bine temele şi au o atitudine pozitivă faţă de şcoală. În acelaşi timp "familiile care primesc mesaje frecvente şi pozitive din partea şcolii tind să devină mai implicate în educaţia copiilor decât acele familii care nu primesc astfel de mesaje. Implicarea părinţilor poate preveni diferite dificultăţi deşi cei mai mulţi asociază venirea la şcoală cu o problemă legată de copil.

Există situaţii când părinţii nu ştiu cum să colaboreze cu profesorii, se tem să vină la şcoală sau situaţii când profesorii nu ştiu cum să abordeze familiile: pot interveni aşteptări sau credinţe greşite: profesorii cred că părinţii nu sunt interesaţi de situaţia copilului, iar pe de altă parte, mulţi părinţi consideră că profesorii sunt distanţi şi nu doresc să-i ajute.

Nu este suficient pentru un părinte să participe doar la întâlnirile lunare/ semestriale cu părinţii organizate în şcoală pentru a fi considerat implicat în educaţia copiilor. Pentru a sprijini real procesul de învăţare al copilului este nevoie să-i ofere oportunităţi de învăţare atât acasă, sprijinindu-l la teme, asigurându-i un spaţiu optim, cât şi pe stradă sau la magazine, ajutându-l să ia decizii singur şi să aplice în practică lucrurile învăţate. Chiar dacă nu face parte din comitetul de părinţi din şcoală, are dreptul să se informeze în legătură cu activităţile acestuia.

Familia şi profesorii au roluri diferite în educaţia copiilor. Copiii au cele mai mari beneficii atunci când relaţia dintre părinţi şi profesori este bazată pe respect şi încredere. Părinţii pot iniţia discuţii cu profesorii copilului pentru a-şi clarifica diferite aspecte, iar profesorii apreciază

interesul şi îi văd ca parteneri în educaţia copiilor. Se vehiculează deseori impactul implicării părinţilor asupra rezultatelor şcolare ale copiilor depinde de venitul financiar, nivelul de educaţie sau statutul profesional al părinţilor. Cel mai mult contează atitudinea părinţilor faţă de învăţare şi faţă de şcoală. Sunt părinţi care nu au mult timp pentru implicarea în activităţile şcolii, dar ei pot arăta cât de importantă este educaţia pentru copil şi cât de mult îi interesează progresele copilului.

Un parteneriat real între părinţi şi şcoală nu se rezumă doar la relaţia între părinţi şi profesori. Părinţii au nevoie să cunoască toate persoanele care sprijină educaţia copilului lor: învăţătorul sau profesorul diriginte, echipa de profesori ai clasei, directorii şcolii, consiliul de administraţie al şcolii şi autorităţile publice. .

Puţini profesori sunt care aleg să participe la cursuri de formare pe tema relaţionării cu părinţii şi de aceea noi, profesorii şi învăţătorii avem nevoie să ştim:

- despre copil şi despre aşteptările familiei sale;
- cum să implicăm familia în procesul de învăţare;
- cum să vorbim cu părinţii să răspundem intereselor şi nevoilor acestora;
- să-i sprijinim pe părinţi pentru că aceştia să ajute copilul la teme;
- să-i implicăm pe părinţi în activităţile din clasă şi din şcoală;
- să luăm decizii agreate de părinţi;
- să respectăm diferenţele de valori;

Din ce în ce mai mulţi profesori sunt convinşi de faptul că implicarea părinţilor în educaţie trebuie să aibă loc atât la şcoală, cât şi acasă. De aceea trebuie comunicat părinţilor misiunea, valorile, politicile şcolii. Pentru a încuraja implicarea părinţilor, şcolile au nevoie să comunice frecvent şi clar cu părinţii şi să le ceară părerile în deciziile care-i privesc pe copiii lor (de ex., disciplinele opţionale sau regulamentul şcolii). Dacă toţi copiii au şanse egale pentru succes, atunci şcolile trebuie să aibă aşteptări înalte pentru toţi elevii. Acest mesaj va fi explicat părinţilor şi elevilor de către directori şi profesori. De asemenea, părinţii trebuie solicitaţi să comunice.

- nevoile lor de informaţii (despre şcoală, clasă, profesori, comportamentul copilului lor, progrese obţinute de copil etc.);
- date despre copil: cum se comportă acasă, relaţiile cu alţi copii, cum învaţă acasă, regulile de disciplină pe care le respectă şi cele pe care nu le respectă;
- temerile pe care ei le au în legătură cu şcoala.

Este indicat a se practica politica uşilor deschise. Părinţii să fie invitaţi la activităţi variate, nu doar la " şedinţele cu părinţii". Vor înţelege mai bine obiectivele şi practicile cadrelor didactice. Calendarul activităţilor şcolare ale elevilor, dar şi calendar cu activităţi la care pot participa părinţii, să fie afişat şi cunoscut. Activităţi propuse să-i surprindă plăcut pe părinţi şi mai ales, care să le dea posibilitatea să-şi pună în valoare calităţile personale sau pe cele de părinte, indiferent cât va fi de ocupat ! La sfârşitul semestrului sau cel al anului şcolar se vor premia nu numai elevii, ci şi părinţii cei mai activi. Se vor acorda diplome acelora care s-au implicat mai mult pe parcursul unui an şcolar.

În timpul întâlnirilor cu părinţii, se creează un mediu confortabil, astfel încât aceştia să se simtă liberi să-şi exprime opiniile, să adreseze întrebări, să facă recomandări şi să împărtăşească informaţii. Trebuie să ne asigurăm că părinţii ştiu cum să-şi ajute copilul acasă. Să discutăm cu ei despre cum stabilim regulile, oferindu-le informaţii despre dezvoltarea psihică a vârstei copilului, despre spaţiul de învăţare etc. Să realizăm împreună cu elevii pliante, afişe cu informaţii utile pentru părinte! S-ar putea aplica chestionare privind interesele părinţilor, privind subiectele următoarelor întâlniri.

Părinţii sunt cei mai puternici apărători ai copilului fiind fundamental pentru rolul de părinte. Studiile din ultimii ani dovedesc că atunci când un copil îşi vede ambii părinţi interesaţi de el, rezultatele lui şcolare sunt mult mai bune şi beneficiile lui sunt mai evidente.

II. Socializarea şi construcţia culturală a personalităţii

Educaţia constituie sursa de interacţiune invăţător- elevi- părinţi-instituţii comunitare.

Familia, Şcoala, Comunitatea au misiunea de multiplicare a comportamentelor prosociale. Premisa esenţială în formarea atitudinii pro-sociale se bazează pe normă responsabilităţii, reciprocitate, echitate, egalitate de şanse raportate la individ cât şi la grupul social. De asemenea se poate stabili structura şi dinamica " tulburărilor comportamentale", cauzalitatea lor internă sau externă, abordând strategii specifice de schimbare sau de eliminare a comportamentului nedorit.

III. Modalităţi de implicare a părinţilor în activitatea şcolară

O modalitate eficientă de implicare a părinţilor este crearea în şcoală a unui centru pentru părinţi. Le este foarte util părinţilor să întâlnească, într-un mod informal, alţi părinţi sau profesorii copiilor şi să facă schimb de informaţii, experienţe, să planifice împreună activităţi. Este important ca

acest centru să fie plasat într-un spaţiu accesibil şi să aibă un orar care să dea părinţilor posibilitatea de a-l vizita. În acest centru, părinţii vor găsi informaţii despre şcoală, materiale scrise sau video despre subiecte de interes pentru ei şi este util şi accesul la un computer, eventual cu Internet.

Părinţilor le este mult mai util acest centru când se implică în organizarea lui, chiar de la înfiinţare. Desigur, personalul didactic este invitat să colaboreze cu părinţii. Etapele necesare de parcurs la început sunt:

- Identificarea nevoilor şi resurselor pentru acest centru;
- Realizarea unei prime întâlniri şi constituirea unei echipe de bancă;
- Contactarea altor părinţi interesaţi;
- Stabilirea priorităţilor;
- Recrutarea părinţilor şi chiar organizarea pe departamente.
- Proiecte sau cursuri pentru/cu părinţi

Misiunea de a fi părinte este deosebit de grea. A fi părinte e o meserie în toată puterea cuvântului, cu deosebirea că în acest caz se munceşte cu normă întreagă, zi şi noapte, fără să se beneficieze de concedii anuale plătite sau de pauzele determinte de reviziile tehnice. A fi părinte înseamnă deopotrivă a da (a-i ajuta pe copii să realizeze ceea ce vor pentru că aceştia nu au suficientă forţa, şi a le oferi sprijinul necesar pentru a ajunge acolo unde trebuie să ajungă), a cere (a porunci şi a impune reguli) şi a ierta.

În primul rând trebuie să-i acceptăm pe copii aşa cum sunt, pentru că ei sunt mai importanţi decât aspiraţiile noastre personale.

Dacă părinţii s-ar lăsa puţin " ghidaţi" de cadrele didactice, poate le-ar fi mai uşor în procesul de educaţie al copiilor şi unora şi celorlalţi.

Dar, uneori, ca dascăl, simţi că duci lupta lui Don Quijote, morile de vânt fiind atât elevii cât şi părinţii acestora. Ne străduim să-i învăţăm normele de bună conduită, dar cât este de zadarnic dacă acasă nu se continuă această muncă. Şi ce bine ar fi dacă părinţii ar colabora mai mult cu profesorii.

Statutul de părinte se câştigă, nu se cuvine de la sine oricărui adult. Prin urmare, în dobândirea caracteristicilor unui părinte autentic există diferite grade de reuşită, iar fiecare este dator cel puţin cu bunăvoinţa de se implica în realizarea unei performanţe cât mai bune de acest fel.

În concluzie, între familie, şcoală şi comunitate trebuie să existe o permanentă colaborare ce se poate realiza prin vizite reciproce, şedinţe şi lectorate cu părinţii, activităţi ale psihologului şcolii pe tema aceasta a educaţiei părinţilor.

BIBLIOGRAFIE:

Băban, Adriana, *Consiliere educaţională*- Cluj- Napoca, 2001
Cozma, C., *Etica*, Ed. Universităţii, Iaşi, 2003
Cucoş, I., *Istoria pedagogiei*, Ed. Polirom, Iaşi, 2001
Cristea, I., *Managementul educaţiei*, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1996
Peneş, Marcela, Molan, V., *Educaţie civică*, Ed. Aramis, 1996
Popescu, I., *Prietenii noştri de la catedră*, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1992

IMPORTANŢA ORELOR DE COMUNICARE ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂŢII ELEVILOR

Prof. Daniela Dumitrescu
Școala Gimnazială Baciu

Civilizaţia unui popor se reflectă în gradul de educaţie pe care acesta a acumulat-o şi şi-a însuşit-o de-a lungul timpului. Educaţia, în multiplele ei tipuri (formală, nonformală, informală), reprezintă modalitatea optimă de a dezvolta, a modela şi a transforma benefic personalitatea individului, pregătindu-l pentru perspectiva unei manifestări active a acestuia pe piaţa muncii. În şcoli se vehiculează o serie de acţiuni educative de o mare diversitate, bine organizate, având obiectivul precis, acela de a pregăti elevul pentru viaţă, de a-i asigura succesul şi de a-i modela personalitatea.

De-a lungul timpului, procesul de învăţământ şi-a dovedit flexibilitatea prin modificările corelate cu noile directive impuse de societate. Chiar şi aşa, în esenţă, el a păstrat valorile clasice, constituite în principii generale, schimbându-se doar în practică, modernizându-şi strategiile şi implementând noi direcţii de acţiune. Acţiunile întreprinse în scopul îmbunătăţirii calităţii procesului educativ a rămas o coordonată constantă a curriculumului actual, care aduce o nouă viziune asupra raportului profesor-elev, asupra actului de predare dar şi a evaluării didactice.

Didactica tradiţională, văzută ca una exclusiv şcolară, presupunea organizarea procesului de învăţământ axat pe modalităţile de predare, organizarea şcolii şi a clasei, dar şi pe obiective legate strict de lecţia în sine. Didactica modernă le încorporează pe acestea şi le completează cu două forme de educaţie : nonformală (care presupune activităţi de prefecţionare organizate în afara şcolii, precum vizita la muzee, expoziţii, într-un cuvânt activităţi extracurriculare) şi informală (care presupune informaţii din cotidian, din afara şcolii, dar pe care şcoala nu le poate ignora ci, dimpotrivă, tebuie să le considere ca factori importanţi care îşi pun amprenta în dezvoltarea personalităţii copilului.

Aceste două forme complementare noi de educaţie vin să întregească un sistem vetust, limitat şi orientat către interior, către legi proprii, stricte. Şcoala trebuie să fie orientată către exterior, către lume, să aibă o viziune largă, cuprinzătoare asupra tututor elementelor cu care copilul, viitor adult intră în contact, căci doar aşa el va putea să fie pregătit pentru viaţă la ieşirea

din şcoală. Aceasta nu înseamnă că acordăm mai puţină importanţă normelor educative, dar ele nu mai sunt privite ca scop în sine ci ca un ajutor, ca sprijin coordonator al dezvoltării personalităţii elevului.

Direcţia urmărită de şcoala modernă este o direcţie cu profunde implicaţii practice. În şcoală, elevii primesc un impuls, o pistă pe care să o urmeze pentru a ajunge la sensul unor noţiuni. Este un drum deloc comod, chiar anevoios câteodată, ei sunt atraşi într-un adevărat proces de căutare, identificare şi analiză a sensurilor unor noţiuni care li se dezvăluie treptat. Acest proces este unul profund cognitiv, activ şi activizator, iar cunoştinţele astfel dobândite, prin muncă proprie, devin mai trainice, sunt experienţe trăite, gândite, simţite şi însuşite de ei.

Societatea în care trăim îşi pune astfel acut amprenta asupra sistemului de învăţământ actual, căruia îi determină direcţiile de acţiune şi îi impune scopul precis, acela de a forma competenţele necesare integrării în societate a viitorului adult. De aceea, şcoala pune accentul pe **latura formativă** a orelor, pe metodele menite să dinamizeze copiii si să-i motiveze. Atragerea acestora catre studiu este posibilă în contextul actual în care elevii acordă şcolii cât mai putin timp cu putintă, prin exerctii atrăgătoare, prin situatii de comunicare interesante, bazate pe propria lor experientă de viată.

Formarea competentei de comunicare este principala direcţie urmărită de sistemul actual de învăţământ, având un puternic caracter de generalitate care se traduce într-un final prin adaptabilitate la societatea în care trăim . Comunicarea devine astfel un scop în sine către care şcoala tinde prin curriculumul actual. La nivel practic, orele de limba româna cât şi cele dedicate literaturii, au menirea de a forma la elevi capacităţi de comunicare orală şi scrisă, mai exact formarea unor deprinderi de receptare şi înţelegere a mesajelor primite, de exprimare a ideilor asociate acestora. Cu alte cuvinte, elevul învaţă să se exprime, să facă combinaţii de cuvinte în propoziţii, fraze şi texte. Orele de comunicare contribuie substanţial la nuanţarea limbajului elevului.

Pe de altă parte, importantă este modalitatea prin care se poate atinge acest scop la orele de limbă şi comunicare. Este vorba de calitatea predării. În şcoala modernă, predarea si învăţarea sunt elemente ale procesului instructiv-educativ ce se manifestă concomitent; profesorul predă cu ajutorul elevilor. Ei participă subversiv şi instinctiv la procesul de predare, prin implicarea mentală şi emoţională care se produc o dată cu receptarea treptată a elementelor transmise de profesor, nu noţiuni în sine ci indicii, părţi din noţiuni care puse cap la cap ajung să li se dezvăluie elevilor. Astfel, elevii învaţă învăţând să descopere şi se autoeducă ajutaţi de profesor. Prin **metodele participativ–active** dascălul îi poate mobiliza şi implica în

procesul educativ, noţiunile prelucrate ajungând să modifice imediat comportamentul şi, treptat, personalitatea acestuia. Această modificare vizibilă eate feed-backul imediat, este răspunsul elevului la ceea ce primeşte neprelucrat de la profesor şi pe care el îl definitivează prin efort intelectual propriu. Elevul este determinat să gândească, să-şi imagineze, este pus în situaţii noi, veridice, menite să-l facă să se descurce în realitatea din afara şcolii unde va ajunge să trăiască folosind cele învăţate. **Dinamizarea** elevilor presupune din partea dascălului o bună cunoaştere a fiecărui elev în parte. Pornind de la premisa că elevii au personalităţi diferite, didactica modernă a pus la îndemâna profesorului o serie de metode din care acesta să aleagă pentru o mai bună desfăşurare a actului didactic. Acestea nu doar îmbunătăţesc calitatea predării, ci o fac mai atrăgătoare, mai interesantă. Ţine de măiestria profesorului şi de calităţile lui didactice să –i determine pe elevi să devină interesaţi şi receptivi la nou. El trebuie să-şi aleagă metoda potrivită şi să o adapteze clasei.

Metodele active, dinamice au rolul de a-i scoate pe elevi din letargie şi de a-i atrage într-un joc al descoperirii drumului către propria educaţie. Dacă în predarea tradiţională clasa era uniformizată prin adoptarea unui număr limitat de metode, neţinându-se cont de personalitatea fiecărui elev, în predarea modernă profesorul este atent şi observă particularităţile elevului, calităţile şi talentele lui pe care, cu instrumentele didactice moderne eficiente le exploatează, le scoate în evidenţă şi îl face şi pe elev conştient că le posedă. Astfel, acesta devine mai încrezător în forţele proprii, mai dinamic şi impulsionat spre a se implica mai activ în procesul de educaţie şi instruire. Profesorul primeşte un răspuns imediat la cerinţele sale pe care îl transformă în bază pentru dobândirea cunoştinţelor ulterioare. Dispunerea graduală a însuşirii noţiunilor se află la baza modelului comunicativ-funcţional, promovat de curriculumul actual. Acesta este o structură supraordonată care asigură continuitatea în timp a dobândirii cunoştinţelor. Este axat pe formarea competenţei de comunicare scrisă şi orală, ceea ce presupune înţelegerea şi producerea de text scris şi oral. Dobândirea acestei competenţe înseamnă libertate de gândire şi de exprimare, o anulare a constrângerilor care duce, implicit, la dezvoltare personală sănătoasă şi armonioasă.

Vârsta care corespunde claselor gimnaziale este cea a creativităţii, a întrebărilor, a asocierilor; este vârsta la care profesorul poate acţiona spre a perfecţiona toată această disponibilitate a elevului de a se modela. Dacă i s-ar încărca mintea cu noţiuni teoretice gata prelucrate pe care le-ar asimila memorându-le, elevului i s-ar încetini şi chiar anula valenţele intelectuale care i-ar permite evoluţia şi şlefuirea personalităţii. Învăţământul tradiţional a impus această traiectorie încărcând programa cu noţiuni teoretice predate

greoi şi anost fără să se ţină cont de strategii de modificare a comportamentului elevului cu scopul de a-l pregăti pentru viaţă.

Societatea actuală stă sub semnul vitezei, al dezvoltării vertiginoase a tuturor domeniilor de activitate datorită progreselor tehnicii. De aceea şcoala încearcă să ţină pasul, să facă faţă ritmului accelerat transmis de prezent şi reuşeşte, datorită imensei ei flexibilităţi. Şcoala răspunde promt la necesităţile vremii şi pregăteşte viitori adulţi apţi pentru a trăi într-o societate civilizată. Noile tendinţe ale şcolii prevăd formare de atitudini, competenţe, deprinderi, tot ceea ce este absolut necesar unui individ pentru a vieţui în societatea din care face parte; iar aceste atribute ale sale nu pot fi dobândite decât cu ajutorul unor strategii moderne de învăţare, centrate pe elev şi clădite din necesitatea de a-i oferi acestuia şansa de afirmare prin forţe proprii. Achiziţiile din şcoală, obţinute astfel, îşi vor dovedi finalitatea practică prin aplicabilitate în realitatea extraşcolară. Elevul învaţă să se exprime cât mai corect şi mai elevat, este capabil să îşi susţină un punct de vedere argumentat, într-o formă nuanţată si coerentă, îşi dezvoltă gândirea şi imaginaţia. De asemenea, îşi dezvoltă capacitatea de întelegere, devine analitic si selectiv. Aceste calităti pot fi formate în şcoală prin metode variate alese de profesor . Noţiunile ce urmează să fie predate trebuie să vină inserate în texte, exerciţii ce nu pot fi percepute ca obiecte ale însuşirii de noţiuni, ci ca elemente supuse analizei complete, din toate punctele de vedere. De aceea materialul didactic ales trebuie să fie unul cuprinzător, care să ofere posibilitate de exprimare liberă; despre un paragraf ales spre analiză, un elev poate identifica probleme gramaticale dar şi să-şi exprime opinia despre respectiva afirmaţie. Această abordare globală "împacă" dihotomia limbă-literatură, iar învăţarea noţiunilor şi dezvoltarea capacităţii de comunicare se produc concomitent. În acest fel, atât limba cât şi literatura se subordonează unei discipline superioare, comunicarea.

Un alt aspect important urmarit în cadrul orelor de comunicare îl reprezintă **creativitatea.** Odată însuşite nişte noţiuni, este bine ca acestea să stea la baza dezvoltării laturii creative a elevilor. Compunerile vin în ajutorul atingerii acestui scop si acestea trebuie să dobândească un caracter reflexiv, profund meditativ. Determinând elevii să introducă neologisme în propriul limbaj, dezvoltăm un automatism al folosirii lor, iar consecinţa va fi o exprimare nuanţată, expresivă, atât de importantă în conturarea personalităţii viitorului adult. De asemenea, un exerciţiu creativ îl constituie compunerile descriptive în care elevii introduc elementele noi; pot redacta o scrisoare literară către un personaj îndrăgit sau pot crea un catren în care să prezinte portretul unei persoane dragi. Introducerea compunerilor în orele de comuni-

care determină o efervescenţă a gândirii şi a imaginaţiei, activizează elevii, care devin mai receptivi şi mai cooperanţi.

O alta dimensiune a capacitatii de comunicare o constituie exprimarea unui punct de vedere. Acesta presupune efort cognitiv, capacitate de sinteză şi analiză, macanisme de asociere, care îşi găsesc reprezentarea sub forma limbajului. Posibilitatea susţinerii opiniei cu argumente solide şi convingătoare reprezintă semnul" maturităţii" limbajului şi a gândirii, obţinute în urma exerciţiului de comunicare. Pregătit în această direcţie, elevul va putea să se exprime cât mai clar, cât mai argumentat, va fi capabil să se adapteze la normele unei societati moderne selective

Adoptând metode moderne în orele de comunicare, procesul didactic se dovedeste mult mai eficient, elevii înregistrând un real progres în utilizarea practică a limbii române, competenţă de o importanţă majoră în formarea elevului ca viitor adult.

BIBLIOGRAFIE

M. Ionescu, M. Bocoş, *Tratat de didactică modernă*, Ed. Paralela 45, 2009.

V. Chiş, M. Ionescu (coord.), *Pedagogie, Suporturi pentru formarea profesorilor*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.

A. Stoichiţoiu - Ichim, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică/ Influenţe/ Creativitate*, Ed. All, 2005.

A. Pamfil, *Limba şi literatura în gimnaziu, Structuri didactice deschise*, Ed. Paralela 45, 2003.

IMPORTANȚA ABORDĂRII DIFERENȚIATE A ELEVILOR ȘI A EXPECTANȚEI ÎN CADRUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC

Prof. de sprijin: Marinela Lehene
Școala Gimnazială Baciu

O preocupare majoră a fiecărui dascăl este cunoaşterea reală a individualităţii elevilor cu care lucrează, fapt care conduce la o individualizare a acţiunilor pedagogice, la o tratare diferenţiată a elevilor în funcţie de posibilităţile şi înclinaţiile lor.

Concepţia ştiinţifică privitoare la tratarea individuală a elevilor constă în cunoaşterea gradului de evoluţie a diferitelor procese psihice, a gradului de dezvoltare, a tipului de inteligenţă caracteristică fiecărui copil, pentru a putea folosi mijloace adecvate în scopul dezvoltării acesteia la nivelul standardelor şcolare.

Jean Vial a spus: „Activitatea în grup se caracterizează prin specificarea sarcinilor după motivaţiile şi capacităţile membrilor grupului, asigurarea unităţii conţinutului activităţii, coordonarea, convergenţa efortului, existenţa unui responsabil şi a unui colectiv.”

Exemple de situaţii în care se pot organiza activităţi pe grupe: la limba romană, la exerciţii de consolidare, la ştiinţele naturii, aplicaţii în consolidare şi recapitulare la orice disciplină.

J. Deschamp a constatat că există diferenţe între elevi de aceeaşi vârstă şi capacitate intelectuală, faţă de diferite sarcini de lucru. Astfel 13 minute este media diferenţelor de timp într-o sarcină de căutare a unor cuvinte într-un dicţionar, 2 minute 1/2 pentru exerciţii uşoare de adunare, pentru rezolvarea unor probleme de aritmetică, 11 minute.

E. Planchard spune că în general “linia de conduită a profesorului este aceea de a-i frâna pe aceia care se arată prea inteligenţi, de a-i stimula pe cei care nu sunt destul de dezvoltaţi, pentru realizarea unor norme unice. ”

Elevii diferă din punct de vedere al aptitudinilor, a ritmului de învăţare, a gradului de înţelegere a fenomenelor (unii aprofundează, alţii sunt superficiali), a capacităţii de învăţare, a rezultatelor obţinute.

Pentru diferenţierea prin metodologie este nevoie ca:

- elevii cu capacitate de învăţare scăzută să fie cuprinşi în activităţi frontale, dar trataţi individual;
- elevii cu dificultăţi accentuate ale capacităţii de învăţare să fie instruiţi în grupe, dar cu teme diferenţiate pentru activitatea independentă;
- elevii cu capacitate de învăţare mai redusă să fie incluşi în clase speciale;

Individualizarea prin muncă independentă se poate realiza prin:

- teme individuale / acasă;
- muncă personalizată, activităţi cu conţinut diferenţiat, realizată individual.

În mod obişnuit elevii lucrează individual mai ales pentru fixarea şi consolidarea cunoştinţelor, pentru aplicarea lor în practică, pentru formarea de priceperi şi deprinderi, pentru exersarea unor operaţii mintale, rezolvând exerciţii şi probleme, efectuând măsurători, desene, schiţe, compuneri. De multe ori activitatea individuală se organizează dându-li-se elevilor spre rezolvare teme comune, învăţătorul având grijă ca acestea să fie variate, de dificultate crescândă, substanţiale.

In ultimul timp un rol important îl ocupă activitatea individuală pe grupe de nivel. In acest caz temele sunt alese astfel încât unele să fie potrivite pentru elevii buni care n-au nevoie de explicaţii suplimentare, altele pentru elevii cu nivel mediu, iar altele să fie adecvate pentru elevii mai slabi, cu anumite goluri la obiectul respectiv, care au nevoie de mai multe îndrumări, ajutor şi control.

În organizarea individuală a procesului de învăţământ, se poate ca temele ce se dau elevilor să fie diferite de la un nivel la altul. Se spune că învăţământul este individualizat sau personalizat. Este greu însă ca învăţătorul să dea teme de muncă independentă adecvate posibilităţilor fiecărui elev în parte, de aceea se recurge la munca diferenţiată pe grupe de nivel.

In cadrul unei lecţii organizate frontal, învăţătorul îndrumă şi conduce activitatea tuturor elevilor din clasă. Acest mod de învăţare asigură însuşirea temeinică şi sistematică a cunoştinţelor predate. Cadrul didactic, cunoscând dificultăţile lecţiei pe care o predă, modulează ritmul predării, astfel încât elevii să înţeleagă şi să-şi însuşească noile cunoştinţe.

Tot în cadrul învăţământului frontal, elevii învaţă cum se folosesc instrumentele de muncă intelectuală: cum să se folosească de cărţi şi dicţionare, de atlase, diagrame, cum să observe, să analizeze şi să prezinte un obiect ori un fenomen, cum să realizeze o schiţă, o hartă, un experiment.

Invăţământul frontal mai are şi însemnate efecte educative asupra elevilor. Transmiterea cunoştinţelor de către învăţător este însoţită adesea de dezvoltarea sentimentelor, de formarea convingerilor şi atitudinilor acestora. Mesajul transmis de învăţător exprimă şi convingerile lui morale, le indică elevilor la care valori aderă şi pe care le respinge, ceea ce îi influenţează şi pe elevi.

Expectanţa este probabilitatea subiectivă sau ipoteza implicită ori explicită privind apariţia unui rezultat, voluntar sau nu, ca urmare a unui anume comportament; ea are cognitiv al persoanei, în procesul de structurare a situaţiei în care se găseşte şi în alegerea comportamentului ce va fi actualizat din repertoriul comportamentelor sale potenţiale. Vom aborda în continuare rolul expectanţelor în dezvoltarea personalităţii analizînd cîteva concepte relevante: auto-eficienţa, expectanţele de rol şi "predicţia ce se autoîndeplineşte".

Termenul de auto-eficienţă (self-efficacy) se referă la "credinţele oamenilor despăre capacităţile lor de a exercita un control asupra evenimentelor ce le afectează viaţa", la "credinţa cuiva de a putea îndeplini o sarcină specifică" (Bandura, 1991). În această formulare, auto-eficienţa se apropie de ceea ce unii autori înţeleg prin expectaţie - poziţie realistă cu privire la nivelul de reuşită a unei acţiuni. Credinţele auto-eficienţei operează asupra comportamentului prin procese motivaţionale, cognitive şi afective, influinţînd comportamentul atît direct, cît şi prin efectul lor asupra mecanismului autoreglator constituit din standardele şi scopurile personale ale performanţei. Eficienţa crescută antrenează expectaţia succesului şi va genera perseverenţă în faţa obstacolelor şi frustrărilor; perseverenţa poate conduce la succes, susţinînd astfel credinţele auto-eficienţei în situaţii asemănătoare. Credinţele scăzute privind eficienţa personală vor mobiliza puţine resurse, mărind probabilitatea eşecului şi fixînd sentimentul ineficienţei personale. De cele mai dese ori expectanţele au un caracter auto-confirmativ, fapt exprimat plastic de proverbul "De ce ţi-e teamă, nu scapi!".

Cercetările recente în domeniu evidenţiază cîteva aspecte importante. Astfel, expectanţele (înalte sau scăzute) ale profesorilor sînt provocate de: atractivitatea fizică, informaţii diverse (coeficient intelectual, note anterioare), clasa socială şi rasa; la aceşti factori se adaugă durata relaţiilor de cunoaştere reciprocă. Potrivit lui Rosenthal, profesorii creează un climat socio-afectiv mai cald pentru elevii pe care-i apreciază. Atunci cînd îşi imaginează că au de-a face cu elevi buni, le acordă mai multă încredere şi le zîmbesc mai mult decît elevilor pe care-i cred slabi. În general, registrul nonverbal este acela care exprimă atitudinea binevoitoare, ce are la bază expectaţii pozitive.

Feed-back-ul se referă în principal la utilizarea de către profesor a laudei şi a criticii. Tendinţa profesorilor este de a lăuda pe cei despre care cred că pot obţine performanţe înalte, chiar dacă dau răspunsuri inexacte, şi de a critica răspunsurile celorlalţi, chiar cînd sînt corecte. Din punctul de vedere al factorului input, Rosenthal arată că elevilor slabi li se oferă mai puţine ocazii de a învăţa lucruri noi şi li se explică mai puţin chestiunile dificile.

Profesorul (emitentul de expectaţii) care obţine efecte interpersonale mari se caracterizează prin: nevoia de influenţă socială, stil interactiv pozitiv (apreciat prin caracterul prietenos, onest, interesat şi curtenitor al relaţiilor interpersonale) şi prin capacitatea de comunicare a informaţiilor-expectanţe (operaţionalizată cel mai adesea prin expresivitatea nonverbală).

Este evident că, între anumite limite, expectanţele profesorilor modelează comportamentul şi performanţele elevilor şi că aceştia devin ceea ce credem noi, profesorii, că ei pot deveni. În aceste condiţii, optimismul pedagogic se instituie ca o condiţie necesară a succesului. Abordarea diferenţiată a elevilor trebuie să conducă la conştientizarea şi valorificarea resurselor de care aceştia dispun şi nu la "constricţia" personalităţii prin interiorizarea unor etichete globale negative.

Pentru asigurarea succesului în învăţare pentru toţi elevii, este necesară o educaţie diferenţiată, ceea ce presupune crearea situaţiilor favorabile fiecărui elev, descoperirea şi stimularea intereselor, aptitudinilor şi posibilităţilor de formare şi afirmare ale fiecăruia. Egalitatea şanselor de formare presupune drepturi egale la învăţătură, unitatea obiectivelor, finalităţilor şi scopurilor învăţării, dar nu reprezintă identitatea sau uniformitatea de tratament didactic.

Diferenţierea impune crearea unui mediu de învăţare care să asigure condiţii ca elevii să lucreze împreună, să înveţe cum să înveţe, să-şi acorde sprijin, să-şi dezvolte respectul faţă de sine şi faţă de ceilalţi. În caz contrar, la elevii care necesită o tratare diferenţiată şi nu o primesc, poate să apară indiferenţa sau chiar o atitudine negativă faţă de activitatea la lecţii, faţă de învăţătură, colegi, cadre didactice, faţă de şcoală în general, care să afecteze capacitatea de autoapreciere şi să deterioreze profund starea lor psihică. Devieri comportamentale, trăsături negative ca minciuna, falsitatea, înşelătoria sunt adesea utilizate ca „mijloace salvatoare” pentru a depăşi situaţia incomodă în care se găsesc unii dintre ei, dacă nu se bucură de atenţia colectivului clasei şi a dascălului şi nu li se asigură în cadrul lecţiilor posibilitatea de a depăşi impasul respectiv.

Cunoaşterea individuală a elevului, cât şi tratarea diferenţiată este nu numai o modalitate a prevenirii eşecului şcolar, ci şi garanţia unor satisfacţii deosebite în munca dascălului.

Un învăţământ de calitate este acela în care toţi elevii, indiferent de mediul de proveniență şi de nivelul dezvoltării intelectuale, sunt sprijiniţi şi încurajaţi în dezvoltarea lor, aşa cum arată şi P. Ştefănescu – Goangă: „Educaţia numai atunci este eficace, când tratează pe fiecare conform cu natura sa şi când dă fiecăruia hrana mintală de care el are nevoie".

Dar, un prim pas în acest sens reprezintă o bună cunoaştere a acestora. Acest lucru presupune descifrarea notelor dominante ale personalităţii lor, înţelegerea şi indentificarea motivelor care îi determină să acţioneze într-un anume mod şi o corectă previziune a evoluţiei lor. Cunoaşterea şi luarea în considerare a particularităţilor individuale a fiecărui elev, duce la găsirea unor soluţii, mijloace şi metode pedagogice specifice, ceea ce sporeşte eficienţa actului educaţional.

Pentru asigurarea succesului în învăţare pentru toţi elevii, este necesară o educaţie diferenţiată, ceea ce presupune crearea situaţiilor favorabile fiecărui elev, descoperirea şi stimularea intereselor, aptitudinilor şi posibilităţilor de formare şi afirmare ale fiecăruia. Egalitatea şanselor de formare presupune drepturi egale la învăţătură, unitatea obiectivelor, finalităţilor şi scopurilor învăţării, dar nu reprezintă identitatea sau uniformitatea de tratament didactic.

O educaţie intelectuală diferenţiată se fundamentează pe construirea unor demersuri educative care să fie elaborate numai după ce:

- au fost stabilite cauzele şi motivele rezultatelor bune şi al nereuşitelor;
- au fost stabilite modalităţile de organizare ale elevilor, în diverse momente ale lecţiei, pe grupe de nivel, grupe de interes şi grupe de metode şi stiluri de învăţare;
- au fost stabilite sarcini de lucru diferenţiate ca grad de dificultate şi ca volum;
- a fost stabilit sprijinul ce urmează a fi acordat elevilor în funcţie de categoria din care fac parte;
- au fost alese acele metode de învăţare care să uşureze participarea fiecăruia, să reducă inhibiţia, să permită valorizarea elevilor, reducând ponderea timpului alocat învăţării frontale în favoarea învăţării prin cooperare sau colaborare.
- au fost organizate conţinuturile în jurul scopurilor formulate.

Astfel, procesul de diferenţiere trebuie să cuprindă:

- diferenţierea obiectivelor de învăţare;
- diferenţierea activităţilor de învăţare;
- diferenţierea evaluării;

Diferenţierea impune crearea unui mediu de învăţare care să asigure condiţii ca elevii să lucreze împreună, să înveţe cum să înveţe, să-şi acorde sprijin, să-şi dezvolte respectul faţă de sine şi faţă de ceilalţi. În caz contrar, la elevii care necesită o tratare diferenţiată şi nu o primesc, poate să apară indiferenţa sau chiar o atitudine negativă faţă de activitatea la lecţii, faţă de învăţătură, colegi, cadre didactice, faţă de şcoală în general, care să afecteze capacitatea de autoapreciere şi să deterioreze profund starea lor psihică. Devieri comportamentale, trăsături negative ca minciuna, falsitatea, înşelătoria sunt adesea utilizate ca „mijloace salvatoare" pentru a depăşi situaţia incomodă în care se găsesc unii dintre ei, dacă nu se bucură de atenţia colectivului clasei şi a dascălului şi nu li se asigură în cadrul lecţiilor posibilitatea de a depăşi impasul respectiv.

Pe parcursul activităţii didactice am observat că elevii cu astfel de probleme, la care uneori apar şi devieri comportamentale provin dintr-un mediu cu un nivel socio-cultural scăzut, un mediu socio-afectiv neprielnic dezvoltării lor. Toate acestea se răsfrâng negativ asupra acestor copii, ducând la o rămânere în urmă în dezvoltarea intelectuală şi afectivă a lor, comparativ cu cei de aceeaşi vârstă care cresc în condiţii normale.

În concluzie, cunoaşterea individuală a elevului, cât şi tratarea diferenţiată este nu numai o modalitate a prevenirii eşecului şcolar, ci şi garanţia unor satisfacţii deosebite în munca dascălului. Este, aşadar, necesar ca toate cadrele didactice să le acorde acestor elevi o deosebită atenţie, multă răbdare şi cu tact pedagogic să le recâştige încrederea în ei şi în cei din jur, să le stimuleze interesul pentru cunoaştere şi să le cultive o atitudine pozitivă pentru învăţătură şi pentru şcoală.

BIBLIOGRAFIE:

Radu, Ion, *Învăţământul diferenţiat. Concepţii şi strategii*, Editura Didactică şi Pedagogică Bucureşti, 1978.

Cosmovici, A. (coord.), *Psihologia şcolară*, Editura Polirom, Iaşi, 1998.

Revista „Învăţământul primar", nr. 2-3/2003, Editura Miniped, Bucureşti.

Revista „Învăţământul primar", nr. 1-3/2006, Editura Miniped, Bucureşti.

„Tribuna învăţământului", nr. 587, 23-29 aprilie 2001.

IMPORTANŢA COLABORĂRII GRĂDINIŢĂ-FAMILIE ÎN EDUCAREA COPILULUI PREŞCOLAR

Prof. înv. preşc. Guceanu Gabriela
Şc. Gimnazială „Leon Dănăilă", Darabani, jud. Botoşani

Motto: „Eu sunt copilul. Tu ţii în mâinile tale destinul meu.
Tu determeni, în cea mai mare măsură, dacă voi reuşi sau voi eşua în viaţă!
Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire.
Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume. "
(Child's Appeal)

În pedagogia tradiţională, această temă era tratată sub denumirea de "colaborare dintre grădiniţă şi familie". Actualmente dimensiunile acestei relaţii sunt mai cuprinzătoare datorită lărgirii conceptului de colaborare spre cel de comunicare prin cooperare, şi mai nou, prin conceptul de parteneriat care le cuprinde pe toate şi în plus, exprimă, şi o anumită abordare pozitivă şi democratică a relaţiilor educative, în sensul implicării active şi al valorizării experienţei şi statutului fiecărui actor în egală măsură.

Colaborarea dintre grădiniţă şi familie presupune o comunicare efectivă şi eficientă, o unitate de cerinţe şi o unitate de acţiune când este vorba de interesul copilului. Rolul educatoarei este acela de a discuta cu părinţii copiilor, de a stimula comunicarea permanent cu aceştia, de a informa membrii familiei cu privire la nevoile psihice şi motrice ale copiilor, de a-i orienta către cunoaşterea activităţilor din grădiniţă şi sprijinul în desfăşurarea cât mai eficientă a acestora.

Parteneriatul educaţional reprezintă, în concepţia majorităţii cadrelor didactice, o direcţie educativă imperios necesară dezvoltării actuale a şcolii româneşti. Se pleacă de la premisa că succesul copilului este condiţionat de influenţa mai multor factori, nu doar şcoala, ca mediu instituţionalizat, nefiind răspunzătoare de acesta. Posibilitatea angajării factorilor responsabili din mediile formal, informal şi nonformal determină gradul de succes al elevului sau, mai bine spus, valoarea acordată fiecărui copil. Familia şi comunitatea sunt două componente care au sarcina de a sprijini şcoala pentru valorificarea potenţialului fiecărui individ.

Munca în parteneriat este şi în avantajul copilului şi în interesul acestuia:

-permite o organizare mai bună a întregului demers educativ-recuperator;

-colaborarea şi comunicarea permanentă între parteneri adulţi constituie un model de comportament şi pentru copii;

-din punct de vedere afectiv, copiii capătă încredere în ei, îşi dezvoltă autonomia, le apar sentimente de bucurie şi satisfacţie, simt interesul, afecţiunea, aprecierile adulţilor -cu privire la activitatea lor pentru părinţi, pentru cadrele didactice, pentru comunitate.

Se ştie că familia este primul factor educativ în viaţa copilului şi, având în vedere influenţa socioeducaţională puternică a familiei, şcolii, în special, îi revine dificila sarcină de a îndruma şi consilia familia copilului pentru ca aceasta să contribuie la o formare armonioasă şi eficientă a copilului.

Implicarea părinţilor în educaţia copiilor aduce benefecii tuturor factorilor implicaţi: părinţi, şcoală, elevi, comunitate. Meseria de părinte presupune, cel puţin, un rol dublu în dezvoltarea copiilor. Modelarea unui comportament acasă, crearea unui mediu de încredere, respect şi suport reprezintă primul pas în crearea unui climat propice care sprijină învăţarea- atât în clasă, cât şi în afara clasei. Părintele este obligat să dezvolte copilului o atitudine pozitivă atât faţă de şcoală şi învăţare, cât şi încredere în potenţialul lui.

Legătura copilului cu familia este, din această cauză, extrem de puternică şi- din multe puncte de vedere – de neînlocuit. Familia îndeplineşte importante funcţiuni în procesul general al integrării copilului în mediul social, fapt care se reflectă asupra dezvoltării sale:

- creează o dependenţă absolută a copilului de membrii microgrupului familial: din punct de vedere fizic, psihic, material;
- datorită profunzimii relaţiilor de tip afectiv, impactul emoţional pe care îl exercită este maxim;
- familia oferă primele modele comportamentale, creează primele obişnuinţe şi deprinderi;
- familia creează o anumită matrice existenţială, un stil comportamental care se imprimă asupra întregii evoluţii a individului şi care va genera, de asemenea, rezistenţă la schimbările ulterioare care se impun;
- influenţa educativă pe care o exercită familia este implicită, face parte integrantă din viaţă.

Modul cum interrelaţionează părinţii şi educatorii îşi pune amprenta pe formarea şi educarea copilului. Numeroasele studii au demonstrat că o relaţie bună între cele două instituţii ale educaţiei - grădiniţă – familie - este în avantajul dezvoltării copilului la toate vârstele. Este foarte important ca familia şi personalul grădiniţei să comunice liber şi deschis despre copii şi activităţile lor. Grădiniţa şi căminul părintesc sunt strâns legate între ele şi cu

cât comunicarea între ele este mai eficientă, cu atât mai mult sprijin pot primi copiii pentru a trece printr-o perioadă educaţională încununată de succes.

Relaţia grădiniţă-familie nu se poate constitui fără asigurarea unei condiţii de bază, fundamentală: cunoaşterea familiei de către educatoare, a caracteristicilor şi potenţialului ei educativ. Educatoarea trebuie să cunoască mai multe aspecte ale vieţii de familie, deoarece aceasta o ajută în cunoaşterea şi înţelegerea copiilor preşcolari.

Pentru a-şi exercita cu succes rolul în viaţa copiilor, familiile trebuie încurajate şi sprijinite prin acţiuni sociale specifice care favorizează derularea optimă a relaţiilor educaţionale.

Colaborarea grădiniţă-familie contribuie la constituirea unor relaţii pozitive între acestea, la o coerenţă a practicilor educaţionale şi a cerinţelor referitoare la copil. Astfel părinţii devin parteneri în educaţie deţinând informaţii despre scopul programului educativ la care participă copilul lor, care sunt obiectivele urmărite, cunosc progresele făcute de copil şi cum ar trebui sprijinit acesta şi acasă. Coerenţa şi continuitatea influnţelor educaţionale din grădiniţă şi de acasă asigură dezvoltarea cât mai sănătoasă a copilului.

Părinţii dau informaţii educatoarei, căci ei îl cunosc cel mai îndeaproape şi cel mai bine copilul, îi cunosc obiceiurile, ştiu ce îi place şi ce nu îi place, la ce reacţionează mai bine şi mai repede. De aceea, educatoarea trebuie să se bucure şi de încrederea copilului, dar şi de a familiei sale. Căldura raporturilor dintre părinţi şi educatoare, încrederea şi respectul reciproc se stabilesc prin schimbul de informaţii – pentru care trebuie să găsim întotdeauna timpul necesar. Astfel, educatoarea poate ajuta familia în cel mai simplu şi natural mod să urmeze calea justă în raporturile cu copilul său, să prevină îndepărtarea lui sufletească, să înlăture eventualele carenţe educative.

Cei doi factori implicaţi în educarea copiilor de vârstă preşcolară, familia şi grădiniţa, trebuie să armonizeze modelele educative promovate, să-şi transmită reciproc informaţii privind particularităţile de dezvoltare ale copilului, valorile promovate, climatul educaţional, aşteptări în ceea ce priveşte educarea acestuia.

Activitatea educativă din grădiniţă nu poate fi izolată, separată de alte influenţe educative ce se exercită asupra copilului şi mai ales, de cea din familie. Educaţia trebuie să se manifeste permanent ca o acţiune coerentă, complexă şi unitară a grădiniţei şi familiei.

BIBLIOGRAFIE:

Constantin Cucoş (coordonator), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare şi grade didactice*, editura Polirom, 2008;

Liliana Ezechil, Mihaela Păişi Lăzărescu, „*Laborator Preşcolar*" – *ghid metodologic*, Editura V&I Integral, Bucureşti, 2002;

Ministerul Educaţiei, Cercetării şi Tineretului, „*Ghid de bune practici pentru educaţia timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*", 2008

ȘCOALA INCLUZIVĂ

Prof. înv. primar Dobre Raluca Liliana
Școala Gimnazială Nr. 142

″Fiecare copil are caracteristici, interese, abilităţi şi cerinţe de învăţare unice şi de aceea, pentru ca dreptul la educaţie să aibă un sens, atunci trebuie concepute sisteme educaţionale şi trebuie implementate programe educaţionale care să ţină seama de extrem de marea diversitate a acestor caracteristici şi cerinţe. (UNESCO, 1994, p. 8)″

Se consideră că cerinţele speciale provin din interacţiunea unui grup de factori, unii legaţi de copil, alţii legaţi de comunitate, sau de răspunderile pe care le au şcolile,

Cerinţele speciale determină măsuri educative speciale, antrenate şi structurate la nivelul procesul de învăţare şi predare.

Categoria copiilor cu cerinţe de educaţie speciale (CES) este vastă şi cuprinde copiicu dizabilităţi, copii cu dificultăţi şi copii cu dezavantaje.

Dizabilităţile sunt reprezentate de 2–5% dintre populaţia şcolară, în timp ce celelalte categorii reprezintă între 10–20% din elevi.

Referindu-ne la dificultăţi, vorbim despre elevii cu probleme de învăţare, deficit de atenţie şi tulburări de comportament, iar referindu-ne la dezavantaje, vorbim despre elevii care provin din familii defavorizate socio-economic, sau dintr-o etnie minoritară, cum este, de exemplu cea romă.

Copiii cu cerințe educaționale speciale trebuie să aibă acces în școlile generale, care trebuie să-i accepte, organizând o educație centrată pe copil, punând în lucru o pedagogie care poate satisface necesitățile specifice.

Forumul Mondial al Educației pentruToți– anul 2000, Dakar– organizat de agențiile ONU (UNESCO, UNICEF, PNUD, UNFPA), precum și BancaMondială a accentuat ideea necesității educației incluzive pentru copiii cu cerințe speciale, precum și a corelării ei cu educația pentru toți copiii: “Includerea copiilor cu cerințe / nevoi speciale, a celor din minoritățile etnice dezavantajate și din populații care migrează, din zone îndepărtate și izolate și din periferiile urbane și a altora excluși de la educație, trebuiesă fie o parte integrantă a strategiilor necesare pentru a atinge educația primară universală, până în anul 2015... ”

Educația incluzivă se bazează pe principiile universal valabile ale unei pedagogii centrate pe copil, plecându-se de la premisa că diferențele

dintre oameni sunt normale, că învățământul trebuie să se adapteze la aceste diferențe și la cerințele specifice de educație care derivă din ele.

Școala obișnuită este mediul cel mai favorabil unde copiii pot colabora și unde învață diversitatea umană.

În opinia mai multor autori, promovarea educației incluzive / integrate în școlile din sistemul de învățământ trebuie să aibă la bază următoarele principii-cadru:

•toți elevii au dreptul să participe la toate activitățile incluse în programa școlilor obișnuite;

• în timpul programului școlar, personalul didactic și de specialitate se va implica direct în susținerea pe toate căile a integrării maximale a elevilor cu cerințe educaționale speciale ;

•școala va trebui, printr-o serie de schimbări radicale în domeniul curriculum-ului, să vină în întâmpinarea tuturor cerințelor educaționale ale elevilor, fără a leza demnitatea și personalitatea acestora;

Ca ţară membră a Uniunii Europene trebuie să demonstrăm că educaţia copilului va fi orientată spre:

•dezvoltarea personalităţii, a talentelor, abilităţilor mintale şi fizice la un potenţial maxim;

•dezvoltarea respectului faţă de drepturile omului şi libertăţile lui fundamentale;

•dezvoltarea respectului faţă de părinţii copilului, faţă de identitatea culturală, limba si valorilelor, valorile naţionale ale ţării în care se trăieşte;

•pregătirea copilului pentru o viaţă responsabilă într-o societate liberă, în spiritul înţelegerii, păcii, toleranţei, egalităţii întresexe şi prieteniei dintre etnii, grupuri religioase şi naţionale.

•interzicerea sub orice formă a discriminării în sistemul de învăţământ.

Factorii care facilitează incluziunea la nivelul şcolii se concentrează pe trei dimensiuni: cultura, strategia (politica educaţională) şi practica.

Cultura se referă la măsura în care filosofia educaţiei incluzive este înțeleasă de toate cadrele didactice din şcoală şi în care ea poate fi observată de toţi membrii comunităţii şcolare şi de toţi cei care intră în şcoală. De fapt, crearea culturii şcolii trebuie să devină un proces la fel de important ca acela de predare a cunoştinţelor şi de dezvoltare a deprinderilor. O astfel de filosofie va putea sta apoi la baza elaborării unor strategii şi a luării unor decizii curente privind practica.

Această dimensiune se referă deci, atât la realitatea uneişcoli cât şi la imaginea transmisă despre aceasta.

Strategia se referă la plasarea abordării incluzive în nucleul dezvoltă-

rii şcolare, astfel încât aceasta să se reflecte în toate strategiile şi să nu fie privită ca o nouă strategie, distinctă de toate celelalte, care se adaugă la cele existente. Conceptul de educaţie incluzivă trebuie să se reflecte în toate documentele de planificare
şcolară.

Practica se referă la asigurarea reflectării în activitatea la clasă atât a culturii cât şi a politicilor incluzive ale şcolii. Activităţile de predare-învăţare trebuie să încurajeze participarea tuturor elevilor la clasă.

Nevoia de reconstrucție a abordării școlii ca instituție este nucleul dezvoltării practicilor inclusive. De asemenea, conceptual de sprijineste central în înțelegerea educației inclusive.

Serviciile de sprijin pot lua diferite forme

• un profesor itinerant/resursa, a cărui sarcină este să aprobe și să asiste profesorul clasei,

• suplimentarea materialelor și formelor de sprijin,

• asistența părinților, alți voluntari și elevi,

• modificări ale mediului fizic, curriculum, orar și procedee de evaluare,

• formare continuă pentru creșterea cunoștințelor și deprinderilor profesorilor,

• climat școlar pozitiv, cu manageri activi

• asigurarea accesului la personal de sprijin care asistă identificarea și evaluarea,

• servicii socio-educaționale (psihologice, de sanatate, psihopedagogice de asistenta, etc.)

• conducere si asistența adecvată.

Factorii facilitatori ai incluziunii includ: politica educaţională a guvernului în domeniu, activitatea organizaţiilor neguvernamentale, formarea continuă a cadrelor didactice şi părinţii copiilor/elevilor cu deficienţe. Tot mai mult în această perioadă se manifestă tendinţa de a valoriza şi amplifica aceşti factori facilitatori pentru a realiza o includere cât mai bună a copiilor cu deficienţe în şcoala obişnuită şi în comunitate.

Factorii frenatori includ mentalităţile şi prejudecăţile, unele unităţi şcolare şi cadre didactice din învăţământul public, părinţii elevilor fără cerinţe educative speciale, posibilităţile materiale şi financiare reduse care împiedică şcolile să-şi dezvolte servicii de sprijin sau să trimită cât mai mulţi profesori la formare, precum şi curriculumul şi sistemul de evaluare existent.

Factorii principali ai incluziunii sunt:

•cadrele didactice (educatoare, învăţători, profesori de sprijin, specialişti în diverse terapii specifice de compensare şi recuperare) prin atitudinea lor

faţă de copilul cu nevoi speciale, prin resursele disponibile (metode de predare, materiale, timp disponibil, competenţe profesionale);

•şcoala, ce asigură copilului cu nevoi speciale un program de lucru într-o clasă obișnuită, cu alţi copii de vârstă apropiată.

•familia, care asigură (sau ar trebui să asigure) climatul securizant şi cadrul optim necesar dezvoltării unei personalități echilibrate a copilului. Legea învățământului prevede ca decizia de orientare şcolară a copiilor cu nevoi speciale să fie luată cu acordul familiei sau a aparţinătorilor legali.

Sistemul învăţământului oferă în acest moment servicii educaţionale care corespund nevoilor de dezvoltare şi posibilităţilor de adaptare şi învăţare ale copiilor.

Sistemul devine zi de zi tot mai deschis.

Copiii cu cerințe educaționale speciale au acces în şcolile publice şi pot beneficia de servicii de sprijin care să le faciliteze acest tip de integrare.

BIBLIOGRAFIE:

Vrăşmaş, T., 2004, *Şcoala şi educaţia pentru toţi*, EdituraMiniped, Bucureşti

Ungureanu, D., 2003, *Educaţia integrată şi şcoala incluzivă*, Editura de Vest, Timişoara

Boici, Gherghina, 1998*, Evaluarea copiilor cu CES în perspectiva integrării*, EdituraTimpul, Reşiţa

Alois, Gherguţ, 2007, *Sinteze de psihopedagogie specială*, EdituraPolirom

Vrăsmaș E., *Dezvoltarea practicilor incluzive pentru copii cu CES din clasele primare și de gimnaziu*-Suport de curs

SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SOCIO-EMOȚIONALE A COPIILOR PREȘCOLARI, PĂSTRÂND ÎN ACELAȘI TIMP TRADIȚIILE

Igna Crina Cornelia,
Kanizsay Annamaria
Grădinița cu P. P. ”Căsuța Poveștilor”, Cluj-Napoca

Într-o lume dominată de căutarea succesului profesional și personal, în care banii și eficiența au devenit cuvinte cheie, oamenii caută să își găsească echilibrul mental și emoțional. Viața însă presupune nu numei evenimente pozitive, ci și situații negative cu încărcătură emoțională puternică. Persoanele care au abilități emoționale bine dezvoltate au mai multe șanse să fie mulțumite în viață, să fie eficiente în mai multe domenii (profesional, personal), să își gestioneze stilul de gândire care stă la baza propriei productivități, să reușească să comunice eficient cu ceilalți, să stabilească și să mențină relații adecvate. În schimb, persoanele care trăiesc deseori sentimente de frustrare, nu își pot controla viața emoțională și se frământă, se îngrijorează, se deprimă, etc., nu reușesc să comunice eficient, să recunoască și să interpreteze corect emoțiile proprii și ale celorlalți și ajung să își saboteze propria adaptare.

Inteligența emoțională din viața adultă își are originea în dezvoltarea competențelor emoționale și sociale în perioada preșcolară, aceasta fiind o perioadă de achiziții fundamentale în plan emoțional, social și cognitiv. Ca urmare, aceasta este perioada cea mai indicată pentru dezvoltarea și optimizarea competențelor emoționale și sociale esențiale pentru funcționarea și adaptarea la viața adultă. Efectele negative ale dezvoltării inadecvate ale acostor competențe afectează sănătatrea mentală atat pe termen scurt, cât și pe termen lung.

Competența emoțională reprezintă abilitatea indivizilor de a se adapta atât la propriile emoții cât și la emoțiile celorlalți, pe cand competenta socială se referă la abilitatea copiilor de a forma relații sociale funcționale cu ceilalți copii și cu adulții din viața lor. Copiii care prezintă deficite la nivelul competențelor emoționale și sociale riscă să dezvolte probleme serioase, atât în timpul copilăriei, al adolescenței, cât și al vieții adulte, într-o serie de domenii cum ar fi sănătatea mentală, dezvoltarea cognitivă, pregătirea pentru școală, etc.

Competențele emoționale precare expun copiii riscului de a dezvolta diferite forme de psihopatologie, precum crize de furie necontrolată, agresivitate, anxietate, depresie, etc. Probabilitatea ca acești copii să renunțe la școală, să dezvolte comportamente antisociale, dependență de droguri, este mult mai mare decât în cazul colegilor care au competențe emoționale bine dezvoltate.

De asemenea, competențele emoționale influențează dezvoltarea cognitivă a copiilor, pregătirea și adaptarea la mediul și cerințele școlare. De exemplu un copil cu reacții frecvente de teamă în situații de evaluare își orientează o mare parte din resursele sale atenționale spre gestionarea fricii resimțite, în detrimentul utilizării acestor resurse pentru realizarea sarcinilor școlare. Competențele emoționale slab dezvoltate pot determina atitudini negative față de școală și lipsa încrederii în abilitatea de a rezolva sarcinile școlare.

Competențele emoționale sunt strâns legate și de competențele sociale, deoarece gestionarea propriilor emoții și ale celorlalți este deosebit de importantă pentru inițierea și menținerea relețiilor sociale. Relația dintre cele două competențe este și mai evidentă în perioada preșcolară când popularitatea și formarea prieteniilor depind în mare măsură de abilitatea copilului de a recunoaște și de a reacționa adecvat la emoțiile proprii și ale celorlalți.

Copiii ale căror competențe sociale sunt insuficient dezvoltate întâmpină dificultăți în formarea și menținerea relațiilor sociale. Ei pot fi marginalizați și respinși de colegii lor, petrecând mai mult timp jucându-se singuri, ceea ce contribuie la izolare și interacțiuni limitate cu copiii de aceeași vârstă. Aceste neajunsuri sunt la rândul lor responsabile de limitarea contextelor în care copiii pot învăța competențele sociale specifice vârstei, generând un cerc vicios care poate duce la cronicizarea problemelor de relaționare.

Lipsa popularității printre colegi și izolarea au drept consecințe formarea unei imagini negative despre capacitatea copilului de a face față interacțiunilor sociale, care se manifestă de regulă prin comportamente de evitare a celorlalți copii. În astfel de situații pot apărea o serie de probleme asociate cum ar fi depresia și anxietatea.

S-a constatat că acei copii care au abilități sociale slab dezvoltate prezintă dificultăți în urmărirea instrucțiunilor educatoarei, nu se pot concentra în cadrul activităților și în consecință nu își îndeplinesc în mod corespunzător sarcinile de la grupă. Pe termen lung, aceste deficite au consecințe negative asupra adaptării la cerințele școlare care pot conduce ulterior la probleme cum ar fi absenteismul și abandonul școlar. Insuficienta

dezvoltare a competențelor emoționale are impact asupra celor sociale, care la rândul lor le influențează pe cele emoționale, motiv pentru care cele două tipuri de competențe contribuie în egală măsură la dezvoltarea optimă a copiilor. De exemplu, un copil cu dificultăți în recunoașterea și adaptarea la emoțiile celorlalți va întâmpina probleme de relaționare, va fi respins de copiii de aceeași vârstă, ceea ce va contribui la menținerea și/sau agravarea deficitelor în dezvoltarea competențelor emoționale.

Conștientizarea propriilor emoții reprezintă componenta esențială pentru achiziționarea tuturor celorlalte abilități emoționale, respectiv sursa adaptării sociale. Dacă o persoană nu își conștientizează emoțiile, nu le va putea recunoaște și nici exprima adecvat, ceea ce poate duce la reglare emoțională deficitară. Aceasta poate genera în timp strategii de relaționare socială dezadaptativă și adaptare socială precară. De exemplu, nu putem vorbi de reglare emoțională dacă un copil nu este capabil să conștientizeze și să recunoască sentimentul de furie, deoarece acesta este primul pas în învățarea strategiilor de gestionare a emoțiilor negative. Copiii de 3 ani sunt capabili să exprime trăiri emoționale de tipul bucuriei, furiei, tristeții, fricii sau dezgustului, chiar daca nu reușesc intotdeauna să eticheteze verbal aceste emoții. Începand cu vârsta de 3, 4 ani copiii încep să manifeste mândria. Mândria, la fel ca și vina sau rușinea sunt considerate emoții sociale, care apar în urma dezvoltării morale a copiilor și sunt în mare măsură influențate de modul în care părinții ghidează copilul în vederea respectării normelor de comportament specifice culturii în care se dezvoltă. Emoțiile sociale sunt exprimate și în mare măsură conștientizate de marea majoritate a copiilor la varsta de 5, 6 ani.

Pe măsură ce copiii cresc, manifestarea emoțiilor este ghidată de reguli de exprimare care sunt în mare măsură dependente de cultura în care se dezvoltă copilul. Astfel în funcție de consecințele anumitor reacții emoționale, copiii înțeleg faptul că unele sunt dezirabile social, altele nu. În plus, ei învață că emoțiile indezirabile pot fi controlate și înlocuite cu alte emoții potrivite contextului. De exemplu copiii știu ca atunci când sunt furioși se pot certa cu ceilalți copii, iar aceștia nu vor mai dori sa se joace cu ei. Cu timpul ei învață că intr-o asemenea situație este acceptabil și adaptativ să manifeste nemulțumire sau tristețe. Înțelegerea relației dintre emotie și consecințele acesteia, precum și achiziționarea abilităților de reglare emoțională le permit copiilor să exprime emoții adecvate contextului.

Înțelegerea și recunoașterea emoțiilor presupune în afara etichetării lor verbale (este fericit / este trist) și o componentă non verbală (mimică, gesturi, tonalitatea vocii, etc). Emoțiile celorlalți pot fi „citite” prin intermediul reacțiilor non-verbale ale acestora. De exemplu știm că atunci când o

persoană este încruntată și folosește un ton amenințător, aceasta trăiește sentimentul de furie. Mai ales în perioada preșcolară, atunci când copiii au achiziționat și utilizează din ce în ce mai frecvent limbajul, se dezvoltă și capacitatea lor de a denumi corect propriile emoții și ale celor din jur. Pe parcursul primilor ani de viață, copiii achiziționează treptat etichetele verbale ale emoțiilor. Pe lângă abilitățile de limbaj ale copilului, acest proces este în mare măsură dependent de frecvența cu care adulții îi atrag atenția asupra evenimentelor cu încărcătură emoțională și de utilizarea cuvintelor care denumesc emoții.

În acest sens am desfășurat la grupă diferite jocuri. „Harta emoțiilor" ne-a permis să identificăm corect emoțiile și să le etichetăm corespunzător, pornind de la povești și folosind jetoane cu expresii faciale ale emoțiilor (bucurie, furie, tristețe, teamă). Apoi ne-am jucat „Cutiile fermecate cu emoții", în care fiecare copil a ales cate un jeton reprezentând o emoție pozitivă, si alt jeton, reprezentând o emoție negativă. Astfel copiii au identificat emoții, le-au denumit, și au povestit câte o întâmplare pentru fiecare emoție. Prin jocul „Cum mă simt azi... . " copiii învață despre emoții prin intermediul desenului, o activitate specifică varstei, să identifice corect emoțiile proprii și etichetele verbale corespunzătoare. „Ce mi se întâmplă când mă simt.... " ajută copiii să conștientizeze reacțiile care însoțesc anumite stări emoționale și să identifice etichetele verbale ale emoțiilor. „Cum te-ai simți dacă... . ", „Să ne gândim la emoțiile celorlalți", „Detectivul de emoții", „Ce-ar fi dacă", „Oglinda fermecata", sunt alte activități care îi ajută pe copii să identifice trăirile emoționale ale celorlalți, să înțeleagă faptul că două persoane pot avea reacții diferite față de aceeași situație, să identifice consecințele reacțiilor emoționale, să mimeze emoții. „Bruno și Bruni ne învață despre cum să ne exprimăm emoțiile" este un joc, în cadrul căruia pe baza unor scenarii copii au fost solicitați să identifice reacțiile emoționale ale personajelor, iar pe baza diferențierii reacțiilor emoționale să identifice reacțiile emoționale adecvate. Acest joc îi ajută sa-și diversifice repertoriul de strategii de reglare emoțională.

S-a costatat faptul că o bună relație educator-copil are multiple implicații. În primul rând, educatorii care au relații bazate pe respect și încredere cu copiii au mai puține dificultăți în menținerea disciplinei și reușesc să atragă cu ușurință copiii în activitățile de la grupă. Pe de altă parte o relație de atașament securizantă are influențe pozitive asupra copiilor proveniți din medii familiale cu probleme. În acest sens este important să adunăm cat mai multe informații legate de copiii din grupă (care sunt activitățile și jocurile preferate, care sunt abilitățile bine dezvoltate, la ce activități extrașcolare participă, informații legate de familia din care provine,

valorile promovate de către aceasta), sa-i provocăm la discuții în care să se exprime legat de preocupările lor, gândurile și emoțiile lor. Discuțiile cu copiii și mesajele non-verbale precum o mângâiere, un zâmbet, o glumă sunt surse importante de construire a relației educator-copil. De asemenea sunt importante implicarea și participarea la jocul copiilor, oferindu-le libertatea de a-și alege jocurile, organizarea spațiului educațional pe sectoare de joc, punând la dispoziția copiilor cât mai multe jucării și implicarea părinților în educația copiilor prin ședințe sau întâlniri individuale, participarea la activități în care părinții sunt implicați alături de copiii lor.

Mediul în care exprimarea emoțională este încurajată și în care se modelează manifestarea adecvată a acestora, favorizează dezvoltarea unor competențe cum ar fi conștientizarea emoțiilor, recunoașterea și interpretarea lor corectă în funcție de context. Putem încuraja dezvoltarea acestor competențe vorbind copiilor despre propriile emoții și despre modul în care putem face față acestor emoții, încurajând copiii să vorbească despre emoțiile lor și învățându-i să manifeste comportamente adecvate față de reacțiile emoționale.

Reacțiile emoționale sunt însoțite de modificări la nivel fiziologic (creșterea frecvenței cardiace sau accelerarea ritmului de respirație). Aceste modificări pot fi suficient de puternice pentru a intensifica reacția emoțională. Tehnica „broscuței țestoase" este o metodă eficientă în combaterea modificărilor la nivel fiziologic, care îi ajută să se liniștească imaginându-și ca se retrag într-o carapace și respirând adânc, gandindu-se la ceva plăcut. De asemenea înlocuirea monologului negativ cu cel pozitiv este o modalitate de a reduce intensitatea reacțiilor emoționale negative și de a vedea o situație și dintr-un alt punct de vedere.

Poveștile reprezintă contexte potrivite pentru învățarea rezolvării de probleme de către copii. Ele sunt o sursă de situații problemă care pot fi soluționate împreună cu copiii. Putem folosi poveștile, de asemenea, pentru a învăța copiii să anticipeze acțiunile personajelor din povești, acesta este un bun exercițiu pentru identificarea consecințelor anumitor comportamente. Prin intermediul poveștilor putem dezvolta capacitatea copiilor de a privi o problemă din mai multe perspective și putem identifica situații problemă tipice în care se pot afla copiii, confruntarea cu astfel de situații într-un context perceput ca neamenințător îi pregătește să gestioneze adecvat aceste probleme și în realitate.

Tradiţiile, obiceiurile, şi folclorul sunt comori inestimabile ce definesc un popor făcându-l unic, statornic şi nemuritor în ciuda scurgerii timpului.

Copiii sunt cele mai sensibile fiinţe, dornice să înveţe, să înţeleagă, să simtă. Vârsta lor fragedă constituie un avantaj în abordarea acestei teme, căci

vom lucra cu nişte minţi şi suflete „nepoluate” încă de alţi factori. Cu multă pricepere, dar mai ales pasiune, putem inocula copiilor dragostea şi respectul pentru tradiţii, obiceiuri şi folclor.

În fiecare an școlar organizezăm tradiționalul ”Farsang” – Carnaval. Această tradiţie este ultima sărbătoare a iernii. Cu aceasta practic se încheie anotimpul iarna şi aşteptăm cu nerăbdare sosirea primăverii.

„Farsang” – înseamnă voioşie, bucurie, petrecere. Pe vremuri această tradiţie era sărbătorită atât de cei bogaţi, cât şi de cei săraci. Oamenii purtau diverse măşti, cântau, dansau şi consumau specialele „gogoşi” – „farsangi fánk” Carnavalul, „farsang-ul” adulţilor era mai agresiv, decât cel organizat pentru copii. Adulţii se speriau între ei, purtând măşti înfricoşătoare. Tradiţia carnavalului datează din sec. XVI., XVII –lea, când atât în colibe cât şi la palate cei „mascaţi” dansau şi petreceau.

Pe vremuri, perioada carnavalului, „farsang”-ului, era considerată cea mai favorabilă perioadă pentru oficierea căsătoriilor. Chiar şi datele istorice dovedesc că cele mai multe căsătorii se oficiau în perioada : noiembrie – februarie. Se afirma des zicala: „Câinele de iarnă, mireasa de vară nu – s buni de nimic „

De ce se poartă măşti la carnaval, la „farsang” ? Răspunsul este simplu : în fiecare dintre noi există dorinţa de a fi câteodată altcineva, altă persoană. Dacă îţi pui o mască poţi fi vrăjitor şi astfel ţi se vor îndeplini toate dorinţele. Cu un pic de fantezie poţi fi orice îţi doreşti.

Cum am afirmat, această tradiţie este ultima sărbătoare a iernii. Adulţii şi copiii confecţionează de obicei o păpuşă din paie, aceasta reprezentând iarna. După ce au dansat, au petrecut, ies cu toţii în curte şi dau foc păpuşii din paie, sugerând astfel sfârşitul iernii. Prin gestul lor, de fapt ei doresc să alunge iarna. În mai multe sate înainte de arderea păpuşii, aceasta este purtată prin sat de flăcăi îmbrăcaţi în costume populare. Sătenii se alătură alaiului şi vor să sperie, să alunge iarna cu strigături specifice.

Obiective urmărite :

Achiziţionarea unor cunoştinţe despre folclor, obiceiuri şi tradiţii

Cunoaşterea şi maturizarea propriei identităţi şi respectarea valorilor comune

Dezvoltarea inteligenţei sociale pentru a forma abilităţi de relaţionare şi comunicare eficientă

Dezvoltarea unor sentimente (intelectuale, estetice, morale) şi a unor emoţii puternice, cultivarea sentimentelor de prietenie, colaborare, respect.

Depăşirea inhibiţiilor, a timidităţii şi cultivarea încrederii de sine

Momente organizatorice:

Prezentarea măştilor, costumaţiilor, printr – un cântec, o poezie

Tombola

Premierea măştilor, costumaţiilor
Arderea păpuşii din paie, alungarea iernii
Consumarea gogoşilor, „farsangi fánk”
Jocuri distractive :

- Seprűs tánc
- Szervusz kedves barátom – népi gyermekjáték
- Lufis tánc

Dans, voie bună

Fiecare participant primește diplomă si cadou din partea juriului format din părinți.

Diplomele au fost acordate pentru :cel mai frumos costum, cel mai original costum, cel mai haios costum, cel mai înspăimântător costum, cel mai ingenios costum, cel mai bun interpret. Adulţii costumați primesc câte o diplomă de participare.

Educatorii joacă un rol cheie în procesul de învățare a rezolvării de probleme. Multe dintre problemele de comportament pot fi prevenite în cazul în care copiii sunt învățați cum să abordeze o situație conflictuală și să o rezolve fară să recurgă la agresivitate. Studii privind implementarea rezolvării de probleme au demonstrat faptul că acei copii proveniți din medii educaționale care promovează atitudini constructive față de conflict, dezvoltă abilități de relaționare mult mai bune. Totuși generalizarea acestor comportamente și transferul în alte situații se produc cu mai multă ușurință dacă antrenamentul copiilor este realizat constant și dacă mesajele transmise de părinți și educatori sunt similare. Astfel, rolul educatorilor în dezvoltarea competențelor emoționale și sociale ale copiilor este cu atât mai important cu cât începând cu vârsta preșcolară timpul pe care îl petrec copiii la grădiniță este în multe cazuri mai mare decât cel petrecut cu părinții.

BIBLIOGRAFIE

Abric. J-C. (2002). *Psihologia comunicării, teorii și metode.* Editura Collegium, Polirom, Iași

Băban, A. (2003). *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere.* Ed. ASCR, Cluj-Napoca.

Benga, O. (coord.) (2002). *Jocuri teropeutice.* Ed. ASCR, Cluj-Napoca

Blair, C. (2002). School readiness - integrating cognition and emotion in a neurobiological conceptualization of childrens functioning at school entry. *American Psychologist, 57* (3), 293-304

Goleman, D. (2001). *Inteligența emoțională.* Ed. Curtea veche, București.

Lemeni, G., & Michea, M. (2004). *Consiliere și orientare - ghid de educație pentru carieră.* Ed. ASCR. Cluj-Napoca.
Miclea, M. (2000). *Psihologie cognitivă - ediția a doua*. Ed. Polirom, București.
Petrovai, D., Botiș, A., & Mihalca, L. (2006). *Dezvoltarea și optimizarea competențelor sociale și emoționale la preșcolari.* Centrul „Expert", suport de curs.
Stefan, C., & Eva, K. (2010). *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari - ghid practic pentru educatori.* Ed. ASCR, Cluj-Napoca.
Scheffer, R. H. (2005). Dezvoltarea emoțională. În *Introducere în psihologia dezvoltării.* Ed. ASCR, Cluj-Napoca
Vernon, A. (2004). *Consilierea în școală. Dezvoltarea inteligenței emoționale prin educație rațional-emotivă și comportamentală.* Ed. ASCR, Cluj-Napoca.
Watters, V. (2003). *Povești raționale pentru copii.* Ed. ASCR, Cluj-Napoca.

ORA DE RELIGIE...
O PROVOCARE A TIMPULUI MODERN

Prof. Cotîrlă Dana
Colegiul Tehnic "Raluca Ripan", Cluj-Napoca

Fără să am pretenţia că spun vorbe mari şi în deplină cunoştinţă de cauză, ora de religie este o oră adresată sufletului.

Ora de religie este acea oră în care uşa sufletului fiecărui elev se deschide încet dar sigur, spre o altă lume, lumea spirituală. Timpul în care ea va ramâne deschisă, spre ce va rămâne deschisă, depinde de harul profesorului de religie, de vocaţia lui de dascăl iar apoi de înţelepciunea şi harul preotului de parohie sau al preotului duhovnic.

De reţinut este faptul că aceşti doi factori: profesor de religie - preot paroh (duhovnic) nu trebuie să concureze nici să se anihileze, ci pur şi simplu să coexiste împreună şi tot împreună să conlucreze.

În zadar un profesor bun de religie va avea „succes" dând un imbold spiritual elevului său, dacă la Biserică va fi întâmpinat de un părinte care îl va dezamăgi, care nu va percepe nici într-un fel deschiderea sufletească a elevului către religios, către spiritual, către divinitate. Procesul este perfect valabil şi invers. Elevii buni, maturizaţi spiritual în parohiile de care aparţin rămân dezamăgiţi profund când întâlnesc dascălul nepotrivit. În cazul predării religiei trebuie să ţinem cont de ambele părţi: cea teoretică (ora de religie) şi cea practică (participarea efectivă la slujbele de la Biserică).

Dimensiunea duhovnicească şi educaţională a misiunii profesorului de religie rezultă din responsabilitatea şi din rolul hotărâtor pe care acesta îl are în transformarea profundă a personalităţii, în formarea deprinderilor de factură duhovnicească şi socio-morală ale elevilor săi.[1]

Puţine sunt profesiunile care cer posesorului lor atâta competenţă şi dăruire cum este cea de profesor. Profesorul este ştiinţă şi artă deopotrivă. Dacă am face nişte calcule aproximative vom vedea că o bună parte (ore, zile, saptamani, luni, ani) din copilăria şi tinereţea noastră o punem în palma dascălului. Cine nu-şi poartă în gând învăţătoarea şi primul bastonaş făcut cu ajutorul mâinii ei, primul cuvânt scris, primul zece sau, de ce nu, eşecurile (care pot întări la un moment dat, pot schimba în bine un destin, dacă ţinem

[1] Timiş, V. – „*Misiunea Bisericii şi Educaţia*", Presa Universitară Clujeană, 2004, p. 13

cont de motto-ul: ***"să te bucuri de succese şi să nu-ţi priveşti la nesfârşit eşecurile" sau "e omeneşte să cazi şi e diavoliceşte să nu te ridici".*** Şcoala, dascălul în general, ne va marca multora întreaga viaţa, iar orele de religie le vor marca în mod special.

Petrecându-mi primii ani de liceu în perioada comunistă, când nici nu se punea problema orelor de religie (nici într-un an de învăţământ), iar apoi ultimii ani după revoluţie am simţit personal bucuria generaţiei mele la întâlnirea cu preoţii care veneau în şcoli, cu profesori care ne vorbeau despre Noica, Eliade, N. Chifor, R. Gyr, V. Voiculescu etc. fapt care nici nu suporta comparaţia cu materiile studiate anterior (vezi „Cunoştinţe Social Politice" predate cu atâta patos şi exigenţa de *„profesori"* pe care îmi permit să-i aşez între ghilimele pentru că nu aveau vocaţie ci făceau un lucru care li se impunea).

În anii `90 religia nu era o materie stabilă dar, era <u>altceva,</u> era o întâlnire a sufletului elevilor cu spiritualitatea, cu divinitatea. Erau acele ore aşteptate de elevi, predate cu pasiune de profesori, mulţi aflaţi la început de drum. Dintre multele deziderate postdecembriste unul s-a realizat: ***reintroducerea lui Hristos în şcoală, statuarea orei de religie în triunghiul comun al disciplinelor ce se predau în şcoala primară, gimnazială, liceu.***

Cei care până la urmă şi-au dat girul, se pare că au ţinut cont de câtă dreptate avea înţeleptul Simeon: ***„Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie să o aibă şi chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea"*** **Pilde 22, 6**)

Educaţia religioasă este una din problemele de substanţă ale societăţii în general şi ale politicii educaţionale în special. Ideea după care religia contribuie la formarea personalităţii umane este foarte adevărată, deşi au fost de-a lungul timpului voci care nu s-au putut abţine să nu strige clar împotriva ei (se spunea clar să fie scoasă religia din şcoli, să nu fie materie de studiu, să se scoată icoanele din şcoli aducând motivaţia că acestea ar traumatiza elevul, copilul).

Abordarea problemei din punct de vedere al curriculum-ului trebuie privită din perspective conlucrării dintre slujitorii bisericii şi laicii - specialişti în curriculum.

Preotul a ţinut cont de canon şi de cuvântul lui Dumnezeu, iar pedagogul-conceptorul de curriculum, a avut în vedere elevii, scoala, mediul social. Nimic nu a fost ales întâmplător ca tema de studiu. Obiectivele cadru şi cele de referinţă au fost alese cu precizie. [2]

[2] Şebu, Sebastian, Pr. prof. univ. dr. ; Monica Opriş; Opriş, Dorin – „*Metodica predării religiei*", Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2000 , p. 11

Cu toate acestea, de multe ori, la anumite ore când se vorbeşte despre o anume temă, elevii întreabă: „De ce această temă la ora de religie? Ce ne interesează pe noi aşa ceva acum?". Cu mult tact şi frumuseţe sufletească profesorul va explica elevului de ce. Un prim pas spre un dialog a fost făcut deja. Urmează alţii şi alţii, până când elevul îşi termină studiile şi ciudat, de multe ori îşi va aminti cu precizie acele teme care nu neapărat l-au atras, dar i-au pus nişte semne de întrebare, iar profesorul cu tact şi pricepere i le-a transformat doar în enunţuri simple care se terminau cu punct.

Omul prin structura sa a fost creat de Dumnezeu – fiinţă spirituală.

Dacă celelalte obiecte de învăţătură se adresează mai mult gândirii, învăţământul religios, educaţia religios-morală se adresează în special inimii.

De reţinut este faptul că între aceste daruri – inima şi gândirea – nu este nici o opoziţie, nici o contradicţie, ci ele se întrepătrund permanent şi armonios pentru a forma un om adevărat .

Elevul de astăzi are un privilegiu aparte şi anume că în timpul orei de religie stă faţă în faţă cu acele bogăţii nesfârşite de daruri spirituale, este liber să creadă şi să-l vadă în Iisus Hristos pe Mântuitorul lumii, pe cel ce s-a făcut om. Cu ce scop însă?

Pentru ca omul să se îndumnezeiască, să devină acel om frumos cu care de atâtea ori şi cu atâta patimă Dan Puric încearcă să ne facă cunoştinţă.[3]

Hristos a spus, spune şi va spune veşnic

"Lăsaţi copiii şi nu-i opriţi să vină la mine"

(Matei XIX, 14)

Învăţământul religios în şcoală

Poporul român s-a impus în istorie ca popor creştin de la naşterea sa (să nu uităm că atunci când poporul român se forma, Sf. Ap. Andrei propovăduia Evanghelia în ţinuturile Dobrogei), iar Biserica Ortodoxă i-a plămădit fiinţa; i-a fost pavăză şi scut prin vitregiile istoriei.

Făcând o punte imaginară între istoria ţării noastre şi religia ei, se punctează minunat ctitoriile voievozilor, domnilor voievozi români ce cu pioşenie şi adâncă mulţumire ridicau ctitorind biserici şi mănăstiri închinate de atâtea ori victoriilor lor.

În toate timpurile, Religia a avut rol de ***„educatoare a omenirii"***.

Religia nu lipseşte din nici unul din marile sisteme pedagogice ale popoarelor civilizate.

[3] Puric, Dan – „*Despre omul frumos*", Compania Dan Puric, 2009.

De la Confucius, care întreaga lui viaţă s-a ocupat de perfecţionarea caracterului uman, de la Iisus Hristos -Unicul Învăţător al omenirii care îi învăţa pe oameni să fie desăvârşiţi, "de la Sfântul Ioan Gură de Aur care spunea despre copiii neânvăţaţi la bine şi neândreptaţi prin Religie că sunt ***„orbi"*** (pentru că sufletul şi inima sunt cele care văd), de la Francais Rabelais care spunea că ***"ştiinţa fără conştiinţă este ruina sufletului"*** şi până în zilele noastre, toţi marii pedagogi şi dascăli au considerat Religia cel mai bun mijloc de educare a conştiinţei umane. [4]

Regimul comunist de dinainte de 1989 a încercat cât a putut să scoată Religia din conştiinţa românilor şi implicit din şcoli. Din şcoli a reuşit, poate pe alocuri şi din inimile oamenilor, efectul şi rezultatul din păcate sunt vizibile. O grămadă de *„monştrii"* s-au născut şi format în acea perioadă. De fapt aceşti monştrii s-au născut oameni dar neavând un contact cu Biserica şi Religia, necăutându-l pe Dumnezeu nici în ei, nici în Biserică, nici în aproapele lor, s-au transformat de bună voie în *„monştrii"*.

Religia creştin ortodoxă se adresează omului în general, indiferent de vârstă. Vârsta copilăriei, a preadolescenţei şi a adolescenţei în mod special sunt cele mai însemnate pentru a realiza formarea religioasă a omului.

Când mult după revoluţie, s-a încercat renunţarea la studiul Religiei în şcoală, oamenii de marcă şi valoroşi ai acestui neam s-au opus. Binecunoscutul profesor G. Pruteanu la o emisiune televizată (el chiar având un cuvânt greu de spus fiind implicat şi politic in vremurile de atunci) a spus că da, să se scoată. Dar la care perioadă să se renunţe? La clasele mici sau la clasele mari de liceu? Şi apoi el explica: "nu se poate scoate aşa uşor Religia din şcoli pentru că în calasele mici copilul asimilează şi e recptiv la povestioarele biblice şi merge până în a-l captivă. Copilul -elevul, reţine, îşi întipăreşte povestirile biblice.

Acelaşi professor explica că în clasele de liceu elevul este gata să intre în viaţă studiind Religia, astfel se se va încărca pozitiv şi echilibrat pentru lumea ce îl aşteaptă.

Profesorul Pruteanu încheia: "Sunt convins pe deplin că avem nevoie ca neam, ca în şcoală să se studieze Religia".

Marilor oameni, înteleptilor, oamenilor frumoşi nu le-a fost un impediment Religia în şcoală, ci un aliat de suflet care niciodata nu i-a tradat.

Un alt exemplu îmi vine acum în minte: pofesor univeritar academician Zoe Dumitrescu Buşulenga –prof. univ. care a lăsat şi menţinut Biblia ca biografie obligatorie în cadrul Facultăţii de Litere motivând conducerii comuniste că înlăturarea Bibliei din bibliografia obligatorie universitară

[4] Timiş, V. – „*Misiunea Bisericii şi Educaţia*", Presa Universitară Clujeană, 2004, p. 13.

romanească va aduce râsul lumii întregi, pentru că fiecare neam şi popor ţine la religia lui. ? A fost convingătoare.

Frumuseţea morală a acestei femei nu a pălit niciodată. Fiind prietenă apropiată a Profirei Sadoveanu (amândouă având ca loc de suflet Mănăstirea Văratec) îi face acesteia o promisiunea că se va îngriji de mănăstire atunci când ea nu va mai fi.

Profesoara Zoe Dumitrescu Busulenga îşi petrece sfârşitul vieţii la Mănăstirea Văratec şi devine Maica Benedicta. [5]

Învăţământul religios aduce o contribuţie însemnată în educaţia moral –socială şi, subliniez, moral- socială a omului de mâine .

Acest învăţământ trebuie să îmbine, adaptat şi armonizat, cunoştinţele teologice cu tactul pedagogic.

Învăţământul religios şi familia

Familia:

mama, tata şi copiii = familia

Familia este acel loc din care porneşte şi revine copilul.

Prin structura sa, copilul va reveni mereu în familia sa, bună sau rea, bogată sau săracă, creştină sau necreştină, ortodoxă sau neortodoxă.

Din păcate sau din fericire, dupa caz, familia va fi cea care va influenţa în cea mai mare masură copilul în general, adultul în special.

Cei „şapte ani de acasă"nu sunt doar cinci cuvinte aiurea, sunt o expresie plină de adevăr, cei şapte ani de acasă pentru orice om sunt sfinţi fără să exagerăm.

Şcoala şi învăţământul sunt instituţii care se deschid pentru oricine vrea să intre cu seriozitate şi responsabilitate în mijlocul lor. Familia însă este acel univers în care apari fără să vrei tu, fără să o poţi alege şi în consecinţă fără să existe şansa „dacă vrei…".

Familia va fi pecetea personală a individului în lume.

Când un „copil problemă" ajunge să fie un „elev problemă" în anii de liceu, apare familia (dacă apare) la şcoală cu dorinţa de a fi ajutată să-şi schimbe copilul în bine, copilul să ajungă cineva, copilul să fie cineva. Târziu, de multe ori.

Aş vrea să dau un exemplu concret: o mama vine disperată la şcoală. Copilul ei era repetent a doua oară şi în perspectivă, urma să rămână a treia oară, plângând şi implorând profesorul de religie să-i ducă copilul la

[5] Maica Benedicta (acad. Zoe Dumitrescu-Busulenga) – „*Caietul de la Văratec. Convorbiri şi cuvinte de folos",* Editura Lumea Credinţei, Bucureşti, 2007, p. 9

Biserică. Întrebată fiind dacăşi ea a făcut acest gest, a răspuns la fel plângând, că din păcate nu a avut timp. Şi iată cum destul de târziu, din disperare l-a găsit pe Dunezeu, dar copilul ei era mult prea departe şi în a-l căuta. Era un „elev problemă".

Din păcate şcoala oricât ar vrea în aceste cazuri să se implice, să ajute, să transforme răul în bine, de multe ori singură, fără ajutorul familiei, riscă să piardă.

Vorbind despre familie aş dori sa specific că, în general, familia este deschisă spre studiul Religiei în şcoală, observând din acest punct de vedere şi o anume toleranţă în sensul receptării şi altor religii decât cea ortodoxă.

Elevul este cel pe care dorim să-l educăm, să-l instruim, să-l modelăm conform idealului creştin: Hristos.

Familia este cea în mijlocul căreia elevul trebuie să primească primele noţiuni religioase. De multe ori însă nu se întamplă aşa, astfel încât această carenţă trebuie suplinită de şcoală.

Şcoala trebuie deci să suplinească lipsurile educaţiei religios –morale de acasă. Unii copii vin de acasă la şcoală cu deprinderi rele (vocabular neadecvat, încăpăţânare, răutate, obrăznicie). Cu greu se pot modifica aceste deprinderi, darnu este imposibil. Profesorul de religie cu tact, răbdare şi iubire poate face multe pentru ca elevul să se ridice în mod natural spre Dumnezeu.

Dacă în urma acestei conlucrări şcoală - familie elevul devine un creştin adevărat, scopul este realizat pe deplin: elevul iubeşte pe Dumnezeu şi pe oameni.

ROLUL EDUCAŢIEI RELIGIOASE IN CONTEXTUL EDUCAŢIEI ACTUALE

Prof. Laura Lăcraru
Şcoala Gimnazială Take Ionescu, Rm. Vâlcea

Educaţia religioasă a fost cea care a educat omenirea în toate timpurile. Ea este una dintre laturile educaţiei, alături de educaţia intelectuală, educaţia fizică, civică etc. Mai mult însă ea îi oferă omului şansa de a se proiecta într-un orizont ce transcende orice dat factural. Prin religie se creează o predispoziţie a eu-lui spre aprofundarea acelor valori care îmbie la acţiune temeinică şi uşurează rezolvarea unor sarcini dificile. Religia, este cea care dă sens şi direcţie existenţei întrucât ea este într-un raport nemijlocit cu Cel care se revelează dintr-o lume superioară în fiinţa noastră. Această stare produsă de trăirile şi sentimentele religioase se manifestă asupra tinerilor în diferite direcţii: „produce puterea de a lua o hotărâre de mare valoare morală sau de a accepta un nou scop în viaţă la cei cu conştiinţa adormită; pe cei slabi şi timizi îi umple de îndrăzneală; pe cei asupriţi de gânduri şi dureri sufleteşti îi umple de fericire şi bucurie". Prin aceste cuvinte sunt descrise expresiv toate frământările trupeşti şi sufleteştice se săşluiesc în omul credincios.

Prin educaţia religioasă elevii găsesc răspunsuri la la întrebările fundamentale ale vieţii şi le arată totodată ce a adus creştinismul în lume: mântuirea prin Iisus Hristos, concepţia creştină despre om, libertatea de a săvârşi binele. Este important de menţionat aici şi rolul Bisericii ca aşezământ al mântuirii, importanţa aşezămintelor sociale şi a şcolilor întemeiate în pridvorul bisericii precum şi contribuţia pe care o are la dezoltarea culturii.

Odată cu mântuirea Mântuitorul Iisus Hristos aduce şi iubirea, iertarea dar şi un nou sistem pedagogic. El Însuşi a fost Pedagogul desăvârşit aşa cum îl prezintă Clement Alexandrinul în opera sa intitulată „Pedagogul". Acesta reuşeşte să realizeze un frumos portret al Fiului lui Dumnezeu ca pedagog ce are marea menire de a face mai bun sufletul omului:"Pedagogul nostru, o copii, este asemenea cu Dumnezeu, Tatăl Său, al Cărui Fiu este: este fără de păcat, nepătat, nepătimaş cu sufletul; Dumnezeu preacurat în chip de om, slujitor al voinţei părinteşti, cvânt Dumnezeu, cel ce este în Tatăl, cel ce şade de-a dreapta Tatălui... . Acesta este pentru noi icoana fără

de pată şi trebuie să căutăm cu toată puterea ca sufletul nostru să se asemene cu El. Să fie, dar, numit de noi Cuvântul, cum e firesc, cu un singur nume: Pedagog. ”Întradevăr Clement Alexandrinul a fost îndreptăţit să îl numească astfel pe Mântuitorul întrucât El Însuşi face această precizare: „Voi mă numiţi pe Mime Învăţătorul şi Domnul şi bine ziceţi că sunt”(Ioan 13, 12). Autorul acestei lucrări vorbeşte in mod explicit despre rolul pedagogiei şi al pedagogului spunând: „Cuvântul pedagogic are multe înţelesuri. Este o pedagogie a celui care este educat şi instruit, este o pedagogie a celui care educă şi instruieşte; în al treilea rând este însăşi pedagogia; în al patrulea rând, cel ce se învaţă, de pildă pruncile, alcătuiesc iarăşi pedagogia. Pedagogia cea după Dumnezeu este însă calea în linie aşezată spre adevăr pentru contemplarea lui Dumnezeu şi arătarea faptelor sfinte pentru o dăinuire veşnică... . Pedagogul, datorită purtării de grijăpe care o are faţă de noi, conduce pe copiii Săi spre o viaţă mântuitoare. ”

În strânsă legătură cu pedagogul şi pedagogia se află educaţia. Întruct a educa înseamnă a creşte un copil, a îngriji, a învăţa, a forma, „toţi cei implicaţi în realizarea educaţiei religioase au misiunea de a propovădui Evanghelia lui Hristos, conştientizând tinerii de faptul că îndreptarea de adevărul revelat, manifesta în persoana şi activitatea lui Iisus Hristos îl duce pe om la pierzanie”. Astfel educaţia religioasă vizează pe lângă instruirea tinerilor în ce priveşte elementele de doctrină, morală şi doctrină creştină şi îndrumarea tinerilor spre împărtăşirea cu Sfinte Taine şi la iubirea aproapelui.

Educaţia religioasă este bine deci, să înceapă de la cea mai fragedă vârstă, iar pentru o reuşită deplină trebuie să fim noi înşine stăpâniţi de puterea credinţei pentru a fi un model care să transmită învăţătura creştin ortodoxă. Aşadar „ religia creştină s-a adresat omului în general de orice vârstă. Când e vorba de copil şi de şcoală şi când e vorba de educatori, care nu pot avea geniul apostolilor, în care lucra de fapt lumina dumnezeiască..., orele de religie trebuie considerate ca ore regale de educaţie”.

BIBLIOGRAFIE:

Clement Alexandrinul, *Pedagogul înscrieri, partea I,* colecţia P. S. B. vol. V, Ed. I. B. M. B. O. R. 1982, Bucureşti, pag. 238, 272.

DorinOpriş, Monica Opriş, *Religia şi şcoala Cercetări pedagogice, studii, analize,* Ed. Didactică şi pedagogică, 2011, Bucureşti, pag. 20.

VasileBăncilă, *Iniţierea religioasă a copilului,* Ed. Anastasia, 1996, pag 37.

ÎNVĂŢĂMÂNTUL SIMULTAN SAU *FANTASTICUL DE TIP RURAL*

Prof. Pop Cristina Florentina

Pornim demersul nostru de radiografiere a învăţământului de tip simultan de la mult cunoscutele, dar prea puţin aplicate, cuvinte ale lui Comenius: „*A instrui pe tineri cum se cuvine nu constă în a le vârî în cap o mulţime de cuvinte, fraze, expresiuni si opinii din diferiţi autori, ci* ***a le deschide calea cum să priceapă lucrurile***. "

Reamintim că prin dreptul la educaţie reglementat de Convenţia Drepturilor Copiilor semnată în 20 noiembrie 1989, România se obligă să ofere o educaţie corectă, ţinând cont de principiul egalităţii de şanse tuturor copiilor. Cel puţin la o primă vedere, acest deziderat pare a fi atins, învăţământul românesc este gratuit, toţii copiii, indiferent de etnie, religie, sex sau mediu au şanse egale, iar evaluarea este una care respectă principiul meritocraţiei.

O analiză atentă la detalii ne obligă să remarcăm faptul că realităţile învăţământului de tip simultan ne determină să cugetăm la definiţia renumitului teoretician literar Tzvetan Todorov dată fantasticului: *fantasticul ocupă intervalul incertitudinii; de îndată ce optăm pentru un răspuns sau pentru celălalt părăsim fantastical"*[1] Extrapolând, am putea spune că aserţiunea de mai sus trasează nişte linii commune cu predarea simultană.

În primul rând, dacă ţinem cont de principiul egalităţii de şanse, o să constatăm că elevilor care funcţionează în regim simultan, oportunităţile li se înjumătăţesc. Astfel, acest principiu folosit de numeroase ori doar ca pretext este plasat într-o zonă a incertitudinii. Conştientizăm cu toţii că unelev care a studiat trei ani Matematica şi Limba şi literatura română la nivel simultan nu va putea să îşi însuşească aceleaşi competenţe ca un elev care a învăţat în acest timp în clase de sine stătătoare. [2]

Ştim că în ţara noastră clasele organizate în regim de predare simultană se regăsesc preponderant în mediul rural. Această situaţie nu face

[1] Tzvetan Todorov *Introducere în literatura fantastică*, Ed. Univers, Bucureşti, 1973, p 42

[2] Potrivit OMECTS nr. 3062/2012 predarea simultană nu este exceptată la Limba şi literatura română şi Matematică la clasa a VIII, deci un elev nu are cum să înveţe patru ani în regim simultan, excludem situaţia de repetenţie.

altceva decât să adâncească şi mai mult prăpastia creată între elevii proveniţi din cele două medii şcolare.

Potrivit *Strategiei privind reducerea părăsirii timpurii a şcolii în România*, rata părăsirii timpurii a şcolii este de 13, 3% în 2013[3]. În acelaşi document elaborat de o echipă ministerială aflăm că PTŞ este mult mai acută în mediul rural deoarece rata de abandon este cu 1, 5 ori mai mare în şcolile din mediul rural decât cele din mediul urban. Mai mult decât atât, în *Raportul naţional privind starea calităţii în unităţile de învăţământ preuniversitar public din mediul rural*, realizatîn 2015 de ARACIP aflăm că la Evaluare Naţională se menţine un decalaj de aproximativ 1punct în minus între şcolile din mediul rural şi cele din mediul urban. Menţionăm că EN din 2015 a fost una considerată de succes, dar cu toate acestea proporţia mediilor sub 5 a fost de 80% în mediul rural, comparative cu 20% în cel urban. La polul opus, numărul mediilor de 10 a fost de 15 ori mai mare în urban faţă de rural.

Lucrurile nu ar fi atât de alarmante dacă nu am vorbi de un număr considerabil din populaţia şcolară. Sistemul preuniversitar din România cuprinde aproape 20. 000 de unităţi (PJ plus structuri) dintre care 72, 6% situate în mediul rural. La nivelul anului şcolar 2013-2014 în sistemul preuniversitar vorbim de 3. 217, 7 mii de şcolari şi preşcolari, dintre care 35, 6% în mediul rural, respectiv 64, 4% în mediul urban. La aceştia se adaugă un număr de 219, 8 mii de cadre didactice, dintre care 83, 1mii în rural şi 136, 7 mii în urban. [4]

Analizând obiectivele strategiei *Europa 2020*, putem constata că UE se axează pe îmbunătăţirea sectorului educaţional datorită influenţei pe care acesta o are asupra creşterii economice. Privită din logica statisticii, constatăm că în anul 2025 populaţia şcolară va scădea cu 40% în comparaţie cu anul 2005. Această situaţie demografică obligă toţi factorii decizionali să privească cu o mai mare responsabilitate educaţia.

Noua politică educaţională ar trebui să integreze mult mai eficient principiile egalităţii de şanse, deoarece dezvoltarea unei economii concurenţiale o să de-a şanse de bunăstare doar oamenilor pregătiţi din punct de vedere profesional. Astfel cuvintele lui Jan Amos Comenius rostite în urmă cu patru secole reflectă un deziderat al educaţiei contemporane.

---

[3] Părăsirea timpurie a şcolii (PTŞ) este definită ca procentul tinerilor cu vârste cuprinse între 18 – 24 de ani care au finalizat cel mult învăţământul gimnazial, cei care au terminat clasa a X-a nu sunt incluşi în această categorie chiar dacă nu şi-au finalizat studiile din învăţământul secundar superior, respectiv clasele a XI-a şi a XII-a.

[4] Pentru mai multe date a se vedea *Raportul Naţional privind starea calităţii în unităţile de învăţământ preuniversitar public din mediul rural*, realizat în 2015 de ARACIP

Educaţie trebuie privită ca o investiţie a căror rezultate se văd doar în timp, dar care sunt esenţiale în progresul orcărei civilizaţii. În acest context trebuie să acordăm o mai mare atenţie mediului rural care în prezent cunoaşte o mai mică participare la procesul educativ. În *Strategia naţională de învăţare pe tot parcursul vieţii 2015 -2020* aflăm că 45% dintre toţi tinerii români trăiesc în mediul rural, dar potrivit INS doar 24% dintre elevi provin din mediul rural.

Situaţia devine şi mai alarmantă dacă ţinem cont de rezultatele Programului pentru evaluare internaţională a elevilor din 2012 care reflectă o situaţie halucinantă. Decalajul pe care îl are România faţă de media OCDE[5] este de aproximativ 1, 5 ani de şcolarizare. Mai mult decât atât datele PISA reflectă faptul că 37, 3% dintre elevii de 15 ani au probleme cu citirea şi 40, 8% dintre aceştia nu ştiu să socotească.

Inegalitatea de şanse este covârşitoare, ne punem întrebarea în ce măsură viitorii adulţi pe care îi pregăteşte şcoala se vor integra într-o piaţă de muncă europeană bazată pe principiul competenţei. Trebuie să precizăm că România susţine principiul egalităţii de şanse în educaţie, indiferent de caracteristicile individuale. Astfel provocarea continuă este de a îmbunătăţi performanţa educaţională în rândul tuturor copiilor. Cu toate acestea, trebuie să se facă mai mult îm privinţa progresului în învăţământul rural.

Datele ne arată că sărăcia este principala cauză a eşecului şcolar. Părăsirea timpurie a şcolii este mult mai mare în mediile sărace, elevii proveniţi din familii nevoiaşe rămân în urma celor înstăriţi, iar accesul la învăţământul gimnazial şi liceal este limitat. Există discrepanţe majore între elevii proveniţi din familii sărace şi cei din familii bogate. Un copil care trăieşte la limita de jos a sărăciei este în urmă cu 2, 5 ani faţă de un altul bogat. Acestă situaţie explică ratele de repetenţie mai mari din rural faţă de urban, faptul că aproape jumătate din populaţia şcolară locuieşte la sat şi cu toate acestea ei reprezintă doar 24% dintre elevii din învăţământul secundar superior.

Menţionăm că nivelul de educaţie al părinţilor, în special al mamei, este un factor care influenţează progresul şcolar al tinerilor. În acest sens precizăm că peste 25% dintre persoanele din mediul rural au finalizat doar învăţăntul primar sau nu au finalizat niciun ciclu de educaţie formală, pe când în urban numai 2, 6% au niveluri similare. În ceea ce priveşte procentul părinţilor cu studii superioare din mediul rural în 2015 era de 0, 7% pe când în 2000 era de 1, 3%. [6]

---

[5] Organizaţia pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică

[6] Mihaela Jigău, *Învăţământul rural din România: condiţii, probleme şi strategii de dezvoltare,* Bucureşti, ISE, 2000 apund. *Raportul naţional privind starea calităţii în unităţile de învăţământ preuniversitar public din mediul rural,* ARACIP, 2015

În aceste condiţii, deloc încurajatoare pentru educaţia copiilor din rural, predarea simultană nu poate să mai satisfacă nişte cerinţe educaţională actuale, iar reuşita elevilor proveniţi dintr-un sistem simultan devine excepţie de la regulă. Cum un sistem nu trebuie să se organizeze după principiul excepţionalului, este necesară redimensionarea acestei modalităţi de şcolarizare şi găsite resorturi care să dea într-adevăr şanse egale tuturor elevilor, şi de ce să nu o recunoaştem, şi profesorilor.

Problema evoluţiei în carieră a dascălilor, poate fi un alt aspect care ne obligă să regândim învăţământul simultan. După cum arată datele de mai sus cadrele didactice care predau în mediul rural reprezintă aproximativ 37, 8% din totalul de dascăli care funcţionează în sistemul preuniversitar de stat. Numărul nu este neglijabil şi cu toate acestea putem observa cum profesorul de la sat se confruntă de cele mai multe ori cu fenomenul deprofesionalizării. Dacă ţinem cont că prin Legea educaţiei nr. 1 /2011 norma didactică a profesorului titular din rural poate să fie de tip mozaic şi astfel unui dascăl care are cel puţin o jumătate de normă în specialitate să i se poată completa norma cu diverse ore de la alte discipline - fie că are competenţele sau nu să le predea - şi totodată să fie plătit la nivelul unui dascăl calificat, constatăm că actul didactic este periclitat în mod serios. În acestă situaţie, observăm că discipline ca Muzica, Desenul, Educaţia fizică şi sportul devin mai degrabă, discipline auxiliare menite să completeze diverse norme didactice.

Evoluţia profesională a dascălui care funcţionează în mediul rural, cu atât mai mult a celui care predă la clase smultane, este condiţionată de particularităţile mediului. Am analizat pe de-o parte fişele de evaluare folosite la diverse etape de mobilitate a personalului didactic, iar pe de altă parte fişele de evaluare în vederea obţinerii gradaţiilor de merit şi am putut constata că nu esistă forme de recunoaştere a eforturilor pe care le face un dascăl care predă la clase simultane. Ierarhizarea personalului didactic se face respectând criteriul performanţei oglindit prin rezultatele şcolare ale elevilor. Pentru corectitudinea informaţiilor, trebuie să precizăm că se poate da un punct în plus pentru profesorii care au predat la clase în care există copii cu CES integraţi din sistemul de învăţământ special.

Fără să fim părtinitori, dar ţinând cont şi de faptul că testele PISA au evaluat lectura şi socotitul, am analizat lista cu gradaţiile de merit din 2015 a cadrelor didactice din mai multe judeţe care predau Limba şi literatura română şi Matematică. Menţionăm că nu toate inspectoratele şcolare au disponibilă această informaţie pe sit şi astfel au rămas judeţe asupra căror rezultate nu ne putem pronunţa. Totuşi s-au găsit informaţii din toate regiunile ţării, iar rezultatele sunt similare: profesorii care au primit gradaţie de merit la disciplinele mai sus menţionate funcţionează în general în unităţi

şcolare mari, observăm tendinţa profesorilor proveniţi din colegii naţionale de aprimi aceste recunoaşteri profesionale. Cu siguranţă că există şi excepţii, dar un întreg sistem nu trebuie să funcţioneze după acest principiu deoarece ar exista riscul să părăsim cadrul real, al realităţii concrete şi să intrăm într-o zonă a fantasticului. Din aceste considerente am numit predarea simultană ca o zonă a *fantasticului rural*, odată intraţi în această lume s-ar putea să nu mai găsim răspunsuri raţionale la întrebări care reflectă egalitatea de şanse şi principiul concurenţei echitabile. Ieşirea din fantastic se face potrivit lui Todorov prin alegerea unei soluţii, credem că este nevoie de o decizie a celor care sunt în măsură să o ia prin natura funcţiei, şi să regândească sistemul de predare simultană din prisma dreptului la o educaţie corectă pentru toţi elevi, şi nu din prisma finanţării per elev

BIBLIOGRAFIE

Raportul naţional privind starea calităţii în unităţile de învăţământ preuniversitar public din mediul rural, ARACIP, 2015

Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a şcolii în România

Strategia naţională de învăţare pe tot parcursul vieţii 2015 – 2020

Strategia naţională pentru învăţământ terţiar 2015 – 2020

Tzvetan Todorov, *Introducere în literatura fantastică*, Ed. Univers, Bucureşti, 1973

EDUCAȚIA ȘI PROVOCĂRILE LUMII CONTEMPORANE

prof. Petrițan Elisaveta
Școala Gimnazială Sîmbotin, com. Schela, jud. Gorj

În această societate, cuvantul care ne defineşte este COMUNICA-REA . Celebrul filosof C. NOICA afirma: "Toată viața și toată societatea, laolaltă cu toată cultura, sunt o chestiune de comunicare, dar sunt totodată și una de cuminecare. Comunicarea e de date, de semnale sau chiar de semnificații și înțelesuri, cuminecarea e de subînțelesuri. "

Prin urmare, noi, profesorii trebuie să ne adaptăm cerinţelor societăţii actuale.

Tinerii au nevoie de modele. Ei le caută pretutindeni: acasă, în familie, în grupul de prieteni, la şcoală. Şcoala reprezintă pentru ei a doua casă, a doua familie. Înainte de a fi profesor, se impune să le fi elevilor prieten, să îi înţelegi, să le oferi un suport sufletesc. Predarea devine, nu numai un proces complex de transmitere a unei informaţii, ci o modalitate de implicare a mai multor factori: economici, familiali, morali, sociali, religioşi. Ora de curs presupune un fel de interculturalitate. Tendinţele moderne se observă aici. Ca să rezolvi anumite întrebări, trebuie să deţii o informaţie dintr-un alt domeniu.

În raport cu educaţia permanentă, care se bazează pe respectarea obiectivelor operaţionale, a conţinuturilor, a metodologiei s-a impus şi teza, conform căreia, acest tip de educaţie trebuie să se împletească cu alte educaţii, pentru un proces de învăţare eficientizat şi adaptat cerinţelor societăţii actuale .

În Dicţionarul internaţional al educaţiei întalnim trei formule :

1. educaţie formală.
2. educaţie informală.
3. educaţie nonformală.

Educaţia formală presupune nişte roluri bine definite profesor- elev. Al doilea tip se referă la ceea ce dobandeşte individul de unul singur prin citit, experienţă de viaţă.

Educaţia nonformală înseamnă ceea ce dobandeşte omul în afara şcolii, ca efect al mediului familial, al grupului de prieteni, sau al mediului de viaţă.

Consider o modernitate în ultimii ani ceea ce se face, prin programul " ŞCOALA ALTFEL", impus de guvern . Pentru prima dată, elevii au ocazia să îşi dezvolte creativitatea şi talentul, de care dispun, într-un cadru bine definit. Devin iniţiatori de proiect, se manifestă cu sinceritate, gandesc liber, sunt spontani. Pentru o săptamană, elevii au ocazia să facă ce le place cu adevărat, fără a fi încătuşaţi.

Din punctul meu de vedere, învăţământul romanesc e bazat prea mult pe informaţie şi este prea rigid, nelăsand elevilor spontaneitatea. Personalitatea elevilor acum se formează.

Transdisciplinaritatea se reflectă acum în felul cum se compun subiectele Evaluării Naţionale. Textul literar este urmat de un text nonliterar cu tematică diversă, abordand alte materii: geografie, biologie, istorie. Practic, aici este noutatea. Elevii sunt îndreptaţi spre un nou tip de text, bazat pe realitate, clar, concis, la obiect.

În interiorul orelor de curs, fiecare profesor încearcă să dobandească alte abilităţi.

Spre exemplu, profesorul modern va încerca să folosească metode moderne de învăţare : chestionarul, portofoliul, brainstormingu, rebus, jocul didactic, în dorinţa de a fi atractiv pentru mintea elevilor, de a-i absorbi . Prin aceste metode este stimulată creativitatea elevilor.

Resursele inconştientului vor fi utilizate la maxim prin brainstorming. În creier apar idei, sub forma unei iluminări, a unei inspiraţii .

Se impune să cultivăm creativitatea elevilor în mod permanent. Printre obiectivele educative menţionez : stimularea imaginaţiei, a gandirii logice, argumentative.

Există mijloace pentru dezvoltarea creativităţii: le cerem elevilor elaborarea unei compuneri, avand în centru un obiect simplu: o frunză, un nasture, un ghiocel, un fluture, un elefant.

De cele mai multe ori, asociez o lecţie cu un desen. Dacă am un text liric, încerc să fac un desen, prin care elevii se exprimă în mod personal şi realizez o expoziţie de desene.

Transdisciplinaritatea este descrisă ca o formă de întrepătrundere a mai multor discipline şi de coordonare a cercetărilor, astfel încat să poată conduce prin specializare la apariţia unui nou areal de cunoaştere.

În contextul învăţării şcolare, abordarea de tip transdisciplinar se face în perspectiva unei noi teme de studiu.

Conceptul de transdisciplinaritate desemnează o nouă abordare a învăţării, centrată nu pe materii, teme, subiecte, ci dincolo de acestea.

Forma de organizare a conţinuturilor este axată pe demersurile elevului(a comunica-recepţie şi emisie -, a reacţiona la mediul înconjurător, a traduce, a decide, a crea, a explica).

Transcederea disciplinelor nu înseamnă ignorarea conţinutului informaţional. Se propune o transfocare inedită a structuranţilor conţinuturilor educaţionale de pe materiile de învăţat pe nevoile şi interesele cognitive ale elevilor.

Disciplinele nu mai sunt valorificate ca scop în sine, ci devin furnizoare de informaţii şi de experienţe de formare.

Învăţarea este centrată acum strict pe realitate, şi este favorizată viziunea globală.

Didactica modernă se bazează pe conceptul de interdisciplinaritate. Sferele de interes se lărgesc, tematica abordată în şcoli devine comună.

Educaţia religioasă în şcoli oferă elevilor un model de comportament"de respectare a valorilor naţionale, a trecutului, şi a lui DUMNEZEU . Ce puncte comune există intre educaţia de tip religios şi literatură?. Aş afirma că sunt destul de multe. Să nu uităm că Dumnezeu este prezent nu numai în picturile bisericeşti, dar şi în artă, prin manifestările ei. În literatură, tematica religioasă este prezentă în operele scriitorilor romani, care şi-au castigat astfel universalitatea: L. Blaga, V. Voiculescu, T. Arghezi.

Fiecare artist este preocupat de creaţia sa şi de căutarea divinităţii.

Putem stabili o direcţie comună în abordarea aceasta interdisciplinară: ideea de divinitate, manifestată într-o viziune personală.

Internetul reprezintă atat pentru elevi, cat şi pentru profesori o sursă extrem de eficientă de informare. Trebuie să valorificăm astfel şi tehnologia, pentru că ea oferă acele informaţii nu numai necesare, dar şi atractive.

Se impune doar o selectare a informaţiei, în funcţie de varsta elevilor şi de necesităţile lor. Elevii se pot implica în diferite proiecte, care durează mai mult timp, spre exemplu două săptămani, şi ne demonstrează capacitatea de muncă, interesul, motivaţia, creativitatea, inteligenţa, spontaneitatea.

Aş spune că este binevenită această metodă modernă de comunicare umană, reprezentată prin concursurile şcolare. Elevii compun, desenează, fac proiecte individuale, colective, pliante, afiş, imaginează, îşi împărtăşesc experienţe personale.

Fiecare copil reprezintă o lume în formare, în devenire, un mic univers.

Este şi o modalitate de a afla ce talente are un copil, ce ştie să facă, cum judecă, cum interpretează un text, cum se raportează la realitate. Pe de altă parte, este şi o experienţă deosebită pentru profesori. Afli lucruri noi, încerci să ieşi din rutină, îţi focalizezi mintea şi sufletul spre sfere adiacente de interes.

"Dacă prin nu ştiu ce exces de socialism sau de barbarie, toate disciplinele ar trebui expulzate din învaţământ, cu o singură excepţie, de

salvat ar trebui salvată disciplina literară pentru că, în monumentul literar, toate ştiinţele sunt prezente. "(Roland Barthes.)

Motivaţia este un termen des auzit în şcoala acestui secol. În primul rand, elevii ar trebui să aibă o motivaţie serioasă de învăţare.

Familia este un factor –cheie în formarea şi evoluţia unui elev. Dacă părinţii ştiu să îndrume elevul, să îl sprijine, să îi ofere suport sufletesc, moral, acesta se va integra perfect la şcoală, va realiza sarcinile pe care le are la diverse discipline, va obţine rezultate bune.

Ar trebui să ne implicăm mai mult în interiorul școlii "să fim mai atenți la problemele, pe care le au tinerii astăzi . Fără să vrem devenim, nu numai consilieri școlari, dar și niște psihologi, deoarece comunicăm cu elevii, îi susținem cum putem, încercăm să le fim alături, atunci cand au cu adevărat anumite probleme afective, sociale, familiale.

Suntem în permanență în schimbare și nu ne rămane de facut decat să ne adaptăm vremurilor.

Școala noastră este într-un fel familia, deoarece acolo ne petrecem marea parte a timpului. Rolul nostru este destul de dificil : de a forma oameni, de a schimba mentalități, de a consilia, de a implementa ceea ce este nou și dificil pentru început. Copiii reprezintă viitorul acestei țări, dar și o imagine a conștiinței noastre.

BIBLIOGRAFIE :

Cucoș Constantin, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, ed. Polirom, 2005.

Pamfil Alina, *Limba și literatura romană în gimnaziu, structuri didactice deschise*, Ed. Paralela 45, 2008.

TRANSDISCIPLINARITATEA - O abordare nouă în activitatea didactică

Prof. Paula Ramona Stecoza
Școala Gimnazială Așchileu Mare

Dinamica socială a ultimelor decenii aduce în fața lumii contemporane o serie de provocări față de care domeniul educației nu poate rămâne indiferent. În contextul actual politicile curriculare sunt centrate pe dezvoltarea de competențe și stabilirea unor planuri individuale de învățare la elevi, adecvarea strategiilor alese de cadrele didactice pentru realizarea rezultatelor așteptate ale învățării devine extrem de importantă.

Pentru a face față schimbărilor caracteristice lumii contemporane, elevii au nevoie de competențe strategice ca: abilitatea de a învăța cum să învețe, abilitatea de evaluare și rezolvare de probleme.

Sistemul de învățământ românesc nu este încă, în totalitate pregătit să răspundă noilor exigențe impuse de lumea în care trăim și nici schimbărilor de esență pe care le aduce noul secol pe întregul mapamond. Conservatorismul, depersonalizarea, elitismul și inegalitatea de șanse, segregarea școlii de persoană, familie, comunitate și societate sunt doar câteva dintre tarele care trebuie depășite.

În această direcție, dascălul trebuie să comute accentul de pe latura informativă a procesului educativ spre cea formativă și focalizarea pe aspectele cognitive ale elevului, urmărind pregătirea lui secvențială și integrată pe discipline școlare, armonizând cunoștințele și latura cognitivă a persoanei cu cea afectivă, atitudinală și comportamentală. În felul acesta vom reuși să tratăm elevul ca pe o persoană reală, implicată activ în propriul său proces de formare și dezvoltare.

Transdisciplinaritatea este o metodă didactică care presupune întrepătrunderea mai multor discipline, sub forma integrării curriculare, cu posibilitatea constituirii, în timp, a unei discipline noi sau al unui nou domeniu al cunoașterii, prin ceea ce se numește fuziune – faza cea mai radicală a integrării.

Alegem transdisciplinaritatea pentru că tehnologia progresează. Zilnic apar meserii noi la care poate nici nu ne gândim deocamdată, iar competiția economică și industrială reclamă ridicarea nivelului de școlarizare al tuturor categoriilor sociale. De asemenea, transdisciplinaritatea permite ”învățarea în societatea cunoașterii” și asigură:

formarea la elevi a competențelor transferabile;

dezvoltarea competențelor de comunicare, intercunoaștere, autocunoaștere, asumarea rolurilor în echipă, formarea comportamentului prosocial;

crearea de modele mentale bazate pe transfer și integralizare și care determină succesul în viața personală și socială a educabilului;

dezvoltarea competenței de a învăța să înveți;

stabilirea unei relații biunivoce de învățare între cei doi parteneri: profesor-elev;

angajarea elevilor în procesul de învățare prin probleme provocatoare, semnificative, adaptate nivelului lor cognitiv;

oferă elevilor cadrul formal adecvat pentru organizarea cunoștințelor oferind un cadru adecvat de transfer al cunoștințelor din viața de zi cu zi în practica școlară, de la o disciplină la alta, pe verticală și orizontală.

Metodele utilizate în predarea-învățarea transdisciplinară sunt tratate din două perspective: centrarea actului de învățare pe profesor și centrarea actului de predare-învățare pe elev.

Din perspectiva **centrării actului de învățare pe profesor** se amintim următoarele metode:

Expunerea și explicația

Această metodă presupune prezentarea orală a informațiilor legate despre un anumit subiect. Pentru ca subiectul să fie interesant profesorul trebuie să realizeze o expunere nu foarte lungă, presărată cu exerciții și sarcini de învățare care să dezvolte interesul elevilor. De asemenea discursul trebuie să fie atrăgător și convingător.

Chestionarea

Această metodă este prezentată ca o expunere combinată cu dialog și permite procesările de adâncime și dezvoltarea motivației și a interesului elevilor pentru dialogul inițiat de profesor. Are ca scop sondarea și extinderea bazei de cunoștințe ale elevilor. Această metodă poate deveni agresivă pentru elevii timizi sau care manifestă un stil de învățare predominant vizual.

Activitățile independente/temele pentru acasă

Activitățile independente permit elevilor să aplice și să exerseze ceea ce au învățat la oră, dar la un nivel de dificulatate din ce în ce mai profund. Profesorul trebuie să se asigure că elevii au înțeles clar sarcinile de lucru și este de recomandat ca profesorul să rezolve la tablă o sarcină similară cu cea inclusă în munca independentă astfel încât toți elevii să știe ceae ce se așteaptă de la ei.

Din perspectiva **centrării actului de predare-învățare pe elev** distingem următoarele metode:

Procedeul Philips 6-6 presupune împărțirea clasei în grupe de 6 persoane care lucrează împreună 6 minute.

Această metodă poate fi folosită cu succes pentru abordarea trans-disciplinară la geografie-istorie-etnografie-economie și dă posibilitatea elevilor să se exprime, să-și exerseze capacitatea de negociere precum și a altor forme de comunicare.

Metoda presupune dezbaterea unei teme în cadrul grupului de 6 elevi, prezentarea concluziilor în fața clasei, discutarea în plen a temei prin dezbaterea concluziilor și formularea soluției optime.

Bulgărele de zăpadă presupuneîmpletirea activității individuale cu cea în echipă.

Această metodă motivează elevii să își expună părerile, stimulează încrederea în sine și motivația pentru învățare. Pornește de la o sarcină individuală rezolvată în 5 minute, apoi reuniune în echipe unde elevii discută/argumentează puncte de vedere. Posibilele soluții se dezbat în plenul clasei și prin consens se alege soluția optimă.

Dramatizarea se bazează pe utilizarea mijloacelor și procedeelor artei dramatice.

Această metodă ajută elevul să discearnă între teorie și practică, între cognitiv și acțional la nivelul competențelor. Elevii sunt puși să interpreteze roluri ale unor personaje autentice sau din viața reală și se pune accentul pe trăirile și sentimentele elevului din timpul jocului.

Învățarea prin cooperare stimulează lucrul în echipă: asumare de roluri, ascultare activă, negociere și educă spiritul de cooperare, acordare de sprijin și altruismul.

Dezbaterea presupune prezentarea de argumente pro și contra în legătură cu o idee.

Metoda permite elevilor să-și etaleze cunoștințele, să-și dezvolte capacitatea de comunicare, argumentare și motivare.

Jocul de rol presupune ca participanții să ocupe poziții diferite față de poziția lor din viața reală sub aspectul personalității, motivației, rolului sau mediului din care provine.

Metoda permite elevilor să ia act de alte perspective asupra realității unei situații.

Brainstorming – ul se folosește pentru rezolvarea de probleme.

Metoda implică crearea unei atmosfere stimulative în care se emit mai multe idei care vor conduce la soluționarea cu succes a unei probleme.

Proiectul se folosește pentru soluționarea/îmbunătățirea unei situații reale.

Metoda dezvoltă competențele specifice muncii în echipă și permite exprimarea creativității și a personalității membrilor.

Studiul de caz se poate lucra fronatal, cu grupuri mici de elevi, în perechi

Această metodă presupune analiza în grup a unor scenarii reale pe diverse teme. Se discută, se aleg soluții, sunt evidențiate aspectele relevante, precum și implicațiile acestora asupra situației analizate.

Imageria mentală solicită elevii să își imagineze anumite situații, focalizându-și atenția pe dorințele și aspirațiile proprii.

Având în vedere cele prezentate mai sus concluzionăm că în urma învățării transdisciplinare elevul va ști:

-să interpreteze, să analizeze, să formuleze, să exprime opinii personale;

-să utilizeze informația în scopul rezolvării unei probleme date;

-să identifice și să soluționeze probleme.

Conținuturile organizate transdisciplinar se vor axa în procesul educațional nu pe disciplină, ci pe demersurile intelectuale, afective și psiho-motorii ale elevului. Organizarea conținuturilor în manieră transdisciplinară se bazează în procesul de predare-învățare-evaluare pe conduitele mentale ale elevului din perspectiva unei integrări afective, realizată de-a lungul tuturor etapelor procesului educațional (proiectare, desfășurare, evaluare). Metodele active de predare în abordarea transdisciplinară transformă elevul din obiect în subiect al învățării, îl fac pe elev coparticipant la propria sa educație și asigură elevului posibilitatea de a se manifesta ca individ și ca membru în echipă.

BIBLIOGRAFIE:

Ionescu, M., *Instrucție și educație,* ed. IV, Editura Erikon, Cluj-Napoca

Petrescu, P., Pop, V., *ransdisciplinaritatea-o nouă abordare a situațiilor de învățare,* Editura didactică și pedagogică, București, 2007

EDUCAŢIA ŞI PROVOCĂRILE LUMII CONTEMPORANE

Prof. înv. primar Soran Mihaela
Şcoala Gimnazială "Simion Bărnuţiu" Zalău

Prin stuctură, obiective şi conţinut, educaţia trebuie să răspundă necontenit unor exigenţe ale evoluţiei realităţii naţionale şi internaţionale. Semnificaţiile şi eficienţa actului educativ sunt date de disponibilităţile educaţiei de adaptare şi autoreglarefaţă de sfidările tot mai numeroase ale spaţiului social. Problema lumii contemporane, caracterizată prin universalitate, globalitate, complexitate şi caracter prioritar (Văideanu, 1988, p. 106) demonstrează tot mai pregnant că soluţiile cele mai eficiente nu pot fi găsite prin demersuri şi angajări secvenţiale, parcelate, ci e nevoie de o viziune holistică în studierea şi decantarea celor mai eficiente mijloace de rezolvare a marilor probleme cu care se confruntă omenirea (degradarea mediului, explozia demografică, proliferarea conflictelor dintre naţiuni). Analiza problematicii contemporane şi identificarea marilor teme de meditaţie au condus la constituirea –în plan educaţional – a unor răspunsuri specifice, prin potenţarea " noilor educaţii"sau a unor noi tipuri de conţinuturi : educaţia pentru pace, educaţia ecologică, educaţia pentru participare şi democraţie, educaţia demografică, educaţia pentru schimbare şi dezvoltare, educaţia pentru comunicare şi pentru mass-media, educaţia nutriţională, educaţia economică şi casnică modernă, educaţia pentru timpul liber, educaţia privind drepturile fundamentale ale omului, educaţia pentru o nouă ordine internaţională, educaţia interculturală("Buletinul cabinetului pedagogic ", 3/1985, Duţu, 1989, Rey, 1986). Este de aşteptat ca această listă să se modifice (fie prin dispariţia unor "educaţii ", în măsura în care realitatea îngăduie aşa ceva, fie – mai degrabă – prin impunerea unor noi cerinţe şi conţinuturi educative). Ca modalităţi practice de introducere a „noilor educaţii", sunt menţionate (Văideanu, 1988, p. 109) trei posibilităţi :

prin introducerea de noi discipline centrate pe un anumit tip de educaţie (dificultatea constă, însă, în supraîncărcarea programelor de învăţământ);

prin crearea de module specifice în cadrul disciplinelor tradiţionale (modulele având un caracter interdisciplinar de tip : Conservarea şi gestiunea resurselor naturale –la disciplina Biologie);

prin tehnica „approche infusionnelle" (prin infuziunea cu mesaje ce ţin de noile conţinuturi în disciplinele „clasice").

Cât priveşte aspectul procesual al procesului educativ în sine, sunt destule voci care ne avertizează în legătură cu nevoia unor redimensionări şi chiar a unor schimbări de paradigme educaţionale. J. W. Botkin şi colaboratorii săi (1981, pp. 26-71) fac o disociere interesantă între *învăţarea de menţinere şi învăţarea inovatoare*, care ne poate sugera traiecte posibile pentru prezentul şi viitorul educaţiei. Societăţile tradiţionale –arată autorii invocaţi – au adoptat un tip de învăţare, care pune accentul pe achiziţia de metode şi reguli fixe, pentru a putea face faţă unor situaţii cunoscute şi recurente. Acest tip de învăţare este menit să asigure funcţionarea unui sistem existent, a unui mod de viaţă cunoscut, şi stimulează abilitatea noastră pentru a rezolva probleme date şi a percepe o anumită experienţă culturală. În condiţiile în care apar şocuri existenţiale, schimbări, înnoiri, rupturi, este nevoie de un alt tip de învăţare, aşa numita învăţare inovatoare. Aceasta are menirea de a pregăti indivizii şi societăţile să acţioneze în situaţii noi şi presupune calităţile *autonomiei* (a nu mai avea nevoie de alţii)*şi integrării* (a accede de la o gândire holistică, ce este capabilă să conexeze operativ informaţile recent intrate în circulaţie). În timp ce învăţarea de menţinere tinde să ia drept inatacabile valorile impuse ca atare şi să treacă cu vederea toate celelalte valori, învăţarea inovatoare trebuie să fie dispusă să pună la încercare valorile, scopurile şi obiectivele fundamentale ale oricărui sistem. Învăţarea de menţinere este esenţială, dar insuficientă. Este indispensabilă în situaţii bine determinate, unde ipotezele rămân fixe. Valorile pe care se sprijină sunt bine delimitate şi recunoscute. Are la bază o gândire algoritmică, secvenţe de gândire prefabricate, ce operează în contexte determinate. Dar învăţarea de menţinere nu face faţă situaţiilor limită. Învăţarea inovatoare presupune formularea de probleme, sfărâmarea clişeelor. Ea predispune la ruperea structurilor închise, antereflexive. Valorile ei nu sunt constante, ci mai degrabă schimbătoare.

O posibilă evoluţie a educaţiei, în perspectivă, va avea loc şi prin centrarea ei şi pe baza exploatării capacităţii de cunoaştere holistică (raţiune, sentiment, voinţă) a creierului uman. Se ştie că educaţia tradiţională se opune, mai mult sau mai puţin, tendinţei holistic-integrative a creierului (Wurtz, 1992). Suntem, poate, prea obsedaţi, uneori, de exactitatea logică, ori creierul lucrează şi cu posibilităţi sau cu aproximaţii vagi. Se pare că educaţia contemporană nu exploatează suficient emisfera cerebrală dreaptă. Emisfera stângă, cea a secvenţialităţii logice, este capabilă să structureze cunoştinţe noi, dar ea nu ne poate furniza informaţii noi, nu este deci creatoare de idei noi. Orice descoperire epocală, noutăţile – în general – au depins întotdeauna de

intuiţiile emisferei drepte, de capacitatea creierului, care funcţionează holistic. Aşa-numita educaţie transpersonală, susţinută pe /de calităţile „informante" ale emisferei drepte, are meritul de a încuraja educatul în a deveni autonom, de a problematiza, de a se abate de la autoritatea „programei analitice ", de a pune întrebări prohibite, de a sonda profunzimi, de a căuta sensuri etc.

Soluţia rezolvării problemelor actuale trebuie să vină nu numai din partea educaţiei instituţionalizate. Astăzi, obiectivele educaţiei şi procesele educative sunt atât de complexe încât numai o concentrare a eforturilor întreprinse de mai multe instituţii, concretizată în ceea ce unii au numit „cetatea educativă" (Faure, 1974, p. 225), prin „redistribuirea" învăţământului către mai mulţi factori, ar putea crea acţiuni ale căror rezultate să fie mulţumitoare.

Pentru viitor, obiectivele educaţiei trebuie să fie infuzate de conotaţii culturale. Deceniul mondial al dezvoltării culturale (1988-1997), decretat de UNESCO şi ONU (conform rezoluţiei 41/187, adoptată de Adunarea Generală a Naţiunilor Unite în 1986)obligă la orientarea şcolii spre cultivarea valorilor universale autentice. Programul sus-menţionat se articulează în jurul a patru obiective majore :

luarea în considerare a dimensiunii culturale a dezvoltării ;
afirmarea şi îmbogăţirea identităţilor culturale ;
lărgirea participării tuturor la viaţa culturală ;
promovarea cooperării culturale internaţionale (Guide pratique, 1988, p. 19).

Programele de dezvoltare trebuie să fie elaborate ţinând cont de diversitatea culturilor şi a interacţiunilor culturale care există între populaţiile din interiorul unei ţări sau între diferite regiuni ale lumii. Aceasta presupune naşterea unei noi mentalităţi, la scară planetară, mai atentă la aspectele calitative şi umane ale dezvoltării şi la formarea unui curent de opinie conform căruia progresul trece prin educaţie şi cultură (Desjeux, 1991, pp. 28-29).

BIBLIOGRAFIE

Bîrzea, Cezar, *Arta şi ştiinţa educaţiei*, E. D. P. 1995, Bucureşti.
Faure, Edgar, *A învăţa să fii,* E. D. P., 1974, Bucureşti.
Văideanu, George, *Educaţia la frontiera dintre milenii*, Ed. Politică, 1988, Bucureşti.
Cucoş, Constantin, *Pedagogie*, Ed. Polirom, 1999, Iaşi.

Partea 2:

Originalitate şi creativitate în activitatea didactică

CREATIVITATE ȘI ORIGINALITATE DIDACTICĂ

Prof. inv. primar Pogan Rodica
Liceul de Arte Vizuale "Romulus Ladea" Cluj-Napoca

Prin învăţarea creativă nu se urmăreste neapărat a se face din fiecare copil un geniu, dar putem si trebuie să reusim, ca dascăli, să facem din fiecare copil un participant activ – independent sau în grup – la „redescoperirea" adevărurilor despre lucruri si fenomene, atunci când i se indică direcţiile de cercetare sau i se dau notele definitorii, să-si pună întrebări similare cu cele pe care si le pune cercetătorul stiinţific cum ar fi: „cine", „ce", „unde", „prin ce mijloace", „în ce scop", „cum", „când", deoarece ele întreţin interesul pentru cunoastere și corespund spiritului de curiozitate al copilului.

G. W. Allport, introduce termenul „creativitate" în psihologie pentru a desemna o formaţiune de personalitate. În opinia lui, creativitatea nu poate fi limitată doar la unele dintre categoriile de manifestare a personalităţii, respectiv la aptitudini (inteligenţă), atitudini sau trăsături temperamentale. Acesta este unul dintre principalele motive pentru care în dicţionarele de specialitate apărute înainte de 1950, termenul „creativitate" nu este inclus.

Cu toate acestea, abordări mai mult sau mai puţin directe ale creativităţii, s-au realizat si înainte de 1950, noţiunea fiind consemnată sub alte denumiri: inspiraţie, talent, supradotare, geniu, imaginaţie sau fantezie creatoare. Una dintre cele mai valoroase interpretări ale creativităţii pe care în linii generale o regăsim în lucrările contemporane, aparţine lui W. Duff si a fost elaborată în secolul al XVIIIlea.

Ipotezele teoriei sale au fost formulate plecând de la analiza intelectului unor genii precum: Platon, Bacon, Shakespeare, Descartes, Newton sau Berkeley. W. Duff a distins trei facilităţi ale minţii creatoare: imaginaţia, judecata si gustul pe care le consideră principalele componente ale geniului.

Imaginaţia este facultatea mintală care elaborează o infinitate de asociaţii noi prin compunere si descompunere a ideilor, prin combinare si recombinare a lor, creând în final obiecte care nu au existat niciodată în natură.

Judecata permite combinarea ideilor elaborate de imaginaţie, observarea acordului sau dezacordului dintre ele, reunirea în aceeasi categorie a celor omogene si respingerea celor discordante, în final urmând să se determine utilitatea si adevărul invenţiilor si descoperirilor produse prin puterea imaginaţiei.

Gustul este un simţ intern care permite delimitarea ideilor frumoase de cele urâte, a celor decente de cele ridicole.

În România, începând cu anii ’70, s-au efectuat studii multiple si intervine asupra creativităţii în stiinţă, artă si învăţământ. La început studiile asupra cercetivităţii au fost orientate spre factorii motivaţionali, ca de altfel si în plan internaţional, emoţional-afectiv sau de personalitate în general. Astfel, Rădulescu – Motru se referea la creaţie în termenii personalismului energetic si al vocaţiei; M. Ralea consideră că originalitatea este mai mult dependentă de sentimente decât de factorii intelectuali; V. Pavelcu aprecia că personalitatea creatoare integrează specific motivaţiile individului.

Creativitatea – nucleul realizării educaţiei viitoare

Ideea după care educaţia reprezintă un act de modelare prin prisma valorilor si strategiilor validate, confirmate si apreciate social este unanim acceptată. Noile concepţii pedagogice nu supun îndoielii acest fapt ci, mai degrabă, efectele mai îndepărtate ale cercetării exclusive a actului formativ pe dimensiunea trecutului, a continuităţii, a identităţii, prin ignorare (mai mult sau mai puţin constientă) a dimensiunii viitorului, discontinuităţii. Cel mai semnificativ dintre acestea se pare a fi edificarea unei personalităţi reactive, înzestrată cu un larg repertoriu de cunoastere, cu mare capacitate de memorare si gândire convergentă, aptă de învăţare reproductivă si capabilă să soluţioneze probleme standard, în baza unor algoritmi temeinic asimilaţi si autonomizaţi. Optimismul ce o caracterizează vine din validitatea soluţiilor care se impun „de la sine”, prin reluarea si rezolvarea acelorasi categorii de sarcini.

Că la acest rezultat a contribuit nu doar scoala (prin stilul didactic, tipul sarcinilor de învăţare si al evaluării, natura exigenţelor si recompensele) ci si alte numeroase elemente sociale (de la ritmul vieţii sociale, presiunea activităţilor, normelor si exigenţelor, tipul si amploarea solicitărilor) nu încape nici un dubiu. Presiunea exercitată de conformism, de regulă de ceea ce „trebuie” pentru că „asa e bine sau frumos” a devenit la un moment dat extremă, chiar si în domenii cum sunt moda si arta.

Pentru a-si asigura o evoluţie controlată si un progres autentic, cu costuri umane si materiale minime, societatea trebuie să-si regândească oferta educaţională. Acest lucru trebuie realizat în baza a două premise obiective: ritmurile superaccelerate ale schimbării contemporane si rezerva de creativitate existentă ca potenţial uman si insuficient valorificată.

În felul acesta, educaţia tradiţională, devenită insuficientă pentru că asigura doar menţinerea prin reproducerea unor roluri sociale bine încadrate

în structura de personalitate, se vatransforma într-un proces de descătusare a unor energii si forţe psihice nebănuite – creativitatea si aptitudinile – precum si de formare a unor pârghii valoric-orientative de maximă importanţă:

-motivaţia intrinsecă
-interesele
-aptitudinile

Capătă certitudine ideea că „scoala de azi are menirea de a iesi (mult mai mult decât până acum) în întâmpinarea cerinţelor de mâine; aceea de a pregăti generaţia tânără pentru trecerea de la era consumului la era creaţiei" .

În felul acesta, accentul în efortul educaţional trebuie să se mute pe un repertoriu amplu de operaţie, procese, deprinderi, pe gândire divergentă si imaginaţie, pe învăţarea creativă, aptă să conducă la soluţionarea unor probleme inedite, în baza nu a unor soluţii prestabilite ci a unei acluziţii funcţionale fundamentale: deprinderea de a fi creativ. Rezultatul îl reprezintă formarea personalităţii proactive înzestrată cu largi capacităţi proiective anticipative si rezolutive ce au drept suport psihologic libera iniţiativă si încrederea în sine.

Educatorii sunt din ce în ce mai convinsi că educaţia la timpul viitor nu mai poate fi concepută în afara unui efort dinspre modelarea creativităţii.

Dacă educarea creativităţii conduce la „operativitatea general creativă si tehnici intelectual-atitudinale" destul de elastice înseamnă că ideal ar fi ca procesul de educare a creativităţii să includă o restructurare a predării tuturor disciplinelor la care să se adauge cel puţin un curs special de educare a creativităţii în învăţământul preuniversitar si unul în cel universitar. În această structură s-ar putea asigura identificarea si dezvoltarea potenţialului de creativitate în mod constant si continuu si s-ar putea ajunge, către finalul scolarităţii, pe de o parte, la dezvoltarea cercetivităţii specifice si pe de altă parte, la închegarea unei personalităţi creative în adevăratul sens al termenului.

Elementele principale care atestă creativitatea sunt: flexibilitatea, originalitatea, fluenţa si imaginaţia.

În urma unor cerccetări de psihologie îndelungate, s-a ajuns la concluzia că nu există copil dezvoltat normal intelectual să nu posede un anume potenţial creativ si că aceste capacităţi pot fi restructurate funcţional sau optimizate prin influenţe educaţionale adecvate.

Ca principiu general, formarea si dezvoltarea creativităţii necesită parcurgerea drumului de la simplu la complex, metode active (problemati-zarea, descoperirea), cunoasterea temeinică a posibilităţilor intelectuale, volitive si morale ale elevilor, a supleţei sistemului lor nervos, precum si

activităţi de înlăturare a factorilor care pot frâna, dezvolta creativităţi (timiditatea, teama de a nu gresi, descurajarea, lipsa perseverenţei).

Procesul de învăţământ are ca obiectiv prioritar educarea creativităţii, având în vedere că premisele comportamentului creativ, deprinderile creative, precum si stilul de muncă creativ se formează în scoală, de la vârste mici, sub influenţa factorilor educativi. La copiii mici procesul creativ este o unitate dinamică ce se caracterizează mai degrabă prin spontaneitate si intuiţie decât printr-o serie de tehnici logice si rezolvarea problemelor.

Dinamica dezvoltării potenţialului creativ la copiii mici este marcată în prima copilărie de o fantezie necontrolată, care compensează slăbiciunea componenţei raţionale.

Spontaneitatea este acum factor activ în comportamentul copilului înainte ca memoria si inteligenţa să dezvolte la el noi metode de orientare.

În procesul educaţiei, vine un moment când inteligenţa si memoria progresează, în timp ce spontaneitatea devine treptat supusă. Se dezvoltă operaţiile mintale si capacitatea logică, copilul înţelege mai bine realitatea obiectivă si atunci naivitatea fanteziei înregistrează o scădere bruscă.

În urma acumulărilor cantitative si calitative în planul operaţiilor mintale si al dezvoltării gândirii logice se înregistrează o nouă crestere a potenţialului creativ al elevilor caracterizat prin: dezvoltarea spiritului de observaţie si în mod progresiv a celor mai complexe capacităţi aptitudinale ale gândirii si imaginaţiei creatoare; dezvoltarea atitudinilor de ordin caracterial – curiozitatea, interesul pentru nou, pentru „altceva", just orientate, îl vor ajuta pe elevul mic, reevaluarea, restructurarea experienţei, bagajului de informaţii ce îl posedă, îl vor face capabil de acţiuni creatoare.

Dată fiind recunoasterea necesităţii ca scoala să acţioneze în sensul cultivării si dezvoltării potenţialului creativ al elevilor, s-a ajuns la concluzia că, fără să se opună învăţării scolare clasice, ea trebuie să promoveze un nou mod de învăţare, învăţarea creativă, adică cea care pune accent pe învăţarea prin cercetare – descoperire, pe învăţarea prin efort propriu –independent sau dirijat.

Tipuri de blocaje ale creativităţii:

1. Blocaje de tip emoţiona l(teama de a nu comite o greseală, de a nu părea extravagant; teama de a risca să fii un „pionier", de a fi în minoritate etc)
2. Blocaje de ordin cultural(dorinţa de a se conforma modelelor sociale, dorinţa de apartenenţă; „conformism" la idei vechi, ca si la cele noi etc)
3. Blocaje de ordin perceptiv(incapacitatea de a se interoga asupra evidentului;o incapacitatea de a distinge între cauză si efect;de a defini a problemă sau refuzul de a sesiza etc). Mediul scolar deţine recordul în privinţa unor

practici contraindicate pentru dezvoltarea creativităţii si activismului elevului în învăţare:

• transmiterea, în permanenţă, a cunostinţelor „de-a gata" construite

• lipsa de flexibilitate si de toleranţă faţă de răspunsurile personale ele elevilor,

• îngrădirea dorinţei de a efectua desene nesupuse canoanelor;

• descurajarea ideilor proprii ale elevului si a nonconformismului;

• hipercriticismul si sarcasmul cadrului didactic;

• lipsa de entuziasm si comoditatea profesorului, implicarea activă a elevului însarcină solicitând si din partea profesorului efort de participare si de cooperare;

• directivismul, dogmatismul si rigiditatea stilului de predare;

• preţuirea memoriei brute si a reproducerii contextuale;

• uniformizarea si lipsa tratării diferenţiate;

• accentul pe cantitate si nu pe calitate în furnizarea si reproducerea cunostinţelor din partea elevului;

• interese reduse din partea educatorului, în a stimula creativitatea elevilor pentrua evita abaterea de la proiectul de lecţie presabilit;

• evitarea folosirii metodelor interactive de stimulare a creativităţii pentru a nu crea „dezordine" în clasă

Activităţile propuse elevilor în scopul sporirii gradului de implicare activă si creativă în scoală, trebuie să asigure:

1. Stimularea gândirii productive, a gândirii critice, a gândirii divergente si laterale;

2. Libertatea de exprimare a cunostinţelor, a gândurilor, a faptelor. În acest sens apar ca adecvate activităţile care cer spontaneitate si contribuie la dezvoltareaindependenţei în gândire si acţiune;

3. Utilizarea talentelor si a capacităţilor specifice fiecarui individ în parte;

4. Incitarea interesului către nou, necunoscut si oferirea satisfacţiei găsirii soluţieidupă depunerea unui efort de căutare de către elev;

5. Exersarea capacităţilor de cercetare, de căutare de idei, de informaţii, deposibilităţi de transfer de sensuri, de criterii de clasificare;

6. Dezvoltarea capacităţii de organizare de materiale, de idei prin întocmirea deportofolii asupra activităţii proprii, de colecţii de cuvinte, de obiecte, decontraste;

7. Organizarea de discuţii pe anumite teme, iniţierea de jocuri, de excursii;

8. Educarea capacităţii de a privi altfel lucrurile, de a-si pune întrebări neobisnuite despre lucruri obisnuite.

Pentru a stimula activismul si creativitatea elevului, profesorul însusi trebuie să fie un tip creativ si activ, să manifeste un comportament si o atitudine pozitivă în acest sens. Instruirea interactivă si creativă redimensionează rolurile si ipostazele cadrului didactic.

BIBLIOGRAFIE

Ligia Sarivan, Iulian Leahu, Mihaela Singer, Daniela Stoicescu, AdrianaŢepelea . *Predarea interactivă centrată pe elev*. Bucuresti: Ministerul

Educaţiei si Cercetării – Unitatea de Management a Proiectului pentruÎnvăţământul Rural, 2005

Mihaela Roco. Creativitate si inteligenţă emoţională. Iasi: Polirom, 2004

Educaţie pentru schimbare si creativitate, Venera – Mihaela Cojocariu, Ed. Didactică si Pedagogică, Bucuresti, Psihopedagogie, Ed. Polirom 1998

CREATIVITATE ŞI ORIGINALITATE DIDACTICĂ REDATĂ PRIN PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ "ÎN LUMEA POVEȘTILOR CU ANIMALE!"

Câmpan Gabriela Adriana
Grădiniţa cu Program Prelungit "Trenu**leţul Veseliei" Cluj Napoca**

Grupa: Mare "Furnicuțe"
Tema anuală de studiu:"Cum este/a fost şi va fi aici pe pământ?"
Tema săptămânii:"Magia poveștilor"
Tema activității:**"În lumea poveștilor cu animale!"**
Tipul activității:mixt
Categorii de activităţi de învăţare: ADP+ALA1+DLC+DȘ+ALA2
Forma de realizare:activitate integrată
Scopurile activităţilor de învăţare:

Consolidarea deprinderilor de alcătui propoziții corecte din punct de vedere gramatical cu cuvântul dat, de a discrimina cuvintele din propoziție, de a reprezenta grafic propozițiile, de a despărţi corect în silabe cuvintele şi de a indica numărul de silabe din cadrul cuvântului;

Sistematizarea cunoştinţelor matematice ale copiilor cu privire la: sesizarea unor relaţii matematice referitoare la cantitate, efectuarea unor operaţii cu grupele de obiecte, recunoaşterea cifrelor în limitele 1-6 şi asocierea numărului la cantitate, compunerea și descompunerea numerelor din concentrul 1-6 ;

Educarea spiritului competitiv şi a abilităţii de a intra în relaţie cu ceilalţi, a deprinderilor de cooperare între partenerii de joc ;

Exersarea unor deprinderi de lucru cunoscute pentru realizarea unor produse simple.

Obiective operaţionale:

Activităţi de dezvoltare personală

-să exerseze deprinderile de a utiliza formule de salut şi de a răspunde adecvat acestora;

-să descrie caracteristici ale vremii specifice zilei

- să coopereze în cadrul grupului, manifestând prietenie, toleranţă şi disponibilitate;

- să respecte regulile stabilite de educatoare;

Domeniul Limbă şi Comunicare

Să alcătuiască propoziţii simple şi dezvoltate pornind de la un cuvant dat, indicând numărul de cuvinte din propoziţie;
Să reprezinte grafic propoziția și cuvintele;
Să despartă corect cuvintele în silabe, precizând din câte silabe este alcătuit cuvântul ;
Domeniul Științe
Să formeze mulţimi după un criteriu dat, indicând cifra corespunzatoare numarului de obiecte din mulţime;
Să formeze mulțimi cu „tot atâtea" elemente, prin punere în corespondență sau prin numărare
Să compare prin punere în corespondență numărul de elemente al mulțimilor.
Să asocieze numărul la cantitate și cantitatea la număr.
Să compună și să descompună numerele din concentrul 1-6.

Activităţi liber alese

Artă: - să deseneze în contur animalul de pe maieu;
-să compună în mod original și personal spațiul plastic;
- să manifeste spirit cooperant în activitatea de grup;
Bibliotecă: să traseze corect semne grafice în ceea ce privește mărimea, spațierea, direcția de la stânga la dreapta, din partea de sus în partea de jos a paginii.
Coltul căsuței:
să utilizeze corect materialele puse la dispoziţie;
să modeleze aluatul în scopul realizării fursecurilor după modelul dat;
-să respecte indicaţiile date de educatoare cu privire la modul de realizare atemei;

Jocuri și activități recreative

-să respecte regulile jocului;
- să coopereze cu partenerii de echipă;
Sarcina didactică: rezolvarea probelor matematice și din domeniul limbă și comunicare întâmpinate pe parcursul jocului didactic;
Regulile jocului : Fiecare echipă va încerca să ajungă cu pionul ei la capcana cu personajele care așteaptă să fie salvate, astfel copiii selectați prin variantele prezentate (cei care primesc coroana, mingea sau sunt desemnați de echipă) vor rezolva sarcina dată. Recompensa primită este posibilitatea de a arunca cu zarul pentru inaintarea pionului care apartine echipei pe care o reprezintă.
Elemente de joc:aplauze, surpriza, inchisul și deschisul ochilor, întrecerea, recompensele.
Strategii didactice:

a.)**Metode şi procedee**:călătorie misterioasă, jocul didactic, conversaţia, explicaţia, problematizarea, demonstraţia, exerciţiul, ghicitorile;

b.)**Mijloace didactice:**calendarul naturii, panoul de prezență, buline colorate, creioane colorate, maieuri, aluat, coronite, jocul „Salvează personajele din povești”, zar, bileţele cu sarcini, imagini, jetoane, tabla magnetică, fişe de lucru, jucării;

c.)**Forme de organizare**: frontal, în grupuri mici, individual;

SCENARIUL ZILEI

1. Momentul organizatoric

Se creează condiţile psiho-pedagogice necesare desfăşurării activităţii în bune condiţii: pregătirea materialelor didactice; aerisirea sălii de grupă; aşezarea ordonată a copiilor pe pernuțele așezate în semicerc.

2. Întâlnirea de dimineaţa

Întâlnirea de dimineaţă începe cu **salutul** educatoarea se adresează mai întâi tuturor copiilor: “Bună dimineaţa dragi copii, mă bucur să sunteţi aici!”, apoi copilului din dreapta: “Bună dimineaţa, Diana!” Salutul se propagă în cerc de la dreapta la stânga. În timpul salutului se foloseşte un ton cald, prietenos, copii adresându-se pe nume unul altuia.

După ce s-au salutat se face **prezenţa**. Când îşi aude numele, fiecare copil spune „prezent” şi îţi pune fotografia la panoul de prezenţă. Se completează apoi **calendarul naturii**. Educatoarea stabileşte împreună cu copiii data, ziua şi vremea. **Împărtăşirea** se realizează sub forma unui joc care se numeşte „Daca aș întâlni un peștișor auriu”. Copiii inchid ochișorii și se gândesc la o dorință, timp în care educatoarea va pune în fața unui copil peștișorul auriu. Copilul care are peștișorul le va spune celorlalți dorința sa. A**ctivitatea de grup**se va realiza prin intermediul jocului „Bagheta fermecată”. Copiii dau din mână în mână bagheta pâna în momentul în care educatoarea bate din palme, copilul la care a ajuns bagheta în acel moment va alege o bulină colorată(roșie, galbenă sau albastră) din coșulet. Repetăm până când fiecare copil va avea cate o bulină, formând astfel 3 grupe.

3. Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Noutatea zilei Educatoarea le povestește copiilor faptul că bagheta fermectă are puterea de a-i duce într-o lume minunată, în lumea poveștilor și îi învața formula magică :“Hocus pocus preparatus, în povești eu am intrat și totul e minunat!“

4. Anuntarea temei şi a obiectivelor activității

Educatoarea le propune copiilor să călătorească în lumea poveștilor. Acolo vor găsi locuri misterioase în care vor avea de rezolvat unele sarcini cum ar fi să scrie semne grafice, să facă fursecuri și să coloreze. După

realizarea acestor sarcini vor organiza un concurs pentru a ajuta două personaje din povești iar apoi se vor juca două jocuri distractive și vor manca fursecurile facute.

5. Dirijarea învățării și obținerea performanței

Activități didactice alese

Pentru a putea intra în lumea magică a poveștilor educatoarea, împreună cu copiii fac o vrajă rostind formula magică "Hocus pocus preparatus " In timp ce rostesc formula magică fiecare grupă de copii (cei cu buline rosii, galbene si albastre) se vor deplasa in directia indicată de săgetile colorate, ghidându-se după culoarea bulinuţei pe care o au și ajungând astfel în cele trei locuri misterioase (centrele), unde îşi vor desfăşura activitatea. Apoi, după ce le-au găsit, rezolvă sarcinile primite. Educatoarea este singura persoană care cunoaşte toate locurile misterioase din "Lumea poveștilor".

La sectorul Artă "Personaje din povești" copiii colorează personajul din poveste inscripționat pe maieu.

La sectorul Bibliotecă "Coroana fermecată" sarcina copiilor este de a decora coroana cu forme grafice (linia orizontală, verticală, punctul și cercul).

La Colțul Căsuței "Fursecuri minunate" copiii trebuie să modeleze aluatul realizând fursecuri după modelul dat.

După finalizarea sarcinilor de la centre, se vizitează lucrarile expuse la centrul tematic și se fac aprecierile cuvenite, iar prin tranziția "Lanțul fermecat" se parasește sala de grupă.

Activități pe domenii experiențiale: DLC+DȘ

După vizitarea celor trei locuri misterioase, educatoarea le propune copiilor să pornească într-o altă călătorie într-un loc știut numai de ea. Acolo ei găsesc două personaje din povești : Ursul păcălit de vulpe și Peștișorul auriu capturați de o vrăjitoare rea . Pentru a-i salva, copiii se vor juca un joc numit "Salvează personajele din povești!" . Copiii sunt împărţiţi în două grupe în funcție de personajul pe care l-au desenat pe maieul pe care-l poartă, grupa peștișorilor şi grupa ursuleților. Li se explică apoi regulile jocului. Fiecare echipă are câte un pion care va trebui mutat de pe o bulinuţă albastră pe alta. Dacă pionul ajunge pe o bulinuţă roşie, educatoarea le va explica ce au de facut deoarece pe traseul până la locul unde sunt închise personajele îndrăgite, copiii vor avea de trecut unele obstacole sau vor fi ajutați să treacă mai repede peste câteva buline . Pentru a înainta cu pionul fiecare membru al echipei va trebui să rezolve o sarcină din cele trei variante ale jocului. Dacă sarcină este rezolvată corect copilul va rostogoli uncub care are pe fete numerele 1 și 2 şi va înainta atâtea căsuţe câte arăta numărul de pe faţa de sus a cubului. Dacă răspunsul este greşit, pionul ramâne pe loc.

După ce toţi copii au înţeles regulile jocului, se va face o scurtă reactualizare a cunoștințelor, se va desfăşura jocul de probă iar apoi concursul propriu-zis.

Varianta 1. ”Găsește greșeala”

Educatoarea va pune o planșă in fata unei echipe în timp ce copiii din echipa respectivă vor avea ochii închiși, la semnalul educatoarei aceștia vor încerca sa gasească greșeala ilustrată în planșa respectivă. După soluționarea problemei un reprezentant al grupei va arunca cu zarul pentru înaintarea pionului. Se repetă varianta de două ori cu fiecare echipă.

Varianta 2. ”Rece... . cald... ”

Un copil cu puteri magice primite de la coroana fermecată va urma un traseu, ghidat de culoarea bulinelor si cuvintele rece, cald, pt gasirea unei sarcini. După rezolvarea acesteia se va urma regula aruncării cu zarul.

Varianta 3. ” Bolul cu surprize!”

Copiii care vor prinde mingea vor extrage cate un bilețel din bolul cu surprize si vor rezolva cerintele scrise, acestea având un grad mai mare de dificultate. Se repetă varianta pana cand una dintre echipe ajunge la cele două personaje.

6. Asigurarea retenției și a transferului

La finalul traseului echipa care ajunge prima la personaje va avea de trecut încă un obstacol . Lângă capcana în care acestea sunt prinse, gasesc un bileţel care va fi citit de educatoare. Ei află că pentru a deschide capcana trebuie să rezolve exercitiile de pe niste fise de lucru care sunt ascunse in “Lumea Povestilor”. Pentru a descoperi fisele de lucru un copil va trebui să urmeze indicatiile de pe bilet (“Mergi 3 pasi inainte, 2 la stânga……”). După ce găseste fişele copilul le imparte membrilor echipei. El constată însă că are mai multe fişe decât sunt membrii echipei si de aceea el ii roagă pe ceilalţi copii să-i ajute. După ce rezolvă sarcinile cele două personaje sunt salvate și drept recompensă îi vor învăța două jocuri.

Jocuri şi activităţi recreative

În prima parte a jocurilor şi activităţilor recreative copiii se vor juca un joc numit ”Împăratul scaunelelor”. În cadrul acestui joc copiii vor sta în cerc pe scăunele având coronitele realizate pe cap, un copil nu va avea loc, în cautarea unui loc acesta va adresa unui copil care stă pe scăunel intrebarea : ”Îti place locul pe care stai?”, daca raspunsul este ”Nu”, toti copiii se vor ridica și vor schimba locul, copilul care s-a mișcat cel mai încet va rămâne fară scaun. Daca raspunsul este ”Da” se va pune o intrebare despre tema zilei după care se va repeta prima întrebare iar raspunsul trebuie sa fie obligatoriu ”Nu” . Se va repeta jocul de 5, 6 ori.

În a doua parte a jocurilor şi activităţilor recreative copiii se vor juca jocul învățat de urs ”Micii pescari”. Copiii sunt împărţiţi în două echipe, egale ca număr, aşezate în formaţie de coloană înapoia liniei de plecare. Ficare echipă are un coșuleț în care va trebui să adune jucării. Înaintea echipelorse pun în două locuri jucării care reprezintă animale acvatice. La comanda de începere a jocului dată de educatoare, primii din fiecare echipă pornesc în alergare şi iau o jucărie pe care o așează în coșuleț. La întoarcere aleargă către primul coechipier din coloană, căruia îi predă coșulețul ş. a. m. d. Câştigă echipa care termină prima de ”pescuit toate animalele”. Animalele pescuite vor fi aranjate la centrul tematic.

7. Încheierea activității. Aprecieri finale

La finalul activităţii integrate se vor face aprecieri privind implicarea copiilor în activităţile propuse şi se vor împărţi fursecurile realizate.

Pe tot parcursul activității, educatoarea va observa comportamentul copiiilor și gradul de implicare în activități, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructivși va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiiilor.

BIBLIOGRAFIE:

MECT. (2008) . Curriculum pentru învăţământul preşcolar (3-6/7 ani);

MECT. (2008). (Revista învăţământului preşcolar (3-4 2008), Ed. C. N. I. „Coresi” S. A., Bucureşti.

M. E. C. (2005). “Programa activitatilor instructive-educative in gradinita de copii si Legislatie si documente reglatoare”, Ed. V&I Integral, Bucuresti.

Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., 2002, Metode interactive de grup - ghid metodic- 60 de metode şi 200 de aplicaţii practice pentru învăţământul preşcolar, Craiova, Editura Arves;

Culea, L., Sesovici, A., Grama, F., Pletea, M., Ionescu, D., Anghel, N., 2008, *Activitatea integrată din grădiniţă, Ghid pentru cadrele didactice din învăţământul preuniversitar,* Bucureşti: Editura Didactica Publishing House;

Glava, A., Pocol, M., Tătaru L., 2009, Educaţia timpurie. Ghid metodologic pentru aplicarea curriculumului şcolar, Pitești: Editura Paralela 45.

Tătaru L., 2014, *Piramida cunoașterii*, Cluj Napoca, Editura Diamant

STIMULAREA CREATIVITĂŢII LA PREŞCOLARI PRIN ACTIVITĂŢILE PRACTICE

Prof. Mihály Enikő
Grădinița cu program prelungit "Neghiniță" Cluj-Napoca

Atât în prezent cât şi în viitor, oamenii, indiferent unde trăiesc, se confruntă cu schimbări socio-politice, ecologice, ştiinţifice, tehnologice a căror depăşire presupune un grad înalt de creativitate. Epoca contemporană, frământată de adânci prefaceri rapide în direcţia unui progres iminent, aduce ceva nou: conştientizarea necesităţii dezvoltării creativităţii şi întreprinderea unor acţiuni concrete în acest sens.

Preşcolaritatea reprezintă vârsta la care este imperios necesară stimularea potenţialului creator al copiilor, de la acestă vârstă trebuie cultivate originalitatea, perseverenţa, interesele cognitive, dar şi cele artistice.

De aceea este atât de importantă stimularea creativităţii, pentru ca în fiecare situaţie dificilă, copilul să fie capabil să găsească cel puţin o ieşire, o rezolvare alternativă şi astfel să poată alege ce este mai bun. Efectele benefice se vor reflecta în flexibilitatea cu care copilul se va adapta la situaţii noi, în originalitatea cu care va găsi soluţii la problemele pe care le întâmpină.

Activităţile practice oferă copilului multiple căi de exprimare a sinelui, a trăirilor şi impresiilor puternice provocate de realitatea înconjurătoare. Este propice activismul-participativ al copiilor, ca şi fantezia, exprimarea liberă, producţiile originale, imaginaţia bogată exprimată prin lucrări originale.

Etape de pregătire a activităţilor practice:

Etapa I- etape de pregătire a activităţilor practice în care copiii participă direct la strângerea materialelor din natură în cadrul unor activităţi şi plimbări. Copiii au adunat frunze de diferite forme, culori şi mărimi, castane, conuri de brad, ghindă, crenguţe uscate, pietre, etc. Analizând frunzele castanului şi-au imaginat că ar semăna cu palma unei mâini cu degetele răsfirate, cu creasta cocoşului din " Punguţa cu doi bani", cu rochiţa păpuşii. Castanele în învelişul lor ţepos ar putea fi buzdugane pentru zmei, arici, etc.

*Etapa a II- a*este etapa în care am efectuat intuirea materialului confecţionat de către copii prin manipulare, pentru antrenarea analizatorilor

şi formarea reprezentărilor prin jocuri senzoriale. Primul mijloc prin care copilul descoperă lumea îl constituie organele de simţ. El vede, apucă, miroase, gustă. Astfel acumulează experienţă, iar cunoaşterea reală a materialelor din natură e condiţionată de claritatea şi precizia senzaţiilor şi percepţiilor.

*Etapa a III- a*constă în perfecţionarea deprinderilor practice şi stimularea potenţialului creativ al copiilor. Valorificând castane, ghindă, nuci, frunze uscate, seminţe, sâmburi, pene, pietricele, etc. copiii au confecţionat în manieră proprie multe obiecte.

*Etapa a IV- a*constă în efectuarea de către copii a unor lucrări în grup. Activitatea pe bază de cooperare, constituie un mod de învăţare cu deosebite valenţe educative în ceea ce priveşte creativitatea. Copiii descoperă o nouă experienţă relaţionând în grupuri de învăţare activă, aceea de a studia, investiga şi căpăta încredere în capacităţile individuale şi ale grupului. În această etapă accentul se pune pe realizarea creativă a temelor date, copiii având libertatea alegerii materialelor şi a tehnicilor de realizare. Ei pot reda într-un mod cu totul original teme cum ar fi: "Coş cu ghiocei", "Copacul înflorit", "Vaza cu tufănele", "Tablou de primăvară (vară, toamnă, iarnă)", etc.

Etapa constatativă a cercetării

Etapa experimentală/constatativă, a avut rolul de a stabili nivelul existent în momentul iniţierii experimentului psihopedagogic, atât la eşantionul experimental, cât şi la cel de control.

Testul iniţial pentru grupa experimentală:

Pentru identificarea potenţialului creativ, la începutul anului şcolar a fost aplicat un test iniţial (cu durata de 25 de minute) în care s-a dat fiecărui copil o hârtie colorată roz, albastră, roşie, verde (la alegere) din care să realizeze o felicitare. Obiectivul vizat a fost determinarea capacităţii de a combina elemente decorative în realizarea unui produs final (felicitare). Fiecare copil a avut posibilitatea să-şi aleagă elemente decorative decupate (10 forme de diverse culori) pentru a le lipi. La testul iniţial şi la testul final am evaluat produsele după indicatorii următori:

- *fluenţa (fluiditatea)* (1-3 p.) - numărul de culorişi numărul de modele folosite; indicele de fluiditateeste dat de numărul total al întrebuinţărilor;
- *flexibilitatea* (1-3 p.) - capacitatea de a modificaşi de a restructura eficient demersul gândirii însituaţii noi, de a găsi soluţii cât mai variate de rezolvare a problemelor, indicele de flexibilitate este dat de numărul total de categorii diferite în care se pot include rezolvările;
- *originalitatea* (1-3 p.) - capacitatea de a emite idei noi, soluţii ingenioase, neconvenţionale, neobişnuite; indicele de originalitate este dat de raritatea statistică a rezolvării;
- *noutatea* (1-3 p.) - ineditul lucrării în termeni de procese, tehnici, concepte;

capacitatea operei de aservi ca model sau punct de plecare în elaborarea altor lucrări creative; criteriul transformaţional presupune schimbarea radicală a modului de abordare;
- *elaborarea* (1-3 p.) - capacitatea de a planifica o activitateţinând cont de cât mai multe detalii, de aanticipa rezultatul final, de a dezvolta şi finaliza o idee; gradul până la care lucrarea e bine construită (execuţie/rapiditate /corectitudine);
- *sinteza lucrării* (1-3 p.) - calitatea lucrării de a combina elemente diferite într-un întreg coerent;atractivitatea, complexitatea, eleganţa, expresivitatea, caracterul integral aspect; indicele de elaborare reprezintă numărul de detalii care completează şi nuanţează răspunsul, produsul final;
- *redefinirea* sau *restructurarea* (1-3 p.) - abilitatea de a folosi într-o manierănouă, neobişnuită, unobiect sau o parte a acestuia; combinarea obiectelor pentru îndeplinirea unei funcţiuni.
- *soluţia* (1-3 p.) - gradul în care lucrarea răspunde unei situaţii problematice; caracterul adecvat, logica, utilitatea şi valoarea lucrării.

Tema activităţii: "Felicitare pentru prietenul meu" – testul iniţial

Sarcina de lucru: copiii au primit materiale variate din care au ales, şi-au creat propriile modele. Nu s-a impus realizarea unui anumit model, au aplicat anumite tehnici de lucru, care nu au fost demonstrate de educatoare, ci le-au descoperit singuri La proba iniţială, copiii au realizat câte o felicitare. La testul inţial nu s-a evaluat flexibilitatea deoarece copiii au creat un singur model.

Fluenţa a fost notată astfel: 1 punct pentru 1-2 culori şi 1-2 modele, 2 puncte pentru 3-5 culori şi 3-5 modele, 3 puncte peste 5 culori şi 5 modele. Deoarece copiii au decorat cu modele aproape identice, majoritatea a obţinut 2 puncte pentru *originalitate*.

La *noutate* s-a acordat numai câte 1 punct, maxim 2 puncte, deoarece niciun copil nu a aplicat elemente decorative şi pe partea interioară a felicitării.

La *elaborare* au primit min. 2 puncte cei care au lipit corect şi nu au murdărit lucrarea. Pentru coerenţa lucrării, atractivitate, complexitate, aspect, majoritatea copiilor au primit numai 1 punct, deoarece nu au aplicat elementele într-un mod sistematic. Numai 3 copii au realizat compoziţii cu elemente de simetrie (K. R. ; B. M. şi G. T.). Pe baza punctajului total copiii au fost grupaţi în trei categorii de creativitate: creativitate mare, medie şi mică;

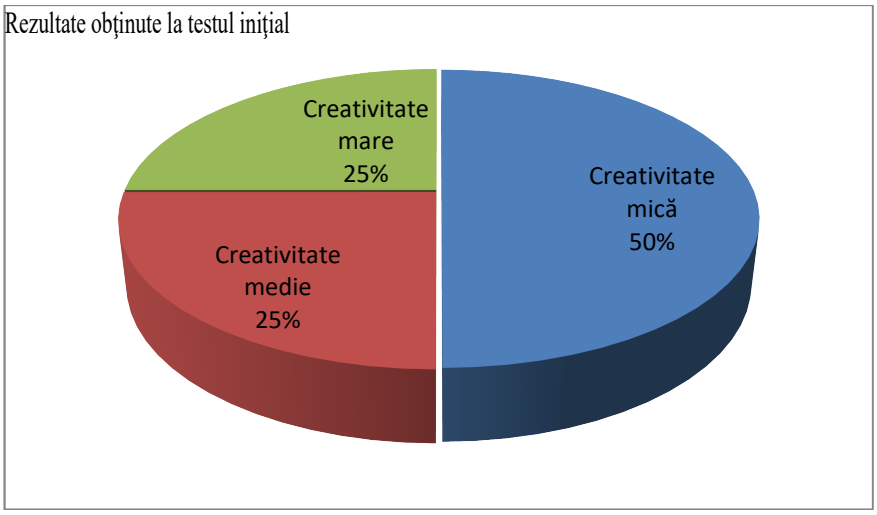

Pentru dezvoltarea creativităţii, copiii au fost implicaţi în nouă *situaţii de învăţare*, au realizat compoziţii prin decorare; compoziţii prin tehnici de rupere, tăiere, mototolire, lipire; compozi ţii realizate din paste făinoase, compoziţii realizate prin aplicaţii pe cutii de ciocolată şi de brânză topită.

Tema nr. 1: "Floricele pe câmp"

Sarcina de lucru: mototolirea, ruperea hârtiei creponate în bucăţi mici şi lipirea pe cartonul verde.

Tema nr. 2: "Căpşuna"

Sarcina de lucru: se dă copiilor două contururi de căpşună, gata decupate. Unul este din carton şi altul din hârtie creponată roşie. Pe conturul din hârtie creponată se întinde aracetul şi se lipeşte un şerveţel mototolit. Se întoarce cu faţa în sus şi se lipeşte peste conturul de carton, apăsând pe margini până se lipeşte. Astfel căpşuna va ieşi umflată. La final se decupează codiţa din hârtie glasată verde şi se lipeşte.

Tema nr. 3: "Acvariul cu peştişorii"

Sarcina de lucru: peştişorii: se trasează conturul corpului pe hârtie glasată roşie, albastră, verde, mov, galbenă şi se decupează după contur. Pe spate se întinde aracetul şi se lipeşte şerveţel mototolit. Se întoarce cu faţa în sus şi se lipeşte pe foaia de lucru, apăsându-se pe margini până se lipeşte. Peste corpul peştişorilor se pot lipi bobiţe colorate din hârtie glasată colorată, obţinute cu perforatorul. Acvariul: este desenat în formă pătrată, iar în interior se pot desena plante.

Tema nr. 4: "Mărul sau para"

Sarcina de lucru: se dă copiilor conturul mărului. Ei vor trebui să rupă hârtie glasată roşie şi să lipească bucăţelele, umplând conturul mărului sau al perei după

metoda mozaic. La fel vor lipi şi frunza cu hârtie glasată verde şi codiţe cu hârtie glasată neagră. Pe spate se întinde aracetul şi apoi se lipeşte unul – două şerveţele mototolite, care urmăresc contorul mărului şi al frunzei. Se întoarce cu faţa în sus şi se lipeşte pe foaia de lucru. Mărul sau para vor ieşi umflat.

Tema nr. 5: "Fructiera"

Sarcina de lucru: Fructiera: se trasează un contur de fructieră pe hârtie glasată albastră. Aceasta se va lipi pe foaia de lucru.

Fructele: fructele se vor confecţiona după oricare din metodele întâlnite: mototolire, umflare, rupere. Fructele confecţionate se vor lipi direct peste fructieră.

Tema nr. 6: " Crizantema"

Sarcina de lucru: Floarea: Se aşează pe foaie sămânţa de dovleac în formă de floare; frunza se decupează după contur din hârtie glasată verde; codiţa se confecţionează din hârtie creponată verde;

Confecţionare: Se lipesc seminţele de dovleac, Se lipeşte codiţa, De o parte şi de alta a codiţei se lipesc frunzele, Seminţele de dovleac sunt vopsite după preferinţă.

Tema nr. 7: "Decorăm tava"

Sarcina de lucru: lipirea unor elemente pe toată suprafaţa farfuriei, după un model dat sau în combinaţii originale create de copii.

Tema nr. 8: "Cutia de bijuterii"

Sarcina de lucru: se dă cu aracet capacul cutiei, se lipesc pastele colorate obţinându-se modelel dorite, se alege modelul dorit, după care se colorează cu tempera, după

terminarea capacului se trece la ornarea cutiei.

Tema nr. 9: "Ornamente pentru brăduţ"-proba finală

Sarcina de lucru: copiii decupează bradul după contur, aleg după gustul estetic"ornamentele de brad", le aşează ornamentele pe brad şi le lipesc după preferinţă.

Experimentul pedagogic

La eşantionul experimental, s-a pus accent pe utilizarea metodelor şi tehnicilor de stimulare a creativităţii şi promovarea învăţării interactive. S-a încercat ca fiecare metodă implementată să fie făcută transparentă, să i se prezinte esenţa, valenţele, variantele şi denumirea, pentru ca în acest fel copilul să îi poată descoperi utilitatea şi în alte situaţii, atunci când experienţa de învăţare o cere, crearea unui mediu şcolar propice dezvoltării creativităţii şi, nu în ultimul rând, a fost apreciat efortul fiecărui copil sau grupă, realizând evaluarea muncii acestora într-un mod deschis, dialogat.

Etapa de control – testul final

Etapa experimentală a cercetării a constat în administrarea unei probe de evaluare finală, identică pentru cele două grupe: experimentală şi de control. Am comparat rezultatele obţinute la aceste probe cu cele obţinute la probele de evaluare iniţială. Aprecierea s-a făcut prin calificative, pentru fiecare item s-a totalizat numărul fiecărui calificativ. Tema activităţii: "Felicitare pentru Moş Nicolae"- proba finală

Fluenţa a fost notată astfel: 1 punct pentru 1-2 elemente decorative, 2 puncte pentru 3-5 elemente decorative, 3 puncte peste 5 elemente decorative.

*Noutate*a– majoritatea copiilor a decorat şi partea cealaltă a lucrării

Pentru *originalitate* opt copii au primit câte 3 puncte, deoarece au fost diferite între ele. Pentru noutate opt copii au primit 3 puncte, pentru că au folosit tehnici diferite de proba iniţială, au avut idei noi. (de exemplu suprapunere)

La *elaborare* au primit 3 puncte cei care au planificat lucrarea, prima dată au aşezat modelele şi pe urmă au început să le lipească, au realizat în timpul acordat şi au lipit corect, nu au murdărit lucrarea.

La *sinteza* lucrării au primit 1 punct pentru atractivitate, expresivitate, aspect, 1 punct puncte
pentru existenţa unor elemente de simetrie, 1 punct pentru compoziţie cu structură aleatoare;

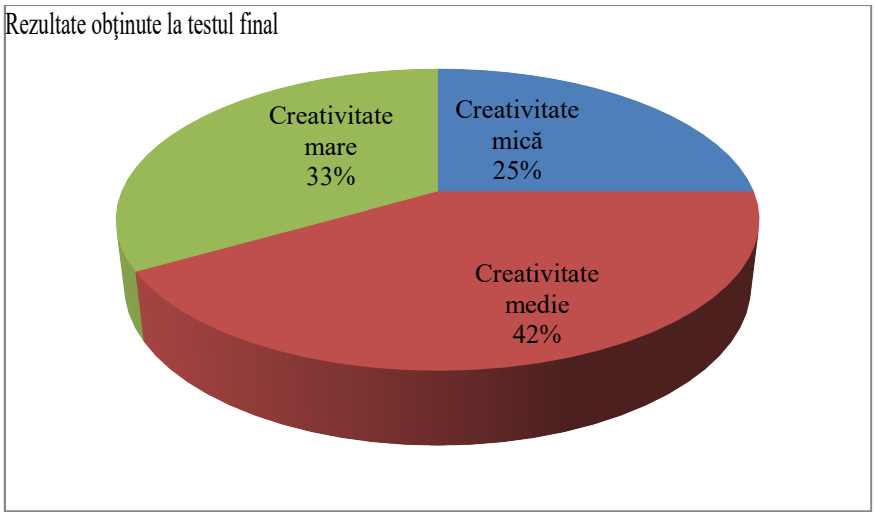

Analiza şi interpretarea rezultatelor

Analiza şi interpretarea rezultatelor obţinute indică o tendinţă pozitivă de ameliorare a rezultatelor şcolare ale copiilor, în favoarea grupei experimentale.

Rezultate *comparative* la proba iniţială şi la proba finală:

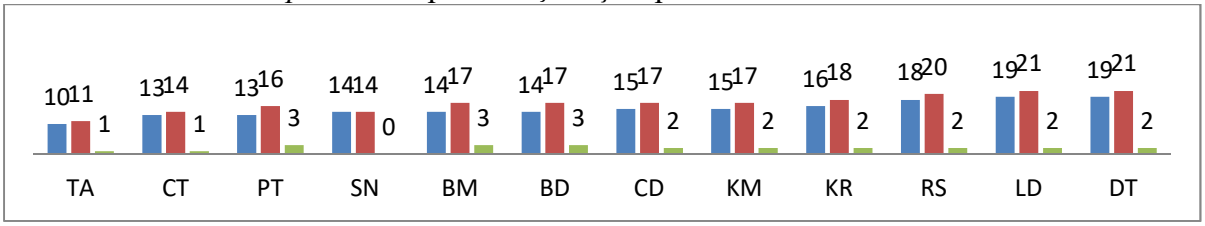

Punctajul total comparativ obţinut de copii la testul iniţiaL, la testul final şi diferenţa de punctaj

BIBLIOGRAFIE:

M ECT: Curriculum pentru învăţământul preşcolar (3-6/7 ani), 2008, Bucureşti;

Miron-Boca, Elena, *Activităţi practice în preprimar, idei, tehnici moderne şi modele de hârtie.* Editura Eurodidact, 2005, Cluj-Napoca;

Munteanu, Anca, *Incursiuni în creatologie*, Editura Augusta, 1994, Timişoara, pag. 123, 309-314;

Popescu-Niveanu P, Editura Didactică şi pedagogică, 1991, Bucureşti, pag. 52;

Voiculescu, Elisabeta. *Pedagogie preşcolară*-Educaţia XXI. Editura Aramis, 2003, Bucureşti, Pag. 113-120; 123-124.

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE, PÂRGHII ALE EDUCAȚIEI NONFORMALE

Prof. Bordianu Cristina,
Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu" Dorohoi, jud. Botoșani

În viziunea postmodernistă a educației, cunoașstereae o rezultantăa interacțiunii dintre ideile și experiențele noastre despre lume și viață. Ea trebuie să fie funcțională, pragmatică. Din acest considerent, elevului trebuie să i se ofere prilejuri de a realiza conexiuni între cunoștințele învățate la clasă și cele dobândite în afara lecțiilor și a perimetrului școlii, pe căi nonformale și informale, care trebuie să se înscrie într-o relație de complementaritate. Așa stând lucrurile, considerăm că activitățile extracurriculare sunt pârghii de realizare a educației nonformale, cu impact pozitiv asupra dezvoltării personale a elevilor noștri.

Educația nonformală desemnează un ansamblu de influențe educative structurate și organizate într-un cadru instituționalizat, dar în afara curriculumului impus. Ceea ce conferă particularitate acestei forme de educație este caracterul opțional al activităților organizate, implicarea elevilor în stabilirea a ceea ce se va învăța și se va deprinde, *curriculumul negociat* de *parteneri*, rolul estompat al profesorului, eliminarea stresului impus de catalog, atmosfera relaxantă – toate, premise pentru încurajarea inițiativei, a spiritului interogativ, critic, a creativității și a interrelaționării.

O modalitate de a realiza conexiuni între cunoștințele asimilate la orele de limba și literatura română și la cele de limbi străine și influențele externe școlii o constituie participarea la clubul de lectură, activitate cu caracter formativ, prin excelență. Rolul profesorului de limba română este esențial în proiectarea activităților circumscrise clubului, care transcend spațiul curriculei obligatorii într-o manieră plăcută, relaxantă, care să angajeze elevii în activități de punere în practică a ceea ce au învățat la clasă, dar și a ceea ce știu din experiența lor de viață, din comunitatea în care trăiesc. În plus, o astfel de activitate complementară împletește armonios funcțiile principale ale timpului liber al elevilor, așa cum au fost ele gândite de J. Dumazedier: destindere, divertisment și, în egală măsură, dezvoltare.

Inițierea la nivelul școlii noastre a Clubului de lectură „Călătorind în FANTASIA... " a permis observații pertinente cu privire la valențele formative ale activităților asupra elevilor mei. S-au creat condiții propice

pentru explorarea și valorificareaunor modalități nonformale de comunicare într-o varietate de situații, pentru dezvoltarea și interiorizarea unui sistem de valori care să orienteze elevilor atitudinile și comportamentul. De asemenea, elevii și-au dezvoltat gustul estetic, abilitățile analitice și cele argumentative, în prelungirea celor însușite la clasă, aprofundându-le, dându-le o dimensiune funcțională, pragmatică. Au exersat gândirea autonomă, reflexivă, au realizat conexiuni interdisciplinare, au dobândit cunoștințe despre alte culturi, au construit rețele transparente între concepte operaționale însușite la clasă și textele literare noi care au fost abordate. Activitățile proiectate au presupus angajarea directă a elevilor în explorarea lumilor ficționale, a conceperii unor fișe de identitate pentru personajele întâlnite, în confirmarea unor supoziții despre condiția umanăsau în desprinderea mesajului artistic. Întâlnirea nemijlocită a elevilor-cititori cu un scriitor local la una dintre activitățile clubului a constituit o experiență extrem de valoroasă pentru participanți, în condițiile în care majoritatea dintre ei nu trăiseră *pe viu* un astfel de eveniment. Au fost devoalate copiilorsecrete de laborator artistic și au fost ajutați să înțeleagă mai bine *cum se scrie,* care e *condiția scriitorului,* relația sa cu cititorii. Pe de altă parte, o temă din programa școlară, dificilă pentru elevii de clasa a V-a, precum *Raportul realitate-ficțiune*a fost aprofundată prin dialogul efervescent al acestora cu autorul unei cărți pentru copii lansate în cadrul altei întâlniri. Mai mult, copiii au păşit, imperceptibil, în spațiul valorilor comunității căreia îi aparțin și au învățat să se raporteze la acestea. Experiențele dobândite prin astfel de activități complementare educației formale au fost valorizate prin articole publicate în revista școlii *Octogon*, adevărat laborator al educației nonformale.

Concluzionând, paleta de activități extracurriculare pe care o implică un club de lectură se pliază pe principiile educației nonformale, asigurând cadru favorabil intersectării, combinării și valorificării integrate a cunoștințelor și competențelor (de comunicare, de interrelaționare și civice) elevilor, iar din această perspectivă, cadrul didactic trebuie să devină un mediator între mediul educațional formal și cel nonformal.

Prezentăm mai jos proiectul activității extracurriculare conceput cu prilejul unei lansări de carte.

PROIECT DE ACTIVITATE EDUCATIVĂ EXTRACURRICULARĂ

LANSARE DE CARTE
„CU STELE ÎN BUZUNAR”, de *Mihaela Hură*

TEMA PROIECTULUI: experienţa întâlnirii directe cu un „*meşteşugar al condeiului”*în
cadruluneilansări de carte;
Coordonator proiect, prof. limba română, Bordianu Cristina
ARGUMENT : Rolul educaţiei în spaţiul instituţionalizat e de netăgăduit. La fel de importante sunt însă, pe lângă educaţia formală, educaţia nonformală şi cea informală (ale căror graniţe sunt uneori dificil de trasat) pe care profesorul trebuie să mizeze pentru reuşita demersului didactic. De aici am pornit în demararea proiectului nostru...

Se ştie, de asemenea, că la nivel primar şi gimnazial, orizontul de cunoaştere al elevilor este restrâns, iar realul oferă experienţe limitate. Apariţia unui volum de literatură pentru copii semnat de un scriitor local este, cu atât mai mult, o oportunitate pentru elevii noştri de a explora spaţiul valorilor culturale, de a trăi *la cald* o experienţă interesantă care va stimula reacţii spontane, reflecţii asupra actului de creaţie, a elementelor de laborator artistic...

Fără îndoială, elevii vor face conexiuni cu ceea ce tocmai au învăţat, îşi vor nuanţa cunoştinţele dobândite (noţiunidespre opera literară, despreraportulrealitate – ficţiune, despretemaliterară, imaginarul poetic, despresemnificaţiatitluluiuneiopereliterare, surse de inspiraţieetc). Achiziţiile din cadrul lecţiilor de limbă şi comunicare vor căpăta astfel context şi substanţă. Mai mult, activitatea va stimula dragostea pentru lectură, apariţia de noi idei, a entuziasmului scrierii de texte proprii. Elevii se vor simţi inspiraţi să creeze. Nu o dată, întâlnirea cu un scriitor, dialogul cu acesta, o întâmplare din timpul unei întâlniri cu un scriitor au constituit tema redactării unei compoziţii la Examenul de Evaluare Naţională sau la olimpiada de profil.

Nu mai puţin valoros va fi faptul că elevii vor dezvolta în cadrul activităţii competenţe sociale, acţionând natural cu cei din jur, punând întrebări, solicitând clarificări. Aproape imperceptibil, copiii vor fi iniţiaţi în valorile şi mentalităţile comunităţii căreia îi aparţin, valorificând influenţele şi resursele educative din mediul în care se află.

Vrem să credem că, prin complementarizarea tipurilor de educaţie, vom reuşi o experienţă de succes.

SCOPUL PROIECTULUI: extinderea orizontului de învăţare al elevilor prin experienţa întâlnirii cu un scriitor, într-un cadru inedit, cel al lansării unei cărţi pentru copii.

OBIECTIVE PROPUSE:

- Să trăiască în mod nemijlocit întâlnirea cu un „*mânuitor al condeiului"*, păşind în spaţiul fascinant, inefabil al *Cuvântului făuritor de lumi*, prin creaţiile din volumul „*Cu stele în buzunar";*
- să – şi dezvolte dragostea pentru actul lecturii;
- să – şi clarifice noţiuni de teorie literară prin consultarea directă a unui artizan al cuvântului;
- să verifice corectitudinea sesizării mesajului artistic prin solicitarea unei confirmări din partea autoarei;
- să pună bazele unei relaţii afective cu scriitorul, în vederea unor alte întâlniri care să-i apropie şi mai mult pe elevi de lumea cărţii;
- să-şi dezvolte gândirea critică şi creativă;
- să-şi dezvolte competenţele de comunicare orală, închegând un dialog viu pe tema cărţii în discuţie, cu scriitoarea şi cu cei implicaţi;
- să exprime degajat opinii despre conţinutul parcurs, aducând argumente pertinente;
- să recunoască valorile comunităţii şi importanţa de a le respecta, de a le promova şi de a le spori prin participare directă, scriind ei înşişi texte.

DESCRIEREA ACTIVITĂŢII: Ideea proiectului va fi promovată după o anume strategie. La orele de comunicare, de dirigenţie etc., vor fi oportun integrate secvenţe din poezii. Elevii vor fi sfătuiţi să parcurgă conţinutul volumului, pentru a avea o viziune de ansamblu asupra tematicii cărţii. De preferat, de mai multe ori, pentru o bună înţelegere a textelor. Mai apoi, diriginţii, învăţătorii, profesorii vor prezenta volumul, atrăgând atenţia asupra identităţii autoarei, o scriitoare dorohoiancă. De asemenea, elevilor li se promite o întâlnire surpriză, în cadrul căreia li se vor dezvălui mai multe despre carte. Până atunci, ei vor avea sarcina de a aşterne pe hârtie opiniile despre conţinutul cărţii, argument sumare, titlurile care le-au plăcut cel mai mult şi, foarte important, vor trebui să formulize întrebări. În demersul lor, copiii vor fi sprijiniţi de profesori. În cadrul întâlnirii de lansare oficială, prezenţa scriitoarei va produce surpriză copiilor care, entuziasmaţi, sperăm, vor dialoga cu autoarea.

GRUP ŢINTĂ : elevii claselor III A, IV A, VA, VI A, VIII B;

REZULTATE AŞTEPTATE :

- dezvoltarea competenţelor de lectură, de comunicare orală şi scris[ă ;

- stimularea creativităţii elevilor;
- multiplicarea experienţelor care să conducă la dezvoltarea personală a elevilor;
- conştientizarea apartenenţei lor la o comunitate ale cărei valori merită respectate şi sporite prin propria implicare;

RESURSE MATERIALE : volume semnate de poeta Hură Mihaela;
RESURSE PROCEDURALE : conversaţia, lectura expresivă, dramatizarea, dezbaterea;
EVALUARE : impresiile participanţilor, articol în revista şcolii, diseminarea experienţei pozitive.

COLOBORARE GRĂDINIŢĂ-FAMILIE, CONDIŢIE DE BAZĂ ÎN REALIZAREA EFICIENTA A EDUCATIEI COPILULUI

Educatoare prof. Horváth Emese
Gradiniţa cu Program Prelungit Baciu

Învăţământul preşcolar este principalul partener educativ al familiei. Obiectul unui acord este realizarea unui parteneriat între grădiniţa şi părinţii prescolarilor, în scopul condiţiilor optime de derulare a procesului de învăţământ, prin implicarea şi responsabilizarea părinţilor în creşterea şi educarea copiilor. Grădiniţa asumând principala responsabilitate în procesul instructiv-educativ, iar părinţii se declară ca persoană responsabilă pentru educarea şi comportamentul copilului şi pentru colaborarea cu grădiniţa spre binele copilului. Totodată grădiniţa este factor educativ de importanţă majoră, deoarece:

creeaza un mediu adecvat copiilor şi îi pune în contact realizând o buna socializare a lor poate face educaţie generală adecvată vârstei, dispunând de educatoare calificate

asigură un debut bun în învăţământul preşcolar

este un mediu de ocrotire şi petrecere placută a timpului

Vârsta preşcolară poate fi numită pe drept cuvânt vârsta marilor ucenici. Unele achiziţii privind activitatea psiho-motorie şi afectivă, s-au realizat deja fără ca această evoluţie să cunoască vreo întrerupere, mersul, vorbirea, folosirea raţionamentului intuitiv, primele elemente de educaţie morală se află în plin proces de stabilizare şi perfecţionare.

Preşcolarul înregistrează progrese însemnate pe plan intelectual şi afecţi cu condiţia certă a recepţionării permanente „din afara" a unor influenţe organizate şi sistematice. Aceste influenţe formative sunt exercitate de către un complex de factori educativi a căror acţiune se interferează continu.

Acţiunea de coordonare pe care o exercită grădiniţa în cadrul relaţiilor ei cu familia-coordonare ce derivă din faptul că cea dintâi este o instituţie specializată, cu cadre pregătite, se selecţionează şi sistemul general al educaţiei preşcolarului, a influenţelor educative pozitive pe care preşcolarul le primeşte în cadrul familiei.

În prima etapă grădiniţa este considerată o instituţie închisă, care nu influenţează mediul familial şi nu se lasă influenţată de el. În acest caz contractele cu părinţii sunt rare, formale. Părinţii acceptă ideea că nu au nimic de făcut în legatură cu activitatea derulată în grădiniţă. Ei nu participa la consiliile de administraţie ale grădiniţei, formarea asociaţiilor de părinţi nu este încurajată.

În a doua etapă educatoarele încep să recunoască influenţa factorilor familiali asupra rezultatelor de învaţare ale copiilor, dar părinţii continuă să creadă că grădiniţa este autosuficienta.

Administraţia grădiniţei are tendinţa de a conserva atitudinea din etapa anterioară, contractele cu familiile copiilor fiind înca formale. Punctual încep să se dezvolte iniţiative precum: o mai bună comunicare a educatorelor cu părinţii; apar organizaţiile voluntare de părinţi; se constituie consilii de gestiune școlară în care pariciparea parinţilor are un rol minor, nedecizional.

În a treia etapa părinţii şi educatoarele descopera împrună că neâncrederea este puţin câte puţin înlocuita cu încrederea unora faţă de alţii. Relaţia cu familiile este din ce în ce mai încurajat de grădiniţă; organizaţiile de părinţi sunt acceptate şi încurajate în activitatea grădiniţei; se organizează cursuri pentru părinţi.

Din experienţa mea în aceşti ani, pe această temă am constatat că obstacolele majore întâlnite în relaţia grădiniţa-familie pot fi de ordin comportamental (atât între părinţi, cât şi la cadrele didactice, administraţie şi director).

Cum am putea dezvolta o colaborare reala între grădiniţă şi familie? Relaţia familie-grădiniţă apare justificată în măsură în care se restabileste încrederea colectivitaţii de părinţi, a comunităţii, în instituţia şcolară. Cunoaşterea famiilor din punct de vedere educaţional presupune investigaţie susţinută de lungă durată, prin toate mijloacele ce-i stau la îndemâna educatoarei: participarea părinţilor la excursii, vizite, plimbări organizate de grădiniţă, invitarea la spectacolele, serbările copiilor, lecţii deschise. De asemenea discuţiile purtate de educatoare cu părinţii în cadrul adunărilor cu părinţii, discuţiile cu grupuri de părinţi sau individuale sunt momente care prilejuiesc educaoarei o cunoaştere a familiei sub aspectul potenţialului educativ.

Alături de asigurarea cunoaşterii familiei copiilor prescolari, se înscrie o alta condiţie şi anume necesitatea stabilirii unui program comun de educaţie în grădiniţă şi în familie, fixarea unor sarcini ale educaţiei în familie care să susuţină, să întărească şi să întregeasca munca educativă din grădiniţă.

Unitatea de vederi a grădiniţei şi a familiei trebuie să fie completată de familiarizarea părinţilor cu anumite cunoştinţe pedagogice. Părinţii trebuie să cunoască cu claritate scopul educaţiei preşcolare, metode şi procedee de educaţie în familie, particularităţile de vârstă, dar mai ales cele individuale ale copilului preşcolar.

Familia trebuie convinsă că o buna educaţie în familie depinde de întreg stilul de viaţa al acesteia, iar măsurarea efectelor influenţelor educative în funcţie de timpul acordat de părinţii copiilor, este o practică gresită.

Ambianţa, climatul din familie, prin elementele sale concrete-componente, influenţează, în raport cu natura sa, personalitatea copilului.

Adevăraţii beneficiari ai acestui parteneriat sunt copiii, ei simt dragostea şi apropierea părinţilor, nu numai prin bunăvinţa şi bucuriile ce li se oferă acasă, ci şi din interesul pe care părinţii îi acorda în realizarea activităţilor din grădiniţă; copiii sunt mai siguri pe sine, sentimentul de siguranţă fiindu-le atât de necesar dezvoltării şi echilibrului interior, totodată ei trăiesc mândria de a-şi vedea părinţii în situaţii apropiate lor şi de a-i aprecia şi mai mult. Părinţii au şansa de a deveni participanţi la educaţie, prin implicarea afectivă şi prin emoţiile trăite alături de copii lor; au prilejul de a sta foarte aproape de copii, de ai întelege mai bine, au posibilitate să-i observe, să vadă cum se comportă aceştia în coletiv. Participând afectiv şi efectiv la viaţa grădiniţei, părinţii nu vor mai vedea doar funcţia socială a acesteia, de supraveghere a copiilor atunci când ei lipsesc de acasă, ci vor conştientiza că ea desfasoară un proces instructiv-educativ bine fundamentat şi organizat.

În concluzie, dezvoltarea psihica şi fizică a copilului la aceată vârstă depinde în mare măsură şi de cadrele didactice, dar şi de părinţi şi de aceea e nevoie stringentă de un parteneriat educaţional în favoarea creşterii adecvată a copiilor.

COMUNICAREA EFICIENTĂ FAMILIE-GRĂDINIȚĂ-COPIL

Prof. Brândușan Anamaria Laura
Grădinița cu program prelungit ”Bambi” Cluj-Napoca

Familia reprezintă pentru copil punctul de sprijin, suport și încredere, fiind primul contact cu lumea în care trăiește, iar primii ani de viață se dezvoltă și se formează în familie. Încă de la naștere învață prin imitație primele comportamente, interacționează cu cei din jur în timp. Familia îi oferă siguranță și este cel mai important factor educational.

Atunci când copilul mic intră în contact pentru prima dată cu mediul grădiniței reacționează prin plans, agitație, neliniște, refuz, iar părinților le este greu să se adapteze, să recunoască faptul că copilul lor a crescut și a trecut la un alt nivel. Câștigarea încrederii copilului și a părintelui este cea mai importantă pentru cadrul didactic, astfel ca părintele să devină partener al educatoarei în educarea și formarea personalității celui mic. Părinții sunt cei care își cunosc copilul, știu ce este mai bine pentru el, iar comunicarea cu cadrul didactic nu face decât să eficientizeze procesul didactic.

Încă de la debutul grădiniței părinții trebuie implicați în activități, în acomodarea copilului la grup și la cerințele acestuia. Preșcolarul nu se simte în siguranță, el se simte abandonatde către părinte; aflându-se într-un mediu nou, cu personae noi care impun anumite reguli astfel se instalează anxietatea de separare și preșcolarul devine impulsiv, plânge mult, iar acasă devine extrem de atașat de părinți. La primul contact cu grădinița copilul este nevoit să respecte regulile grupului din care face parte, să comunice cu acest grup necunoscut, să relaționeze cu cadrul didactic-persoană nefamiliară, să înteleagă și să accepte sarcini, să se adapteze la spațiul nou, la rutina zilnică și la programul grădiniței.

Cadrul didactic împreună cu părintele au rolul de a facilita acceptarea acestor schimbări, de a-l ajuta pe copil să câștige încredere și să accepte grădinița ca un loc sigur. Datorită programului grădiniței copilul are posibilitatea de a relaționa cu copii de aceeași vârstă, de a lega prietenii, dar mai ales de a-și forma un program organizat ccea ce duce în viitor la o viață ordonată.

Informarea părintelui cu privire la activitățile grădiniței este foarte importată, astfel ca el să cunoască natura activităților desfășurate și

rezultatele acestora. Prin calitățile deosebite, cadrul didactic organizează activități educative atractive și interactive, oferindu-i copilului posibilitatea de explorare a mediului, de învățare prin joc, de informare și formare. Educatoarea reprezintă un model pentru copii, tocmai de aceea comunicarea este baza relației familie-grădiniță-copil. Un cadru didactic implicat și comunicativ facilitează adaptarea copilului la noul mediu, astfel că preșcolarul acceptă mult mai ușor regulile impuse și îi recunoaște autoritatea absolută.

În ceea ce privește relația cu copiii educatoarea are multiple atribuții printre care: facilitarea și medierea învățării, proiectarea și organizarea activităților de joc, evaluarea copiilor, medierea comportamentelor copiilor și a conflinctelor apărute.

Facilitarea și medierea învățării presupune transmiterea cunoștințelor utilizând metode inedite astfel ca toți copii să recepteze informația (involuntar) și să o utilizeze practic. Copilul devine el însuși partener al cadrului didactic în procesul educativ, învață unii de la alții, intervine de câte ori are o opinie și urmărește să aprofundeze subiecte de notorietate.

Proiectarea și organizare activităților de joc- am numit-o astfel datorită faptului că activitatea de predare-învățare însăși se desfășoară cu succes prin joc. Cadrul didactic își construiește scenariul în funcție de particularițătile de vârstă și individuale ale copiilor, de interesele acestora precum și de sugestiile părinților. Prin programul de consiliere săptămânală a părinților, educatoarea are posibilitatea să intervină acolo unde părintele semnalează o problemă. În urma comunicării cu părintele se pot organiza activități care să vizeze interesele copiilor. Educatoarea stabilește scenarii zilnice care implică transmitere de cunoștințe utilizând metode interactive, jocuri și materiale inedite. Copilul este solicitat să verbalizeze, să își exprime părerea cu privire la desfășurarea activităților precum și la temele propuse a fi abordate.

Evaluarea copiilor se desfășoară zilnic, se consemnează semestrial și se aplică măsuri ameliorative unde este nevoie. Prin observația sistematică a copilului și transmiterea celor observate părintelui, cadrul didactic și părintele au posibilitatea ca împreună să intervină dacă este cazul. Dacă părintele este invitat constant să participe în calitate de observator la activități relația familie-grădiniță-copil se consolidează ceea ce duce la succes în ceea ce privește educarea și formarea personalității copilului. Consemnarea semestrială a progreselor, regreselor, stagnărilor se face în urma aplicării itemilor pentru fiecare domeniu experiențial în parte. Astfel că prin evaluarea scrisă (fișe de lucru) părintele are posibilitatea să vadă unde are copilul nevoie de ajutor și să intervină în ameliorarea acestora. Cadrul didactic își

propune măsuri ameliorative, iar împreună cu părintele, cel din urmă continuând acasă ceea ce s-a început la grădiniță, poate obține rezultate favorabile în timp mai scurt.

Cunoaștem cu toții sintagma ”acasă nu are acest comportament... acasă este foarte cuminte... etc”. Tocmai datorită acestui fapt consider că relația cu familia este foarte importantă deoarece aceștia poate chiar nu consideră comportamentul respectiv ca fiind unul neadecvat, sau într-adevăr acasă nu are acel comportament. Cauzele diferențelor comportamentale ale aceluiași copil în medii diferite sunt multiple, astfel că: este singur la părinți- nu se sesizează un comportament agresiv acasă pentru că nu are partener de joacă și deține controlul asupra tot ce îl înconjoară; comportamentul nu este sesizabil datorită neimplicării suficiente a părinților din lipsa de timp- comportamentul neadecvat neidentificat pentru că timpul petrecut efectiv cu copilul este prea scurt; ignorarea comportamentului –părintele nu dorește să accepte că copilul lui manifestă acel comportament, de obicei tipul de părinte delăsător este cel pe care nu îl interesează ce și cum face copilul, deci nu ”vede” un comportament neadecvat; lipsa socializării- se întâmplă din ce în ce mai des ca socializarea să lipsească din activitatea de bază a familiei, părinții nu au timp sau evită să participe la activități cu copii de aceeași vârstă, să interacționeze, iar datorită acestui fapt la intrarea în colectivitatea poate apărea inhibarea sau agresivitatea (cand este vorba de împărțirea unei jucării) și astfel se generează un conflict. Rolul cadrului didactic este de a sesiza mai întâi de unde pornește cel comportament, cauza ca mai apoi să informeze părintele cu privire la aceasta și împreună să intervină.

În societatea zilelor noastre este de o necesitate maximă o școală a părinților, care să fie obligatorie și care să explice părintelui că el însuși influențează într-o mare măsură comportamentul propriului copil, că timpul alocat copilului trebuie să fie de calitate, să vizeze teme de interes pentru copil și să utilizeze metode și procedee eficiente de educație. Părintele trebuie să înțeleagă rolul cadrului didactic și rolul lui ca părinte, să solicite ajutor din partea grădiniței atunci când are nevoie, să informeze educatoarea dacă copilul are probleme de comportament, probleme medicale, să se implice activ în programul desfășurat la grădiniță. Implicarea activă nu trebuie să presupună doar observare din partea părintelui, împreună cu educatoarea să pregătească materiale, să participe la activități extrașcolare, să contribuie cu materiale ajutătoare la derularea proiectelor tematice, a activităților ce necesită materiale deosebite.

O comunicare eficientă presupune acceptare, ascultare, implicare, feedback, analizare, expunerea ideilor și a părerilor, astfel cadrul didactic

împreună cu părintele conlucrează la formarea copilului conform cu ideal educațional al societății noastre.

BIBLIOGRAFIE:

Laborator metodic 1-2/2006- Supliment metodic al revistei "Învățământul primar" dedidact cadrelor didactice din învățământul preșcolar Ed. Miniped, București

Glava A., Glava C., (2002), *Introducere în pedagogia preșcolară,* Ed. Dacia, Cluj-Napoca

Anne Bacus, (2004), *Tu și copilul tău,* Ed. Teora, București

Florence Littauer, (2007), *Personalitate Plus- Ghid pentru părinți,* Business Tech International, București

INFLUENȚA MEDIULUI FAMILIAR ASUPRA MOTIVAȚIEI ȘCOLARE A ELEVULUI *- STUDIU DE CAZ*

Prof. Ștefan Lenuța,
Școala Gimnazială "Lucian Grigorescu", Medgidia

Studiul de caz realizat va fi un instument ce are ca obiectiv principal traseul educaţional a trei nivele de învăţământ ţinând cont de factorii psihosociali. Acesta pornește de la ipoteza generală că, dacă părinții se implică direct a în educaţia copilului, atunci rezultatele școlare ale acestuia vor fi infuențate pozitiv într-o măsură semnificativă și evoluția școlară a elevului, și de la ipoteza specifică potrivit căreia, dacă părinții au studii superioare sau medii, atunci sunt mai conștienți și mai activi în parteneriatul cu școala, motivându-și copilul pentru obținerea de succes școlar .

Subiectul 1: Numele și prenumele copilului A. C., născut în 04. 05. 2009 în Constanţa, înmatriculat în clasa pregătitoare A a Școlii Gimnaziale "Lucian Grigorescu" Medgidia. Structura familiei acestuia este organizată, mama are 30 ani, tatăl 35 ani. A. C. are o soră de 11 ani. Provine dintr-o familie cu condiţii materiale bune, deoarece părinţii copilului sunt bugetari, au studii superioare, ca profesie mama este funcţionar public, iar tatăl-inginer constructor. Ca venit lunar net/persoană este peste 1500 RON. Părinţii consideră că acest venit ajunge pentru achiziţionarea celor necesare, fără restricţii.

Familia locuieşte într-un apartament cu 4 camere, fiecare copil are camera lui. Condiţiile locative sunt bune, familia a făcut investiţii în acest spaţiu, constatându-se că în familie domneşte un climat favorabil, bazat pe afectivitate, responsabilitate şi grija faţă de copii. De asemenea, se observă unitatea de cerinţe a părinţilor, perseverenţa şi consecvenţa în formularea unor cerinţe, în respetarea unui program, a ordinii şi curăţeniei.

A. C. are acces la o bibliotecă personală, cu peste 100 de volume din toate domeniile, dar şi la informaţiile computerizate, ceea ce i-a dezvoltat reale abilități în utilizarea TIC. În timpul liber, A. C. urmează cursuri de limbă engleză, ca activitate sportivă preferă şi practică dansul la un Clubul Sportiv din Constanța. Părinţii oferă ca, activităţi culturale: vizite la muzee, vizionarea unor piese de teatru, iar la şedinţele de la școală, vin părinţii, împreună aceştia colaborând cu unitatea școlară, într-un parteneriat corect și echitabil.

Copilului îi place să vizioneze desene animate la televizor şi să se joace pe calculator. Din punct de vedere fizic, copilul înregistrează după vârsta de 6 ani, progrese vizibile în ceea ce priveşte rezistenţa la efort, greutate corporală, participare mai intensă la jocuri dinamice şi de mişcare. Starea de sănătate a copilului este bună. A. C. este un copil normal cu performanţe la scoală, cu foarte multi prieteni în rândul colegilor de grupă, şi cu implicare în orice activitate organizată la grupă.

A. C. participă cu entuziasm la toate activitățile în care este implicat, demonstrând un repertoriu de bază adecvat unui comportament de învăţare. De asemenea este amabilă, are o gândire divergentă, posedă o mare fantezie.

Este o fire deschisă, sensibilă, are o stabilitate şi maturitate emoţională normală, capabilă să-şi controleze sentimentele şi să se adapteze la lumea înconjurătoare. Liniştită, prudentă şi dominatoare, A. C. încearcă să-și impună propriile criterii celorlalţi, prin metoda convingerii. Este individualist, simplu, mulțumit de posibilităţile sale de a face faţă la problemele vieţii.

Are rezultate foarte bune la activitate matematică, unde lucrează corect şi cu plăcere, având un ritm de lucru rapid. Aspectul coloratului este ordonat: respectă liniatura, se orientează uşor în pagina caietului. A. C. în ultimul timp s-a preocupat mai mult de pictură, realizând nişte lucrări deosebite, create cu o impresionantă tehnică. Ea colectează tot feluri de lucruri „ciudate", din punctul de vedere al mamei ei, însă după cum spune şi ea, A. C. le folosea „la momentul potrivit". Nu se ştie dacă va deveni un pictor expert, însă mulţi ol ajută şi ol îndrumă spre lumea extraordinară a picturii. Poate într-o zi va avea şansa de a le mulţumi pentru acest lucru.

Compararea cu sora mai mare din familie favorizează procesul de autocunoaştere şi *accelerează maturizarea afectivă. A. C.* ***beneficiază de experiența surorii mai mari, primeşte atenția şi afecțiunea tuturor membrilor unei familii*** cu un nivel economic mai ridicat, construit pe baza unei educaţii eficiente, astfel că părinții reuşesc să pregătească mai bine copilul pentru şcolarizare, sunt capabili să-i explice cauzalităţi, o încurajează să socializeze şi să interacţioneze cu oameni diferiţi în contexe diferite, îl ghidează şi direcţionează atenţia copilului spre detaliile relevante ale problemei, o încurajează să găsească soluţii pentru rezolvarea problemelor.

Beneficiază de un bagaj cultural foarte apropiat de cultura pe care şcoala o promovează, fapt ce-i oferă un avantaj net pentru succesul şcolar. În acelaşi timp, copilul care este stimulat să frecventeze diferite instituţii culturale şi să participe la realizarea unor activităţi cultural, în cadrul familiei are un start clar în succesul şcolar.

Subiectul 2:Numele şi prenumele - V. A, data de naştere 22 noiembrie 2007, elev la Şcoala Gimnazială "Lucian Grigorescu"Medgidia, în

clasa a III-a B. Familia se compune din cei doi părinți, o soră mai mare, de 15 ani și bunicii care locuiesc în aceeaşi localitate. Familia împreună cu copiii locuieşte într-un apartament cu trei camere, copiii ocupând o cameră. Camera copiilor este dotată cu mobilier corespunzător, cu aparatură audio-video şi un computer, cu multe jocuri şi jucării, dar şi o bibliotecă bogată în cărţi adecvate vârstei populației școlare.

Ca urmare a discuţiilor purtate cu părinţii, am putut constata că în familie domneşte un climat favorabil, bazat pe afectivitate, responsabilitate şi grija faţă de copii. Am constatat unitatea de cerinţe a părinţilor, perseverenţa şi consecvenţa în formularea unor cerinţe, în respetarea unui program, a ordinii şi curăţeniei.

Copilul manifestă un interes sporit pentru activităţile intelectuale: citeşte foarte mult, are un vocabular bogat şi un limbaj corect; întreabă şi doreşte de fiecare dată să i se răspundă la întrebări. Preferă jocurile de perspicacitate şi logico-matematice, urmăreşte emisiunile de pe programul TV Animal Planet, alături de părinţi şi sora mai mare, dar utilizează și computerul, atât pentru recreere, cât și pentru a-și efectua anumite teme.

*Gândirea*are caracter operatoriu: răspunsurile la solicitările învăţătoarei sunt coerente, stabile, corespunzătoare cerinţelor pe care aceasta le formulează. Se observă că a participat activ la realizarea activităţilor didactice, pentru că ştie să îndeplinească corect diferite sarcini de lucru. Nivelul operaţiilor gândirii se află la nivel concret, la orele de matematică participă foarte activă**.** De asemenea, are o capacitate bună de stocare a infomaţiilor, ştie foarte multe poveşti pe care le relatează cu detalii. Acest fapt dovedeşte că memoria de lungă durată este bună. Are un vocabular bogat, cu o adaptabilitate deosebită la împrejurări.

Manifestă o adevărată plăcere în a-şi însuşi termeni noi din poveşti şi diferite activităţi și se exprimă corect din punct de vedere gramatical. Este foarte comunicativă şi nu refuză să interacţioneze verbal cu persoanele, copii sau adulţi, chiar dacă nu îi cunoaşte şi îi vede pentru prima dată. Şi-a consolidat deprinderile de comportare civilizată formate în familie, le aplică în relaţiile cu colegii şi cu adulţii cu care vine în contact, este foarte politicoasă.

Ca temperament, este exteriorizată, energică, vioaie, echilibrată, uşor adaptabilă, vorbăreaţă. Trăsăturile de caracter sunt: capacitatea de comunicare, respect faţă de adulţi, politeţe, spirit de ordine, hărnicie, corectitudine, spirit de iniţiativă, disciplină, perseverenţă, modestie, stăpânire de sine, încredere în propriile puteri, curaj.

Din punct de vedere fizic, copilul înregistrează, după vârsta de 8 ani, progrese vizibile în ceea ce priveşte rezistenţa la efort, greutate corporală, participare mai intensă la jocuri dinamice şi de mişcare.

V. A. are o atitudine corespunzătoare faţă de învăţătură şi muncă, se supune rigorilor şcolare, se încadrează în termenii impuși de activitatea educativă, finalizează sarcinile solicitate de profesori, manifestă comportament adecvat şcolar şi dezvoltă o atitudine asertivă în raport cu colegii de clasă. Eleva are deprinderi de muncă intelectuală şi depune efort în dobândirea de capacităţi şi competenţe şcolare, înregistrând success școlar.

Părinţii ţin legătura strâns cu şcoala, se întâlnesc cu învăţătoarea pentru a discuta despre educaţia copilului. Se oferă voluntari în diferite activităţi: să ajute în sala de curs, să ajute copiii cu nevoi educaţionale speciale, să ajute desfăşurarea activităţilor în diferite laboratoare (informatică, ştiinţe, ateliere de teatru sau alte arte), să însoţească elevii în excursii, să vorbească elevilor despre cariera lor sau despre experienţele profesionale, să ajute la scrierea unor articole despre şcoală.

Părinţii îşi ajută copilul în activitățile școlare, dar, în același timp, creează un context adecvat pentru discutarea unor probleme delicate şi servește ca model de comportament responsabil. Atunci când copilul obţine rezultate foarte bune la învăţătură părinţii îi oferă bilete la un film de desene animate, o excursie sau unele activităţi distractive în familie.

Subiectul 3- Elevul se numeşte C. C., născut la data de 12. 06. 1998, domiciliat în oraşul Medgidia, judeţul Constanţa și în prezent este elev în clasa a VII a C, la Şcoala Gimnazială "Lucian Grigorescu", Medgidia. Face parte dintr-o familie extinsă, bine organizată, cu părinţi iubitori – tatăl – 41 ani, pompier, iar mama – 38 ani – contabilă . Mama are studii superioare, tatăl- liceul, iar venitul lunar net/persoană este între 501- 800 RON. Acest venit ajunge pentru traiul de zi cu zi, dar şi pentru achiziţionarea altor lucruri, însă cu restricţii.

Condiţiile materiale pot fi definite ca satisfăcătoare unui trai decent. Elevul locuieşte împreună cu părinţii într-un apartament de 3 camere, proprietate personală a părinţilor. Are propria sa cameră, aranjată potrivit preferinţelor personale: aparatură audio-video şi un computer, dar şi o bibliotecă bogată în cărţi.

În familie domină un climat psihologic favorabil dezvoltării elevului, educativ-formativ; relaţiile afective putând fi definite drept calde şi prietenoase. Fiind singurul copil la părinţi, aceştia îl iubesc foarte mult, fără însă a manifesta o tendinţă exagerată în a-i satisface dorinţele. Părinţii îi acordă şi posibilitatea de a lua singur decizii.

Colaborarea cu şcoala este foarte bună, fiecare partener vine în întâmpinarea dorinţelor celuilalt. Părinţii participă la toate evenimentele importante ale şcolii care-l implică pe copilul lor (concursuri, spectacole, festivităţi, etc.), sprijină şcoala printr-un vot de încredere, uşurează misiunea educativă a şcolii prin continuarea educaţiei acasă, manifestă disponibilitate de a participa la cursuri cu caracter educativ realizate de şcoală pentru părinţi, etc.

Părinţii participă la educaţia copilul prin: frecvenţa întrebărilor privind programul școlar, temele; discutarea alegerii cursurilor (curriculum la alegere) cu copilul; încurajarea participării copilului la activităţi şcolare- inclusiv olimpiade și concursuri școlare- dar și la activități extrașcolare; frecvenţa participării la şedinţele cu părinţii; frecvenţa discuţiilor cu profesorii.

Copilul este olimpic la faze superioare (județene) la olimpiade și concursuri școlare- Premiul al II-lea franceză și matematică, Premiul al III-lea –fizică și geografie, Premiul I-limba română. Cu toate acestea, el nu beneficiază de recompense material din partea părinților-situația financiară nepermițând aceasta. Sporadic, participă la excursii, deși și-ar fi dorit și o tabără școlară.

În ceea ce priveşte dezvoltarea fizică şi starea de sănătate – elevul este dezvoltat armonios, în limitele specifice vârstei; nu a suferit şi nu suferă de boli grave, exceptând bolile caracteristice copilăriei.

Elevul învaţă foarte bine, este conştiincios, prezintă un nivel al achiziţiilor şcolare peste limita normală. A absolvit fiecare an școlr cu media generală 10 și va fi indubitabil, șef de promoție. Are un vocabular bogat, prezintă coerenţă şi cursivitate în exprimare, abilităţi crescute de comunicare. Elevul are o atitudine pozitivă faţă de şcoală şi familie, interacţionează şi colaborează foarte bine cu colegii şi profesorii. Acesta participă cu plăcere atât la activităţi şcolare, cât şi la cele extraşcolare.

Referitor la receptivitatea de învăţare, are o capacitate mare de concentrare, sesizează esenţialul, are memorie logică, localizează şi interpretează informaţia foarte atent. Copilul este perseverent, îşi pregăteşte lecţiile cu drag, învaţă sistematic, logic, îşi întocmeşte rezumate, scheme, grafice, etc. Este activ şi atent la ore, nu absentează, are un spirit de observaţie foarte dezvoltat; dispune şi de o imaginaţie bogată.

Părinţii sunt conştienţi de faptul că, nedeţinând resurse materiale la un nivel foarte ridicat, este necesară susţinerea activităţilor intelectuale şi culturale în familie, în vederea reuşitei şcolare.

CONCLUZII:

Pe baza studiului de caz efectuat, se ajunge la ideea că elevii care provin din medii familiale sănătoase, care se implică în educația lui atât la școală, cât și acasă, chiar dacă sunt clasele mai puţin avantajate socio-economic sunt motivați să învețe și să se descopere, să se depășească pe sine și să atingă succesul școlar .

Părinţii sunt conştienţi de faptul că, nedeţinând resurse materiale la un nivel foarte ridicat, este necesară susţinerea activităţilor intelectuale şi culturale în familie, compensarea prin mobilizarea în vederea reuşitei şcolare deoarece aceasta este văzută ca principala modalitate de construire a identităţii copilului în termeni de categorie socio-profesională, imagine de sine şi publică. Indiferent de clasa socială căreia îi aparţin, părinţii sunt conştienţi şi recunosc că succesul şcolar este cheia ascensiunii sociale şi a atingerii unui nivel pozitiv al realizării materiale şi recunoaşterii sociale, problema părinţilor din categoriile cu statut socio-economic scăzut este însă materializarea susţinerii instruirii şcolare.

Copiii proveniţi din familii cu un nivel economic mai ridicat, construit la rândul lor pe baza unei educaţii eficiente, reuşesc să pregătească mai bine copilul pentru şcolarizare, sunt capabili să-i explice cauzalităţi, îl încurajează să socializeze şi să interacţioneze cu oameni diferiți în contexe diferite, îi ghidează şi direcţionează atenţia copiilor spre detaliile relevante ale problemei, îi încurajează să găsească soluţii pentru rezolvarea problemelor, adică stimulează copilul să se dezvolte cognitiv. Mai mult, prin interacţiunea copiii lor, părinţii reuşesc să le dezvolte limbajul care este esenţial în asimilarea noţiunilor, modelarea stilului cognitiv şi formarea deprinderilor antrenate în rezolvarea de probleme, influenţând practic toate aspectele activităţii şcolare, copilul învăţând să folosească limbajul nu numai pentru comunicare, dar şi ca instrument al gândirii.

Pe de altă parte, copiii din familiile care nu se implică sufficient în educația copilului, indiferent din ce clasă social provin, cresc de într-un mediu mai puţin stimulativ şi nu au posibilitatea asimilării de cunoştinţe la acelaşi nivel, transmiterea de capital cultural nefiind egal şi ducând la diferenţele de la nivelul reuşitei şcolare.

“Meseria” de părinte este grea. De aceea trebuie să fim buni părinţi, plini de afecţiune, pentru că grija şi eforturile noastre să fie răsplătite prin dragostea şi bunele rezultate ale copilului armonios dezvoltat psihic şi afectiv. Adevărata căldură familială se întâlneşte în familiile în care părinţii sunt în bune relaţii, se preocupă suficient, cu dragoste, dar şi cu autoritate părintească de copiii lor, pentru care sunt şi trebuie să rămână modele vii, exemple demne de urmat.

O mare importanţă are şi nivelul de instruire, bagajul de cunoştinţe al părinţilor, pentru buna educare şi pentru a putea ajuta în pregătirea lecţiilor acasă.

Se recomandă evitarea efectuării de către părinţi a temelor copilului, ci doar ajutarea și îndrumarea prin explicaţii cât mai corecte şi clare. Părinţii care rezolvă singuri problemele, desenează sau scriu, care practic îl înlocuiesc în muncă fac o mare greşeală: copilul rămâne dependent, nu se obişnuieşte să judece şi să lucreze singur, devine comod, răsfăţat şi, cu vârsta, va deveni leneş.

De asemenea, prin menţinerea unor legături permanente, strânse cu şcoala, cu învăţătorul, ca şi prin urmărirea cu atenţie discretă a prieteniilor pe care le leagă în timpul liber, intervenind la timp, ferm, dar blând, pentru a-l feri de exemple şi comportări rele, părinţii pot avea mai multă siguranţă în educarea copilului lor, în conturarea, formarea, dezvoltarea personalităţii acestuia.

În acestă lucrare, am încercat să surprindem faptul că implicarea familiei are o puternică influenţă atât în adaptarea şcolară cât şi în reuşita şi obţinerea de performanţe şcolare ale copilului. Atunci când părinţii se implică în educaţia copiilor lor, aceştia obţin rezultate bune, tratează procesul educaţional şcolar cu mai multă seriozitate, îşi fac temele cu regularitate, demonstrează atitudini şi comportamente pozitive şi au şanse mai mari de reuşită în celelalte etape ale educaţiei, comparative cu copiii ale căror familii dovedesc o implicare mai redusă în educaţia lor. Aşadar, implicarea părinţilor este importantă atât pentru copii cât şi pentru şcoală, motiv pentru care acestea, împreună, trebuie să formeze un parteneriat care să reducă riscul pentru eşecul şcolar . Este evidentă importanţa relaţiei dintre mediul familial şi cel şcolar, din perspectiva relaţiilor familiale, a relaţiei familie-şcoală şi a educaţiei părinţilor. Vom încerca să dovedim că aceste două medii, familial şi şcolar au un scop comun, şi anume grija şi atenţia privind formarea instructiv-educativă a copilului. În fiecare societate, există multe de tipuri de familii, precum şi numeroase tipuri de relaţii familiale. Echilibrul unei familii adevărate, precum şi îndeplinirea îndatoririlor şi a responsabilităţilor pe care fiecare membru al unei familii le are, depind de relaţiile dintre soţi, şi de modul cum evoluează acestea de-a lungul întregii vieţi familiale.

Cercetarea arată că un mediu familial care încurajează învăţarea este mai important decât venitul părinţilor, nivelul educaţional sau background-ul cultural. Implicându-se activ în educaţia copiilor lor, părinţii le transmit acestora un mesaj important: că sunt interesaţi de activităţile copiilor, iar şcoala este importantă.

ÎMBINAREA METODELOR DE EVALUARE TRADIȚIONALE CU CELE ALTERNATIVE ÎN MOD CREATIV ÎN CADRUL ORELOR LA BIOLOGIE

Prof. Daniela MARCU
Școala Gimnazială Aşchileu Mare și Școala Gimnazială Borșa, Jud. Cluj

Alături de predare şi învăţare ***evalurea*** este o componentă esenţială a procesului de învăţământ care furnizează informaţii despre calitatea şi funcţionalitatea acestuia.

Evaluarea este o verigă esențială în formarea viitorilor exponenți ai societății noastre, fiind măsura în care aceștia au reușit să atingă nivelul de performanță stabilit. Mai mult decât atât, acest aspect al instruirii își depășește granițele de măsurătoare și se îndreaptă către rolul formativ și către acela de sedimentare a cunoștințelor acumulate anterior.

Evaluarea reprezintă totalitatea activităţilor prin care se realizează colectarea organizarea şi interpretarea datelor obţinute prin aplicarea unor instrumente de măsurare, în scopul emiterii judecăţii de valoare pe care se bazează o anumită decizie educaţională.

Evaluareaeste un proces continuu si de durata putându-se face la începutul programului de instruire, pe parcursul acestuia sau la finalul său. Focalizată pe unitatea de învăţare ***evaluarea*** ar trebui să asigure evidenţierea progresului înregistrat de elev în raport cu sine în vederea atingerii obiectivelor realizării competenţelor prevăzute în programă. Este important să fie evaluată nu numai cantitatea de informaţie de care dispune elevul ci mai ales ceea ce poate el să facă utilizând ceea ce ştie sau ceea ce intuieşte.

Metodele si tehnicile de evaluare se împart în două mari categorii: ***metode tradiţionale şi metode alternative (complementare).***

Deşi importante pentru testrea cunoştinţelor, metodele tradiţionale de evaluare nu mai sunt aşa eficiente, ca urmare trebuie îmbinate în mod creativ cu metodele de evaluare alternative, care să facă apel la creativitatea elevului la gândirea divergentă sau la lucrul în echipa.

***METODELE ALTRENATIVE DE EVALUARE (COMPLEMENTARE*)**

Metodele alternative de evaluare: realizează evaluarea rezultatelor în strânsă legătură cu instruirea/învăţarea, de multe ori concomitent cu acestea; privesc rezultatele obţinute pe o perioadă mai îndelungată, care vizează formarea unor capacităţi, competenţe, schimbări în planul intereselor, atitudinilor, corelate cu activitatea de învăţare;

1. PORTOFOLIUL – CARTEA DE VIZITĂ A ELEVULUI

Portofoliul este un instrument care îmbină evaluarea cu învăţarea continuă şi progresivă. Reprezintă un instrument de evaluare flexibil şi complex, care poate servi ca instrument de evaluare destinat profesorului, o sursă de autoevaluare pentru elev, un bun mod de cunoaştere pentru părinţi şi chiar pentru comunitate.

Componentele portofoliului

- lista conţinutului, argumentaţia, lucrările pe care le face elevul individual sau în grup, rezumate, eseuri, referate, fişă individuală de lucru, proiecte şi experimente, probleme rezolvate, teste şi lucrări semestriale, chestionare de aptitudini, reacţii proprii ale elevului, fotografii, autoevaluări, viitoare proiecte, comentarii şi evaluări ale profesorului.

Tipuri de portofolii

1. Portofolii introductive - cuprind o selecţie a celor mai importante lucrări
2. Portofolii de progres sau de lucru - conţin toate elementele desfăşurate pe parcursul activităţii
3. Portofolii de evaluare - cuprind: obiective, strategii, instrumente de evaluare, tabele cu rezultate

Evaluarea portofoliilor

1. PREZENTAREA – trecerea în revistă a lucrăriilor pe care le conţin
* dacă este complet, estetica generală
2. CALITATEA LUCRĂRILOR – concordate cu temele date
* creativitatea şi originalitatea produselor, elementelor noi, punctelor forte
3. LUCRĂRI PRACTICE – adecvarea la scop
* eficienţa modului de lucru, rezumatul lucrărilor, munca în grup sau individual.
4. REFLEXII ALE ELEVULUI PE DIFERITE PĂRŢI ALE PORTOFOLIULUI
* reflexii asupra propriilor munci, asupra muncii în echipă
5. CRONOLOGIA - punerea în ordine cronologică a materialelor
6. AUTOEVALUAREA ELEVULUI
7. ALTE MATERILALE
8. CONCORDANŢA SCOP – REZULTAT - progresul făcut, nota pe care elevul crede că o merită

2. <u>REFERATUL</u>- este o lucrare elaborată de unul sau mai mulţi elevi pe o temă dată şi cu ajutorul unei bibliografii prestabilite. Această metodă de evaluare prezintă avantajul implicării elevului în consulatrea bibliogarfiei pentru înţelegerea şi aprofundarea unor noţiuni noi sau insuficient abordate la clasă

3. <u>PROIECTUL</u>-este o metodă complexă de evaluare individuală sau de grup şi presupune elaborarea unei lucrări cu caracter teoretic sau aplicativ pe baza unei teme date. El constă în parcurgerea mai multor etape şi alocarea unei perioade mai mari de timp pentru realizare, pe secvenţe determinate dinainte sau structurate circumstanţial.

4. <u>FIŞA DE ACTIVITATE A ELEVULUI</u>

Este numită şi fişa de muncă a elevului şi este utilizată atât ca modalitate de învăţare cât şi ca mijloc de evaluare.

AVANTAJE:

- prin această fişă profesorul poate evalua pregătirea elevilor, dându-le în acelaş timp posibilitatea de a lucra (învăţa) independent,
- poate fi considerată şi o modalitate de reflectare asupra propriei munci a elevului şi de stimulare a capacităţilor de auto-cunoaştere.

5. <u>METODA R. A. I.</u>

Este o metodă de fixare şi sistematizare a cunoştinţelor, dar şi de evaluare. Ea urmăreşte realizarea feed-back-ului printr-un joc de aruncare a unei mingi uşoare

DESFĂŞURARE

Elevul care aruncă mingea trebuie să formuleze o întrebare din lecţia sau capitolul predat, elevului care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare.

Elevul care nu ştie răspunsul iese din joc, la fel ca şi cel care este descoperit că nu cunoaşte răspunsul la propria întrebare.

AVANTAJE - dezvoltă gândirea critică, permite autoevaluarea propriei activităţi este coparticipativă la propria formare

6. <u>METODA PĂLĂRIILOR GÂNDITOARE</u>

Această metodă corespunde diferitelor tipuri de gândire.

PĂLĂRIA ALBASTRĂ - este liderul, managerul, conduce activitatea.

- este pălăria responsabilă cu controlul demersurilor desfăşurate.

PĂLĂRIA ALBĂ - este povestitorul, cel care redă conţinutul textului.

PĂLĂRIA ROŞIE - este psihologul care îsi exprimă sentimentele faţă de conţinutul textului.

PĂLĂRIA NEAGRĂ - este criticul, este pălăria averisment concentrată în special pe aprecierea negativă a lucrurilor.

PĂLĂRIA VERDE - este gânditorul care oferă soluţii alternative.

PĂLĂRIA GALBENĂ - este creatorul, simbolul gândirii pozitive şi constructive, crează finalul.

AVANTAJE: - angajează intens toate forţele psihice de cunoaştere,

- dezvoltă gândirea critică,
- manifestă empatie faţă de anumite personaje.

7. <u>DIAGRAMA VENN</u>

Este formată din două cercuri care se suprapun parţial. În intersecţia celor două cercuri se grupează asemănările, iar în spaţiile rămase libere din cercuri se notează deosebirile dintre cele două specii de animale.

APLICAŢIE PRACTICĂ– stabiliţi asemănările şi deosebirile dintre protozoare

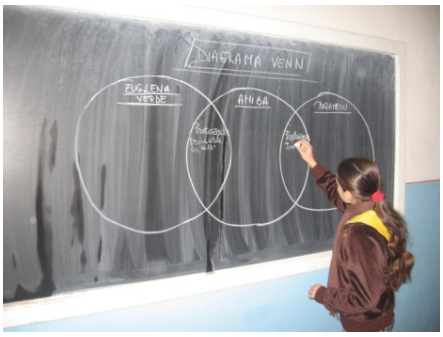

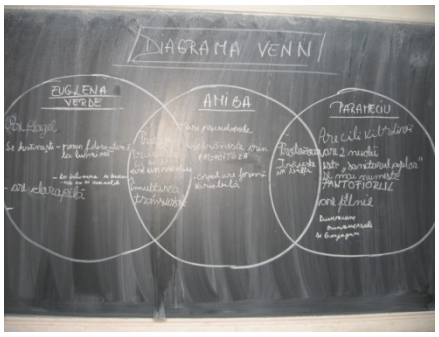

8. CALIGRAMA

Cuvintele sau propoziţiile sunt aranjate în aşa fel încât să reprezinte forma obiectului care constituie tema propusă pentru studiu.

Este o metodă folosită atât în lecţiile de predare – învăţare, cât şi în lecţiile de fixare şi sistematizare a cunoştinţelor şi de evaluare. Poate fi abordată individual sau în grup.

9. HĂRŢILE CONCEPTUALE

Pot fi definite drept oglinzi ale modelului de gândire, simţire şi înţelegere ale celor care le elaborează. Oglindesc reţele cognitive care se stabilesc între cunoştinţele asimilate în cursul procesului de învăţare. Recunoscute ca metode de evaluare sunt mai des folosite ca instrumente de învăţare, instruire decât ca proces de estimare.

O hartă conceptuală este un grafic care include:

- concepte (*centrale* - localizate în centrul hărţii sau s*ecundare* – localizate către marginea hărţii),
- conexiuni stabilite prin care se comunică felul în care este înţeleasă relaţia între concepte,
- interpretări ce relevă relaţiile dintre diferite părţi ale hărţii.

EXEMPLU – METODA CIORCHINELUI

Este o tehnică de predare – învăţare – evaluare, menite să încurajeze elevii să gândească liber şi să stimuleze conexiuni de idei. Reprezintă o modalitate

de a realiza asociaţii de idei sau de a oferi noi sensuri ideilor însuşite anterior, dar este şi o tehnică de căutare a drumului spre propriile cunoştinţe evidenţiind propria înţelegere a unui conţinut.

ETAPELE METODEI:
- pe mijlocul foii se scrie un cuvânt sau o propoziţie (nucleu),
- elevii sunt invitaţi să scrie cuvinte sau sintagme care le vin în minte în legătură cu tema propusă,
- cuvintele sau ideiile vor fi legate prin linii de noţiunea centrală,
- elevii lucrează în grupe,
- fiecare grupă reprezintă ciorchina proprie,
- se analizează fiecare ciorchină şi se efectuează una comună pe tablă, dirijată de profesor.
- după rezolvarea sarcinii de lucru, elevii vor folosi noţiunile şi legăturile create pentru a dezvolta idei despre conceptul propus.

Concluzii

Învăţământul modern preconizează o metodologie axată pe acţiune, operatorie, deci pe promovarea metodelor predare-evaluare interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenţei, ale imaginaţiei şi creativităţii.

În urma utilizării metodelor de evaluare alternativă în cadrul orelor de biologie am costatat că folosirea metodelor alternative de evaluare împreună cu metodele tradiţionale de evaluare creşte eficienţa învăţării, deorece conduce la o învăţare mai bună şi mai temeinică, asigurând atât creşterea randamentului şcolar, cât si asigurarea unui climat social propice unei dezvoltări viitoare .

Scopul comun, de care trebuie să ţinem cont, este cel de dezvoltare a capacităţii de autoevaluare la elevi, concomitent cu shimbarea viziunii asupra rolului evaluării, cel de ameliorare şi corectare mai mult decât cel de sancţionare.

În practica şcolară trebuie să îmbunătăţim metodele şi tehnicile de evaluare în scopul realizării unor corelaţii eficiente între predare-învăţare-evaluare şi pentru a atinge dezideratele propuse pentru formarea personalităţii autonome, libere şi creatoare.

BIBLIOGRAFIE

Constantin Cucoş, 2008 – *Teoria şi metodologia evaluării*, Editura Polirom, Iaşi;

Ioan Scheau, 2006 - *Evaluarea altenativa*, Editura Dacia, Cluj-Napoca;

Radu I. T., 2000 - *Evaluarea în procesul didactic*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti.

METODE ACTIVE INTERDISCIPLINARE IN DESFASURAREA ACTIVITATII DIDACTICE

Prof. Adela Simbotin
Școala Gimnazială Aşchileu Mare

INTERDISCIPLINARITATEA

Interdisciplinaritea este o oportunitate de a studia realitatea in integralitatea ei. Astfel, ea poate fi privita din mai multe puncte de vedere, ca de exemplu: nou obiect de cercetare pentru o noua disciplina; alianţa conjuncturală intre discipline diferite în vederea soluţionării unei probleme ce se impune, conjunctural, la un moment dat; dialog interdisciplinar; intervenţie critica de pe poziţiile unei discipline la poziţiile altei discipline în chestiuni de interes comun este şi reala şi actuala.

Pe scurt deci, existenta interdisciplinarităţii, atât a unor domenii «interdisciplinare» autonome cat şi a cercetărilor interdisciplinare ce se concentrează conjunctural asupra unei probleme comune, este o realitate ce nu poate fi contestata. Ceea ce insa poate fi pus în discuţie şi chiar trebuie supus unei analize critice se refera la riscurile pe care, inevitabil, o colaborare interdisciplinară le are.

Consideraţiile articolului de fata sunt generale, dar vor fi impletite cu prezentarea unor metode clare, active, prin care interdisciplinaritatea poate fi abordata in desfasurarea procesului didactic.

Problema interdisciplinaritatii a fost abordata in ultimul timp tot mai des, mai ales in prezentarea filozofica a stiintelor.

Astfel, Descartes a iniţiat metoda universala de a ne conduce bine raţiunea. Deşi nu de la început, matematica avea sa joace un rol important în gândirea ştiinţifică şi metafizica carteziana. « Îmi plăcea mai ales matematica pentru certitudinea şi evidenta raţionamentelor ei, dar nu remarcasem încă adevărata lor întrebuinţare şi crezând ca nu serveau decât artelor mecanice mă miram ca pe aceste fundamente atât de ferme şi solide nu s-a construit nimic mai deosebit. » Remarcam aici punerea în relaţie a matematicii cu mecanica. Descartes este primul care “interelaţionează" doua discipline matematice considerate independente, autonome pana atunci: geometria şi algebra, «interdisciplinaritate» care va genera o noua disciplina matematica: geometria analitica.

Spinoza a făcut cea mai remarcabila încercare de a întemeia metafizic valorile, bazata pana în cele mai mici detalii pe deducţia geometrica (modelul sau fiind, desigur, geometria euclidiana).

Sistemul metafizic al lui Leibnitz şi creaţia sa matematica originala în domeniul calculului infinitezimal, semnaleaza posibilitatea existentei unor raporturi reciproce reale în ce priveşte fizica şi biologia. Sa remarcam ca la naşterea lui Leibniz (1646) microscoapele aveau o `istorie' de trei decenii în cercetarea microcosmosului. Leibniz face referiri exprese la legătura strânsa a unor pasaje din Monadologie şi rezultatele unor cercetători contemporani ai biologiei microscopice cum sunt medicul şi zoologul J. Swamerdam, anatomistul M. Malpighi, naturalistul Antony von LeeuwenhoeK.

Un model cosmologic de tip Big Bang- formulat de John D. Barrow în 1994, ne dezvaluie originea Universului este altfel formulata: «Timpul, spaţiul şi materia par sa-si aibă originea intr-un eveniment exploziv din care s-a născut universul de astăzi în expansiune, răcindu-se treptat şi rarefiindu-se continuu. Începutul universului a fost un infern de radiaţii. » Înţelegerea acestui model în aceasta formulare reliefează intr-o măsura mai mare rolul constructiv al subiectului care descrie sau îşi reprezintă, îşi "constituie în interioritatea sa o posibila exterioritate obiectiva". Pentru posibilitatea afirmaţiei: "Timpul, spaţiul şi materia par sa-si aibă originea intr-un eveniment exploziv din care s-a născut universul de astăzi în expansiune", este necesara familiarizarea cu o anumita construcţie matematica abstracta şi neintuitivă, necesara la elaborarea unei astfel de viziuni ontologice cu suport ştiinţific. Dificultatea consta suplimentar - dincolo de teoria matematica propriu-zisa - în faptul ca în însuşi modelul respectiv trebuie făcută distincţie intre un spaţiu pur matematic şi un spaţiu fizic. Să încercăm o foarte scurta clarificare a acestui aspect. J. D. Barrow spune: «Ne-am putea teme de implicaţiile faptului ca toate roiurile galactice se îndepărtează de noi. De ce de noi? Insa nu e cazul. […] Spaţiul curbat al universului nostru este ca suprafaţa tridimensionala a unei sfere tetradimensionale - ceva ce nu ne putem imagina. […] Universul inflaţionar nu se manifesta ca o explozie care îşi are originea intr-un punct din spaţiu. [spaţiul fizic (nn)] Nu exista un spaţiu fundamental în care universul se dilata. [dar exista un spaţiu matematic în care se întâmpla aceasta] Universul conţine tot spaţiul existent.»

Interdisciplinaritatea constituie un element definitoriu al progresului cunoaşterii. Problema interdisciplinarităţii a preocupat filisofii şi pedagogii încă din cele mai vechi timpuri: sofiştii greci, Plinius, Comenius şi Leibnitz, iar la noi Spiru Haret, Iosif Gabrea, G. Găvănescu şi, dintre numeroşii pedagogici ai perioadei contemporane amintim pe G. Văideanu. În opinia

acestuia, intredisciplinaritatea „implică un anumit grad de integrare între diferitele domenii ale cunoaşterii şi între diferite abordări, ca şi utilizarea unui limbaj comun permiţând schimburi de ordin conceptual şi metodologic".

Interdisciplinaritatea este o formă de cooperare între discipline ştiinţifice diferite. Ea impune un transfer al metodelor dintr-o disciplină într-alta.

În procesul de învăţământ se regăsesc demersuri interdisciplinare la nivelul corelaţiilor minimale obligatorii, sugerate chiar de planul de învăţământ sau de programele disciplinelor sau ariilor curriculare. Corelarea cunoştinţelor de la diferitele obiecte de învăţământ contribuie substanţial la realizarea educaţiei elevilor, la formarea şi dezvoltarea flexibilităţii gândirii, a capacităţii lor de a aplica cunoştinţele în practică; corelarea cunoştinţelor fixează şi sistematizează mai bine cunoştinţele, o disciplină o ajută pe cealaltă sa fie mai bine însuşită.

Predarea – învăţarea prin corelarea obiectelor de studiu reprezintă noul în lecţii, care activează pe elevi, le stimulează creativitatea şi contribuie la unitatea procesului instructiv – educativ, la formarea unui om cu o cultură vastă.

Este momentul sa abordam acum metodele active prin care procesul de predare-invatare interdisciplinara poate deveni o atractie pentru elevi.

METODE ACTIVE INTERDISCIPLINARE

METODA "SCHIMBA PERECHEA"

Este o metodă interactiva de lucru în perechi. Elevii au posibilitatea de a lucra cu fiecare dintre membrii colectivului. Stimuleaza cooperarea in echipa, ajutorul reciproc, intelegerea si toleranta fata de opinia celuilalt.

ETAPE:

1. Se organizează colectivul în două grupe egale. Fiecare copil ocupă un scaun, fie în cercul din interior, fie în cercul exterior. Stând faţă în faţă, fiecare copil are un partener.
2. Profesorul comunică cerinţa.
3. Lucru în perechi. Copiii lucrează doi câte doi pentru câteva minute.

Copilul aflat în cercul interior spune solutia de rezolvare iar celălalt aduce completari icercand sa rezolve cerinta. Apoi copiii din cercul exterior se mută un loc mai la dreapta pentru a schimba partenerii, realizând astfel o nouă pereche. Jocul se continuă până când se ajunge la partenerii iniţiali sau se termină.

Analiza ideilor şi a elaborării concluziilor. În acest moment, copiii se regrupează şi se vor analiza pe rand rezolvarile problemelor.

METODA CUBULUI

Este o metodă folosită în cazul în care se doreşte explorarea unui subiect, a unei situaţii din mai multe perspective.

ETAPE:

1. Se realizează un cub pe ale cărei feţe se notează: descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează;
2. Se anunţă tema / subiectul pus în discuţie;
3. Se împarte grupul în şase subgrupuri, fiecare subgrup rezolvând una dintre cerinţele înscrise pe feţele cubului;
4. Se comunică forma finală a scrierii, întregului grup (se pot afişa/ nota pe caiet).

Evaluare:

După expirarea timpului de lucru (20-25 min) se va aplica

METODA "TURUL GALERIEI" .

Materialele realizate, posterele, vor fi expuse în clasă în 6 locuri vizibile. Elevii din fiecare grup îşi vor prezenta mai întâi sarcina de lucru şi modul de realizare a ei, apoi, la semnalul dat de profesor, vor trece, pe rând pe la fiecare poster al colegilor de la altă grupă şi vor acorda acestora o notă. După ce fiecare grup a vizitat „galeria" şi a notat corespunzător productiile colegilor, se vor discuta notele primite şi obiectivitatea acestora, se vor face aprecieri şi se vor corecta eventualele erori.

METODA „ŞTIU / VREAU SĂ ŞTIU / AM ÎNVĂŢAT"

Metoda se bazează pe cunoaştere şi experienţele anterioare ale elevilor, pe care le vor lega de noile informaţii ce trebuie învăţate.

ETAPE:

1. Listarea cunoştinţelor anterioare despre tema propusă;
2. Construirea tabelului (Profesor);

Ceea ce ştim / credem că ştim Ceea ce vrem să ştim Ceea ce am învăţat

3. Completarea primei coloane;
4. Elaborarea întrebărilor şi completarea coloanei a doua;
5. Citirea textului;
6. Completarea ultimei coloane cu răspunsuri la întrebările din a doua coloană, la care se adaugă noile informaţii;
7. Compararea informaţiilor noi cu cele anterioare;
8. Reflecţii în perechi / cu întreaga clasă.

METODA MOZAICUL

Metoda mozaicul presupune invatarea prin cooperare la nivelul unui grup si predarea achizitiilor dobandite de catre fiecare membru al grupului unui alt grup. Are avantajul ca implica toti elevii in activitate si ca fiecare

dintre ei devine responsabil atat pentru propria invatare, cat si pentru invatarea celorlalti. De aceea, metoda este foarte utila in motivarea elevilor cu ramaneri in urma: faptul ca se transforma pentru scurt timp, in ,, profesori" le confera un ascendent moral asupra colegilor.

ETAPE:

Se imparte clasa in grupe eterogene de 4 elevi, fiecare primind cate o fisa numerotate de la 1 la 4, ce contine parti ale unui material ce urmeaza a fi inteles si discutat de catre elevi. Elevii sunt regrupati in functie de numarul fisei primite si incearca sa inteleaga continutul informativ de pe fise si stabilesc modul in care pot preda ceea ce au inteles colegilor din grupul lor original. Se revine in gruparea initiala si are loc predarea sectiunii pregatite celorlalti membri.

Si in final are loc trecerea in revista a materialului dat prin predarea orala cu toata clasa/ cu toti participantii.

METODA BRAINSTORMING

Metoda Brainstorming inseamna formularea a cat mai multe idei – oricat de fanteziste ar parea- ca raspuns la o situatie enuntata, dupa principiul cantitatea genereaza calitatea. Obiectivul fundamental consta in exprimarea libera a opiniilor elevilor asa cum vin ele in mintealor, indiferent daca acestea conduc sau nu la rezolvarea problemei.

ETAPE:

Alegerea sarcinii de lucru. Solicitarea exprimarii intr-un mod cat mai rapid a tuturor ideilor legate de rezolvarea problemei. Inregistrarea pe tabla si regruparea lor pe categorii, simboluri, cuvinte cheie, etc. Selectarea si ordonarea ideilor care conduc la rezolvarea problemei.

JOC DE ROL

Jocul de rol se realizeaza prin simularea unei situatii, care pune participantii in ipostaze care nu le sunt familiare, pentru a-i ajuta sa inteleaga situatia respectiva si sa inteleaga alte persoane care au puncte de vedere, responsabilitati, interese, preocupari si motivatii diferite.

JOCUL MATEMATIC

Jocul matematic poate fisub forma de rebus, probleme cu continut haios, dezlegarea unor puzzle, etc.

IN CONCLUZIE

Observam ca metodele active acordă valoare activismului subiectului prin:
valorificarea gândirii critice / creativitatii;
presupun complementaritate – relaţii;
istematizează experienţe subiective;
presupun colaborare – cercetare comună.

Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacţiunea dintre minţile participanţilor, dintre personalităţile lor, ducând la o învăţare mai activă şi cu rezultate evidente. Un conţinut şcolar structurat în chip interdisciplinar este mai adecvat realităţii şi asigură o percepere unitară şi coerentă fenomenelor. Astfel avantajele interdisciplinarităţii sunt multiple:

a. Permit elevului sa acumuleze informaţii despre obiecte, procese, fenomene care vor fi aprofundate în anii următori ai şcolarităţii;

b. Clarifică mai bine o temă făcând apel la mai multe discipline;

c. Creează ocazii de a corela limbajele disciplinelor şcolare;

d. Permite aplicare cunoştinţelor în diferite domenii;

e. Constituie o abordare economică din punct de vedere al raportului dintre cantitatea de cunoştinţe şi volumul de învăţare.

Predarea interdisciplinară pune accentul simultan pe aspectele multiple ale dezvoltării copilului: intelectuală, emoţională, socială, fizică şi estetică. Interdisciplinaritatea asigură formarea sistematică şi progresivă a unei culturi comunicative necesare elevului în învăţare, pentru interrelaţionarea cu semenii, pentru parcurgerea cu succes a treptelor următoare în învăţare, pentru învăţarea permanentă.

BIBLIOGRAFIE:

"STRATEGII DIDACTICE ÎN PERSPECTIVĂ TRANSDISCIPLINARĂ", Modul 1, de prof. dr. Delia Mariana Ardelean, prof. dr. Viorica Livia

Gardner, H. "*Mintea disciplinata*, Ed. Sigma, 2004

Singer, M., Voica, C., "*Invatarea matematicii. Elemente de didactica aplicata. Ghidul Profesorului*", Ed. Sigma, 2002.

"*Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de matematica primar-gimnazial",* Ed. SC Aramis print, 2001.

„*Programe de învăţământ şi educaţie permanentă*" de L. D. Hainault

http://www. ctptc-airinei. ro/interdisciplinaritate. pdf

METODE ACTIVE INTERDISCIPLINARE ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE

Prof. înv. Preșc. Călin Cristina
Grădinița nr. 3 Avrig- Structură a Liceului Teoretic "Gheorghe Lazăr" Avrig

Mişcările pedagogice de la începutul secolului al XX-lea cunoscute sub denumirea de educaţia nouă, activă sunt cele care au criticat învăţământul predominant expozitiv, pasiv, reproductiv declanşând experimentarea unor metode pedagogice active, participative, formative. În felul acesta, elevul nu mai este considerat un obiect al educației, un depozit de cunoştințe, ci o persoană vie, concretă, cu aptitudini, capacităţi, interese şi aspiraţii proprii, în virtutea cărora selectează cunoştinţele receptate, le prelucrează, le asimilează şi le redă într-o modalitate mai mult sau mai puţin personală. (http://www12. tuiasi. ro/users/58/Curs%20Pedagogie%20II. pdf)

Pe de altă parte, educatorii nu mai sunt constrânşi să folosească o gamă restrânsă de metode, ci dimpotrivă au posibilitatea să promoveze o învăţare eficientă – participativă, activă, creativă – prin folosirea multitudinii de metode actuale. „Doamne, dă-mi seninătatea să accept ce nu se poate schimba, puterea să schimb ceea ce se poate schimba şi înţelepciunea să le deosebesc" (Reinhold Nierbuh – Rugăciune pentru seninătate) este un motto de care ar trebui să ţină seama oricare din cadrele didactice ale învăţământului românesc. Unii dintre dascăli şi astăzi le vorbesc copiilor despre diverse conţinuturi, doar cu scopul de a asimila cât mai multe cunoştinţe şi cât mai mulţi dintre copiii grupei, fără a ţine cont de dezvoltarea lor particulară, de necesitatea exersării proceselor psihice şi de cunoaştere, de abordarea unor demersuri moderne, interdisciplinare, prin studiul mediului concret şi prin corelaţii elaborate interactiv. Pentru a face o schimbare în propriul comportament, cadrul didactic trebuie să îşi impună o gândire modernă, reflexivă (prin înfruntarea ideilor învechite), să acţioneze cu mult curaj, răbdare, perseverenţă, profesionalism şi responsabilitate, să exerseze, pentru a fi altul de la an la an: „Dascăl modern cu o gândire modernă. " (Breben, S. ; Gongea, E. ; Ruiu, G. ; Fulga, M. ; 2002, pag. 30)

Astfel, copilul educat azi va putea deveni adultul eficient de mâine. Deci, metodele activ participative sunt proceduri care pornesc de la ideea că învăţarea este o activitate personală, care încurajează copiii să gândească independent şi să reflecteze.

Educatoarele au posibilitatea de a utiliza o gamă largă de metode moderne, însă, înainte de a exemplifica aplicaţii practice, se va prezenta o clasificare şi caracterizare succintă a metodelor active. Aşadar, după funcţia didactică principală putem clasifica metodele interactive astfel:

- **metode de predare-învăţare interactivă în grup** (de exemplu: predarea-învăţarea reciprocă, mozaic, lotus, stabilirea succesiunii evenimentelor, bula dublă, partenerul de sprijin, cubul, puzzle, comunicarea rotativă, schimbă perechea, locuri celebre, călătorie misterioasă, acvariul, învăţarea în cerc, mica publicitate, harta cu figuri, strategii de lectură a textelor ştiinţifice, examinarea expunerii, metoda învăţării pe grupe mici, metoda turnirurilor între echipe, învăţarea dramatizată, cascada, citirea cuprinzătoare);
- **metode de fixare, consolidare şi evaluare** (de exemplu: piramida şi diamantul, ghicitorile, ciorchinele, tehnica fotolimbajului, benzi desenate, posterul, trierea aserţiunilor, tehnica blazonului, sintetizarea, diagrama Venn, metoda bulgărelui de zăpadă, examinarea povestirii, jurnalul grafic, turul galeriei, turnirul întrebărilor, cvintetul, analizarea şi interpretarea imaginilor, categorizarea, turnirul enunţurilor, harta conceptuală, matricele, lanţurile cognitive, pânza de păianjen, tehnica florii de nufăr, metoda R. A. I., cartonaşele luminoase);
- **metode care stimulează creativitatea** (de exemplu: brainstorming, tehnica 6/3/5, metoda Philips 6/6, tehnica viselor);
- **metode de rezolvare de probleme** (de exemplu: pălăriuţele gânditoare, studiul de caz, pătratele divizate, minicazurile, diagrama cauză-efect, interviul, explozia stelară, metoda Frisco, mai multe capete la un loc) şi
- **metode de cercetare** (de exemplu: proiectul, reportajul, investigaţia în grup, experimentul, explorarea interdisciplinară, cercetarea mea, investigaţia comună, portofoliul de grup).

Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calităţi şi disponibilităţi din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorinţă de autoperfecţionare, gândire reflexivă şi modernă, creativitate, inteligenţa de a accepta noul şi o mare flexibilitate în concepţii.

În continuare vor fi prezentate o serie de metode active aplicate la grupă, cele care au scopul de a contribui cât mai mult la însuşirea cunoştinţelor, şi în special cele aplicabile interdisciplinar, încercând a se face întâi o prezentare teoretică a metodei şi mai apoi o susţinere a teoriei cu aplicaţii practice, drept exemplu.

Predarea-învăţarea reciprocă este o strategie de învăţare care se realizează prin studiu pe text sau pe imagine (la grădiniță), pentru a dezvolta

comunicarea dintre copii în cadrul colectivului. Copiii lucrează pe grupe (4), însă înainte de a se stabili grupurile se va analiza imaginea frontal. Fiecare grup rezolvă sarcina de învăţare din perspectiva rolului pe care îl interpretează: grupa 1 – rezumatorii: fiecare membru alcătuieşte o propoziţie după ce imaginea a fost contemplată timp de aproximativ 5 minute, apoi propoziţiile se rezumă într-o sinteză logică, rezumatul (rodul gândirii colective); grupa 2 – întrebătorii: fiecare membru formulează o întrebare după ce a fost analizată imaginea, folosindu-se de paletele cu întrebări puse la dispoziţie; grupa 3 – clarificatorii: identifică cuvinte, expresii, comportamente, atitudini neclare pentru unii şi găsesc împreună răspunsul corect; grupa 4 – prezicătorii: analizează în grup imaginea şi prognozează ce se va întâmpla în continuare. În aplicarea acestei metode se poate interveni cu materiale didactice ajutătoare, şi anume: palete cu întrebări: Ce?, Cine?, Când?, Cum?, De ce?, precum şi ecusoane pentru membrii celor patru grupuri formate: R – pentru rezumatori, ? – pentru întrebători, C – pentru clarificatori, P – pentru prezicători. Se pot confecţiona şi coroniţe pentru liderii grupurilor, care să conţină aceleaşi semne de mai sus. Ţinând cont de ceea ce îşi doreşte să se obţină prin aplicarea acestei metode (obiectivele metodei: înregistrare de performanţe individuale prin exersarea capacităţii de învăţare de la alţii, antrenarea activă a copiilor în activităţile de grup/ frontale, precum şi dezvoltarea încrederii în capacităţile proprii de a intra în contact şi de responsabilizare a acestora) se remarcă faptul că ele prezintă într-adevăr avantaje majore, şi anume: preşcolarul învaţă să analizeze un text/ imagine, învaţă să coopereze în cadrul unui grup pentru îndeplinirea unui rol, învaţă să fie responsabil în implicarea individuală în grup, învaţă să argumenteze şi să susţină o opinie, îşi dezvoltă capacitatea de exprimare, atenţia, gândirea cu operaţiile ei şi capacitatea de ascultare activă, stimulează capacitatea de concentrare asupra textului/ imaginii de studiat şi priceperea de a selecţiona esenţialul. Aşadar, la finalul unei activităţi în care s-a folosit metoda interactivă predarea-învăţarea reciprocă, copiii au învăţat altceva şi au transmis ceea ce ei au ştiut legat de subiectul dezbătut.

Această metodă îşi are aplicabilitate maximă în activităţile integrate (cunoașterea mediului, matematică, educarea limbajului, om și societate). De exemplu, o activitate integrată realizată – folosind această metodă – a fost activitatea cu denumirea „Reţeta de gogoşi“: pentru început se citeşte de către educatoare reţeta de gogoşi, se prezintă imagini corespun-

zătoare ingredientelor necesare şi chiar ingredientele naturale, se formează cele patru grupuri, fiecare membru al grupului analizând reţeta din perspectiva sarcinilor corespunzătoare grupului (rezumatorii reconstituie reţeta de gogoşi, alcătuind propoziţii; întrebătorii formulează întrebări despre aceste ingrediente, reţetă; clarificatorii reţin cuvinte expresii, identifică neclarităţi, iar prezicătorii fac predicţii exprimând finaluri neaşteptate). Apoi, fiecare membru joacă rolul pe care îl deţine, având loc discuţii simultane între grupuri. În continuare, copiii primesc diverse sarcini care îi implică activ: „Gustă şi spune ce gust are zahărul, Câte ouă punem în compoziţie?, Cum este uleiul faţă de lapte?, Formează grupa pliculeţelor de zahăr vanilat şi găseşte cifra corespunzătoare etc“. În ultima etapă a activităţii se formează aluatul de gogoşi, se întinde (după ce a fost lăsat la dospit), se decupează gogoşele cu forme şi se prăjesc în ulei încins, în bucătăria grădiniţei. Cu siguranţă această activitate a reuşit să îi implice activ pe toţi preşcolarii, să le creeze bună dispoziţie, dar şi să le formeze priceperi, deprinderi şi capacităţi diverse.

Bula dublă este o metodă de predare-învăţare, destul de uşor de aplicat, care grupează asemănările şi deosebirile dintre două obiecte, fenomene, idei, concepte. Ea se realizează prin reprezentare grafică, şi anume două cercuri mari în care se aşează imagini sau denumirea subiectului abordat. De cele două cercuri mari se află relaţionate prin linii alte cercuri mici situate între cercurile mari, în care se specifică asemănările, iar în cercurile mici exterioare celor mari se specifică caracteristicile fiecărui termen, particularităţi sau deosebiri.

Spre exemplu, spre sfârşitul anului şcolar, când s-au realizat multiple activităţi de recapitulare/ consolidare de cunoştinţe, am folosit metoda „bula dublă“ în activitatea cu tema „Ce ştim despre?“ Activitatea s-a realizat prin intermediul desenului, însă obiectivul principal a fost consolidarea cunoştinţelor despre anotimpuri. Pentru a urmări acest lucru copiii au fost împărţiţi în două grupe. Astfel, grupa ciupercuţelor a avut de identificat/ completat prin desen cercurile cu două caracteristici ale anotimpului de toamnă (frunze uscate, păsări care pleacă, ploaie etc), două caracteristici ale anotimpului de primăvară (pomi înfloriţi, ghiocei etc) și două asemănări între ele, iar grupa floricelelor acelaşi lucru dar despre vară şi iarnă. Această activitate s-a

dovedit a fi una foarte plăcută şi interesantă pentru preşcolarii grupei mijlocii.

Piramida şi diamantul este o metodă modernă de instruire, care ajută la fixarea, consolidarea şi chiar evaluarea cunoştinţelor însuşite anterior. Are la bază împletirea activităţii individuale cu cea desfăşurată în mod cooperativ şi urmăreşte dezvoltarea capacităţii de a „sintetiza“ principalele probleme, informaţii, idei ale unei teme date. Metoda poate fi integrată la începutul unei activităţi pentru reactualizarea cunoştinţelor, ca variantă a unui joc didactic sau în etapa realizării feedback-ului unei activităţi de observare, povestire, lectură, convorbire. Poate fi abordată cu succes în majoritatea tipurilor de activităţi, chiar şi în etapa jocurilor libere. Prin aplicarea acestei metode se exersează deprinderea de cooperare, iniţiativă şi creativitate. Într-o primă etapă a activităţii se construieşte o piramidă/ un diamant, respectându-se anumite reguli de construcţie (se decupează mai multe pătrate, pot fi de culori diferite, se construieşte piramida cu mai multe trepte, ascultând indicaţiile verbale ale educatoarei). Apoi se rezolvă sarcinile, completându-se pătratele corespunzătoare treptelor piramidei/ diamantului, în funcţie de tema dezbătută.

Acestea sunt două dintre metodele prin care se consolidează și se evaluează cunoștințe matematice, chiar prin simpla lor observare sau reprezentare grafică. Astfel, când observă sau desenează o piramidă sau un diamant, copiii stabilesc forma, numără nivelele, numără pătratele din care sunt alcătuite, observă culorile și alternanța lor. Apoi, în funcție de tema aleasă, se formează mulțimi, se asociază cifre. Se pot aplica metodele în teme precum: Piramida cifrelor, a culorilor, a formelor geometrice, Diamantul poveștilor, a fructelor, anotimpurilor etc. .

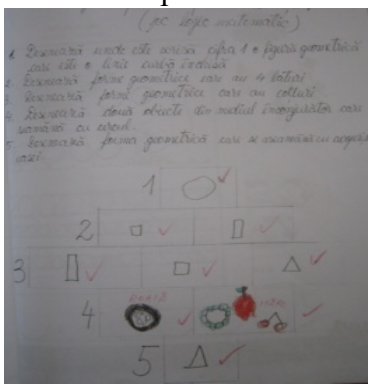

Spre exemplu, am folosit această metodă în cadrul unui joc logic matematic „Piramida figurilor geometrice“, în etapa de consolidare a cunoştinţelor despre figuri geometrice. Copiii completau, prin intermediul desenului, pătratele piramidei, în funcţie de cerinţe:

1. Desenează unde este scrisă cifra 1 o figură geometrică care este linie curbă închisă (cercul).
2. În pătratele cu cifra 2 desenează forme geometrice care pot avea patru laturi (pătratul, dreptunghiul).
3. În pătratele cifrei 3 desenează figuri care au colţuri (triunghiul, pătratul, dreptunghiul).

4. În pătratele cifrei 4 desenează două obiecte care au formă rotundă.
5. Desenează figura care se aseamănă cu acoperişul unei case, în pătratul cifrei 5 (triunghiul).

Ciorchinele este o tehnică care exersează gândirea liberă asupra unei teme şi facilitează realizarea unor conexiuni între idei deschizând căile de acces şi actualizând cunoştinţele anterioare. Această metodă are ca obiectiv principal integrarea informaţiilor dobândite pe parcursul învăţării în ciorchinele realizat iniţial şi completarea acestuia cu noi informaţii. Elaborarea ciorchinelui se poate face când copiii, la începutul unei activităţi, enumeră idei prin brainstorming, iar educatoarea le sintetizează logic (pentru grupele mici, mijlocii este un mod specific de lucru). Elaborarea lui se poate realiza individual, şi mai apoi în perechi, în grupuri şi, în ultimul rând, frontal. Este foarte important ca, mai întâi de toate, copilul să înveţe pas cu pas algoritmul de realizare a ciorchinelui (desenul/ decuparea de cercuri ovale, confecţionarea de săgeţi de lungimi diferite şi rolul acestora). Etapele după care se ghidează o activitate bazată pe această metodă presupun: scrierea unui cuvânt (desenarea unui obiect) în mijlocul foii de lucru, copiii încep a emite (individual, în perechi, pe grupuri sau frontal) idei, cuvinte sau desene legate de tema dată, astfel, făcându-se conexiuni de la titlu la lucrările copiilor. Ciorchinele se poate dezvolta diferit, în funcţie de nivelul grupei.

El se poate realiza în activităţi de observare şi se mulează perfect într-o activitate de convorbire, sau la începutul şi pe parcursul unui proiect pentru a reactualiza şi sintetiza cunoştinţele copiilor despre un subiect şi completarea lor cu altele noi. La activitățile matematice metoda poate fi aplicată, spre exemplu, în rezolvarea unor probleme de adunare și scădere, compunere și descompunere, asocierea cifrei la mulţimi de obiecte etc. . Spre exemplu, activitatea de consolidare a numeraţiei în limitele 1 – 3, cu denumirea „Cifre fermecate, de copii uitate?“ s-a desfăşurat aplicând această metodă. Astfel, copiii au fost împărţiţi în 3 grupe, fiecare grupă primind o fişă de lucru în mijlocul căreia este scrisă o cifră (de la 1 la 3, diferită pentru fiecare grupă). În jurul acestei cifre, grupa trebuie să deseneze elemente (obiecte), personaje din poveşti care pot fi în număr de unu, doi sau trei. Copiii formează, prin desen, mulțimi de două obiecte (doi ochi, două picioare, doi cercei, două cireşe), de un obiect (un soare, o lună, o inimă) sau de trei obiecte (trei purceluşi, trei iezi etc.). Se expun apoi ideile, lucrările în

sala de grupă şi se efectează turul galeriei, pentru a se face comparații între lucrări, a se verifica corectitudinea îndeplinirii sarcinilor, generalizări.

Așadar, exemplificând doar câteva din aplicațiile mele practice cu grupa de preșcolari, consider că exersând metodele moderne, atât copilul, cât şi educatoarea pot fi schimbaţi de la an la an şi pot deveni: *Dacăli moderni cu o gândire modernă şi copii moderni cu o gândire modernă!*

MELOTERAPIA – ACTIVITATE RECUPERATIV TERAPEUTICĂ PENTRU ELEVII CU DEFICIENŢE MULTIPLE DIN CADRUL CENTRULUI ŞCOLAR DE EDUCAŢIE INCLUZIVĂ „LACRIMA" BISTRIŢA

Prof. psihopedagog Eniko Cupşa,
Prof. Înv. primar Emanuela Avram,
CSEI Lacrima

Meloterapia face parte din categoria terapiilor prin mediere artistică, prezentând caracteristici specifice, bazându-se pe utilizarea sunetelor ca instrumente terapeutice. Indicaţiile meloterapiei sunt multiple fiind recomandată în: educaţia specială, psihiatrie, psihologia clinică, psihopatologia expresiei, reeducarea funcţională, neo-natalitate, psihogeriatrie, susţineri de nuanţă paleativă. Se ştie deja că meloterapia determină transformări pozitive la nivel mintal, fizic, emoţional şi spiritual, iar aceste aspecte funcţionale se pot înregistra la nivel individual sau al grupului implicat în procesul terapeutic. Din punctul de vedere al modului de desfăşurare a activităţilor, meloterapia se poate împărţi în două forme: receptivă şi activă.

În cazul copiilor cu deficienţe multiple, în procesul de meloterapie se asociază receptivitatea muzicii şi participarea muzicală activă a copilului. În cadrul Centrului Şcolar de Educaţie Incluzivă

“Lacrima”, începând din ianuarie 2015 derulăm un program de meloterapie supervizat de către Music As Therapy, în care ne folosim de metodele bazate pe improvizaţie şi creativitate. Metodele utilizate au făcut apel la aptitudinea copilului cu deficienţe multiple de a se exprima şi de a comunica prin sunete muzicale, în mod direct – graţie unui instrumental-melodic format din elemente de percuţie. Aspectul estetic şi valoarea estetică în sine nu au nicio importanţă şi nu au fost urmărite, cel mai adesea muzica fiind o improvizaţie a cărei valoare terapeutică a răzbătut din expresia emoţională şi comunicarea specifică. Cercetările şi experienţele din domeniul meloterapiei au demonstrat că instrumentele de percuţie (castanietele, tamburinele, ţambalele, xilofoanele, tobele etc.) facilitează comunicarea mai ales în cazul copiilor cu deficienţă severă, a copiilor anxioşi sau a celor foarte timizi. Această terapie oferă o serie de efecte benefice în cazul copiilor cu deficienţe mutiple: determină stări afective tonice; amplifică rezistenţa la efort; reduc stările de tensiune şi anxietatea; facilitează comunicarea; ameliorează comportamentele şi socializarea. Pentru copiii cu deficienţă mintală sau autism meloterapia este folosită frecvent pentru stabilirea unui alt tip de comunicare, pentru a stabili contactul cu copilul deficient şi pentru a facilita comunicarea între el şi educator/părinte/tutore; astfel, apare termenul de muzică funcţională care desemnează faptul că în terapie muzica este folosită în scopuri practice, pentru recuperare. În cazul copiilor cu deficienţă mintală, dar şi în cazul celor hiperactivi, terapia prin muzică poate folosi pentru ameliorarea inhibiţiei voluntare a actelor motorii şi pentru realizarea unor performanţe în plan psihomotric. Deasemenea, pentru calmarea subiecţilor anxioşi şi a celor hiperkinetici pot fi utilizate diferite instrumente ce emit sunete prelungi şi foarte armonioase, iar la subiecţii cu instabilitate emoţională meloterapia determină diminuarea tensiunilor psihice, reducerea agresivităţii.

Desigur, în cadrul activităţilor derulate cu copiii din centrul nostru, am urmărit pe lângă aspectele menţionate mai sus şi unele ce au vizat îmbunătăţirea orientării spaţio-temporale şi a coordonării motrice; educarea expresivităţii mimico-gesticulare; nuanţarea exprimării verbale; dezvoltarea

sensibilităţii cromatice muzicale; determinarea unor stări de deconectare, bucurie, încântare etc.

Programul nostru a cuprinde un număr de 40 de copii cu diferite afecţiuni: sindrom Down, copii cu tulburări din spectrul autist, copii cu paralizie cerebrală, copii cu deficienţe de vedere, dar şi copii cu dificultăţi de comunicare. Metodele sunt aplicate atât individual cât şi în grup (în funcţie de tipul de deficienţă şi de obiectivele propuse), uneori meloterapia fiind îmbinată cu mişcarea şi dansul. Ca instrumente am utilizat în principal intrumente de percuţie, dar şi mingi, baloane, voaluri, paraşuta-curcubeu, diverse marionete. De-a lungul programului aplicat am urmărit să oferim copiilor posibilitatea de:

a explora modalităţi de relaţionare, fără a se folosi de cuvinte;
a experimenta rolul într-un grup, cunoscând sentimentul de "a fi ascultat";
a câştiga încrederea în sine prin participare activă, conducere şi support emoţional;
a pune în practică deprinderi sociale: ascultarea, cooperarea, aşteptarea rândului;
a lega relaţii cu colegii;
a-şi dezvolta dexteritatea manuală;
a-şi dezvolta coordonarea fizică;
a-şi dezvolta concentrarea;
a-şi dezvolta independenţa;
a-şi controla impulsurile;
a-şi diminua agresivitatea;
a avea încredere în rezultatele obţinute.

Sesiunile de meloterapie se derulează pe parcursul a 45 de minute, în spaţii securizate. După fiecare sesiune muzicală, încercăm să notăm observaţiile făcute pe parcursul activităţii (cum a cântat copilul, cum a interpretat sau cum a interacţionat cu alţii în sesiune). Notând observaţiile putem evalua copiii, ajutându-i să facă progrese în ariile în care întâmpină dificultăţi.

În tot acest demers al nostru, am ţinut şi ţinem seama şi de sugestiile făcute de Music As Therapy şi anume: să fim mereu realişti, să nu ţintim prea sus încă din primele sesiuni, pentru că acest lucru poate fi frustrant pentru toţi. Ştim cu cine lucrăm, iar paşii trebuie să fie mici, siguri, consecvenţi. Am învăţat să ne adaptăm din mers, pentru ca toată lumea să fie confortabilă în cadrul activităţii. Ne-am îmbogăţit în permanenţă activităţile, pentru că micile schimbări au făcut marile diferenţe. Am incurajat exprimarea noilor idei şi imaginaţia plină de creativitate. Ne-am folosit din plin şi cu entuziasm de improvizaţie şi intuiţie şi toate acestea ne-au făcut să avem succes în activităţile noastre de meloterapie. Bineînţeles că întregul proces prin care am trecut noi, ca terapeuţi, şi copiii, ca beneficiari, a însemnat o sumă întreagă de negocieri, schimbări, discuţii, riscuri şi compromisuri, pe lângă toate acele aspecte frumoase. Important e însă rezultatul şi direcţia bună înspre care ne îndreptăm cu toţii.

Model de activităţi, într-o sesiune de meloterapie, aplicat în cadrul centrului "Lacrima"

Copiii sunt aşezaţi în cerc, stând pe scaun. Sunt pregătite 5 activităţi, ce se desfăşoară de la simplu la complex.

Salutul ("Salut, salut! Şi ce mai faci?/ Şi ce mai faci tu azi, Simona?" Copiii vor cânta cu toţii. Liderul va trece pe la fiecare copil, întinzându-i mâna, rostindu-i numele şi aşteptând, ca la rândul lui, copilul să-i dea mâna şi să-i răspundă întrebării).
Salută gongul - Fiecare dintre copii va primi un băț în mână. Liderul de sesiune ține gongul și îl trece pe la fiecare copil pe rând. Liderul trece de la un copil la altul în interiorul cercului format spunând: "Acum salută gongul (numele copilului). "

Ţine ritmul (Fiecare copil va cânta când îi vine rândul, ţinând ritmul propus de lider: liderul bate o dată – i se răspunde cu o singură bătaie; liderul bate de 2 ori – i se răspunde cu două bătăi; liderul bate de 3 ori – i se răspunde cu 3 bătăi ş. a. m. d.). Pe postul de lider poate trece fiecare dintre cei prezenţi.

Poveste cu şoricel şi pisică - improvizaţie

Ne aşezăm cu toţii în cerc, în mijloc aflându-se diverse instrumente muzicale. Liderul va începe o poveste improvizată cu animale "Aseară pe înserat, a intrat o mâţă-n sat. Miau, miau, miau…" – moment în care se va folosi de un instrument muzical la alegere, pentru a imita sunetele scoase de pisică. Li se va cere tuturor să imite sunetele scoase, folosindu-se de instrumentul ales. (dacă pisica a miorlăit încet, vor lovi încet intrumentul; dacă pisica a miorlăit prelung şi puternic, vor cânta şi copiii ca atare ş. a. m. d.). Şi povestea poate continua, în funcţie de imaginaţia fiecăruia. De exemplu: "Şi pisica-l căuta pe şoricelul Mustafa/

Chiţ, chiţ, chiţ" (din nou, cu ajutorul intrumentelor se accentuează sunetele scoase de şoricel) etc.

Aseară pe înserat, a intrat o mâţă-n sat, / Miau, miau, miau…
Şi pisica-l căuta, pe şoricelul Mustafa, / Chiţ, chiţ, chiţ…
Şoricelul speriat, caşcavalul a lăsat, / Chiţ, chiţ, chiţ...
Pisica s-a bucurat, caşcavalul a mâncat, / Miau, miau, miau…

Din experienţă am observat cât de bine reacţionează copiii la cântecele, personaje, mimică şi intonaţie. Cântecelele de felul acesta le plac foarte mult, se distrează, reuşesc să verbalizeze sau să răspundă cerinţelor folosindu-se de instrumente.

La revedere! (Cântecul de "La revedere!" dă posibilitatea participanţilor să exprime cum s-au simţit la activitate. Liderul împreună cu copiii cântă "La revedere, la revedere! La revedere!, Cum te-ai simţit tu azi (se numeşte fiecare copil, pe rând)? Dacă s-au simţit bine, copiii, rând pe rând, când îşi aud numele, pot ridica mâna arătând semnul OK.

BIBLIOGRAFIE:

Preda V. (2004) - *Terapii prin mediere artistică*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca

http://www. musicastherapy. org/ (Biblioteca de resurse)

Programul de învăţare la distanţă "Terapie prin muzică pentru copii cu dizabilităţi de învăţare" (tutoriale curs susţinut de *Music as Therapy International)*

TERAPIE PRIN MUZICĂ ȘI POVESTE

prof. Tămaș Mihaela
prof. Ionac Liliana
Grădinița cu Program Prelungit ”Lumea Piticilor” Dej

Lucrarea de față se dorește a fi o sinteză a unui studiu efectuat la o grupă de preșcolari privind educația incluzivă, a modului în care este acceptat de colectivul închegat al unei grupe copilul ce provine dintr-o familie defavorizată. S-a pornit la această mică cercetare deoarece în grupa mare a instituției a venit o fetiță ce provine dintr-o familie foarte săracă și nu a fost acceptată de preșcolarii grupei. Mai mult, însăși fetița nu dorea să fie integrată în colectiv.

Am decis să dăm acest titlu articolului, deoarece muzica a fost factorul principal care a determinat-o pe fetiţă, pe care o vom numi în continuare Mi-Re-La, să reacţioneze pozitiv la ceea ce a constituit noul din viaţa ei, și povestea a constituit liantul prin care preșcolarii au acceptat-o pe MI-RE-La în colectivul grupei.

Aşadar, la 15 septembrie a păşit, pentru prima dată, pragul grădiniţei o fetiţă mică de statură, cu obrajii bucălaţi şi roşii ca două mere, însă pătaţi, pe ici, pe colo, cu stropi mici de negreală şi cu o pereche de ochi albaştri de nuanţa cerului limpede al zilelor de vară. Părul ei avea culoarea spicului de grâu copt şi era retezat cu foarfeca de o mână nepriceputǎ, astfel încât, Mi-Re-La avea înfăţişarea micuţei Cosette din Mizerabilii lui Victor Hugo. Prima impresie s-a dovedit a fi cea adevărată. Căci micuţa avea o viaţă foarte grea trăind în sărăcie alături de încă 7 suflete într-o încăpere mică şi neprimitoare. Pe lângă adulţii din familie, ea mai avea trei fraţi.

Odată ajunsă în grupa noastră, s-a manifestat precum o căprioară sălbatică, nedorind să comunice cu noi, retrăgându-se într-un colţ mai îndepărtat al încăperii. Dacă doreai să-i vorbeşti, te loveai de zidul unor ochi speriaţi şi de gestul ei de a se face cât mai mică pe scaunul pe care se aşeza dimineaţa la sosire şi pe care-l părăsea în momentul plecării spre casă.

Colegii din grupă au marginalizat-o imediat datorită faptului că era murdară şi a gestului de a-i scuipa în momentul apropierii acestora de ea. Era ca o mică sălbăticiune rănită şi neîncrezătoare în oameni, un copil care nu ştia că, la chiuveta din baie curge apă, doar prin rotirea robinetului. Orice tentativă de a o atrage în activităţile noastre eşua şi nu am reuşit să aflăm despre ea decât că nu ştie nimic din ceea ce ar trebui să ştie un copil de 5 ani.

Cu certitudine acest copil nu ar fi fost adus la grădiniţă dacă părinţii nu ar fi avut nevoie de fişa psihopedagogică pentru înscrierea ei în clasa pregătitoare. Ne-am propus, atunci, să o observăm cât mai mult pe parcursul zilei, fără ca ea să conștientizeze acest fapt, să adunăm datele obținute și să facem un plan de intervenție personalizat prin care să o integrăm pe MI-RE-La în activitatea grădiniței și în colectiv, iar pe colegi să-i determinăm să o accepte și să îi înțeleagă viața și situația ei.

Primul pas a fost îndreptat spre părinți. Am discutat cu aceștia prezentându-le faptic situația din grupă, explicându-le ceea ce se dorește să se facă pe parcursul activităților din grădiniță și le-am solicitat sprijinul pentru ca acțiunea să se finalizeze cu succes. I-am rugat să le spună copiilor povești despre viața grea a unor copii, să le explice că nu este vina lor că s-au născut și trăiesc în medii defavorizate, în sărăcie etc. Am stabilit cu părinții să le spună povești ca ”Fetița cu chibriturile”, ”Cenușăreasa” etc., să le povestească fragmente din filme în care este vorba despre viața grea a unor copii, momente din copilăria lor sau a unor prieteni etc.

Am considerat oportun să implicăm părinții în acest proiect deoarece cerinţele şi nevoile identificate în societatea contemporană, ne creionează o realitate crudă: nu toţi copiii beneficiază de un model optim de educaţie care să le asigure dezvoltarea.

Aşadar, este nevoie ca sistemul de învățământ să le ofere şansele de a acumula cunoştinţele şi deprinderile necesare unei dezvoltări armonioase şi optime tuturor copiilor. Într-un mediu neadecvat, ocaziile de învăţare sunt reduse, copilul aflându-se, la un moment dat, în situaţii nefavorabile sau chiar inhibatoare. Grădiniţa, chiar dacă oferă programe foarte bune şi eficiente, ea nu poate contracara experienţa negativă acumulată de copil în sânul familiei sale. Părinţii lui trebuie să valorizeze informaţia primită în grădiniță. Preșcolarul învaţă şi se dezvoltă în mod continuu, cunoaşterea şi învăţarea ar trebui să nu se încheie când acesta pleacă de la grădiniţă. Mediul în care se formează şi dezvoltă nu este numai cel din grădiniţă, ci şi familia, parcul, strada, cercurile pe care le frecventează etc. Prin urmare, se impune o relație strânsă și o colaborare eficientă între grădiniţă şi părinţi, consilierea acestora devenind în acest mod a acţiune socio-educativă.

În activitatea din grădiniță am introdus activități de educație incluzivă abordate la Domeniul Om și Societate sau la Domeniul limbă și comunicare. Un astfel de exemplu îl constiuie activitatea integrată de mai jos:

Tema anuală: „Cu ce şi cum exprimăm ceea ce simţim?”

Tema zilei: **„Buburuzele cercetaşe”**

Activitate integrată (ADP+ALAI+ALAII+DLC+DOS)

Activităţi de dezvoltare personală ADP:Întâlnirea de dimineaţă: „Ne pregătim pentru o călătorie în lumea buburuzelor”, Rutina: „Aşa da, aşa nu!”, Tranziţii: „Ghiocelul şi buburuza” de Ianoş Turcanu (poezie ce transmite mesajul de prietenie dintre un ghiocel și o buburuză), „Buburuza” din folclorul copiilor (două variante)

Activităţi liber alese Ala I: Bibliotecă: „Buburuzele citesc din cărţi”, Construcţii: „Tabăra buburuzelor”, Cabana „Buburuza veselă”, Ştiinţă: „Buburuza caută drumul cel mai scurt spre tabără”-labirint, Artă: „Aripioare de buburuze” – pictură pe coji de nucă, pe pietre, Joc de rol:„Buburuzele gospodine”- prepararea unor bombonele

Activităţi pe domenii experienţiale ADE: Domeniul Limbă şi Comunicare (DLC) „Buburuza Tiţa”-povestirea educatoarei (poveste creată de Tămaş Mihaela- educatoarea grupei); Domeniul Om şi Societate (DOS) „Buburuzele cercetaşe”-confecţionare (activitate practică)

Activităţi liber alese Ala II: Joc de mişcare „Buburuza-cercetaş la concurs”-traseu aplicativ

Scenariul zilei

Activitatea zilei va începe cu întâlnirea de dimineaţă care se realizează prin revederea dintre copii şi educatoare. Salutul porneşte de la educatoare prin recitarea unei poezii: „Dimineaţa a sosit/ Buburuzele au venit/ În semicerc să ne-adunăm/ Cu toţii să ne salutăm”. Copiii sunt invitaţi să scoată dintr-un rucsăcel steguleţe având desenate pe ele o buburuză şi educatoarea echipată corespunzător unei excursioniste cercetaş: batic la gât, bocanci, pantaloni şi vestă verzi, pălărie de cercetaş, ochelari de soare, steguleţ cu o buburuză pe el, rucsac cu alimente în el, porneşte salutul: „Bună dimineaţa!/ Eu sunt educatoarea cercetaş/ Tocmai sosită în oraş, Dar tu cine eşti?”

Copilul va răspunde la salut indicând şi cine este el, spunându-şi numele. După salut se va face prezenţa, fiecare copil se va prezenta şi va depune steguleţul pe un panou, apoi se vor număra steguleţele pentru a şti câţi copii sunt prezenţi la grădiniţă. Urmează calendarul naturii, când se va completa calendarul cu caracteristicile anotimpului, se stabileşte în ce zi a săptămânii se află.

Discuţiile de grup sunt legate de tema zilei, când se va anunţa şi noutatea zilei, care constă în scrisoarea primită de la grupul de cercetaşi din oraş de a citi o poveste, „Buburuza Tiţa” pe care ei au găsit-o într-un manuscris la Cabana „Buburuza veselă”. Educatoarea le prezintă copiilor echipamentul necesar unei excursii şi îi invită pe aceştia să pornească într-o călătorie imaginară în lumea buburuzei din poveste pentru a afla ce s-a întâmplat cu micuţa buburuză.

După discuţii vom vizita centrele de interes unde fiecare copil îşi va alege sectorul la care doreşte să lucreze, iar apoi, rând pe rând, vom descrie materialele pe care le vor utiliza şi le voi explica sarcina şi modul de lucru pentru fiecare sector:„Sunt educatoarea cercetaş/Tocmai sosită în oraş/Şi am o dorinţă mare/Să vă duc pe fiecare/La sectorul mult dorit/Pe care vi l-am pregătit. ”

Când activitatea pe centre s-a încheiat, vom face turul galeriei pentru a vedea rezultatele activităţii şi se vor face aprecieri. Jumătăţile de coajă de nucă pictate la sectorul ARTĂ, vor constitui material didactic pentru activitatea practică care se va desfăşura mai târziu. „Tabăra buburuzelor” şi „Cabana Buburuza veselă” care au fost create la sectorul CONSTRUCŢII vor deveni spaţiul unde-şi vor afla casa buburuzele ce vor fi realizate la activitatea practică. Produsele ce se vor pregăti la sectorul JOC DE ROL vor constitui recompense dulci pentru cei mici. Cunoştinţele pe care le vor acumula la sectorul BIBLIOTECĂ prin „citirea” imaginilor vor fi aplicate în cadrul convorbirii din partea finală a proiectului.

Prin tranziţia „Buburuză ruză, / Suie-te în căruţă/ Şi te du la Dunăre/ Şi bea apă tulbure. / Şi te du la baltă/ Şi bea apă caldă. / Şi te suie pe buştean/ Şi mănâncă leuştean. ”, poezie din folclorul copiilor, copiii vor reveni în grupă şi activitatea se continuă cu povestea educatoarei „Buburuza Tiţa”, pe care educatoarea o va expune copiilor clar, expresiv pentru a trezi emoţii şi a asigura motivaţia învăţării. Expresivitatea expunerii se va realiza prin modelarea vocii, pauze logice, mimică şi gestică După ce a fost narată povestea, se vor explica cuvintele necunoscute de aceştia, iar apoi se va povesti pe fragmente ajutându-se de planşele cu momentele poveştii, întreaga povestioară de către copii.

Se va aplica metoda pălăriilor gânditoare pentru aprofundarea şi înţelegerea conţinutului şi mesajului poveştii. Tehnică interactivă de stimulare a creativităţii care are la bază interpretarea de roluri prin care copiii îşi exprimă liber gândirea, dar în acord cu semnificaţia culorii pălăriuţelor care definesc rolul. Se formează un grup de 6 copii care vor împărţi între ei pălăriuţele. Copiii dezbat povestea ţinând cont de culoarea pălăriei care defineşte rolul Pălăriuţa albă deţine informaţii despre poveste, observă şi identifică rapid relaţiile, este purtătoare de informaţii, dar rămâne neutră indiferent de influenţele colegilor. Pălăriuţa roşie trăieşte stări afective contrastante, emoţii, empatie, sinceră. Pălăriuţa neagră gândeşte negativ, dar logic şi critic, scoate în evidenţă răul, riscul, greşelile. Pălăriuţa verde formulează idei noi, soluţii posibile, caută alternative, variante de rezolvare a problemelor. Pălăriuţa galbenă gândeşte pozitiv, logic, optimist, prezintă aspectele pozitive. Pălăriuţa albastră are rolul de conducător, controlează,

explorează subiectul. În timp ce grupul de copii interpretează rolurile, ceilalţi copii aşezaţi la măsuţe confecţionează buburuze folosind cojile de nucă pictate la centrul Artă, foarfecă, lipici şi hârtie glasată neagră, apoi se vor schimba grupurile şi copiii care au lucrat la măsuţe vor aplica metoda pălăriuţelor gânditoare, iar cei care au participat deja la metoda pălăriilor gânditoare vor confecţiona, la rândul lor, buburuze.

După terminarea lucrărilor de la activitatea practică şi aplicarea metodei pălăriuţelor gânditoare în cadrul poveştii, copiii vor face turul galeriei pentru a vedea produsele realizate de ei şi vor duce micile buburuze la expoziţia unde se află expusă cabana şi tabăra realizate la sectorul Construcţii pentru a le amplasa în mediul ce reprezintă spaţiul de deafăşurare a poveştii noastre. După aceea, copii se vor deplasa la baie printr-o tranziţie: „Lucrul noi l-am terminat, /Aripioarele nu le-am spălat/ În coloană ne aşezăm/ Şi la baie noi plecăm/ Aripioarele să le spălăm. ”

Activitatea se reia cu ALA II prin tranziţia „Iată, a mai trecut o zi/ Multe am învăţat copii!/ Haideţi să ne pregătim/ Să ne mai mişcăm puţin:”, copiii sunt invitaţi să participe la concursul traseului aplicativ, care constă în: trecerea printre obstacole, diferite variante de mers, transport cu greutăţi, trecerea printr-un tunel. Copiii sunt împărţiţi în trei grupe Buburuza roşie, Buburuza galbenă şi Buburuza verde. Grupa care termină prima de parcurs traseul este cea câştigătoare.

După momentul de mişcare copiii se vor aşeza pe scăunele pentru a participa la o convorbire pe baza conţinutului poveştii prezentate de educatoare. Se vor pune întrebări care vizează comportamentul buburuzelor de culoare roşie şi al celei de culoare galbenă. Se va scoate în evidenţă faptul că este greşit comportamentul buburuzelor roşii şi că nu trebuie să se comporte şi ei ca aceste mici vietăţi deoarece toţi sunt la fel şi nu contează culoarea sau religia sau naţionalitatea ori faptul că unii dintre ei sunt bolnavi. Toţi trebuie să fie prieteni, să se ajute, să fie răbdători unii cu alţii, pentru că toţi au aceleaşi drepturi în societate, toţi simt la fel bucuria sau tristeţea. În final, se recită poezia „Ghiocelul şi buburuza” de Ianoş Turcanu, poezie care scoate în evidenţă acceptarea diferenţelor dintre cele două personaje, prietenia şi ajutorul pe care ghiocelul îl acordă buburuzei.

Buburuza Tiţa

E vară. Soarele străluceşte pe cer. Ultima zi de şcoală se anunţă plină de veselie, căci vacanţa de vară înseamnă drumeţii, excursii, tabere şi distracţie pentru toate buburuzele din oraşul Buburotopia. Tiţa, buburuza cea mai mică a familiei Ruza, abia aşteaptă să sune clopoţelul pentru că a doua zi va pleca dis-de-dimineaţă spre tabăra „Buburuza veselă”. Plecarea

ei în tabără este un premiu pe care mica vietate l-a obţinut la concursul de pictură organizat de Asociaţia „Buburuzele cercetaşe”.

Sunetul cristalin al clopoţelului anunţă sfârşitul orelor şi pe poarta şcolii ies grupuri de buburuze chiuind şi zburând vesele într-un dans ameţitor. Bucuria lor se răspândeşte în tot oraşul. Dar timpul zboară, iar liniştea se lasă odată cu căderea serii şi ivirea primelor stele pe cer. Tiţa plină de emoţii nu poate adormi şi aşteaptă cu nerăbdare ivirea zorilor pentru a porni la drum spre locul unde va cunoaşte alte buburuze şi va lega noi prietenii. Frumoasele ei aripioare se deschid şi se închid unduindu-se ca un evantai. Culoarea lor galbenă se vede şi în lumina lunii, iar cele şase bobiţe negre îi dau un farmec aparte micii făpturi.

Dimineaţa nu întârzie să apară, aşa că Tiţa îşi ia rucsacul cu toate cele necesare şederii ei în tabără şi porneşte la drum după ce îşi ia „la revedere” de la surioarele ei dragi şi de la părinţii şi bunicii ei.

- Nu uita să te speli pe dinţi! strigă mama ei la plecare.

- Nu voi uita, mămico! răspunse Tiţa înainte de a-şi deschide aripioarele aurii şi a-şi lua zborul spre locul mult aşteptat.

Drumul buburuzei a fost destul de lung, dar fără peripeţii. Ea a urmat sfaturile tatălui şi nu s-a oprit cu străinii la vorbă, a făcut popasuri scurte doar pentru a se odihni şi a lua câteva firimituri din grăuncioarele pregătite de bunica ei grijulie.

Spre seară ajunse la capătul drumului şi se instală într-o odăiţă ce-i va servi de adăpost pe parcursul şederii ei în tabără. Mâine dimineaţă va face cunoştinţă cu toată grupa de buburuze cercetaşe şi vor urma câteva zile de activităţi frumoase şi instructive pentu ea şi noile ei prietene.

Sunetul goarnei o trezi pe Tiţa şi bucuroasă aceasta păşi pe uşa odăiţei pentru a se alătura colegelor ei. Goarna instructorului anunţa deschiderea oficială a taberei. Ajunse în mijlocul curţii unde instructorul ridica spre înaltul cerului steagul taberei şi se aşeză în rând cu celelalte buburuze. Mare i-a fost mirarea când uitându-se în jurul ei a văzut doar buburuze roşii cu pete rotunde negre mai mari şi mai mici, care salutau steagul ce se legăna în bătaia vântului. Întregul colectiv de buburuze urma să pornească spre pădure, locul unde vor învăţa tehnici de supravieţuire şi de acordare a primului ajutor în caz de urgenţă. Coloana formată a pornit la drum pe cărarea pădurii, dar buburuzele roşii nu i-au acordat nicio atenţie lui Tiţa, rând pe rând au împins-o aruncând-o la capătul şirului, ajungând ultima fără a avea cu cine schimba o vorbă.

- Aţi văzut ce culoare urâtă are? se auzea murmurul gărgăriţelor.

- Cine este şi ce caută printre noi o astfel de insectă urâtă? se întrebau toate.

- Ne face neamul de ruşine, să nu o primim printre noi, au căzut de acord toate gărgăriţele sângerii.

Lacrimi mari au apărut în ochii Tiţei şi durerea i-a cuprins micul sufleţel, dar atât de mare, încât avea loc toată lumea, chiar şi mămăruţele ce mergeau pe cărare înaintea ei. „De ce nu o iubeau? De ce o respingeau, căci nu le făcuse niciun rău? Nici nu apucase să le vorbească. Care era motivul pentru care o îndepărtau de ele? Culoarea ei galben aurie cu bobiţe negre era cauza pentru care nu o acceptau? Dar acasă, toate prietenele şi cunoştinţele ei aveau culoarea galbenă şi adesea veneau buburuze cu aripioare verzi sau roşii în vizită, iar niciuna dintre ele nu era alungată, ci găseau mulţi prieteni printre locuitorii oraşului şi erau primite cu căldură în casele lor. De ce aici ea era văzută cu răutate?" Aceste întrebări o chinuiau pe Tiţa şi boabe mari de mărgăritare izvorau din ochişorii ei.

Buburuza cercetaş, şefa grupului, ceru ca tabăra să fie aşezată într-o poieniţă. Împreună au ridicat corturile, au pregătit cele necesare pentru a lua cina şi au aprins focul. Tiţa dorind să se integreze şi ea în mica comunitate a alergat pe la fiecare grup pentru a da o mână de ajutor, dar s-a izbit de răutatea lor şi a fost lovită de vorbele urâte pe care i le-au spus.

A doua zi au început activităţile pentru învăţarea tehnicilor de supravieţuire. Buburuzele au pornit în grupuri mici spre adâncul pădurii pentru a căuta hrană potrivită supravieţuirii în cazul în care se întâmplă să se rătăcească vreodată prin păduri singure şi nu au posibilitatea de a cere ajutor. Prin potecile pădurii mişunau o mulţime de buburuze, doar Tiţa era singură şi căuta cu migală bobiţe de plante şi seminţe de flori. La întoarcerea în tabără, buburuzele şi-au depus mândre rodul muncii lor pe măsuţa improvizată din plăcuţe de lemn şi au constatat că două surate nu se întorseseră deşi ştiau că trebuie să revină în tabără când soarele se va înălţa pe vârful bolţii cereşti. La aflarea veştii, Tiţa nu a ezitat şi a pornit în căutarea buburuzelor. Le-a aflat agăţate de rădăcinile unui arbore bătrân având picioruşele rupte. Tiţa a pătruns printre rădăcini până la ele şi le-a adus una câte una până la cărarea sigură a pădurii, apoi a pornit cu o buburuză în spate spre tabără şi le-a anunţat pe celelalte colege de locul unde se află buburuza rănită. Din două beţişoare a făcut o pereche de atele, aşa cum o învăţase bunicul ei, şi a bandajat picioruşul rupt al micii insecte pe care o salvase din ghiarele arborelui. Colegele din tabără au readus-o şi pe cealaltă buburuză în tabără, iar Tiţa i-a bandajat picioruşul şi acestei buburuze. Era fericită de faptul că fusese de ajutor semenilor ei, dar gestul său nu a fost privit cu bucurie de colegele din tabără, ba mai mult, i-au întors spatele imediat ce aceasta a terminat bandajarea picioruşului şi răutatea lor a lovit-o din nou pe Tiţa. Durerea îi istovise trupul şi plângând

s-a retras lângă un copac unde adormi pe frunzele umede, suspinând. Pe la miezul nopţii, licuricii pădurii au auzit suspinele mămăruţei şi s-au apropiat de ea dorind să vadă ce este acel glob mic care tremură şi suspină. Tiţa s-a trezit la zgomotul frunzelor moarte şi a văzut luminiţele care clipeau lângă ea încercând să înţeleagă cine este ea.

- *Micuţă minge galbenă, cine eşti şi de ce plângi? au întebat-o licuricii.*

Tiţa le-a mărturisit toată povestea ei. Licuricii au dorit să o ajute şi au preparat o fiertură din frunze de ferigă roşie şi au pictat-o peste aripioare cu acea substanţă lăsând cele şase bulinuţe negre să răsară printre roşul sângeriu al noilor ei aripioare. La răsăritul soarelui, Tiţa era roşie pe aripioare şi arăta le fel ca celelalte buburuze din pădure. Acestea nu au recunoscut în buburuza cea roşie pe micuţa tiţa şi au primit-o cu bucurie în mijlocul lor. Activităţile se desfăşurau pline de voioşie, râsul şi jocul lor se auzeau prin toată pădurea. Ziua se scurse cu repeziciune şi noaptea aduse cu ea liniştea şi somnul peste toată tabără.

A doua zi, veselia începu de dimineaţă şi continuă până spre amiază când buburuzele porniră să se joace „De-a baba oarba". Jocul lor era în toi când buburuza legată la ochi în încercarea ei de a prinde pe cineva căzu într-o baltă mare plină cu apă. Neştiind să înoate, ea strigă după ajutor, dar suratele ei nu păreau dornice să-i vină în ajutor. Atunci, Tiţa trase o frunză groasă şi verde de plop, o aruncă în apă şi sări pe frunză. Se apropie de locul unde buburuza se zbătea să scape de moarte. Tiţa o ridică cu greutate pe frunză şi apoi vâsli spre mal unde o scoase pe pământ. În zbaterea ei, bubuzura o stropi pe Tiţa cu apă şi roşul aripioarelor se spălă ieşind la iveală pete galbenaurii. Toate buburuzele de pe mal au rămas uimite când au recunoscut-o pe buburuza cea galbenă pe care ele o îndepărtaseră şi o răniseră cu vorbele lor urâte. Dar cu toate că o jigniseră atât de crunt, Tiţa a salvat-o pe prietena lor de la moarte. Înţelegând că au fost rele şi că greşit prin comportamentul lor faţă de o altă colegă de-a lor doar pentru că are altă culoare pe aripioare, acestea au venit la ea şi au îmbrăţişat-o, mulţumindu-i pentru bunătatea şi iubirea ei, dar mai ales pentru marea ei putere de a ierta.

Am vorbit foarte mult cu copiii la activitățile de dezvoltare personală despre toleranță, diversitate, acceptare, discriminare etc. În tot acest timp am continuat să observ comportamentul copilei și am încercat să o solicit la o colaborare cu ceilalți copii. La grădiniță a fost invitat și preotul din cartier care a vorbit copiilor despre prietenie, iertare și diversitate. După vreo lună de zile am observat că fetiţa îşi înclină căpşorul într-o parte şi în cealaltă parte când colegii ei cântă vreun cântecel, mai mult, imită şi ea mişcările pe care le cere textul cântecului şi pe care le vede la colegii ei. Atunci am înţeles

că muzica poate fi liantul cel mai potrivit pentru a o apropia pe copilă de mine şi de ceilalţi copii. Pentru a-i transmite informaţiile, pe care trebuia să şi le însuşească sau diverse sarcini, am început să-i cântăm, să-i comunicăm totul prin diverse ritmuri muzicale. Am apelat, de asemenea, la o mulţime de jocuri muzicale pentru a-i satisface pe de-o parte interesul pentru muzică, iar pe de altă parte nevoia de cunoaştere şi de mişcare. Jocurile muzicale recitative au fost deosebit de bune pentru că prin ele am redat ritmic informaţii. Copii din grupă au fost încântaţi de jocurile noastre muzicale, astfel că, în grupa noastră sunau vesel o mulţime de cântece.

Muzica s-a dovedit a fi benefică pentru apropierea fetiței de noi, dar nu a fost suficientă pentru ca și colegii fetiței să o accepte având în vedere că era murdară, vorbea urât, avea un comportament neadecvat vârstei sale. Ceea ce muzica nu a putut face s-a înfăptuit prin intermediul poveștilor pe care le-au spus părinții și pe care le-am prezentat în grupă. Prin acest mod am reușit să o determinăm pe Mi-Re-La să participe la serbarea de iarnă alături de colegii ei şi să recite o scurtă poezioară, iar pe feţişoara ei am văzut primul zâmbet când toţi părinţii au aplaudat-o şi Moş Crăciun a ţinut-o pe genunchii lui bătrâni şi i-a dăruit cadouri.

Pentru a o ajuta mai mult, am apelat la psihologa şi logopeda din grădiniță. Acestea au lucrat cu ea pe tot parcursul anului şcolar. Fetiţa se află acum la Şcoala Gimnazială Specială din oraşul nostru, unde beneficiază de asistenţă de specialitate pe tot parcursul orelor de şcoală. Am revăzut-o de curând şi ne-am bucurat foarte mult când ne-a arătat ce a lucrat la şcoală şi mai ales când am văzut fericirea şi mândria ei pentru ceea ce a realizat.

Ca o concluzie afirmăm cu toată tăria că efortul conjugat al tuturor factorilor implicați în educarea tinerelor vlăstare duce la realizarea unor proiecte inovatoare în educație. Considerăm că relația grădiniță-părinți trebuie să fie cât mai reală și mai cooperantă deoarece nu ne mai putem permite să lăsăm la voia întâmplării procesele prin care se formează și se dezvoltă copiii noștri. Din toate problemele de dezvoltare prin care trece copilul, din situațiile de învățare ale acestuia avem de învățat și noi dezvoltându-ne pe noi înșine.

După succesul obținut prin acest proiect am planificat o acțiune prin care să venim în sprijinul familiilor oferind servicii tuturor celor interesați de dezvoltarea optimă a copiilor lor în cadrul Centrului de Resure pentru Educație și Dezvolare. Această acţiune se bazează pe un complex de măsuri care să vină în sprijinul familiei, prin aceasta intenţionându-se să se intervină benefic în mecanismele care reglează relaţiile intrafamiliale în favoarea educaţiei familiei, în special cea parentală şi a educării copiilor. Consilierea familială se fundamentează pe un set de acţiuni preventive şi directe de

sprijinire a membrilor familiei în îndeplinirea rolului acestora în creşterea, îngrijirea şi educarea propriilor copii.

În centrul nostru formele de sprijinire a părinţilor constituie o prioritate a psihologilor educaţionali, dar se configurează şi ca o coordonată a muncii educatoarei. Rolul educatoarei este de a facilita contactul părintelui cu anumite cunoştinţe, deprinderi necesare în educaţia copilului, iar activităţile derulate în grădiniţă pentru părinţi se constituie în forme de consiliere dacă se respectă cerinţele unei comunicări eficiente pe principii de parteneriat, dacă se asigură un cadru adecvat şi se respectă empatia.

ÎNVĂȚAREA EFICIENTĂ ȘI TEHNICILE MINDFULNESS

Prof. consilier școlar Ionuța Muntean,
Grădinița cu p. p. "Mica Sirenă", Cluj-Napoca

Cunoașterea procesului de învățare face mai eficientă luarea deciziilor de adaptare a predării pe parcursul unei lecții, pentru profesori sau a deciziilor de abordare a programelor individuale de învățare, în cazul elevilor. Atunci când învățăm parcurgem mai multe etape. O primă etapă este cea în care luăm contact cu informațiile noi, fază în care prelucrăm și înțelegem informațiile. Am putea numi această faza, achiziție. Următoarea fază este cea de interiorizare a noilor cunoștințe și de înțelegere a lor în sistemul personal, coherent, care se construiește pornind de la experiențele anterioare. Această fază poate fi numită de interiorizare. A treia fază presupune acțiune din perspectiva noilor achiziții, care, odată dobândite și operaționalizate, trebuie utilizate. Această faza poate fi numită modificare. Pasul final este cel de concretizare a modificărilor în abilități și comportamente. A atinge nivelul rezultatelor înseamnă a acționa fără să uităm că am învățat ceva.

Învățarea se construiește pe baza experiențelor anterioare și este influențată de climatul în care se realizează. Factorii care influențează învățarea sunt atât cei interni: motivația, particularitățile psihoindividuale, potențialul intellectual, vârsta, cât și cei externi, cum ar fi: experiențele de învățare, evenimentele instruirii, contextul. Dacă ne gândim la învățare ca practică zilnică deliberată, atât pentru că ne propunem să achiziționăm sau să dezvoltăm noi competențe, cât și pentru a capitaliza experiențele de învățare cu care ne întâlnim neintenționat, ne interesează și eficiența învățării. Eficiența o putem considera drept modalitatea de a obține mai mult, cu effort mai puțin.

Învățarea eficientă are trei caracteristici importante: *este orientate către scop, este activă, duce la efecte măsurabile sau la modificări interioare.* Pe lângă aceste caracteristici, avem și instrumente de ordin superior ale învățării eficiente: gândirea critică și strategiile metacognitive.

Orientarea către scop presupune îndreptarea eforturilor spre atingerea unor obiective. Obiectivele în învățare pot viza achiziția de informații, formarea de abilități, formarea de comportamente sau dezvoltarea

potențialului de învățare, dezvoltarea anumitor competențe utile în carieră. În funcție de ele se aleg apoi conținuturile și procedeele realizării învățării. Proiectarea activităților de învățare eficientă se realizează prin concentrare pe obiective și abia apoi pe conținut.

Învățarea activă presupune implicarea și participarea conștientă în procesul de construire a cunoștințelor, adică a ni le defini permanent în limbaj propriu și a le ordona și organiza. A da semnificație personală materialelor care sunt învățate înseamnă a le transpune în sisteme proprii de cunoștințe, a stabili permanent legături între experiențele anterioare și cele noi, între cunoștințe și aplicabilitatea acestora. Efectele se concretizează în rezultate imediate de tipul: concepte stăpânite, idei însușite, dar există și rezultate care vor putea fi demonstrate în timp mai indelungat de tipul: performanță intelectuală, comportamente în mediul de viață. În plus, există și acea categorie de rezultate care țin de sfera interioară a emoțiilor, sentimentelor, stărilor. Acestea influențează dorința și capacitatea noastră de a învăța, chiar și deciziile pe care le luăm uneoti în viață.

Dezvoltarea personală este un continuum, nu se încheie odată cu dobândirea unei achiziții sau obținerea unui rezultat. Calitatea este o coordonată cheie a rezultatelor obținute prin învățarea eficientă, coordonată ce se poate îmbunătăți permanent.

Gândirea critică este instrumentul învățării eficiente care ajută o persoană să se orienteze în lumea alternativelor posibile și să-și conștientizeze mecanismele propriei gândiri. Gândirea critică provoacă la acțiune. Perseverența în învățare duce la stabilitatea achizițiilor, iar analiza, la profunzimea acestora. Capacitatea de reflecție și autoreflecție critică asupra experiențelor de învățare se concretizează în posibilitatea de a opta argumentat, pe baza unor dovezi valide asupra direcțiilor de dezvoltare personală. O dovadă de înțelepciune este capacitatea de a ne accepta punctele slabe, de a cere altora feedback și a lua în considerare și opiniile care ne displac.

Strategiile metacognitive denumesc aspectele legate de monitorizarea și controlul învățării, precum și de dezvoltarea potențialului de învățare. Automonitorizarea progresului și controlul efortului investit în învățare atrag după sine nevoia de a deprinde tehnicile de învățare. A decide resursele, cantitatea acestora și momentul investirii lor înseamnă a învăța inteligent. A învăța cum să înveți înseamnă amplificarea capacității individuale de învățare. A învăța și a trăi sunt sinonime, astfel că toată cunoașterea despre modul în care învățăm este, de fapt, cunoaștere despre modul în care existăm și dorim să ne manifestăm.

Eficiența apare la intersecția a trei cordonate, aflate permanent în echilibru: ideea, acțiunea și efectul. Ideea, acțiunea și efectul contribuie în

egală măsură la realizarea învățării eficiente. Un alt aspect important al relației idee-acțiune-efect îl constituie dinamica acesteia.

Ştim cu toţii, că în zilele noastre metodele tradiţionale de educaţie sunt deja neproductive într-un sistem care nu a generat nimic inovativ în ultimul timp şi de aceea, avem rolul de a ne perfecţiona continuu pentru a învaţa, aprofunda şi aplica noi metode interactive de predare în munca cu copiii, încă de la cele mai mici vârste.

Tehnicile de ***mindfulness*** sunt metode inovative în educaţia copiilor preşcolari şi şcolari, care îşi face loc încet, încet în practica profesorilor şi educatorilor din întreaga lume. Definirea conceptului are două părţi componente. Prima parte se referă la dirijarea atenţiei spre un stimul prezent (ex. : respiraţie), acţiune care ne permite o identificare mai uşoară a evenimentelor mentale care au loc în momentul prezent. A doua parte presupune adoptarea unei atitudini specifice asupra experienţelor, o atitudine caracterizată prin deschidere, curiozitate şi acceptare necondiţionată.

Termenul "mindfulness"a mai fost descris şi ca o "conştientizare care emerge prin acordarea atenţiei unui scop precis într-un moment prezent, însă fără a emite judecăţi sau interpretări referitoare la acel moment (Kabat-Zinn, 2015). Altfel spus, mindfulness este o modalitate de antrenare a concentrării şi a modului conştient în care percepem lumea şi care este suportul performanţei personale şi a unei bune sănătăţi mentale; este o formă de antrenare a minţii care dezvoltă susţinerea atenţiei. Practicarea meditaţiei sau relaxării de tip mindfulness are ca scop direcţionarea atenţiei pe un obiectiv precis cum ar fi respiraţia, o anumită senzaţie, un sentiment sau orice acţiune precisă. Acest lucru nu are ca scop inhibarea gândurilor, emoţiilor sau senzaţiilor. Scopul este cultivarea conştientizării fiecărui moment şi experimentarea acceptării necondiţionate a tot ce ni se întâmplă însă fără a emite judecăţi. Impactul asupra copiilor este unul impresionant, contribuind într-un mod pozitiv la rezolvarea problemelor de comportament, atenţie şi îi ajută să fie mult mai conştienţi de momentul prezent în care ei au de îndeplinit sarcini precise cu o concentrare maximă.

Beneficiile utilizării unor astfel de tehnici au multiple efecte pozitive asupra copiilor şi anume:

- o mai bună concentrare;
- creşte substanţial calmul;
- scade nivelul de stres şi anxietatea;
- îmbunătăţeşte starea de sănătate fizică şi mentală;
- îmbunătăţeşte controlul impulsurilor;
- creşte şi dezvoltă conştiinţa de sine (focusarea pe propria persoană);

- dezvoltă abilităţi de a avea răspunsuri adecvate în cazul emoţiilor dificile;
- dezvoltă empatia şi capacitatea de a-i înţelege mai uşor pe cei din jur;
- dezvoltă abilităţi de rezolvare de probleme.

*Meditaţia sau concentrarea pe respiraţie*este una din formele de mindfulness. Concentrarea pe propria respiraţie este o formă de bază a meditaţiei. La începutul aplicării acestei tehnici se va putea observa că concentrarea pe respiraţie nu va fi posibilă din cauza gândurilor care vor da năvală în mintea fiecăruia. Totul este normal, deoarece mintea noastră gândeşte în fiecare moment. Când suntem concentraţi pe respiraţie, devenim conştienţi de prezent. Pe măsură ce se va repeta de mai multe ori se va putea observa că gândurile vor apărea în mintea noastră şi tot noi le vom putea lasa să plece. Ca să ajungem în acest punct avem nevoie de exerciţiu.

MODEL DE ACTIVITATE CU COPIII:

Aşezaţi-va cu copiii pe covor într-un cerc şi spuneţi-le să se aşeze într-o poziţie comfortabilă cu mâinile aşezate pe genunchi şi lăsaţi-i să aleagă dacă vor să stea cu ochii închişi sau deschişi. Număraţi până la 10 şi spuneţi-le că după ce veţi număra, vă veţi concentra pe respiraţie. Verbalizaţi în permanentă tot ce se întâmplă, cum intră aerul pe nas, intră pe căile respiratorii, ajunge în torace, apoi coboară până în abdomen şi îi puteţi întreba pe copii dacă şi ei simt aerul în părţile tocmai numite. Inspirati şi expiraţi timp de 1 minut sau două minute în funcţie de dispoziţia copiilor.

Pentru copiii mai mici puteţi să abordaţi un exerciţiu de menţinere a aerului în interiorul corpului până număraţi la 3 sau la 5.

Acest gen de activitate poate face parte din rutina zilnică, poate fi chiar o tranziţie de la o activitate la alta sau o puteţi folosi în zilele când copiii sunt mai neliniştiţi şi aveţi impresia că totul scapă de sub control. Aplicată cu regularitate această tehnică poate constitui o bună tehnică de ajustare a managementului clasei şi îi va ajuta pe copii să-şi controleze mai bine reacţiile şi să se focuseze mai bine pe sarcinile primite.

Relaxarea progresivă este o tehnică de tip mindfulness care ne permite concentrarea pe întregul corp. Faţă de concentrarea pe respiraţie această tehnică îţi permite să te concentrezi pe ceva palpabil cum este propriul corp. Este o excelentă metodă de a detensiona o perioada din zi în care copiii sunt mai gălăgioşi şi pot fi distrasi foarte uşor. Este foarte simplă şi poate fi aplicată pe o perioada de cinci minute.

MODEL DE ACTIVITATE CU COPIII:

Rugaţi copiii să stea aşezaţi pe covor cu picioarele întinse şi să închidă ochii. Spuneţi-le să-şi concentreze atenţia asupra picioarelor. Să se gândească la ele că sunt relaxate şi de asemenea să se concentreze asupra fiecărui deget de la picioare şi să-şi imagineze că sunt deosebit de uşoare. Apoi, ghidaţi-le concentrarea pe celelalte părţi ale corpului, genunchi, bazin şi şolduri, stomac, spate, mâini, umeri gât, toate părţile fetei până în vârful capului. Pe măsură ce schimbaţi concentrarea pe toate părţile corpului, nu uitaţi să şi respiraţi pentru a elimina toată tensiunea din corp. Când aţi ajuns la final, spuneţi-le copiilor să inspire şi să expire de 3 ori, după care pot deschide ochii. Cu copiii mai mari puteţi avea o discuţie despre felul în care s-au simţit, iar cu copiii mici puteţi împărtăşi dacă le-a plăcut sau nu şi de ce.

Copiii vor deveni foarte liniştiţi şi calmi, ceea ce vă va ajută să gestionaţi mult mai uşor situaţii tensionate care pot apărea pe parcursul unei zile. Utilizarea tehnicilor de tip mindfulness în predarea zilnică poate da educaţiei copiilor o altă faţetă, nu numai aceea cu care suntem obişnuiţi, în care profesorul stă în faţa clasei şi transmite informaţia elevilor, ci una cu o abordare mult mai holistică, pozitivă, interactivă în care copilul este în centrul atenţiei.

A învăța eficient înseamnă a dori să atingi un anume rezultat/efect, pe care îl stabilești drept scop al învățării și în a cărui atingere te implici activ. Orientarea spre calitate și utilizarea strategiilor metacognitive amplifică rezultatele metacognitive ale învățării eficiente.

BIBLIOGRAFIE:

Radu, I. (2000) – Strategii metacognitive în procesul învățării la elevi, Presa Univ. Clujeană;

Bernat, Simona (2015) – *Tehnica învățării eficiente*, ed. Presa Univ. Clujeană; Cluj-Napoca;

Shapiro, Susan (2013) – Mindfulness, A New Approach to teaching in the 21st Century; http://www. mindful. org/

EXPLOARAREA MEDIULUI DIN MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA DE CĂTRE ELEVII NEVĂZĂTORI GEOTNK –la pas prin orașul comoară

Prof. Morar Livia-Gina
Liceul Special pentru Deficienți de Vedere, Cluj-Napoca

Rezumat: Scopul acestui proiect reprezintă dorinţa elevilor pentru cercetare continuă, aspect care a dus la realizarea unor activităţi prin care să evidenţieze legăturile dintre lumea nevăzută a liliecilor şi sensibilizarea persoanelor cu deficienţă de vedere, prin metode specifice lor, ducând la necesitatea protejării acestor animale folositoare.

Acest proiect de mediu a fost desfășurat prin colaborarea dintre Casa Corpului Didactic Cluj prin dna prof. metodist Ileana Iepure care a evaluat cunoștințele elevilor privind modul de orientare spațială, Institutul de Speologie Cluj prin dna cercetător științific Daniela Borda, care a pus la dispoziție materialele necesare desfășurării proiectului și Liceul Special pentru Deficienți de Vedere, instituție gazdă. Aplicantul proiectului de mediu prin intermediul prof. Morar Livia-Gina.

Proiectul de mediu este inclus in cadrul programului "**Semantic Pathways for Building a Spațially-Thinking Society"** program inițiat in mai multe școli din județul Cluj, avînd o promovare a exemplelor de bune practici la diverse manifestări științifice.

Utilizând conceptele: hartă tactilă, orizont apropiat, orizont local, distanță, deplasare, viteză medie și un mediu virtual interactiv (google maps sau distanta. ro), elevii cu deficiență de vedere ar putea evalua și vor putea lua decizia alegerii drumului optim pentru a călători între două puncte de pe hartă (locații, localități), ținând cont de toate elementele ce îi definesc. Harta interactivă poate fii unul dintre instrumentele care permit și favorizează dezvoltarea gândirii spațiale.

Cuvinte cheie, hartă tactilă, orizont apropiat, orizont local, timp, drum optim, coordonate geografice, planificarea drumlui, jaws (sinteză/voce audio), hartă interactivă 2D, 3D, distanță, deplasare, timp, rezolvarea problemelor, luarea deciziilor.

Grupul țintă:elevi din clasele liceale.

Categoria de vârstă:15 -17ani.

Introducere

Persoanele cu deficienţe de vedere sunt speciale, deoarece se integrează în lumea înconjurătoare printr-o dezvoltare compensatorie a celorlalte simţuri: auditiv, tactil, olfactiv etc. Între persoanele cu deficienţe de vedere şi lilieci există similitudini în ceea ce priveşte percepţia mediului înconjurător şi orientarea în întuneric-pregătirea şi prezentarea unui material informativ realizat sub coordonarea profesorilor responsabili;Scopul implicării elevilor în astfel de proiecte a fost acela de a le forma şi dezvolta o serie de competenţe transversale prin intermediul studierii orizontului local şi a vieţuitoarelor integrate în acesta.

Obiectivele secenariului. La sfârșitul activității elevii vor fii capabili să:

-să cunoască informații noi privind specificul habitatului urban al liliecilor ca mamifere nocturne, și să reproducă tactil forma scheletului acestui mamifer pe baza materialelor furnizate de Institutul de Speologie, Cluj,

-să înțeleagă modul de viață al liliecilor, importanța lor in lanțul trofic și să adopte măsuri de protejare a lor.

- să identifice și să localize pe harta digitală a Clujului a posibilităților celor două puncte (clasă/școală) relativ la sistemul de referință determinat de poziția punctelor cardinale și la un reper dat de profesor.

-să determinarea pe harta Clujului două posibilități de deplasare între cele două locații, utilizând informațiile despre rețeaua de transport, selectând posibilitățile de deplasare pe harta interactivă.

Ghid de pregătire a scenariului

-profesorul va pregăti o hartă tactilă a municipiului Cluj-Napoca și un plan al parcului Simion-Bărnuțiu,

-elevii cu deficiență de vedere vor fii informați privind modul de orientare pe harta tactilă a planului localității, vor identifica principalele artere de circulație, mijloacele de transport folosite pentru a ajunge la zona experimentală

-cu ajutorul cercetătorului științific de la Institutul Speologic Cluj vor realiza amplasamentul ui aparatelor destinate studiului: bat detector, căști audio, repertofon, laptop, cranii de liliac etc.

B. Pre-visit

Faza 1. Generarea întrebărilor

a)Provocarea curiozității-discuții legate de lilieci ca mamifere noctune

b)Formularea întrebărilor-*”Liliecii pot să trăiască in orașul Cluj-Napoca?*

Materiale şi metode

Pentru pregătirea proiectului de mediu elevii au folosit următoarele materiale:bat detector, căşti audio, reportofon, laptop, cranii liliac.

Obiective:

1. Identificareași localizarea pe harta digitală a Clujului a posibilităților celor două puncte (clasă/școală) relativ la sistemul de referință determinat de poziția punctelor cardinale și la un reper dat de profesor.

2. Determinarea pe harta Clujului a două posibilități de deplasare între cele două locații, utilizând informațiile despre rețeaua de transport, selectând posibilitățile de deplasare pe harta interactivă.

3. Analiza factorilor de care depinde drumul optim între două puncte și elaborarea unei liste formată din cel puțin 5 elemente de care depinde drumul optim în urma experințelor reale de călătorie între cele două localități.

4. Evaluarea drumului optim între cele 2 puncte după mai multe criterii (lungimea drumului, prețul transportului, durata călătoriei, condițiile călătoriei, condițiile de trafic, condițiile de relief) în 20 de minute în funcție de tipul mijloacelor de transport utilizate și luarea deciziei.

5. Compararea drumului optim evaluat cu ajutorul hărților interactive cu drumul optim evaluat prin deplasarea efectivă pe stradă între cele două puncte în diferite condiții de transport.

6. Aplicarea conceptelor specifice lecției pentru a calcula /determina/identifica diferiți parametri fizici ai drumului optim urmat între cele două puncte(lungimea drumului, deplasarea, durata parcurgerii traseului, viteza medie a deplasării).

7. Planificarea unei călătorii între două localități din România sau din Europa pe drumul optim prin generarea și personalizarea propriilor hărți interactive, utilizând aplicația google maps.

Metodele aplicate de ei au constat în:

Documentarea prin selectarea unui material informativ obţinut prin studierea bibliografiei relevante şi documentare informatică;

Realizarea unei întâlniri în şcoală cu un specialist de la Institutul de Speologie „Emil Racoviţă” şi realizarea unei lecţii deschise despre lumea nevăzută a liliecilor;

Efectuarea de aplicaţii în teren, unde au fost efectuate observaţii în orizontul local asupra liliecilor aflaţi în zbor de vânătoare şi asupra habitatului urban de viaţă al lor;

Identificarea în laborator a unor specii de liliac pe baza craniilor, folosindu-se simţul tactil pentru aprecierea dimensiunilor şi a formelor specifice ale acestor oase.

Aplicarea unor chestionare de evaluare a cunoştinţelor dobândite şi a percepţiei elevilor asupra asupra liliecilor şi a lumii lor nevăzute.

Echipamentele folosite aparţin Institutului de Speologie, elevii având coordonator ştiinţific la acest proiect pe d-na CS II Dr. Daniela Borda.

Metodele folosite au îmbinat partea de documentare-cercetare cu experimentul ştiinţific.

Ghid de pregătire a scenariului:

Deplasarea între două locații/localități necesită pregătirea inițială a traseului încât acesta să fie optim ales. Variabilele care influențează luarea deciziei alegerii drumului optim între două noduri (localități) pot fi:

- lungimea drumului între două localități,
- costul parcurgerii rutei,
- durata parcurgerii rutei,
- cantitatea lungimea drumului pe ruta respectivă,
- capactitatea maximă (flux de transport, limitări de trafic etc,) a rutei respective,
- consum de energie pentru parcurgerea rutei respective.

Elevii vor putea utiliza aplicația google maps în vederea identificării a două locații pe harta interactivă, vor putea obține informații despre poziționarea relativă a acestora pe hartă, vor identifica factorii de care depinde traseul optim între cele două locații și vor culege informații despre aceștia (lungimea drumului, mijloc de transport, limite de viteză, indicatoare rutiere, restricții, lucrări de reabilitare a drumurilor, condițiile călătoriei etc,) vor putea evalua traseul/traseele între două puncte de pe hartă culegând informații suplimentare și vor putea apoi lua decizia alegerii drumului optim. Traseul ales va putea fi vizualizat pas cu pas în vederea identificării punctelor de reper și orientării. Elevii vor putea măsura, determina diferite mărimi fizice și le vor utiliza în argumentarea deciziei. Vor putea compara apoi în situații practice traseele posibile și vor putea evalua decizia în urma utilizării google maps.

B)PRE-VISIT

Faza 1. Activități pentru generarea întrebărilor

Provocarea curiozității,

Se va utiliza problematizarea pe baza unui exemplu practic:se propunerealizareauneideplasări într-o după masă în Parcul Simion-Bărnuțiu, pentru relaxare în vederea identificării habitatului liliecilor în mediul urban . Pentru elevii cu deficiență de vedere sunt absolut necesare aceste deplasări, deoarece au un ritm zilnic mai static din cauza posilităților mai limitate de cunoaștere a orizontului local. Impedimentul il constituie lipsa vederii.

Formularea întrebărilor pe baza cunoștințelor de care dispun elevii:

-Care este drumul pe care-l urmați de acasă până la școală (în cazul elevilor nevăzători)?

-Cum călătoriți, cu ce mijloace de transport?

-Care sunt criteriile după care alegeți”drumul cel mai bun “între cele două locații?

-Care sunt factorii posibili în funcție de care trebuie să vă planificați o călătorie, alegând drumul optim?.

Faza 1. Investigația propriu-zisă

Propunerea explicațiilor preliminare sau a ipotezelor:

Se va analiza decizia elevilor nevăzători care doresc să realizeze o deplasare din instituția școlară în Parcul Central al orașului. Pe baza răspunsurilor la întrebările adresate elevilor din secțiunea anterioară se notează pe două foi de flipchart răspunsurile elevilor, realizând trasee optime, precum și o listă de factori (variabile) de care depinde drumul optim între cele două locații.

Planificarea și coordonarea investigației simple:

Pentru identificarea drumului optim (personalizat, de acasă până la școală), elevii vor proceda în două moduri,

1. Vor utiliza aplicația google maps pentru a interacționa cu harta:pentru ca elevii să poată efectua călătoria virtuală, profsorul îi va instrui asupra funcțiilor aplicației google maps. Va utiliza ca metodă de instruire modelarea, demonstrația și simularea, utilizând harta interactivă.

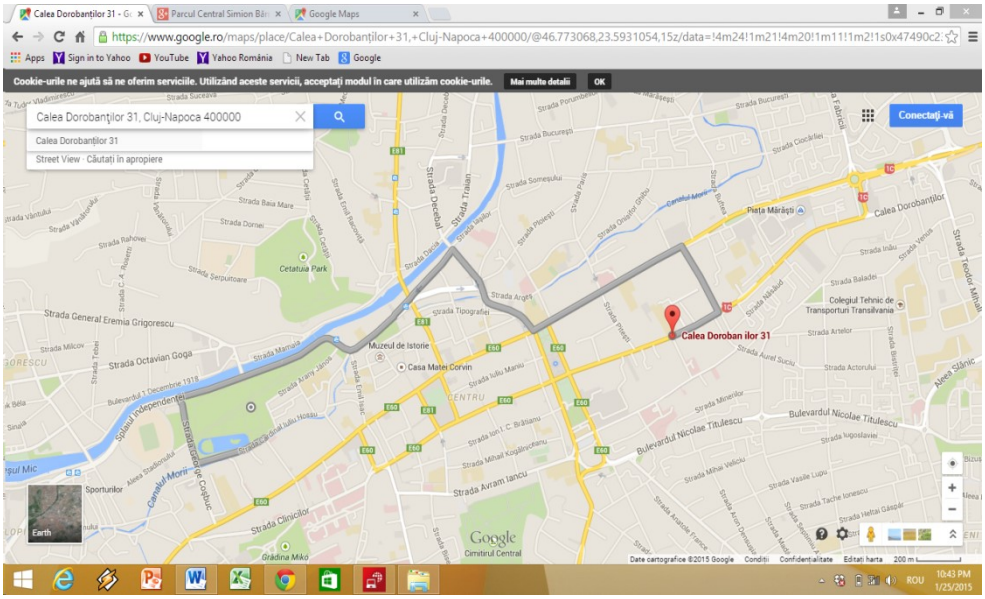

2. Vor parcurge efectiv drumul de la școală în zona Parcului Central Simion-Bărnuțiu, selectând două mijloace de transport diferite/sau același mijloace de transport și vor măsura parametri de care depinde alegerea

drumului optim. Vor identifica cu ajutorul speologului urme de locuire a liliecilor, folosind și aparatele de la Institutul Speologic. In final vor compara situația reală, concretă din teren cu cea furnizată de harta virtuală, vor evalua și vor lua decizia alegerii drumului optim motivând-o cu argumente practice. Vor determina diferiți parametri fizici ai mișcări între cele două puncte (școală și parc) utilizînd reprezentarea la scară a lungimilor obținută prin tipărirea hărților google maps și datele colectate pe teren sau din aplicație.

B)Visit

Faza 3. Creația

Colectarea dovezilor pe baza observației,

-vor localiza punctele (acasă/parc și școală) cu ajutorul aplicației vocii audio Jaws în coordonate carteziene și vor edita cele două puncte.

-vor identifica cel puțin 2 drumuri posibile între cele două puncte pentru un tip de tansport și le vor vizualiza datele despre cele două drumuri posibile,

-vor selecta călătoria pe jos sau cu mijloace de transport diferite și vor identifica, calcula și compara diferiți parametri (durata călătoriei, lungimea drumului parcurs, deplasarea, viteza medie etc.)

-vor obține informații suplimentare privind traficul, restricțiile de viteză, posibile lucrări la carosabil, orarul mijloacelor de transport, costul călătoriei etc.

-vor lua decizia alegeriii drumului oprim între cele două locații,

-vor parcurge virtual drumul optim selectat pentru a alege repere de orientare, utilizând aplicația street view și orientându-se pe hartă în funcție de punctele cardinale,

-vor determina diferiți parametri fizici pe baza datelor colectate.

Faza 4. Discuții

Explicații pe bază de dovezi,

Elevii vor orgniza colecția de date în postere individuale care vor conține și printscreenuri după elementele din google maps și o listă specifică de factori care au influențat decizia finală, diferențele dintre situația reală și cea virtuală și vor prezenta în pereche, concluziile propriei cercetări.

Alte explicații posibile,

Pentru evaluarea deciziilor finale, profesorul va propune spre discuție alt traseu de străbătut la întoarcere.

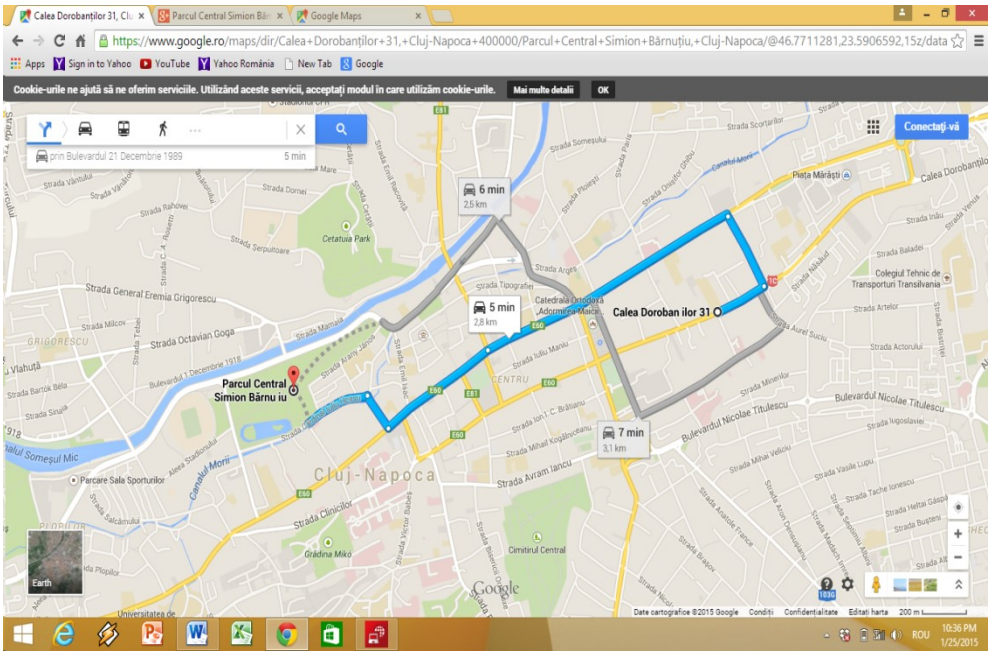

C)Post visit

Faza 5. Reflexia

Comunicarea explicațiilor,

Organizați pe grupe, nevăzători și ambliopi, elevii vor elabora un raport pe care îl vor prezenta colegilor, răspunzând astfel la întrebarea inițială. Profesorul va aplica o filă de jurnal pentru a prilejui reflexia internă și autoevaluarea procesului de creație, prezentând elevilor concluziile analizei răspunsurilor.

Activități de follow-up și materiale,

Pentru consolidarea celor învățate, elevii vor fi provocați să planifice o călătorie între două localități din România sau din Europa pe drumul optim prin generarea și personalizarea propriilor hărți interactive, utilizând aplicația google maps sau alte canale ce vor fi publicate clasei sau proiectului.

Contacte pentru asigurarea sustenabilității,

https://www. google. com/maps/preview, https://www. aracqis. com/home/index. html

https://mapsengine. google. com/maps/splash, http//www. distanta. ro

Blogul clasei sau al proiectului pe care vor fi publicate rezultatele cercetării, imagini după postere, rapoarte ; concluzii, linkuri către aplicații virtuale utile, sfaturi pentru planificarea unei călătorii

Discuţii

Prin intermediul experimentelor desfăşurate prin studierea orizontului local şi a unor vieţuitoare la fel de speciale ca şi ei, elevii de la Liceul pentru Deficienţi de Vedere din Cluj şi-au format şi dezvoltat o serie de competenţe transversale cum ar fi:

abilitatea de a lucra în echipă,
abilitatea de a se documenta bibliografic şi prin internet asupra unei probleme specifice,
abilitatea de a explora mediul înconjurător,
abilitatea de a utiliza materiale şi aparatura de cercetare, ca de exemplu detectoarele de ultrasunete de tipul „Bat-detector" şi craniile de lilieci,
iniţiativa de a elabora măsuri pentru protecţia liliecilor şi a habitatului în care ei trăiesc,
însuşirea obligaţiei de a proteja valorile naturale şi de a conştientiza rolul lor în conservarea mediului.
recunoaşterea valorii elementelor de patrimoniu natural şi dezvoltarea respectului pentru natură, în ansamblul ei.

In urma documentării bibliografice şi a rezultatelor obţinute de elevi din experimentele la care au participat, ei au sintetizat şi prezentat, în cadrul proiectului de mediu, umătoarele aspecte din viaţa liliecilor, animale enigmatice, care trăiesc de milioane de ani în preajma noastră, fără a fi cu adevărat cunoscute de foarte mulţi dintre noi.

Materiale didactice:

Harta fizica si politica a Romaniei, atlase geografice, videproiectorul, bat detector, casti audio, cranii de liliac.

BIBLIOGRAFIE:

Daniela Borda, *Liliecii-relații cu omul și mediul inconjurător*, Ed. Napoca Star 2008.

Daniela Strat, Manuela Popescu, *Geografia continentelor*, Ed. Teora 1999.

Eliza Dulamă, *Didactica Geografiei*, Ed. Clussium, 2006

Geografie fizică, Europa și Asia, Petre Coteț, Ed. Didactică și Pedagogică, București.

Wikipedia, Internet

Contacte pentru asigurarea sustenabilității:

-Model pentru alte clase

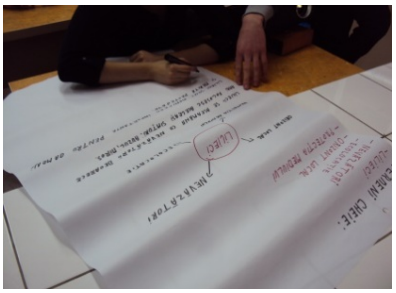

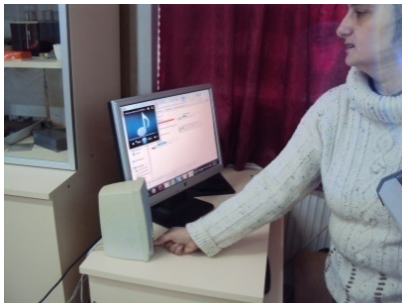

Liliecii
mamifere
protejate
Acțiuni de conservare
durabilă pentru liliecii

NOȚIUNILE METAFORICE ALE MATEMATICII ARTISTICE

Cacovean Bogdana Mădălina
Liceul Tehnologic Special Samus, Cluj-Napoca

Am conceput această lucrare din perspectiva abordării unui opțional la disciplina matematică cu titlul " Ştiința ascunsă in artă ", pentru ciclul liceal, in special pentru filiera vocațională. Scopul acestui opțional este de a spori atracția elevilor față de matematică şi de a-i apropia de cea mai dificilă disciplină studiată in şcoală pe căi mult mai plăcute şi mai accesibile lor, determinându-i in acest fel să conştientizeze mai mult importanța acesteia. Ideea este de a evidenția relația de interferență dintre cele două domenii : ştiința şi arta, percepute in general ca două domenii diferite, răspunzând în acelaşi timp la întrebările elevilor mei cu care mă confrunt frecvent:"La ce ne foloseşte matematica?", "De ce teorema respectivă poartă acest nume?", "Cine a fost matematicianul care a inventat-o? " .

Intrebarea "La ce este utila istoria matematicii?" poate fi retorica, dar totusi raspunsul este in masura sa justifice necesitatea cunostintelor de istoria matematicii si de preocupari specifice ei. Este instructiv pentru a intelege fenomenul matematic actual sa stim "cand" si "cum" au aparut conceptele matematice si cum au evoluat, ce factori le-au determinat, "cine" le-a inventat. Profesorul de matematica poate converti faptele si concluziile acestui domeniu de istoria matematicii spre folosul deplin al lectiilor de matematica, ca o componenta educationala. Totodata, completarile referitoare la acest domeniu se pot face si la inceputul unei ore obisnuite, pentru captarea atentiei elevilor, intr-un mod placut, interesant si extrem de util in acelasi timp. Cunoscand viata si activitatea marilor matematicieni, precum Pitagora, Thales, Euclid, profesorul converteste invataminte importante cu valente educative. Ideea de a situa in context istoric, social-politic si cultural stiintific fenomenul matematic, contribuie la o mai buna intelegere si cunoastere a lui, spre beneficiul educabililor.

"Matematica este o arta, si ca arta exprima frumusete si libertate"- Marston Morse

Geneza triunghiului dreptunghic isi are originea in comuna primitiva. Atentia omului s-a indreptat mai intai inspre triunghiul dreptunghic, aceasta figura aparandu-i in fata atunci cand razele soarelui se trecurau prin frunzisul

unui copac drept si atingea umbra lui. Imaginea unghiului drept ii era extrem de familiara omului primitiv, prin observarea faptului ca bratul si antebratul indoit din cot formeaza un unghi drept. Pretutindeni exista necesitatea construirii de unghiuri drepte, la constructiile unui tarc pentru animale, hambar, locuinta, templu sau altar.

Babilonienii au descoperit cum se afla inaltimea soarelui prin umbra lasata de un bat infipt vertical in pamant, numit gnomon. Lungimea umbrei, masurata la amiaza, cand soarele se afla la punctul cel mai inalt, variaza in decursul anului, atingand valoarea minima in timpul solstitiului de vara, si valoarea maxima in timpul solstitiului de iarna.

Thales din Milet in secolul VI i. e. n., foloseste umbra drept mijloc de calcul pentru distante inaccesibile, precum aflarea inaltimii marii piramide. Thales a infipt un bat vertical in pamant exact la capatul umbrei lasate de piramida si a masurat lungimile celor doua umbre.

Platon a gasit in formele triunghiurilor simboluri pentru elementele primordiale ale universului: pamant, foc, apa, aer.

Triunghiul echilateral care are toate laturile congruente simbolizeaza pamantul, prin echilibru si soliditate. Triunghiul isoscel, cu doua din cele trei laturi congruente, este considerat simbol al focului, prin asemanarea cu o flacara. Simbolul apei, prin faptul ca ipotenuza sugereaza valul apei care izbeste stanca este redat de triunghiul dreptunghic, cu un unghi drept. Triunghiul oarecare, avand toate laturile de lungimi diferite simbolizeaza aerul, prin insusi neregularitatea lui.

Obiectele de ceramica din cele mai vechi timpuri expun siruri de triunghiuri isoscele, echilaterale, aceleasi motive se regasesc pe peretii si pardoselile templelor. Babilonienii au folosit triunghiul dreptunghic isoscel, obtinut prin taierea unui patrat cu cele doua diagonale ale sale in parchetare si ornamentatie. Crearea obiectelor de podoaba si de infrumusetare a diferitelor obiecte inconjuratoare are ca sursa de inspiratie aceste triunghiuri.

Japonezii au preluat triunghiul oarecare ca model in arta de aranjare a florilor numita "ikebana". In aranjamentul florilor se urmaresc reguli specifice si necesare, cur ar fi neregularitatea, forma imperfecta, asimetria.

Constructia piramidelor egiptene impune cunoasterea si aplicarea teoremei de asemanare a triunghiurilor. Desenele din pesterile preistorice sunt dovada pura a interesului oamenilor inca de pe atunci fata de modelele de reproducere prin asemanare. Sectiunile verticale din piramide sunt marturia preferintei egiptenilor pentru triunghiul isoscel.

Atat in constructia arcurilor de triumf ridicate de greci si de romani, cat si in cea a catedralelor gotice, ca norma in stabilirea proportiilor constructiilor gotice s-au folosit atat triunghiul isoscel, cat si echilateral. De

altfel, frontonul triunghiular impodobeste constructia multor frontoane grecesti, precum Partenonul, templul Artemis din Efes –zidit pe la 580 i. e. n. In constructia Partenonului gasim o metoda bazata pe calcule matematice de utilizare a liniilor curbe in scopul crearii iluziei de linii drepte .

Exemplele din istoria artei universale demonstreaza ca realizarea acestor creatii din domeniul picturii si arhitecturii nu ar fi fost posibile fara calcule matematice. Fara o baza reala de cunostinte exacte provenite din matematica nu ar fi existat Piramida lui Keops, a carei constructie a durat peste douazeci de ani, potrivit lui Herodot, si ansamblul neolitic Stonehenge, format din patru cercuri concentrice construite din pietre. Marea piramida avea 145, 75 m inaltime, fiind construita sub un unghi de cincizeci si patru de grade si cincizeci si patru de minute, perimetrul orizontal al fiecarei sectiuni in piramida descriind un patrat. Raportul dintre perimetrul patratului de baza si dublul inaltimii piramidei este 3, 1415982, adica numarul π, cu cinci zecimale exacte. Este remarcabil ca numarul π nu apare direct, ci sub forma de raport, ceea ce poate fi interpretat prin faptul ca preotii egipteni au stiut ca π este un numar transcendent cu cateva mii de ani inaintea noastra. Totusi in practica avem nevoie de o valoare aproximativa a lui π, cat mai exacta.

Pe role cilindrice, adica trunchiuri de copaci, bine ajustate au fost transportate blocurile de piatra de cate 5-10 tone, care au servit la construirea piramidelor si a altor monumente egiptene de mari proportii. In epoca primitiva rolele confectionate din trunchiuri de copaci au fost primul mijloc de transport, roata a fost inspirata de rola cilindrica. Inventia rotii a constat in ultima analiza, din fixarea rolei de un ax, de o osie, pe care s-a montat ulterior caroseria. Deosebirea dintre rola si roata este ca roata are in timpul rotirii in jurul osiei ei, o raza constanta, in schimb rola trebuie sa aiba un diametru constant, in timpul rotirii ei, deoarece rola nu are osie. Iata o aplicatie pe placul elevilor, Pentru a construi o rola cilindrica, vom realiza o figura care are diametrul constant, fara ca raza sa fie constanta, astfel: luam un triunghi echilateral si trasam cate un arc de cerc cu centrul in fiecare varf al triunghiului, cu raza egala cu latura triunghiului.

Matematica ofera structura de rezistenta care sustine orice teorie despre univers. Pana in primii ani ai secolului XIX, singura ramura a cunosterii considerate certitudine si adevar, era geometria euclidiana., geomatria traditionala care se studiaza in scoala. In incercarea curajoasa de a unifica stiinta, etica, ratiunea si religia, cunoscutul filozof evreu olandez Baruch Spinoza (1632-1677) a scris renumita carte "Etica demonstrata dupa metoda geometrica" .

Cunoasterea lumii a fost in stransa legatura cu numerele si formele geometrice incepand din Grecia antica. Pe parcursul timpului, gradul de

dezvoltare a disciplinelor stiintifice se echivaleaza cu nivelul lor de matematizare.

Marele filozof german Immanuel Kant(1724-18040 ridica geometria euclidiana la rangul certitudinii absolute. In cartea lui "Critica ratiunii pure", el demonstreaza ca ochii nostri nu alcatuiesc o imagine pe care o putem constientiza pana in momentul in care informatia este prelucrata de creier, in ciuda faptului ca ochii nostri detecteaza particulele de lumina. Kant atribuie intelectului functia activa de "construire" si "prelucrare" a universului perceput. Acest rol in procesul de constructie se bazeaza pe geometria euclidiana, fiind atribuit perceptiei omului a priori, intuitiva sau sintetica a spatiului. Altfel spus, daca percepem un obiect, atunci rezulta ca obiectul este spatial si euclidian. Cu alte cuvinte, matematica se afla in spatele tuturor fenomenelor, adica lumea este in esenta ei de natura matematica. Matematizarea stiintelor infaptuita de Galilei, Newton, Lagrange, Descartes, Pascal, Bernoulli, Quetelet si multi altii a dat nasterii ideii ca natura are la baza un "proiect" matematic. Prin faptul ca matematica explica legile elementare ale naturii si trasaturile specific umane, ea expune limbajul cosmosului.

Stralucitul matematician si fizician Gerolamo Cardano(1501-1576) prezinta in in cartea sa "Ars magna- Marea arta", rezolvarea ecuatiilor algebrice de gradul al doilea-unde necunoscuta apare la puterea a doua x^2, de gradul al treilea-x^3, si al patrulea-x^4. Cardano vrea sa transmita ca din faptul ca lumea fizica asa cum o percem prin propriile noastre simturi contine doar trei dimensiuni, ar fi nedrept ca matematicienii sa se ocupe de ecuatii de grad mai inalt de trei, adica de un numar mai mare de dimensiuni. In matematica clasica, cantitatile erau interpretate geometric. Valoarea necunoscutei x se identifica printr-un segment de dreapta, de lungimea aceea, necunoscuta x^2 era aria, iar x^3 era corp de volum corespunzator. In "Ars magna", explica astfel: "Caci daca positio (prima putere) desemneaza o dreapta, quadratum (patratul) o suprafata si cubum (cubul) un corp solid, ar fi absurd sa mergem mai departe. Natura nu ingaduie acest lucru. "

In secolul XVIII matematicienii introduc timpul ca pe o posibila a patra dimensiune. In 1754, fizicianul Jean d'Alembert (1717-1783) publica articolul numit "Dimensiune", in care sustine ideea existentei celei de-a patra dimensiuni si ca produsul dintre timp si volum este un produs in patru dimensiuni. In 1797, Joseph Lagrange afirma ca mecanica poate fi privita ca o geometrie in patru dimensiuni, iar analiza mecanica ca o prelungire a analizei geometrice. Hermann Günther Grassmann (1809-1877) este unul dintre parintii geometriei n-dimensionale., geomatria intr-un numar arbitrar

de dimensiuni. Aparitia spatiilor geometrice abstracte si a notiunii de infinit a diluat sensul notiunilor de "cantitate" si de "masurare" .

Spre sfarsitul secolului XIX, matematicienii au renuntat la cautarea adevarurilor despre natura, indreptandu-si obiectivul spre construirea de structuri abstracte –sisteme de axiome, urmarind consecintele logice ale acestora.

Realitatea este ca, fara matematica, cosmologii din prezent nu ar putea intelege legile naturii.

Faimosul sir al lui Fibonacci a captivat timp de secole oameni de stiinta, matematicieni, artisti, designeri. In a doua jumatate a secolului al XII-lea, italianul originar din Pisa, Leonard, fiul lui Bonaccio facand o calatorie in nordul Africii, a venit in contact cu diferite traditii antice matematice, de provenienta orientala, de natura mai mult sau mai putin ezoterica. In urma acestei calatorii a scris cateva tratate de teoria numerelor, printre care celebrul sir recurent, numit ulterior sirul lui Fibonacci. Cunoscut ca si proportia de aur, functionalitatea acestuia in natura sugereaza importanta ca o caracteristica fundamentala a universului. Desi proportia de aur nu explica orice structura din univers, ramane un factor major. Sirul lui Fibonacci incepe cu numerele 0 si 1, iar fiecare numar urmator este egal cu suma celor doua numere care il preced. Sirul incepe astfel : 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144, 233 si continua la nesfarsit. Printre proprietatile uluitoare ale acestui sir enumeram urmatoarele : -suma primilor n termeni este cu o unitate mai mica decat termenul post-urmator ; -produsul a doi termeni consecutivi difera cu o unitate, in plus sau in minus, alternativ, de produsul termenilor vecini ; -patratul oricarui termen difera cu o unitate, in plus sau in minus, alternativ, de produsul termenilor vecini. Numerele din zona negativa le repeta pe cele din zona pozitiva, in mod simetric fata de zero, ele fiind simetrice numai in valoare absoluta. Oglinda numita zero da o imagine rasturnata a sirului, deoarece numerele din zona pozitiva sunt toate pozitive, iar cele din zona negativa sunt alternativ, pozitive si negative. Proportia de aur a fost aplicata in compozitiile plastice si in arhitectura, arhitectul francez Le Corbusier a intemeiat un sistem modular de punere in proportie, denumit " Modulor" . Monumentele clasice de arhitectura sunt celebre pentru armonia si frumusetea lor, datorita punerii in proportie dupa legile sectiunii de aur. Leonardo Da Vinci si Albrecht Dürer au stabilit ca elementele corpului uman sunt subordonate proportiei de aur. Astfel, gura si nasul sunt fiecare pozitionate la sectiuni de aur ale distantei dintre ochi si capatul de jos al barbiei. Ombilicul imparte inaltimea corpului omului dupa " phi" . proportii similare se observa din lateral, in ceea ce priveste ochiul si urechea, care urmeaza de-a lungul unei spirale. Fiecare sectiune a degetelor, de la varfuri

pana la incheietura, este mai mare decat cea prcedenta cu proportia de aur. Astronomii au descoperit pe placile fotografice spirale logaritmice, forma nebuloaselor spirale si a cozilor de comete. Calea Lactee are cateva brate spirale, fiecare dintre ele fiind o spirala logaritmica de circa 12 grade. Proprietatile dreptunghiului de aur, in care raportul laturilor lui este egal cu " phi ", poate duce la procesul de cuibarire repetat care ia forma de spirala, intalnita in profilul multor specii de cochilii, la forma unor panze de paianjen si la coarnele unor specii de capra. Se constata ca semintele florii soarelui sunt dispuse sa formeze doua serii de spirale logaritmice astfel: o serie fiind curbata in sensul minutarelor unui ceasornic, iar cealalta avand curbura in sens invers. In plus, cele doua sensuri de curbura reprezinta doua numere succesive din sirul lui Fibonacci. Capatul unei flori este supus proceselor fibonacciene. Semintele sunt produse in centrul florii, migrand catre exterior. Moleculele ADN masoara 34de angstromi lungime si 21 latime, pentru fiecare ciclu complet al dublei spirale, raportul acestor numere consecutive din sir fiind aproximativ egal cu phi = 0, 618033989... . Sirul lui Fibonacci pare in modul in care se formeaza si se ramifica ramurile copacilor, exemplu intalnit la si la coada soricelului si la alge. Semintele conului sunt aranjate in spirala. Modele spiralate se gasesc la conopida si la ananas.

Carelajele sunt dispuneri ale elementelor care invelesc o constructie in forma de figuri geometrice. Ele se regasesc in pardoseli si pavaje alcatuite din piese asezate in carouri. Placile pentru pardoseli si placaje satisfac anumite conditii fizice, chimice, mecanice, estetice, dar in special geometrice, si anume ele sa poata acoperii planul fara suprapuneri si fara sa lase goluri. Gruparea placilor de diferite dimensiuni si forme genereaza combinatii diverse, desene, modele numite carelaje. Problema carelajelor este o problema de geometrie pura, si anume impartirea integrala a planului in poligoane regulate convexe sau in alte figuri, convexe sau nu, regulate sau nu, dar subordonate unor reguli precise.

Este arhicunoscut talentul de arhitect al castorului si al termitei, dibacia de tesator a paianjenului si " abilitatile " de matematici aplicate ale albinelor. Forma de hexagon regulat a celuleor fagurelui a fost remarcata in Antichitate, de catre Aristotel, in cartea sa " Istoria animalelor " . si de catre Pliniu cel Batran in " Istoria Naturala " . Matematicianul grec Pappus din Alexandria a studiat problema din punct de vedere matematic in lucrarea sa " Colectiile matematice " . Mai tarziu, prin secolul XVIII s-a descoperit forma triromboidala a fundului celulelor. . Celulele se alatura indefinit, fara a lasa intre ele goluri, adica spatii pierdute. Economia de ceara realizata de albine gratie fundului triromboidal, comparativ cu fundul plat este egala cu diferenta dintre aria totala a unei celule cu fund plat si aria totala a celulei cu

fund triromboidal, volumul celulelor fiind acelasi. Dimensiunile si proportiile elementelor corpului albinei corespund elementelor geometrice ale celulei.

Forma suprema a limbajului stiintific este limbajul matematic. Metafora din limbajul matematic si pasiunea pentru lumea abstracta a matematicii transpare in lucarile savantului roman Solomon Marcus, care evidentiaza valoarea cognitiva a metaforei care poate spori cunoasterea stiintifica. In viziunea aristotelica comparatia este o metafora dezvoltata. Metafora nu este unealta exclusiva a literatilor, ci metafora este o conditie esentiala a matematicii. Matematicianul poate fi definit ca un artist ale carui metafore nu iau chipul cuvintelor, simbolurile fiind menite sa preia continutul intuitiv al gandirii noastre.

"Matematicile pun in joc puteri sufletesti care nu sunt mult diferite de cele solicitate de poezie si de arte." Ion Barbu

IMPORTANȚA MIJLOACELOR MODERNE ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚARE

Prof. înv. preș. Rusan Carmen-Lia
Prof. înv. preș. Curtean Cristina Anca
Grădinița "Poienița" Structura 1, Cluj-Napoca

În cadrul unei acțiuni educative, sub aspectul eficienței distingem patru mari domenii: obiectivul de realizat, conținutul de idei vehiculat, strategia de lucru adoptată, evaluarea. Accentul pus doar pe unul sau două din cele patru domenii nu poate asigura reușita actului educațional. Pedagogia modernă propune organizarea în așa măsură a procesului de învățământ, încât problemele de conținut și strategie să se realizeze în funcție de obiective. Prioritar este stabilirea obiectivelor, iar în funcție de acestea se vor anticipa conținuturile, metodele și mijloacele de învățare și instrumentele de evaluare. Utilitatea mijloacelor de învaățământ a fost determinata de:

a) o concepție filozofică - materialist senzualistă, potrivit căreia simțurile dau valoare de adevăr cunoștințelor noastre și nimic nu există în intelect fără a exista mai întâi în simțuri;

b) nevoia de a întelege mesajul didactic în toată complexitatea lui, astfel că apelul la mai mulți analizatori facilitează acest lucru;

c) optimizarea procesului de învățământ prin instrumentalizarea lui, adică prin folosirea unor materii.

Într-o lume în continuă schimbare, în care inovaţiile tehnologice şi ştiinţifice sunt din ce în ce mai numeroase, este aproape de neconceput să nu ştii să foloseşti un calculator. În mod evident, fiecare ştie să folosească calculatorul într-o mai mare sau mai mică măsură şi îl „manevrează", în ceea ce le este lor prioritar. Ne referim aici la faptul că unii îl folosesc pentru a scrie documente in Word (de la o simplă cerere, la lucrări de o mai mare amploare), alţii pentru a socializa în aşa numitele „reţele de socializare" (gen Facebook, Netlog etc.), de a căuta informaţii dintre cele mai diverse pe internet, sau, pur şi simplu, ca modalitate de divertisment. În ziua de azi se observă un fenomen foarte interesant în ceea ce privește legătura dintre progresul științei și învățământ. Această legatură nu este nouă, ea s-a manifestat în toate epocile și civilizatiile și a constat în transmiterea, în cadrul lecției a progreselor științei și tehnicii. Ceea ce face interesantă această legătură, în prezent, este existența calculatorului și utilizarea lui în

organizarea instruirii, în conducerea învățământului sau în cercetarea pedagogică. Astfel, s-a născut o nouă metodă didactică, intitulată generic instruirea asistată de calculator (I. A. C.). Această metodă modernă încadrată de Ioan Cerghit în categoria metodelor de rationalizare a învățării și predării, asigură o mai bună colaborare între cadru didactic și elev, ducând transformarea primului în moderator sau îndrumător al activității de învățare. Instruirea asistată de calculator îi oferă elevului posibilitatea de a învăța prin cercetare, prin descoperire, de a interacționa și de a răspunde la diverși stimuli vizuali sau auditivi. Calculatorul oferă un set variat de informatii, de întrebări sau probleme, prezentate sub formă sonoră sau vizuală, prin texte, imagini fotografice, imagini video, animate, desene sau grafice. Calculatorul este un mediu interactiv, care menține atenția și motivația elevului treze, indiferent de gradul de dificultate. Ca orice metodă didactică, și instruirea asistată de calculator are avantaje, care trebuie cunoscute de cadrul didactic pentru a fi valorificate sau, dimpotrivă, evitate. În primul rând, utilizarea calculatorului înseamnă o mare economie de timp, fiind totuși foarte costisitoare. În al doilea rând, calculatorul stimulează unele fenomene și procese, dar nu înlocuiește experimentele sau observația lor directă. Ca orice mijloace și folosirea caculatorului atrage după sine o serie de avantaje și dezavantaje. În ceea ce privește avantajele acestea pot fi urmatoarele: suplimentează explicațiile verbale cu un suport vizual, intuitiv, mijlocește elevilor o realitate greu accesibilă direct, provoacă și susține motivatiile cognitive, consolidează cunoștințele, eficientizează folosirea timpului de instruire. Ei bine dacă ne gândim la dezavantaje putem spune că acesta predispune la o standardizare a perceperii și interpretării realității, imbie la receptarea pasivă, uneori produce denaturări a fenomenelor prezentate și concură la formarea unor imagini artificiale despre societate. referindu-ne acum la avantajele calculatorului putem afirma că acesta devine un adevărat partener în ceea ce priveşte activitatea didactică, uşurând atât actul predării şi învăţării (la copil), cât şi posibilitatea de a finaliza toate actele necesare unei educatoare, pe parcursul unui an şcolar (proiectarea anuală şi săptămânală, proiecte tematice, proiecte de parteneriate, fişele copiilor, lucrări necesare participării la simpozioane, rapoarte, evaluări etc., ca să enumăr doar o parte din munca depusă de cadrele didactice). Cu ajutorul lui, munca administrativă, să îi spunem aşa, devine mult mai uşor de organizat, ea putând fi păstrată atât în format printat, cât şi electronic.

În cele ce urmează putem să subliniem necesitatea folosirii eficiente a tehnologiei la predarea oricărei discipline şi la oricare nivel. Având în vedere faptul că dascălii trebuie să facă faţă cu brio celor tineri, care sunt în pas cu tehnologia, este necesar ca fiecare dintre noi să dobândim competenţele

necesare operării pe calculator. Nu este vorba doar de redactarea unui text în Word, ci, apar şi prezentările Power Point sau graficele în Excel. Să nu mai aducedm vorba de resursele online, care trebuie descărcate şi folosite ori de câte ori avem tehnologia necesară la dispoziţie. Ele sunt foarte atractive pentru elevi, le măresc interesul şi implicarea în procesul de predare-învăţare, la fel precum sunt şi uşor de pus în funcţiune dacă avem toată aparatura la dispoziţie.

Pentru eficientizarea învăţământului românesc este nevoie ca, în primul rând, să se investească în personalui didactic. Consider că, în general, cursurile de specialitate pe acest domeniu reușesc să facă un asemenea lucru prin faptul că au ca prioritate dezvoltarea anumitor competenţe, cum ar fi cele din domeniul operării pe calculator. Cursantii pot beneficia de o mulţime de sfaturi practice şi de un suport de curs bine structurat, care sunt un punct de plecare în aventura cunoaşterii.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

„*Curriculum pentru învăţământul preşcolar*", Ministerul Educaţiei şi Cercetării, Bucureşti, 2008;
"*Psihopedagogie preșcolară și școlară", Bucuresti 2005.*
"Pedagogia învățământului preșcolar", Editura Aramis 2001.
"*Piramida cunoasterii*", Editura Diamant, 2014

ROLUL ARTEI
ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

Prof. Rad Georgeta
Școala Gimnazială Baciu

MOTTO :

(Arta) ne construiește întru-un anumit fel firea și ne poate obișnui să ne bucurăm cum se cuvine sau poate contribui la petrecerea cu folos a timpului (diagoge), la formarea înțelepciunii (fronesis) ...
Prima întrebare care se ridică este dacă studiul (artei) trebuie sau nu inclus în sistemul educațional și la ce poate el folosi din cele trei rosturi mai înainte pomenite (...) Judecând bine, el trebuie introdus din toate motivele, căci se pare că este inerent tuturor acestora.
ARISTOTEL, Politica, 1339 a 23 și b 4.

Lumea de semne și culori ale copiilor este cea mai vie învățătură până la o anumită vârstă. Dar activitatea lor artistică nu poate fi susținută numai cu avânt și pasiune ci cu o cultură plastică de specialitate. Este necesar să se asigure apariția unui câmp noțional-afectiv-volitiv în care manifestările artistice libere sau cu o temă dată să consolideze relația inteligență-dezvoltare. Se știe că arta plastică are menirea de a trezi potențele creatoare în fiecare om.

Copilul se exprimă ca un adult talentat neinstruit, dar cu ajutorul instruirii, va crește atât posibilitatea exprimării libere la toți elevii, mai ales pentru cei înzestrați și în același timp vor înțelege nu numai pe plan intuitiv, ci și rațional, spiritual particularitățile de exprimare afectivă a artei, astfel nu o vor înlătura niciodată din viața lor.

Fiecare copil trebuie să aibă o cultură plastică, aceasta se formează venind în contact real cu gramatica artelor plastice, descoperind-o și mai apoi declanșând gândirea și efortul lor personalpentru rezolvarea diferitelor probleme plastice de expresie sau de tehnică și prin cunoașterea conținuturilor teoretice ale disciplinei. Printr-un alt exemplu, copiii nu trebuie să învețe cum ia naștere o poezie, ci să o înteleagă, să o prețuiască, chiar și pe aceea

într-un registru liber. Astfel vor avea o șansă să-și aleagă drumul pe care se simt mai siguri, chiar dacă acel drum nu va fi pentru a deveni artiști plastici, dar și ca un simpli privitori ai artei, pentru a face o judecată estetică obiectivăîn fața unei lucrări de artă plastică vor putea folosi pregătirea, experiența dobândită în școală, vor avea acea cultură vizuală, nu vor fi niște decoratori stridenți sau niște insensibili. Această pregătire este o îmbinare între inteligență, sensibilitate precum și experiență. Arta dezvoltă inteligența, la baza artei se află un act intelectual care-i permite să se costituie, pe care-l găsim la baza limbajului. „Orice pictură este un lucru ce ține de intelect" – Leonardo da Vinci. La fel se poate spune de toate artele. Arta este creație de aceea se leagă de întreaga viață mentală a omului, de limbaj, de știință, de religie, ea găsește modele de acțiune în cadrul realității existente.

„Arta nu reproduce vizibilul, face ca lucrurile să fie vizibile". - Paul Klee.

„Un lucru nu este artă : ideea exprimată de același lucru poate fi." - Michelangelo Pistoletto.

„Dacă mă întrebați de ce sculptez, trebuie să răspund că e felul meu de a trăi, echilibrul meu, justificarea mea pentru că exist. Dacă mă întrebați pentru cine fac artă, o să spun că pentru aceeia care se apropie fără prejudecăți." - David Smith

Pentru esteticianul Seailles, pictorul este mai întâi de toate un ochi, „un ochi susceptibil, delicat, absorbant, care domină spiritul." Sistemul ideilor și a sentimentelor se modifică în conformitate cu predominanța ochiului, care este intrumentul spiritului. Privirea lui se intensifică pentru culoare, pentru valori și forme.

Educația estetică este una din principalele modalități ce permite alături de o instruire fundamentală să transforme culoarea, forma din simpli factori ai procesului creativ în semne încărcate de informații inteligibile, operabile și relativ unitare în cadrul comunicării interumane.

Pe lângă folosirea mâinii și mișcarea, gândirea și inteligența, sensiblitatea și emoția, visul și fantezia, diferite intrumente și materiale, se mai folosește în educația plastică, la fel de importantă și vederea, de aceea e nevoie de educarea corespunzătoare a văzului. Numai celor care știu să privească, arta le "vorbește", numai cei care știu să vadă dincolo de culorile și formele tăcute înțeleg glasul ascuns al cromorfemelor. Emoția, expresivitatea limbajului plastic constă tocmai în tăcerea lui.

Armonia culorilorpoate duce la sporirea randamentului școlar, influiențează memoria, dezvoltă imaginația și inteligența. „Emoția pe care culoarea o exercită asupra sufletului este cu atât mai puternică cu cât mai

cultivat este spiritul omului asupra căruia se exercită culoarea. ” - Vassili Kandinsky (Despre spiritualitate în artă și mai ale în pictură.)

Școala trebuie să ofere generațiilor de tineri posibilitatea de a-și forma un cumul de cunoștințe din toate domeniile, de a-și forma priceperi și deprinderi în practică. Educația artistică-plastică dezvoltă, la copii, gândirea, sensibilitatea, gustul estetic, creativitatea, ”cel mai prețios germen al dezvoltării personalității sub toate aspectele”. - Alex Osborn

Activitățile de tip artistic, fie sub forma de practicare sau contemplare pot dinamiza viața psihică a copilului, a proceselor sale intelectuale, afectiv-voliționale și motivaționale.

Educația plastică dezvoltă la copil gustul pentru frumos, îl ajută să aprecieze, să caute impresii care sa-i îmbogățească mintea, să-i încălzească inima, să simte bucurii si satisfacții fără caracter material sau utilitar. Acestea contribuie la menținerea echilibrului interior, la protejarea în fiecare dintre noi a unui sistem de valori dezinteresate ce apară individual de o viață agitată, tensionată, câteodată degradantă prin mulțimea solicitărilor de ordin inferior pe care le oferă și chiar le impune tuturor. Cu ajutorul unor activități concrete, învățându-i să combine formele și culorile, să realizeze compoziții, să folosească limbajul plastic, copiii au posibilitatea de a-și exterioriza gândurile dezvoltându-și imaginația și implicit memoria. Arta readuce omul pe calea de la care utilitatea biologică și socială îl abătuse, ea trezește o puternică virtualitate pe care viața a anulat-o.

Prin activitățile artistice se dezvoltă spiritul de observație, de exemplu atunci când vrem să reproducem ceva cu precizie, se mărește abilitatea vizuală și manuală, se educă gustul, de exemplu compunerea decorativă care are la bază elemente geometrice sau stilizate, ea face apel mai mult la bunul gust și imaginație decât la aptitudinea de a desena, se stimulează imaginația, puterea de creație, voința, răbdarea și inițiativa. Activitățile plastice sunt izvor de bucurie. Dezbaterile de la evaluarea lucrărilor sau din timpul lucrului în echipă, comparațiile, schimbul de idei, confruntarea punctelor de vedere contribuie la perfecționarea simțului estetic al fiecaruia și la dorința de a mai crea lucrări și mai reușite casi până atunci.

Arta nu trebuie să fie ceva îndepărtat, inaccesibil, arta este impărtășire, fie că este vorba de tristețe sau de bucurie, se poate vorbi prin artă de noi înșine, de ceea ce simțim sau ce credem, iar atunci când ne e greu să ne exprimăm, ne putem folosi de artă ca de un dicționar de unde alegem cuvintele ca să alcătuim fraze. Alfel spus, arta are un rol utilitar, costruiește conexiunea dintre oameni, ajută la cunoașterea de sine și a celorlalți, descoperă, cercetează sfera necunoscutului, ține în bună stare memoria care

oferă reprezentări, idei, trăiri afective fidele față de realitate care ne ajută spiritul și ne leagă de propriile origini.

Interrelația artă-moralitatealături de celelalte forme de cultură, au aceleași atribuții de a revela omenescul și de tranformare educativă în ceea ce privește prezentul și viitorul omenirii. Arta și morala alcătuiesc viața spirituală a fiecărei societăți, ea nu este niciodată indiferentă față de viața moral-umană, surprinzând atât frumusețea cât și hidoșenia unor raporturi dintre individ și societate. Pentru că se inspiră din realitatea moral-spirituală, își îndeplinește nobila misiune umanizatoare, ea este desăvârșirea umanității din noi; cucerire pentru artist, devine descoperire pentru spectator. Arta ca și acțiunea morală constituie traducerea sensibilității noastre, a mișcării spiritului către propria-i plenitudine. De la spirit își menține ea valoarea, dobândind realitatea acestuia; arta ne este necesară pentru a lăsa unui anumit aspect al ființei noastre să capete conștiință de sine. Altruismul este propriu artei, deoarece aceasta e gândită și elaborată pentru ceilalți, din dorința de acomunica, convinge și susține. Artistul este un mijlocitor între trecut și prezent, între trăirile individuale și experiența socială, fiind un luptător pentru perfecționarea morală a omului și pentru progresul social, un participant responsabil la destinul istoric al poporului său. Arta reprezintă un stimul activ și nu un simplu ornament, deoarece prin ea se descoperă principii și valori umane.

În artă există mai mult decât gest ludic al aptitudinilor noastre; există un anume acord al aptitudinilor, ea pune de acord elementele limbajului plastic și sentimentele, le compune în forme, creându-se o stare de echilibru, starea estetică. A percepe sau a construi forme constituie legea artei. Dar un tablou, nu constă doar într-un aranjament frumos de linii sau de culori ci simbolizează o stare sufletească.

Baudelaire scria: ”De la o distanță prea mare pentru a analiza sau chiar pentru a descifra subiectul, un tablou a lui Delacroix a și produs asupra sufletului o impresie minunată, fericită sau melancolocă.”

Maurice Denis dezvăluie și el că atunci când intrăm într-o catedrală frumoasă, ”ne simțim încă de la intrare, fără a analiza elemenetele sensibile ale armoniosului ansamblu constituit din vitralii, proporții, ornamente, înălțime, culoare etc..., ne simțim cuprinși de o tulburare irezistibilă.”

Arta ne eliberează de timpul confuz, de urâtul timpului, mereu prea lung sau mereu prea scurt.

Cel care crează are nevoie de o serie complexă de funcții: reacția afectivă la senzațiile vizuale, sensibilitatea vizuală la forme, memoria, simțul chinestezic și a celui de echilibru, îndemânarea manuală și strânsa coordonare a vederii cu mișcarea, abilitatea de a înțelege, a ordona, ascoate în relief

ceea ce a observat, abilitatea de a compune schemele viziunii, de a descompune, a analiza, a planifica ansamblurile, toate acestea fiind stimulate și dezvoltate prin metode didactice moderne în orele de educație plastică. A stimula creația și receptarea bunurilor culturale este cheia dezvoltării și reproducerii spirituale a individului. Pentru asta e nevoie de informare și formare corespunzătoare. Formarea persoanei necesită și o pregătire a acestuia pentru a accesa, în cunoștință de cauză, la structurile valorice emblematice, care se cuceresc printr-o continuă inițiere, formare.

Metodele de educare estetică, prin care se realizează treptat, obiectivele educației estetice a copiilor, mai au în vedere și cunoașterea operelor plastice cât și întelegerea, privirea, interpretarea lor, iar pentru acest fapt e necesară o pregătire în care se îmbină inteligența și sensibilitatea precum și o anumită experiență. Un loc important îl ocupă muzeul, care nu trebuie înteles numai ca un mediu formativ ci și ca un mod de cunoaștere didactică și de reinterpretare a realității, poate fi o resursă educativă atât în calitate de mediu nonformal, ca o extensie a școlii, cât și în mediul informal de învățare. A privi un tablou nu înseamnă pur și simplu a capta imaginea ci ne invită să și participăm. Liniile, culorile, formele sunt în felul lor niște personaje al căror destin se îndeplinește sub ochii noștri și la împlinirea căruia participăm.

Școala este unul dintre domeniile care asigură formarea gustului și a judecății estetice. Educația estetică pregătește întâlnirea cu frumosul autentic, cu valoarea, elevii trebuie învățați să recunoască, să observe adevăratele valori pentru a nu face loc fenomenului kitsch si a non- valorilor în viața lor.

Înclinația pentru kitsch este direct proporțională cu proasta situare a indivizilor față de artă, fiind hotărâtă de modul limitat de înțelegere a statutului și rolul artei.

Termenul kitsch, de origine germană, desemnează creațiile artistice de prost gust, de o calitate îndoielnică, cu prețuri scăzute, fiind regăsit în toate domeniile artistice, sub diferite forme. Kitsch-ul construiește o realitate falsă, o nonvaloare în numele autenticității și al valorii, apare ca ipocrizie, aroganță, falsitate. Trăind într-o perioadă a cosumerismului, industrialismului, standardizării, acest fenomen devine tot mai complex fiind un permanent pericol la adresa gustului și unicității pe care este așezată opera de artă autentică.

El se manifestă la nivelul obiectelor propriu-zise care sunt realizate cu repere estetice false, prin juxtapunerea unor obiecte între care nu sunt raporturi estetice, la nivelul unor evenimente în care se derulează secvențe artistice care nu sunt adecvate momentului, chiar și prin intermediul

conduitelor de tip kitsch, acel personaj care trăiește după false valori, dar comportându-se față de ele ca și cum ar fi valori autentice.

Diminuarea și chiar stopareaefectelelor acestui fenomen se poate face numai printr-o temeinică educație care să înceapă de la o vârstă fragedă. Câteva sugestii: experimentarea și interiorizarea a unor repere ale frumosului autentic, discutarea pe imagini, a unei opere autentice și a uneia pervertite, realizarea unor activități gen cercuri de artă prin care elevul să ia parte la specificitatea unui produs artistic autentic, opționale ajutătoare pentru consolidarea culturii estetice, antrenarea elevilor în genuri noi de artă (videoclipul, arta fotografică, grafica pe calculator, etc.), conceperea unor proiecte educaționale în cadrul unor instituții de cultură, întâlniri cu artiști contemporani în cadrul expozițiilor personale, conceperea unor emisiuni de televiziune care să promoveze arta de calitate si bunul gust.

În această epocă în care înnobilarea sufletului pare să nu mai intereseze atât de mult, în care se formează o cultură a exteriorității, în care dobândirea de competențe utilizabile, pragmatice acaparează, la fel și crearea pe pământ de „bogății", iar starea interioară care înalță în aspirații, care bucură sufletul de tot ce ne încojoară este deconsiderată, trebuie observat că atunci când interioritatea este pusă la probă, cedăm, realizând că nu posesia și intrumentalul sunt totul, ci din ceea ce este format spiritul. Arta ne imbogățește spiritual, nimic nu poate oferi acea sensibilitate și emoție pe care arta o transmite, de aceea trebuie să aibă un rol indispensabil în viața fiecarui individ.

BIBLIOGRAFIE :

Delacroix, Henri – *Psihologia artei*, Editura Meridiane, București, 1983

Șușala, Ion, N. – *Culoarea cea de toate zilele*, Editura Albatros, București, 1982

Mihăilescu, Dan – *Limbajul culorilor și al formelor*, Editura Științifică și enciclopedică, București, 1980

Cucoș, Constantin – *Educația estetică*, Editura Polirom, 2014

Cristea, Maria – *Metodica predării educației plastice*, Editura Corint, 2009

Dottrens, Robert – *A educa și a instrui*, Editura didactică și pedagogică, București, 1979

Berger, Rene – *Descoperirea picturii*, Editura Meridiane, București, 1975

Băran, Viorica, Horneț, Natalia, Anghel, Gheorghe – *Albun metodic de creație artistică plastică*, București, 1975

ROLUL METODELOR INTERACTIVE DE GRUP ÎN DEZVOLTAREA ABILITĂŢILOR SOCIALE LA PREŞCOLARI

Prof. Înv preşcolar Goia Brîndușa Delia,
Grădiniţa cu P. P. *Bambi*

Abilităţile sociale reprezintă manifestarea unor comportamente adecvate și acceptate din punct de vedere social, care au consecințe pozitive asupra persoanelor implicate și permit atingerea unor scopuri. (Ștefan, Kallay, 2007).

Când copilul merge la școală are nevoie, mai mult decât decât de cunoștințe, de câteva abilități pentru a avea performanțe în acord cu potențialul precum: abilitatea de auto-control comportamental, abilitățile de cooperare, negociere și rezolvare de probleme și gestionarea emoțiilor, competența de a iniția și menține relații și capacitatea de integrare într-un grup. Pentru a învăța aceste abilități copilul trebuie sprijinit, ele se învață cu ajutorul adulților din viața lui, părinții și profesorii. Specialiştii spun că există șapte elemente cheie care stau la baza succesului pe care copiii îl vor avea în școală: încrederea, curiozitatea, intenţia, controlul de sine, raportarea, comunicarea, cooperarea. (Daniel Goleman, 2001)

Metodele interactive de grup contribuie la dobândirea acestor calități iar dacă un copil vine sau nu vine în prima zi de școală cu ele depinde în mare măsură și de educatorii care au o mare responsabilitate în formarea unitară a personalitatii lui.

Primele sarcini de învățare în grup trebuie înțelese ca activități de dificultăți reduse al căror avantaj e că sunt realizate prin participarea celor mai mulți membri ai echipei, adică să învețe să fie și să lucreze împreună. Noțiunea de echipă e delicată în preșcolaritate deoarece presupune ca interesul grupului să primeze asupra celui individual, ceea ce nu poate fi obținut la această vârstă. Grădinița poate cel mult facilita producerea unor procese pregătitoare cu mare semnificație socială. (PăișI-Lăzărescu, Ezechil, 2011). Evident că pentru a transforma grupul, ca întreg, într-un mijloc de schimbare este necesară utilizarea „metodelor de grup" care vizează asimilarea educatorului în grup, astfel încât acesta să nu fie perceput de elevi ca străin sau exterior grupului, ci ca participant activ, interesat de problemele şi destinul grupului.

Dezvoltarea abilităților sociale are implicații majore în asigurarea performanței școlare, asigurând sănătatea emoțională a persoanei și favorizând

o bună integrare ulterioară a individului în societate. Competențele sociale de bază, precum *inițierea și menținerea unei relații și integrarea într-un grup* (Botiș, 2007), sunt dezvoltate în cadrul jocului, ca formă de organizare, metodă și procedeu în activitatea instructiv educativă din grădiniță.

Utilizarea metodelor interactive de grup ca un joc cu reguli, joc de învăţare, de cooperare, distractiv aduce beneficii reale pentru preşcolari, aceştia parcurgând sub formă de joc, conţinuturile propuse. În cadrul lor predomină învățarea prin cooperare, valorificând potențialul fiecăruia, formând copiilor capacitatea de a relaționa și de a fi un membru activ în cadrul grupului. Valorile metodelor interactive de grup sunt: cooperarea, creativitatea, susținerea, respectul, non-discriminarea, responsabilitatea și autoresponsabilizarea.

Interacțiunea din cadrul metodelor interactive dezvoltă capacitatea de a lucra împreună, componentă importantă pentru viaţă şi pentru activitatea profesională viitoare, dovedit fiind faptul că subiecţii care lucrează în echipă sunt capabili să aplice şi să sintetizeze cunoştinţele în moduri variate şi complexe, învăţând mai temeinic decât în cazul lucrului individual.

Silvia Breben, (2008), vorbind despre eficiența grupurilor în cadrul metodelor interactive, subliniază importanța cunoaşterii strategiilor de funcţionare a grupului/ grupurilor ca fiind necesară pentru a desfăşura activităţi eficiente în beneficiul fiecărui copil.

Implicarea activă a copiilor în grup este determinată de responsabilitatea pe care o are ca parte a grupului. Dacă într-un grup un copil este marginalizat, nu primeşte nici un rol, activitatea de grup nu este eficientă.

Pentru succesul interacţiunii în grup, este necesară dezvoltarea unor abilităţi, precum: capacitatea de a ajunge la un consens, de a trimite şi a primi feed-back-uri, capacitatea de a asculta activ, de a fi receptiv şi tolerant la părerile celorlalţi, de a susţine şi de a accepta diferenţele de opinie, de a reflecta asupra celor discutate, de a se concentra asupra priorităţilor precum și capacitatea de o oferi şi de a primi ajutor din partea colegilor şi de a nu prelua controlul grupului.

Un aspect important în *inițierea și menținerea unei interacțiuni* cu covârstnicii este acela că prin utilizarea metodelor interactive de grup se reduce la minim fenomenul blocajului emoțional, grupul oferind un sentiment de încredere, de siguranță, ce duce la dispariția fricii de eșec și curajul de a-și asuma riscul. Copiii timizi reacționează foarte bine la lucrul în grupuri mici, sunt stimulați să vorbească, să-și exprime ideile. Grupul le stimulează și dezvoltă curajul, încrederea în sine şi în partenerul/partenerii de grup, stăpânirea de sine, declanşează buna dispoziţie. Având o sarcină în grup este pus în situaţia de a fi frecvent în fața grupului şi de a susţine un punct de vedere. Constatând

ca stăpâneşte treptat situaţia, îşi va învinge timiditatea şi va deveni un element activ, înclinat să lucreze colectiv cu un plus de încredere în sine.

Metodele de predare-învăţare (Metoda predării/învăţării reciproce, Mozaicul, tehnica Lotus, Comunicarea rotativă, Învăţarea în cerc, Schimbă perechea, Puzzle, Bula dublă, Cubul, Acvariul, Mica publicitate, Partenerul de sprijin, Piramida etc) dezvoltă interrelaţionarea în grup în cadrul învățării și obișnuiește copiii cu munca în grup. Astfel vor manifesta încredere şi respect în comunicarea cu adulţii și copiii, sporește interesul pentru tema pusă în discuţie. Copiii împărtășesc si celorlalți ceea ce descoperă/știu despre o anumită temă, completează sprijiniți de educatoare, ajutând nu doar la schimbul de idei între grupuri de prieteni ci cu întreaga grupă de preșcolari incluzând astfel copiii ce în alte situații ar putea fi marginalizați. E necesar să creem condiţii necesare pentru promovarea învăţării interactive, să acordăm timp suficient pentru ca preşcolarii să-şi exprime ideile şi pentru a primi feed-back constructiv. Copiii sunt încurajați să-și exprime ideile şi părerile proprii, fără teama de a fi ridiculizaţi, să-şi dezvolte încrederea în forţele proprii şi să înţeleagă valoarea propriilor idei şi opinii.

Sub forma unor jocuri, metodele de fixare, consolidare şi evaluare **(**Piramida, Diamantul, Ciorchinele, Ghicitorile, Benzi desenate, Posterul, Trierea aserţiunilor, Tehnica blazonului, Diagrama Venn, Jurnalul grafic, Turul galeriei, Harta conceptuală etc) ajută la fixarea cunoștintelor și oferă copiilor posibilitatea de a demonstra ce și cât au asimilat, departe de contextul evaluării clasice ce poate inhiba copiii. Organizate în grupuri mici, aceste metode pot îmbrăca forma unor competiții între grupuri, stimulând comunicarea și expunerea a cât mai multe informații despre tema respectivă, în vederea câștigării atenției celorlalți. Se stimulează și autoevaluarea și evaluarea răspunsului celorlalți, prin completarea cu informatii noi.

Unii copii au dificultăți de comunicare, de ascultare activă și întrerup conversația celorlalți. Prin metode precum Creioanele la mijloc, R. A. I., Explozia stelară, Cubul etc, prezentate ca jocuri cu reguli, preșcolarii sunt obligați să-și aștepte rândul pentru a vorbi, să stabilească contact vizual atunci când vorbesc, să-i asculte pe ceilalți, manifestând abilități de ascultare activă așteptând ca celălalt să termine solicitarea după care oferă răspuns, menținând contactul vizual. Preșcolarii ajung până la performanța de a pune întrebări atunci când i se povestește ceva, de a zâmbi, a da din cap în semn de aprobare sau dezaprobare.

Spre exemplu, strategia mozaicului este focalizată pe dezvoltarea capacităţilor de ascultare, vorbire, cooperare, reflectare, gândire creativă şi rezolvare de probleme. Astfel, copiiitrebuie *să asculte activ* comunicările colegilor, să fie capabili să expună ceea ce auînvăţat, să coopereze în realizarea

sarcinilor, să găsească cea mai potrivită cale pentrua-i învăţa şi pe ceilalți ceea ce au studiat. Metoda R. A. I. are și ea la bază stimularea şi dezvoltarea capacităţii copiilor de a comunica prin întrebări şi răspunsuri ceea ce au învăţat.

Metodele interactive de grup oferă copiilor ocazia de *a împărți obiectele și a-și împărtăși experiențe.* Metodele de fixare, consolidare și evaluare precum Blazonul, Posterul, Jurnalul grafic, Benzi desenate, Ciorchinele, pun copiii în situația de a împărți materialele comune primite pentru realizarea sarcinii, formulând în mod adecvat o cerere, utilizând formule de adresare politicoasă. În plus, învață să manifeste, cu sau fără ajutor din partea adultului, modalități adecvate de răspuns dacă nu primesc imediat obiectul. Aceste metode urmăresc activitatea preșcolarului în cadrul grupei, modul în care interacționează cu colegii, dacă împarte materialele cu alți colegi și cât este de dispus să se joace cu alți copii.

De asemenea, lucrând în echipă, li se oferă posibilitatea de a-și împărtăși părerile, ideile, experiența, strategiile personale de lucru, informațiile, capătând încredere în ei și devenind responsabili pentru ideile şi acţiunile lor. Ascultând părerile celorlalți învaţă să privească critic mediul social în care trăiesc, să se descurce în situaţii reale de viaţă, îşi exersează capacitatea de autoevaluare, de a evalua alternative şi a lua decizii, de a testa ipoteze. Se obișnuiesc să negocieze soluţiile, ideile, să rezolve o sarcină alături şi împreună cu alţi copii, comportându-se cu toleranţă, afectivitate, sensibilitate și corectitudine cu cei din jur.

Pentru inițierea și menținerea unei relații, importante sunt și *oferirea şi primirea de complimente*. Metodelece pot fi folosite pentru interevaluarea produselor unei activităţi de grup precum Turul galeriei, Cercul complimentelor, Pânza de păianjen, pun copiii în situația de a formula și de a răspunde la complimentele primite. Copiii identifică lucrurile care le plac la persoana lor, la ceilalți copii sau la produsele activității acestora, își manifestă afecțiunea prin gesturi, descoperă activitățile, interesele comune, asemănările și deosebirile dintre ei.

De asemenea, fiind împărțiți pe grupe de către educatoare nu vor fi în grup doar copiii prieteni facilitând astfel integrarea copiilor marginalizați și crescând coeziunea grupei. Eficienţa grupurilor eterogene este cunoscută, studiile demonstrând că într-un grup omogen cu copii dotaţi, de acelaşi nivel cognitiv, psihic și social apare indisciplina, fiecare fiind dornic să-şi prezinte cunoştinţele, să rezolve sarcina, încălcând deseori regulile şi manifestând nerăbdare.

Aprecierile pozitive, lauda, încurajarea, specifice metodelor interactive de stimulare a creativității, înlătură tendința de a critica sau necăji,

stimulează formarea unor atitudini şi capacităţi precum toleranţa faţă de ceilalţi, spiritul critic, curajul de a comunica ideile proprii. Utilizate pentru a-i ajuta pe copii să emită cât mai repede cât mai multe idei, fără ca, iniţial, să se considere valoarea acestora, copiii învață să respecte ideile fiecărui membru al grupului, creând un climat pozitiv de lucru, și se dezvoltă abilitățile necesare muncii în grup.

Munca în grup presupune apariția conflictelor între membri, mai ales la această vârstă. Prin utilizarea metodelor interactive se stimulează *rezolvarea eficientă a conflictelor*, procesele negociative, dialogul. Preșcolarii sunt puși în situația de a utiliza strategii de rezolvare a conflictelor precum ignorarea, distragerea atenției, negocierea, compromisul cu ajutor minim din partea adultului. Copiii trebuie să negocieze pentru obținerea unui rol sau obiect, să renunțe în favoarea altui copil pentru a evita o ceartă și a realiza scopul comun al grupului, să accepte roluri, păreri și situații altfel decât ar fi vrut, crescând toleranța la frustrare, totul pentru binele grupului. În evaluare, indiferent de prestaţia individuală în grup, toţi vor fi apreciaţi la nivelul rezultatelor comune. Copiii sesizează diferenţa dintre grupuri, conştientizează dacă au pierdut timp cu rezolvarea unor conflicte şi uneori îşi reproşează, aduc argumente, suferă, chiar dacă grupurile nu sunt în competiţie, observându-se la această vârstă dorinţa de perfecţiune, de succes, de câştig. Învață să-și exprime nevoile și dorințele fără a folosi un ton poruncitor, negociind în cadrul grupurilor mici mult mai bine decât ar fi făcut-o cu întreaga grupă.

Prezentate sub forma unor jocuri cu reguli, membrii grupului devin conştienţi de necesitatea autoimplicării active în activităţile de grup, de necesitatea cooperării în interiorul grupului precum și de necesitatea *respectării regulilor aferente unei situații sociale* în vederea atingerii finalităţilor propuse. Regulile trebuie să asigure susţinerea reciprocă în cadrul grupului, respectul faţă de fiecare persoană, faţă de întregul grup considerat ca grup social și faţă de sine. Se exclude inechitatea socială, culturală, economică şi de gen asigurând şanse egale de implicare şi activitate în grup, tuturor, indiferent de gen, etnie, religie.

Metodele interactive de grup educă răbdarea în respectarea regulilor impuse de joc sau de rezolvarea sarcinilor dar și aşteptarea rândului într-o activitate. Vizează nivelul de răbdare al preșcolarului, dacă își poate stăpâni ideile și dorința de a vorbi, dorinţa de a fi mereu primul.

De exemplu, tehnica de învățare prin colaborare Creioanele la mijloc dă posililitatea de a vorbi liber tuturor copiilor, îi încurajează să vorbească deschis, le dezvoltă gândirea critică. Însă o dată ce un copil şi-a expus punctul de vedere, nu mai are dreptul să vorbească până când toate creioanele se află jos, semn că fiecare a avut prilejul să spună ceva. Tehnica demonstrează

copiilor că toţi membrii sunt egali şi nimeni nu are voie să domine, disciplinându-i. Le formează și consolidează deprinderea de ascultare activă și le dezvoltă capacitatea de a-și aștepta rândul să-și spună ideile. Dezvoltă totodată și competențele de relaționare și de comunicare, participarea activă, implicând toți copiii în realizarea sarcinilor propuse.

Este demonstrat faptul că în cadrul metodelor interactive de grup predomină învățarea prin cooperare, membrii grupului *cooperând cu alți copii* în scopul atingerii finalităţilor commune, de a accepta ideile, sugestiile altor copii în cadrul jocului, de a corela acțiunile și interesele personale cu ale altor copii din grup, acceptând propuneri diferite. Au ocazia de a participa la activități de grup manifestând stabilitate și perseverență în joc.

Avantajelemetodelor Philips 6/6, Braistorming-ul sau Tehnica 6/3/5 de a obține într-un timp scurt numeroase idei prin stimularea imaginaţiei tuturor participanţilor, permit întărirea coeziunii grupului şi angajează copiii în (auto)evaluare. Cooperarea din interiorul echipei se îmbină cu competiţia dintre grupuri.

Împărțiți în mai multe grupe, sunt puși în situația de a demonstra compasiune faţă de alţi copii din grupă, înțelegând că nu întotdeauna poți să ieși învingător. Sunt puși în situația de a se apropia și sprijini pe cei care au o neplăcere, de a se bucura de succesele colegilor și a-i felicita.

Prin utilizarea metodelor de cercetare în grup (Reportajul, Investigaţia de grup, Tema/ Proiectul de cercetare în grup, Portofoliul de grup etc.) se stimulează atitudinea pozitivă faţă de munca în echipă sau grup descurajând negativismul şi egoismul, se încurajează învăţarea reciprocă, cooperarea, spiritul de echipă, competiţia constructivă. Cooperarea cu alți copii se realizează prin împărțirea materialelor, disponibilitatea de a face ceea ce ți se cere, coordonarea acțiunilor pentru atingerea scopurilor, acceptarea ideilor membrilor grupului, negocierea și compromisul în cadrul grupului.

În cadrul utilizării metodelor interactive de grup copilul poate fi investit cu atribuţii în grup, aceasta însemnând recunoaşterea unor calităţi, a unei valori, dar şi obligaţia de a-și onora statutul atribuit sau dobândit. În cadrul unor metode copiii devin "parteneri de sprijin" atât ai colegilor dar şi ai educatoarei, înlesnind activitatea de recuperare, dezvoltând încrederea în forţele proprii, cooperarea şi lucrul în pereche și determinând "cunoaşterea de sine " şi a colegilor.

Beneficiile unor metode precum Comunicarea rotativa, Schimbă perechea, Benzi desenate, metoda Bulgărelui de Zăpadă sunt că stimulează comunicarea, având uneori posibilitatea de a lucra cu fiecare dintre membrii colectivului. Stimulează cooperarea, ajutorul reciproc, înţelegerea şi toleranţa faţă de opinia celuilalt, copiii au posibilitatea să se bucure de finalitatea

activităţii lor. Aceste metode pun copiii, ca membri ai aceluiași grup cu scop comun, în situația de *a oferi și a cere ajutorul* de la membrii grupului, dezvoltându-le aceste abilități. Copiii care socializează ușor sau se integrează foarte repede într-un grup îi ajută de regulă pe noii veniți și le explică regulile grupei, sau ale jocului la care urmează să participe.

În concluzie, utilizând metodele interactive de grup, copiii își dezvoltă capacitatea de a interacționa pozitiv și cu încredere cu copiii de vârstă apropiată și cu adulții cunoscuți, inițiind și menținând relații cu aceștia. Stimulându-le curiozitatea, copiii își formează deprinderea de a găsi singuri informaţii, de a aplica cunoştiinţele în diferite situaţii de viaţă, de a conştientiza stilurile de învăţare pe care le preferă. Metodele interactive de grup încurajează autonomia copilului şi promovarea învățământului prin cooperare. Favorizează dezvoltarea la preșcolari a abilității de a recunoaște și respecta asemănările și deosebirile dintre oameni, a capacității de a respecta regulile și de a înțelege efectele acestora, a capacității de a-și asuma responsabilități, de a negocia și participa la luarea deciziilor și de a coopera cu ceilalți favorizând integrarea preșcolarilor în grup și societate.

BIBLIOGRAFIE:

Bocoş, M. (2013), *Instruirea interactivă,* Editura Polirom, Iași

Botiş, A., Mihalca, L. (2007). *Despre dezvoltarea abilităţilor emoţionaleşi sociale ale copiilor, fete şi băieţi, cu vârsta până în 7 ani,* - Ghid pentru cadrele didactice din învățământul preşcolar

Breben S., Gongea E., Ruiu G., Fulga M., (2002), *Metode interactive de grup,* Editura Arves, Bucureşti

Silvia Breben, (2008), *Valoarea formativă şi beneficiile metodelor interactive de grup,* în *Învățământul preşcolar în mileniul III,* MECT, Editura Reprograph, Craiova

Dulamă, M. E., (2008), *Metodologii didactice activizante, teorie şi practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca

Ezechil, L. ; Păiși-Lăzărescu M., (2011), *Laborator preşcolar,* Ed. V&Integral, București

Goleman, D., (2001*), Inteligența emoțională*, Editura Curtea veche, București

Kallay, E., Ștefan, C., (2007), *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari- Ghid practic pentru educatori,* Editura ASCR, Cluj-Napoca

*** PRET, *Gata pentru școală*, (2008), București

***M. E. C. T., *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani,* (2009), București

***M. E. C. T., *Curriculum pentru educaţia timpurie a copiilor de la 3 la 6-7 ani, (2008)* Unitatea de management al proiectelor pentru Învăţământul Preuniversitar

(Pre-School Education in the European Union. Current Thinking and provision, 1995)

*** *"Repere fundamentale privind învăţarea şi dezvoltarea timpurie a copilului între naştere şi 7 ani",* (2007), UNICEF

MANUALELE DE ÎNVĂȚARE A LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ NEMATERNĂ - O POSIBILĂ ALTERNATIVĂ ÎN ASIMILAREA EFICIENTĂ A LIMBII DE CĂTRE ELEVII DEFICIENȚI DE AUZ

Prof. Georgeta Ruşti,
Liceul Tehnologic Special pentru Deficienţi de Auz, Cluj-Napoca

Limba română - limbă nematernă, pentru elevii deficienți de auz?

Particularităţile procesului de studiere a limbii şi literaturii române de către elevii surzi se datorează, în primul rând, deficienţei pe care aceştia o au, caracteristicilor intelectuale, dar şi faptului că limbajul mimico-gestual reprezintă primul lor sistem de comunicare. Învăţarea limbajului verbal se aseamănă cu însuşirea unei limbi străine, numai cu funcţie de comunicare şi rol de informare, fără o influienţă evidentă în formarea şi dezvoltarea proceselor psihice în organizarea şi structurarea lor. Acest fenomen se observă mai ales la copiii deficienţi de auz crescuţi într-un mediu în care se foloseşte cu preponderenţă limbajul mimico-gestual. La aceştia, comunicarea mimico-gestuală se constituie în principala modalitate de comunicare de la o vârstă timpurie şi poate fi considerată ca fiind limba lor maternă.

Limbajul gestual permite ambiguităţi din cauză că: aceleaşi semne gestuale pot să exprime noţiuni distincte mai mult sau mai puţin înrudite; aceeaşi noţiune, în contexte diferite, poate fi exprimată prin semne diferite; sunt limitări în exprimarea relaţiilor, mai ales a celor temporale; există particularităţi date de dificultatea exprimării condiţionalului şi, în anumite situaţii, chiar şi în exprimarea generalului; "*nu există o corespondenţă perfectă între gesturi şi cuvinte, unele cuvinte neavând corespondent gestual"*[1]. Limbajul mimico-gestual este mai economic, însă în acelaşi timp mai schematic decât limbajul verbal, treptat prin forma scrisă şi prin pronunţare, cuvântul va ajunge să deţină rolul pe care îl are în mod obişnuit în limbajul verbal. Este necesar ca, treptat, limbajul mimico-gestual (admis ca mijloc auxiliar pentru dezvoltarea vorbirii) să cedeze locul comunicării verbale, orale şi scrise.

[1] M. Anca, *Psihologia deficienţilor de auz,* ClujNapoca, Presa Universitară Clujeană, 2001, p. 44.

Din această perspectivă limba română reprezintă pentru elevii deficienţi de auz "a doua limbă". Autoarea Alina Pamfil formulează principiile generale ale acestei didactici în următorii termeni: *"accentuarea valorii interactive a limbajului; configurarea unor strategii ce urmăresc utilizarea limbii în context; integrarea limbii vorbite a textelor utilitare în sfera preocupărilor constante; abordarea lecturii ca dialog cu textul, cu autorul şi cu sine însuşi; corelarea de câte ori este posibil, a cunoştintelor asimilate în ora de limba şi literatura română cu cele din limba maternă"* [2].

Ce își propune manualul de limba română ca limbă nematernă "Aventuri în Nucania"?

Manualul la care ne referim, *Aventuri în Nucania (clasa a III-a)*, își propune - așa cum menționează coordonatoarea acestuia, Elena Platon - să aducă în fața copiilor provocarea de a medita asupra limbii, pentru a-i înțelege, în mod reflexiv și conștient mecanismele de funcționare. Pentru a evita eventualele reacții de descurajare din partea elevilor, în încercarea lor de a înțelege logica relațiilor dintre cuvinte, asimilarea unor noțiuni abstracte, specifice gramaticii, autorii propun o formulă prietenoasă de abordare a gramaticii. Invitându-i să urmărească destinul personajelor în *Țara Înțeleptului Grămătic - Nucania,* elevii se vor familiarize, pe nesimțite, cu clasele și categoriile gramaticale.

Formula amuzantă și atractivă pentru care optează autorii manualului, le permite elevilor și profesorilor să rămână în universul copilăriei, prin *joc* și *povești.* Astfel, exercițiile de gramatică, atât de serioase și de aride uneori, devin jocuri, cântece, rebusuri, asocieri provocatoare, spații colorate, ce se doresc completate.

Scenariile didactice propuse în *Aventuri în Nucania,* respectă principii științifice esențiale, așa cum ne asigură autorii. În primul rând, privilegiază modelul comunicati-funcțional al limbii, care permite copiilor să comunice în limba română cât mai fluent, exersând situații autentice. Procesul coerent și unitar ce vizează dezvoltarea echilibrată a tuturor abilităților de comunicare orală și scrisă în limba română, presupune organizarea întregului material în funcție de sferele lexicale și situațiile de comunicare. Astfel, fiecare unitate didactică gravitează în jurul unei teme familiare - timp liber, profesii, părțile corpului, igienă și sănătate, vacanțe, călătorii etc. Un alt principiu vizează repartizarea corectă, proporționată a exercițiilor și activităților destinate formării și dezvoltării fiecărei abilități, precum și alternarea sau diversificarea lor. O atenție sporită este acordată

[2] A. Pamfil, *"Didactica limbii şi literaturii române"*, Cluj-Napoca, Dacia, 2000, p. 22.

dezvoltării capacităților de receptare și de producere a mesajului oral, prin exercițiile audio, sau textele transcrise la finalul manualului (atât de puțin prezente în manualele actuale de limba și literatura română!). De asemenea, trebuie remarcată diversitatea materialului utilizat, utilizarea unor imagini de bună calitate, ca support de bază pentru majoritatea exercițiilor.

Manualul oferă profesorului posibilitatea de a lucra diferențiat, de a selecta exercițiile în funcție gradul de dificultate și/sau de preferințele copiilor, ori, de a explora liber materialul propus.

Dealtfel, prezentarea obiectivă și convingătoare realizată de coordonatoarea Elena Platon, în prefața manualului, urmată de o simplă răsfoire, fie ea și fugitivă, ar putea fi suficiente, pentru ca orice educator (profesor sau părinte) să-și dorească să aibă la îndemână asemenea materiale.

Cum "funcționează" manualul de limba română ca limbă nematernă, la elevii deficienți de auz?

Consider că este necesar să precizez, de la început, că observațiile pe care le voi face în continuare, vizează modul și măsura în care acest manual poate deveni un instrument eficient în procesul însușirii limbii române de către elevii deficienți de auz. Așadar, nu este vorba de o recenzie completă, ci de înregistrarea unor aspecte care ar putea fi valorificate în demersuri didactice viitoare.

Am remarcat anterior echilibrul care există între competențele vizate de modelul comunicativ-funcțional, pe de o parte competențele de receptare și producere a mesajului oral, iar pe de altă parte competențele de receptare și producere a mesajului scris. În absența perceperii nemijlocite a sonorității cuvintelor, toate aceste competențe sunt afectate. Este firesc să intervină modalități de compensare a analizatorului auditiv. Astfel, sarcinile care au presupus *ascultarea* textelor înregistrate și apoi completarea spațiilor libere cu informația corespunzătoare, s-au realizat apelând la procesul de labiolectură (de exemplu: prezentarea lui Nino, a Bursucului-Cul). De cele mai multe ori, exercițiile de ascultare au reprezentat situații de exersare a citirii de pe buze a materialului verbal. Totuși, intonaţia, ridicarea şi coborârea vocii, indicate de semnele de punctuaţie, de sublinierile importante sau de conţinutul logic al textului, sunt expresivităţi ale limbajului verbal, care, dacă nu sunt însoţite şi de mişcări mimice şi gestuale, sunt imperceptibile prin citire labială. În cazul unor cerințe, cum ar fi *citește și ascultă banda desenată... . spune apoi, dacă afirmațiile sunt adevărate sau false,* acestea au fost rezolvate prin înțelegerea mesajului scris/ vizual.

Sarcinile care au vizat producerea de mesaje orale au fost frecvent însoțite de *puncte de sprijin*, (alteori chiar de modele sau imagini) având

rolul de a structura răspunsurile elevilor, (de exemplu: *Ce vede Nino în Nucania? Cum sunt copacii? Ce credeți ca va face aici?).* Alte cerințe, care au urmărit producerea de mesaje verbale (*Lucrați în perechi! Faceți un dialog după modelul dat! sau, Întreabă-l pe colegul tău dacă afirmațiile sunt adevărate pentru el. Schimbați rolurile!),* au reprezentat diferite secvențe de dramatizare (jocuri de rol) oferite colegilor. Un exercițiu mai complex în care elevii s-au antrenat cu plăcere a presupus desenarea casei/apartamentului, notarea obiectelor din casă, prezentarea locului unde se găsesc, iar apoi descrierea camerei personale în fața colegilor.

Exercițiile care au vizat fixarea lexicului corespunzător unităților parcurse au fost preferate, deoarece erau nelipsite elementele de surpriză, de joc, de noutate *(Păcălici are chef de glume. Asociază cuvintele corespunzătoare imaginilor; un rebus propus de Spiriduşa-Jucăuşa, sau, potrivirea imaginilor din coloane diferite, fără a se preciza criteriul de asociere*). Un alt exercițiu realizat corect în proporție mare a presupus utilizarea corespunzătoare a prepozițiilor, deși acestea apar întâmplător și neadecvat în scrierea elevilor, iar în comunicarea prin limbaj mimico-gestual nu se folosesc. Copii au lucrat în perechi și au indicat unde sunt obiectele lui Nino, având ca suport imaginea camerei acestuia.

Dificultăţile pe care le întâmpină elevii deficienți de auz în învăţarea categoriilor morfologice sunt generate, în mare masură, de faptul că aceste structuri lingvistice sunt mai numeroase, mai diferenţiate şi mai flexibile decât componentele cu care operează limbajul mimico-gestual. Sunt frecvente în scrierea copiilor cu deficienţe de auz, greşeli de flexionare, de folosire necorespunzătoare a formelor de singular şi a plural, de utilizare inadecvată a formelor verbale, a pronumelor, de omitere a prepoziţiilor şi a conjuncţiilor sau de folosire aleatorie a acestora în propoziţii. Totuși, exerciții de scriere care vizau realizarea unei prezentări personale, după model, iar apoi realizarea prezentării colegului de clasă, au fost abordate cu destul curaj, deși nu au lipsit dezacordurile, formele verbale incorecte. (*Nucul-Substantiv vrea să te cunoască. Spiriduşul - Creionel te ajută să scrii o mică prezentare,* sau, *Veveriţa-Iţa este foarte curioasă. Scrie o prezentare despre colegul tău)*. Exercițiile care presupuneau identificarea genului sau/și a numărului la substantiv, s-au realizat corect de către elevii deficienți de auz, în cazul în care aceștia cunoșteau cuvintele. Cu toate acestea, termeni ca *burete, perete* au fost trecuți la genul feminin, probabil din cauza desinenței.

Între comunicarea mimico-gestuală și comunicarea verbală există deosebiri importante la nivelul topicii. Caracteristicile topicii limbajului mimico-gestual se reflectă şi în scrierea elevilor: tendinţa de a include în gestul care denumeşte obiectul; eliminarea gesturilor care pot fi subînţelese;

lipsa semnelor corespunzătoare prepoziţiilor şi conjuncţiilor; imprimarea unor note de afecţiune gesturilor; reducţii şi contaminări. Când elevul deficient de auz se concentrează doar pe sarcina de a pune în ordine cuvintele pentru a construi o propoziție corectă, rezultatele lor se îmbunătățesc considerabil. (*Ajută-l pe Cucul-Uituc să aranjeze cuvintele în propoziții*).

Scrierea poate fi folosită ca mijloc de învăţare, dar şi ca mijloc de diagnostificare a nivelului dezvoltării limbajului verbal, a gândirii noţional-verbale, a memoriei verbal-logice şi a nivelului general al dezvoltării psihice la care a ajuns elevul deficient de auz. Deosebirile existente între comunicarea verbală şi comunicarea mimico-gestuală favorizează apariţia numeroaselor greşeli, atât în exprimarea orală a elevilor surzi, cât mai ales, în cea scrisă. În general, elevii deficienți de auz tind să folosească propoziţii mai simple şi mai scurte decât colegii lor auzitori; cu mai multe erori şi cu o utilizare a limbajului care se abate de la normă.

Consider că, într-un asemenea context social, trebuie să se pună accent pe ceea ce este în stare să facă elevul şi nu pe deficienţele lui. Chiar dacă elevii deficienţi de auz nu se comportă întotdeauna ca nişte cititori activi, iar competenţa de lectură este insuficient dezvoltată, manualul *Aventuri în Nucania* a oferit diverse situații în care conversaţia, scrisul şi lectura să fie împărtăşite prin intermediul unor experienţe relevante; elevii să beneficieze de interacţiuni stimulative; să fie încurajaţi în iniţierea activă a conversaţiilor; centrul preocupărilor să fie reprezentat de semnificaţia şi utilizarea în comunicare a limbajului format, mai mult decât de corectarea lui; învăţarea limbii să însemne utilizarea funcţională a acesteia. Esenţa predării ar fi crearea unei experienţe bogate şi pline a abilităţilor instrumentare, pornind de la nivelul de înţelegere şi dezvoltare a copilului până la interogări active care să ducă la descoperirea sensului textului.

BIBLIOGRAFIE:

M. Anca, *Psihologia deficienţilor de auz,* ClujNapoca, Presa Universitară Clujeană, 2001, p. 44.

A. Pamfil, *"Didactica limbii şi literaturii române"*, Cluj-Napoca, Dacia, 2000, p. 22

V. Mih, *Întelegerea textelor: Strategii şi mecanisme cognitive; aplicaţii în domeniul educaţional,* Cluj-Napoca, Editura ASCR, 2004

Limba română ca limbă nematernă, *Aventuri în Nucania.,* coordonator Elena Platon, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014

PARTENERIAT EDUCAŢIONAL "ÎNVĂŢĂM SĂ DĂRUIM"

Prof. înv. preprimar Har Dalina
Prof. înv. preprimar Vălean Liliana
Grădiniţa "Mica Sirenă ", Cluj-Napoca

"Nu contează cât dăruieşti, ci cât de multă dragoste pui în ceea ce dăruieşti"
(Maica Tereza)

Argument:

Realizarea acestui parteneriat vine în sprijinul cadrelor didactice din cele două unităţi, în calitate de parteneri egali, care colaborează în vederea îmbunătățirii activității didactice, și care își asumă o serie de responsabilități privind organizarea activităților din cadrul derulării parteneriatului.

De ce **"ÎNVĂȚĂM SĂ DĂRUIM!"** ?

În ideea de a obişnui copiii să trăiască în relaţie cu cei din jur, să-şi dezvolte stări afective pozitive, să învețe să fie darnici, să empatizeze cu persoanele de aceeași vârsta, să manifeste prietenie, armonie, ne-am propus să lărgim sfera noastră de prietenie prin încheierea unui parteneriat educaţional între preşcolarii din mediul urban și cei din mediul rural. Astfel, în cadrul acestui parteneriat dorim să facem cunoscute cât mai multe lucruri despre noi şi copii, să legăm prietenii, să facem schimb de experienţă şi de idei, să cunoaştem aspecte din viaţa copiilor de la oraş şi respectiv a celor de la țară.

Prin întâlnirile (vizite, vizionări filme cu copiii și activitățile din cele două grădinițe) dintre copiii şi educatoarele celor două grădiniţe dorim să formăm o punte de legatură între sat și oraş, iar preşcolarii să înţeleagă prietenia, normele de convieţuire socială, precum şi necesitatea adaptării comportamentului propriu la cerinţele grupului cu care vin în contact.

Scopul parteneriatului:

- Constituirea unui grup partenerial care să promoveze valori comune la nivelul partenerilor implicați: preșcolari, cadre didactice, părinți, reprezentanții celor două grădinițe, comunitatea locală.
- Promovarea comunicării dintre preșcolarii din cele două grădinițe.
- Pregătirea preșcolarilor în sensul asigurării șanselor egale în educație, promovarea conceptului de dezvoltare globală a copiilor punând accent pe importanța domeniilor de dezvoltare a copilului.

Obiective:

- Formarea deprinderii copiilor de a cunoaşte şi a respecta norme de comportare în societate, educarea abilităţii copiilor de a intra în relaţie cu cei din jur;
- Dezvoltarea comportamentelor de cooperare, prosociale și proactive (de iniţiativă).
- Educarea trăsăturilor pozitive de voinţă şi caracter, a unei atitudini pozitive faţă de sine şi faţă de ceilalţi;
- Cunoaşterea unor noţiuni de istorie, tradiţii, folclor care definesc portretul spiritual al poporului român;
- Consolidarea capacității de a trăi emoţii pozitive, de prietenie.

Iniţiatorii parteneriatului:

- Grădiniţa " Mica Sirenă ", Cluj-Napoca

Coordonatori:

- Grădiniţa "Mica Sirenă" - Director: **Miclea Maria**, Educatoare: **Har Dalina, Vălean Liliana**
- Grădinița Someșul Rece – Director: **Hulpe Ruxandra**

Responsabili realizarea activităţilor cu copiii:

Educatoare Grădinița Mica Sirenă: **Har Dalina**
Educatoare Grădinița Mica Sirenă: **Vălean Liliana**
Educatoare Grădinița Someșul Rece: **Semerean Dana**

Perioada propusă: un an şcolar

Grup ţintă:

- Preșcolarii grupei mijlocie "Delfinii albaștri", educatoarele: Har Dalina si Vălean Liliana, părinții grupei mijlocie "Delfinii albaștri", grădinița "Mica Sirenă";
- Preșcolarii grupei mijlocie, educatoare Semerean Dana, Grădinița Someșul Rece.

Resurse umane:

- Educatoarele
- Preșcolarii
- Familiile copiilor

Resurse materiale și financiare:

- Materiale didactice
- Softuri educaționale
- Internet
- Sponsorizări

Modalităţi de comunicare:

- Vizite la cele două grădinițe
- Schimb informațional la distantă, prin internet

Rezultate așteptate:

- Promovarea rapoartelor de colaborare.
- Realizarea unor prietenii.
- Realizarea unui schimb de experienţă şi idei între educatoare în vederea îmbunătăţirii activităţii didactice la grupă.
- Schimbări de comportament ale copiilor (au învăţat să dăruiască, să facă surprize, să producă bucurie);
- Schimbări de comportament ale părinţilor (acordarea unei mai mari atenţii copiilor, implicarea acestora în activităţile şi educația copiilor);

Calendarul activităţilor pe perioada derulării parteneriatului

Data	**Conținuturi**	**Modalităţi de realizare**	**Locul desfăşurării**	**Responsabili**
Oct.	**Propunerea parteneriatului cu tema "Învă-țăm să dăruim!"**	Transmiterea invitației de a se înscrie în parteneriat. Elaborarea parteneriatului.	Grădiniţa "Mica Sirenă"	Maria Miclea Dalina Har Liliana Vălean
Noi.	**„Să ne cunoaștem mai bine!"**	Fotografii și filmulețe cu copiii din cele două unități și cu activitățile specifice.	Grădiniţa "Mica Sirenă" Grădinița Someșul Rece	Dalina Har Liliana Vălean Dana Semerean
Dec.	**"Am plecat să colindăm și să dăruim!"**	Vizită la Grădinița Someșul Rece.	Grădinița Someșul Rece	Dalina Har Liliana Vălean Dana Semerean
Ian.	**"Serbarea de iarna"**	Schimb de înregistrări video serbarea de iarnă.	Grădiniţa "Mica Sirenă" Grădinița Someșul Rece	Dalina Har Liliana Vălean Dana Semerean
Feb.	**"Mărțișoare pentru prieteni"**	Schimb de mărțișoare.	Grădiniţa "Mica Sirenă"	Dalina Har Liliana Vălean

			Grădinița Someșul Rece	Dana Semerean
Mar.	**„Povestea Zânei Primavară”**	Schimb de povești create de copii.	Grădinița “Mica Sirenă” Grădinița Someșul Rece	Dalina Har Liliana Vălean Dana Semerean
Apr.	**“Sărbători pascale”**	Schimb de felicitări, poze cu ouă roșii vopsite de copii.	Grădinița “Mica Sirenă” Grădinița Someșul Rece	Dalina Har Liliana Vălean Dana Semerean
Mai	**„Zilele prieteniei”**	Vizită la Grădinița Mica Sirenă cu ocazia Zilelor grădiniței. Activitate plastică - activitate comună cu cele 2 grupe de copii.	Grădinița “Mica Sirenă”	Dalina Har Liliana Vălean
Iun.	**„Povestea noastră”**	Întâlnire cu părinții copiilor - prezentarea portofoliului parteneriatului.	Grădinița “Mica Sirenă” Grădinița Someșul Rece	Dalina Har Liliana Vălean Dana Semerean

Monitorizare și evaluare:

- Prezentarea periodică a activităților derulate .
- Organizarea unei activități demonstrative cu participarea părinților și a partenerilor implicați în proiect.
- Organizarea unei expoziții cu vânzare (lucrări ale copiilor, mărțișoare, etc.).
- Programe artistice, concursuri.

Diseminare:

- Întocmirea unui portofoliu (fotografii din timpul activităților; lucrări ale copiilor; înregistrări video) care vor fi prezentate cadrelor didactice din unitate, părinților, precum și cadrelor didactice din alte unități în diferite ocazii.

BIBLIOGRAFIE:

*** *Curriculum pentru învățământul preșcolar*, 2008, București, 143 pag.
Dima Silvia, Paclea Daniela, Candrea Aurica, *Veniți să ne jucăm copii!*, Antologie editată de Revista Învățământului Preșcolar, 1995, București, 431 p.

PARTENERIAT EDUCAŢIONAL: "ÎMPREUNĂ PENTRU BINELE CELOR MICI"
(Familia Şi Grădiniţa)

Prof. înv. preş. Şeulean Ionela-Lucia
Grădiniţa cu P. P. "Pinocchio", Câmpia Turzii

„Să nu-i educăm pe copiii noştri pentru lumea de azi.
Această lume nu va mai exista atunci când ei vor fi mari
şi nimic nu ne permite să ştim cum va fi lumea lor.
Atunci să-i învăţăm să se adapteze. "
(Maria Montessori)

Parteneriatul reprezintă procesul de colaborare dintre două sau mai multe părţi care acţionează împreună pentru realizarea unor interese sau scopuri comune în condiţii de comunicare, coordonare şi cooperare şi presupune împărţirea responsabilităţilor în derularea unei acţiuni cu precizarea obligatorie a atribuţiilor şi contribuţiilor acestora.

Obiectivul general al oricărei acţiuni de parteneriat trebuie să fie dezvoltarea unei serii de categorii de conduite necesare în viaţă: curiozitate investigatoare, originalitate şi independenţă în gândire şi acţiune, imaginaţie, fantezie, perseverenţă.

Factorul primordial în educarea unui copil este familia şi de aceea colaborarea între grădiniţă şi mediul familial trebuie să se bazeze pe o bună cunoaştere reciprocă. Parteneriatul grădiniţă- familie organizat corect duce la o educaţie solidă, fără pericolul de eşec şcolar mai târziu, la formarea unor deprinderi şi bune practici de relaţionare şi comunicare, dezvoltarea unor atitudini pozitive fată de problemele educative ale preşcolarilor.

Educatoarele sunt de multe ori asaltate cu întrebări şi cereri ale familiei care exprimă dorinţa de a deţine în continuare controlul situaţiei, fiind ocrotitori, grijulii, uneori marcându-se prin impulsul de a verifica toţi factorii care acţionează asupra copiilor lor: de la condiţiile materiale, la modul în care personalul relaţionează cu cei mici. Orice modificări în comportamentul copiilor, cu exceptia celor absolut pozitive, devin pentru unii părinţi motive de îngrijorare, de suspiciune şi ridică semne de întrebare referitoare la influenţele din grădiniţă. Pe de altă parte, cadrele didactice au nevoie, oricum, de sprijinul familiei copiilor, atât pentru a prelua şi dezvolta direcţiile de acţiune formativ-educative pe care le antrenează instituţional, cât

şi de a găsi rezolvări concrete la necesităţi de diverse categorii: financiare, practic-aplicative, organizaţionale sau logistice.

Toate aceste motivaţii conduc către necesitatea unui parteneriat real, activ, cu implicare susţinută a familiei, iar programul educativ să fie cunoscut şi înţeles de către părinţi şi realizat printr-o colaborare strânsă între instituţia familială şi cea preşcolară.

Părinţii ca parteneri în educaţie:

- Au posibilitatea să îşi cunoască mai bine copiii;
-Pot cunoaşte modul lor de manifestare în viaţa de grup;
-Pot întelege mai bine rolul lor educativ;
-Se pot schimba mentalităţii neadecvate ale unor părinţi faţă de grădiniţă/şcoală;
-Se pot stabili relaţii mai apropiate şi mai deschise între părinţi;
-Posibilitatea părinţilor de a putea colabora mai uşor în luarea unor decizii importante pentru grădiniţă.

Acest parteneriat s-a desfăşurat pe durata unui an şcolar, întâlnirile cu părinţii s-au desfăşurat lunar, cu o durată de aproximativ o oră, timp în care s-au transmis informaţii şi s-au împărtăşit experienţe proprii. S-a pus accent pe o activiate interactivă, s-au oferit chestionare, fişe de evaluare pentru copii şi de autoevaluare pentru părinţi şi s-au pus la dispoziţie publicaţii de specialitate.

Copiii, în urma desfăşurării acestui parteneriat şi-au format o atitudine pozitivă faţă de grădiniţă, societate şi copii, au legat unele prietenii cu alţi copii şi alte familii. Tot prin acest parteneriat s-a favorizat adaptarea şi integrarea în colectivitate, precum şi a unei relaţii pozitive faţă de educatoare şi s-a contribuit la formarea şi întărirea încrederii în sine a copiilor.

În ceea ce priveşte părinţii: au fost informaţi privind drepturile copiilor, s-a valorificat experienţa pozitivă dobândită de părinţi în relaţiile cu copiii lor, s-au familiarizat cu regimul zilnic, necesităţile şi activităţile copiilor în grădiniţă, s-au creat unele oportunităţi de a cunoaşte alte familii, de a lega prietenii între familii şi implicit între copiii acestora. Părinţii au fost sfătuiţi să fie permanent alături de copil, să-l sprijine fără ai prelua sarcinile şi să informeze educatoarele cu sinceritate şi obiectivitate asupra atitudinilor şi comportamentelor copilului în familie, precum şi să continue în familie programul educaţional propus de instituţia preşcolară, îmbinând armonios atitudinea permisivă cu exigenţa.

Aceştia au participat activ în cadrul parteneriatului grădiniţă –familie, au organizat şi desfăşurat activităţi la nivelul grupei şi au înţeles necesitatea frecventării grădiniţei de către copii cu regularitate.

Noi, educatoarele am creat un mediu educaţional optim, favorabil unei bune dezvoltări a copilului, conform cu nevoile şi necesităţile sale, cunoaştem individual copiii de la grupă, am urmărit manifestarea lor în familie şi grădiniţă şi am încercat să găsim cele mai eficiente metode şi procedee privind educarea şi formarea preşcolarului în grădiniţă. În urma acestui parteneriat s-au format unele relaţii pozitive, strânse între educatoare şi familiile copiilor în vederea realizării procesului instructiv – educativ în grădiniţă. Părinţii au fost informaţi în legătură cu misiunea grădiniţei, valorile promovate, drepturile şi obligaţiile familiei, standardele de creştere şi dezvolatre ale copiilor în funcţie de particularităţile lor de vârstă şi individuale şi au fost antrenaţi în organizarea diferitelor evenimente şi momente festive desfăşurate în grădiniţă.

Din experienţa proprie am obţinut rezultate pozitive ale parteneriatului cu părinţii prin dotarea clasei cu materiale didactice, prin participarea la activităţile din clasă, prin voluntariat ori de câte ori am cerut ajutorul în organizarea anumitor activităţi, prin schimb de informaţii, aprecieri şi sugestii, prin colaborarea în activităţile gospodăreşti. Am organizat serbări cu diferite ocazii, evenimente prin care am colaborat cu familiile la crearea costumelor, la pregătirea cadourilor pentru copii, la bunul mers al activităţilor.

Acest parteneriat educaţional, grădiniţă-familie este indicat pentru grupele mici, ai căror părinţi sunt mult mai curioşi decât cei care au copii în grupele mari, aceştia vor să afle tot ce se întâmplă cu cei mici, cum interacţionează cu cei din jur, cum se adaptează unui mediu nou, cum respectă regulile impuse de grădiniţă, mai ales că pentru majoritatea dintre ei este primul an în colectivitate. Datorită acestor parteneriate, familia chiar dacă vrea/nu vrea este implicată în activităţile de la grupă, oferindu-le posibilitatea să-i vadă pe micuţii lor cum se desfăşoară în acest mediu. Şi la grupa mare se desfăşoară acest parteneriat, nu este o regulă că doar la grupele mici trebuie să se desfăşoare, la orice nivel de vărstă trebuie să existe o strânsă colaborare între familie şi instituţia în care este copilul, deoarece aşa se pot rezolva unele probleme pe care acesta le întâmpină şi de care unii părinţi nu-şi dau seama că le au cei mici.

Desfăşor acest parteneriat educaţional la grupa mea şi sunt foarte mulţumită de rezultatele pe care le avem, atât eu ca educatoare cât şi părinţii şi copiii acestora. Părinţii se implică foarte mult de educaţia copiilor, mai sunt şi unele excepţii, dar pe majoritatea dintre ei îi preocupă evoluţia copiilor lor şi pregătirea pentru viaţă, pentru viitor.

Astfel de exemple pot continua şi se pot diversifica de la un cadru didactic la altul, de la o unitate şcolară la alta, toate fiind experienţe benefice

pentru că toţi factorii implicaţi: copiii în primul rând, părinţii, grădiniţa şi nu în ultimul rând comunitatea, valorifică aceste experienţe care stimulează şi sărbătoresc succesul educaţiei, fiecare simţindu-se valorizat, implicat, important şi de folos celor din jur

Parteneriatul s-a finalizat printr-un album foto, s-a făcut cunoscut întregii grădiniţe, popularizând experienţa pozitivă.

BIBLIOGRAFIE:

Vrasmas, Ecaterina Adina, "*Consilierea şi educaţia părinţilor*", Editura Aramis, 2007. Bucureşti

PARTENERIAT EDUCAȚIONAL ”MÂNDRU SUNT CĂ SUNT ROMÂN”

Prof. Gherle Luciana
Prof. Măcăieț Elena
Grădinița cu p. p. *Albă ca Zăpada,* Cluj-Napoca

ARGUMENT:

Totul e tradiție, totul e ceea ce am moștenit de la strămoșii noștri și totul e cum vom reuși să păstrăm și să trasmitem mai departe generațiilor următoare.

Poporul român, așezat de veacuri pe aceste meleaguri a moștenit o bogată zestre spirituală. Bogăția lingvistică este cuprinsă în doine, balade, basme și legende, proverbe și zicători, poezii dar și în creațiile meșteșugarilor, ceramică, obicte din lemn, țesături, tapiserii, cusături și broderii precum și în bucatele tradiționale.

Marea dragoste pentru cultura românească, dorința ne a păstra peste veacuri crâmpei din obiceiurile și tradițiile populare, dar și regretul că prea puțini mai sunt aceia care mai încearcă să trasmită mai departe ceea ce este al nostru din străbuni, mi-a întărit convingerea să acord o atenție sporită activităților de familiarizare a copiilor cu unele elemente tradiționale culturale, religioase, istorice, considerând că aceasta este o datorie și o răspundere morală.

Tradițiile românești constituie una dintre valorile inegalabile și incontestabile ale poporului nostru și nu trebuie să lăsăm timpul și evenimentele lumii moderne să ne facă să le uităm.

Educându-i de mici pe copii prin diverse activități desfășurate, îndrăgind limba pe care o vorbesc și obiceiurile țării în care s-au născut, ne putem asigura că tradițiile vor avea continuitate în generațiile următoare.

Realizând întâlnirile dintre copiii şi educatoarele celor trei unităţi vom reuşi să formăm o punte de legătură între mediul rural şi mediul urban, preşcolarii vor fi îndrumaţi să înţeleagă prietenia, normele de convieţuire socială, precum şi adaptarea comportamentului propriu la cerinţele grupului cu care vin în contact.

SCOP:

- Colaborarea dintre cadrele didactice și preșcolari în vederea sporirii eficienței actului educațional, crearea unei atitudini pozitive a copiilor față de valorile populare românești;
- Valorificarea elementelor folclorice specifice diferitelor zone geografice ale țării noastre.

*OBIECTIVE***:**

- Să dobândească cunoștințe noi referitoare la portul popular românesc și la tradițiile populare
- Să colecționeze obiecte de artă populară și să amenajeze colțul folcloric în fiecare unitate școlară
- Să audieze muzică populară din diferite zone ale țării
- Să execute pași de dans popular în perechi sau horă
- Să decoreze prin diferite tehnici obiecte de artă populară
- Să colaboreze cu preșcolarii celorlalte grădinițe în cadrul activităților / excursiilor/ vizitelor cu tematica adecvată.

PĂRȚI IMPLICATE:

- Grădinița cu Program Prelungit *"ALBĂ CA ZĂPADA"*, CLUJ-NAPOCA
- Grădinița cu Program Normal *"BORLEȘTI"*, SATU-MARE
- Școala Gimnazială *"DR. PETRU ȘPAN"*, LUPȘA, ALBA

OBLIGAȚIILE PĂRȚILOR:

- Monitorizarea și desfășurarea activităților/acțiunilor pe temele stabilite
- Asigurarea resurselor materiale și financiare necesare
- Preocuparea pentru îmbunătățirea calității acțiunilor planificate
- Implicarea tuturor actorilor educaționali atât ca parteneri, cât și ca beneficiari ai proiectului de parteneriat

OBLIGAȚIILE COMUNE:

- Promovarea imaginii grădinițelor în contextul climatului confidențial actual
- Crearea oportunităților de realizare a unui învățământ de calitate
- Partenerii educaționali se obligă să deruleze activitățile propuse în cadrul parteneriatului și să acorde atenția cuvenită în derularea cu succes a acestora

- Calendarul activităților ce urmează a fi derulat va fi negociat și avizat de toți partenerii
- Fiecare partener va găsi soluțiile adecvate financiare și materiale pentru a asigura deplasarea grupurilor pentru acțiunile comune

*DURATA:*Anul școlar 2015-2016
*GRUP ȚINTĂ***:** Preșcolarii din grupa mare "Mămăruțelor", grupa mare "Spiridușilor", grupa mică "Florilor", grupa combinată "Albinuțelor" și grupa combinată "Buburuzelor"
*RESURSE UMANE***:** preşcolari, educatoare, părinţi, specialişti în domeniu
*RESURSE MATERIALE***:** poze ale copiilor implicaţi, DVD-uri, planşe, cărţi, fişe ilustrative, albume pentru poze, costume populare, obiecte de artă populară, Cd-uri, dansuri populare filmate etc.
*RESURSE FINANCIARE***:** sponsorizări, donaţii ale părinţilor.

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR PE PERIOADA DERULĂRII PARTENERIATULUI
Octombrie 2015: *„Lanţul prieteniei"* - Contactarea instituţiilor implicate. Discuţii între educatoare. Implementarea proiectului
Noiembrie 2015:*"Mândru sunt de ţara mea!"* - Vizită la Muzeul Etnografic al Transilvaniei, Cluj-Napoca
Decembrie 2015: *„Sunt român, român vestit... "* - Parada costumelor din cele trei zone: Transilvania, Munții Apuseni și Maramureș (Grădinița "Albă ca Zăpada" Cluj-Napoca)
Ianuarie 2016: *„ Strămoşii noştri*" - Convorbire "Formarea poporului român"; "Formarea limbii române"
Februarie 2016*: „Meșteri pricepuți*" - Confecţionare de obiecte de artă populară
Martie 2016:*„Să-nvârtim hora mare*"- Filmarea unor dansuri populare specifice fiecărei zone implicate in proiect
Aprilie 2016: *" Masa tradițională de Sfintele Paști"*- Organizarea unei mese festive tradiționale românești. Confecționarea de felicitări cu conținut adecvat și organizarea unei expoziții. - (Grădinița Borlești, Satu- Mare)
Mai 2016: *„Tezaurul micilor populari*"- Colecționarea unor insemne ale țării, obiecte de artă
populară. Excursie în zona Munților Apuseni (Grădinița / Școala Gimnazială " Dr. Petru Șpan" Alba.
Evaluarea proiectului de parteneriat- Album **" Mândru sunt că sunt român**".

*IMPLEMETAREA ACTIVITĂȚILOR***:**

- Programul de parteneriat se va desfășura pe parcursul anului școlar 2015-2016
- Derularea propriu-zisă a activităților se va desfășura conform calendarului de activități
- Modalitățile de realizare vor fi: dezbateri, vizite, concursuri, activităţi practice, programe artistice, expoziţii, drumeţii, etc.

*MONITORIZAREA ŞI EVALUARE***:**

- Expoziţii cu lucrările copiilor, realizate în cele trei instituţii;
- Fotografii realizate în cadrul acţiunilor;
- Realizarea unui album cu poze "*Mândru sunt că sunt român!"*

*DISEMINAREA REZULTATELOR***:**

- Invitarea părinţilor şi a directorilor instituţiilor implicate la activităţile cuprinse în proiect;
- Amenajarea de panouri informative în cele trei unităţi;
- Expoziţie cu lucrările realizate (lucrări colective, schimb de lucrări între grupele de preşcolari din grădinițele implicate în proiect);
- Expoziţii cu fotografii realizate în cadrul acţiunilor derulate.

BIBLIOGRAFIE:

Pârvu, Oana, *Folcloru copiilor*, Editura Aramis, 1997, Bucureşti, 5 pag.

Ionescu, Miron, *Instrucţie şi educaţie*, Editura Eikon, 2011, Cluj-Napoca, 2 pag.

Dejeu, Zamfir, *Dansuri tradiţionale din Transilvania: tipologie*, Editura Clusium, 2000, Cluj-Napoca

Invățământul preșcolar și primar nr. 3-4/2015, Editura Arlequin, 3 pagini.

PROIECT DE PARTENERIAT EDUCAŢIONAL „DRUMUL CEL BUN”

Prof. înv. primar Costa Teodora Viorica
Colegiul Naţional „I. C. Brătianu”
Școala Gimnazială „Aron Densușianu” Haţeg

Partener: Biserica Ortodoxă „Sfântul Nicolae” Haţeg

Acest parteneriat a fost derulat pe parcursul a 4 ani şi este susţinut în colaborare cu profesori de religie, limba engleză şi biologie. Elevii şcolii participă cu plăcere la activităţile desfăşurate şi părinţii sunt interesaţi de dezvoltarea şi continuarea activităţilor, acestea fiind o alternativă la jocurile pe calculator de care sunt tot mai atraşi copiii.

Argument:

„Valorile religioase, odată încorporate, nu subjugă fiinţa, ci o eliberează de formele false. Credinţa constituie inima conştiinţei, coloana vertebrală a modului de a gândi sau de a face. (...) Fără credinţă suntem incompleţi, în bătaia vântului, risipiţi”(Constantin Cucoş- *Educaţia-Iubire, edificare, desăvârşire,* Editura Polirom, 2008*).*

În perioada desfăşurării acestui parteneriat copiii au venit cu drag la biserică şi au adus cu ei alţi colegi sau prieteni, iar activităţile desfăşurate „în tinda bisericii”i-au adus mai apoi şi la slujbele de duminică.

Activităţile desfăşurate săptămânal vor atinge partea ludică a sufletului copiilor, adică vor cuprinde jocuri, cântece, poeziişi pilde religioase. Se vor continua momentele de învăţare a unor cuvinte, jocuri şi cântece în limba engleză, vizitarea unor monumente istorice şi bisericeşti, acţiuni de binefacere în preajma marilor sărbători, audiţii şi vizionări de poveşti sau filme din care copiii să poată învăţa un anumit mod de comportare şi raportare la lumea de azi, cântece şi poezii în limba engleză, colinde.

TIPUL PROIECTULUI: LOCAL

PARTENERI:

- BISERICA ORTODOXĂ „SF. NICOLAE” HATEG-preot paroh Mihăescu Ioan

DURATA PROIECTULUI:

- ianuarie 2016- decembrie 2016

ECHIPA DE PROIECT:
Colegiul Naţional „I. C. Brătianu” Haţeg-Scoala Gimnazială „Aron Densusianu”
Director: prof. Badea Rodica
Director adjunct: prof. Nădăşan Anca

- Prof. biologie Muntean Cristina
- Preot Mihăescu Ioan
- Prof. limba engleză Muntean Iuliana
- Prof. religie Dumitru Răzvan
- Prof. înv. primar Costa Teodora

COLABORATORI PROIECT:

○ Părinţii copiilor
○ Comunitatea locală

SCOPUL PROIECTULUI :
Crearea unor punţi de legătură între şcoală şi biserică.
OBIECTIVELE PROIECTULUI :
- cunoaşterea şi respectarea învăţăturilor bibliceşi a tradiţiilor Bisericii.
-cunoaşterea monumentelor istorice bisericeşti din Ţara Haţegului
-educarea unor virtuţi creştine şi cultivarea comportamentului moral-religios (să-ţi iubeşti aproapele, să faci fapte bune, să fii cinstit, modest, generos, să nu urăşti, să-i ajuţi pe sărmani, să-L iubeşti pe Dumnezeu);
-formarea convingerilor moral-religioase şia devotamentului religios
-educaţia elevilor în vederea unui mod plăcut şi util de petrecere a timpului liber
- dezvoltarea abilităţilor de comunicare în limba engleză şi în limba română;
-dezvoltarea creativităţii şi a simţului artistic al elevilor;
-dezvoltarea simţului civic;
-dezvoltarea abilităţilor de lucru în echipă;
-dezvoltarea abilităţii de a comunica într-o limbă străină;
-dezvoltarea sentimentelor de dragoste şi respect faţă de instituţia Bisericii, faţa de ţară şi strămoşi.
GRUPUL ŢINTĂ:
○ preşcolari, elevii claselor pregătitoare, I-VII- Şcoala Gimnazială „Aron Densusianu”

RESURSE:
UMANE:

- Preşcolari, elevi,
- comunitatea locală
- părinţii/bunicii copiilor

MATERIALE:

-hârtie xerox si color;
-aparat foto;
- calculator;
-CD-uri;
- albume;
-cărti, planşe, imagini, jocuri;
-icoane;
-costume populare;

MODALITĂŢI DE EVALUARE:

- analiza activităţilor desfăşurate (feed-back-ul din partea elevilor implicaţi, a părinţilor/bunicilor)
- repertoriu de cântece şi poezii religioase în limbile română şi engleză
- recitări, scenete, învăţături.
- Concursuri

Bibliografie: Cucoş, Constantin, *Educaţia-Iubire, edificare, desăvârşire,* Editura Polirom, 2008, Bucureşti, pag. 270-271
Enăchescu, Constantin, *Tratat de psihologie morală*, Editura Polirom, 2008, Bucureşti, pag. 371
www. didactic. ro

PLANIFICAREA ACTIVITĂŢILOR

Nr. crt.	Săptămâna (perioada)	Activitatea	Mod de realizare
1.	13. 01-31. 01. 2016 (4 ore)	Pilda zilei Colţul poveştilor Fun English Jocurile copilăriei	Prezentarea unor evenimente religioase, a unor sfinţi sărbătoriţi. Citirea unor poveşti moralizatoare Cântece şi poezii în limba engleză Jocuri vechi şi jocuri noi desfăsurate în biserică
2.	9. 02. - 28. 02. 2016 (5 ore)	Pictura bisericească Biblia povestită copiilor Povestiri cu tâlc Alfabetul în limba engleză Jocuri pe grupe	Descrierea picturilor şi a simbolurilor bisericeşti; prezentarea unui fragment din Biblie pe înţelesul copiilor; ascultarea activă a unor povestiri cu tâlc şi discutarea învăţurilor desprinse; Scrabble, cuvinte încrucişate Jocuri de grup (statuile, The farmer in the dell", etc)

3.	1. 03- 31. 03. 2016 (6 ore)	Pilde biblice Din lumea celor care nu cuvântă De ce postim? Cântece şi poezii în limba engleză Jocuri în aer liber	Prezentarea unor fragmente din Biblie Citirea unor povestioare din lumea animalelor şi desprinderea unei învăţături Discuţii despre importanţa postului în viaţa noastră Învăţarea unor cântece şi poezii în engleză Desfăşurarea unor jocuri în aer liber
4.	01-30. 04. 2016 (4 ore)	Biblia povestită copiilor Povestioare duhovniceşti Geografia credinţei Să învăţăm prin joc limba engleză Jocuri	Prezentarea unor povestiri din Biblie Citirea unor povestioare duhovniceşti şi desprinderea unei învăţături Vizită la mănăstire Învăţarea unor jocuri în engleză Jocuri in aer liber
5.	01- 31. 05. 2016 (7 ore)	Biblia pe înţelesul copiilor Povestioare cu tâlc Limba engleză prin joc şi mişcare Jocuri cu mingea	Citirea unor fragmente din Biblie Prezentarea de povestioare cu tâlc şi desprinderea unei învăţături Învăţarea unor jocuri în engleză Jocuri pe grupe în aer liber
6.	01-20. 06. 2016 (4 ore)	Vizite, drumeţii, jocuri în aer liber	Jocuri în aer liber. Explorarea spaţiului şi descoperirea frumuseţilor naturii
7.	15-30. 09. 2016 (3 ore)	Biblia pe înţelesul copiilor Să ne amintim... Să ne cunoaştem Limba engleză prin joc şi mişcare Jocul preferat	Povestirea de către copii a unor povestiri din Biblie pe care le-au ascultat la Biserică Prezentarea noilor prieteni (Mă numesc... îmi place...) The farmer in the dell/ The Alphabet) Jocuri în aer liber pe grupe
7.	01. 10-31. 10. 2016 (7 ore)	Cum ne rugăm? Biserica e clubul meu Jocuri de grup Animale şi plante (în limba engleză)	Discuţii între preotul paroh şi copii în prezenţa părinţilor/ bunicilor despre importanţa rugăciunii Activităti libere pe grupe în Biserică Învăţarea prin joc a denumirii unor animale şi plante în limba engleză

8.	01. 11. - 30. 11. 2016 (6 ore)	Despre Sfinţii ocrotitori Vizitarea unor biserici din Haţeg Animale şi plante în limba engleză Invăţam şi ne jucăm-jocuri educative Colinde	Prezentarea vieţii unor sfinţi şi a importanţei rugăciunilor la icoanele lor Vizitarea bisericilor din Haţeg sau din localităţile învecinate Cântece în limba engleză (pentru învăţarea plantelor şi animalelor) Colinde Jocuri educative de exprimare, învăţare, atenţie
9.	1. 12-20. 12. 2016 (4 ore)	Ce este Hramul Bisericii? Cine a fost Sfântul Nicolae? Povestiri de iarnă Colinde şi poezii religioase în limba română şi limba engleză Jocuri şi activităţi diverse Un lucru dăruit te face fericit	Prezentarea Hramului Bisericii, a vieţii Sf. Nicolae, lectura unor povestiri sau povesti cu înţeles duhovnicesc Donaţii pentru copiii nevoiaşi

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ
„PRIETENII FLUTURAȘULUI ISTEȚEL”

Educatoare: Corbean Alina Maria
Grădinița cu P. P. ”Bambi”- Cluj Napoca

Nivelul/Grupa : nivel I/grupa mijlocie
Tema anuală de studiu:”Cu ce, si cum exprimam ceea ce simțim?”
Tema de proiect:”Primavară, bine ai venit!”
Tema săptămânii:”Zboară fluturașul meu”
Tema zilei:”Prietenii fluturașului Istețel”
Elementele componente ale activităţii integrate:
I. ADP:ACTIVITĂŢI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ:
Întâlnirea de dimineaţă:Salutul:”Bună dimineaţa fluturașilor” ; împartașirea cu
ceilalți;”Ce insecte cunoașteți ?”; activitatea de grup: “Daca aș fi o insectă…”,
prezenţa copiilor, calendarul naturii, mesajul zilei.
Tranzitii: “Primăvara a sosit”, ” Fluturașul meu”

II. ALA I: JOCURI ŞI ACTIVITĂŢI ALESE
Artă : *“Tablou cu fluturi ”- pictură*
Bibliotecă: *“Carte pentru fluturaş”*-exercitii grafice
Construcții: “Casuța omiduței”- lego
III. ADE :ACTIVITĂŢI PE DOMENII EXPERIENŢIALE:
Domeniul limba si comunicare +Domeniul om si societate
„ Prietenii fluturașului Istețel”
IV. ALA II : JOCURI ŞI ACTIVITĂŢI ALESE
„Fluturașii și florile”- joc distractiv
“Dansul fluturașilor”-euritmie

Scopul activităţii:

- Dezvoltarea capacitații de exprimare orală, de întelegere si utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;
- Îmbogăţirea cunoştinţelor despre materiale şi caracteristicile lor, precum şi despre tehnici de lucru necesare prelucrării acestora în scopul realizarii unor produse simple;
- Dezvoltarea simțului estetic, stimularea expresivitații si imaginației creatoare;
- Cunoașterea si întelegerea frumosului din natură si artă;

Obiective operaționale

ALA 1:

Artă: "Tablou cu fluturi "- pictură

- să aplice culoare, pe suprafața dată a tabloului, utilizand tehnicile învațate;

Bibliotecă: "Carte pentru fluturaș"-exerciții grafice

- să unească cu creionul punctele pentru a obține imaginea corectă;

Constructii: "Casuta omidutei"

- să construiască cu ajutorul pieselor lego, adaposturi pentru omizi;

ADE

➢ *Domeniul limbă și comunicare*

- Să urmărească linia povestirii concomitent cu prezentarea personajelor;
- Să relateze ideile principale cu ajutorul imaginilor din poveste, respectând ordinea cronologică a evenimentelor;
- Să folosească în exprimare un limbaj adecvat, corect gramatical;
- Să dovedeasca interes si atentie sporita pe tot parcursul activitații;
- Să relateze ideile principale, ale poveștii :"Cei trei prieteni"

➢ *Domeniul Om şi Societate*

✓Să numească materialele necesare, pentru realizarea lucrarii:"Tablou cu fluturi ;

✓Să lipească piesele quilling, astfel încat să obtină fluturi și flori;

✓Să mentină ordinea și curțtenia pe masa de lucru;

✓Să analizeze lucrarile proprii și ale colegilor, argumentand opinia exprimata;

ALA 2

Jocuri si activitați recreative

„Fluturașii şi florile"- să respecte regulile jocului de mișcare;

Strategii didactice:

a)Metode şi procedee:observaţia, conversaţia, explicaţia, povestirea, exerciţiul, problematizarea, demonstratia, munca independentă, metode interactive de grup: explozia stelară, asaltul de idei, turul galeriei;

b)Elemente de joc: surpriza, mişcarea, mânuirea materialelor, aplauze, întrecerea;

c)Resurse materiale:

DLC- trei fluturași, flori, decor poienița, omida;

DOS- tablouri, piese quilling, lipici, beţisoare;
ALA1:
Centrul “Artă”:- tempera, ștampile, dopuri de plută, pensule, tablouri
Centrul “Constructii”: piese lego
Centrul “Bibliotecă”: fișe cu exerciții grafice;
ALA2:-flori, ștampile, recompense.

Alte materiale folosite pe parcursul activităţii: stelute, cutii cu surprize, recompense.

Forma de organizare: frontală, pe grupuri mici, individual;

Scenariul zilei

I. Moment organizatoric

Pentru buna desfăşurare a activităţilor de învăţare au loc aranjarea mobilierului, stabilirea liniştii şi asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

II. Întâlnirea de dimineaţă

În timpul acestei activităţi, copiii şi educatoarea stau pe scăunele, în semicerc, pentru a stabili contact vizual cu toţi membrii grupei şi pentru a relaţiona în bune condiţii. Educatoarea le va zâmbi, transmiţându-le căldură şi încurajare prin toate formele de comunicare: verbală şi nonverbală:

Dimineaţa ne-am trezit!...

Salutul porneşte de la educatoare şi este continuat de toţi copiii, prin extinderea formulei specifice: *„Bună dimineaţa fluturaşilor!”*. Salutul se face în semicerc, de la stânga la dreapta. În continuare se va completa Panoul de prezenţă (tablou cu fluturași), fiecare copil ataşând la panou un fluturaș. Se poartă o scurtă discuţie despre ce au observat în drum spre grădiniţă, cum este vremea şi cum ne îmbrăcăm în acest anotimp. Ataşăm panoului soarele care ne zâmbeşte, norişorii, mesajul zilei:*”Fluturaşul e mititel, o să am grija de el.* Gimnastica de dimineaţă se face executând mişcările sugerate de cântecul *Înfloresc grădinile.*

Educatoarea le povesteşte copiilor că astăzi, în drum spre grădiniţă, s-a întânit cu fluturașul Istețel și cu omiduța, care au insistat să vină astazi in vizita la grupa fluturașilor. Ele si-au propus să-i înveselească și să le ofere zâmbet copiilor prezenți in grupa Fluturașii prin oferirea unor surprize. Activitatea de grup. Desfăşurăm jocul *Pasează zâmbetul.*

III. Captarea atenţiei

Atenţia va fi orientată spre materialele prezentate sub formă de surpriză primite de la Fluturaș si Omiduța, care au rolul de a motiva copiii în realizarea obiectivelor propuse de educatoare, creând cadrul afectiv, propice pentru activarea atenţiei.

IV. Anunţarea temei şi a obiectivelor

Copiii sunt invitaţi să observe imaginile expuse la centrul tematic unde, pe lângă imagini vor mai descoperi o cutie si un plic . Se deschide plicul şi se citeşte scrisoarea.

Dragi copii,

Eu sunt Fluturaşul Isteţel ! Am fost mai devreme la grădiniţa voastră împreună cu prietena mea Omida dar voi, copii, nu eraţi ajunşi. Am vrut să ne jucăm şi noi astăzi cu voi dar, fiindcă nu v-am găsit, v-am lăsat o cutie cu multe surprize şi vă rog pe voi să vă jucaţi cu ele, pană ma voi întoarce eu. Am aflat că ati învătat multe lucruri interesante despre prietenii nostri, fluturaşii iar astăzi pentru început v-am pregătit la centrul artă, tablouri pe care trebuie să pictaţi un câmp cu fluturi, la centrul bibliotecă vă rog să conturaţi desenele dupa liniile date pentru a putea realiza un album pentru prietenii mei, iar la construcţii vă rog să construiţi adaposturi pentru fluturaşi şi omidă.

Pentru că am muncit mult, pentru aceste surprize, omiduţa a ramas să se odihnească la voi în sală iar eu am plecat să mă joc printre razele blânde ale soarelui.

O să mă întorc curând ! Fluturaşul Isteţel

Ne reamintim ce ne-a rugat Fluturaşul Isteţel să realizam iar pe *tranziţia*:

Unu-doi, unu-doi
Toţi copiii vin cu noi
Să vedem ce ne-a adus

Fluturaşul şi omida pe ascuns! copiii se îndreaptă spre centrul corespunzător ecusonului. Se prezintă centrele de interes, materialele şi sarcinile de lucru.

Activităţi liber alese – ALA1

Bibliotecă – *Carte pentru fluturaşi* – exercitii grafice. Copiii vor primi o fişa în care vor avea de conturat desene dupa liniile date, realizand astfel o carticică pentru fluturaşi.

Construcţii - *Adapost pentru fluturi şi omizi* – La acest sector copiii au sarcina de a realiza din piese lego, adaposturi pentru fluturi și omiduțe

Artă – *Tablou cu fluturi* – Copiii vor picta un camp cu fluturi, folosind pensule de diferite forme și stampile diverse (ex: morcovi, dopuri de pluta, cartofi).

Pe tranzitia„*1, 2, 1, 2, Câte unu-n pas vioi, Braţele le ridicăm, Mâinile le fluturăm, Ca fluturasii zburăm şi spre baie ne îndreptăm!”* – pe melodia cântecului „Ne jucăm, ne jucăm!”- copiii ies din sala.

Rutine:”*Mă joc cu prietenii mei Apa şi Săpunul”, „Singurel mă îngrijesc!”.*

Interpretând cântecul *„Fluturaşul meu”*, copiii intră în sala de grupă şi se aşează pe scaune în faţa poieniței pe care le-a pregătit-o *omida mâncăcioasă*.

Prezentarea conţinutului şi dirijarea învăţării

Omida apreciaza efortul depus pentru realizarea lucrarilor de la centre, dar ar fi vrut sa ii arate si fluturașului Istețel cat de frumos au lucrat copiii, numai ca acesta nu apare...

Aceasta se întristeaza și îi îndeamna pe copii sa raspunda la intrebarea: „Ce s-ar întampla daca nu ar mai exista fluturi?”. Folosind metoda „asaltului de idei”, copiii își prezintă propriile pareri legate de aceasta intrebare.

Omida începe să își facă griji pentru prietenul ei, fluturașul și incepe sa le povestească copiiilor ce au pațit 3 prieteni fluturași într-o zi de primavara... (voi incepe să povestesc și pe parcurs voi face si explicatia cuvintelor)

Voi reda povestirea folosind siluetele personajelor si respectand momentele principale ale poveștii: ”Cei 3 prieteni!”

După încheiere, Fluturașul le propune un joc:

Intuirea materialului: -Surpriza - o stea mare, cinci stelute mici de culori diferite cu intrebarile « ce ? », « cine ? », « cand ? », « unde ? », « de ce ? » aşezate pe covor.

Explicarea regulilor jocului.

Se initaza formarea celor cinci grupuri specifice metodei exploziei stelara. Copiii vor extrage din bol stelute, care au culorile celor 5 steluţe mici de pe covor.

Se organizează colectivul de preşcolari, în cele 5 grupe, iar in mijlocul lor se află stelutele colorate. In mijloc este aşezată o steluţă mare, iar peste ea se aseaza imaginea din poveste. Celelalte 5 stelute mici sunt aşeazate in jurul steluţei mari atentionand copiii ca pe fiecare steluta este scrisa o intrebare, cu culori diferite. Intrebarile folosite sunt: « ce ? », « cine ? », « unde ? », « cand ? », « de ce ? ». Astfel, copiii vor retine ca intrebarea « ce ? » este la steluţa verde, « cine ? » la rosie ...

Executarea jocului de proba : un copil va urma instructiunile executand jocul de proba.

Desfasurarea propriu-zisa a jocului : toți copiii vor privi imaginea din poveste.

Pe rand fiecare copil dintr-o grupă vine langă imagine şi răspunde la întrebarea pe care şi-o alege, luând un bileţel din jurul steluţei de la grupa sa.

Ex. 1. Ce anotimp este prezentat în imagine ?

Omiduta apreciaza copiii și îi poftește să cante un cântecel (tranzitia : »*Zboară fluturaşul meu »*) pentru prietenul ei.

V. Obţinerea performaţei

Vrand sa ii arate cat de mult ține la prietenii ei fluturașii, aceasta le propune copiilor să decoreze tablouri aduse din poienița, dar carora le lipsesc fluturii și florile.

-se intuiesc materialele, se explica și se demonstreaza în același timp tehnica de lucru.

-se vor executa exercițiile de încalzire a mainilor, folosind o scurta poezie « *Mana mea-i ca un cuvant »*

-li se atrage atețtia copiilor să lucreze corect, cu atentie, fara să se grabeasca, să pastreze o pozitie corectă a corpului in timp ce lucrează.

Copiii decoreaza tabloul de primavara cu fluturași și floare, prin lipirea pieselor quilling.

Se urmarește executarea corecta a temei de catre copii, iar cei care intampină greutați, vor fi ajutați.

VI. Asigurarea retenţiei şi a transferului cunoştinţelor

La final toate lucrarile vor fi asezate în poienița, și analizate prin metoda « turul galeriei ».

Copiii descoperă că în timp ce ei au realizat tablourile, omiduța s-a transformat într-un fluturaș, iar fluturașul Istețel le propune copiilor să se gândească la un nume pentru prietenul lui.

Tranzitie :Copiii se ridică și imita somnul fluturasilor. La semnalul meu : »Este primavara ! », acestia se ridica și strigă « «Uraaa ! »

Copiii vor fii recompensați de catre fluturași cu o surpriza dulce, și sunt invitați sa se joace impreuna.

VII. Încheierea activităţii. Aprecieri finale

Copiii vor fii recompensati de catre fluturasi cu o surpriza dulce, si sunt invitati sa se joace impreună.

Activităţi liber alese – ALA2

În jocul distractiv *Fluturaşi si florile* copiii sunt aşezaţi pe scaunele-flori. La semnalul: "Zboară fluturaşii!" - vor trebui să zboare, moment în care educatoarea ia un scăunel din semicerc. La semnalul: "Fluturaşi si florile!" - aceştia se grăbesc să se aşeze pe o floare. Pe rând educatoarea ia fiecare scăunel, iar la sfârşit doar un fluturaş va reuşi să se aşeze pe floare. Ca reguli de joc copiii nu au voie să se împingă, nu au voie să se aşeze doi pe un scaun, iar fluturaşii care rămân fără floare se aşează la măsuţe, încurajând fluturii aflati în joc. Jocul se termină când ultimul fluturaş s-a aşezat. Se explică copiilor regulile jocului şi se demonstrează. Se execută jocul de probă. În

finalul jocurilor îi voi felicita pe copii pentru spiritul de echipa şi modul de implicare în joc.

BIBLIOGRAFIE:

Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., 2002, *Metode interactive de grup – ghid metodic – 60 de metode şi 200 de aplicaţii practice pentru învăţământul preşcolar,* Craiova, Editura Arves

Glava, A., Chiş, O., Tătaru, L., 2014, *Piramida cunoaşterii – Repere metodice în aplicarea curriculumului preşcolar,* Piteşti, Editura Diamnat, 2014

MECT (2008), *Curriculum pentru învăţământul preşcolar* (3-6/7ani)

PRIETENI LA DISTANȚĂ

Mureșan Adriana Daniela
Grădinița Suceagu
Szabo Iulia, Mihály Eniko,
Grădiniţa cu Program Prelungit "Neghiniţă", Cluj-Napoca

Argument:

Promovarea educaţiei interculturale este o direcţie importantă a reformei educaţiei în România, inclusiv a educaţiei timpurii. În această perioadă a vieţii, copilul învaţă prin interacţiunile cu co-vârstnicii şi adulţii ce înseamnă să trăim împreună, cât de asemănători şi totuşi diferiţi suntem, ce comportamente sunt acceptate social şi cultural şi care sunt respinse, învaţă reguli sociale şi asimilează modele culturale. Interculturalitatea este o componentă a realităţii zilnice din grădiniţă şi din şcoală. Totul este privit, planificat, organizat din perspectivă interculturală, permiţând învăţarea prin colaborare, comunicare şi cooperare, încredere şi respect reciproc

În luna septembrie am hotărât să realizăm un proiect de parteneriat între Grădiniţa cu program prelungit "Neghiniţă" Cluj-Napoca şi Grădiniţa co program normal Suceagu, în beneficiul copiilor și al cadrelor didactice din cele două unități de învățământ.

Dezvoltarea şi cultivarea creativităţii copiilor a devenit o preocupare importantă a învăţământului românesc actual. În acest sens, am considerat necesară desfăşurarea, în cadrul acestui proiect, a unor activităţi educative specifice, prin care să dezvoltăm potenţialul creativ al copiilor.

Necesitatea colaborării dintre copiii şi cadrele didactice din cele două grădiniţe este dată şi de ideea pregătirii afective a copiilor în vederea integrării lor în viaţa socială.

Scopul:

Colaborarea dintre cadrele didactice în vederea sporirii eficienţei actului educaţional; lărgirea câmpului de cunoaştere a copiilor şi crearea unei atitudini pozitive a acestora faţă de colegii din grădiniţă .

Obiective:

Cunoaşterea şi respectarea normelor de comportare în societate; educarea abilităţii de a intra în relaţie cu ceilalţi; dezvoltarea comportamentelor de cooperare;

Acceptarea diversităţii şi formarea respectului reciproc

Părţi implicate:

Grădiniţa cu Program Prelungit "Neghiniţă" Cluj-Napoca- grupa combinată"Ursuleților" secția maghiară și

Grădiniţa cu Program Prelungit Suceagu, grupa combinată "Albinuțe" secția română

Obligaţiile părţilor:

Asigurarea desfăşurării în bune condiţii a activităţilor planificate pe întreaga perioadă a parteneriatului, precum şi asigurarea unui conţinut şi material didactic divers, cât mai accesibil copiilor în scopul atingerii obiectivelor propuse.

Obligaţii comune:

Respectarea termenului de desfăşurare a fiecărei acţiuni planificate pedurata parteneriatului, realizarea şi prezentarea portofoliului cu imagini din timpul acţiunilor desfăşurate cu copiii în parteneriat;

Durata: septembrie 2015- iunie 2016

Grup ţintă:

24 copii de preşcolari din grupa combinată maghiară "Ursuleților" de la Grădiniţa cu Program Prelungit, Neghiniţă" Cluj-Napoca

25 copii preşcolari din grupa combinată română"Albinuțelor" de la Grădiniţa cu Program Normal. Suceagu

Resurse umane:copiii, educatoarele, directorii grădiniţelor, părinţii copiilor

Resurse materiale:materiale din natură, carton color, hărtie albă, răsad de flori pentru curtea grădiniţei, costume pentru serbare.

Resurse financiare: sponsorizări din partea părinţilor

Calendarul activităţilor pe perioada derulării parteneriatului

Perioada	Conţinuturi	Modalităţi de realizare	Locul desfăşurării	Responsabili
Septembrie 2015	Demararea proiectului	**Dezbateri cu referire la derularea proiectului**	Grădiniţa cu program prelungit "Neghiniţă" Cluj-Napoca	Educatoarele grupelor implicate
Noiembrie 2015	"Pe cărările toamnei"	**Prezentari power point, colectare de materiale din natura, desene, colaje, picturi avand ca tema anotimpul toamna**	Grădiniţa cu program prelungit "Neghiniţă" Cluj-Napoca Grădiniţa cu Program Normal Suceagu	Educatoarele Copiii Părinţi ai copiilor
Decembrie 2015	"Sărbătorile la români și maghiari"	**În cadrul celor două grădiniţe se amenajează un spaţiu special unde**	Grădiniţa cu program prelungit "Neghiniţă" Cluj-	Educatoarele Părinţii

		se expun lucrările realizate. În acest loc, preşcolarii îşi vor vinde obiectele confecţionate.	Napoca Grădiniţa cu Program Normal Suceagu	
Martie 2016	"Un zâmbet pentru mama mea"	**Felicitări pentru mama -activitate comună cu cele două unități**	Grădiniţa cu program prelungit "Neghiniță" Cluj-Napoca	Educatoarele Directorii Părinţii
Mai 2016	"Dar pentru prietenul meu"	**Confecţionarea unor jucării pentru prietenii noștri**	Grădiniţa cu Program Normal Suceagu	Educatoarele Părinţii
Iunie 2016	"Îmi place să mă joc cu prietenul meu"	**Jocuri distractive în curtea grădiniței**	Grădiniţa cu program prelungit "Neghiniță" Cluj-Napoca	Educatoarele Părinţii

Implementarea proiectului:proiectul se va desfăşura cu activități planificate cu copiii la nivel de grupă și în comun cu cele două unități

Monitorizarea si evaluarea proiectului:se va face la nivelul fiecărei grupe şi la finalul anului şcolar, prin prezentarea portofoliilor proiectului de către educatoarele ambelor grupe.

Diseminarea rezultatelor: în cadrul comisiei metodice şi prin publicarea parteneriatului pe site- urile de specialitate.

Finalizarea proiectului:Proiectul va fi finalizat prin prezentarea portofoliului parteneriatului de către educatoarele celor două grupe, împărtăşindu- se impresii de pe parcursul derulării activităţilor din cadrul acestui parteneriat.

În urma finalizării activităților din cadrul parteneriatului, copiii vor şti cum să se adreseze cuiva pe care nu îl cunosc, vor şti să aprecieze ce ştie altcineva şi vor şti cum să folosească toate resursele pe care ni le dă diversitatea mare atât etnică, cât şi de alte tipuri care există în lumea înconjurătoare.

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ
”PRIETENIE FĂRĂ FRONTIERE”

Educ. Carmen Milaș
Grădinița cu Program Prelungit ”Albinuța”, Cluj-Napoca

Nivelul: I
Grupa: Mijlocie
Tema anuală: „Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?”
Tema proiectului: „Prietenie fără frontiere”
Tipulactivității: Mixtă
Tema activității: Costumul popular românesc și costumul popular maghiar
Categorii de activităţi implicate: ADP+ALA1+DLC+DOS+ALA2- activitatea integrată
Forma de realizare a activității: Activitate integrată

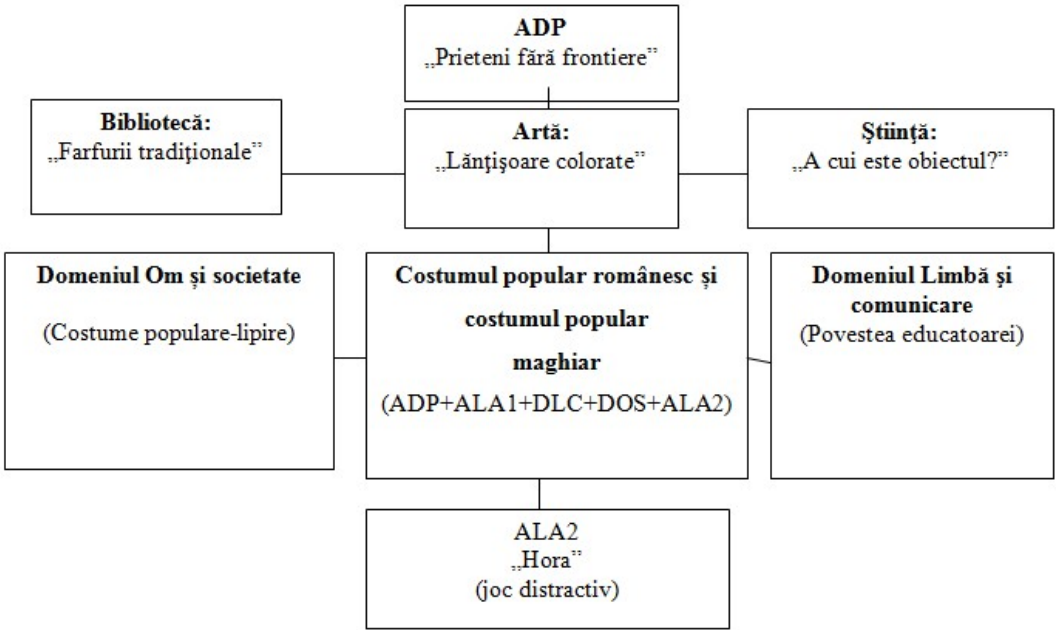

Scopul:
-Dezvoltarea sentimentelor de admirație față de frumusețile costumului național românesc și a costumului tradițional maghiar.
Obiective operaționale:
-Să cunoască asemănările și deosebirile dintre costumul național românesc și costumul național maghiar pornind de la exemplul dat;
-Să asculte cu atenție povestea educatoarei conform indicațiilor primite;
-Să lipească estetic hârtia glisată, respectând culorile costumele tradiționale plecând de la modelul dat;
-Să dezvolte deprinderile de lucru ducând la bun sfârșit ceea ce au început conform explicațiilor date;

Strategii didactice:

Metode şi procedee: conversaţia, explicaţia, demonstrația, exercițiul, munca independentă;
Material didactic: fișe, siluete de fetiță și băiat, imagini cu diferite alte costume, creioane colorate, gârtie glasată.
Forme de organizare: frontal, individual, grupuri mici

Scenariul zilei

Momentul organizatoric

Pentru o bună desfăşurare a activităţii se vor lua următorele măsuri: aerisirea sălii de grupă; aranjarea mobilierului sub formă de careu deschis;

pregătirea materialului didactic necesar desfașurării activității; intrarea ordonată a copiilor în sala de grupă.

Întâlnirea de dimineață

Ziua va debuta cu **întâlnirea copiilor** în sala de grupă şi aşezarea lor pe scaune în semicerc.

Copiii vor rosti împreună cu educatoarea următoarele versuri: *„În fiecare dimineaţă, s-avem gândul bun pe faţă... ”*

Salutul*„Dacă vreau să cresc voinic”*

După salut va urma ***prezenţa***: *„După ce ne-am aduna-Şi frumos ne-am salutat-Colegii ne-am întâlnit, -Cine oare n-a venit?”*

(Se vor verifica copiii absenţi, copiii fiind solicitaţi să rostească numele preșcolarilor care nu sunt prezenţi la grădiniţă și se va completa narcisa.)

După realizarea prezenței se va cânta cântecul: *„. Vine ploaia…”*

Prin intermediul întrebărilor adresate de educatoare se va completa ***Calendarul naturii***cu imaginile specifice. Se va observa cum este vremea afară, cu ce s-au îmbrăcat preșcolarii când au venit la grădiniță

Activitatea de grup

Educatoarea le va spune numele jocului: „*Pasează zâmbetul”.* Preșcolarii vor fi așezați în semicerc și se vor preface cu toții supărați. Educatoarea va dărui unui preșcolar „zâmbetul”, iar acesta va deveni bucuros. Jocul se va termina în momentul în care „zâmbetul ” îi va înveselii pe toți.

Captarea atenției pentru activitățile de învățare

Începutul activității se va realiza printr-o surpriză. La ușă va bate cineva, destul de tare, astfel încât, copiii să audă. Când se va deschide ușa, pentru a vedea cine este la ușă se va vedea că la ușă așteaptă doi copilași îmbrăcați în costume tradiționale. Educatoarea se va arăta foarte mirată de apariția celor doi copilași. Ea îi va întreba pe copii dacă vor să îi primească pe cei doi copilași la ei la activitate. Aceștia vor răspunde că își doresc foarte mult acest lucru. Educatoarea îi va pofti pe cei doi micuți să intre și să stea puțin la ei. Ea le va spune că sunt tare frumos îmbrăcați și îi va întreba pe copii dacă le place cum sunt îmbracați musafirii lor.

Anunțarea temei și a obiectivelor activităților didactice

Educatoarea îi va anunța pe copii tema activității „Costumul popular românesc și costumul popular maghiar” şi le va propune să discute în continuare despre costumele tradiționale.

Tranziția:

„Bat din palme clap, clap, clap, -Din picioare trap, trap, trap, -Mă-nvârtesc, mă răsucesc-Și spre centre eu pornesc!”

Dirijarea învățării și obținerea performanței

Activităţi liber alese:

BIBLIOTECĂ:

- **Tema:** „*Farfurii tradiţionale*”;-*exerciţiu grafic*

ARTĂ:

- **Tema:** „Lănţişoare colorate”

ŞTIINŢĂ:

- **Tema:***„A cui este obiectul?”.*

Educatoarea se va plimba pe la fiecare centru și va observa activitatea copiilor. După ce copiii vor finaliza activitățile propuse la cele trei centre, educatoarea îi va aprecia pentru efortul depus și îi va anunța că după ce vor asculta povestea pe care a pregătit-o vor realiza şi ei costume populare.

Însă ca ziua să înceapă bine, copiii vor fi invitaţi de educatoare să execute câteva exerciţii de înviorare.

Prin intermediul tranziţiei*: „Luaţi seama bine!”*

După executarea exerciţiilor de înviorare, educatoarea va face aprecieri asupra modului de desfăşurare a momentului de mişcare .

Prin intermediul tranziţiei: „Bat din palme... ” copiii se vor aşeza pe scaune în semicerc.

A. D. E: Domeniul limbă şi comunicare (povestirea educatoarei)

Educatoarea va solicita copiilor să descopere asemănările și deosebirile dintre aceste două costume tradiționale pe care le poartă cei doi copilași.

După ce copiii vor stabili asemănările și deosebirile educatoarea le va spune o poveste și le va arăta diferite imagini, cu alte costume tradiționale românești și maghiare.

Se va expune povestea cu ajutorul imaginilor cu personajele amintite în poveste.

Expunerea va trebui adaptată nivelului de înţelegere al copiilor, păstrându-se stilul autorului. Se vor explica copiilor cuvintele necunoscute și se va ține cont de următoarele:

După aceasta educatoarea le spune copiilor că invitații trebuie să plece și e momentul să le mulțumească pentru că au trecut și pe la ei.

Copiii sunt introduși în activitatea următoare.

Trecerea se va face prin **tranziţia:** (Ne ridicăm, ne ridicăm la măsuțe ne-așezăm și în liniște-așteptăm).

A. D. E. : Domeniul om şi societate

Se va trece la măsuțe unde copiii vor avea pregătite materialele pentru a realiza și ei costumele populare.

Intuirea materialelor:

Se vor intui materialele pus la dispozitia copiilor: planșă cu două siluete de oameni, hartie glasată (mai multe culori), lipici.

Explicarea şi demonstraţia procedeelor de lucru

Se va explică copiilor procesul de realizare a lucrării. Educatoarea va prezenta un model prin care cei mici pot să-și realizeze propriul costum popular. Ei vor rupe în bucăți hârtia și apoi o vor lipi pe foaia de lucru.

Modelul prezentat va rămâne în apropierea copiilor, pentru ca aceștia să-l poată vedea.

Exerciții de încălzire a mâinilor*„Ale mele degețele... !”*

Realizarea lucrărilor

Se vor realiza lucrările timp în care educatoarea va trece pe la fiecare copil pentru a mai da indicaţii acolo unde va fi necesar.

Turul galerieie

După ce toţi copiii vor terminat se vor pune lucrările la expoziții pe panoul pregătit. Câțiva copii (2-3), vor fi rugaţi să aleagă care sunt lucrările care au respectat cerinţele şi pe care ei consideră că sunt cele mai frumoase.

Prin tranziția: *„Rândul iute să-l formăm*
Lângă ușă ne-așezăm,
Și cumințI noi așteptăm
Către baie să plecăm,
Mânuțele să le spălăm!”

Asigurarea retenției și a transferului

La întoarcerea în sala de grupă educatoarea le va propune copiilor ca produsele realizate să fie duse de către cei mici și dăruite copiilor de la grupa maghiară.

ALA2: Activități liber alese-activități recreative și de relaxare

Împreună cu copiii de la grupa maghiară se va face o horă mare şi preşcolarii vor dansa împreună, se vor distra şi vor socialize unii cu alţii.

Încheierea activității. Aprecieri finale

Educatoarea va face aprecieri cu privire la modul în care au lucrat copiii la întreaga activitate. Ieșirea preșcolarilor din sala de grupă se face fredonând cântecul *„Dacă vesel se trăiește”*

UN SPAŢIU VERDE CURAT PENTRU COPIII NOŞTRII

Prof. Dosa Ramona
Grădiniţa cu PP „Academia piticilor”, Cluj-Napoca

Lumea în care trăim este frumoasă dacă se poate percepe în deplinătatea formelor de viaţă pe care natura le-a creat şi din care facem parte şi noi, oamenii.

Din păcate, unele acţiuni nechibzuite ale acestora pot avea ca efect ruperea echilibrului natural, iar urmările pot fi dezastruoase. Aruncarea unor deşeuri, a ambalajelor şi substanţe de orice fel pe spaţii verzi, în ape, aer, ignorarea când unele fenomene naturale (ploaia, încălzirea, nu se produc, sau altele se manifestă la cote alarmante (încălzirea globală, gerurile prelungite din timpul iernii), pot transforma o oază de verdeaţă într-o zonă lipsită de viaţă.

Protecţia mediului este responsabilitatea fiecăruia.

Nerespectarea regulilor de protecţia mediului dăunează sănătăţii mediului şi sănătăţii omului. Picnicul este emblema naţională a României în care agresivitatea omului faţă de mediu este măsurată în tonele de gunoi pe care voluntarii le adună.

Pentru ca toate acestea să nu se mai întâmple, ne dorim informarea copiilor încă de la cea mai fragedă vârstă, iar, prin comunicare, glasul nostru să aibă ecou şi în afara grădiniţei, pentru ca cei care acţionează sau iau decizii să cântărească faptele lor în cunoştinţă de cauză.

Ne dorim o lume mai bună într-un mediu mai curat, mai frumos!

SCOPUL PROIECTULUI:

Să învăţăm copiii şi familiile acestora ce au voie şi ce nu au voie la picnic, devenind ecologişti, învăţând legile naturii prin contactul direct cu această “doamnă” care ne oferă aer curat, privelişti încântătoare şi concerte de top.

DESFĂŞURAREA PROIECTULUI:

În primele acţiuni desfăşurate în cadrul proiectului naţional, am prezentat copiilor aspecte negative, şi pozitive din mediul înconjurător, le-am vorbit despre ecologie şi ecologişti, am prezentat evenimentele ecologice mondiale, codul micului ecologist, am identificat aspectele pozitive şi pe cele negative din materialele analizate, stabilind împreună ce ar trebui să facem

noi pentru a fi de folos, pentru a ajuta mediul înconjurător şi a ne bucura de frumuseţile lui.

ACŢIUNI DESFĂŞURATE:

1. Studiu de caz-Fotografiile vorbesc:

- Analizarea spaţiului verde ales pentru picnic
- Listarea problemelor de mediu întâlnite
- Identificarea mai multor variante de rezolvare
- Alegerea soluţiilor optime de aplicare

2. Parteneriat Eco Picnic:

- Atragerea partenerilor care pot să amenajeze/ doteze un loc pentru picnic în afara localităţii-ecologizarea locului

3. Reguli de Ştiut – De ţinut minte :

- Cunoaşterea şi respectarea regulamentului unui EcoPicnic
- Cunoaşterea Decalogului Verde
- Împărţirea responsabilităţilor

4. EcoPicnic - "Picnicul o tradiţie la Români":

- Aplicarea şi respectarea regulilor din regulamentul conceput şi a Decalogului Verde de către toţi într-un spaţiu neconvenţional

5. Un Eco Picnic fără riscuri:

- Organizarea EcoPicnicului într-un spaţiu ecologizat anterior, amenajat special de comunitate sau alţi parteneri ai proiectului

6. Eco Picnic –"Relaxare la iarbă verde" - copii şi familia împreună:

- Respectarea regulamentului şi a decalogului în afara spaţiului educaţional

7. Evaluare prin activitatea integrată"Ştiu-Am învăţat":

- Grupul 1- Hrană sănătoasă pentru Eco Picnic
- Grupul 2- Decalogul verde în imagini-panou
- Grupul 3- Poster –Povestea Eco Picnicului-fotografii

8. Atelier de creaţie - Refolosiţi, Reutilizaţi, Reciclaţi:

- Crearea unor obiecte estetice şi funcţionale pentru înfrumuseţarea spaţiului educaţional

PUNCTE TARI ECO PICNIC:

- Dezvoltarea sentimentului de dragoste faţă de natură;
- Formarea unor priceperi şi deprinderi de a îngriji şi ocroti natura;
- Dezvoltarea creativităţii copiilor prin implicarea lor în realizarea unor lucrări din materiale reciclate;
- Copiii iau atitudine în anumite situaţii negative şi-şi afirmă punctele de vedere cu hotărâre;

- Copiii au devenit mai receptivi la normele de comportare în şi faţă de natură;

PUNCTE SLABE ECO PICNIC:

- Insuficienta pregătire a cadrelor didactice poate conduce la predarea unor noţiuni greşite sau exagerări.
- Baza materială insuficientă şi neadecvată abordării educaţiei ecologice.
- Lipsa continuităţii în relaţia grădiniţă-familie- şcoală- comunitate, pentru formarea unei atitudini ecologiste.

CONCLUZII:

Pe parcursul desfăşurării acţiunilor s-a analizat modul de desfăşurare a acestora şi diferitele oportunităţi ivite, astfel încât acţiunile să implice copiii, dar şi cadrele într-un mod cât mai plăcut, interesant, atractiv, constructiv.

Implicarea copiilor în acţiuni practice de curăţare a spaţiilor destinate pentru joacă, a spaţiilor din preajma grădiniţei, a spaţiului special amenajat pentru picnic, etc. şi deprinderea unor învăţăminte cum ar fi : un mediu curat înseamnă sănătate în primul rând, de acesta beneficiind nu doar copiii şi oamenii, ci şi vieţuitoarele pământului, de la cea mai neînsemnată, până la cea mai complexă.

Cunoaşterea semnificaţiei, implicării în acţiuni de protecţie şi curăţare a mediului înconjurător – un mediu poluat duce la dispariţia unor plante animale, păsări şi alte vietăţi – conduce la formarea unei atitudini sănătoase faţă de natură în general.

Educarea copiilor în spiritul respectului şi preţuirii mediului înconjurător şi formării deprinderilor de curăţare şi păstrarea curată a spaţiilor verzi, a mediului înconjurător şi a împrejurimilor în orice situaţie şi în orice loc.

Apărarea mediului înconjurător este o acţiune la care trebuie să ia parte toţi cei care se folosesc de acesta.

Este momentul când trebuie tras un semnal de alarmă privind impactul ce îl are intervenţia nesăbuită a omului asupra mediului, intervenţie ce pune în pericol generaţiile ce vor urma.

BIBLIOGRAFIE:

Proiect Naţional de educaţie pentru dezvoltare durabilă „Idei verzi pentru alfabetizarea ecologică a populaţiei”

Revista preşcolară: „Educaţia ecologică în grădiniţă

FOTOGRAFII REALIZATE ÎN TIMPUL ACTIVITĂŢILOR DESFĂŞURATE:

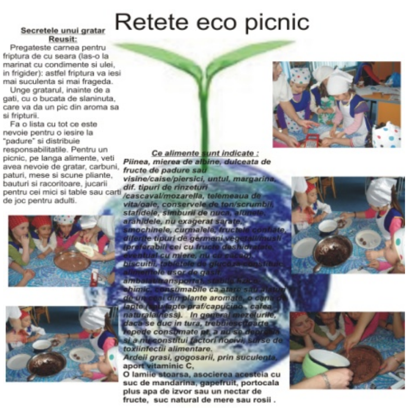

„MICII ECOLOGIŞTI”
PARTENERIAT EDUCAŢIONAL

Prof. pt. înv. preşc:Bunea Andreea-Ioana, Bunea Lubiana
Grădiniţa cu P. P. “Prichindelul Isteţ” Turda

ARGUMENT

Proiectul se axează pe spiritul de echipă, pe înţelegerea sistemului ecologic şi a relaţiilor oamenilor cu natura, şi pe responsabilitatea protejării pădurii.

Formarea conştiinţei şi a unui comportament ecologic responsabil constituie scopul educaţiei pentru respectarea mediului care începe în familie, grădiniţă şi în şcoală. Copilul trebuie învăţat să fie receptiv la nou şi să vibreze în faţa frumuseţilor naturii. Prin educaţia ecologică cultivăm dragostea şi interesul copiilor pentru lumea înconjurătoare, pentru protejarea mediului şi a societăţii.

Educaţia ecologică are semnificaţia deprinderii unui anumit mod de a înţelege relaţia dintre om şi mediul de viaţă care nu este numai al său, ci şi al plantelor şi al animalelor, a tot ce există pe Pământ, iar copiii trebuie să conştientizeze şi să exprime respectul pentru mediul natural de care beneficiem cu toţii şi pe care îl vor moşteni generaţiile viitoare.

Interesul şi dragostea pentru natură sunt, la majoritatea copiilor, instinctive. În plus, comportamentele şi convingerile formate la o vârstă cât mai fragedă sunt cele care se păstrează cel mai bine toată viaţa.

La vârsta COPILARIEI totul este frumos şi, aparent, uşor, Dacă noi, cadrele didactice, le oferim un model de urmat şi ne implicăm cu pasiune şi dăruire în educarea copiilor noştri, luminându-le calea spre o viaţă de calitate, atunci un pas de seamă spre acest ideal va fi făcut.

Antrenând copiii în timpul lor liber în diverse acţiuni: excursii, acţiuni practice de îngrijire a pomilor, de distrugere a buruienilor, plantări de pomi şi flori, întreţinerea spaţiilor verzi, hrănirea păsărilor pe timp de iarnă, vom realiza o dezvoltare a spiritului de iniţiativă, a deprinderilor de cercetare, a răspunderii pentru lucrul făcut, a curiozităţii.

Este de datoria noastră să facem mai mult pentru copiii noştri, să-i călăuzim în descoperirea lumii fascinante care ne înconjoară, să-i ajutăm să găsească răspunsuri la întrebări legate de tainele naturii, chiar acolo, în mijlocul ei, să-i învăţăm să o iubească, să o protejeze, să o ocrotească, să

înţeleagă că depind de natură, că fără ea nu pot exista ei şi au datoria morală să o păstreze pentru generaţiile viitoare.

Să protejăm natura!

Să ocrotim animalele şi plantele!

Să salvăm pădurea!

Să ocrotim natura, căci astfel ne ocrotim pe noi înşine!

SCOP

- Formarea şi dezvoltarea la copii a convingerilor de ocrotire şi protecţie a mediului, înţelegerea necesităţii conservării şi utilizării raţionale a acestuia pentru sănătatea noastră.
- Înţelegerea rolului fiecăruia în realizarea unei lumi mai bune, mai sănătoase şi mai curate.

Dezvoltarea capacităţii de cunoaştere şi înţelegere a mediului înconjurător, precum şi stimularea curiozităţii pentru investigarea acestuia.

Dobândirea şi fixarea unor cunoştinţe referitoare la plante, animale, fenomene ale naturii.

Formare şi exersarea unor deprinderi de îngrijire, ocrotire şi protejare a mediului înconjurător, în vederea educării unei atitudini pozitive faţă de acesta.

Utilizarea unui limbaj adecvat în prezentarea unor fenomene din natură şi din mediul înconjurător.

Dezvoltareacapacităţii de comunicare, de lucruînechipă, de arăspunde la situaţiinoişicomplexe de cunoaştere.

PĂRŢI IMPLICATE:

- Prof. înv. preşcolar Bunea Andreea
- Prof. înv. preşcolar. Moldovan Ioana
- Prof. înv. preşcolar. Morovan Mihaela
- Prof. înv. Preşcolar. Popa Dorina

OBLIGAŢIILE PĂRŢILOR

Părţile convin să creeze un parteneriat activ ce are ca obiectiv oferirea de programe educaţionale ce promovează relaţiile durabile între preşcolari şi mediul înconjurător.

OBLIGAŢII COMUNE

Parteneriatul implică desfăurarea de activităţi comune în cadrulProiectului Educaţional “Micii ecologişti”. Instituţiile implicate se obligă să fie receptive la sugestiile formulate în timpul activităţilor.

DURATA

anul şcolar 2015-2016

GRUPUL ŢINTĂ:

- preşcolari, părinţi, educatoare şi profesori.

RESURSE UMANE

Copii
Educatoare
Profesor de biologie
Specialişti
Părinţi

RESURSE MATERIALE

Planşe
Cărţi
Atlas Zoologic şi Botanic
Reviste
Afişe cu imagini luate de pe internet
Creioane colorate, acuarele, coli albe, lipici
Foarfece, cartoane
Aparat foto
Cameră video
Materiale din natură

RESURSE FINANCIARE

Proprii
Sponsori

Calendarul activităţilor

PERIOADA	TEMA ACTIVITĂŢII	MODALITĂŢI DE REALIZARE	LOCUL DESFĂŞURĂRII
Octombrie	„La început de drum”	- întâlnire între parteneri	Grădiniţa „Prichindelul Isteţ”, Turda
Noiembrie	„Micii ecologişti în acţiune”	-participarea la acţiuni de îngrijire şi protejare a naturii	Cheile Turzii

Februarie	„Moda Eco”	-parada costumelor din materiale ecologice	Grădiniţa „Prichindelul Isteţ”, Turda
Aprilie	„Sărbătoarea naturii”	-sădire de pomişori şi flori	-parcul grădiniței "Prichindelul Isteț"
Mai	„Farmacia verde”	-confecţionarea unui ierbar	Grădiniţa Petreştii de Jos
Iunie	„Sărbătoarea ecologiștilor”	-scenetă	Grădiniţa Petreştii de Jos

IMPLEMENTAREA PROIECTULUI

Educatoarele vor contribui cu toate resursele lor profesionale la reuşita şi eficientizarea proiectului de parteneriat prin studiu individual, pavoazarea grupelor, informarea părinţilor despre acţiunile proiectului, pregătirea produselor pentru informare, desfăşurarea de activităţi demonstrative, întâlniri informative şi consultative.

MONITORIZAREA ŞI EVALUAREA PROIECTULUI

Cadrele didactice vor realiza un portofoliu care să cuprindă fişe de evaluare pentru fiecare activitate.

Se va urmări:

desfăşurarea activităţilor cuprinse în proiect

modul în care sunt îndeplinite responsabilităţile şi modul în care reacţionează participanţii la proiect

modul în care sunt folosite resursele umane şi materiale

impactul implementării proiectului asupra grupului ţintă şi asupra celor două instituţii (anticiparea schimbărilor produse ca urmare a derulării proiectului)

probleme care apar în implementarea proiectului

DISEMINAREA REZULTATELOR

întocmire unui Raport de evaluare a activităţii desfăşurate în cadrul proiectului de parteneriat

expunerea Raportului în cadrul Comisiei Metodice şi a Cercului Pedagogic

popularizarea rezultatelor parteneriatului în sesiune de comunicări sau simpozioane locale, judeţene

mediatizarea în presa locală

FINALIZAREA PROIECTULUI

La încheierea proiectului va exista un moment special pentru sărbătorirea reuşitei şi identificarea unor nevoi care să ducă la conceperea unui nou proiect.

BIBLIOGRAFIE

Ministerul Educaţiei Naţionale Unitatea de Management al Proiectelor cu Finanţare Externă, "Împreună pentru copii:grădiniță şi comunitate", 2014, Bucureşti, pag10-13;

Mihaela Păişi Lăzărescu, Liliana Ezechil, "*Laborator Preşcolar*, Ed. V@Integral, Bucureşti, 2011, pag205-208.

ROLUL FACTORILOR EDUCATIVI ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Prof. Psihopedagog Mădălin Ioana-Alina
Liceul Tehnologic Special ”SAMUS” Cluj-Napoca

Ideea integrării copiilor cu dizabilități în școala publică a apărut ca o reacție necesară și firească a societății la obligația acesteia de a asigura normalizarea și reformarea condițiilor de educație pentru persoanele cu cerințe educative speciale.

Integrarea înseamnă că relațiile dintre indivizi sunt bazate pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune pe care le posedă. Când lipsește recunoașterea acestor valori, se instaurează alienarea și segregarea între grupurile sociale. Astfel spus, integrarea se referă la relația stabilită între individ și societate și se poate analiza având în vedere mai multe niveluri, de la simplu la complex.

Integrarea presupune egalitatea de participare socială și egalitatea de șanse în realizarea accesului la educație.

Incluziunea se referă la schimbarea atitudinilor și practicilor din partea indivizilor, instituțiilor și organizațiilor, astfel încât toate persoanele, inclusiv cele percepute ca fiind ”diferite” din cauza unor deficiențe, să poată contribui și participa în mod egal la viața și cultura comunității din care fac parte.

Școala incluzivă este denumirea instituției școlare din învățământul public de masă unde au acces toți copii, unei comunități, indiferent de mediul de proveniență, în care sunt integrați într-o formă sau alta și copiii cu cerințe speciale în educație, unde programul activităților didactice are la bază un curriculum specific și unde participarea personalului didactic la activitățile educative din clasă se bazează pe un parteneriat activ între profesori, profesori de sprijin/suport, specialiști în educație specială și părinți. Pornind de la această realitate, în literatura de specialitate se vorbește și despre clase incluzive, în care pot fi integrați un număr limitat de copii cu cerințe educative speciale.

Persoanele/elevii cu diferite tipuri de deficiență au aceleași drepturi fundamentale ca și ceilalți cetățeni de aceeași vârstă, fără discriminare pe motive de sex, limbă vorbită, religie, stare financiară sau orice altă caracteristică a persoanei în cauză sau a familiei sale.

Dacă acceptăm ideea că, după absolvirea școlii, toți copiii trebuie să beneficieze de șansa de a participa activ la viața socială, atunci trebuie să le acordăm necondiționat această șansă încă din școală, deci integrarea socială este pregătită și condiționată de integrarea școlară.

Integrarea se bazează pe convingerea că adulții lucrează în comunități incluzive, alcătuite din persoanede diferite rase, religii, aspirații, cu sau fară dizabilități. Tot așa, indiferent de vârstă, copiii au nevoie să crească și să învețe în medii asemănătoare celor în care vor lucra ca adulți, iar școala este principala instituție care trebuie să răspundă acestei nevoi.

Profesorul din școala integrativă va avea o serie de obiective de perfecționare și autoperfecționare profesională, cum ar fi:

• Să fie capabil să remarce punctele forte și interesele fiecărui copil și să le utilizeze pentru motivarea interioară în procesul de educație.

• Să stabilească obiective ambițioase dar diferențiate, adecvate elevului respectiv, ceea ce impune evaluare diferențiată.

• Să formuleze așteptări adecvate pentru fiecare elev, oricare ar fi capacitățile acestuia. Această abilitate a cadrului didactic permite tuturor elevilor să devină membri ai clasei și ai scolii.

• Să utilizeze un stil de predare bazat mai mult pe activități decât pe intervenția de la catedră.

• Să ofere zilnic condiții pentru ca fiecare să aibă un succes.

Procesul de integrare a copiilor în dificultate presupune din partea profesioniștilor antrenați nu doar interes, cunoștințe și competențe, ci și o capacitate reală de a lucra în echipă. O echipă constituită atât în cadrul școlii, dar și o echipă la nivel interinstituțional, care să-i includă pe toți profesioniștii care răspund de copil: educator sau asistent maternal, asistent social, profesor diriginte, director de școală și alții.

Școala publică devenită școală incluzivă trebuie să dispună de:

• Dotări tehnico- materiale: săli specializate (de kinetoterapie, logopedie), aparate pentru diferite tipuri de deficiențe, mijloace de învățământ adaptate.

• Asigurarea cu resurse umane corespunzătoare (specialiști în domeniul psihopedagogic și cadre didactice itinerante).

• Adaptări funcționale la nivelul clădirilor (modificări ale clădirilor, rampe de acces, scări rulante).

Activitatea desfășurată de profesorul itinerant se dovedește eficientă dacă, pe parcursul școlarizării în școala de masă, elevul deficient integrat reușește să se adapteze la școala de masă, să o frecventeze regulat, să participe la acțiunile clasei din care face parte și astfel să devină independent de serviciile educaționale de sprijin.

Procesul integrării educaționale a copiilor cu cerințe speciale în educație presupune elaborarea și aplicarea unui plan de intervenție individualizat, centrat pe folosirea unor modalități eficiente de adaptare a curriculumului și pe diversificarea ofertelor de învățare în cadrul lecțiilor.

Didactica psihopedagogică a relevat principiul confrom căruia este mai bine să greșești supraaprecierea copilului orientat inițial spre învățământul obișnuit, decât să-i subapreciezi calitățile reale, orientându-l cu ușurință spre învățământul special.

Educația integrată este un act respunsabil, asumat de personalul școlii, de comunitate, de familie și nu trebuie perceput ca un proces de subminare a școlilor obișnuite, ci ca un proces de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate (ajunse în acestă stare ca urmare a unor evenimente independente de voința lor) și ca o măsură de conștientizare a rolului de instituție publică al școlii, în care toți au dreptul să aibă acces în calitate de cetățeni cu drepturi egale ai comunității.

Profesorul trebuie să cunoască deficienţele copiilor pe care îi va primi în clasă în scopul înţelegerii acestora şi pentru a-şi putea modela activităţile, în funcţie de necesităţile copiilor. Clasa în care va fi integrat copilul cu cerinţe speciale va trebui să primească informaţii într-o manieră corectă şi pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor şi pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilităţi.

Primirea în clasă a unor copii cu cerințe educative speciale trebuie să aibă în vedere faptul că atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuie să fie tratat la fel ca ceilalți elevi din clasă. Conduita și atitudinea profesorilor trebuie să demonstreze elevilor că li se acordă tuturor aceeași valoare, în egală măsură îndiferent de situație.

Profesorul trebuie să evite compătimirea, mila sau alte conduite inadecvate care pot semnifica devalorizarea copilului cu dizabilități. De asemenea trebuie promovat contactul direct între elevi și încurajarea elevilor în activități de interes comun.

Orice copil poate întâmpina dificultăți de învățare sau de adaptare datorate unor multiple cauze, dependente sau nu de vionța sa. Acest fapt nu trebuie să constituie un argument în favoarea excluderii sale din școala de masă și transferarea într-o școală specială. Abordând o perspectivă curriculară deschisă, transparentă și flexibilă, putem veni în întâmpinarea cerințelor unui număr cât mai mare de elevi, inclusiv pentru elevii care sunt exclusi în mod curent din școlile obișnuite. De asemenea, profesorii își pot schimba atitudinea față de cerințele impuse de școala diversității, încurajându-i să-și dezvolte o nouă optică asupra activităților didactice care presupun un parteneriat activ între elevii clasei si profesor.

Menținerea unui climat optim în clasă reprezintă una din preocupările majore ale oricărui cadru didactic. Teama ca tulburările de comportament și autocontrol deficitar pot crea probleme insurmontabile reprezintă una din cauzele majore ale reticenței față de procesul integrării. Multe învățătoare/ profesori au fost de acord cu menținerea în clasele lor a copiilor cu C.E.S. abia după ce s-au convins ca aceștia ne le creeau dificultăți deosebite în plan comportamental. De multe ori, tulburările pot fi contracarate prin impunerea modelului de conduită dezirabil făcând apel la prestigiu și autoritate, ceea ce înseamnă că, anterior, trebuie dobândit respectul copilului și stimulată nevoia lui de a fi recunoscut drept "copil bun" (stadiul moralității ascultării, în concepția lui L. Kohlberg). De asemenea, presiunea exercitată de colectivul școlar în direcția conformării la normă este semnificativă și ea poate fi folosită ca instrument modelator al conduitei, cu condiția păstrării măsurii. Altfel, copilul cu C.E.S. se va simți exclus și persecutat și va dezvolta reacții de opoziție, pierzând în același timp dorința de a dobândi un statut superior, valorizat pozitiv de către grup. Trebuie să se țină cont și de faptul că aceste tulburări, mai ales cele de etiologie neurologică, nu pot fi întotdeauna ținute sub control. O eventuală decizie de reorientare a copilului cu C.E.S. către alte forme de educație va ține cont nu numai de interesul acestuia, ci și de cel al colectivului în care se află.

Cadrul didactic trebuie să găsească cele mai eficiente metode de motivare a copilului în dificultate astfel încât acesta să se adapteze cât mai bine la cerințele vieții în colectiv. Este necesar ca el să fie ajutat să-și descopere interese, pasiuni, să-și formuleze scopuri și să persevereze în atingerea lor. Trebuie create situații didactice care să ofere posibilitatea trăirii succesului și a dobândirii aprecierii din partea colegilor de clasă.

O metodă de motivare este și implicarea în activități ce presupun asumarea unor mici responsabilități. Achitarea corespunzătoare de aceste obligații conduce cu timpul la obișnuința de a duce lucrurile la bun sfârșit. De asemenea, creează premisele unei relații de încredere, afecțiune și comunicare care consolidează și dezvoltă conduitele dezirabile.

Este important să se evite crearea de cercuri vicioase care să amplifice manifestările nedorite în loc să le elimine. Este cazul copilului care, în virtutea unor sentimente de neglijare și inferioritate, adoptă conduite deviante tocmai pentru a atrage atenția asupra sa. Reacțiile punitive din partea cadrului didactic nu fac altceva decât să intărească aceste conduite și să ofere copilului atuuri pentru confruntările ulterioare. Odată sesizată o astfel de situație circulară, trebuie eliminate acele elemente care-i furnizează copilului argumente pentru adoptarea unei conduite rebele. Primul pas constă tocmai în destructurarea antagonismelor create între copilul în dificultate și

cadrul didactic și/sau între copilul în dificultate și colegii săi de clasă. Al doilea pas constă în descoperirea unor interese comune și în valorizarea reușitelor de grup. Al treilea pas ar fi cel de atribuire a unor sarcini a căror îndeplinire corespunzătoare să atragă după sine aprecierea celorlalți.

Relația cu părinții copiilor obișnuiți, ca și cu cei ai copiilor în dificultate, nu trebuie să se rezume numai la aspecte privind situația școlară sau la probleme de ordin financiar-administrativ. Este necesară o explorare a motivațiilor și intereselor acestora, o cunoaștere a opiniilor și convingerilor lor cu privire la procesul intergrării, a speranțelor care îi animă. Nu trebuie să se uite că lumea copilului în dificultate nu se rezumă la cadrul școlar, ci el are parte de experiențe dintre cele mai variate, ceea ce conduce inevitabil la contradicții și conflicte interne.

Rațiunea pentru care acești copii se află în clasele obișnuite nu este aceea de a-i face ”normali,, ci de a e insufla valori, comportamente și aspirații specifice copiilor normali. Finalitatea unui astfel de demers este aceea de a permite o cât mai bună inserție socio-profesională după încheierea perioadei de școlarizare.

În concluzie, strategiile de formare a unei atitudini pozitive a cadrelor didactice față de integrare trebuie să țină cont de rezervele, temerile și prejudecățile individuale, dar și de situația concretă a fiecărui copil integrat în școala obișnuită, precum și de contextul complex în care se desfășoară. Procesul este lung și dificil, dar succesul va depinde la fel de mult atitudinea celor chemați să-i dea viață cât și de profesionalismul articulării sale Reforma în învățământ nu se poate face fără oameni, iar cadrele didactice trebuie să se simtă asigurate și sprijinite în acest demers pentru a spera la un bilanț pozitiv.

BIBLIOGRAFIE

Vrășmaș Traian, *”Învățământul integrat și/sau incluziv”,* Editura Aramis, 2001, București;

Gherguț Alois, *”Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Strategii diferențiate și incluzive în educație”,* Editura Polirom, 2006, Iași;

Sima Ioan, *”Psihopedagogie specială: studii și cercetări,* vol I,vol II., Editura Didactică și Pedagogică, 1998, București;

Verza Emil, *”Psihopedagogia specială”,* Editura Didactică și Pedagogică, 1994, București.

CREATIVITATEA - OBIECT DE STUDIU AL PSIHOPEDAGOGIEI

Prof. Soloi Carmen
Colegiul Naţional "I. C. Brătianu"- Școala Gimn. "Aron Densusianu" Haţeg

Creativitatea nu este o modă efemeră nici ca problemă de cercetare pentru psihologi, pedagogi, esteticieni, economişti, nici ca obiect al preocupărilor educaţionale. *Ea este un produs al stadiului de civilizaţie la care a ajuns societatea contemporană în care-spre deosebire de vremurile trecute-creativitatea a devenit obiectul unor acţiuni planificate, prin care este dezvoltată în mod deliberat.* [1]

Pentru educarea creativităţii pledează motive de ordin social şipsihologic.

Paul Popescu Negreanu şi colaboratorii săi propun introducerea unor factori noi de creativitate, cum ar fi:

1. Orientarea motivaţională specific sau orientarea creativă
2. Experienţa ca sursă creativă
3. Capacitatea de sustragere aevoluţiilor imaginaţiei de sub controlul critic imediat.

Fără pasiune, perseverenţă, încredere în sine, toate calităţile intelectuale rămân în stare potentială. Cu tot aportul în actul creaţiei, inteligenţa nu poate asigura producţia creatoare dacă nu se înscrie într-o structură dinamică specifică, alături de anumite variabile aptitudinale aparţinând altor funcţii intelectuale: memorie, imaginaţie, stil cognitive şi chiar percepţie.

Principalii factori de creativitate, de factură intelectuală sunt:

-sensibilitatea (faţă de probleme);

-fluenţa (fluiditatea sau asociativitatea gândirii);

-flexibilitatea;

-originalitatea;

-aptitudinea de a redefini, de a restructura, de a transfoma funcţia unui obiect pentru a-l face util într-o formă nouă;

-capacitatea analitică, aptitudinea de a abstractiza;

-aptitudinea de a sintetiza;

[1] Stoica, Ana, *Creativitateaelevilor*, EdituraDidacticăşiPedagogică, Bucureşti, 1983, p. 25

-organizarea coerentă (capacitatea de a organizau nproiect, de a exprima o idee);[2]

Inteligenţa creatoare este forma superioară de organizare a comportamentului creativ, care presupune, în primul rând, sensibilitatea faţă de probleme, apoi fluenţa, flexibilitatea şi capacitatea de redefinire.

Sensibilitatea faţă de problem sau receptivitatea faţă de nou este punctul de plecare al creaţiei, manifestându-se încapacitatea de a sesiza cu uşurinţa problemele esenţiale şi neobişnuite, de a vedea relaţiile de dependenţă cauzală sau funcţională, contradicţiile sau inadvertenţele.

Fluenţa sau fluiditatea gândirii constă în uşurinţa asociaţilor de cuvinte, fapte, imagini şi expresii. Fluenţa vorbirii este exprimată în bogăţia vocabularului şi folosirea lui în construcţii verbale cu semnificaţie.

Flexibilitatea gândirii a fost confirmată experimental de R. C. Wilson. El a reuşit să izoleze două nuanţe ale acestui factor: flexibilitatea spontană, şi flexibilitatea adaptativă.

Flexibilitatea de transformare pusă în evidenţă de Guilford şi identificată cu gândirea divergent este, după unii autori, cel mai important factor al creativităţii. Ea permite jocul liber al imaginaţiei prin plasarea lucrurilor într-o nouă perspectivă prin renunţarea la vechile ipoteze şi formularea altora pe baza combinării, reorganizării, *restructurării*, sintetizării, transformării şi generalizării informaţiilor, descoperindu-se noi legături şi mai multe soluţii pentru rezolvarea problemei cercetate.

Redefinirea este considerată a patra formă de flexibilitate a gândirii, caracterizată prin renunţarea la forma obişnuită de definire sau de folosire a unui obiect dându-i o nouă interpretare sau utilizare.

Imaginaţia creatoare este un factor fundamental al creativităţii deoarece realizează fuziunea informaţiilor în structure noi prin contopire, transformarea şi unificarea imaginilor, a ideilor, a obiectelor şi fenomenelor într-o nouă semnificaţie. Un factor deosebit de important al imaginaţiei creatoare este **intuiţia**. Ea constă în reorganizarea şi sinteza rapidă a experienţei anterioare, în anticiparea sau apariţia bruscă a soluţiei problemei, ca urmare a jocului liber al imaginaţiei sau al raţionamentului prescurtat, fără încercări şi erori.

O formă superioară a imaginaţiei este **ingeniozitatea**, finalizată în găsirea unor soluţii simple, surprinzătoare şi originale sau a unor tehnici de lucru cu mare grad de eficienţă.

[2] Stoica, Ana, *Op. cit*., p. 12

Un alt factor este **originalitatea**, caracterizată prin noutate, inventivitate, previziune, unicitate şi capacitate de elaborare a detaliilor necesare trecerii de la idee la planul concret de realizare.

Produsul creaţiei este criteriul cel mai cunoscut şi mai palpabil de apreciere a creativităţii. Însuşirile definitorii ale unui produs creative sunt: **originalitatea şi utilitatea socială**.

Există trei niveluri de creativitate: creativitate individuală, colectivă şi socială. Din punct de vedere al utilităţii sociale al produsului creativ, un produs util răspunde unei nevoi practice, este adecvat realităţii, este relevant.

BIBLIOGRAFIE:

Stoica, Ana, *Creativitatea elevilor*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1983, p. 12, 25

Partea 3:
Aplicaţii didactice

IMPORTANȚA UTILIZĂRII CALCULATORULUI ȘI A TABLEI INTERACTIVE ÎN PROIECTAREA DIDACTICĂ

Prof. Moldovan Minodora Claudia
Director Grădiniţa cu Program Prelungit "Căsuța poveștilor", Cluj-Napoca

Asistăm, azi în societatea contemporană la o explozie informaţională şi la un progres al ştiinţei şi tehnicii cu care suntem nevoiţi să ţinem pasul şi care ne îndeamnă la studiu şi explorare atăt pe noi adulţii căt şi pe copii. Ne este cunoscut faptul că de mici, copiii sunt încurajaţi din familie să utilizeze tehnologia, mă refer aici la calculatorul, tableta, aparatul foto, televizorul, laptopul pe care le au în dotare şi nu de puţine ori copiii îşi dovedesc abilităţile cu care le explorează. Curiozitatea, interesul manifestat de copii spre utilizarea tehnologiei ne-a determinat şi pe noi, cadrele didactice să ne adaptăm demersul educativ şi astfel să desfăşurăm unele activități prin care să dezvoltăm/consolidăm competenţele cheie prin jocuri virtuale la grădiniţa cu ajutorul calculatorului, a videoproiectorului sau a tablei interactive.

La nivelul de bază, abilităţile TIC cuprind utilizarea tehnologiei multimedia pentru a primi, evalua, stoca, produce, prezenta şi schimba informaţii, şi pentru a comunica şi a participa în reţele prin intermediul Internetului.

Învăţământul preşcolar încurajează utilizarea computerului în cadrul activităţilor, prin conceperea unor sarcini prin intermediul softurilor educaţionale. Preşcolarii sunt îndrumaţi în descoperirea tainelor tehnologiei electronice. Învăţarea prin descoperire, dezvoltarea operaţiilor gândirii, dezvoltarea memoriei prin sistemele sale mnezice sunt vizate prin competenţele din cadrul TIC dezvoltându-şi multe abilităţi utile în şcolaritate.

Unii experţi sugerează că a le permite preşcolarilor să utilizeze calculatorul poate fi benefic deoarece: introduce competenţe educaţionale, învaţă abilităţi spaţiale şi de logică, pregăteşte copiii pentru utilizarea calculatorului în viitor, creşte stima de sine şi încrederea în sine, stimulează rezolvarea de probleme, stimulează înţelegerea limbajului, îmbunătăţeşte memoria de lungă durată şi dexteritatea manuală.

În ciuda multor beneficii, diverşi autori subliniază, de asemenea, dezavantaje ale utilizării calculatorului la vârsta preşcolară. Unii îşi exprimă îngrijorarea pentru sănătatea fizică a copiilor; alţii citează preocupările psihologice şi de dezvoltare.

1

Calculatoarele, folosite cu înţelepciune, sunt instrumente pentru stimularea învăţării la preşcolar. Dar este important să se ia masuri de precauţie pentru siguranţa copilului. Cel mai important
dintre toate, trebuie să existe o focalizare a activităţii pe învăţarea împreună, indiferent dacă calculatorul este pornit sau oprit.

Tabla interactivă sau calculatorul devine un spaţiu / loc unde copiii se pot distra în timp ce explorează multe lucruri interesante, pe care le fac pe calculatoare. Copiii folosesc computerele pentru a căuta răspunsuri la diferite întrebări, a rezolva probleme şi de a explora şi a manipula obiecte de pe un ecran. Acest lucru sprijină dezvoltarea în toate domeniile – socio-emoţional, al limbajului, psiho-motric, cognitiv. Calculatorul, videoproiectorul sau tabla ineractivă, ca mijloace moderne pot fi utilizate cu succes în activitatea didactică un exemplu poate să fie acesta:

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ
“In lumea poveştilor”

GRUPA: MIJLOCIE –NIVELUL I
TEMA:“CU CE ŞI CUM EXPRIMĂM CEEA CE SIMŢIM”?
SUBTEMA:“Trăistuţa cu poveşti”
SCOPUL ACTIVITĂŢII:
- Consolidarea cunoştinţelor referitoare la poveştile cunoscute şi personajele acestora
- Formarea unor competenţe cheie în jocurile virtuale la grădiniţă

ACTIVITĂŢI DE ÎNVĂŢARE: Activitate integrată (ALA1+DLC) **“În lumea poveştilor”**

ACTIVITĂŢI LIBER ALESE:
- **Artă:** “Colorează personajul preferat”- desen
- **Construcţii:** “Căsuţă piticilor”-lego, cuburi din plastic
- **Bibliotecă:** “Citim imagini din carţile cu poveşti”- cărţi cu poveşti pentru copii sau imagini cu secvenţe din poveştile cunoscute de aceştia, siluete ale unor personaje din poveşti

OBIECTIVE OPERAŢIONALE:
- să coloreze personajul preferat din poveştile cunoscute (desen);
- să construiască o căsuţă din cuburi pentru piticii din poveste;

2

- să "citească" imaginile sugestive din poveştile cunoscute;
- să formuleze propoziţii pe baza imaginilor;
- să recunoască personajele şi povestea din care acestea fac parte ("Scufiţa Roşie", "Capra cu trei iezi", "Albă ca Zăpada şi cei şapte pitici");
- să specifice personajul care s-a "rătăcit" într-o anumită poveste;
- să recunoască un personaj pe baza replicilor ascultate;
- să clasifice personajele în funcţie de comportamentul acestora- personaje pozitive şi personaje negative;
- să descrie emoţiile/sentimentele trăite de unele personaje din poveste în anumite situaţii.

ACTIVITĂŢI PE DOMENII EXPERIENŢIALE: Domeniul limbă şi comunicare- DLC- "În lumea poveştilor"- joc didactic

REGULILE JOCULUI:

- copilul atins de bagheta va răspunde corect la întrebările adresate sau va rezolva corect sarcinile de lucru;
- raspunsurile copiilor vor fi apreciate prin acordarea de steluţe pentru echipa care oferă răspunsuri corecte.

ELEMENTE DE JOC: versuri, momente surpriza, miscare, aplauze.

"Bagheta fermecată la drum porneşte
Şi la ... ... se opreşte. "

STRATEGII DIDACTICE:

Metode şi procedee:

- conversaţia, explicaţia, povestirea, exerciţiul, jocul, problematizarea, demonstraţia, observaţia, turul galeriei, diagrama Venn

Material didactic:

- păpuşă –simbolizând "Zâna bună", bagheta magică, coş pentru materiale, creioane colorate, coli, cuburi din plastic, imagini sugestive din poveşti, cărţi cu poveşti, siluete reprezentând personajele din poveşti, CD cu jocul educaţinoal - produs realizat de firma SHOTRON- parteneră în cadrul proiectului POSDRU nr. 63158.

3

SCENARIUL ZILEI

Copiii sunt fascinaţi de lumea poveştilor, iar tema propusă vine să le satisfacă o serie de curiozităţi legate de evenimentele care se petrec într-o

poveste şi este importantă deoarece evocă consecinţele comportamentului moral al personajelor, formând capacităţi de a aprecia faptele bune şi de a dezaproba faptele rele. Elementul care va aduce un plus de valoare activităţii şi îi va atrage pe copii este faptul că se va utiliza în această activitate CD-ul educaţional în care copiii vor întâlni personajele din poveştile cunoscute.

Copiii sunt invitaţi în sala de grupă unde îi va surprinde prezenţa unui personaj din lumea basmelor. Zâna cea Bună este prezentă pentru a petrece câteva clipe împreună cu ei. Ea îi va ajuta să se pregătească pentru carnaval şi va participa alături de ei la acest eveniment al grupei.

Zâna cea Bună îi întâmpină pe copii cu un coş în care se găsesc materialele cu care aceştia se vor juca în acea zi la centrele deschise, iar într-un plic are o surpriză pentru ei.

Întâlnirea de dimineaţă debutează cu salutul copiilor. Aceştia sunt aşezaţi în cerc, pe covor. Zâna îi salută pe copii folosind expresia "Bună dimineaţa, delfinilor!" şi poartă discuţii referitoare la poveştile preferate pe care mămica lor le citeşte seara înainte de culcare. Ei sunt invitaţi apoi să le împărtăşească celorlalţi copii care a fost ultima poveste ascultată înainte de culcare şi să spună care este personajul preferat din poveştile cunoscute.

După ce fiecare copil le împărtăşeşte celorlalţi emoţia personală, se face prezenţa, se completează ***"Calendarul naturii",*** după care educatoarea le aduce copiilor la cunoştinţă ***"Noutateazilei"*** şi anume faptul ca Zâna va sta cu ei toată ziua, se va juca cu ei utilizând şi calculatorul, iar la sfârşitul zilei vor organiza un carnaval al personajelor din poveşti.

Copiii sunt invitaţi să privească imaginile, planşele aranjate la "***Centrul tematic".*** Se poartă o discuţie cu aceştia despre poveştile cunoscute, despre personajele întâlnite în aceste poveşti. Zâna le spune copiilor că are o surpriză pentru ei în plicul pe care l-a adus, dar mai întâi vor avea de îndeplinit câteva sarcini de lucru la centrele deschise.

Se vor prezenta copiilor centrele de interes şi sarcinile pe care le au de îndeplinit.

La centrul***Bibliotecă*** vor recunoaşte imaginile corespunzătoare fiecărei poveşti, le vor "citi", vor enumera personajele din poveştile ale căror imagini sunt prezentate, vor caracteriza personajele.

La centrul ***Artă*** copiii vor colora personajul preferat şi vor picta măşti pe care le vor folosi în timpul carnavalului.

La centrul ***Construcţii*** copiii vor construi din cuburi sau lego o căsuţă pentru piticii din poveste.

4
Trecerea la următoarea etapă se va realiza cu ajutorul cântecului "Carnaval, carnaval" explicându-li-se copiilor că Zâna dansează de fericire pentru că au reuşit să îndeplinească primele sarcini de lucru, îi apreciază şi le promite că va sta cu ei la carnaval.

Înainte de a desfăşura carnavalul Zâna Bună doreşte să călătorească cu ei în lumea poveştilor pentru a afla cât mai multe despre acestea, de aceea le propune un joc ***"ÎN LUMEA POVEŞTILOR"*** (DLC- Educarea limbajului- joc didactic).

Copiii se grupează în două echipe, după ecusoanele din piept, formând astfel echipa piticilor şi iezişorilor. Se explică regulile jocului după care se trece la desfăşurarea jocului, care are mai multe variante: "Ghiceşte personajul"(siluete cu personajele din poveste), "Poveşti încurcate" (apariţia unui personaj dintr-o altă poveste), „Recunoaşte povestea şi personajul"(ascultând unele replici din poveşti)", „Diagrama Venn" (să găsească asemănările şi deosebirile dintre două poveşti referitoare la personajele acestora – „Scufiţa Roşie" şi „Capra cu trei iezi"). Drept răsplată, pentru răspunsurile oferite Zâna cea bună le dezvăluie copiilor surpriza din plic- CD-ul cu jocul educaţional cu care se vor juca la calculatorul din sala de grupă sau la tabla interactivă (acolo unde există).

Obţinerea performanţei se realizează prin utilizarea CD-ului cu jocul educaţional, câte un copil din fiecare echipă va veni pe rând în faţa calculatorului şi va realiza o sarcină de joc din domeniul limbă şi comunicare, joc existent pe CD-ul educaţional.

Pentru răspunsurile corecte fiecare echipă primeşte steluţe vesele, câştigă echipa care acumulează mai multe steluţe.

Retenţia şi transferul: copiii îşi iau în mână măştile pictate la centrul de artă şi alături de zână participă la carnaval, interpretează rolurile unor personaje din poveşti, cântă şi dansează.

În încheierea activităţii, Zâna cea bună le promite copiilor că o să mai participe şi la alte activităţi în care copiii vor utiliza CD-ul educaţional, jucându-se împreună şi alte jocuri .

Centrul –Artă

Centrul – Biblioteca

Recunoaşte personajul şi povestea din care face parte Utilizarea CD-ului educaţional

CONCLUZII

În urma utilizării jocurilor educaţionale (de pe CD-ul realizat în cadrul proiectului POSDRU nr. 63158) în activităţile desfăşurate cu copiii am desprin următoarele concluzii:

- jocurile sunt adaptate noului curriculum
- având în vedre structura lui poate fi integrat cu succes în activităţile din domeniul ştiinţelor, a limbii şi comunicării şi în cadrul activităţilor de educaţie pentru societate
- respectă principiul accesibilităţii
- oferă copiilor un feed-back pozitiv, imediat
- interacţionează cu copii
- nu îl lasă pe copil să greşească
- pentru fiecare tip de sarcini există un număr suficient de repetări
- formează competenţe cheie preşcolarilor prin aceste jocuri virtuale.

BIBLIOGRAFIE

Iucu R., *Managementul clasei de elevi,* Editura Polirom, 2006, Iaşi.

Jinga I., Negret I., *Învăţarea eficientă,* Editura Aldiri, 1999, Bucureşti.

Roco M., 1985, Stimularea creativităţii tehnico-ştiinţifice, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti.

Sarivan L. Coord., Predarea interactivă centrată pe elev, MEC, Proiectul pentru Învăţământ Rural, 2005, Bucureşti.

Bucur C., Ciolan L., Talvan M., Rădulescu C., Preda V., 2013, Competenţe cheie prin jocuri virtuale la grădiniţă – Resurse didactice pentru punerea bazelor formării competenţelor cheie la preşcolari, Curs POSDRU/91/2. 2/S/63158, Bucureşti

METODELE INTERACTIVE – MIJLOC EFICIENT DE ASIMILARE ŞI APLICABILITATE A INFORMAŢIILOR

Institutor Ioţa Cornelia Ionela
Școala „Ioan Grecescu" Brădeşti

În societatea actuală are loc un proces dinamic care obligă toate categoriile sociale să ţină pasul cu evoluţia societăţii şi implicit educaţia. Şi în învăţământ au loc transformări rapide pornind de la creşterea mediului de învăţare care poate eficientiza tehnicile de învăţare şi de muncă intelectuală sau le poate bloca sau încetini.

Dirijor al procesului educaţional, cadrul didactic apelează la o serie întreagă de instrumente pentru a uşura şi accelera asimilarea şi aplicabilitatea informaţiilor.

Nevoile şi cerinţele elevilor „actori" pe scena educaţională pretind dascălilor o schimbare radicală a modului de abordare a activităţii didactice.

Interdisciplinaritatea presupune o învăţare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii şi dorinţa de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă şi activă, pe influenţa reciprocă din interiorul microgrupurilor şi interacţiunea socială a membrilor unui grup.

Învăţământul modern preconizează o metodologie axată pe acţiune operatorie, deci, pe promovarea metodelor interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenţei, ale imaginaţiei şi creativităţii. Activ este copilul care depune efort de reflecţie personală, interioară şi abstractă, care intreprinde o acţiune mintală de căutare, de cercetare şi redescoperire a adevărurilor, de elaborare a noilor cunoştinţe. "Activismul exterior" vine deci să servească drept suport material „activismului interior", psihic, mintal, să devină un purtător al acestuia.

În timp ce IQ-ul creşte de la o generaţie la alta, QE (coeficientul emoţional) are tendinţa să scadă, determinat de noile transformări din societate. Astfel se accentuează individualismul şi egocentrismul individului.

Considerăm că metodele interactive oferă soluţia de echilibrare optimă IQ-QE şi ajută la autocunoaşterea copiilor, în speţă cunoaşterea propriilor limite, dar le dezvoltă şi capacitatea de autoevaluare obiectivă în raport cu alţii.

De ce metode interactive ?

- Creează deprinderi
- Facilitează învăţarea în ritm propriu
- Stimulează cooperarea
- Sunt atractive
- Pot fi abordate din punct de vedere a diferitelor stiluri de învăţare.

Metodele interactive sunt modalităţi moderne ale învăţării şi dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experienţe, de cunoştinţe.

Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calităţi şi disponibilităţi din partea cadrului didactic, receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorinţa de autoperfecţionare, gândire reflexivă şi modernă, creativitate, inteligenţa de a accepta noul şi o mare flexibilitate în concepţii.

Aceste metode implică mult tact din partea dascălilor, deoarece trebuie să-şi adapteze stilul didactic în funcţie de tipul de elev: timid, pesimist, agresiv, acaparator, nerăbdător, pentru fiecare găsind gestul, mimica, interjecţia, întrebarea, sfatul, orientarea, lauda, reţinerea, aprecierea, entuziasmul în concordanţă cu situaţia existentă.

Valenţe formative ale metodelor interactive:

- Stimulează implicarea activă în sarcina didactică
- Exersează capacităţile de analiză ale elevilor
- Stimulează iniţiativa elevilor
- Asigură o mai bună punere în practică a cunoştinţelor, capacităţilor şi priceperilor
- Asigură un demers interactiv al actului de predare-învăţare-evaluare
- Valorifică şi stimulează potenţialul creativ, originalitatea elevilor
- Acţionează asupra dezvoltării gândirii critice a elevilor
- Elevii devin responsabili în rezolvarea sarcinilor
- Asigură dezvoltarea „culturii „ de grup, cooperarea, întrajutorarea
- Încurajează autonomia elevului şi promovează învăţământul prin cooperare
- Elevii se comportă cu toleranţă, afectivitate, sensibilitate, corectitudine cu cei din jur
- Învaţă să argumenteze.

Metodele interactive sunt acelea care pot fi capabile să mobilizeze energiile elevului, să-l facă să urmărească cu interes şi curiozitate lecţia, să-i câştige adeziunea logică şi afectivă faţă de cele nou învăţate, care-l determină să-şi pună în joc imaginaţia, înţelegerea, puterea de anticipare, memoria, etc. Aceste metode ajută elevul să caute, să cerceteze, să găsească singur sau în

grup cunoştinţele pe care urmează să şi le însuşească, să afle soluţii la probleme, să prelucreze cunoştinţele, să ajungă la reconstituiri şi sistematizări de cunoştinţe. Sunt metode care îl învaţă pe elev să înveţe să lucreze independent şi în grup.

Aceste metode plac atât elevilor cât şi dascălilor. Am aplicat şi eu câteva din metodele activ – participative la clasa întâi pentru a oferi elevilor mei un demers didactic plăcut, modern şi cu valenţe formative ce stimulează gândirea lor. Am încercat să aplic aceste metode la disciplinele *Cunoaşterea mediului* şi *Limba şi literatura română*. Eficientizarea folosirii lor este condiţionată de măiestria didactică a învăţătorului, de spiritul său liber, novator. Am constatat că timpul necesar familiarizării elevilor cu aceste metode este pe deplin compensat de eficienţa lor în planul dezvoltării psihice. Aceste metode sunt agreate de copii, sporindu-le acestora motivaţia. Dacă ne dorim nişte învăţăcei flexibili şi moderni în gândire este bine să introducem cât mai des metodele active de învăţare în demersurile noastre didactice. ***Să nu uităm că noi, dascălii, trebuie să fim modelele lor!***

În lucrarea prezentă voi oferi câteva frânturi din experienţa mea ca dascăl, în ideea de a face nu mai mult sau mai bine, dar poate mai ingenios, mai durabil, mai aproape de doleanţele şi posibilităţile reale de acţiune ale elevilor noştri.

Iată câteva exemple concrete!

❖ **Exemple:**

1. Ştiu/ vreau să ştiu/ am învăţat

Grupul de litere "ce"- Limba şi literatura română

Ştiu	**Vreau să ştiu**	**Am învăţat**
Cuvinte în care se aude sunetul "ce": • La început: ceai, ceapă, cerneală, etc; • În interior: Marcela, purcel, luceşte, etc; • La sfârşit: rece, ace, şoarece, zece, etc.	Cum se despart corect în silabe cuvintele care conţin "ce"? ce-a-pă, re-ce, a-ce, ze-ce, cer-nea-lă, şoa-re-ce, etc.	"Ce" este un sunet redat printr-un grup de două litere "c" şi "e".

1. CERCUL INTERIOR – EXTERIOR

❖ Poate fi utilizat în evocarea cunoştinţelor elevilor, în afara părerilor despre un anumit subiect, în lecţii de recapitulare şi evaluare.

❖ Elevii sunt situaţi în două cercuri concentrice, cei din cercul interior cu faţa spre cei din cercul exterior şi invers.

❖ Etape:

- Comunicarea sarcinii de lucru
- Activitate individuală
- Activitate în perechi
- Schimbarea rolurilor

❖ Avantajele acestei tehnici: mişcarea organizată în clasă, discuţia dintre colegi, ascultarea atentă a expunerii partenerului, formularea întrebărilor, evaluarea răspunsurilor.

❖ **Exemple:**

a) **"Ce-ar fi dacă ar fi mereu vară (iarnă, zi sau noapte)?" - Cunoaşterea mediului**
b) **"Care meserie este mai importantă?" – Limba şi literatura română**

2. GRAFFITI

❖ Este o tehnică de organizare grafică a cunoştinţelor.
❖ Activitatea poate fi organizată pe grupe, fiecare primind o altă sarcină.
❖ Etape:

- Comunicarea sarcinii
- Schimbarea foilor între grupuri
- Completarea foii cu idei în celălalt grup
- Returnarea foilor către grupurile iniţiale
- Analiza şi sintetizarea ideilor în grupuri
- Afişarea posterelor şi prezentarea lor

❖ Avantaje: posibilitatea de a citi răspunsurile colegilor, de a răspunde, de a compara răspunsurile, de a face unele completări sau corectări.

❖ **Exemple:**

a) **"Anotimpurile" – Cunoaşterea mediului**

➢ ***grupa I:***

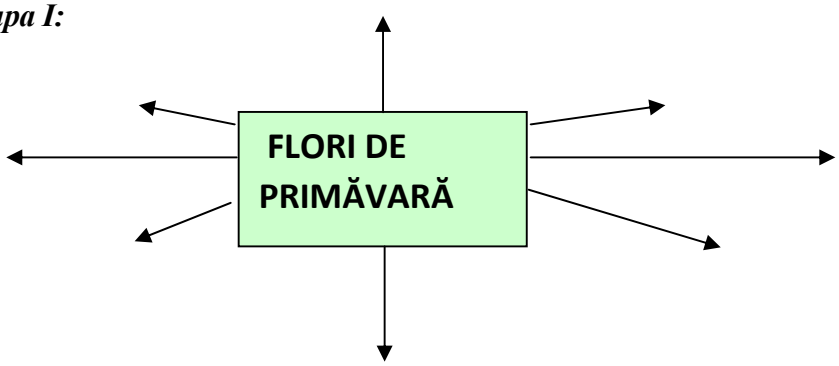

➢ ***grupa a II-a:***

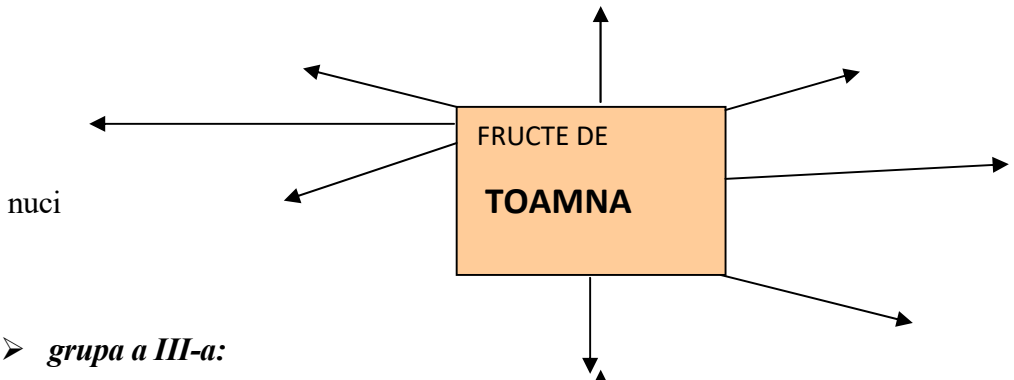

➢ ***grupa a III-a:***

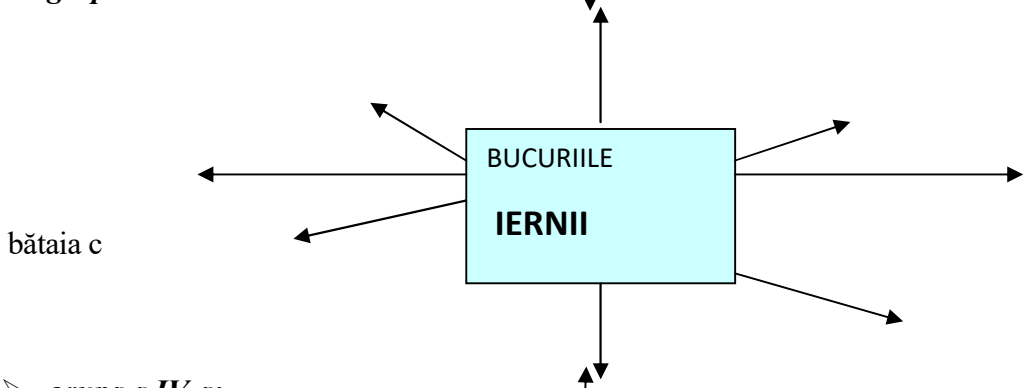

➢ ***grupa a IV-a:***

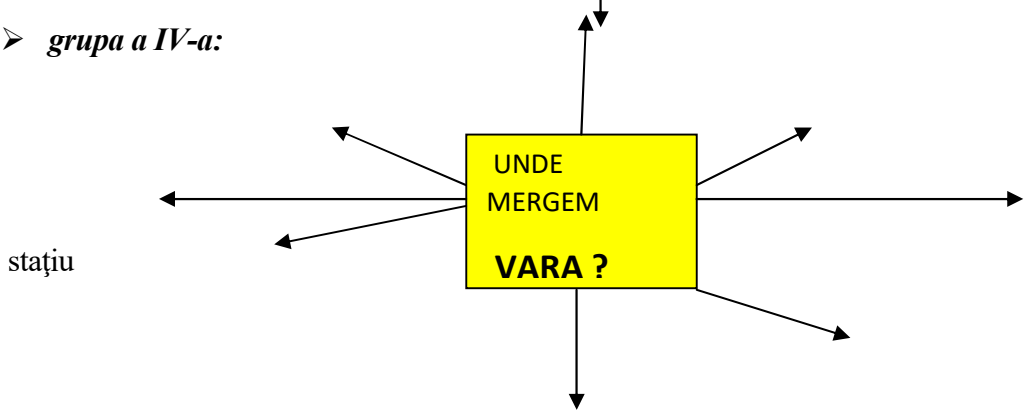

3. CIORCHINELE

- Este un organizator grafic, un tip de brainstorming neliniar, prin care se evidenţiază într-o reţea conexiunile dintre ideile despre subiect.
- Poate fi nedirijat, când elevii notează toate ideile posibile într-o reţea a ciorchinelui realizată de ei şi semidirijat, când învăţătorul stabileşte nişte criterii pe baza cărora elevii vor completa ciorchinele.

➢ **Exemplu:**

a) Anul, anotimpurile şi lunile – Cunoaşterea mediului

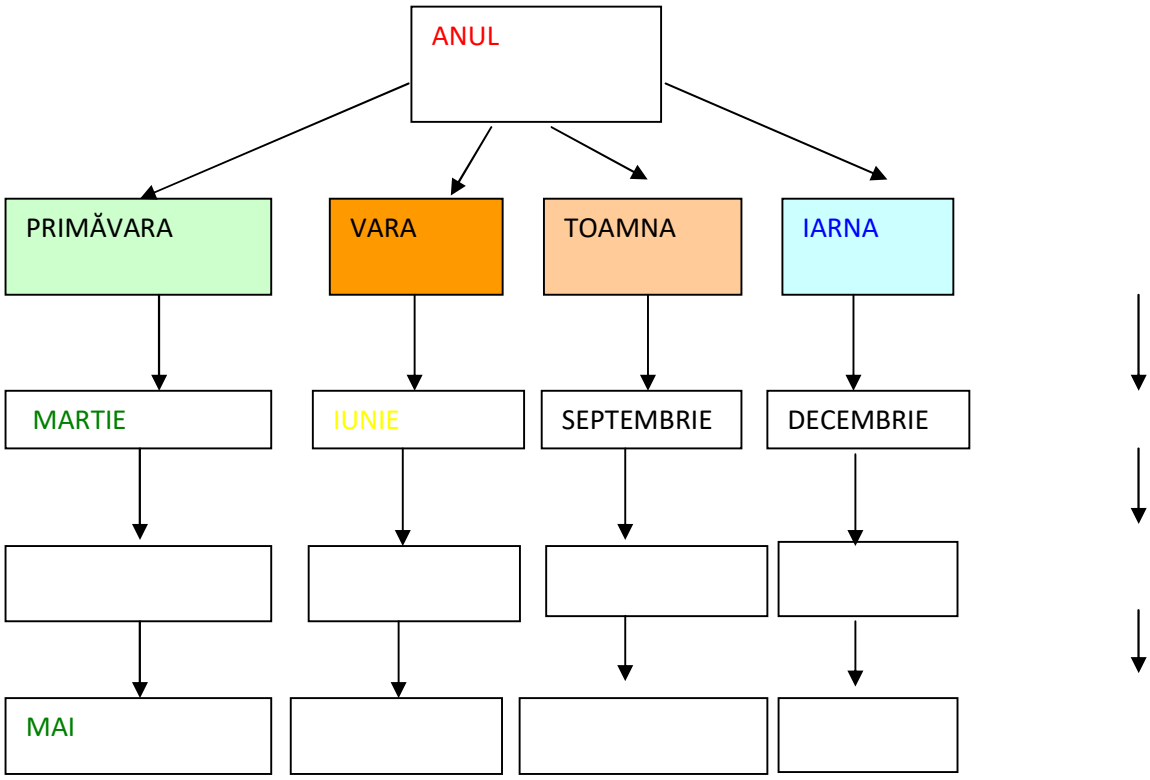

Acestea sunt doar câteva din metodele folosite la clasă.

Alegerea celor mai potrivite metode folosite la clasă este influenţată de experienţa şi stilul de predare al fiecărui învăţător, dar şi de individualitatea şi particularităţile specifice fiecărei clase.

Metoda este tehnica prin care conţinutul este comunicat cu scopul de a atinge obiectivele formării.

Metoda trebuie să:

- **acopere componentele vizate în procesul de învăţare: cunoştinţe, atitudini, abilităţi;**
- **fie adaptate la particularităţile de vârstă ale elevilor;**
- **reflecte modelul învăţării experienţiale;**
- **fie compatibile cu experienţa dobândită anterior de către elevi;**
- **fie în conformitate cu abilităţile dobândite de învăţător în urma formării sale continue.**

Pledăm pentru utilizarea metodelor interactive, dar nu în detrimentul celor tradiţionale, ci căutăm o îmbinare armonioasă în scopul modernizării, îmbunătăţirii activităţii instructiv – educative din şcoala românească.

BIBLIOGRAFIE

"*Metode de nota 10*" – Ed. Risoprint- 2004
"*Strategii şi demersuri activ-participative*" – suport de curs
"*Educaţie pentru sănătate în şcoala românească"*- caietul participantului
"*Abecedar*" – manual pentru clasa I – Ed. Ana – 2004
"*Cunoaşterea mediului*" manual pentru clasa I – Ed. All –2004
„*Învăţarea interactivă*" – suport de curs

MODERN. MODERNISM. METODE MODERNE DE PREDARE-ÎNVĂŢARE

Prof. Andronache Mădălina
Școala Gimnazială Nr. 7, Galați

"A fi modern e un risc, a fi clasic e o comoditate. "
Valentin Ciucă

Pentru a face trecerea de la tot ceea ce este modern la metodele moderne de predare-învăţare necesare într-o lume inevitabil modernă, vom analiza mai întâi definiţia din dicţionarul explicativ al limbii române a cuvintelor modern şi modernism.

MODÉRN, -Ă, moderni, -e, adj. Care aparține timpurilor apropiate de vorbitor; recent, actual; care este în pas cu progresul actual; care aparține unei epoci posterioare antichității. ◊ Istoria modernă = a) (în trecut) epoca de la sfârșitul evului mediu, cuprinsă între 1453 (căderea Constantinopolului) și Revoluția Franceză din 1789; b) (curent) epocă cuprinsă între Revoluția Franceză din 1789 și Unirea din 1918. Limbă modernă = limbă vie, vorbită efectiv de o populație actuală. ♦ (Despre învățământ) Care acordă importanță, preferință disciplinelor umaniste. ♦ Conform cu moda zilei. – Din fr. moderne, it. moderno.
Sursa: DEX '98 (1998)

MODÉRN adj. 1. actual, contemporan, nou, recent. (Preocupări ~ în tehnica de calcul.) 2. v. umanistic.
Sursa: Sinonime (2002)

Modern ≠ demodat, învechit, vechi, vetust, perimat
Sursa: Antonime (2002)

MODÉRN ~ă (~i, ~e) 1) Care ține de timpul prezent; propriu timpului prezent; actual; contemporan. 2) Care beneficiază de progresul recent al științei și tehnicii; bazat pe rezultatele recente ale științei și tehnicii. 3) Care este la modă. /<fr. moderne, it. moderno
Sursa: NODEX (2002)

MODÉRN, -Ă adj. 1. Nou sau relativ recent, din timpurile prezente; actual. ◊ Limbă modernă = limbă vie, care se vorbește în prezent. ♦ (Despre forme de învățământ) În care disciplinele umaniste au un rol preponderent, preferențial. 2. La modă, potrivit ultimei mode. [< fr. moderne, cf. lat. t. modernus].

Sursa: DN (1986)

MODERNÍSM, modernisme, s. n. 1. Însușirea de a fi modern, caracterul a ceea ce este modern; atitudine modernă; preferință (exagerată) față de tot ceea ce este nou, modern. 2. Curent sau tendință din arta și literatura sec. XX, care neagă tradiția și susține principii de creație noi. – Din fr. modernisme.

Sursa: DEX '98 (1998)

MODERNÍSM s. n. 1. Caracterul a ceea ce este modern. ♦ Gust pentru ceea ce este modern. 2. Tendință inovatoare într-o anumită etapă a unei literaturi. ♦ Nume generic dat mișcărilor, tendințelor și experimentelor din arta și literatura sec. XX, care, în goana după originalitate, ajung la creații arbitrare, rupte de realitate. [< fr. modernisme].

Sursa: DN (1986)

MODERNÍSM s. n. 1. însușirea, caracterul a ceea ce este modern; preferință, gust pentru tot ceea ce este nou, modern; modernitate. 2. tendință novatoare dintr-o anumită etapă a unei literaturi. ◊ denumire generică pentru mișcările, tendințele și experimentele inovatoare din arta și literatura sec. XX, care, în goana după originalitate, ajung la creații pur experimentale, formale. (< fr. modernisme)

Sursa: MDN (2000)

Analizând definiţiile anterioare ale cuvintelor modern şi modernism ajungem în mod cert la concluzia renumitului pictor Salvador Dali care, anticipând importanţa noului, a actualului, face următoarea afirmaţie “Nu te obosi să fii modern. Din păcate acesta este singurul lucru, pe care orice ai face, nu îl poți evita. ”

Pentru a ţine pasul cu această modernizare la toate nivelurile, învăţământul trebuie să înlocuiască metodele tradiţionale de predare cu unele metode mai noi, numite metode ale gândirii critice, bazate pe principiile învăţării active. Astfel, elevul este pus in situaţia de a descoperi singur informaţia, deoarece informaţia este astfel reţinută mai uşor şi pentru o perioadă mai lungă de timp.

Ca atare, învăţământul contemporan trebuie sa fie si el unul modern, modern ce impune restrângerea drastică a expunerii ex cathedra a cunoştinţelor (a predării de informaţii teoretice), ba chiar eliminarea ei definitivă, în favoarea utilizării metodelor interactive de predare-învăţare, metode centrate pe elev.

Această necesitate de a găsi unele metode mai eficiente de învăţare, de a propune tehnici interactive de predare, bazate pe discuţii şi colaborarea dintre participanţi, a apărut cu mult timp în urmă. N. Moisescu a anticipat nevoia de “şcoală nouă”, modernă, care nu era altceva decât prima variantă,

experimentală la vremea aceea, a actualului sistem de învăţamânt. Astfel, pedagogul sintetiza normele pedagogice folosite sub denumirea generică de "şcoală activă, in care elevul observă cu simţurile sale, descrie cu vorbele sale, gândeşte cu mintea sa, încât lecţia întreagă sau aproape întreagă este opera sa". Echipele guvernamentale din ministerul de resort de început de secol XX au considerat că aceste tendinţe de inovare a învăţământului îi transformă pe elevi in simpli "cobai".

Acum în schimb, punându-se accent pe dorinţa de nou, de modern, atât a elevului cat şi a societăţii, se impune alinerea metodelor de predare-învăţare la modernismul atât de pregnant în sistemul actual.

De ce avem nevoie de nou si de metode moderne în învăţământ?
În primul rând elevul mereu în pas cu moda, va alege întotdeauna o metoda la fel de modernă ca şi el, metoda care să-i faciliteze procesul de învăţare într-un mod cât mai atractiv şi dinamic. Astfel încât predarea unei lecţii să-şi atingă scopul pe deplin, să se realizeze într-un mod ludic şi făcând apel la imaginaţia elevului, profesorul trebuie să utilizeze in preponderenţă metode variate de predare, acordând prioritate metodelor interactive. Profesorul poate folosi o gamă variată de metode moderne, interactive de predare-învăţare cum ar fi: brainstorming, prelegeri interactive, discuţiile, jocul de rol, cubul, ştiu / vreau să ştiu / am învăţat, studiul de caz, jurnalul cu dublă intrare, eseul de cinci minute, ciorchinele, turul galeriei, etc.

Elevii moderni pot învăţa astfel de la colegi şi profesori sa dezvolte abilităţi sociale, sa-si organizeze gândurile, şi să dezvolte argumente raţionale.

În zilele noastre, avem o mare varietate de posibilități în ceea ce priveşte modalităţile de transmitere a informaţiilor din punct de vedere didactic: materiale vizuale, fişe de lucru, realia, etc. Cu această libertate în procesul de predare, putem afirma cu tărie că modernul face parte din sistemul actual de învăţământ.

Dacă în învăţământul tradiţional rolul profesorului este unul esenţial, el punând la dispoziţia elevului cunoştinţele acumulate, în cel modern accentul cade pe cunoştinţe şi pe modul subiectiv în care copilul le dobândeşte. Folosind o metaforă muzicală, acest rol modern al profesorului poate fi uşor asemuit cu interpretarea unei piese muzicale. Compozitorul este planificatorul care are inspiraţie şi care alege piesa ce urmeaza a fi interpretată. Dirijorul interpretează partitura şi îi îndrumă pe interpreţi astfel încât muzica lor să fie apreciată de public.

În acest context, resursele sunt reprezentate de portativele menite sa le faciliteze interpreţilor redarea piesei muzicale. În cele din urmă muzicienii transmit muzica publicului - aceştia sunt "furnizorii de informaţii". Acest rol

al dirijorului îl îndeplineşte şi profesorul modern faţă de elevii săi. În final dirijorul este cel care evaluează interpretarea muzicienilor aşa cum profesorul modern îşi evaluează elevii. Astfel, şcoala devine "muzica" elevului, iar profesorul, un confident, un partener de studiu.

Elevul modern este îndrăzneţ şi inteligent, dar nu-şi valorifică potenţialul intelectual, aşteptând pasiv să gândească altcineva pentru el, abandonând prea uşor în faţa provocărilor Profesorul modern trebuie să-l ajute să devină mai responsabil, mai interesat de propria instruire, căci "a învăţa pe copil nu înseamnă să-i dăm adevărul nostru, ci să-i dezvoltăm propria gândire, să-l ajutăm să înţeleagă cu gândirea lui lumea. " (I. Cerghit). Acesta este sensul modernităţii, al modernismului si al metodelor moderne în contextul actual.

După cum am subliniat anterior, în învăţământul modern, pentru elevul si profesorul modern, a învăţa este un proces şi nu un produs, prioritatea sinelui fiind cea care generează valori. Acum experienţa interioara este considerată factor de coeziune, neacordându-se importanţă lumii exterioare, preocuparea faţă de performanţele individului fiind raportată acum la potenţialul propriu.

Şcoala modernă îmbină cunoştinţele teoretice cu cele practice, utilizează strict instrumental mijloacele tehnice moderne din categoria TIC şi are o structură relativ flexibilă, cu discipline opţionale şi metode de lucru interactive. Aici se învaţă mereu pentru viitor; învăţarea este una permanentă, există receptivitate faţă de conceptele noi, creativitate şi productivitate, capacitatea de a inova. După cum s-a putut observa, lumea modernă, contemporană, se caracterizează printr-o evoluţie rapidă şi imprevizibilă a ştiinţei şi tehnicii, generând o gigantică mişcare de idei şi descoperiri, o creştere exponenţiala a informaţiei şi a tehnologiilor de vârf. Acestea au drept consecinţa informatizarea societăţii, restructurarea şi reînnoirea unor demersuri epistemologice pluridisciplinare, în toate sectoarele vieţii disciplinare.

Implementarea rapidă a descoperirilor ştiinţifice şi a invenţiilor tehnice fac din ştiinţă o forţă de producţie ce determină schimbari rapide în toate domeniile de activitate, la care omul trebuie să se adapteze prin educaţie.

Pentru a face faţă provocărilor lumii contemporane, a lumii moderne, realitatea educaţională trebuie să asigure un echilibru optim între dimensiunea informatiei şi dimensiunea formaţiei, să introducă noi tipuri de educaţie, să extindă actul educativ la nivelul întregii vieţi a individului, să impună progresiv principiile noii paradigme educaţionale mentionată pe parcursul întregii lucrări.

BIBLIOGRAFIE:

Ionescu M., Bocoş M. (coord) "*Tratat de didactică modernă*", Editura Paralela 45 – 2009 Piteşti, pag. 75-88

Nicula, I. "*Tratat de pedagogie şcolară*", Editura didactică şi pedagogică –1996 Bucureşti, pag. 34-50

Scheau Ioan "*Gândirea critică – Metode active de predare-învăţare*", Editura Dacia – 2004 Cluj-Napoca, pag. 20-41

METODE ŞI TEHNICI DE ABORDARE A PROCESULUI DIDACTIC

Prof. Chiriac Daniela-Veronica,
Școala Gimnazială Siminicea

Având în vedere că inovarea didactică este un proces în derulare considerăm că metodele active, centrate pe elev, ocupă un rol tot mai important în derularea strategiilor didactice, elevul trebuie pus permanent în situaţia de a face, a judeca, a coopera, a da răspunsuri, a avea păreri, a analiza situaţii, a identifica soluţii corecte şi corelate cu realitatea de moment, din care apoi descoperă cunoştinţele noi.

Școala românească actuală presupune în mod obligatoriu utilizarea unor strategii moderne, care să ducă la creşterea calităţii sistemului de învăţământ. Învăţarea centrată pe elev a marcat o adevărată revoluţie în învăţământul din şcoala românească. Astfel că, în locul unei şcoli care punea în centrul preocupărilor sale conţinutul învăţământului şi profesorul, nesocotind cerinţele elevului, astăzi este promovată şcoala în care elevul este considerat pionul principal, şcoala care ţine seama de interesele şi trebuinţele lui specifice, permiţând acestuia împlinirea sa.

Elevul trebuie să fie învăţat să treacă de la „a şti" la „a şti să facă". Profesorul trebuie să manifeste creativitate profesională şi să utilizeze, în manieră modernă metodele clasice, dar şi strategiile noi de provocare şi dirijare a gândirii şi acţiunii elevilor, pentru a obţine eficienţă maximă.

Elevul trebuie să fie ajutat să-şi manifeste şi să-şi dezvolte personalitatea, fiind lăsat să se exprime, să acţioneze conform cu preocupările, înclinaţiile şi interesele sale. Sunt considerate active acele metode care nu încorsetează elevul într-o reţea de expresii fixe sau de reguli rigide, ci care rezervă o pondere crescândă elevului în înteracţiunea lui cu obiectele învaţării, care determină un maximum de activism al structurilor operaţional-mintale în raport cu sarcinile de învăţare în care este angajata cesta.

Strategiile didactice centrate pe elev presupun interactivitate. Interactivitatea presupune o învăţare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii şi argumente, creează situaţii de învăţare centrate pe disponibilitatea şi dorinţa de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă şi activă, pe influenţa reciprocă din interiorul microgrupurilor şi interacţiunea socială a membrilor unui grup.

Învăţând să colaboreze unii cu alţii, elevii constată că scopurile personale ale fiecaruia pot fi realizate într-o muncă în echipă, că succesul grupului depinde de contribuția fiecarui membru al său. Astfel, elevii, din „singuratici care învată", pot deveni" colegi care învaţă împreună", care ating niveluri ale competenţei academice în cadrul grupului şi ca membri ai echipelor.

Elevii trebuie învăţaţi să gândească critic, creativ, constructiv, eficient, în acest sens metodele și strategiile centrate pe elev jucând un rol important.

A gândi critic înseamnă a emite judecaţi proprii, a accepta părerile altora, a fi în stare să priveşti cu simţul răspunderii greşelile tale şi să le poţi corecta, a primi ajutorul altora şi a-l oferi celor care au nevoie de el. Capacitatea de a gândi critic se dobândește în timp, permiţând elevilor să se manifeste spontan, fără îngrădire, ori de câte ori se crează o situaţie de învăţare. Ei nu trebuie să se simtă stingheri, să le fie teamă de reacţia celor din jur față de părerile lor, să aibă încredere în puterea lor de analiză, de reflecţie.

"Activ" este elevul care gândeşte, care depune un efort de reflecţie personală, interioară şi abstractă, care întreprinde o acţiune mintală de căutare, de cercetare şi redescoperire a adevărurilor, de elaborare a noilor cunoştinţe şi nu cel care se menţine la nivelul acţiunii concret-senzoriale, intuitive şi nici cel care face apel la facultatea de receptare şi de reproducere apoi a cunoştinţelor.

Având în vedere că nici metodele clasice nu sunt lipsite de virtuţi, pentru activizarea elevilor pot fi îmbinate în mod armonios metodele clasice cu cele moderne. Metodele de învăţământ sunt căilefolosite de elevi şi cadre didactice cu scopul ca elevii să se formeze, atât prin activitatea îndrumată de la școală, cât şi prin cea organizată independent şi diferenţiat.

Tehnica ştiu/vreau să ştiu/am învăţat

<u>Ştiu</u>

-magneţii atrag corpuri ce conţin fier
-magneţii au diferite forme
-un magnet are doi poli, unul N şi unul S
-magneţii fie se atrag, fie se resping
-magneţii se folosesc la închiderea uşilor dulapului, a penarului

<u>Vreau să ştiu</u>

-Din ce sunt alcătuiţi magneţii?
-Ce sunt polii unui magnet şi de cese numesc N şi S?
-Când se atrag/resping magneţii?

-Ce se întâmplă cu polii unui magnet dacă se rupe?
-Cum funcţionează o busolă?
-Cum poate o macara să atragă caroseria unei maşini?

Am învăţat

-Polii unui magnet sunt zone în care atracţia se manifestă mai puternic.
-Polii unui magnet indică, aproximativ, polii geografici ai Pământului.
-Polii de acelaşi fel se resping, iar polii diferiţi se atrag.
-Pământul este un magnet uriaş.
-Busola este alcătuită dintr-un ac magnetic care interacţionează cu Magnetul Pământ ajutându-ne, astfel la orientare.
-Dacă un magnet bară se rupe se obţin 2 magneţi.

DIAGRAMA VENN

FORŢA DEFORMATOAREFORŢA ELASTICĂ

- Produce deformarea corpurilor * se opune deformării corpului
- poate produce atât de formări elastice * apare numai în corpurile deformate

cât şi plastice elastic

- are sensulcreşteriideformăriicorpului *are sens opus creşterii deformării
- se exercită asupra corpului deformat *se exercită asupra corpului care produce

deformarea

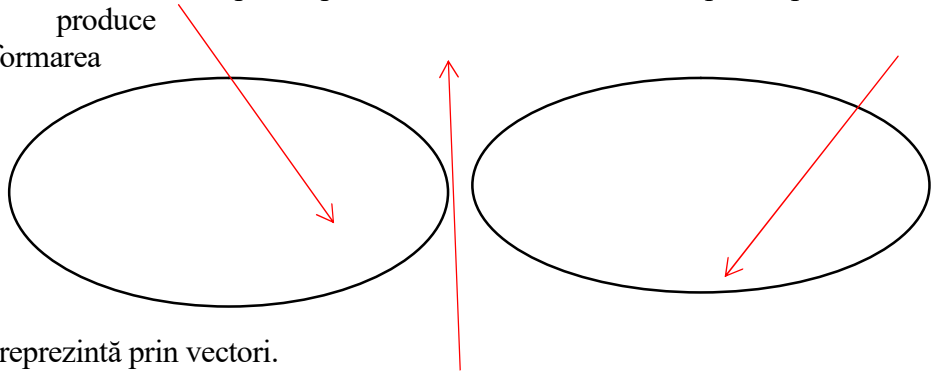

Se reprezintă prin vectori.
Au acelaşi modul.
Au aceeaşi unitate de măsură.
Ea poate fi folosită pentru a arăta asemănările şi diferenţele dintre între două idei sau concepte

Bulgărele de zăpadă – varianta

Se poateaplica la o lecție de recapitulare;

- Se imparte clasa în grupe de 4-5 elevi, fiecare grupă primind o foaie pe care este trecută tema din lecția ce urmează a fi recapitulată;

- Echipă își alege o culoare cu care va scrie
- timp de 5 minute fiecare grupă scrie pe foaia primită idei importante legate de temă;
- foile se rotesc între echipe astfel încât fiecare grupă să scrie cel puțin o idee le fiecare temă;
- la final când rotația este completă un membru al echipei va prezenta întregii clase ceea ce s-a scris pe foaie.

Exemplul 1. Evaluare – interacţiunea

Temele propuse vor fi:

- Interacţiuni de contact
- Interacţiuni de la distanţă

Activităţile didactice bazate pe tehnicile moderne de predare – învăţare –evaluare reprezintă pentru studiul fizicii contextul cel mai favorabil familiarizării elevilor cu specificul gândirii fizice şi a metodei ştiinţifice de investigare a realităţii.

O îmbinare armonioasă a metodelor, mijloacelor de învaţamânt în funcţie de competenţele pe care trebuie să le dobândească elevii şi folosirea unui demers didactic creativ şi inovativ, ţinând cont de specificul clasei, generează motivaţia intrinsecă, diminuează presiunea generată de personalitatea profesorului şi îi determină chiar şi pe elevii cei mai reticenţi să participe la construirea propriei cunoaşteri la fizică. În plus, prindeprinderilepe care le dobândesc elevii îşi construiesc o gândire ştiinţifică corectă, se familiarizează cu învăţarea auto dirijată, îşi formează personalitatea, manifestă o conduită civică corectă şi îşi schimbă optica asupra învăţării.

BIBLIOGRAFIE

Constantin Cucoş, *Pedagogie*, Ed. Polirom, Iaşi, 2002

Pintilie M., "*Metode moderne de învăţare evaluare*", Editura Eurodidact, Cluj Napoca, 2002;

Malinovschi V., „*Didactica fizicii*", Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2003;

www. google. com

METODE ŞI TEHNICI DE ABORDARE A PROCESULUI DIDACTIC

Prof. Faca Nicoleta Anca
Prof. Degău Cristian-Viorel

Procesul didactic cuprinde organizarea, proiectarea şi desfăşurarea activităţii de învăţare predare şi evaluare. Este în acelaşi timp tehnică şi exerciţiu, dar şi creaţie. Activitatea didactică este tehnică şi exerciţiu deoarece se desfăşoară conform unor regului, principii, etape şi cerinţe. Implică folosirea unor tehnici de lucru proprii şi abilităţi din partea cadrului didactic. Este un act de creaţie deoarece procesul didactic nu poate fi repetat, fiecare activitate didactică depinzând de pregătirea educatorului, de tactul pedagogic de care acesta dă dovadă acesta precum şi de personalitatea acestuia.

Un cadru didactic priceput are aptitudini pedagogice, este comunicativ, dovedeşte sensibilitate şi mai ales este empatic. Experienţa acumulată la catedră este un alt factor important care contribuie la reuşita activităţii didactice. Astfel stilul de predare al fiecărui profesor este întotdeauna personal chiar dacă pare comun celorlalte cadre didactice. De asemenea este predispus schimbării, este dinamic şi perfectibil. Fiecare cadru didactic trebuie să se autoevalueze şi să conştientizeze punctele tari şi punctele slabe ale demersurilor sale didactice. Reflecţia asupra predării este o metodă de perfecţionare profesională. Reflectând asupra activităţii didactice profesorul are capacitatea de a se sesiza aspectele mai puţin reuşite şi ineficiente care vor trebui ameliorate. În acest fel cadrul didactic va fi deschis spre inovaţie şi va scăpa de rutină.

Accentul se pune azi pe învăţarea centrată pe elev. Astfel predarea este văzută ca un proces prin care cel care predă folosind diferite tehnici didactice asigură producerea învăţării. Pentru a stârni înţelesul elevului pentru învăţare, cadrul didactic trebuie să îl implice direct pe acesta în procesul didactic. Profesorul caută metode de învăţare pe care să le utilizeze pentru a implica elevul cât mai mult în activitatea de învăţare: tehnici de recompensare, de stimulare şi conducere a discuţiilor, tehnici de lucru pe grupuri.

În plan formativ, metodele de învăţământ au un rol important în transmiterea informaţiilor teoretice şi a mecanismelor cognitive către elevi.

Acestea le permit elevilor să exploreze singuri mediul formându-şi astfel capacităţile necesare independent. Metodele didactice oferă elevilor calităţi care să le permită elevilor să îşi însuşească, să înţeleagă, să aplice şi să creeze ştiinţa în sfera lor de activitate. Doar aşa elevii vor fi capabili să fie devină factori activi ai societăţii anticipând astfel provocările viitorului.

Fiecare activitate didactică trebuie concepută pe baza unui set variat de metode şi procedee de predare – învăţare. Acest fapt se explică prin necesitatea de a implica cât mai multe procese psihice în activitatea de învăţare, de a crea o motivaţie intrinsecă de nivel optim, de dezvoltare a relaţiei profesor – elev precum şi de asigurare a unui feedback educaţional adecvat.

Cadrul didactic îşi alege pentru activitatea sa didactică metodele care se potrivesc lecţiei şi la care elevii sunt receptivi. Clasa de elevi este principalul factor de care trebuie să ţinem cont atunci când întocmim planul unei activitîţi didactice. În calitate de profesor de limba şi literatura română, folosesc cel mai des următoarele metode: *Turul galeriei, R. A. I*, *Explozia stelară* şi *Braimstormingul.*

Metoda *Turul galeriei* este o metodă de învăţare prin colaborare, prin care se încurajează elevii să îţi exprime liber opiniile, să găsească soluţii interesante la problemele date. Astfel în cadrul unei ore de consolidare a cunoştinţelor despre nuvelă şi verb la clasa a VII –a, am folosit acesată metodă. Am împărţit elevii în trei grupe. Fiecare grupă a primit câte o sarcină de lucru diferită. Le-am dat timp de lucru câte zece minute: La finalul timpului acordat elevii realizează un poster, o schemă e sarcinii de lucru rezolvate.

Posterele sunt lipite în trei colţuri ale clasei astfel încât fiecare grupă să aibă acces la ele. La semnalul profesorului elevii se rotesc de la poster la altul, adăugând informaţiile acolo unde este cazul.

Iată exemple de fişe de lucru dată elevilor în cadrul aplicării acestei metode:

Grupa I.

1. Argumentează cu ajutorul a trei trăsături că opera literară *Două loturi* de Ion Luca Caragiale este o nuvelă.

Grupa a II –a

Treceți verbele de mai jos la forma verbală cerută:

a crea (persoana a III-a, singular, indicativ, prezent), a citi (persoana I, singular, perfect simplu), a merge (persoana a II-a, singular, indicativ, mai-mult-ca-perfect), a ține (persoana a II-a, singular, conjunctiv, prezent), a fi (persoana a II-a, singular, imperativ, formă afirmativă și negativă), a dispărea (persoana I, singular, indicativ, viitor)

Transformă următoarele construcții active în construcții pasive:
Ion a reparat gardul.
Luchian a pictat aceste tablouri.
Construiește enunțuri în care verbul „a scrie” să se afle le cele trei diateze.

Grupa a III –a

Construiește enunțuri în care verbele „a ajunge”, „a rămâne” și „a însemna” să fie, pe rând, predicative și copulative.

Precizează modul și funcția sintactică a verbelor subliniate din următoarele enunțuri:

Mă sperie posibilitatea de a greși.

Am avut de ales între cele două soluții.

Indică valorile expresive ale verbului în următorul text:

Dar toată suflarea şi făptura de primprejur îi ţineau hangul: vântul gemea ca un nebun, copacii din pădure se văicăreau, pietrele ţipau, vreascurile ţiuiau, şi chiar lemnele de pe foc pocneau de ger. (Ion Creangă, Amintiri din copilărie)

Această metodă prezintă un de set avantaje si dezavantaje. Avantajele sunt numeroase şi vizează formarea şi consolidarea deprinderii de ascultare activă, formarea capacităţii reflexive, dezvoltarea spiritului critic şi al imaginaţiei. Totodată formează elevilor competenţe de comunicare, capacitatea de a evalua şi de a se autoevalua, promovează interînvăţarea şi învăţarea activă. Dezavantajele apar deoarece această metodă presupune o aparentă dezordine, unii elevi nu se implică suficient şi poate provoca unele conflicte între elevi deoarece elevii desemnaţi lideri manifestă tendinţa de dominare a grupului, izolându-i astfel pe ceilalţi membrii ai grupului.

Ora de limba şi literatura română urmăreşte dezvoltarea competenţelor de comunicare scrisă şi orală. De aceea se pune accent tot mai mult pe comunicare în cadrul orei de limba română, de exprimare directă a gândurilor şi opiniilor elevilor faţă de subiectele studiate. Modelul comunicativ funcţional în activitatea didactică se bazează pe învăţarea interactivă deoarece accentul se mută de pe performanţă pe competenţa lingvistică, de pe memorare pe exersarea funcţiilor limbii. Se pune baza pe învăţarea prin descoperire şi autodescoperire. Se urmăreşte formarea progresivă a unui tânăr cu o cultură comunicaţională şi literarp capabil să înţeleagă lumea din jurul său, să comunice şi să interacţioneze cu semenii săi, să utilizeze eficeint şi creativ forţele proprii astfel încât să poată continua în orice fază a exeistenţei sale procesul de învăţare.

Pentru a ajunge la aceste obiective propuse activitatea didactică poate avea la bază modelul *Evocare – Realizarea sensului – Reflecţie*

Prima etapă numită *Evocare* se referă la actualizarea cunoştinţelor pe care elevii le deţin despre subiectul lecţiei. Această etapă se realizează cu ajutorul braistormingului sau în cadrul orelor de lectură cu ajutorul unor discuţii iniţiale

care vizează conturarea orizontului de aşteptare al cititorilor şi nu cunoştinţele lor anterioare.

De exemplu în cadrul orei de limba română la clasa a VII-a, având ca subiect *Verbul* folosind metoda ciorchinelui elevii notează tot ceea ce ştiu despre verb.

Momentul *constituirii sensului* este secvenţa centrală lecţiei şi vizează monitorizarea lecţiei. Se incadrează aici lecţiile în care se realizează învăţarea prin activităţi de muncă independentă, dar şi lecţiile în care activităţile de grup presupun realizarea unor sarcini de învăţare complexe. Tehnicile *puzzle* şi *turul galeriei* sunt potrivite acestui moment al lecţiei.

Momentul *reflecţiei* urmăreşte verificare cunoştinţelor dobândite. Se realizează prin discuţii, verificându-se astfel capacitatea elevilor de e exprima noi conţinuturi. Discuţia finală urmăreşte evidenţierea nu numai a ceea ce s-a înţeles ci şi modul în care s-a petrecut înţelegerea pe baza unor fişe de lucru ce pot conţine diferite tipuri de exerciţii: asociere, completare, analiză etc.

De exemplu finalul lecţiei despre verb poate fi conceput sub forma unei discuţii despre o întâmplare petrecută la munte, o compunere narativă spusă oral. O posibilă temă pentru acasă ar fi bazată pe comunicarea scrisă: Alcătuieşte o compunere de zece rânduri cu titlul *În vârful muntelui* în care să foloseşti cel puţin patru verbe la moduri personale si două la moduri nepersonale.

Metode și tehnici de abordare a procesului didactic în educație fizică

Ceea ce definește lecția de educație fizică este varietatea metodelor, procedeelor metodice şi tehnicilor didactice folosite în lecţie, o mai mare atenție este acordată metodelor intuitive (practice). Disciplina educaţie fizică nu are metode proprii, adaptând metodele de predare folosite de către alte discipline. Prin unele scriei găsim diferite clasificări ale metodelor utilizate.

Metoda jocului

Jocurile în care rolul mişcărilor este clar exprimat poartă, în general, denumirea convenţională de „jocuri de mişcare” (dinamice). Jocul de mişcare este o variantă a activităţii de joc.

Baza ei o constituie diferitele acţiuni motrice active, motivate de un subiect (temă, idee) şi parţial îngrădite de reguli. Totodată, ele urmăresc învingerea, în condiţii mereu schimbătoare ale mediului de joc, a diferitelor dificultăţi sau obstacole apărute în calea atingerii scopului propus. Sarcina jocului determină stabilirea acţiunilor jucătorilor conform scopului propus, regulile determină în cadrul fiecărui joc elementele cele mai constante în aşezarea jucătorilor şi cele mai tipice în deplasarea acestora, precizează caracterul comportării, drepturilor şi obligaţiile jucătorilor, stabilesc

mijloacele de conducerea a jocului şi procedeele şi condiţiile de stabilire a rezultatului. Acest lucru nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune manifestarea unei activităţi creatoare din partea jucătorilor şi folosirea iniţiativei personale pe măsura capacităţilor, dorinţelor şi intereselor fiecăruia.

În jocul de mişcare se manifestă atât calităţile cât şi defectele de comportament ale copiilor, cu ajutorul jocului formăm cunoştinţe, priceperi şi deprinderi motrice de bază: mersul corect, alergarea economică, săritura şi aruncarea, şi dezvoltăm calităţile motrice de bază necesare în viaţa de relaţie într-o formă plăcută şi uşor accesibilă.

Jocurile prin varietatea lor şi prin stabilirea corectă a efortului, pot rezolva următoarele sarcini :

formarea, dezvoltarea şi perfecţionarea deprinderilor motrice de bază cu caracter aplicativ şi a unor deprinderi motrice specifice diferitelor ramuri de sport;

formarea, dezvoltarea unor calităţi morale şi de comportament ca : răspunderea personală, spiritul de a acţiona în colectiv şi pentru colectiv,, stăpânirea de sine, iniţiativa, curajul etc.

dezvoltarea calităţilor motrice de bază

Conform experienței practice am decis de a împărtăși o secvență de plan de lecție prin care învățarea s-a facut pe bază de joc dinamic (de mișcare).

Invățarea mersului în echilibru pe suprafață înălțată	***Acrobatul pe sârmă!*** Copiii vor fi încolonați în linie dreapta. In fața lor așezată o bancă de gimnastică. Voi anunța tema, și voi demonstra executarea mersului. Copiii încolonați în șir vor executa mersul în echilibru urcând pe banca prin pășire și coborând prin săritură pe ambele picioare în ghemuit.	**13'**	In șir unul după altul Pe două șiruri	Demonstrația Explicația Exercițiul	Merg ca acrobatul ! Spate drept, privire în față, mâini lateral Atenție pornim! Atenție pornim! Grupa care termină fără să cada de pe bancă, caștigă.

Prinderea, ținerea și pasarea mingii	**Mingea la căpitan!** Fiecare echipă își alege un căpitan. Restul echipei se va plasa în fața căpitanului la o distanță de 3-4m, în linie cu o distanță de 1 m între ei. Căpitanul va pasa și reprimi mingea de la fiecare pe rând. Echipa care termină prima toate pasele câștigă.	**13'**	-Doua grupe egale ca număr	Demonstrația Explicația Exercițiul	Se corectează executarea fiecarui element în parte
Revenirea organismului după efort	Joc liniștitor : **"Telefonul fără fir" *!!!*** Copiii stau pe bancuță. Un copil spune un cuvânt la urechea colegului de lângă el, iar acesta îl transmite mai departe până la ultimul care rostește cuvântul cu voce tare.	**2'**	Așezați pe băncuță	Demonstraţi Explicaţia Exerciţiul	Se corectează executarea fiecărui element în parte

Lecția s-a desfășurat la clasa pregătitoare în sala de educație fizică cu un colectiv de 26 elevi.

Tema – Invățarea mersului în echilibru pe suprafață înălțată: Jocul care se defășoară poartă denumirea de 'Acrobatul pe Sârmă' în care colectivul de eleviii este împărțit pe două șiruri și egal ca număr, demonstrația se va face pentru a știi fiecare elev ce are de executat, atenția profesorului la fiecare elev pentru a putea prevenii accidentele. Profesorul analizează fiecare pasă pentru a putea face corectări deoarece orice element însușit cu greșeli se corecteză mult mai greu decât poate fi învățat.

Tema – Prinderea, ținerea și pasarea mingii: Jocul care se defășoară poartă denumirea de ,Mingea la căpitan'colectivul este împărțit de la prima temă de lecție diferența fiind facută prin simplul fapt că fiecare grupă își va alege un căpitan pentru a se defășura jocul și a putea atinge obiectivele urmărite. La fel ca la prima temă de lecția, nici aici în ceea de-a doua temă de lecție nu va fii lipsită demonstrația.

La revenirea organismului după efort se urmărește aducerea organismului la parametrii normali după angrenarea în efort.

Datorită eficienței cu care s-a lucrat atât în această lecție cât și în celelalte, a dovedit că prin joc dinamic elevul este mai captivat, interesul pentru oră mai crescut cu o eficiență maximă. Toată activitatea desfășurată în

educație fizică la clasele primare prin joc de mișcare crește eficiența prin simplul fapt că elevul se ghidează după joc fără să își dea seama de fapt că se lucrează.

BIBLIOGRAFIE

BARANGA, Mujicicov, *Jocuri pentru copii şi tineret*, Editura UCFS, 1966;

BRACAN, Ticaliuc, *1001 jocuri pentru copii*, Editura Sport-Turism, 1979

BADIU, Toma şi Co., *Exerciţii şi jocuri de mişcare pentru cl. . I-IV*, Editura Aloma, 1995

DULGHERU, Horia, *Jocuri de mişcare*, Editura Universităţii din Galaţi, 1971

Lect. univ. dr. Nicoleta-Lücy MOTROC, *Jocul de mișcare*, Marathon, 2009, București

Feflea Ioan, *Tehnici specifice de predare*, Editura Universității din Oradea, 2012

Orțan Florica, *Pedagogie și elemente de psihologie*, Editura RisoPrint, Cluj Napoca, 2014, pagini 188-205.

Pamfil Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu/Structuri didactice deschise*, Editura Pararela 45, Pitești, 2008, pagini 51-53

METODE ACTIVE INTERDISCIPLINARE ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE DIN CADRUL DISCIPLINEI "EDUCAȚIE MUZICALĂ"

Prof. Ioana Mihaela Vlad,
Școala Gimnazială Baciu

"Muzica este o lege morală. Ea dă suflet universului, aripi gândirii, avânt închipuirii, farmec tinereții, viață și veselie tuturor lucrurilor. Ea este esența ordinii, înălțând sufletul către tot ce este bun, drept și frumos."

Platon

Partea esențială a metodelor active apare din grija de a da elevului sau cursantului mai multă autonomie, mai multă inițiativă, mai multă motivație personală și mai multă creativitate. Conform scrierilor lui Roger Mucchilli, prezentate în cartea *Metode active în pedagogia adulților*, există cinci caracteristici generale esențiale ale metodelor active. Aceste caracteristici justifică adaptarea metodelor active la pedagogia adulților[1].

Cuvântul "interdisciplinaritate"din punct de vedere etimologic, este de proveniență franceză, având înțelesul de a stabilii relații, punți între disciplne dar și transfer de concepte și metode dintr-o disciplină în alta, pentru o mai bună tratare a subiectelor de cercetare și cu scopul realizării unei înțelegeri unitare a lumii înconjurătoare. "[2]

Noțiunea de interdisciplinar presupune "existența mai multor discipline, între care se stabilesc mai multe relații"[3].

Interdisciplinaritatea se află în strînsă interdependență cu: disciplinaritatea, multidisciplinaritatea, pluridisciplinaritatea și trandisciplinaritatea, care sunt verigi indispensabile când vorbim despre interdisciplinaritate.

Interdisciplinaritatea, o cooperare a științelor, nu numai a artelor "reface unitatea triadei adevăr-bine-frumos"[4], adevărul făcând obiectul

[1] Roger, Mucchielli, *Metode active în pedagogia adulților*, Editura didactică și pedagogică, București, 1982, p. 57.
[2] Eugenia-Liliana, Ștefănescu, *Interdisciplinaritatea în viziunea muzicii*, Editura Muzicală, București, 2014, p. 42.
[3] Dicționar explicative al limbii române, la URL: https://dexonline. ro/ definitie/ interdisciplinaritate
[4] Mariana, Müller, *Tendințe novatoare în educația muzicală din România*, Medote alternative, Editura Aegis, Timișoara, 2006.

competențelor iar binele și frumosul, reprezintă obiectul caracterelor printr-o simbioză a educației. Ea face posibilă stabilirea unor relații și legături între diferite discipline.

Abordarea interdisciplinară a luat naștere în domeniul artelor și a fost utilizată din antichitate, într-o formă mai restrânsă, regăsindu-se sub denumirea de *sincretism*. Prin definire, sincretismul reprezintă îmbinarea mai multor arte, cu scopul redării esenței, pentru o bună constituire a unei imagini de ansablu, a unui tot unitar. Înțelepții antichității au încercat să realizeze acest fapt prin conexiunile între literatură, poezie, muzică, dans și teatru[5].

Este de recomandat ca profesorul să se folosească de avantajul disciplinei educației muzicale, muzica înțeleasă ca un fenom artistic dar și teoretic, "are un pronunțat caracter interdisciplinar"[6], aceasta se intersectează din plin cu celelate arte în special cu literatura, cu artele plastice, cu estetica, cu istoria, cu limbile străine, dar și cu științele tari precum fizica, matematica, anatomia etc.

Disciplina educație muzicală predată în școlile generale și educația muzicală specializată practicată în școlile și liceele vocaționale se încadrează în aria curriculară arte, alături de educația plastică și alte discipline obționale. Domeniul muzical este unul placut audibil, iar elevii trebuie determinați și îndrumați să parcurgă obiectivele pevăzute de curriculum pentru a căpăta deprinderi specifice de cânt vocal și chiar instrumental.

Predarea prin metode active interdisciplinare se poate realiza fie printr-o cultură generală bogată a profesorului, fie constituindu-se echipe de profesori de discipline diferite, bazate pe cooperare și colaborare. Profesorii trebuie să întocmească planificări interdisciplinare, să stabilească competențele și obiectivele precum să urmărească predarea disciplinelor vertical și orizontal[7]. În cazul grupei comune, metoda interdisciplinară este cea mai eficientă, astfel educația muzicală poate fii împletită cu studiul literaturii și cu cel al educației plastice.

Predarea interdisciplinară vizează restructurarea conținuturilor de învățare ale sistemului educațioanl prezent, acesta constituind un prim pas care se impune pentru ridicarea standardului educațional. Urmărește să asigure o dezvoltare complexă a elevilor în mai multe planuri: intelectual, emoțional, dar și fizic, social și estetic.

În metodica noua, interdisciplinară, evidențiem apariția unor elemente noi și eliminarea altora din vechile metodici. Lecțiile specializate

[5] Eugenia-Liliana, Ștefănescu, *op. Cit.,* p. 105.
[6] Vasile, Vasile, *Metodica predării educației muzicale*, Editura Muzicală, București, 2004, p. 152.
[7] Eugenia-Liliana, Ștefănescu, *op. Cit.,* p. 104.

de: teoria muzicii, folclor, istoria muzicii, forme, etc. nu mai există în noua concepție, acestea fiind integrate în forme generalizate.

Un aspect care a stat în atenția multor pedagogi este realizarea educației muzicale în strânsă intercondiționare cu celelalte obiective de învățământ, iar în acest sens profesorul și muzicologul Gavriil Galinescu a susținut: "Muzica are la îndămână un mijloc pe care nici una din celelalte științe nu-l poate avea în școală – este cântarea, pe care profesorul o poate folosi în toate împrejurările, pentru ilustrarea cu exemple atractive, captivante a tuturor cunoștințelor ce predă"[8].

Cu ani în urmă, programa făcea trimiteri la diferite discipline școlare: limba și literatura română, istorie, geografie, religie, civică, etc., iar noua programă pentru gimnaziu și mai ales manualele alternative încearcă să depășească această graniță.

Muzica şi poezia au fost deseori percepute ca fiind o unitate indisociabilă, tainică a unor elemente interdependente, şi aceasta nu numai în virtutea acelor trăsături comune pe care cele două ramuri ale artei le împărtăşesc (ritm, emoţie, lirism, inefabil, abstract) şi mai ales, datorită capacităţii lor de a transcende spaţiul contingent în manieră imediată şi totală, mai mult ca alte arte. Există poezii despre muzică, probabil, milioane de exemple de muzici construite pornind de la un text poetic, începând de la cântecele trubadurilor şi truverilor, traversând întreaga istorie a muzicii (de la lieduri la uriaşe construcţii vocal-simfonice) până la versurile cântecelor pop de astăzi. În mod cert, poeţii au o fascinaţie pentru muzică şi muzicienii pentru poezie. Există artişti care nu pot separa cele două arte, fiind, în acelaşi timp, şi muzicieni, şi poeţi[9].

Matematicianul și filozoful Pitagora, al cărei teoremă este și astăzi de referință, pornind de la teoria armoniei numerice, reușește să determine matematic intervalele muzicale (distanța dintre două sunete) prin stabilirea de raporturi numerice între sunetele muzicale (octava perfectă 2/1, cvinta perfectă 3/2, cvarta perfectă 4/3, terța mare 5/4 etc.) demonstrează în continuare ca succesiunea naturală a sunetelor este tot de raporturi numerice. Mișcarea sferelor cerești de asemenea prin raporturi numerice exprimate, generează sunete armonice în funcție de viteza și mărimea acestora[10].

---

[8] Gălinescu, Gavriil, *Muzica în programul liceului*, în "Armonia", Botoșani, An VII, nr. 7, 8, 9, august-septembrie 1930, p. 48.

[9]Anghelescu Veronica, ; Marinescu-Him, Maria; Piatkowski, Adelina , *Istoria literaturii eline*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1972, p. 145.

[10]Ștefănescu, Eugenia-Liliana, *op. cit.,* p. 13.

Noile orientări metodice, mențin elementele tradiționale asta dacă ele mai sunt în normativa cerințelor actuale ale educației muzicale care, totuși, și-au schimbat prioritățile, " trecând de la primatul conținuturilor la cel al obiectivelor și deplasând accentul pe dezvoltarea culturii generale, pe formarea deprinderilor de receptare a muzicii și pe cultivarea sensibilității, fanteziei, imaginației și creativității"[11]. În disciplina educație muzicală, printre elementele cele mai importante, se află și dezvoltarea creativității copiilor, care poate progresată tocmai cu ajutorul metodelor active interdisciplinare aplicate în cadrul orelor de educație muzicală.

Trebuie să găsim similitudinile, relațiile, legăturile dintre ele și să le ordonăm, așa încât să realizăm o cunoaștere unitară și o înțelegere profundă a existenței noastre. De exemplu, hora jucată în cerc, ne duce cu gândul la forma sferică a soarelui și la cercul imaginar pe care îl putem trasa de jur-împrejurul razelor de soare. Filozofii de la această considerație au putut desprinde ideea mersului ciclic al vieții, observat în timp de viitoarele generații.

"Arta sonoră ar fii un haos"[12] fără știința tainelor muzicale ascunse în armonie, contrapunct, teoria muzicii, formele muzicale, orchestrație, *ecuații* care urmează logica exactității matematice și fără acustica, tratată cu desăvârșire de știința fizicii, fără de care nu am știi cum se propagă sunetul și la ce intensități, precum și fără istoria muzicii și formele sale muzicale.

Elevul trebuie să fie conștient de importanța învățării prin cercetare, descoperire, de importanța realizării conexiunilor între diferite discipline.

Noile documente curriculare prevăd lecțiile de educație muzicală, ca lecții în care nu mai urmăresc o sigura disciplină ca în cele vechi (teorie, istoria muzicii, folclor, forme, etc.) ci apelează la forme integratoare, precum activitățile educaționale din cadrul disciplinei noastre se bucură de o abordare interdisciplinară.

În opinia compozitorului și profesorului Grigore Cudalbu "o educație artistică interdisciplinară, atât a elevilor din școlile generale cât și a celor din școlile și liceele vocaționale este indispensabilă, deoarece, în primul rând, contribuie la modelarea în sens estetic a spiritului uman, finalitatea sa fiind o educație morală valorică, superioară, iar în al doilea rând, conduce la motivarea elevilor spre învățare și implicit, spre formarea unei culturi generale solide" din aceste afirmații este important de reținut importanța muzicii în toate domeniile de cercetare.

[11]Vasile, Vasile, *op. Cit* , p. 153.
[12] Ștefănescu, Eugenia-Liliana, *op. cit.,* p. 38.

Preocupările în sfera interdisciplinarității se află, în prezent, în centrul atenției în România, fapt atestat de numeroasele colocvii și simpozioane organizate în multe localități ale țării noastre pe această temă. Modalitățile de realizare a educației muzicale depind de specificul acestei arte, având puncte comune cu metodicile celorlalte discipline de învățământ, preluând elemente din pedagogia școlară doar în măsura necesităților.

Disciplina educație muzicală este de asemenea într-o strânsă legătură substanțială cu educația religioasă a elevilor, cu muzica bisericească. Compozitorul George Breazul numea muzica bisercească ca reprezentând un excepțional mijloc educativ care poate reface legătura dintre Școală și Biserică. Este considerată o legătură perioada de culminație interbelică cu binecunoscutele coruri bisericești, instruite și conduse de învățători preoți și profesori de muzică. În acest sens au fost realizate și culegeri de cântece adaptate posibilităților interpretative ale copiilor de unii compozitori consacrați printre care și Dumitru Georgescu-Kiriac, care a pus la dispoziția copiilor *Prima carte de religie însoțită de imnuri corale religioase, pentru usul școalelor primare* (1901) și *Cântările Liturghiei pentru copii și popor* (1926). Aprofundarea educației religioase, în cadrul activităților școlare nu se realizează doar prin ora de religie, ci și prin forme asemănătoare educației muzicale care pot contribuii la dezvoltarea lor religioasă, ei având la dispoziție principalul element al serviciilor liturgice "cântările ce reprezintă esențialul din partea văzută a acestora, știut fiind că slujbele religioase au o parte tainică, savârșită de preot și alta explicită alcătuită din ambianța în care se săvârșesc acestea: biserica, icoana, obiectele liturgice și mai ales cântările care sunt și trebuie să rămână rugăciuni cântate". [13] Este de subliniat faptul că educației muzicale nu i se cere să se suprapună, sau să se substituie cu cea religioasă, ci ea poate și trebuie să o completeze pe aceasta, care pune la dispoziția elevilor valorile spiritualității creștine care au un rol special în educația culturală a tinerilor și educația morală.

Dacă urmărim firul religios, muzica este omniprezentă în viața noastră și ne însoțește de la naștere până la moarte, muzica ne însoțește în momentele-cheie ale vieții noastre: naștere, maturitate-căsătorie, trecerea în neființă, prin ritualurile specifice: ritualul de botez, ritualul specific cununiei religioase și ritualul funebru.

"Muzica este taină, credința, este taină iar muzica este credință; trebuie să crezi ca să-i poți simți binefacerea necredinciosului care nu-i poate împărtăși darul. Omul care crede, o simte cum pricepe vorba, pentru că ea nu e vorbă și o are aproape de inimă, nu o pricepe dar o intuiește, îi vede puterea

[13] Vasile, Vasile, *op. Cit.,* p. 156.

și expresia ei muzicală, care nu poate fi totuși nici pământ, nici soare, nici apă, nici foc, nici rău, nici bun; sau poate fi toate deodată. ”[14]

În încheiere pentru a înțelege importanța interdisciplinarității în metodele aplicate în activitatea didactică din cadrul disciplinei educație muzicale îl voi cita pe compozitorul german Carl Maria von Weber care a subliniat într-un mod unic această importanță “ Muzica este singurul grai fără cuvinte pe care-l înțeleg toate popoarele. Este adevărata limbă universală”.

BIBLIOGRAFIE

Milcu, Ștefan; Stancovici, Virgil, *Interdisciplinaritatea în știința contemporană*, în “Materialismul dialectic și științele moderne”, Vol. XVIII, Editura politică, București. 1980.

Ștefănescu, Eugenia-Liliana, *Interdisciplinaritatea în viziunea muzicii*, Editura Muzicală, București, 2014.

Müller, Mariana, *Tendințe novatoare în educația muzicală din România*, Medote alternative, Editura Aegis, Timișoara, 2006.

Piaget, Jean, *Dimensiuni interdisciplinare ale psihologiei*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.

Petecel, Theodoru, Despina, *Muzica-sferă a interferențelor*, Editura Muzicală, București, 2013.

Constantinescu, Paul, *Despre “Poezia Muzicii”*, Editura Premier, Ploiești, 2004.

Popescu Mihăiești, Ion, *Criterii psihopedagogice de organizare eficientă a situațiilor de învățare*, Editura Fundația “România de Mâine”, București, 1995.

Vasile, Vasile, *Metodica predării educației muzicale*, Editura Muzicală, București, 2004.

Pavelescu, Dan, *Cercetările multidisciplinare și interdisciplinare. Originea, dezvoltarea și perspectivele lor*, în “Lucrările sesiunii științifice a Academiei Republicii Socialiste România” 5-7 aprilie 1971, Editura Academiei Române, București, 1972.

Novak, Andrei, *Metode statistice în pedagogie și psihologie*, Editura didactică și pedagogică, București, 19

[14] Constantinescu, Paul, *Despre “Poezia Muzicii”*, Editura Premier, Ploiești, 2004, p. 28.

METODE INTERACTIVE UTILIZATE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ DIN GRĂDINIŢĂ

Prof. înv. preşc. Petre Daniela-Sorina
Şcoala Gimnazială Baciu- Grădiniţa P. P. Baciu

Munca instructiv-educativă în grădiniţă trebuie să se desfăşoare la un nivel corespunzător cerinţelor actuale. Nimic din ceea ce făureşte omul în efemera sa existentă nu se ridică atât de sublim la creaţie, dăruire de sine, jertfă, şi împlinire, ca strădania noastră pentru dezvoltarea şi educarea copiilor. Să nu uităm nici o clipă că ei reprezintă viitorul umanităţii însăşi.

Pentru a pleda pentru o nouă calitate a învăţământului preşcolar, trebuie să plecăm neapărat de la cunoaşterea stării de fapt a calităţii activităţii din grădiniţă şi, desigur, măsura în care educatorul însuşi este informat şi format pentru aceasta, prezentând o importanţă deosebită pentru a şti în ce direcţie trebuie acţionat.

Predarea reprezintă una din condiţiile esenţiale ale învăţării. Pentru ca demersul comun al educatoarei şi preşcolarilor să fie eficient, este necesară adoptarea unei strategii de acţiune, a unui anumit mod de abordare şi rezolvare a sarcinilor concrete de instruire. În activitatea didactică cu preşcolarii, am urmărit folosirea celor mai adecvate metode şi procedee de predare, corelate mijloacelor de învăţământ moderne, în baza alternării, îmbinării formelor de organizare existente. Urmărind îndeplinirea obiectivelor propuse, am optat pentru o manieră de abordare a activităţii instructiv-educative, pentru un model de acţiune cu valoare normativă, ce presupune două componente distincte, dar interdependente:o componentă epistemologică şi una metodologică. Centrându-mi atenţia pe problematica strategiilor de predare, am fost interesată în mod special de cea de-a doua componentă care se referă la metodele, mijloacele şi formele de organizare capabile să asigure funcţionalitatea celei dintâi.

Învăţarea poate fi definită ca un proces evolutiv, de esenţă formativ-informativă, constând în dobândirea de către fiinţa vie, într-o manieră activă, explorativă a experienţei proprii de viaţă şi în modificarea selectivă şi sistematică a conduitei. Ea urmăreşte asimilarea unui conţinut foarte variat, are în vedere schimbarea comportamentului celui care învaţă, are un caracter adaptativ la condiţiile unui mediu extrem de dinamic şi constituie principala modalitate de împlinire umană.

Concepută ca un scenariu didactic cu structură complexă, strategia didactică prefigurează traseul metodic cel mai eficient care urmează să fie parcurs în abordarea unei înlănţuiri de situaţii concrete de predare şi învăţare. Strategia trebuie gândită astfel încât să ducă la eliminarea hazardului, să prevină erorile şi riscurile nedorite.

Metodele interactive sunt prezentate sub forma jocurilor de învăţare, de cooperare, distractive, acestea învăţând şi îndrumând copiii să rezolve problemele cu care se confruntă, să ia decizii în grup şi să aplaneze conflictele. Dintre metodele şi tehnicile moderne de învăţare folosite cu succes în activitatea didactică din grădiniţă, amintesc pe cele care au corespuns obiectivelor propuse în desfăşurarea diferitelor activităţi cu preşcolarii:

- **TEHNICA" MOZAICULUI "**

Are ca scop învăţarea prin cooperare într-un grup mic de copii a unui conţinut mai dificil. În procesul instructiv-educativ din grădiniţă, am aplicat această metodă în cadrul activităţii de cunoaşterea mediului, folosind ca mijloc de realizare observarea. Astfel, în activitatea de observare cu tema "Toamna", am respectat etapele impuse de tehnică :

- Constituirea grupurilor cooperative s-a lucrat în grupuri egale numeric. Toţi cei din grupa 1 au învăţat despre aspectele caracteristice ale anotimpului. Cei din grupa 2 au învăţat despre legume, fructe si flori. Copiii de la grupa 3 au învăţat despre fenomene, iar cei de la grupa 4 au învăţat despre mediul de viaţă al acestora
- Activitatea cu grupuri de experţi Toţi copiii cu acelaşi număr au format un grup nou, în care au clarificat toate aspectele, au extras ideile esenţiale, au căutat modalităţi eficiente de transmitere a conţinutului colegilor din grupul cooperativ.
- Activitatea în grupurile cooperative. Fiecare copil a revenit în grupul cooperativ din care a provenit şi a prezentat celorlalţi conţinutul învăţat. "Expertul" a răspuns întrebărilor adresate de către ceilalţi şi astfel s-au clarificat unele nelămuriri. Obiectivul grupului a fost ca toţi copiii să înveţe tot materialul prezentat şi grupurile au fost responsabile de aceasta.
- Evaluarea individuală a copiilor am realizat-o prin răspunsuri orale la întrebări şi prin fişe individuale.

Utilizând tehnica MOZAICULUI în activităţi, am observat multiple avantaje pentru copii. Am constatat adevărul aserţiunii "cel mai bine învăţ când îl învăţ pe altul". Dialogul pentru copii a fost foarte valoros deoarece a

dispărut teama de a formula întrebări şi de a răspunde la ele. Faptul că toţi colegii au ascultat, a scăzut din anxietatea celor timizi care au dobândit încredere în sine şi curaj.

- **TEHNICA "ŞTIU – VREAU SĂ ŞTIU –AM ÎNŢELES"**

Modelul de structurare a activităţii conform acestei metode l-am utilizat eficient îndeosebi în activitîţile de convorbire. Astfel, în convorbirea intitulată "Aspecte caracteristice ale anotimpului toamna" am parcurs mai mulţi paşi:

- Prima etapă, centrată pe întrebarea "Ce ştiu despre subiect ?" s-a suprapus momentului de actualizare a cunoştinţelor anterioare ("idei ancoră"). Copiii au exprimat enunţuri afirmative, pe care le-am consemnat în rubrica "Ştiu". Am urmărit ca întregul grup să fie de acord cu ideile scrise.
- A doua etapă, centrată pe întrebarea "Ce vreau să ştiu?" a presupus realizarea unei liste de întrebări prin care subiectul a fost înscris în sfera de interes a copiilor (ex., ce stim despre toamna? De ce se usuca frunzele?, etc"). A fost deosebit de interesant să ascultăm ce anume i-a interesat pe copii şi un câştig faptul că au scos la suprafaţă frământările lor şi le-au exprimat în colectiv.
- Etapa a treia – începutul învăţării – a fost desfasurata in natura . Copiii s-au confruntat astfel cu noi cunoştinţe, au căutat răspunsuri, dând sensuri noi informaţiilor primite.
- Etapa a patra, centrată pe aserţiunea "Am învăţat", a presupus o monitorizare şi o conştientizare a cunoştinţelor noi, o comparare cu vechile cunoştinţe.

- **JOCUL DE ROL** este cea mai folosită şi eficientă tehnică utilizată în învăţământul preşcolar. Prin jocul de rol, copiii se transpun în diferite ipostaze ale vieţii sociale reale, cu scopul de a exersa multiple comportamente şi de a dobândi abilităţi diverse, de a acţiona conform unei anumite poziţii sau funcţii sociale, de a rezolva pozitiv situaţii problemă, de a-şi adecva comportamentul în situaţii similare.

Am utilizat jocul de rol ca metodă în cadrul unei activitîţi de cunoaşterea mediului cu tema "Cosul cu fructe de toamna" şi ca mijloc de realizare în cadrul activităţii liber-creative cu tema "La piata". În urma folosirii acestei metode am constatat că am realizat o stimulare a dialogului dintre copii şi o bună interacţiune a acestora. Copiii au dat dovadă de spirit de echipă, au emis idei personale fără reţineri, au folosit limbajul verbal, nonverbal, paraverbal în contextul interrelaţionării copil-copil, copil-educatoare, valorificându-şi fondul imaginativ şi creativ.

Un rol important în activităţile creatoare desfăşurate cu copiii îl are imaginaţia. Preşcolaritatea este prima perioadă în care copilul îşi manifestă şi îşi dezvoltă aptitudini.

Problema creativităţii individuale şi colective este de natură să fie mai atent studiată şi cercetată. Copiii se imită unii pe alţii, copiază desenul vecinului, apar creaţii originale, poveşti noi după consultarea colegilor de grupă.

- **Brainstormingul** - "metoda asaltului de idei"; "furtună în creier"

Brainstormingul poate fi definit ca: "o modalitate de a obţine, într-un răstimp scurt, un număr mare de idei de la un grup de oameni". Brainstormingul este cea mai răspândită metodă de stimulare a creativităţii în condiţiile activităţii în grup, încurajând participarea tuturor membrilor grupului.

Prin această strategie se află: ce anume ştiu copiii despre un anumit subiect, ideile sau soluţiile referitoare la un subiect sau situaţie problemă, opinii despre o experienţă comună. Fiecare este determinat să se implice activ. Copiii învaţă să asculte, să emită păreri, să colaboreze, să respecte ideile celorlalţi, să compare, să argumenteze şi să decidă. Ei devin mai curajoşi şi au mai multă încredere în propria persoană.

- **Turul galeriei**

Este o metodă de învăţare prin colaborare care încurajează exprimarea propriilor idei şi opinii dar şi a părerilor cu privire la soluţiile de rezolvare a unei probleme sau efectuare a unor sarcini de către colegii lor, membrii ai celorlalte grupuri.

Educatia tradiţională versus educaţia modernă ar trebui să constituie o temă de reflectare pentru toate persoanele care au un rol în instruirea şi educarea copiilor. Bineînţeles că primele vizate sunt cadrele didactice începând cu educatoarele şi ajungând la profesorii din universităţi care trebuie să cunoască tendinţele şi orientările noii educaţii şi în acelaşi timp să depăşească cadrul tradiţional al conceperii activităţilor, să-l activizeze pe copil, elev sau student în propria formare şi educare. Educaţia modernă prin diferitele sale posibilităţi materiale oferă intensificarea învăţării pe toate planurile astfel că şcoala trebuie să fie prima instituţie care trebuie şă-şi schimbe abordarea faţă de desfăşurarea învăţării şi să utilizeze metode noi, interactive care să conducă la o învăţare superioară şi într-un ritm accelerat potrivit tendinţelor societăţii actuale.

Activităţile pentru copii trebuie să aibă un caracter spontan, să contribuie la dezvoltarea independenţei în gândire şi acţiune.

Metodele interactive de grup stimulează comunicarea, activizarea tuturor copiilor şi formarea de capacităţi ca: spiritul critic constructiv,

independenţă in gândire şi acţiune, găsirea unor idei creative, îndrăzneţe de rezolvare a sarcinilor de învăţare.

Copiii descoperă o nouă experienţă, inter- relaţionând în grupuri de învaţare activă aceea de a studia, investiga şi capta încrederea în capacităţile individuale şi ale grupului.

Vorbind despre necesitatea inovării în domeniul metodologiei didactice şi a căutării de noi variante pentru a spori eficienţa activităţii instructiv-educative din şcoală, prin directa implicarea a elevului şi mobilizarea efortului său cognitiv, profesorul Ioan Cerghit afirma: "Pedagogia modernă nu caută să impună nici un fel de reţetar rigid, dimpotrivă, consideră că fixitatea metodelor, conservatorismul educatorilor, rutina excesivă, indiferenţa etc. aduc mari prejudicii efortului actual de ridicare a învăţământului pe noi trepte; ea nu se opune în nici un fel iniţiativei şi originalităţii individuale sau colective de regândire şi reconsiderare în spirit creator a oricăror aspecte care privesc perfecţionarea şi modernizarea metodologiei învăţământului de toate gradele. În fond creaţia, în materie de metodologie, înseamnă o necontenită căutare, reînnoire şi îmbunătăţire a condiţiilor de muncă în instituţiile şcolare. "

BIBLIOGRAFIE

Breben, Silvia, Gongea, Elena, Ruiu, Georgeta, Fulga, Mihaela, *Metode interactive de grup*, Editura Arves, 2002, Pitesti;

MECI, *Curriculum pentru învăţământ preşcolar(3-6/7 ani)*, Editura D. P. H., 2008, Bucuresti;

Ezechil, Liliana, Păişi-Lăzărescu, Mihaela, *Laborator preşcolar-ghid metodic*, Editura V&Integral, 2002, Bucuresti.

METODA INTERACTIVĂ DE GRUP – DIAMANTUL, ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII INTEGRATE

Prof. înv. preșcolar Mureșan Delia-Maria
Prof. înv. preșcolar Rus Ana-Carmen
Grădiniță cu Program Prelungit "Trenulețul veseliei", Cluj-Napoca

Metodele interactive de grup sunt modalităţi moderne prin care se urmărește stimularea învăţării experenţiale, exersarea capacităţilor de analiză, dezvoltarea creativităţii, promovarea interacţiunii dintre preşcolari, în vederea asigurării unui demers interactiv al actului de predare-învăţare-evaluare.

În aplicarea metodelor interactive de grup, trebuie să se aiba în vedere atingerea următoarelor obiective: formarea deprinderii copiilor de a gândi critic, de a se implica în mod direct şi creativ în realizarea sarcinilor, de a-şi stimula gândirea şi imaginaţia si de a se exprima liber; formarea deprinderii copiilor de a lucra în echipă, de a găsi informaţii şi soluţii, de a conştientiza stilurile de invăţare preferate; incurajarea diversităţii în idei; dobândirea capacităţii intelectuale în cunoaşterea realităţii şi a activităţilor preşcolare ce vor urma; insuşirea unor cunoştinţe și abilităţi practice; comunicarea eficientă prin utilizarea tehnologiei și modalităţilor moderne de informare.

În cadrul fiecărei metode, copiii primesc sarcini de învăţare. Sarcinile trebuie să îndeplinească următoarele condiţii: să fie transmis timpul alocat sarcinii de lucru; să fie descrisă gradual; să fie legată de viaţa reală; să ofere copiilor posibilitatea de a se autoevalua, de a se corecta şi de a comunica cu colegii.

În rezolvarea sarcinilor de instruire sunt utilizate procedee de colaborare şi de activitate comună: copiii lucrează împreună, uneori în perechi, alteori în grupuri mici, pentru a rezolva una şi aceeaşi problemă, pentru a explora o temă nouă sau a crea idei noi. Astfel, copiii își asumă responsabilități și roluri în microgrupul din care fac parte, coopereaza unii cu alții pentru a duce la bun sfârșit sarcina grupului. Copiii se ajută unii pe ceilalți să realizeze lucrările, explică celorlalți ceea ce știu, discută, isi impartasesc ideile, se învață unii pe alții. Educatoarea poate structura această interdependență pozitivă, stabilind scopuri, recompense, resurse comune și distribuind roluri (cel care transmite informația, cel care demostrează, cel

care sprijină pe cei care intâmpină probleme, cel care oferă răspunsuri), îi orientează pe copii să opteze pentru diferite variante de lucru, le oferă copiilor posibilitatea de a-și alege domeniile de învățare și diferite materiale. Educatoarea aranjază grupurile în așa fel încât copiii să poată interacționa unii cu alții, să poată discuta fiecare aspect al sarcinii de rezolvat. Copiii au nevoie de câteva momente la finalul activității în care să discute despre modul în care și-au îndeplinit sarcinile, despre cât de eficientă a fost munca în echipa lor, despre ce probleme au întâmpinat şi despre cum își propun să le depășească. Educatoarea este cea care îi conduce din umbră, le da un feedback permanent, atât fiecarui copil cât și fiecărei echipe de lucru și le ofera ajutor atunci când sunt în dificultate.

Pentru ca metodele interactive de grup să fie aplicate în mod eficient materialul didactic trebuie să fie atent selecționat, expunerea lui să fie vizibilă și accesibilă, instrucțiunile de folosire să fie foarte clar formulate. De asemenea, copiii trebuie învățați să analizeze materialul, trebuie învățați să descopere utilizarea materialelor formulând predicții, trebuie inițiați în utilizarea corectă a materialelor ce aparțin unei anumite metode și trebuie implicați în realizarea practică a materialelor prin activități de aplicație practică.

Metoda de fixare, consolidare și evaluare - Diamantul

Obiectivul metodei Diamantul este: dezvoltarea capacității de a sintetiza principalele probleme, informații, idei ale unei teme date sau a unui text literar.

Cerințele care trebuie respectate în aplicarea metodei Diamantul sunt:

-să respecte regulile construirii diamantului;

-să formuleze definiții, ghicitori, descrieri, să interpreteze roluri, să trăiască sentimente.

Etapele metodei Diamantul:

-se intuiește imaginea;

-se analizează ordinea așezării șirurilor și caracteristicile pătratelor: mărime, așezare, culoare, număr;

-se decupează după contur imaginea;

-se analizează figura obținută: forma, numărul de trepte, așezarea crescătoare și descrescătoare, delimitarea și mărimea pătratelor fiecărei trepte;

-se continuă decuparea fiecărei trepte;

-se constituie diamantul verificându-se însușirea corecta a tehnicii de utilizare viitoare.

Echipamentele didactice adecvate metodei Diamantul:

Materiale didactice personalizate	Alte materiale	Efectul materialelor
suport de lucru pătrate de culori diferite panou cu un diamant	culegeri de ghicitori, descrieri, poezii, fragmente literare seturi de jetoane tematice seturi de obiecte, jucării	respectă reguli, formulează definiții

PROIECT DE ACTIVITATE

TEMA INTEGRATOARE: „CU CE SI CUM EXPRIMAM CEEA CE SIMTIM?"

PROIECTUL: „PORTETUL PRIMĂVERII"

SUBTEMA PROIECTULUI: „PRIMĂVARA ŞI CULORILE EI"

ACTIVITATEA INTEGRATOARE: ACTIVITATE INTEGRATĂ „ALBINIŢA SUSI SI GRĂDINA LALELELOR" (DLC+DEC+DŞ)

DOMENIUL LIMBA SI COMUNICARE: „SUSI ŞI GRĂDINA LALELELOR" - poveste creată

DOMENIUL ESTETIC SI CREATIV: „LALELE ÎN CULORI"- desen

DOMENIUL ŞTIINŢĂ: „ARICIUL ŢEPIŞOR ŞI LALELELE" - joc didactic

SCENARIUL ZILEI

SALUTUL: „BUNĂ DIMINEAŢA!"

Activitatea debutează cu salutul de dimineaţă: "Bună dimineaţa, copii!". Aşezaţi în semicerc, pe scăunele, copii se vor saluta după regula: fiecare copil salută întregul grup, iar apoi îşi salută colegul din dreapta.

PREZENŢA: „CÂŢI SUNTEM ASTĂZI?"

Activitatea continuă cu prezenţa: **„CÂŢI SUNTEM AZI?".** Un copil va realiza prezenţa folosind pozele copiilor, aflate la Panoul de prezenţă. Pozele copiilor prezenţi vor fi aşezate în buzunarul din dreapta panoului de prezenţă, iar pozele copiilor absenţi vor fi aşezate în buzunarul din stânga panoului de prezenţă.

CALENDARUL NATURII: „CUM ESTE VREMEA ASTĂZI?”

Copiii vor denumi şi vor descrie aspecte ale anotimpului în care ne aflăm, vor recita poezia pentru luna aprilie şi în final vor descrie vremea. Calendarul va fi completat cu imaginile care reprezinta elementele descrise.

Pornind de la Calendarul naturii, de la vremea caldă de primăvară, se anunţă tema activităţii: „Albinuţa Susi şi grădina lalelelor”.

„Primavara a trimis razele călduţe ale soarelui să încălzească pământul şi a lăsat să cadă din nori primele picături de ploaie, a bătut în geamul căsuţelor şi a trezit animalele din somnul lor de iarnă, iar apoi a umplut grădinile cu mireasma florilor şi cu aroma legumelor.

În primul ei an de primăvară, albinuţa Susi a început să descopere surprizele primăverii: ghioceii şi lalelele din grădina florilor, ceapa verde şi ridichile din grădina legumelor. ”

Copiii vor povesti pe scurt, întâmplările albinuţei Susi petrecute în grădina florilor şi în grădina legumelor, pe baza cărtilor de poveşti create: „Ziua Mărţişorului”, „Susi în grădina legumelor”.

Prin **Metoda interactivă de grup Diamantul** copiii vor descoperi aspectele caracteristice anotimpului primăvara: copiii vor dezelega ghicitorile şi vor realiza **Diamantul Primăverii**.

Ghicitori:

Anotimpul primăvara

Zăpada s-a topit, / Ghiocelul a răsărit, / Pomul a înmgurit/ Ce anotimp a sosit? (Primăvara)

Animal şi insectă care hibernează

Are corpul plin de ace, / De-l atingi el ghem se face! (Ariciul)

Zbor uşor din floare-n floare, / Tot polenul îl adun/ Şi în fagure îl pun. (Albina)

Flori de primăvară

Când zăpada se topeşte/ De sub ea, el se zăreşte/ E firav şi mititel/ Şi-are o floare clopoţel. (Ghiocelul)

Cupe albe, sângerii, / Galbene, roz, portocalii, / Stau pe lujere înfipte/ Parc-ar fi nişte făclii, / Hai, ghiceşte-le de ştii! (Laleaua)

Nu sunt mititică, / Dar sunt frumuşică/ Galbenă sau alba-s eu, / Adunată mai mereu. (Narcisa)

4. Legume de primăvară

De ce măr verde se miră toţi/ Cum că i-au crescut mustăţi? (Ceapa verde)

Roşie cu plete-n vânt, / Creşte numai în pământ, / De mâncare este bună/ Dacă-mplineşte o luna. (Ridichea)

5. Vreme de primăvară

Pic, pic, pic/ Bate în geam/ Şi pe frunze şi pe ram!/ Cine ghiceşte, / Spune cum se numeşte? (Ploaia)

Fig. 1 Metoda interactivă de grup - Diamantul

În uşa salii de grupă se va auzi un ciocănit. Copiii vor descoperi sub o pălărie de paie cartea de poveşti creată de ei, „Susi în grădina lalelelor”.

Cu ajutorul tranziţiei: „Lalea dragă, din fereastră/ Începe povestea noastră. ” se va trece la împărţirea cărţilor de poveşti şi a semnelor de carte, iar apoi la ascultarea poveştii create „Susi în grădina lalelelor”. Copiii vor urmări firul poveştii şi imaginile corespunzătoare momentului povestit, vor răsfoi paginile cărţii şi vor folosi semnul de carte.

La uşa sălii de grupă se va auzi un zgomot, copiii îl vor descoperi pe ariciul Ţepişor, sub o pălărie de paie. Acesta va avea o scrisoare în care îi roagă pe copii să îl ajute să refacă grădina lui Susi.

Fiecare copil va primi în piept o broşa sub formă de pălărie (pălărie galbenă, roşie şi albastră). În funcţie de broşele primite, copiii vor fi împărţiţi în trei grupe : 1. Grupa PĂLĂRIILOR GALBENE, 2. Grupa PĂLĂRIILOR ROŞII, 3. Grupa PĂLĂRIILOR ALBASTRE.

Pentru a-l ajuta pe ariciul Ţepişor, fiecare grupă va avea de îndeplinit la centrele de interes câte o sarcina, prin rotatie: să umple ghivecele cu pământ şi să planteze bulbii de lalele, să construiască din piese duplo o grădină pentru ghivecele cu lalele şi să realizeze prin lipire, rama pentru ultima pagină a cărţii de poveşti. Educatoarea va prezenta materialele, modul de lucru şi sarcinile pentru fiecare centru. Se vor evalua lucrările copiilor prin metoda Turul galeriei şi se va aprecia modul de lucru. Cu ajutorul tranziţiei: „Pălăriuţe colorate, / Ghiciţi jocurile toate!/ La măsuţe ne-mpărţim/ Şi la lucru noi pornim!” copiii se vor îndrepta spre centrele de lucru: CONSTRUCŢII, ARTĂ şi JOC DE ROL.

După încheierea activităţii pe centre, cu ajutorul tranziţiei: „Să ai mâinile curate/ Bine-i pentru sănătate/ Pe mâini ne-am murdărit, / La chiuvetă am pornit!”, copiii se vor îndrepta spre baie.

Pe tranziţia „Albina” copiii se vor aşeza la masute: ”Vin albinele zorit, / Vin din depărtare/ Praf de soare aurit/ Au pe aripioare. / Miere-n faguri strâng mereu/ Forfotă-i stupina/ Toţi îmi spun să fi şi eu/ Harnic ca albina!”

“Curcubeu din raza ta, / Pune-mi în căsuţa mea/ O culoare fermecată/ Şi cu ea voi desena. ”

Se realizează exerciţii de încălzire a mâinilor: Un arici cu ţepii mici/ A plecat dupa furnici/ Ţepii el şi-a ridicat/ Şi căpşorul şi-a rotat. / Vai, vai, ce arici, ce arici/ Cu ţepii mici! Copiii vor desena ultima pagină din povestea creată “Susi şi grădina lalelelor”, stabilind astfel finalul poveştii. Imaginea va fi realizată pe cartonul a cărui ramă a fost lipită la Centrul Artă. Prin desen se va reda grădina cu lalele a albinţei Susi. Lalelele şi soarele vor fi desenate cu ajutorul tehnicii haşurii şi a tehnicii haşurii cu creionul prin folosirea de linii uniforme.

Activitatea se continuă cu momentul de mişcare: “Coroana”.

Pe tranziţia „Albina” copiii se vor aşeza la masuţe: ”Vin albinele zorit, / Vin din depărtare/ Praf de soare aurit/ Au pe aripioare. / Miere-n faguri strâng mereu/ Forfotă-i stupina/ Toţi îmi spun să fi şi eu/ Harnic ca albina!”.

„Hai acum să ne-aşezăm/ La măsuţe să ne jucăm, / Să numărăm jetoanele, / Să formăm grupele!”

Cu ajutorul jetoanelor magnetice copiii vor trebui să îl ajute pe Ţepişor să realizeze grădina cu lalele. Copiii vor avea în coşuleţe materialul individual, jetoane – arici, lalele, ghivece, cu ajutorul cărora vor îndeplini sarcinile propuse. Aceleşi sarcini vor fi rezolvate la tabla magnetică de un alt copil. Copiii vor forma grupe de obiecte după formă (grupa aricilor, grupa ghivecelor, grupa lalelelor), apoi vor aşeza în perechi elementele grupelor: grupa ghivecelor/grupa lalelelor; grupa aricilor/grupa ghivecelor, pentru a vedea unde sunt „mai multe”, „mai puţine”, „tot atâtea”, iar apoi vor raporta cifra la cantitate şi invers.

Cu tranziţia: „Lalea dragă, din fereastră/ Începe povestea noastră. ” se va trece la repovestirea povestii create. Fiecare moment al poveştii va fi redat cu ajutorul siluetelor magnetice. Un copil va veni la tabla magnetica, va alege din cutie jetoanele pentru prima imagine din poveste şi un alt copil va povesti secvenţa. În acelaşi mod se va proceda cu urmatoarele 3 momente din poveste. În acest timp, copiii vor avea în faţă cartea confecţionată şi vor urmări modul în care copilul solicitat povesteşte, aducând completări. Finalul

poveştii, cel de-al patrulea moment, va consta în realizarea grădinii lui Susi cu ajutorul jetoanelor magnetice, lalelele, folosite la domeniul ştiinţă. Fiecare copil va lua cele trei lalele şi le va aşeza pe tabla magnetică, în gradina lui Susi.

Dupa încheierea repovestirii voi face aprecierile necesare finalului de activitate.

Activitatea se încheie cu jocul de mişcare „Ariciul Ţepişor şi albinuţele".

Copiii – albinuţe vor fi asezaţi pe toată suprafaţa sălii, în poienţiă. Unul dintre copii va fi numit ariciul Ţepişor. În momentul în care conducatorul jocului spune „albinuţe", toate albinele se vor mişca în voie, prin poieniţă. La auzul cuvântului „arici", albinuţele vor şti că a sosit noaptea şi vor dormi, rămânând nemişcate. În acest moment ariciul începe să se plimbe printre albinuţe. Albinuţa care se mişcă, va fi dusă în casa ariciului. Jocul se repetă după acesta formulă. Câştigă albinuţa care a rămas ultima în poieniţă. Această albinuţă va lua locul ariciului Ţepişor.

BIBLIOGRAFIE:

Breban Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, "*Metode interactive de grup – ghid metodic"*, Editura Arves, 2002, București, pag. 23, 24, 183, 194

REPERE METODOLOGICE ÎN APLICAREA METODELOR MODERNE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. înv. preșcolar Boar Delia Ramona
Prof. înv. preșcolar Suciu Bianca Andrada
Grădinița cu program prelungit "Căsuța poveștilor" Cluj-Napoca

În societatea actuală are loc un proces dinamic care obligă toate categoriile sociale să țină pasul cu evoluția societății și implicit a educației. Și în învățământ au loc transformări rapide pornind de la crearea mediului de învățare care poate eficientiza tehnicile de învățare și de muncă intelectuală sau le poate bloca, încetini uneori din lipsa banilor, alteori din dezinteresul dascălilor.

Noile cerințe pe scena educațională pretind dascălilor o schimbare radicală a modului de abordare a activității didactice. Reforma sistemului de învățământ are ca obiective schimbarea mentalității și formarea unor dascăli reflexivi, utilizarea calculatorului în activitatea didactică, în opționale și în alte activități non-formale.

Regândirea educației formale se impune și ne obligă să schimbăm relația cu copiii și între copii promovând sprijinul reciproc și dialogul constructiv prin noi strategii pe care le propunem.

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne de stimulare a învățării experiențiale, de exersare a capacităților de analiză, de dezvoltare a creativității copiilor. Specific acestor metode este faptul că ele promovează interacțiunea dintre preșcolari, schimbul de idei, de cunoștințe, asigurînd un demers interactiv al actului de predare-învățare-evaluare.

Prin folosirea acestor metode preșcolarii depun un efort intelectual, de exersare a proceselor psihice, de abordare a altor demersuri interdisciplinare prin studiul mediului concret și prin corelațiile elaborate interactiv, în care își asumă responsabilități, formulează și verifică soluții.

Deasemenea aceste metode activează toți copiii și le dezvoltă comunicarea, creativitatea, independența în gândire și acțiune, îi ajută să ia decizii concrete și să argumenteze deciziile luate. Aceste metode presupun respectarea particularităților de vârstă, îmbinarea diferitelor forme de activitate, îmbinarea muncii individuale cu munca pe grupuri și activitatea

frontală, evaluarea corectă a rezultatelor obținute și reconstituirea relației educatoare-copil.

Metodele de învățare activă implică copiii în procesul de învățare în sensul formării lor ca participanți activi la procesul de educare, astfel fiind ajutați să înțeleagă lumea în care trăiesc și să aplice în diferite situații de învățare ceea ce au învățat. Aceste metode sunt folosite din ce în ce mai mult în practica educațională alături de cele tradiționale ori în combinație cu acestea.

În continuare vom prezenta metoda schimbă perechea pe care am folosit-o în procesul instructiv educativ în funcție de obiectivele urmărite la fiecare activitate.

Schimbă perechea- este o metodă de predare-învățare interactivă de grup care constă în rezolvarea sarcinii de lucru în pereche.

Metoda are ca obiectiv stimularea comunicării și rezolvarea de probleme prin lucrul în pereche.

Etape:

1. Organizarea colectivului de copii

- Se împarte colectivul de copii în două grupe egale care se așează în 2 cercuri concentrice pe scaune.
- Pe scaunelele așezate în două cercuri concentrice
- Împărțirea se face prin diferite modalități:

a)Se dau două feluri de simboluri (flori și steluțe, mingi și steguțe etc.) câte unul pentru fiecare grup. Simbolurile fie se extrag dintr-un bol, fie se împart de câte un copil sau de educatoare. Un grup (florile se așează în interior, ceilalți – steguțele în exterior).

Se numără din doi în doi și copiii cu numărul 1 se așează în cercul din interior, cei cu numărul 2 în cercul exterior sau invers.

Cei din grupele mari pot primi litere mari și mici și se așează copiii cu literele mici în interior, ceilalți în exterior formând perechea inițială.

Exemplu: A-a, B-b, etc., așezați față în față.

b)Dacă numărul copiilor este impar educatoarea face pereche cu copilul respectiv.

2. Comunicarea sarcinii didactice/problemei/cazului

- Se comunică sarcina didactică sau problema propusă spre rezolvare, cazuri pentru studiu din activitatea copiilor.

3. Activitatea în perechi

- Copiii lucrează în perechi. Ei formează perechea inițială.
- La un semnal schimbă perechea copiii din cercul exterior se mută spre dreapta pe scaunul următor, în sensul acelor de ceasornic.
- Copiii din cercul interior rămân permanent pe loc.

- Perechile se schimbă mereu când se dă o nouă sarcină de învățare, până se termină și până se ajunge la partenerul de la început- perechea inițială.

4. Prezentarea rezultatelor

- Copiii revin în cerc, semicerc.
- Se analizează ideile perechilor.
- Educatoarea reține concluziile într-o schemă pe o foaie, pe flipchart sau în portofoliu, jurnal.

Beneficiile metodei:

- Strategie nouă de predare-învățare în grup, de realizare modernă a obiectivelor curriculumului.
- Stimulează învățarea în perechi activizând întreg colectivul.
- Se aplică cu ușurință la vârsta preșcolară, la toate categoriile de activitate.
- Permite copiilor să lucreze în pereche cu fiecare copil din grupă.
- Dezvoltă inteligențele multiple.
- Stimulează cooperarea și ajutorul reciproc.
- Educă toleranța și înțelegerea față de opinia celuilalt.
- Dezvoltă gândirea și operațiile ei, limbajul, atenția.

La grupa noastră am aplicat această metodă cu succes în cadrul diferitelor activități, respectiv activitate matematică, activități de educarea limbajului și chiar în cadrul întâlnirii de dimineață.

În cadrul activității matematice este inițiat jocul "Ne jucăm cu florile".

Sarcina didactică : raportarea corectă a numărului la cantitatea de obiecte, utilizând jetoane și cifre

Elementele de joc: aplauzele, mişcarea, surpriza, cuvintele stimulative.

Regulile jocului: copiii vor forma mulțimi după un anumit criteriu- formă, vor număra prin încercuire obiectele și vor așeza cifra corespunzătoare.

Se execută jocul demonstrativ pentru asigurarea înțelegerii sale.

Varianta I

Copii, acum o să ne jucăm un pic altfel. Copiii care au coșulețe cu cifre se așează în cercul interior, iar ceilalți care au coșulețe cu obiecte se așează tot în cerc față în față cu ceilalți copii.

După ce se vor așeza o să le explic cum ne jucăm. Copiii din interiorul cercului îi vor arăta colegului din fața sa un jeton cu o cifră. Copilul din fața sa va trebui să caute în coșuleț jetonul care are tot atâtea elemente câte ne arată cifra.

După ce au schimbat perechea cu toți copiii, o să mergem din nou pe scăunele pentru prezentarea rezultatelor.

În cadrul unui joc didactic de educarea limbajului, am folosit metoda schimbă perechea ca variantă a jocului "Dar pentru mama".

Sarcina didactică: recunoașterea și denumirea posibilelor daruri oferite mamelor de 8 martie, Ziua Mamei
Elemente de joc: surpriza, bagheta magică, bătăi din palme, atingerea cubului cu degețelul și rotirea lui, aplauze
Regula jocului: Copiii descoperă obiectul din cutie sau din imagine şi formează o propoziţie utilizând acel cuvânt.
Pentru a se asigura o înțelegere clară a jocului, urmează explicarea jocului utilizând atât metoda explicației, cât și cea a demostrației. Cu ajutorul explicației, se vor sublinia clar regulile jocului și sarcina didactică pe care o au de îndeplinit.
Se execută jocul de probă și varianta I a jocului iar apoi urmează varianta a II-a utilizând metoda **schimbă perechea** : Copii, acum o să ne jucăm un pic altfel. Copiii care au medalioane cu chip de copil se așează în cercul interior, iar ceilalți care au medalioane cu chip de mamă se așează tot în cerc față în față cu ceilalți copii.
După ce se vor așeza o să le explic cum ne jucăm. Copiii cu medalioane de copii au în mână câteva jetoane cu imagini, pe care le vor ține în mână cu fața înspre ei. Copiii care au medalioane cu chip de mamă vor trage o carte și vor spune ce imagine au ei pe jeton și dacă este un dar potrivit sau nu pentru mame. De exemplu, am tras un jeton pe care este o imagine cu o carte și spun: "În imagine este o carte și este un dar potrivit pentru mama. " La bătaia mea din palme copiii mame vor schimba perechea mergând în direcția indicată de mine.
După ce au schimbat perechea cu toți copiii, o să mergem din nou pe scăunele.
La etapa prezentarea rezultatelor copiii revin în cerc și se prezintă propozițiile, educatoarea centralizându-le într-un jurnal cu imagini.
În cadrul întâlnirii de dimineață pentru momentul de salut, am folosit metoda **schimbă perechea** astfel:
Copiii vor fi aşezaţi în două cercuri, cei din cercul interior vor sta faţă în faţă cu copiii din cercul exterior. Copiii vor fi invitaţi să se salute prin recitarea colectivă a poeziei:
« Dimineaţa a venit, /La gradiniţă am sosit/În cecuri ne adunăm/Frumos ne salutam, /Cuvinte drăguţe ne adresăm ! »
Copiii vor fi atenţionaţi că la bătaia din palme vor schimba perechea, se vor saluta şi îşi vor adresa cuvinte drăguţe. De exemplu :
« - Bună dimineaţa, Tania ! »
«- Bună dimineaţa, Andrei ! »
« -Îmi place să mă joc cu tine ! »
« -Şi mie imi place să mă joc cu tine ! »

BIBLIOGRAFIE:

Borţeanu Silvia, Vodiţă Anca - "*100 de întâlniri, 100 de idei reuşite"*, Ed. Diamant, 2013, Pitești

Breban Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela- „*Metode interactive de grup - Ghid metodic*", Ed. Arves, 2002, Craiova

Lolica Tătaru, Adina Glava, Olga Chiş- « *Piramida cunoaşterii- Repere metodice în aplicarea curriculumului preşcolar* », Ed. Diamant, 2014, Pitești

EXCURSIA-PELERINAJ:
metoda didactică între tradiție și modernism

Prof. Adina Petreuș,
Prof. Lusiana Pătrânjan,
Școala Gimnazială Baciu

"Arta vine din trecut şi se prelungeşte sub formele viitoare.
Nu e un copac uscat, nu e nici stâlp vopsit verde,
fără rădăcină, dar pe care e scris cu litere izmenite:modernism. "
Camil Petrescu

Tradiționalismul, conform dicționarului limbii române, "este un curent cultural apărut la începutul secolului al XX-lea, care promovează tradiţia şi apără valorile arhaice de pericolul degradării în contact cu tendințele și valorile moderne, opus modernismului". Potrivit Wikipediei modernismul"este o mișcare culturală, artistică și ideatică care include artele vizuale, arhitectura, muzica și literatura progresivă care s-a conturat în circa trei decenii înainte de anii 1910-1914, când artiștii s-au revoltat împotriva tradițiilor academice și istorice impuse și considerate standard ale secolelor anterioare, începând cu cele ale secolului al XIV-lea și culminând cu rigiditatea și"osificarea"academismului secolului al 19-lea. Si totusi azi traditia se impleteste cu modernismul, se tolereaza una pe alta pentru ca altfel, cred, nu ar putea exista niciuna dintre ele. In viata nu poti cladi nimic daca nu ai o fundatie, iar ceea ce construiesti nu rezista cerintelor actuale, ale unei lumii mereu in schimbare, in progres, numai daca folosesti tehnici moderne. Si vorbind despre invatamant, toate aceste lucruri i se aplica si lui. Interdisciplinaritatea este o modalitate de acțiune dintre obiectele și fenomenele lumii reale și se impune în învățământ pentru realizarea sarcinilor ce-i revin profesorului în pregătirea elevului pentru integrarea cu succes în societate. Interdisciplinaritatea în contextul educației devine pe zi ce trece un concept cheie, cu ajutorul căruia profesorul poate realiza un demers educativ centrat pe nevoile elevului. Interdisciplinaritatea apare ca o necesitate a depasirii granitelor artificiale intre diferite domenii. Argumentul ce vine in favoarea interdisciplinaritatii consta in faptul ca ofera o imagine integrata a lucrurilor care sunt, de regula, analizate separat. In concluzie noi, doua cadre didactice de la Scoala Gimnaziala Baciu, Prof. de Religie Ortodoxa Adina Petreus si Prof. de Geografie Lusiana Patranjan, ne-am

hotarat sa aplicam toate aceste lucruri prezentate anterior, legate de traditionalism versus modernism, prin realizarea unui proiect comun ce se incadreaza din plin in conceptul de interdisciplinaritate si anume efectuarea unei excursii cu elevii scolii noastre in Dobrogea avand tematica: ”PE URMELE SFÂNTULUI APOSTOL ANDREI ”.

Crestinismul romanesc are origine apostolica. Acesta este motivul temeinic care a determinat alegerea acestui traseu si efectuarea unui pelerinaj pe meleagurile prin care a fost Sf. Ap. Andrei in tara noastra. Numeroasele vestigii care s-au descoperit pe teritoriul Dobrogei - ţinut care păstrează urmele strămoşilor noştri-ne aduc preţioase dovezi cu privire la naşterea poporului român pe aceste meleaguri din vechea populaţie autohtonă daco-romană, aflată în permanentă comuniune cu fraţii de peste Dunăre, din ţinuturile care vor deveni, peste secole, cele trei provincii româneşti: Muntenia, Moldova şi Transilvania. Numeroasele descoperiri arheologice demonstrează totodată faptul că pe teritoriul Dobrogei s-a desfăşurat o intensă viaţa socială, economică, culturală şi spirituală, în strânsă legătură cu civilizaţia greco-romană. Alături de marea însemnătate pe care o are în formarea şi dezvoltarea poporului nostru, ţinutul Dobrogei şi-a adus o contribuţie covârşitoare şi la spiritualitatea acestuia, fiind primul pământ românesc care a luat contact cu Evanghelia lui Hristos. Din acest motiv, teritoriul dintre Dunăre şi Mare este deseori numit "Bethleemul românesc". După cum arată tradiţia, creştinismul a fost propovăduit în Dobrogea în secolul I d. Hr. de către Sf. Apostol Andrei şi ucenicii săi, apoi s-a răspândit pe întreg teritoriul ţării noastre prin urmaşii acestuia. După cum mărturiseşte Sfânta Tradiţie, atât cea scrisă, cât şi cea orală, pe teritoriul ţării noastre Evanghelia lui Hristos a fost propovăduită de Sf. Apostol Andrei. Scriitorii bisericeşti din primele secole care vorbesc despre acest fapt sunt numeroşi. Astfel, Ipolit Romanul, în lucrarea"Despre Apostoli", scrisă în prima jumătate a secolului al III-lea, arată că "Andrei a vestit cuvântul Evangheliei sciţilor şi tracilor", iar în secolul al IV-lea Eusebiu de Cezareea (+340) menţionează în "Istoria bisericească" următoarea informaţie, preluată de la Origen(+254):"Sfinţii Apostoli ai Mântuitorului, precum şi ucenicii lor, s-au împrăştiat în toată lumea locuită pe atunci. După tradiţie, lui Andrei i-au căzut sorţii să meargă în Sciţia". În Doctrina Siriacă a Apostolilor se arată de asemenea că teritoriile încreştinate de el sunt "Niceea, Nicomidia, Bithynia şi Gothia", iar Omilia lui Pseudo Atanasie precizează că "Sf. Andrei a făcut misiune printre greci şi barbari". Faptul că teritoriile de pe ţărmul apusean al Mării Negre au fost încreştinate de Sf. Apostol Andrei este susţinut şi de tradiţia orală, fiind o realitate atât de adânc înrădăcinată în memoria oamenilor încât nu poate fi nicicum pusă la îndoială. Sf. Andrei a adus cu el

nu numai Evanghelia lui Hristos, ci însăşi puterea Duhului Sfânt cu care a săvârşit nenumărate minuni. Fiind mult mai măreţ şi mai concret decât amuletele din lut şi decât zeii pe care îi veneraseră dintotdeauna, a rămas mereu viu în amintirea locuitorilor acestor ţinuturi. Imaginea Sfântului Apostol, cu bunătatea şi milostivirea sa, cu dragostea şi puterea sa, a devenit subiect de legende, balade, colinde şi obiceiuri, care s-au transmis din generaţie în generaţie, menţinând mereu vie în conştiinţa poporului originea apostolică a creştinismului său. Venerată ca un loc sfânt până în zilele noastre este "Peştera Sfântului Andrei", în prezent aici ridicându-se o măreaţă mănăstire spre slava lui Dumnezeu şi a Sfântului Apostol. Legenda din popor spune că Sf. Andrei şi-a găsit loc de odihnă împreună cu ucenicii săi în această peşteră, unde a săpat în stâncă şi o bisericuţă. În pădurea din jur se află un pârâiaş cu nouă izvoare, în formă de cruce, unde e foarte posibil să fi fost botezaţi în numele Sfintei Treimi primii creştini ai acestor locuri.

Efectuarea unui pelerinaj in Dobrogea ne ofera posibilitatea cunoasterii numarului foarte mare de martiri din Scythia Minor care şi-au jertfit viaţa pentru Hristos în timpul persecuţiilor declanşate de împăraţii romani si astfel ne imbogateste cultural.

Catedrala Sf. Ap. Petru si Pavel-Constanta (cu moastele Sf. Mucenici Epictet si Astion)

Bazilica Martirica-Niculitel

Mănăstirea „Peştera Sf. Apostol Andrei“, poarta creştinismului în România

In actuala biserica din pestera, in pronaos, se afla un fel de pat, scobit initial in piatra, despre care traditia spune ca pe el se odihnea apostolul Andrei. Astazi, cei aflati in suferinte vin aici pentru a-si redobandi sanatatea, petrecand cateva zile si nopti pe acest "pat al Sfantului Andrei".

Manastirea Dervent

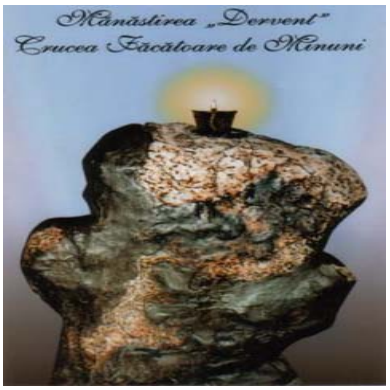

În perioada împăratului roman Diocleţian, pe locul unde acum se află biserica mănăstirii Dervent, au fost martirizaţi patru creştini. Identitatea lor nu este unoscută, însă s-au păstrat patru cruci de piatră care au puteri tămăduitoare, atât pentru trup cât şi pentru suflet. Dintre cele patru Sfinte Cruci care au existat iniţial la Dervent, una mare şi trei mai mici, după cum spune tradiţia "crescute din pământ", în prezent se mai află două:cea mare,

care are puteri tămăduitoare, este adăpostită în paraclisul din partea stângă a bisericii, iar cea mică se află în afara bisericii, în stânga altarului şi la ea se vindecă animalele bolnave. Celelalte două cruci mici au fost scoase din pământ, după cum arată legenda, în timpul stăpânirii otomane.

In fata unor asemenea marturii cuvintele sunt de prisos. De aceea, pentru a cinsti aceste comori de pret ale ortodoxiei se cuvine sa ne indreptam pasii spre pelerinaj. Pelerinajul este un mod de exprimare a sentimentului religios. Am spune chiar ca este cel mai vechi act religios din istoria omenirii. Si totusi, pelerinajul nu este o simpla expresie a credintei, ci cautare plina de sens a lui Dumnezeu, izvorul deplin al credintei. Pelerinajul da persoanei umane o alta intelegere a propriei vieti spirituale. Ceea ce il determina pe om sa plece in pelerinaj este in primul rand dragostea pentru Dumnezeu. Chiar in viata de zi cu zi avem experienta depasirii oboselii si a oricarei preocupari atunci cand suntem motivati de iubire; pentru a ajunge la persoana iubita nici o cale nu este prea lunga, nici un efort prea mare. Mai mult chiar, cu cat calatoria este mai anevoioasa cu atat iubirea se dovedeste mai profunda pentru cel pe care il cauta. Din acest motiv cei mai multi vad in pelerinaj un sens al jertfei, o forma de purificare si de daruire de sine. Astfel, pelerinajul ca act religios devine in traditia crestina un act cu valoare mantuitoare.

Scopul pelerinajului trebuie sa devina imbunatatirea relatiei dintre om si Dumnezeu, intre toti crestinii, dar nu numai. Pelerinajul nu se face pentru el insusi, ci intotdeauna pentru un motiv religios. Roadele lui sunt nenumarate si tin de sensibilitatea si pregatirea sufleteasca a pelerinului ca persoana care-L percepe mai mult sau mai putin vadit pe Hristos in viata personala. Prin pelerinaj crestinul readuce in memorie evenimentele mantuitoare ale Mantuitorului Iisus Hristos sau ale persoanei sfinte. De obicei orice pelerinaj culmineaza si este imbogatit de o contributie liturgica. Orice cantare sau rugaciune aduce in memorie faptele mantuitoare ale lui Hristos sau ale sfantului. Pelerinajul este o modalitate de „improspatare a vietii spirituale si intarire a credintei". Credinta este mod de viata, este o traire intima, un sentiment profund, dar devine vazut prin acte palpabile. De aceea, intalnind pe altii, pelerinul invata din credinta lor, din rugaciunea intensa, din dragostea lor jertfelnica si toate aceste forme vazute ale credintei devin exemple de urmat. A fi crestin inseamna o atitudine activa, caci a nu progresa in viata crestina inseamna inceputul regresului.

In cadrul procesului educativ, excursia şcolară este folosită tot mai mult ca metodă didactica. Aceasta formează la elevi deprinderea de a observa direct fenomenele si legăturile dintre ele. Excursia poate deveni o abordare cu caracter interdisciplinar a unei tematici stabilite anterior de catre

profesorii de la diferite discipline scolare care participa la proiect. Detine un rol deosebit de important în educarea elevilor în spiritul civic, dezvoltându-le anumite deprinderi de manifestare colectivă şi interesul pentru cunoaştere. Este o formă de activitate cu caracter atractiv şi mobilizator. Excursiile sunt de cele mai multe ori prilej de bucurie pentru elevi, de relaxare, dar si de cunoaştere. Reprezintă o modalitate de a cunoaşte noi dimensiuni ale educaţiei copilului şi de adâncire a relaţiilor elev-elev si elev-profesor. Excursia reprezintă o formă de activitate extraşcolară ce face posibil contactul nemijlocit cu lumea inconjuratoare, oferind prilejul elevilor de a efectua observaţii asupra obiectelor şi fenomenelor în stare natural, adica”pe viu”, autentic. De aceea, excursia şcolară e folosită tot mai mult în şcoli la toate disciplinele de invăţământ. Cu ajutorul excursiei se pot transmite cunoştinţe noi, se pot fixa cunoştinţele dobandite la lecţii, se pot realiza aplicaţii practice. Excursia se pliaza foarte bine pe disciplina geografie, deoarece geografia se ocupa cu descrierea Pamantului si cum altfel ai putea mai bine sa inveti despre Romania, in cazul nostru, decat calatorind la fata locului. Conform Wikipediei, ”geografia este știința care studiază relieful, terenurile, trăsăturile, locuitorii și fenomenele Pământului. O traducere literală ar fi „să descrii sau să scrii despre Pământ”. ”Un elev descopera cel mai bine tainele geografiei in natura, la contactul nemijlocit cu aceasta, iar ideea de pelerinaj aduce in atentie si disciplina religie ortodoxa.

Da, veti spune probabil:”Nimic nou sub Soare. ”Ceea ce ne propunem noi este cooptarea elevului in realizarea efectiv a excursiei dandu-i rolul de ghid pentru colegii sai. De cand exista procesul de invatamant elevii au iesit in natura la diferitele discipline:biologie, geografie, istorie, chimie sau fizica. Acesta putem spune ca este oarecum aspectul de ”traditie”al excursiei. Elevii mergeau cu profesorul, sa zicem, intr-o localitate vecina pentru a vedea o cascada, pentru a vizita un muzeu, de exemplu, si cadrul didactic le explica una sau alta. Ceea ce vrem sa aducem nou, modern este implicarea elevului in procesul de invatare, adica sa devina profesor pentru colegii sai, bine-nteles sub indrumarea noastra si printr-un studiu individual asiduu, ”il invatam sa invete”. La randul lor colegii ii vor da note la sfarsit pe fragmentul de traseu prezentat de elev ca si ghid devenind si ei pe de alta parte profesori cu posibilitatea de a evalua. Ceea ce urmarim este MOTIVATIA elevului si credem ca este punctul cheie in invatarea moderna. Elevul nu trebuie obligat sa invete. El trebuie sa iubeasca procesul de invatare si sa-si dorească din tot sufletul sa participle la el si acest lucru credem se poate realiza prin atragerea lui ca partener, nu ca subordonat.

Excursia dorim sa o realizam in saptamana”Scoala altfel”. Traseul excursiei noastre se intinde pe 4 zile(cu 3 nopti de cazare)si este realizat cu autocarul.

In prima zi vom calatori de la Baciu la Brasov (295km), unde ne vom caza. Vom vizita Manastirea Recea de langa Tg. Mures, Cetatea Rupea si bine-nteles orasul Brasov(Telecabina de pe Tampa, Gradina Zoologica, Bastionul Tesatorilor, Strada Sforii-una dintre cele mai inguste din lume). A doua zi ne vom deplasa de la Brasov la Constanta(397km), unde vom dormi pe litoralul Marii Negre. Pe parcurs vom vizita Manastirea Sinaia, Manastirea Cernica de la marginea capitalei tarii Bucuresti si catre seara orasul port Constanta(Edificiul Roman cu Mozaic, Acvariul, Catedrala Sf. Ap. Petru si Pavel). In a treia zi ne vom indrepta catre casa oprindu-ne la Buzau(373km), unde ne vom caza. Pe traseu vom vizita:Mănăstirea Sf. Maria Techirghiol, Man. Sf. Apostol Filip-Adamclisi si Tropaeum Traiani, Mănăstirea și Peștera Sfântului Apostol Andrei, Mănăstirea Dervent. Ultima zi va fi efectiv drumul catre casa(460km)cu o scurta oprire(avand in vedere distanta destul de mare)la Vulcanii Noroiosi de la Paclele Mari si Mici din Depresiunea Policiori.

Traseul va fi impartit pe mai multe portiuni si cativa elevi(alesi dupa preferintele lor sau prin tragere la sorti daca vor dori mai multi acelas traseu)vor prezenta cate o portiune fiind ghizi pentru colegii lor. Pregatirea materialului se va face de catre elev sub indrumarea profesorului si va fi prezentat la microfonul autocarului. Ceilalti elevi vor fi atenti si vor da note la sfarsitul zilei fiecarui elev care a fost ghid pentru prezentarea facuta. La final vom avea un clasament si elevii vor fi recompensati prin diploma si cadouri. Pentru toate acestea, inclusiv costul partial al excursiei, vom incerca sa atragem sponsori. In cadrul acestui material prezentat in Simpozionul ”Urme vii…sprea scoala romaneasca de maine-Educatie si formare in contextul provocarilor lumii contemporanene”ne referim la o prima parte a proiectului nostru si anume aceea de cercetare si pregatire a excursiei, urmand ca in partea a doua, dupa realizarea excursiei, sa revenim cu concluziile finale, in editia de anul viitor a simpozionului. De aceea pentru a avea un rezultat acum, un fel de finalitate, pentru a trage concluzii(adica SA STIM UNDE NE AFLAM, DACA FACEM BINE CE FACEM)si pentru a culege informatii indispensabile excursiei-pelerinaj am aplicat elevilor scolii noastre un scurt chestionar de opinie, dupa ce le-am prezentat planurile noastre in detaliu:

CHESTIONAR

Te rugam sa raspunzi prin incercuirea unei variante la intrebarile de mai jos:

1. Prin participarea directa ca si ghid consideri ca poti invata mai usor si mai repede.
a)putin b)mult c)foarte mult d)deloc
2. Cu ce te ajuta faptul ca esti pus in situatia de a-ti aprecia colegii prin notarea activitatii lor ca ghid?
a)ma obliga sa cunosc traseele respective b)ma ajuta sa devin obiectiv c)imi creste increderea in mine
d)cu nimic
3. Aceasta metoda de invatare(excursia cu elevul ghid si juriu)este:
a)distractiva b)utila c)neinteresanta
4. Preferi o excursie clasica(unde profesorul face totul)sau una interactiva ca aceasta cu elevul ghid si juriu?
a)mult b)foarte mult c)putin d)deloc
Rezultatele au fost urmatoarele(conform diagramelor 1-4, ptr. cele 4 intrebari ale chestionarului):

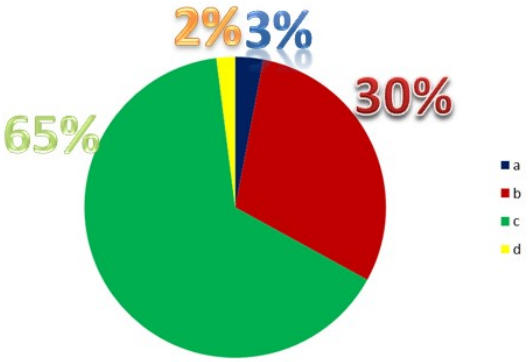

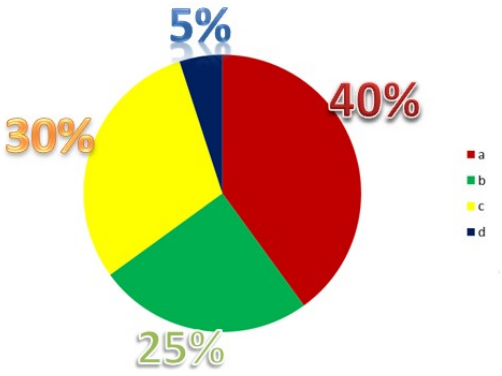

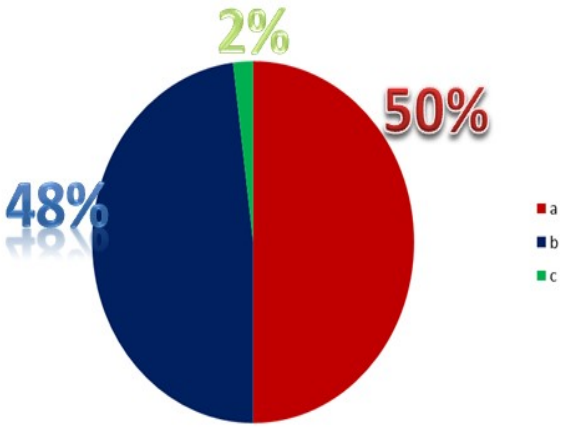

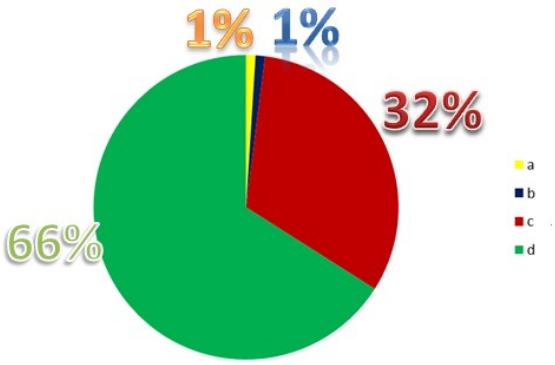

Toate acestea ne arata ca directia in care am pornit este buna. Elevii sunt motivati si pe noi acest lucru ne intereseaza cel mai mult. Va propunem si dumneavoastra, dragi colegi, de la orice disciplina de studiu, sa realizati o astfel de excursie si la simpozionul viitor sa ne confruntam rezultatele. Numai impreuna putem reusi la dezvoltarea invatamantului romanesc.

BIBLIOGRAFIE

Laurentiu Dumitru, *Pelerinajele – poarta spre cer*, Ed. Ortodoxia, 2012
Vietile Sfintilor pe luna noiembrie, Ed. Man. Sihastria, 2005.
Pr. Prof. dr. Mircea Pacurariu, Istoria Bisericii Ortodoxe Romane, vol. I, Ed. Institutului Biblic si de Misiune al B. O. R., 1992.
Ene Braniste, *Martiri si sfinti pe pamantul Dobrogei de azi*, Galati, 1997.
N. Dobrescu, *Introducerea crestinismului la romani*, Valenii de munte, 1910.

Epifanie Norocel, *Sfantul Apostol Andrei in traditia romanilor*, Buzau, 1986.
Barbu Sorina, *Dictionar explicative scolar,* Editura Nicol, Bucuresti, 2010
Constanţa- Vizitaţi România-ghid touristic, Stela Mariana Checiu. – Bucureşti, 1997.
Dicţionarul geografic, statistic şi istoric al judeţului Tulcea / Grigore Gr. Dănescu ; Soc. Geografică Română. – Bucureşti, 1896
Judeţul Constanţa // Judeţele şi oraşele României în cifre şi fapte. – Bucureşti, 1994. – Vol. 1 : Judeţele României.

EFICIENTIZAREA ACTULUI LECTURII PRIN MIJLOACELE AUDIO- VIDEO

Prof. Florea Ileana- Alina
Liceul Teoretic "Leowey Klara"

Introducerea mijloacelor audio- video în predarea la clasă reprezintă o alternativă practică de abordare a operelor literare studiate, încurajându-i pe copii să parcurgă lucrările, prin intermediul cărților audio, în mod plăcut şi inedit. Această modalitate de prezentare a textelor din programa şcolară este agreată de elevi şi utilă în munca la clasă. Materialul didactic audio favorizează parcurgerea materiei de studiu şi creează un cadru prielnic pentru desfăşurarea de activităţi extracurriculare la Limba şi literatura română. Operele literare în format audio se dovedesc a fi auxiliare didactice cu avantaje specifice. Filmul este o altă parte a metodei audiovizuale, elevii îşi pot crea o imagine mentală asupra subiectului unei lecţii.

Descrierea cărţilor audio

Important este că aceste înregistrări conţin fragmente, texte integrale sau adaptări, oferind o largă paletă de modalităţi de utilizare în cadrul orelor. Lucrările audio se disting ca formă de expresie în două categorii principale: audiobook şi audioart. Prin audiobook se înţelege preluarea unui text integral care se rosteşte la microfon de către un singur lecturant (interpret), în timp ce audioart defineşte lucrări complexe cu unul sau mai mulţi interpreţi, sunet ambiental şi ilustraţie muzicală. Lucrările de tip audioart cunosc o amprentă regizorală, care le conferă dinamism şi varietate. Un punct forte al acestor înregistrări îl constituie faptul că ele sunt realizate cu actori profesionişti.

Avantajele cărţilor audio și a vizionării filmelor după opere literare

Prin utilizarea cărţilor audio în predarea limbii şi literaturii române, se obţin unele avantaje, din care enumerăm: eficientizarea caracterului aplicativ al cunoştinţelor predate; dezvoltarea imaginaţiei prin sugestia auditivă a mediului descris în naraţiune (lucrări cu sunet ambiental şi ilustraţie muzicală); educarea dicţiei; însuşirea corectă a intonaţiei în corelaţie cu semnele de punctuaţie; educarea simţurilor artistice(lectură expresivă, recitare, teatru); dezvoltarea interesului pentru literatură; alternativă eficientă la ofertele de televiziune sau internet; implicaţii pedagogice multiple specifice grupelor de vârstă.

Rolurile pe care le îndeplinește vizionarea unei ecranizări sunt multiple: dezvoltă competenţele de ascultare/ receptare (globală, detaliată); furnizează informaţie diversă;prezintă mostre de diferite registre stilistice; încurajează şi generează conversaţii, discuţii, implicit, comunicarea dintre elevi, dar şi dintre profesor şi elevi. Prezentarea include text, imagine, sunet, animaţie, într-un cuvânt, multimedia, apanajul nu mai este exclusiv al lecturii. Informaţiile sunt multisenzoriale, amintind de sincretismul artelor.

Avantaje pentru elevi

Principalii beneficiari ai acestei încercări temerare sunt, în primul rând, elevii fiecărui nivel de studiu. S- au înregistrat opere specifice fiecărui nivel de învăţământ. Pentru ciclul primar, amintim volumul de *Poveşti,* al lui Ion Creangă sau *Bunicul. Bunica. Neghiniţă* de Barbu Ştefănescu Delavrancea. Pentru ciclul gimnazial, enumerăm *Momente şi schiţe* a lui I. L. Caragiale sau *Din lumea celor care nu cuvântă* de Emil Gârleanu. Pentru ciclul liceal, înşirăm: *Moara cu noroc,* nuvela lui Ioan Slavici sau *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război,* romanul lui Camil Petrescu. Evident, această abordare presupune atingerea unor scopuri eficiente: diversitate la ore şi în metodele de studiu individual; eficientizarea asimilării cunoştinţelor prin intermediul ascultării active; îmbinarea utilului cu plăcutul în pregătirea lecţiilor; îmbunătăţirea abilităţilor în domeniul oratoric; alternativă eficientă pentru elevul de tip auditiv; maximizarea rezultatelor preconizate la examene.

De asemenea, vizionarea unei ecranizări reușite, propune elevului o altă modalitate de receptare a textului literar, care presupune combinarea unor resurse diverse: text+imagine; text+sunet; sunet+vorbire; text+imagine+sunet. Printre avantaje se numără: crearea unui mediu plăcut şi atractiv pentru procesul instructiv-educativ; furnizarea unor mostre de limbă autentică şi informaţie culturală, permiţând elevilor să sesizeze expresia facială, gesturile, limbajul trupului, intonaţia, debitul vorbirii; facilitarea vizualizării a ceea ce citesc, astfel încât toţi elevii au o experienţă comună; crearea unor modele mentale care le permit înţelegerea intrigii, identificarea personajelor, a locului de desfăşurare a acţiunii.

Avantaje pentru profesori

E clar că activitatea didactică se va îmbunătăţi, oferind cadrului didactic anumite resurse metodice, precum diversificarea stilului de predare şi menţinerea interesului activ al elevului sau eficientizarea efortului depus de dascăl la predarea unui text nou. Lecţiile care includ la secţiunea mijloace didactice cărţi audio reprezintă un pas important înspre asigurarea caracterului aplicativ al proiectării curriculare.

Cărţile audio întrunesc trei condiţii esenţiale, care le asigură de asemenea şi succesul: accesibilitate- ele pot fi uşor transferate de pe un suport pe altul, permit pauze în ascultare, iar delimitarea pe trackuri permite revenirea cu uşurinţă asupra unor pasaje; atractivitate- oferă un mod atrăgător de abordare a operelor(tinerii de azi ascultă mereu ceva, aparatele de redare sunt omniprezente- MP3 player, iPhone, telefoane cu player, CD- player, calculator); mobilitate- operele pot fi ascultate pretutindeni şi oricând.

Rezultate preconizate

Finalităţile scontate sunt de ordin psiho- pedagogic, sociologic şi pragmatic: îmbunătăţirea abilităţilor de lecturare; avantaje logopedice (citire şi audiere simultană la copiii din clasele primare), dezvoltarea aptitudinilor de comunicare a elevilor, îmbogăţirea vocabularului prin asimilarea unor structuri de propoziţii şi expresii, dezvoltarea capacităţilor oratorice, educarea ascultării ca proces activ de asimilare a cunoştinţelor, dezvoltarea imaginaţiei şi a creativităţii, cultivarea gustului pentru literatură şi a simţului estetic.

În altă ordine de idei, elevii dezvoltă un sentiment colectiv de participare la un act artistic, o treaptă premergătoare celei de spectator în sala de spectacole. Aceasta conduce la o mai bună socializare şi familiarizare cu arta şi cu lumea, în general. Parcurgerea consecventă a operelor literare din programa şcolară cu ajutorul cărţilor audio contribuie la creşterea performanţelor la examene şi la alte forme de evaluare şcolară.

Nu în ultimul rând, atuul mijloacelor audio- video îl constituie economisirea timpului, atât de preţios pentru frumoşii noştri liceeni.

În concluzie, prin cărţile sonore se continuă tradiţia plăcilor de vinil de altădată, ele reprezentând, în acelaşi timp, o alternativă modernă şi atractivă de abordare a operelor literare din patrimoniul universal. Utilizarea filmelor în procesul instructiv-educativ, în predarea literaturii române, evită plictiseala şi monotonia, conduce la realizarea unor activităţi de învăţare dintre cele mai variate pentru elevi, în vederea dezvoltării competenţelor de ascultare, scriere, vorbire, comunicare.

BIBLIOGRAFIE

Corniţă, G., *Metodica predării şi învăţării limbii şi literaturii române,* Editura Umbria, 1993;

Eftimie, N., *Metodica studierii limbii şi literaturii române,* Editura Paralela 45, 2000, Piteşti;

www. Carteasonora. ro

VALORIZAREA JOCULUI DIDACTIC ÎN ACTIVITATEA INSTRUCTIV-EDUCATIVĂ

Prof. psihopedagog Dimitriu Lăcrămioara
Liceul tehnologic Special „Samus" Cluj-Napoca

În activitatea de fiecare zi a copilului, jocul ocupă evident locul preferat . Dar jucându-se, el îşi satisface nevoia de activitate, de a acţiona cu obiecte reale sau imaginare, de a se transpune în diferite roluri şi situaţii care îl apropie de realităţile înconjurătoare . Pentru copii aproape orice activitate este joc. „ Jocul este singura atmosferă în care fiinţa sa psihologică poate să respire şi în consecinţă poate să acţioneze " (Claparede, 1975). Tocmai prin joc el ghiceşte şi anticipează conduitele superioare . A ne întreba de ce se joacă copilul, înseamnă a ne întreba de ce este copil. Despre un copil nu se poate spune că „ el creşte " şi atât, trebuie să spunem că el „ se dezvoltă " prin joc . Astfel, el pune în acţiune posibilităţile care decurg din structura sa particulară, traduce în fapte potenţele virtuale care apar succesiv la suprafaţa fiinţei sale, le asimilează, le dezvoltă, le îmbină, îşi coordonează fiinţa şi îşi dă vigoare .

În copilărie jocul duce la antrenarea funcţiilor fiziologice şi a celor psihice . A devenit astăzi un fapt banal semnalarea rolului capital al jocului în dezvoltarea copilului şi chiar a adultului . Jocul are la copil rolul pe care munca îl are la adult . Aşa cum adultul se simte tare prin lucirile sale, tot aşa şi copilul se simte mare prin succesele sale lucide . Un adult caută să-şi dovedească propria sa valoare printr-un rezultat real: operă artistică, construirea unei case etc. Copilul aflat în afara lucrărilor reale şi sociale găseşte acest substitut prin joc . De aici importanţa primordială a jocului copiilor noştri . Un copil care nu vrea să se joace este un copil a cărui personalitate nu se afirmă, care se mulţumeşte să fie mic şi slab, o fiinţă rară fără mândrie, o fiinţă fără viitor . Istoria jocului infantil este deci, istoria personalităţii care se dezvoltă şi a voinţei care se formează treptat .

După împlinirea vârstei de 6 ani în viaţa copilului începe procesul de integrare în viaţa şcolară, ca o necesitate obiectivă determinată de cerinţele dezvoltării sale multilaterale. De la această vârstă o bună parte din timp este rezervată şcolii, activităţii de învăţare care devine o preocupare majoră . În programul zilnic intervin schimbări ce nu diminuează dorinţa de joc a

copilului, deoarece (aşa cum remarca A. Gessel în „L`enfant") jocul rămâne o problemă majoră în timpul întregii copilării .

Cunoscând locul pe care-l ocupă jocul în viaţa copilului este uşor de înţeles eficienţa folosirii lui în procesul instructiv-educativ . În sistemul influenţelor ce se exercită pe diferite direcţii pentru creşterea acţiunii formative a şcolii, jocul didactic ocupă un loc important . Elementele de joc, încorporate în procesele instructive pot motiva şi stimula puternic procesul instructiv mai ales în prima fază a învăţării în care interesul obiectiv este minim. Folosirea jocului didactic în procesul instructiv-educativ face ca elevul să înveţe cu plăcere, să devină interesat faţă de activitatea ce se desfăşoară, face ca cei timizi să devină mai volubili, mai activi, mai curajoşi, să capete mai multă încredere în capacităţile lor, mai multă siguranţă şi tenacitate în răspunsuri . Şi în activitatea şcolară se pleacă de la principiul just, potrivit căruia copilul nu face bine decât ceea ce îi place să facă (ca şi adultul de altfel). Pentru o percepţie justă în memorie şi raţiune cel ce învaţă are nevoie de un puternic obiectiv involuntar, adică trebuie să fie motivat intrinsec . Dacă lipseşte această motivaţie, va lipsi şi o parte din atenţia învăţării . Învăţarea şi interesul obiectiv (motivaţia) sunt deci reciproc coordonate. Mai mult timp atenţia involuntară a fost înlocuită în procesul instructiv-educativ, în exclusivitate, doar prin interesul obţinut prin constrângere (motivaţia extrinsecă). Dar s-a putut demonstra cât de împovărătoare e, din punct de vedere instructiv, desfăşurarea sub semnul constrângerii. Atenţia obţinută prin constrângere poate avea efecte îngrijorătoare. Cadrul didactic nu trebuie să fie şef, ci un animator. O mărturie în acest sens este cazul lui Pestalozzi a cărui activitate a fost atât de vastă şi atât de profundă mai mult prin entuziasmul inimii sale şi a dragostei sale pentru copii, decât prin metode care ni se par astăzi mediocre. „Gândeşte-te, spune el, că dacă constrângerea îţi răpeşte încrederea copilului, toate eforturile tale sunt zadarnice. De aceea asigură-ţi bine inima lui, fă-te necesar copilului…" .

În şcoală motivaţia intrinsecă pentru învăţătură nu apare la comandă . Din această cauză, în cazul proceselor instructive, trebuie să se revină la alte premise până ce se formează potenţialul necesar şi între acestea, jocul, constituie un ajutor nepreţuit pentru a învăţa fără constrângeri . Atracţia jocului este o atracţie specifică şi superioară . Folosirea jocului printre elementele de sprijin al învăţării este importantă nu numai prin prisma lipsei intereselor obiective, ci şi datorită altor motive . Astfel, după un anumit timp, în cadrul activităţilor didactice, traiectoria concentrării coboară la toţi elevii : aptitudinea de a se concentra devine tot mai redusă odată cu creşterea curbei oboselii. Monotonia, produsă de formele stereotipice

ale exerciţiilor, de exemplu, produce plictiseală care influenţează la rândul său, dorinţa de a învăţa, interesul şi atenţia elevilor . Dacă devine o stare permanentă această împovărare, în deosebi la clasele mici se poate transforma într-un invincibil refuz de a învăţa . Pe drept cuvânt, Herbart a apostrofat plictiseala, calificând-o „ păcatul de moarte ” al predării .

Jocul didactic poate fi folosit cu succes scontat în captarea atenţiei elevilor pe parcursul activităţii didactice şi înlăturarea plictiselii, dezinteresului. Plăcerea funcţională, cea mai evidentă în particularitea jocului, va crea o nouă formă de interes, de participare din partea elevilor, mult superioară atenţiei realizată prin constrângere şi datorită faptului că elevul solicitat la joc, va avea o comportare activă. Toate cele arătate despre joc întăresc importanţa folosirii jocului didactic ca mijloc instructiv. Un joc bine pregătit şi organizat constituie un mijloc de cunoaştere şi familiarizare a elevului cu viaţa înconjurătoare, deoarece în desfăşurarea lui cuprinde sarcini didactice care contribuie la exersarea deprinderilor, la consolidarea cunoştinţelor şi la valorizarea lor creatoare .

Jocul este un mijloc de educaţie indirect. Cu ajutorul lui copilul poate fi influenţat prin intermediul situaţiei ludice. Astfel se ştie că fiecare joc are un obiect al său, o structură şi reguli, sub forma unor succesiuni ordonate. Rolul regulei este acela de a păstra structura şi desfăşurarea jocului. El trebuie să accepte şi să realizeze ordinea structurală a jocului .

Pe lângă aptitudinea de a se conforma regulilor jocului mai trebuie să existe şi voinţa de a le realiza. Jocul este adesea obositor, câteodată chiar istovitor. Astfel departe de a se naşte din lene, jocul se naşte din viaţă . Există deci un raport mutual între joc şi muncă. Jocul este vestibulul natural care conduce spre muncă, un exerciţiu . Este clar însă că jocul exersează nu numai muşchii, ci şi în mai mare măsură inteligenţa . El aduce acea stăpânire de sine . Disciplinarea cerută de structura şi regulile jocului, nu este considerată supărătoare de cel care joacă. Jocurile disciplinează fără constrângere pe jucător atât sub aspectul desfăşurării acţiunilor obiective cât şi sub aspectul comportamentului social . Această disciplinare funcţională nu rămâne superficială, adică nu reprezintă o reacţie, cum se întâmplă în cazul disciplinării prin constrângere, ea este acceptată dimpotrivă de cel ce se joacă . Pe baza celor spuse despre raportul dintre joc şi libertate rezultă că structura caracteristică a jocului respectiv se poate realiza numai pe baza unui echilibru deplin între cerinţele disciplinatoare ale regulilor şi subordonarea acceptată şi realizată de bună voie. În acest mod jocul constituie o paradigmă a modului de reglementare a comportamentului, către care ar trebui să tindă o educaţie generală a copilului .

Prin intermediul jocului, elevul ia contact cu alţii, se obişnuieşte să ţină seama de punctul de vedere al altora, să iasă din egocentrismul său original, jocul fiind şi o activitate de grup. În cazul jocului colectiv, fiecare ţine seama de celălalt. Acest lucru reclamă de la fiecare elev o continuă trecere de la coordonare la subordonare, un „spirit de echipă". Important în jocul colectiv este de asemenea, faptul că această atitudine de coordonare şi subordonare nu poate fi realizată prin constrângere, ci numai în mod activ de către elevi în desfăşurarea jocului. În acest fel, se realizează în joc o interiorizare pe care o întâlnim, de regulă, doar fragmentar în alte situaţii pedagogice.

Jocurile didactice sunt un mijloc foarte important pentru realizarea sarcinilor educaţiei morale. Ele contribuie la dezvoltarea stăpânirii de sine, a autocontrolului, a spiritului de independenţă, a disciplinei conştiente, a spiritului colectiv şi a altor calităţi de voinţă şi de caracter. În joc, copiii învaţă să se ajute unii pe alţii, să se bucure de succesele colegilor, să aprecieze nepărtinitor succesele altora.

Nu trebuie uitat faptul că orice cadru didactic se poate folosi de joc pentru a cunoaşte mai bine elevul. Ştim că orice copil se angajează total în jocul său, fiindcă jocul îi serveşte pentru a-şi afirma întreaga personalitate. Fiecare copil are un stil propriu de joc, aşa cum fiecare artist are stilul său creator caracteristic. Copilul îşi arată în joc inteligenţa, voinţa, caracterul dominant, într-un cuvânt personalitatea. Pentru ca jocul didactic să dea rezultate optime în toate situaţiile arătate, una din condiţiile esenţiale este buna pregătire a lui. Oricare ar fi tipul de joc (ca activitate organizată sau ca moment al unei lecţii) acesta impune cadrului didactic respectarea unor cerinţe metodice specifice: pregătirea şi organizarea clasei pentru joc, explicarea şi fixarea regulilor, urmărirea executării lui de către elevi, aprecierea rezultatelor.

Eficienţa jocului didactic depinde de cele mai multe ori de felul în care cadru didactic ştie să asigure o concordanţă între tema jocului şi materialul didactic existent, de felul în care ştie să folosească ca mijloc de îndrumare a elevilor prin întrebări, răspunsuri, indicaţii, explicaţii, aprecieri etc. Jocurile didactice oferă creşterea randamentului şcolar, deci îmbunătăţirea performanţelor şcolare, şcolarii însuşindu-şi şi consolidându-şi cunoştinţele. Introducerea jocului didactic în activităţile instructiv-educative conduce la modificări cantitative şi calitative însemnate, atât în ceea ce priveşte latura instructivă, cât şi cea formativă.

BIBLIOGRAFIE

Claparede, E., *Psihologia copilului şi Pedagogia experimentală*, EDP, 1975, Bucureşti.

Macovei, E., Popescu, O., *Jocul şi munca . Rolul lor în maturizarea psihologică a copiilor şi adolescenţilor*, în „ Revista de psihologie ” nr. 8, 1986.

Popescu, R., *Realizarea obiectivelor instructiv-educative prin jocul didactic*, în Rev. de Pedagogie, nr. 10, 1990, p. 66-69

Răduţ-Taciu, R., (coord.), Câmpean, A., Vancea, G., Iacob., D. V., Răduţ-Taciu, I., *Pedagogia jocului de la teorie la aplicaţii*, col. “Ştiinţele Educaţiei”, nr. 7, 2004, Ed. Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca

Trif, L., Voiculescu, E., *Teoria şi metodologia instruirii*, Editura Didactică şi Pedagogică, R. A., 2013, Bucureşti;

JOCURILE DE MIŞCARE ÎN SPORIREA EFICIENŢEI ACTIVITĂŢII DIDACTICE

Prof. înv. primar Sărmăşan Livia
Şc. Gimnazială "Emil Isac" Cluj-Napoca

În munca dascălilor care lucrează cu elevii ciclului primar, un rol important în realizarea obiectivelor şi sarcinilor propuse îl ocupă preocuparea pentru selecţionarea şi programarea continuă a celor mai eficiente metode şi mijloace specifice activităţii.

Între metodele care pot spori calitatea proceselor de predare-învăţare, un loc important îl ocupă jocul. Jocul este explicat şi definit în moduri diferite în literatura de specialitate, la fel de diferite fiind şi funcţiile şi sensurile care i se atribuie. Astfel, Ioan Cerghit le grupează în mai multe tipuri de jocuri:

-după conţinutul si obiectivele urmărite, ele se pot clasifica în:jocuri senzoriale, jocuri de observare a naturii, de asociere de idei şi de raţionamente, matematice, de construcţii tehnice, muzicale, de orientare, pregătitoare pentru înţelegerea unor noţiuni, jocuri aplicative, demonstrative, de creaţie, memorie, jocuri de îndemânare (de exerciţii simple, de mişcare).

-după materialul folosit, le clasifică în :jocuri cu materiale, fără materiale, orale, cu întrebări, jocuri-ghicitori, jocuri de cuvinte încrucişate etc.

-jocuri integrate în predarea diferitelor obiecte de învăţământ, precum:jocul de citit, de scris, de istorie, geografie, de ştiinţe, de educaţie fizică etc.

Mă voi opri în continuare la jocul integrat în predarea diferitelor obiecte de învăţământ, cu precădere în orele de educaţie fizică, dar care pot fi folosite cu succes şi ca activitaţi în completarea altor ore, având în vedere nevoia de mişcare a elevului din ciclul primar.

Componentă esenţială a vieţii, mişcarea se constituie într-un adevărat izvor de sănătate, practicarea exerciţiilor fizice şi a jocurilor de mişcare recomandându-se din fragedă copilărie până la adânci bătrâneţi. Realizată iniţial în cadrul familiei, apoi la nivelul grădiniţei şi şcolii prin activităţi specifice, pregătirea fizică a copiilor a devenit o componentă necesară şi permanentă a educaţiei, a formării omului. Pregătirea omului pentru a participa la viaţa socială nu se putea realiza fără preocuparea de a-l dezvolta

şi din punct de vedere fizic. Omul modern înţelege importanţa şi necesitatea formării deprinderilor motrice şi a calităţilor fizice de bază, atât pentru menţinerea sănătăţii, cât şi pentru cristalizarea, încă din cea mai fragedă vârstă a calităţilor de supleţe, abilitate, rapiditate, isteţime, spontaneitate şi altele.

Un corp bine dezvoltat este capabil de muncă intelectuală prelungită, de eforturile pe care le cere procesul de învăţământ. Alternarea muncii fizice cu cea intelectuală are ca rezultat înviorarea proceselor intelectuale. Centri nervoşi solicitaţi de activitatea intelectuală se odihnesc şi îşi sporesc tonusul în timpul exerciţiilor fizice şi al jocurilor de mişcare sau sportive. Dezvoltând forţa, precizia, siguranţa şi îndemânarea în mişcări, pregătim elevii pentru muncă.

Se spune că intrând în şcoală, copilul învaţă jucându-se. Alături de învăţătură, care este activitatea principală a elevilor, jocul rămâne o manifestare specifică acestei vârste şi e hotărâtoare pentru dezvoltarea lor psihică. Sub influenţa jocului se formează, se dezvoltă şi se restructurează întreaga activitate psihică a copilului, acesta fiind un mod de dobândire şi precizare a cunoştinţelor prin acţiune. Este. o activitate de gândire deoarece este orientat spre rezolvarea unor probleme, spre depăşirea unor obstacole.

Citindu-l sau recitindu-l pe Creangă, afli cum mereu îşi aminteşte de copilărie, de casa părintească, dar mai ales de jocurile pline de hazul şi farmecul copilăresc. Jocul ca activitate specifică copilăriei este sintetizată foarte frumos de Lucian Blaga în poezia „Trei feţe“ - ”Copilul râde:/ Înţelepciunea mea e jocul”. George Coşbuc surprinde în poezia “Iarna pe uliţă”jocul copiilor cu zăpada, bucuria cu care participă copiii la joc şi larma pe care o fac ei. Jocul devine un acompaniament, o parte a vieţii în general. El înfrumuseţează viaţa şi o completează.

Spre deosebire de grupele de exerciţii din lecţiile de educaţie fizică, influenţele instructiv-educative ale jocurilor permit manifestarea complexă şi favorizează dezvoltarea simultană a deprinderilor motrice de bază sau specifice, a calităţilor motrice, precum şi a deprinderilor şi însuşirilor moral volitive.

De aceea jocurile de mişcare, în funcţie de obiectivul urmărit, poate fi folosit cu succes în aproape toate momentele lecţiei de educaţie fizică. Astfel, la începutul părţii pregătitoare se pot organiza jocuri de atenţie sau diferite jocuri pentru crearea bunei dispoziţii a elevilor. Alte jocuri pot realiza încălzirea organismului elevilor, în vederea îndeplinirii cu succes a sarcinilor de bază din partea fundamentală a lecţiei. Aici se pot preda jocuri noi sau să se repete jocurile prin care se consolidează deprinderile de miscare predate anterior şi prin care se dezvoltă calităţile fizice ale elevilor. În partea de

încheiere a lecţiei pot fi folosite unele jocuri care cer efort moderat şi contribuie la liniştirea organismului.

În organizarea jocurilor cu elevii mici vom avea în vedere unele aspecte precum:

-jocurile să fie cu reguli simple;

-în jocurile pe echipe să se acorde pe rând rolul de conducător;

-jocurile să prezinte dificultăţi sporite de la o etapă la alta:

-să avem în vedere sarcinile pe care dorim să le realizăm, vârsta jucatorilor, condiţii materiale şi atmosferice, precum şi modul de formare a echipelor .

Jocurile de mişcare au un rol deosebit in formarea deprinderilor motrice şi aplicativ-utilitare la clasele mici.

Mersul este o deprindere motrică naturală care se formează din primul an de viaţă şi care se manifestă pe parcursul întregii vieţi. Dacă această deprindere este însuşită corect, asigură deplasărilor eficienţă, aspect estetic, consun minim de energie. Dacă se învaţă greşit, el poate influenţa negativ structura osoasă a membrelor inferioare, configuraţia şi funcţia articulaţiilor acestora conducând la apariţia unor deficienţe fizice.

Jocuri pentru formarea deprinderii de mers

Bucheţelele-Copiii formează un cerc şi merg pe circumferinţa acestuia, executând comenzile date:mres obişnuit, mers pe vârfuri, mersul piticului, cu braţele sus, sărituri ca iepuraşul etc. La un moment dat, învăţătorul strigă un număr, de exemplu, 5. La auzul acestei comenzi, copiii se strâng în grupe formate din câte 5. Gruparea se face sub formă de bucheţele. Cei care nu reuşesc să se grupeze în bucheţele ies din joc. Jocul continuă, strigându-se alte numere, până rămân în joc 3 copii.

Cosmonauţii- Copiii "cosmonauţi"sunt aşezaţi în formaţie de cerc, lanţ de braţe cu faţa spre centru. În spatele lor, la o anumită distanţă, sunt marcate 4 rachete cosmice în care se desenează mai multe cercuri, care reprezintă locurile pentru"cosmonauţi". Numărul lor este mai mic decât numărul"cosmonauţilor". La comanda de începere a jocului, copiii se învârt în cerc. La un semnal stabilit"cosmonauţii se deplasează spre"navele cosmice "ca să ocupe un cerculeţ(loc în navă), dar cel puţin 3-4 copii vor rămâne fără loc. La reluarea jocului, aceştia vor sta în mijlocul cercului, iar când se va da alt start vor căuta să ocupe un loc în navă. Jocul continuă astfel cât se doreşte.

Alergarea-este o deprindere motrică naturală care asigură o deplasare mai rapidă prin acţiunea coordonată a musculaturii membrelor inferioare şi superioare. Dacă este însuşită corect, această deprindere sporeşte capacitatea individului de a se adapta la mediu, de a rezolva eficient

activităţile cotidiene. Variantele de alergare pot fi executate independent, combinat, liber, printre repere, cu purtarea, manevrarea diferitelor obiecte mici, desfăşurate individual, în perechi, în grup, pe echipe cu sau fără întrecere. Alergările pot fi combinate şi cu alte deprinderi motrice ca sărituri, aruncări, prinderi, căţărări, târâri, escaladări etc.

Jocuri pentru formarea deprinderii de alergare

Leapşa în cerc - Copiii se deplasează pe circumferinţa unui cerc repetând cuvintele:"Pe mine nu mă prinde"În centrul cercului se plasează un copil care este "leapşa", cu o căciuliţă pe cap. La semnalul de începere a jocului, toţi copiii aleargă într-un spaţiu limitat, fixat dinainte, iar "leapşa" aleargă să atingă cu căciuliţa pe unul din ei. Cel urmărit, dacă reuşeşte să se ghemuiască înainte de a fi atins, scapă. Dacă urmăritorul îl atinge înainte spunând "leapşa", schimbă rolurile între ei şi jocul continuă.

Ursul nărăvaş - Copiii sunt dispuşi în formaţie de cerc, ţinându-se de mâini. În interiorul cercului se desenează"vizuina ursului", în care se plasează un copil, care stă ghemuit, "ursul". Acesta are în faţă un săculeţ care reprezintă hrana lui. Alt copil, "provocatorul", stă în faţa vizuinii. La semnalul de începere al jocului "provocatorul " ia săculeţul şi aleargă prin afara cercului, cu săculeţul în mână, iar "ursul" încearcă să-l prindă. Dacă cel urmărit este prins, atunci acesta rămâne in locul "ursului "si alt copil va fi"provocatorul".

Unele jocuri dinamice conţin numai alergarea("Leapşa, "Crabii şi creveţii", "Ulii şi porumbeii", "Ogarul şi iepurele"), altele includ pe lângă alergare şi aruncări, prinderi, sărituri sau alte deprinderi("Vânătorii şi raţele", "Între două focuri", "Fereşte picioarele")

Săritura se defineşte ca fiind acţiunea motrică voluntară în care corpul părăseşte solul prin propriile forţe, pentru a reveni după un timp mai scurt sau mai lung. . Această deprindere motrică naturală are un larg caracter aplicativ în viaţa cotidiană a omului. Este necesar să se insiste asupra corectitudinii mişcărilor. Dacă sunt efectuate defectuos pot produce accidentări şi nu contribuie la realizarea obiectivelor ce ni le-am propus.

Jocuri pentru formarea deprinderii de a sări

Pârâiaşul-Pe terenul de joc se va desena un pârâiaş, la un capăt mai îngust(50-60 cm), apoi din ce în ce mai lat(2m)Copilul care va sări pârâiaşul în cel mai lat loc va câştiga întrecerea.

Iepurii şi vânătorul-Elevii sunt răspândiţi pe terenul de joc şi stau ghemuit, cu palmele la urechi. Ei sunt "iepuraşii". Un copil este aşezat într-un colţ al terenului de joc şi este "vânătorul". La comanda de începere a jocului "iepuraşii"sar şi se joacă pe tot terenul. La un semnal al învăţătorului"vânătorul"înarmat cu o puşcă de jucărie trage în"iepuraşi".

Aceştia se culcă înainte, cu bărbia sprijinită de palme şi stau nemişcaţi. Cel care se mişcă e luat de"vânător" şi dus în casa lui, apoi jocul se reia.

Păsările flămânde- Copiii sunt împărţiţi în patru echipe, reprezentând" păsările" şi fiecare echipă are un "cuib" într-un colţ al terenului de joc. În mijlocul terenului se pun castane, nuci, ghinde etc., acestea reprezentând"mâncarea". La comanda de începere a jocului "păsările" sar din "cuiburi" (săritura în lungime de pe loc) şi aleargă spre mijlocul terenului să ia câte un obiect, se întorc repede, sar în "cuib ", îşi lasă acolo hrana şi se întorc să ia din nou. Ele fac acest drum până nu mai rămâne nimic în mijloc. Echipa care a reuşit să aducă cea mai multă hrană este declarată câştigătoare.

Alte jocuri dinamice precum"Cercul zburător"", Lupul la stână", "Lupul în şanţ ", " Undiţa", "Iepurii şi vânătorul ", "Ştafeta cu obstacole" şi altele, au ca element de conţinut în principal săritura şi constituie mijloace de perfecţionare a acestei deprinderi deosebit de apreciată de copii.

Aruncarea –reprezintă proiectarea în spaţiu a unor obiecte cu forme şi dimensiuni diferite prin acţiunea forţelor rezultate din efortul muscular.

Prinderea-reflectă acţiunea membrelor superioare prin care se interceptează şi se reţine un obiect aflat în mişcare.

Aceste deprinderi motrice favorizează creşterea indicilor de coordonare motrică, fortificarea sistemelor muscular şi ligamentar, dezvoltarea acuităţii vizuale, a simţului chinestezic, orientarea în spaţiu, aprecierea formelor şi dimensiunilor obiectelor şi a vitezei cu care se deplasează.

Jocuri pentru formarea deprinderii de aruncare şi prindere

Cearta dintre iarnă şi primăvară-Pentru desfăşurarea jocului se organizează două echipe-"Iarna "şi "Primăvara". Echipele caută să-şi arunce reciproc mingi mici, confecţionate din tifon sau vată, peste o panglică suspendată la o înălţime de 2 m. Mingile care au căzut pe teren se adună şi se aruncă în partea cealaltă. Jocul se termină la un semnal dat. Învinge echipa pe terenul căreia au căzut mai puţini "bulgări de zăpadă". Pentru joc se confecţionează în prealabil 30 de mingi, "bulgări de zăpadă". Înainte de începerea jocului echipele primesc fiecare câte 15 mingi.

Mingea cu suveica-Copiii sunt împărţiţi în două echipe, egale ca număr şi fiecare echipă se aşează pe două şiruri, faţă în faţă. Primii dintr-un şir au câte o minge. La comanda de începere a jocului, cei care au mingea, o pasează primului din grupa din faţă, apoi se aşează la coada şirului unde a pasat. Copilul care a primit mingea, o pasează şi el următorului tot din grupa din faţa sa şi în felul acesta grupele îşi schimbă locurile. Câştigă echipa care a terminat prima schimbarea locurilor.

Echilibrul-este o calitate psihomotrică complexă care reflectă capacitatea unei persoane de a menţine stabilitatea corpului în diferite poziţii

sau în mişcare. Ea are la bază sensibilitatea simţului chinestezic şi coordonarea activităţii marilor grupe musculare prin declanşarea celor mai oportune acte sau acţiuni motrice ori de câte ori stabilitatea corpului este perturbată.

Jocuri pentru formarea deprinderii de mers în echilibru

Leii la circ- Copiii sunt împărţiţi în două echipe, egale ca număr, aşezate în şiruri, cu faţa la capătul a câte unei bănci de gimnastică. Pe fiecare bancă se pun 3 cercuri, la distanţă egală unul de altul, ţinute vertical de 3 copii. La comanda de începere a jocului, primii din fiecare echipă se urcă pe bancă şi se deplasează pe genunchi, încercând să treacă prin cele 3 cercuri. Dacă reuşeşte, coboară, îl atinge pe umăr pe următorul şi trece la coada şirului. Pentru stabilirea clasamentului se va lua în considerare care a parcurs distanţa mai repede şi a executat corect deplasarea.

Balansoar pe picioare-Doi jucători stau în picioare pe două bucăţi de lemn rotunde cu distanţa de 2-3 m între ele şi ţin cu mâinile capetele unei sfori rezistente. Fiecare încearcă să-l determine pe adversar să cadă de pe balansoar. Se interzice smucirea premeditată a frânghiei şi cedarea ei din mâini. Cine rămâne pe balansoar câştigă întrecerea.

Căţărarea-este deprinderea motrică utilitară ce constă într-o urcare pe un aparat sau obstacol natural folosind numai propriile segmente. În unele situaţii căţărarea presupune numai urcarea, în altele se continuă cu deplasări la inălţime si coborâre. Aceste deprinderi dezvoltă copiilor îndemânarea, forţa şi curajul.

Jocuri pentru formarea deprinderii decăţărare

Pisica şi vrăbiile-Copiii au rol de vrăbiuţe şi sunt răspândiţi pe terenul de joc, sărind ca acestea. Într-un colţ, un copil stă ghemuit cu sprijin pe palme, el reprezentând" pisica"La comanda "Atenţie, pisica", el sare în picioare şi aleargă să prindă"vrăbiuţele", care se urcă pe scăunele, bănci, lăzi, scară de gimnastică etc., pentru a scăpa de" pisică" . "Păsărica" ce va fi prinsă devine" pisică. "

Sari, Grivei-Un grup de copii îndeplineşte rolul de "pisici", ceilalţi de "căţei". La comanda "Sari, Grivei", "căţeluşii" incearcă să prindă "pisicile", care pentru a scăpa se urcă pe orice obiecte ce le sunt la îndemână.

Târârea-este o deprindere utilitară care defineşte deplasarea orizontală a corpului pe o suprafaţă de sprijin realizată cu ajutorul braţelor şi picioarelor. Târârea are influenţă asupra mobilităţii coloanei vertebrale şi a profilării corecte a curburilor acesteia, dezvoltă forţa membrelor superioare şi inferioare, tenacitatea şi încrederea în forţele proprii. Târârile pot fi realizate pe partea anterioară, posterioară sau laterală a corpului. După poziţia acestuia în timpul deplasării ele pot fi înalte(trunchiul nu este in contact cu solul)şi joase.

Jocuri pentru formarea deprinderii de târâre

Tunelul submarin-Copiii sunt împărţiţi în două echipe, egale ca număr, aşezate în şiruri. Componenţii echipelor stau cu picioarele depărtate. La semnalul de începere ultimii doi trec prin "tunelul"format de picioarele depărtate ale colegilor şi se aşază în capătul şirului. Jocul continuă până toţi copiii trec prin tunel. Echipa care termină prima este declarată câştigătoare.

Eficienţa jocurilor de mişcare, aportul lor în formarea deprinderilor şi dezvoltarea calităţilor motrice sunt determinate în mare măsură de modul de predare al acestora. Ele trebuie alese şi organizate în concordanţă cu particularităţile de vârstă, sex, nivelul de pregătire, numărul de participanţi.

Se ştie că în şcoală, principala funcţie a învăţătorului este de a îndruma şi organiza activitatea elevilor. Pentru aceasta el trebuie să colaboreze cu elevii, să îi stimuleze, să le creeze condiţii optime de muncă, să-i ajute să-si formeze personalitatea. În desfăşurarea jocurilor, ca de altfel în întreg procesul educaţional, rolul dascălului este major. De modul cum acesta îşi pregăteşte activitatea, de metodele pe care le foloseşte depinde reuşita activităţii şi atingerea obiectivelor.

În jocurile desfăşurate cu elevii mei am putut observa cu uşurinţă dacă aceştia execută corect şi respectă regulile, am reuşit să observ comportarea şi particularităţile de manifestare. Aici se poate vedea dacă jucătorii participă cinstit la joc, dacă manifestă iniţiativă, dacă se ajută între ei sau dacă au curajul răspunderii pentru faptele lor. Organizarea jocurilor de mişcare în pauze, a dus în şcoala noastră la scăderea numărului de acte de indisciplină, violenţa fizică sau verbală în rândul elevilor s-a redus considerabil.

Jocul a fost dintotdeauna considerat ca o modalitate de educaţie. În plan teoretic, ideea de a folosi jocul în scopuri educative a fost încă din Antichitate, cu toate acestea de-abia în epoca noastră jocul este un adevărat instrument educativ şi didactic, o bază a metodelor de instruire şi educaţie a micilor elevi.

Din practica mea şi din observaţiile făcute asupra copiilor aflaţi în diverse activităţi, am simţit nevoia de a prezenta câteva sugestii necesare atât pentru reuşita jocului cât şi pentru influenţele pe care le poate exercita acesta în procesul educaţional:

-asiguraţi în permanenţă o bună pregătire şi organizare a jocurilor din cadrul lecţiilor;

-atitudinea dumneavoastră faţă de succesele sau insuccesele copilului va exercita o influenţă benefică asupra activităţii prezente sau viitoare, în special la copiii cu posibilităţi mai limitate;

-stimulaţi sau antrenaţi la joc copiii aparent pasivi şi veţi constata că sunt capabili de mai mult;

-eliminaţi din vocabularul dumneavoastră, în special atunci când apreciaţi rezultatele nesatisfăcătoare ale copiilor, cuvinte care i-ar putea inhiba, traumatiza;

-aveţi în vedere că de cele mai multe ori ei nu sunt vinovaţi de carenţele manifestate;

-nu neglijaţi să apreciaţi orice reuşită a copilului. Acesta este rezultatul propriilor sale posibilităţi;

-organizaţi cât mai multe jocuri de mică amploare, la nivelul clasei şi al şcolii, pentru educarea respectului faţă de rezultatele obţinute de colegi;

-să aveţi în minte că aceşti copii cu care lucrăm **"nu sunt copaci, sunt oameni"** şi că**:"Nu-i greu să tai un pom, dar tare-i greu să ciopleşti om... Iar omu-i precum copacul:când de mic se strâmbă, anevoie se mai îndreaptă... "**

BIBLIOGRAFIE

Ioan CERGHIT, *Metode de învăţământ*, Editura Polirom, Iaşi 2006, p. 263-264

Gheorghe CHIRIŢĂ, *Educaţie prin jocuri de mişcare*, Editura Sport- Turism, Bucureşti, 1983

Constantin CUCOŞ, *Psihopedagogie*, Editura Polirom, Iaşi 2009, p. 367

Ioan GRIGORESCU, *Manual de Citire*-clasa a IV-a, E. D. P., Bucureşti, 1996

Graţiela SION, *Psihologia vârstelor*, Editura Fundaţiei România de mâine, Bucureşti, 2007, p. 114-115

JOCUL DIDACTIC ÎN PREDAREA VERBULUI LA CICLUL PRIMAR

PIPP. Ianc Nicoleta-Daniela
Şcoala Gimnazială „Emil Isac"- Cluj-Napoca

Jocul didactic se înscrie în sfera activităţilor de învăţare menite să se desfăşoare într-un „câmp motivaţional" dezirabil optim. Utilizarea structurilor motivaţionale complexe, de toate tipurile, în interacţiune, formarea intereselor pentru cunoaştere, dar şi/mai ales a atitudinilor stabile de deschidere, respectiv respect faţă de cunoaştere ţin de orice strategie de motivare. [1]

Conform teoriei inteligenţelor multiple, jocul este un proces interdisciplinar, el încurajează toate tipurile de inteligenţă: lingvistică, muzicală, logico – matematică, spaţială, corporal chinestezică, personală şi socială.

Văzut ca formă de activitate instructiv-educativă, jocul trebuie înţeles în primul rând, ca un cadru organizatoric de desfăşurare a activităţii didactice. Acesta impune crearea unui cadru de aşa natură încât elevii să găsească în joc cel mai bun climat psihologic şi social de manifestare şi de dezvoltare a propriei lor personalităţi. De asemenea, această formă de activitate trebuie înţeleasă ca modalitate modernă de desfăşurare a procesului de predare–învățare-evaluare.

Jocul este forma de activitate specifică pentru copii şi hotărâtoare pentru dezvoltarea lor psihică. Sub influenţa jocului se formează, se dezvoltă şi se restructurează întreaga activitate psihică a copilului. Modul serios şi pasiunea cu care se joacă copiii, constituie indicatori ai dezvoltării şi perfecţionării proceselor de cunoaştere. Prin joc, prin crearea şi rezolvarea progresivă a diverselor feluri de contradicţii, se dezvoltă personalitatea copilului. Prin joc, copilul preşcolar descoperă noi modalităţi de expresie atitudinală care îi sporesc vigoarea să acţională şi dinamismul său, nevoia de explorare.

Se poate constata, fără îndoială, că în toate jocurile intervin şi se exersează: elementele creative, mobilitatea, flexibilitatea gândirii, capacitatea de imaginare a unor soluţii, aplicarea în practică a acelora care au fost

[1] Ionuţ Vlădescu, *De la pedagogia generală la psihologia pedagogică*, Editura Vasiliana `98, Iaşi, 2007, pag. 99.

memorate şi care şi-au dovedit eficienţa. Toate laturile vieţii psihice, începând cu cele mai simple şi terminând cu cele mai complexe se educă, se exersează şi se dezvoltă prin intermediul activităţii ludice .

Putem defini jocul ca o activitate modelatoare, caracteristică omului, o invenţie culturală, instaurată pe baza unui acord socio-comunicativ. Jocul are la copil rolul pe care munca o are la adult. Între joc şi muncă există un raport mutual, jocul fiind vestibulul natural care conduce spre muncă, spre disciplină, spre activitatea de grup[2].

Am folosit un joc drag multor oameni, dar și elevilor

JOCUL "ELEV DE FB"

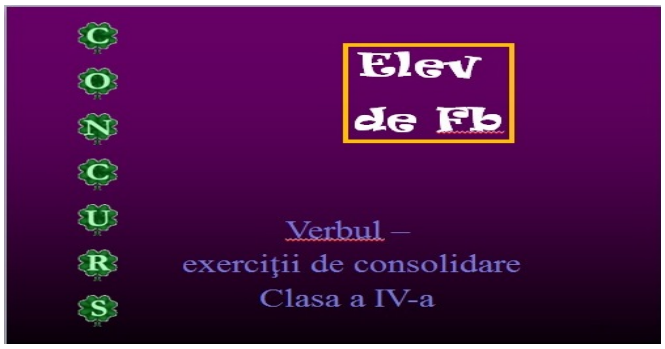

Descrierea jocului.

Acest joc este inspirat si realizat după emisiunea "Vrei să fii miliardar", conţine aceleași sunete, aducând elevul în aceeaşi stare de tensiune ca în emisiunea amintită. Constă în exerciții de consolidare a verbului ca parte de vorbire.

În timpul jocului clasa este împărţită în două echipe, fiecare echipă are de răspuns la 11 întrebări, pentru fiecare răspuns corect grupa primește două puncte, în cazul în care o grupă greșește se trece la cealaltă grupă cu altă întrebare.

Răspunsurile sunt de tipul corect şi incorect, după fiecare răspuns corect se aud aplauze şi se trece la întrebarea următoare. După un răspuns incorect se aude un sunet de întoarcere, dar de data aceasta, echipa nu mai răspunde la întrebarea dată, ci se trece la întrebarea pentru cealaltă echipa. Această trecere se realizează cu ajutorul săgeții galbene din partea de jos a răspunsurilor.

Fiecare membru al echipei are 11 cartonaşe, unu pentru fiecare întrebare, pe care va nota răspunsul propriu, apoi un membru al echipei, în ordinea aşezării în bănci, va alege varianta de răspuns, iar în acest timp elevii

[2] Elena Simionică, Fănica Bogdan, *Gramatica prin joc*, Editura Polirom, Iaşi, 1998, p. 10.

vor aşeza cartonaşele cu faţa în jos, respectiv în partea dreaptă, dacă răspunsul este corect.

Membrii celor două echipe primesc un calificativ în funcţie de numărul răspunsurilor corecte, astfel:

• FB pentru 9- 11 răspunsuri corecte;
• B pentru 7-8 răspunsuri corecte;
• S pentru 5- 6 răspunsuri corecte.

Elevii care vor avea mai puţin de 5 răspunsuri corecte vor răspunde la încă trei întrebări. Acest tip de joc se poate adapta atât pentru părțile de propoziție, cât şi pentru părţile de vorbire.

BIBLIOGRAFIE:

Ionuţ Vlădescu, *De la pedagogia generală la psihologia pedagogică*, Editura Vasiliana `98, Iaşi, 2007, pag. 99.

Elena Simionică, Fănica Bogdan, *Gramatica prin joc*, Editura Polirom, Iaşi, 1998, p. 10.

ASCULTAREA (PARTEA PROCESULUI DE COMUNICARE) ÎN PREDAREA MATEMATICII

Prof. Alexa Mioara- Dania
Liceul Tehnologic Agricol, Bistrița

Ascultarea, alături de vorbire, scriere si citire este o componentă a procesului de comunicare. Chiar dacă profesorul are uneori impresia că nu mai e nimic de învățat de la elevii lui, mereu poate câştiga experienţă şi mai mult chiar, prin ascultare, el va dezvolta o mai bună relație cu elevul, deci va promova o comunicare propice cu acesta.

Lucrarea de față atinge doar subiectul, fără pretenția de a-l detaila sau epuiza. Astfel vom afla:

1) Care e importanța şi totodată rata procentuală ataşată ascultării în procesul comunicării

2) Bariere şi blocaje în ascultare ce trebuie evitate cu formulare de soluții

3) Tipuri de ascultare cu accente pe ascultarea activă

4) Parafrazarea (ca mod de apropiere a elevului şi de câştigare a încrederii elevului în profesor).

1. De ce este nevoie de ascultare?

În general ascultarea este un aspect al comunicării neglijat sau chiar neluat în considerare, ascultarea fiind privită ca o abilitate pasivă în privința căreia sunt puține de făcut. Se presupune că atâta timp cât nu suferim de deficiențe de auz suntem automat capabili să ascultăm şi, prin urmare, nu este nevoie să mai învățăm să facem acest lucru.

Ca urmare a unor studii statistice cu privire la modul de ocupare zilnică a timpului în cazul unor angajați din sectorul public, s-au ajuns la următoarele rezultate:

– 9 % scris
– 30 % vorbit - adică 39 % transmitere
– 16 % citit
– 45 % ascultare - adică 61% recepționare.

Dacă această statistică este corectă înseamnă că lucrătorul își petrece 45% din comunicare ascultând. Prin urmare, ascultarea este cea care duce povara comunicării. După alte statistici, pentru o bună comunicare este nevoie ca mai mult de 50 % din timpul de comunicare să fie folosit în procesul de ascultare. S-a găsit că aproximativ 60 % din neînțelegerile care apar în

general sunt datorate ascultării incompetente. Concluzia comună a acestor studii denotă importanța majoră a "ascultării" în comunicare.

A asculta este o artă şi o disciplină. Ca şi în cazul altor măiestrii (îndemânari) este nevoie de auto-control. Profesorul trebuie să înțelegă ceea ce implică ascultarea şi să-şi dezvolte auto-stapânirea pentru a fi tăcut sau a asculta, lăsând deoparte propriile sale nevoi şi concentrându-şi atenția asupra celorlalți participanți la conversație, adică elevii.

Ascultarea se bazează în mod evident pe perceperea şi înțelegerea lucrurilor pe care ceilalți ni le spun. A auzi se transformă în a asculta numai atunci când dăm atenție celui care vorbeşte şi urmărim cu grijă mesajul transmis.

Ascultarea este vitală atât pentru elev, al cărui succes depinde de buna înțelegere a mesajelor, cât şi pentru profesorul care trebuie să ştie ce rol are în coordonarea diverselor activități. Vânzătorul trebuie să ştie cum să-şi asculte clienții. Părintele trebuie să ştie cum să-şi asculte propriul copil. Există însă unele domenii profesionale în care ascultarea este principalul atribut al comunicării: psihiatria, consilierea educațională şi de cuplu, interviurile personale. Instruirea medicală, de asemenea, pune un accent deosebit pe dezvoltarea si educarea ascultării, atât timp cât pacientul este principala sursă de informație pe care doctorul se bazează în stabilirea diagnosticului. Atenție însă! Nu trebuie să se înțeleagă că suntem datori să devenim doar ascultători sau să avem tendința de a deveni tăcuți.

2. Bariere şi blocaje în ascultare ce trebuie evitate

a) Ascultarea începută-oprită

Acest obicei nefericit de ascultare provine din faptul că majoritatea indivizilor gândesc de circa 4 ori mai repede decât poate sa vorbeasca o persoană obişnuintă. Ca atare, ascultătorul are "timp liber de gândire". Uneori el utilizează acest timp suplimentar pentru a se gândi la el (sau ea), la propriile probleme, preocupări sau necazuri în loc să asculte, să facă legături sau să rezume ceea ce vorbitorul tocmai a spus. Profesorul este adeseori atras de acest tip de ascultare la ore atunci când răspunde un elev mai puțin pregătit. Acest lucru se poate depăşi acordând atenție nu numai cuvintelor ci şi semnelor non-verbale (de exemplu: gesturi, ezitari, mimică etc) pentru a putea concretiza nivelul sentimentelor.

b) Ascultarea ca un steag roşu

Pentru unele persoane, anumite cuvinte sunt ca un steag roşu pentru un taur. Când aud aceste cuvinte se supără şi nu mai vor să asculte. Aceşti termeni variază în cadrul fiecărui grup, societăți sau organizații: "comunist", "capitalist", "bani", "tineret modern", "prozelitism", "migranți" etc. Acestea sunt semnale la care noi răspundem aproape automat, oprindu-l pe vorbitor să continuie (sau încetăm să-l mai ascultăm). În acel moment pierdem

contactul cu el si nu-l mai putem înțelege. Elevii au realmente probleme cu termeni ca: "notă", "corigență", numele profesorului antipatic, epitete depreciative la propria persoană etc. Prima etapă în depăşirea acestei bariere constă în a afla care sunt cuvintele, care sunt steagurile roşii pentru noi şi pentru elevi, să încercăm să le conştientizăm pentru a scăpa de reacțiile specifice şi eventual ca să fie evitate în momentele tensionate.

c) Ascultarea cu gândirea blocată- urechi deschise

Uneori ne decidem cam repede că fie subiectul, fie vorbitorul este prea plictisitor şi că ceea ce spune nu are nici un sens. Alteori ne grăbim să tragem concluzia că putem spune dinainte ceea ce vorbitorul ştie sau ceea ce el va spune, ca urmare concluzionăm că nu are rost să ascultăm deoarece nu vom auzi nimic nou. Este mult mai bine să asculți pentru ca să-ți dai seama cu certitudine dacă acest lucru este adevărat sau nu.

d) Ascultarea cu ochii ca sticla

Uneori ne uităm în mod intens la o persoană şi dăm impresia că ascultăm, dar gândul nostru poate fi la alte lucruri sau locuri îndepărtate. În acele momente cădem în confortul propriilor noastre gânduri. Ochii noştri sunt ca sticla si o expresie visătoare apare pe fețele noastre. Cu puțină experiență ne putem da seama atunci când oamenii/elevii au o asemenea expresie. În mod similar şi ei pot vedea acest lucru la noi. Amânați visele din timpul zilei pentru alte momente! Dacă remarcăm elevi cu privirea ca sticla, sugerăm o pauza sau o rupem ritmul.

e) Prea complicat pentru mine ca să ascult

Mulți elevi şi-au format idei preconcepute în care matematica de pildă, e prea complexă sau complicată, fiind tentați să nu asculte. Totuşi, cu un efort minim pot urmări discuția pentru a înțelege. S-ar putea să descopere că subiectul şi discuția sunt interesante şi să înțeleagă ceea ce persoana spune. Este posibil ca nici alții din grup să nu înțeleagă şi atunci este foarte util să avem curajul să punem întrebări de clarificare sau să cerem exemplificare atunci când este posibil.

f) Nu clătina barca în timp ce asculți

Oamenilor nu le place să aibă ideile lor favorite, prejudecățile şi punctele de vedere. Ca atare, când un vorbitor (elev) spune ceva care este în contradicție cu ceea ce credem sau gândim noi, s-ar putea ca în mod inconştient, să începem să nu mai ascultăm sau chiar să intrăm în defensivă. Chiar dacă vrem să facem acest lucru, este mai bine să ascultăm. Aflați ceea ce vorbitorul gândeşte, conştientizați şi cealaltă latură a problemei astfel încât să puteți înțelege mai bine şi să răspundeți într-un mod constructiv. Mai ales la matematică problemele/exercițiile suferă diferiți algoritmi de rezolvare.

3. Tipuri de ascultare

Ascultarea pasivă lasă în seama celuilalt găsirea ideilor. Ascultarea "în tăcere" poate fi susținută, în mod ingenios, prin următoarele reacții, în ceea ce privește gradul de atenție: contactul visual, gestica (a da aprobator din cap, scuturări sau clătinări din cap, schimbări bruște de poziție), mimica, exprimări de genul: "Aha", "Oh?", "Da?", etc

Ascultarea activă face posibilă soluționarea problemei prin forțe proprii, necesită deci un efort susținut, adoptarea unei atitudini mentale corecte, menținerea atenției pentru a raționa logic dar şi pentru a obține o înțelegere deplină, căutând un răspuns corect la ceea ce ni se comunică. Pentru a ne rezolva problemele şi pentru a putea lua decizii corecte, este necesar să obținem cât mai multă informație relevantă. Atenția încurajează elevul să continuie discuția şi furnizează cât mai multe date. Când deținești suficiente informatii exacte sunteți în măsură de a lua decizii corecte. Ascultarea eficientă duce la rezultate cum ar fi:

– încurajarea interlocutorilor(elevi, profesori) ;
– aflarea tuturor informațiilor necesare ;
– îmbunătățirea relațiilor profesor-elev, elev-elev şi, de ce nu, profesor-profesor ;
– rezolvarea problemelor ;
– o mai bună înțelegere a celor cu care venim în contact.

Cu alte cuvinte un bun ascultător câştigă: informație, înțelegere, cooperare, ascultare reciprocă. Pentru captarea atenției elevilor la clasă, profesorul de matematică poate avea atitudini ca:

- ❖ Să-i informeze pe elevi de disponibilitatea de a-i ajuta în orice problemă legată de matematică.
- ❖ Să încurajeze, să fie empatic şi să ajute în conducerea discuţiilor.
- ❖ Să-şi proiecteze personalitatea proprie în intervenţii şi să-i permită elevului să-l cunoască personal la un nivel adecvat.
- ❖ Să fie informal în comunicare şi să folosească umorul cu moderaţie.
- ❖ Să-i încurajeze pe elevi, să-i numească ori de câte ori răspund sau aduc contribuţii specifice.
- ❖ Să promoveze chestionarea între elevi, comentariul direct la participările elevilor şi să promoveze reflecţia.
- ❖ Să încerce să-i încurajeze pe elevii mai pasivi.
- ❖ Să promoveze confruntarea de idei şi să testeze ipoteze simulând aplicaţii practice.

Ascultarea activă:

– susține comunicarea deschisă ;
– reproduce şi multiplică conținutul informațional al discuției ;
– nu produce sentimente sau senzații negative ;

– mijloceşte atenția față de partenerul de discuție ;
– reduce greutățile de înțelegere ;
– permite rezolvarea prin forțe proprii a problemelor ;
– reduce neînțelegerile (confuziile) sau divergențele între părți ;
– în cazul unui volum mare de informații, conținutul de esență este perceput ;
– climatul discuției se îmbunătățeşte în mod sensibil .

4. Parafrazarea

O altă tehnică foarte bună de a spune "te ascult " este abilitatea de a parafraza sau de a reformula cu cuvinte proprii ceea ce antevorbitorul tocmai a rostit, de a exprima cu cuvinte proprii sensul atribuit de tine mesajului celuilalt. Aceasta apare în mod deosebit atunci când ceea ce crezi ca a vrut sa spună cineva, nu corespunde cu înțelesul pe care acea persoană l-a dat mesajului.

Parafrazarea îti dă posibilitatea de a verifica dacă ai înțeles bine sensul celor comunicate, dă interlocutorului şansa să judece ceea ce a spus şi îi arata acestuia că l-ai ascultat. Când parafrazezi, te concentrezi asupra conținutului mesajului sau asupra atitudinii sursei față de conținut.

De exemplu daca eleva spune: " De data aceasta voi învăța cu adevărat", ca să o parafrazezi, vei spune: " Vrei să spui că vei citi şi vei nota cu atenție ceea ce este important, ca să reții mai uşor?".

Parafrazarea se foloseşte în următoarele împrejurări:
– când crezi că ai înțeles ce a spus cineva dar nu eşti absolut sigur ;
– când este necesară o mai bună înțelegere a mesajului înainte de a răspunde;
– când realizezi că ceea ce ți s-a spus reprezintă o contradicție;
– când ai avut o reacție puternică la ceea ce ai auzit şi ai pierdut o parte din mesaj.

Cum să parafrazăm:

1. Concentrați-vă pe experiența vorbitorului
"Crezi că…"
"Ceea ce propui este…"
"Te-ai enervat atunci când…"
2. Observați faptele cât şi sentimentele
"Niciodata nu ți-au dat vreo şansă să te explici. Cred ca acest lucru te enervează
într-adevăr. "
3. Nu judecați sau evaluați
" Deci crezi din tot sufeltul că…"
Nu: " văd că ai deja o opinie despre ce s-a întâmplat, dar încearcă să-ți păstrezi calmul"
4. Fiți scurt în ceea ce spuneți, mult mai scurt decat vorbitorul

BIBLIOGRAFIE

Trigo, Paula, *Manual- Curs de formator şi dezvoltator de e-learning*, Ed. BNS, 2013, Bucureşti, 261.
Titieni, Adriana, *Competențe în comunicare- Performanță în educație*, Ed. Fondul Social European, 2007, Bucureşti, 199.
Jinga, Ioana, *Manual de pedagogie*, Ed. All, 2001, Bucureşti, 567.

PREDAREA MATEMATICII ÎNTR-O LUME INFORMATIZATĂ

Prof. Tamas Maria
Școala Gimnazială Baciu

Într-o lume în care informația circulă cu o viteză colosală, orice tip de informație poate fi găsită cu ajutorul unui motor de căutare google, duckduckgo. com, etc. Memorarea ei își pierde valoarea, devine din ce în ce mai importantă selectarea și folosirea corectă .

Cum să abordăm educația în aceste condiții? Pentru a răspunde la această întrebare să vedem câteva definiții ale educației:

“ Educația este puterea de a gândi limpede, puterea de acționa bine în lucrarea lumii, puterea de a aprecia viața. ” Brigham Young

“Educația înseamnă să știi unde să te duci pentru a găsi ceea ce ai nevoie să știi, și înseamnă să știi cum să folosești informațiile pe care le afli. ” William Feather

Pornind de la aceste două definiții ale educatiei și rolul matematicii în dezvoltarea elevului trebuie să ne punem o întrebare simplă și de actualitate. Cum să abordăm matematica la clasă, cu mijloace clasice sau moderne? Cel mai frecvent răspuns este că matematica trebuie învățată cu creionul în mână pentru a fi bine fixată. Dar ia să vedem care este rolul matematicii? Rolul său este dezvoltarea gândirii logice, creative, dezvoltarea gândiriii analitice, recunoașterea dintr-o multitudine de informații a celora care sunt folositoare pentru rezolvarea unei probleme.

Prezentarea matematicii într-un mod plăcut pentru elev și obținerea unui interes crescut din partea lor pentru această materie este un lucru important. Datorită multitudinii de noțiuni și informații neglijăm latura aplicativă a matematicii care poate duce la o atitudine de respingere din partea elevilor. O soluție pentru rezolvarea problemei ar fi să ne facem timp pentru a arăta importanța noțiunilor prezentate și prezentarea materiei cu mijloace plăcute elevilor, adică să ne folosim în predarea lecției de calculatoare, tablete, videoproiectoare, tablă interactivă, de toate mijloacele modern pentru a-l capacita pe elev. Se știe că toate aceste mijloace au o atracție foarte mare asupra copiilor și de ce să nu o recunoaștem și asupraadulților.

Noul atrage mereu și ascute curiozitatea, calculatoarele acționează aproape asupra tuturor simturilor noastre în acelas timp și folosesc multe tipuri de inteligență și se tot dezvoltăs pre a le folosi pe toate.

Toate astea au o fascinație asupra elevului. În fața calculatorului el participă activ la toate acestea. Se creează iluzia că el este în centrul atenției, că el este personajul principal și căo bține mereu rezultate bune. Activitățile educative clasice în schimb facilitează doar anumiți elevi, pe cei care gândesc mai repede, fac asociații mai rapid, ceilalți nu au acea mulțumire care să-i ambiționeze în activitățiile de învățare, școala pentru ei devine plictisitoare și își pierd interesul pentruînvățătură căutându-și alte activități care să-i mulțumească.

În activitatea mea de profesor am observant că dacă crește aprecirea unui elev într-un singur domeniul atunci și asteptările sale cresc în toate domeniile, creste înrederea în sine și el va fi dispus să depună mai mult efort pentru a avea rezultate bune la toate materiile.

Cum spuneam anterior, calculatoarele fascinează copii. Atunci de ce să nu ne folosim de ele pentru a face mai atractivă ora de matematică? Să apelăm la jocuri pentru dezvoltarea creativități, logicii, pentru asimilarea unor noțiuni. Lucrând la calculator cei mai mulți elevi nici nu vor observa că de fapt învață.

Se știe căr ezultatele cele mai bune la testele PISA au fost înregistrate în țările unde se folosesc frecvent calculatoare și tabletele în procesul de învățare. Voi prezenta primele 40 de țări unde s-au obținutcele mai bune reazultate la acesteteste1. Shanghai (China),
2. Singapore, 3. Hong Kong (China), 4. Taiwan, 5. Coreea de Sud, 6. Macao (China),
7. Japonia, 8. Liechtenstein, 9. Elveția, 10. Țările de Jos, 11. Estonia, 12. Finlanda,
13. Canada, 14. Polonia, 15. Belgia, 16. Germania, 17. Vietnam, 18. Austria, 19. Australia,
20. Irlanda, 21. Slovenia, 22. Danemarca, 23. Noua Zeelandă, 24. Republica Cehă, 25. Franța, 26. Marea Britanie, 27. Islanda, 29. Luxemburg, 30. Norvegia, 31. Portugalia, 32. Italia,
33. Spania, 34. Federația Rusă35. Republica Slovacă, 36. Statele Unite ale Americii, 37. Lituania, 38. Suedia, 39. Ungaria, 40. Croația. România este în acest top pe locul 45.

Voi prezenta două modalități de folosire a calculatoarelor pentru creșterea eficienței învățării în cadrul orelor de matematică

Lecțiile AeL

Bazată pe principii educaţionale moderne, AeL este o platformă modernă de instruire şi gestiune a conţinutului educaţional, dedicată tuturor instituţiilor de învăţământ . AeL este un sistem prin excelenţă flexibil, putând fi folosit în diferite limbi, regiuni, pe niveluri de studiu şi tipuri de instituţii de învăţământ. Platforma oferă funcţionalităţi complete pentru toţi participanţii la procesul educaţional. Factorii responsabili de buna desfăşurare a procesului educaţional dispun prin platforma AeL de un suport adecvat în domeniile decizional, control, planificare, urmărire şi previziune.

Platforma eLearning AeL oferă suport pentru predare şi învăţare, testare şi evaluare, administrare a conţinutului digital, gestionare şi monitorizare a întregului proces educaţional.

AeL este optimizat pentru:

- învăţare sincronă - profesorul controlează în întregime procesul educaţional, creând, adaptând şi monitorizând mediul de instruire
- învăţare asincronă – studiul are loc în ritmul personal al elevilor şi implică proiecte de colaborare;
- testare şi evaluare - pentru a veni în întâmpinarea nevoilor instituţiilor de învăţământ de măsurare a impactului şi eficacităţii procesului didactic.

Acest mod de predare are avantajul că :

fiecare elev participă în mod activ la oră

atenția este captată tot timpul

se lucrează diferențiat cu fiecare elev

fiecare elev este ghidat individual spre rezolvarea corectă a exercițiilor prin program.

Inconvenientele acestei modalități de predare ar fi itemi de evaluare care folosesc tehnica alegerii duale, perechilor, alegerii multiple. Sunt folosiți itemi cu răspuns scurt/de completat, în cel mai bun caz întrebări structurate. Itemi subiectivi nu pot fi folosiți . Itemii subiectivi sau cu răspuns deschis reprezintă forma tradițională de evaluare în țara noastră. Ei sunt relativ ușor de construit și testează obiective ce scot în evidență originalitatea, creativitatea și caracterul personal al răspunsului. Itemii cu răspuns deschis presupune :

rezolvări de probleme

eseu structurat sau literal (se folosesc mai puțin în matematică)

Rezolvarea problemelor este un lucru important în matematică. Acest inconvenient s-ar putea rezolva cu ajutorul unor fișe de lucru pe care elevii să le rezolve individul sau pe grupe pe care apoi să le prezinte celorlalți colegi.

Prezentarea lecțiilor de matematică cu ajutorul unui calculator și videoproiector. Această metodă ar reduce timpul de expunere a lecției și pentru că elevii nu trebuie

să-și ia notițe ei pot fi mai atenți la expunere. În această metodă prezența fișelor de lucru ar fi de un real folos.

În loc de notițe elevii ar primi în format electronic lecțiile iar în acest mod s-ar putea concentra pe latura practică aplicativă a noțiunilor.

Am experimentat ambele metode. Lucru care nu l-am experimentat dar cred că ar fi fașcinant pentru copii ar fi prezentarea exercițiilor pe o tablă interactivă.

Eficiența celor trei modalități de predare le-am concluzionat în urma unor teste date elevilor . Rezultatele le prezint în diagramele alăturare.

Procentele de captare a atenției, recunoașterea, reproducerea, aplicarea noțiunilor predate sunt reprezentate în diagramele D1, D2, D3, D4

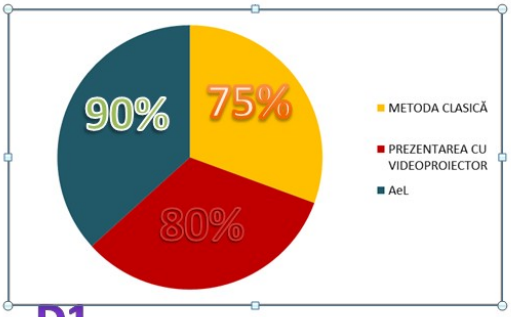

D1

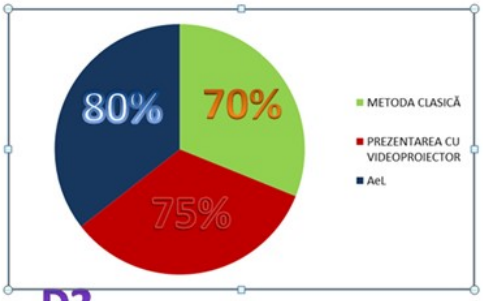

D2

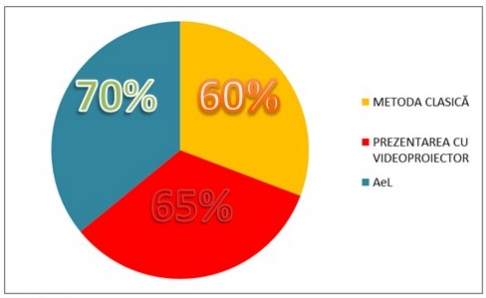

D3

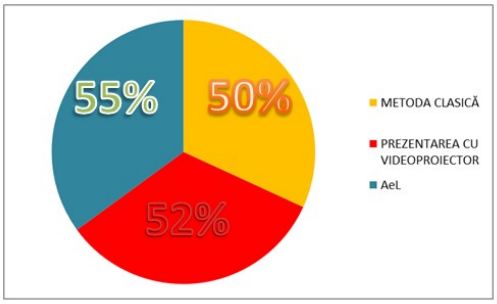

D4

În concluzie, folosirea cu inteligență a calculatorului poate fi de un real folos în procesul educativ. Ambele metode de predare, cea clasică și cea modernă trebuiesc combinate pentru eficiența învățământului.

BIBLIOGRAFIE

Howard Garner, *Teoria Inteligențelor Multiple*, editura Sigma, 2007, București, 320

Ilie Mihaela, Iugureanu Radu, Ștefania Otilia, *Manual de instruire a profesorilor pentru utilizarea platformelor de Elearning*, Literatura Internațional, 2003, București, 150

Kovacs Sandor, Bocu Dorin, *Manualul utilizatorului de PC*, editura Albastră, 2005, Cluj-Napoca, 600

Banu Florica, Cojocaru Ovidiu, Rusu Ion, *Ghid de Evaluare Matematică*, 2005, București, 103

IMPORTANŢA MIJLOACELOR AUDIO- VIZUALE ÎN PROIECTAREA DIDACTICĂ

Prof. înv. primar Cadar Ramona Ştefania
Şcoala Gimnazială Baciu

Motto:" Profesorul care nu permite şi nu încurajează diversitatea operaţiilor în tratarea problemelor pune „ ochelarii de cal" intelectului elevilor, restrângându-le viziunea doar în direcţia în care mintea profesorului este întâmplător de acord. "
J. Dewey
„Orice metodă pedagogică rezultă din întâlnirea mai multor factori şi, din acest punct de vedere, educaţia va rămâne mereu o artă: arta de a adapta, la o situaţie precisă, indicaţiile generale date de cărţile de metodologie. "
Gaston Mialaret

Proiectarea didactică este o acţiune continuă, permanentă, care precede demersurile instructiv- educative, indiferent de dimensiunea, complexitatea sau durata acestor (presupune de fapt stabilirea sistemului de relaţii şi dependenţe existente între conţinutul ştiinţific vehiculat, obiectivele operaţionale şi strategiile de predare, învăţare şi evaluare). Pentru realizarea unei activităţi educaţionale, se pune accent pe felul cum se desfăşoară aceasta şi implică probleme organizatorice, procedurale şi materiale. Termenul de „tehnologie didactică" se referă la ansamblul mijloacelor audio- vizuale ce se utilizează în practica educativă şi la ansamblul structural al metodelor, mijloacelor de învăţământ, al strategiilor de organizare a predării- învăţării, puse în aplicaţie, în strânsa corelaţie cu obiectivele pedagogice, conţinuturile transmise, formele de realizare a instruirii şi modalităţilor de evaluare.

În mod tradiţional, prin proiectare pedagogică se înţelege programarea materiei de studiu pe unităţi de timp şi de activitate, a planului caracteristic, a sistemului de lecţii, elaborarea planului de lecţii etc. În ziua de azi, termenul de proiectare este definit de R. Gagne, 1976 ca şi ***„design instructional"***şi de Romiszowski, 1981 ***„taxonomia cunoştinţelor***".

Pentru a moderniza şi optimiza şcoala românească, se depun eforturi uriaşe în desfăşurarea unei activităţi didactice eficienta, o creştere calitativă a activităţii, pregătirea, organizarea şi proiectarea lecţiei ocupă un loc important în activitatea oricărui cadru didactic.

Proiectarea este actiunea de anticipare şi pregătire a activităţilor didactice şi educative pe baza unui sistem de operaţii, concretizat în programe de instruire diferenţiate prin creşterea performanţelor.

Drumul parcurs pentru atingerea obiectivelor educaţionale constituie metodă didactică. Etimologic, termenul metoda provine din grecescul „methodos", care înseamnă „drum spre". Proiectarea pedagogică a procesului de învăţământ reprezintă ansamblul acţiunilor si operaţiilor angajate în cadrul activităţilor de educaţie/ instrucţie conform finalităţilor asumate la nivel de sistem şi de proces în vederea asigurării funcţionalităţii sociale a acestuia în sens managerial/global optim, strategic.

Activitatea de proiectare pedagogică valorifică acţiunile şi „operaţiile de definire anticipativă a obiectivelor, conţinuturilor, strategiilor învăţării, probelor de evaluare şi mai ales ale relaţiilor dintre acestea în condiţiile unui mod de organizare al procesului de învăţământ.

Metodele de învăţământ pot fi definite ca „*modalităţi de acţiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, îşi însuşesc cunoştinţe, îşi formează deprinderi şi priceperi, aptitudini, atitudini, concepţia despre lume şi viaţă. "* Metoda este selectată de cadrul didactic şi este pusă în aplicare în lecţii sau activităţi extrascolare cu ajutorul elevilor şi în beneficiul acestora; presupune, în toate cazurile, o colaborare între profesor şi elev, participarea lor la căutare de soluţii, la distingerea dintre adevăr şi eroare şi care, sub forma unor variante şi/sau preocedee selecţionate, se foloseşte pentru asimilarea cunoştinţelor, a trăirilor valorice şi a stimulării spiritului creativ. Ca tehnică de utilizare a mijloacelor de învăţământ şi de pricepere a funcţiilor ce le pot îndeplini se sugerează folosirea piramidei educaţionale elaborată de Edgar Dale (1969) şi cunoscută sub numele „Scara lui Dale": simboluri orale (verbale, scrise), simboluri figurale (figuri, scheme), înregistrări sonore pe benzi magnetice, imagini fixe (fotografii, diafilme, diapozitive), imagini mobile (filme), imagini Tv, imagini statice (expoziţii, muzee), observaţii intenţionate (excursii), observaţii bazate pe experienţe ştiinţifice (demonstraţii), scene dramatice, experienţe inventate (simulări, machete), experienţe directe (activitatea reală a copilului). Se observă din scară, că la bază se situează experienţele cele mai directe, dirijate spre un anumit scop, adică contactul fizic pe care copilul îl realizează cu obiectele şi fiinţele, folosind toate amintirile sale pentru a învăţa prin acţiune. În ceea ce priveşte integrarea mijloacelor de învăţământ în activitatea didactică trebuie avută în vedere valoarea lor psihopedagogică, condiţiile şi modalităţile lor de realizare. Fiind instumente pedagogice, ele au menirea de a optimiza comunicarea educaţională dintre profesor şi elev. Valoarea pedagogică a mijloacelor de învăţământ rezultă din implicaţiile pe care o au asupra transmiterii şi asimilării mesajelor didactice, iar criteriul de apreciere al acestei valori nu poate fi decât acela al efectului pe care îl au în realizarea obiectivelor.

Alegerea mijloacelor de învăţământ adecvate situaţiilor educaţionale favorabile învăţării depinde de capacitatea educatoarei de a opta pentru un mijloc de învăţământ care să asigure conştientizarea celor învăţate, concomitent cu motivarea învăţării. Educatoarea trebuie să perceapă psihologia tipului de învăţare care intervine în condiţiile mijlocului de învăţământ ales la un anumit grup de copii, cu anumite particularităţi fizice şi intelectuale.

O metodă de învăţământ se alege ţinându- se cont de finalităţile educaţiei, de conţinutul procesului instructiv, de particularităţile de vârstă şi de cele individuale ale elevilor, de psihosociologia grupurilor şcolare, de natura mijloacelor de învăţământ, de experienţa şi de competenţa cadrului didactic. Un cadru didactic bine intenţionat trebuie să-şi pună următoarea întrebare: cum aş putea face astfel încât întotdeauna activităţile didactice pe care le desfăşor să fie eficiente? Pentru aceasta este nevoie de o metodă raţională de pregătire a activităţilor didactice care să preîntâmpine sau să anuleze pe panta hazardului total şi a improvizaţiei. Dacă „harul didactic" nu este suficient, atunci apelul la o cale raţională, premeditată este justificat. Spre a realiza o lecţie bună profesorul trebuie să aleagă pentru fiecare parte a lecţiei materialul cel mai potrivit, care să asigure atingerea scopului urmărit.
1. Ionescu. M, V. Chis, pag. 126

Dacă se urmăreşte formarea unei noţiuni noi, li se vor prezenta exemple tipice şi caracteristice în acest sens, iar dacă se urmăreşte ca elevii trebuie să ajungă la o concluzie corectă pe baza unorcomparaţii, el selectează obiectele care vor fi comparate şi se va preciza criteriul de comparaţie şi pentru formarea unor anumite priceperi, se aleg exerciţii adecvate în acest scop. Referitor la cantitatea de material care este însuşit de elevi, e bine să se evite exagerările. Dacă se dă prea mult material, elevii vor reţine doar o parte din el, dacă li se dă prea puţin material lecţia nu are randament. Profesorul trebuie să opteze pentru folosirea în diferitele momente ale lecţiei a acelor metode care oferă potenţialul cel mai adecvat faţă de obiectivele care urmează a fi realizate de către elevi. Mijloacele de învăţământ facilitează transmiterea unor cunoştinţe, formarea şi consolidarea unor priceperi şi deprinderi, evaluarea unor achiziţii, realizarea unor aplicaţii practice în cadrul lecţiilor sau altor forme de organizare a procesului de învăţământ. Mijloacele de învăţământ sunt foarte utile în activitatea didactică, deoarece au ca efect atenuarea verbalismului predării, depăşirea formalismului, impunerea unui învăţământ activ şi concret, practic, legat de cerinţele şi realităţile vieţii. Elevii sunt puşi în contact cu obiectele şi fenomenele greu accesibile perceperii directe, cu aspecte ale realităţii rare sau greu sesizabile, care nu pot fi desluşite decât prin prelucrări realizate cu ajutorul aparaturii tehnice sau a unor instrumente speciale. Având în vedere vârsta copiilor si particularităţile

lor individuale, deşi materialul didactic ales spre a fi folosit în activitatea didactică este adecvat conţinutului şi situaţiilor de învăţare, nu este suficient, acesta trebuie să respecte cerinţele de ordin estetic şi igienic. Nu se va folosi sub nici o formă un material didactic uzat sau care atentează la sănătatea copiilor.

Utilizarea mijloacelor de învăţământ în cele trei tipuri de activităţi, subliniem ca în activităţile frontale, activităţi desfăşurate cu întreaga grupă de copii, aceste instrumente sau resurse materiale, sunt în majoritatea cazurilor enumerate de educatoare. Copiii recepţionează mesajele transmise cu ajutorul lor şi operează apoi cu ele în funcţiei de scopul urmărit. Mijlocul de învăţământ utilizat când se lucrează cu întreaga grupă este ales în funcţie de categoria de activitate şi în concordanţă cu obiectivul preconizat. De exemplu, într-o activitate de cunoaşterea mediului, în cazul observărilor se foloseşte explorarea obiectelor si fenomenelor prin contactul nemijlocit al copilului cu acestea. Se impune utilizarea obiectelor din natura sau a substitutelor acestora, care să trezească interesul copiilor, să ofere informaţii veridice, concrete, complete, să ofere acces la cunoaştere prin mai multi analizatori, care au si un impact afectiv puternic. Educatoarea la va duce în sala de grupă, în măsura în care condiţiile îi permit sau va duce copiii să le vadă în mediul lor natural.

1. Cerghit, Ioan, Vlasceanu, Lazar, 1998, pag, 249.

Instruirea elevilor are loc fără participarea directă a profesorului, prin organizarea unor activităti desfăşurate cu ajutorul sau sub îndrumarea unor materiale special eleborate in vederea acestui scop. Folosirea mijloacelor audio-vizuale au ca scop dezvoltarea capacităţilor individuale de planificare şi organizare, formarea algoritmilor de lucru şi automatizarea deprinderilor, stimularea spiritului de iniţiativă şi capacităţilor individuale de activitate nedirijată de profesor, sporeşte încrederea în forţele proprii, asigură formarea capabilităţii interdisciplinare şi stimulează transferul informaţional în diverse limbaje, favorizează lenea de a gândi, întrucât elevii se obişnuiesc să primească informaţii gata elaborate.

Mijloacele de învăţământ sunt eficiente dacă sunt folosite adecvat în activitatea de predare-învăţare şi dacă se valorifică potenţialul lor didactic. Introducerea în practica didactică au rolul de a sprijini desfăşurarea activităţii de predare- învăţare şi realizarea obiectivelor instructiv- educative prestabilite. Aceste mijloace de învăţământ trebuie corelate cu obiectivele şi conţinuturile instruirii, metodele şi procedeele didactice şi cu particularităţile de vârsta şi individuale ale elevilor.

„Nu există metode bune sau rele, ci metode adecvate, bine sau prost utilizate. ” (Ioan Cerghit)

BIBLIOGRAFIE

Cerghit, „*Metode de învăţare*", ediţia a- III-a, Editura didactică şi pedagogică, 1997, Bucureşti.

Cucoş, C „*Pedagogie*", Editura Polirom, 1996, Iaşi.

Gârboveanu, Maria, „*Stimularea creativităţii elevilor în procesul de învăţare*", Editura pedagogică şi didactică, 1981, Bucureşti.

Ionescu, M „*Lecţia între proiect şi realizare"* Editura Dacia, 1982, Cluj Napoca.

Ionescu, M „*Demersuri creative în predare şi învăţare*", Editura Presa Universitară Clujana, 2000, Cluj- Napoca.

Ionescu, M ; Radu, I „*Didactica modernă*" 1995, pag. 3

Nicu, A „Curs de pedagogie".

Stoica, Ana „*Creativitatea elevilor. Posibilităţile de cunoaştere şi educare*", Editura didactică şi pedagogică, 1983, Bucureşti.

TRATAREA DIFERENȚIATĂ ÎN ACTIVITAȚILE INSTRUCTIV EDUCATIVE DIN GRADINIȚA

Prof. Înv. Preșcolar Groza Georgeta
Grădinița cu P. P. *Trenulețul veseliei* Cluj-Napoca

Pentru a realiza unul dintre obiectivele principale ale educației preșcolare și anume acela de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de creștere și dezvoltare, se impune tratarea lui diferențiată și individualizată.

Tratarea diferențiată inseamnă aprecierea ritmului de gândire și de acțiune al fiecărui copil, stimularea imaginației creatoare a unor copii în poveștile lor, crearea unei atmosfere în care jocul, învațarea, munca să se faca cu plăcere.

Între copiii de aceeași vârstă sunt diferențe individuale: unii invață mai repede, alții mai incet; procesul de învațare diferă de la un copil la altul, unii au un nivel intelectual mai dezvoltat, alții mai putin dezvoltat.

Deci, copilul se poate dezvolta mai bine într-o atmosfera de încredere, când se simte ajutat de cei mari.

Nivelul intelectual al copiilor poate fi determinat în urma aplicării unor teste si probe practice de investigație psihologică: probe de atenție, de cunoaștere, teste de inteligență și capacități intelectuale, teste de creativitate si imaginație.

Acest lucru este foarte important și ne ajută la realizarea unor fișe de evaluare și stabilire a nivelului fiecărui copil în parte, dar și la alcătuirea de grupe de nivel intelectual, pentru a putea realiza tratarea lor diferențiată.

În invățământul preșcolar, tratarea diferențiată a copiilor se poate realiza in forme variate de organizare: activități comune - frontale, activități pe grupuri mici și activități individuale.

Organizarea activivităților frontal presupune efectuarea in același timp a unor teme comune de către toți copiii aceleiași grupe. Educatoarea organizează, conduce și dirijază activitatea

Acest tip de activități, permit prezentarea cunostințelor în inlănțuirea lor logică, îi ajuta pe copii să invețe cum sa folosească instrumentele de muncă intelectuală, asigura însușirea temeinică și sistematică a cunostințelor, îi obișnuiește pe copii cu ordinea și disciplina, permite analize, sinteze, comparații și generalizări.

Activitațile frontale nu oferă însă dreptul la inițiativă și muncă independentă și in colectiv, nu încurajază colaborarea, nu cultiva gândirea și cautarea de solutii noi, cunoștințele sunt transmise de-a gata de către educatoare.

Tratarea diferențiată a copiilor în cadrul grupurilor mici de lucru, formate din patru, cinci copii și conduse de educatoare, au un scop bine precizat. Un mod de constituire dirijată a grupelor este cel care ține seama de nivelul intelectual al copiilor, constituindu-se grupe cu același nivel (o grupă de copii cu nivel intelectual bun, o grupă cu nivel intelectual mediu, o gupă cu nivel intelectual slab). Când activitatea își propune rezolvarea unor sarcini diferențiate, sarcinile mai dificile vor fi rezolvate de copiii cu nivel intelectual bun, iar cele mai ușoare de grupa cu nivel intelectual scăzut. Acest mod de constituire a grupelor poate fi folosit atunci când sarcina didactica este insușirea de cunostințe noi sau pentru formarea de priceperi si deprinderi, dându-se grupelor sarcini cu dificultăți diferite.

Dezvoltarea creativitații este strâns legată de modul în care educatoarea reușește să asigure formarea si dezvoltarea imaginației copiilor dacă se pornește de la observarea naturii, a tot ce-i inconjoară, a aspectelor de viață pe care le întâlnesc zi de zi, dacă acestea sunt dirijate în condițiile unei instruiri bine organizate și prin activități atrăgătoare. Acest lucru poate fi bine realizat în cadrul activitaților de educare a limbajului.

Mă voi referi la o povestire dupa ilustrații "Iepurașul neascultător", al cărei inceput este dat de educatoare și pe care am realizat-o atât frontal cat si diferențiat împarțind copiii in trei grupe de același nivel intelectual (slab, mediu, bun).

Obiective:

- Stimularea capacității creatoare a copiilor prin exerciții de alcătuire a unor imagini plastice

- Îmbogățirea și activizarea vocabularului

Material didactic: trei planșe cu planul povestirii, reprezentând trei momente principale:

a) Iepurașii stând in jurul mamei, care le da sfaturi

b) Mama-iepuroaică pleacă după hrană, cu traista pe umăr

c) Codiță Albă părăsește culcușul și pleacă singur prin pădure.

Planșele sunt acoperite și se intuiesc pe rând. Alte două planșe care marchează finalul poveștii vor fi prezentate numai dupa ce copiii au alcătuit povestea, fiecare in felul lui.

1) Vulpea care apare in fața iepurașului.

2) Vânatorul împușcând vulpea

Anunțarea temei: Astăzi vom alcătui împreună o poveste despre iepurașul neascultator care se numea Codița Albă

Activitate frontală:

Se prezintă prima planșa, iar copiii povesti ce au observat. La fel se va proceda și cu celelalte două imagini.

Se vor pune următoarele întrebări: Ce înfațișază această imagine?, De ce i-a adunat mama pe iepurași în jurul ei?, După ce vă dați seama ca mama pleaca dupa mâncare pentru iepurași?, Cum merge Codiță Albă prin pădure?.

Se prezintă de către educatoare începutul povestirii:

Într-un aluniș își facuse culcuș o familie de iepurași. Mama iepuroaica avea grijă ca iepurașii sa nu se depărteze de căsuța lor. Dar puiul cel mare, Codiță Albă, nu prea lua în seamă sfatul mamei.

Într-o zi, pe când mama era dusa dupa morcovi pentru iepurași, Codiță Albă o pornește singur prin padure. Deodată, dintr-un tufiș apare... ?

Grupa 1 (nivel slab). Copiii sunt stimulați sa povestească mai departe punându-le unele intrebari: Cu cine credeți ca s-a întâlnit iepurașul în padure și ce i s-a întâmplat?, A reușit oare să ajungă înapoi acasă?, Ce a spus mama când l-a văzut?, copiii vor găsi un sfârșit povestirii.

Grupa 2 (nivel mediu). Sarcina lor este de a povesti închegat, reușind să prezinte întrebările într-o succesiune logică, fără să se abată de la subiect. Ei vor crea din imaginație sfârșitul povestirii, fiecare in felul lui.

Grupa 3 (nivel bun). Copiii vor desena pe foi sfârșitul povestirii și vor căuta un alt titlu acestei întâmplări.

Vor fi prezentate apoi planșele care redau sfârșitul povestirii și se compară cu cel povestit de ei. Pe tot parcursul activității, copiii au fost ajutași să se incadreze în atmosfera povestirii, să cunoască eroii, să-și precizeze atitudinea față de ei.

Pentru verificarea cunnoștințelor copiilor referitoare la rechizitele școlare am desfășurat convorbirea cu tema "Lucrurile școlarului".

Obiectivul: Cunoașterea obiectelor necesare școlarului și a modului în care trebuie păstrate.

Material didactic: Setul cu toate obiectele școlarului. Cărțile și caietele vor fi îmbrăcate și cu eticheta.

Activitate frontală

Poveste dialog. Era odată o fetiță care trebuia să meargă la școala. Ea și-a așezat ghiozdanul pe scaunel și a adormit. A visat că ghiozdanul se face mare și ii spune că ar vrea să îi arate ce are in căsuțele lui. Se deschide, și un obiect cu multe foi și ilustrații frumos colorate iese afara. (Cine credeți că era?). Alegeți de pe masă abecedarul.

Apoi visează că din ghiozdan a ieșit o carte frumos colorată cu multe numere (Cine credeți că era?). Alegeți matematica. La fel se procedează cu toate rechizitele.

Toate rechizitele au început sa se prezinte și sa îi spune cum trebuie să le îngrijască și să le păstreze. Fetița se trezeste speriată că a ramas fără ghiozdan, dar se liniștește atunci când îl vede lângă scăunel, așa cum l-a lăsat!

Activitate diferențiată pe grupuri.

Am lucrat ca și la activitatea precedentă cu trei grupuri de același nivel intelectual (nivel slab, mediu, bun)

Grupa 1 (nivel slab)

Se cere copiilor sa aleagă și să aranjeze pe masă, toate obiectele din ghiozdan.

Educatoarea spune:

a) Eu îl văd, îl văd
Stă pe masă frumos pus
Ridicați creionul sus!

b) Eu îl văd, îl văd
Sta pe masă frumos pus
Ridicați abecedarul sus!

La fel se procedează cu fiecare obiect.

Grupa 2 (nivel mediu).

Copiii vor recunoaste fiecare obiect raspunzând la ghicitorile prezentate de educatoare.

a) Are multe ilustrate
Cu povești minunate
Ne învață să scriem și să citim
Și frumos să povestim. Cine-i?

b) Are multe ilustrate
Foarte frumos colorate.
Ne învață să gândim
Și bine să socotim. Cine-i?

c) E mică, grăsuță și sterge greșelile. Cine-i?

Grupa 3 (nivel bun)

Copiii vor primi foi pe care vor desena toate rechizitele învățate.

În grupurile mici omogene se dezvoltă înclinațiile copiilor, pentru povestire, activități artistice, manuale etc., se realizează o atmosfera de lucru intimă, creatoare, grupul mic favorizând cooperarea intre copii, integrarea în activitate.

În activitatea didactică corespunzătoare și eficientă este absolut necesară cunoașterea individualității copiilor. Numai astfel se poate realiza diferențierea activităților la grupă și adaptarea acestora la interesele și particularitățile copiilor, în vederea unei cât mai bune pregătiri a acestora.

Tratarea diferențiată se realizează astfel prin forme organizatorice variate, cu conținut diferit, utilizând metode și procedee adecvate, mijloace de învățământ specifice.

BIBLIOGRAFIE:

Elena Varzari, Maria Taiban - *Metodica cunoașterii mediului înconjurător, a dezvoltării și corectarii vorbirii copiilor preșcolari*, Editura Didactică și pedagogică, 1978 Bucuresti, pag. 77

Revista învăţământul preşcolar, Nr. 3-4/1995, Bucureşti, Pag. 106

ACTIVITATEA INTEGRATĂ - STRATEGIE DE PROIECTARE ȘI APLICARE A CURRICULUM - ULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. Cotoară Angelica
Grădinița cu p. p. ”Trenulețul Veseliei” Cluj - Napoca

Citim în Dicționarului Explicativ al limbii române că **INTERDISCIPLINARITATEA** este un ” transfer de concepte și metodologie dintr-o disciplină în alta pentru a permite abordarea mai adecvată a problemelor cercetate”.

Interdisciplinaritatea se impune ca una din direcţiile principale ale activităţii din învăţământ în ansamblul său, şi în mod deosebit în conţinutul acesteia şi a strategiilor de lucru aplicative.

Învăţământul românesc este, încă, în continuă transformare şi deschidere în mod deosebit sub aspectul conţinutului, metodologiei și al strategiilor de lucru de aceea interdisciplinaritatea trebuie să fie considerată ca o direcție principală a activității de predare - învățare.

Interdisciplinaritatea va deveni, din ce în ce mai mult, nu doar un mod de restructurare a conţinutului, ci şi un mod nou de organizare a învăţării.

Interdisciplinaritatea în contextul educaţiei preşcolare devine un concept cheie, cu ajutorul căruia educatoarea poate realiza un demers educativ centrat pe nevoile copilului preşcolar, posibilităţile şi ritmurile proprii de învăţare, pe rolurile și demersurile celui ce învaţă.

Abordarea interdisciplinară a conţinuturilor este o necesitate dată de nevoia firească a copilului preşcolar de a explora mediul înconjurător, fizic şi social, de a-l cunoaşte și a-l stăpâni, preocupare ce este pe deplin întâmpinată în condiţiile structurării interdisciplinare a curriculum - ului.

Modul real, al copiilor, de a învăţa despre ce îi inconjoară, nu este acumularea de cunoştinţe pe domenii ale științei ci integrarea informaţiilor, priceperilor, capacităţilor diverse în jurul unor teme care le-au stârnit interesul sau a unor elemente de viaţă socială.

Predarea interdisciplinară se concretizează prin învățare progresivă pentru a evita monotonia, suprasolicitarea, subsolicitarea și dezinteresul copiilor. Activităţile trebuie să fie atractive, eficiente, preşcolarul fiind un subiect al cunoaşterii şi actiunii şi nu un receptor. Fiecare cadru didactic

trebuie să ştie cât, cum, în ce scop, cu ce rezultate, să ofere preşcolarilor surse adecvate motivante, care le pot suscita căutarea informaţiilor de orice fel, să le descopere.

O strategie concretă de abordare a interdisciplinarității în învățământul preșcolar este ACTIVITATEA INTEGRATĂ.

Prin activitate integrată înţelegem un demers global, în care graniţele dintre categoriile de activităţi dispar, activitatea desfăşurându-se după un scenariu unitar, în scopul investigării unei teme. Demers concertat, coerent, care nu se desfăşoară fiindcă se cere, ci pentru că asigură un plus în educarea şi instruirea copiilor. Aceste activităţi ample, care reunesc conţinuturi din ştiinţe şi domenii diferite înlesnesc copilului procesul înţelegerii, însuşirii şi aplicării cunoştinţelor. Astfel se creează situaţii de învăţare optim structurate din punct de vedere logic, psihologic şi pedagogic, determinând experienţe de învăţare mai complexe, net superioare celor monodisciplinare.

Integrarea curriculară în grădiniță reprezintă o strategie de proiectare a curriculum-ului ce presupune crearea de conexiuni semnificative între domeniile de cunoaștere și dezvoltare, teme sau competențe. Activitatea integrată din grădiniţă ne conduce la realizarea unui scenariu bine gândit pentru o zi. Această activitate presupune o împletire de obiective care provin de la arii curriculare diferite, apelându-se la conţinuturi din diferite domenii.

Prin aceste activităţi se va pune accentul pe dezvoltarea gândirii critice, pe latura calitativă a formării, pe feed-back-ul pozitiv. Integrarea se va face prin împletirea într-un scenariu bine închegat a conţinuturilor corespunzătoare ariilor curriculare implicate. În maniera activităţilor integrate întregul program al unei zile reprezintă un tot, un întreg, având o organizare şi structurare a conţinuturilor menită să elimine graniţa dintre domeniile de învăţare.

Conținuturile sunt organizate în jurul unor nuclee integrative de tipul conceptelor fundamentale disciplinare sau interdisciplinare și a abilităților fundamentale, disciplinare și de transfer.

Abordarea integrată este, aşadar, o împletire a conţinuturilor într-o formă atractivă, flexibilă, care conduce activitatea copilului spre investigare, documentare, cercetare şi aplicarea practică a celor învăţate.

Activitatea integrată include valenţele formative ale curriculum - ului integrat ca model de proiectare curriculară. Conţinuturile sunt selectate şi abordate în strânsă relaţie cu nucleul de integrare curriculară și au o legătură directă și strânsă cu viața cotidiană.

În activităţile integrate accentul va cădea pe activităţile de grup şi nu pe cele frontale, copiii fiind încurajaţi în permanenţă să se manifeste, să -şi exprime ideile, să interpreteze date, să facă predicţii, să-şi asume roluri şi

responsabilităţi, şi mai ales, „ să facă”, „ să trăiască împreună cu ceilalţi” şi „ să devină” parte integrantă a comunităţii.

Un aspect important ce trebuie precizat legat de proiectarea şi planificarea activităţilor de tip integrat este faptul că activităţile care fac parte din activitatea integrată îşi pierd statutul de activitate de sine stătătoare, acestea fiind părţi componente ale unui demers global.

Integrarea curriculară în grădiniță înseamnă:

Metoda proiectelor

Proiectarea tematică

Activitățile complexe.

Activitățile pe domenii experiențiale vs. Activitățile integrate

Fiecare educatoare trebuie să desfăşoare maxim cinci activități pe săptămână (3 activităţi integrate la nivel I - 3-5 ani şi 5 activităţi la nivel II -5-6 ani) .

Cunoștințe din mai multe discipline pot fi îmbinate armonios pe parcursul unei zile

Cunoștințele interdisciplinare sunt focalizate pe anumite domenii experiențiale

Acest program poate să includă sau nu jocurile și activitățile alese.

Nuclee de integrare:

Teme disciplinare

Teme transdisciplinare

Deprinderi disciplinare

Deprinderi transdisciplinare.

Tipuri de activitate integrată:

De predare învățare

De consolidare

De evaluare

Activităţile integrate aduc un plus de lejeritate şi mai multă coerenţă procesului de

predare-învăţare, punând accent deosebit pe joc - ca metodă de bază.

Avantajele activităţilor integrate în grădiniţă sunt:

copiii dobândesc cunoştinţe profunde şi solide;

copiii identifică mai uşor relaţiile dintre idei şi concepte;

copiii utilizează cunoștințele asimilate în grădiniță şi în afara ei;

copiii parcurg teme care-i interesează şi le studiază mai mult timp;

copiii sunt determinați și încurajați să comunice;

copiii învaţă să rezolve sarcini prin cooperare;

copiilor li se dezvoltă sentimentul de apartenenţă la grup;

copiii devin mai responsabili în procesul învăţării;

copiilor le stimulează interesul pentru abordarea unor noi conţinuturi şi metode;
educatoarele îşi organizeaza mai bine planificarea;
educatoarele utilizează o varietate de activităţi pentru a prezenta tema în profunzime;
educatoarele încurajează copiii să producă idei originale pentru activităţi.
finalităţile activităţii integrate sunt selectate din listele de obiective cadru şi de referinţă ale domeniilor experienţiale, iar obiectivele operaţionale vor constitui un set unitar şi restrâns de 4 - 5 obiective, cu referire directă la experienţele de învăţare vizate.

Fiecare dintre situaţiile de învăţare proiectate şi desfăşurate în cadrul activităţii integrate contribuie la explicitarea, analiza, rezolvarea temei activităţii.

Activitatea integrată se dovedește a fi o soluţie pentru o mai bună corelare a activităţilor de învăţare cu viaţa societăţii, cultura şi tehnologia didactică. Pentru copiii mici, adaptarea la regimul grădiniţei se face adesea cu greutate.

Cea mai uşoară cale de a-l face pe copil să nu simtă absenţa mamei, a jucăriilor şi lucrurilor personale de acasă este aceea a "scenarizării" activităţilor din grădiniţă. Marea artă a educatoarei este aceea de a fi o artistă deosebită şi de a da, în fiecare clipă, "marea reprezentaţie" în faţa micilor spectatori şi de a-i implica şi pe ei.

Concluzii:

Reușita predării integrate a conținuturilor în grădinită ține în mare masură de gradul de structurare a conținutului proiectat, într-o viziune unitară, țintind anumite finalități. Învățarea într-o manieră cât mai firească, naturală pe de-o parte și, pe de altă parte, învățarea conform unei structuri riguroase sunt extreme care trebuie sa coexiste în curriculum-ul integrat. De reținut este faptul că preșcolarii trebuie sa învețe într-o manieră integrată, fiecare etapă de dezvoltare fiind strâns legată de cealaltă. Activitățile integrate sunt oportune în acest sens, prin ele aducându-se un plus de lejeritate și mai multă coerență procesului de predare-învățare, punând accent deosebit pe joc ca metodă de bază a acestui proces.

Activitatea integrată se dovedește a fi o soluție pentru o mai bună corelare a activităților de învățare cu viața societății, cultura și tehnologia didactică.

MOTTO:

”Aportul la cultura generală a fiecărei discipline se exprimă nu prin ceea ce este specific, ci prin ceea ce are comun, generalizator, transferabil, de la un domeniu la altul". **Louis Croft**

BIBLIOGRAFIE:

Curriculum pentru invatamantul prescolar (3-6/7 ani), M. E. C. I. -2008

Programa activitatilor instructiv-educative in gradinita de copii. Editia a II-a revizuita. M. E. C. /Bucuresti 2005

Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela- *Metode interactive de grup-ghid metodic*, Editura Arves, 2002

Revista Învăţământul Preşcolar nr. 3-4/2008

Revista Învăţământul Preşcolar nr. 1-2/ 2009

****Programa activităţilor instructiv-educative din grădiniţă;*

Ministerul educației și cercetării "Metoda proiectelor la vârstele timpurii" Ed. Miniped. București 2002

Educaţia timpurie – ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preşcolar, Adina Glava, Maria Pocol, Lolica-Lenuţa Tătaru, Editura Paralela 45, 2009

SITE - URI:

www. didactic. ro

www. ccdmures. ro

ro. wikipedia. org

MANAGEMENTUL OPTIMAL AL CLASEI DE ELEVI PROIECT DE INTERVENŢIE DISCIPLINARĂ

Prof. Eftemie Alina-Maria
Şcoala Gimnazială Vultureşti, jud. Olt

Problemele care se înregistrează frecvent la nivelul clasei de elevi, sub aspectul acţiunilor disciplinare necesită o serie de tehnici, care au drept scop fundamental soluţionarea acestora în manieră favorabilă în vederea menţinerii echilibrului în relaţia profesor-elev.

Cadrul didactic, managerul clasei nu are numai datoria de a transmite elevilor săi o cantitate de informaţii şi noutăţi prin procedeul învăţării, acesta are totodata rolul de organizare a clasei de elevi, astfel încât activitatea de predare – învătare-evaluare să se desfaşoare într-un climat adecvat, care să favorizeze buna înţelegere. În concluzie, cadrul didactic trebuie prin toate aceste acţiuni să realizeze dimensiunea socială.

Atât dirigintele cât şi profesorii unei clase cu probleme au datoria de a-şi asuma anumite măsuri de intervenţie interdisciplinara. O astfel de clasa cu probleme disciplinare s-a întalnit la o şcoala din judeţul Olt, la clasa a 8- a, al cărei colectiv era alcătuit din 30 de elevi.

Profesorul de franceză, încă din prima saptămân de desfăşurare a activităţii la clasa respectivă, a observat că 30% din elevii clasei a 8-a au un comportament inadecvat, problematic, neputând astfel realiza dimensiunea psihologică care se referă la modalitatile de respectare, utilizare, antrenare a particularităţilor individuale ale elevilor, a capacităţii de muncă.

Profesorul a identificat 3 tipuri de probleme la nivelul clasei respective: 10% dintre elevi au un comportament violent faţă de propriii colegi (îi obligă pe aceştia să le scrie tema, amenințându-i, ba chiar recurg la lovituri când sunt refuzaţi. Au prostul obicei de a ieşi din clasă fără să întrebe, în mijlocul orei, sau să se plimbe prin clasă, la un coleg sau altul, uitându-se cum au realizat ceilalţi colegi care sunt atenţi la oră, exerciţiile date de către profesor. Aceiaşi elevi, în momentul în care profesorul a vrut să le controleze tema, în spirit de „glumă", au aruncat caietele la coş. Îsi pălmuiesc colegii ori de câte ori au chef, fără un motiv întemeiat.

Un alt procent de 10% folosesc un limbaj inadecvat (după vacanţa de iarnă, profesorul de franceză, pentru a verifica dacă elevii au recapitulat materia aşa cum le-a spus, a dat fiecăruia câte o fişă de evaluare. Cei 10%, cu

un limbaj inadecvat au început să-i vorbească urât cadrului didactic, spunând că ei nu fac nimic în vacanţă şi că, oricum, ei nu pot învaţa atât timp cât el nu va învăţa să predea ca un adevărat profesor. Răspunsurile zeflemitoare ale acestora afectează atât timpul de predare, cât şi eficienţa profesorului. Ceilalţi copii din clasă au venit în ajutorul profesorului, spunând celor revoltaţi că niciodată nu vor învăţa, pentru că nu sunt atenţi la oră, au cu totul alte preocupări, deşi profesorul încearcă să explice cât mai bine, pentru a fi înţeles de toată clasa. După sprijinul acordat profesorului, în recreaţie, elevii au inceput să fie ameninţaţi şi înjuraţi de proprii colegi. Unul dintre elevi generează o tulburare a situaţiei în mod decisiv, întrucât acesta prezintă o deviere de comportament, amplificând în sens negativ atmosfera din sala de clasă (de pildă adresează cuvinte urâte colegilor, profesorilor, face ameniţări, trânteşte planşe de pe pereţi în timpul orei, introduce clopoţelul de sunat în sobă după care îl aruncă de la etajul al doilea etc.)

Din cauza celor 2 grupuri cu probleme existente in clasa a 8-a şi implicit a elevului cu deviere de comportament, un alt procent de 10 % din elevi au fost atrasi in cate un grup dominat de violenţă. Restul şcolarilor din clasa cu probleme, deşi reprezintă un procent mai mare de 50%, se simţeau neputincioşi în faţa unei astfel de probleme. Astfel că, profesorul la ora căruia se petreceau "accidentele", s-a văzut nevoit să ia iniţiativa şi să găsească tehnicile necesare rezolvarii problemelor disciplinare din clasa respectivă.

Obiectivul său consta în reducerea de la 30% a numărului de elevi care înregistrează probleme de disciplină la cel putin 20% până la sfârşitul semestrului.

Profesorul de franceză a luat legătura cu dirigintele clasei, profesor de română şi i-a propus o întrunire a Consiliului profesoral al clasei pentru a discuta şi pentru a stabili ce metode şi tehnici pot folosi fiecare la disciplina sa în vederea reducerii violenţei, a limbajului inadecvat şi a conflictelor între elevi. Cadrele didactice au hotărât să intervină pe mai multe planuri: la nivel de clasă - intracurricular-, extraşcolar şi de intervenţie Pentru început, la nivel de clasă, profesorul de franceză şi dirigintele au apelat la metoda comunicarii. Dupa ore i-au reunit pe elevii cu probleme într-o sala de curs, cu intenţia de a-i face sa conştientizeze că acest comportament violent nu face decât să le scadă valoarea, atât în ochii profesorilor, dar şi a colegilor. Au încercat să-i facă să înţeleagă faptul că un comportament şi o atitudine violentă nu-i va ajuta niciodată să se afirme, sa reuşească în viaţă, ci din contră, le va aduce numai probleme. În urma acestei discuţii, 10% dintre ei şi-au dat seama de greşeala făcută, înţelegând că numai învăţând şi fiind disciplinaţi vor avea un viitor frumos. Chiar şi-au cerut scuze profesorilor

pentru cele petrecute. La rândul lor, cei doi profesori au ajuns la concluzia că lipsa comunicarii a fost principala cauză ce a generat problemele comportamentale, hotărând ca în continuare să fie mai apropiaţi de elevii săi, să comunice mai mult cu aceştia. Însă, din pacate, această metodă a comunicarii nu s-a dovedit a fi eficientă pentru toţi elevii, astfel că va trebui să mai ia şi alte măsuri.

Profesorul de limba engleză vine în sprijinul găsirii metodelor pentru combaterea devierii de comportament a elevului cu pricina şi a celorlalţi elevi. Pentru o ameliorare a climatului clasei acesta propune un set de reguli şi proceduri în manieră informală şi atrage atenţia asupra elevului al cărui comportament depăşeşte limita, prin abordarea unei atitudini de ignorare a gesturilor acestuia, ca formă de corectare a comportamentului iresponsabil sau neadecvat. Regulile pe care profesorul le propune sunt:

-să fie în bănci şi pregătiţi să înceapă activitatea la ora fixată

-să fie respectuoşi şi politicoşi cu toate persoanele

-să asculte cu atenţie atunci când vorbeşte profesorul sau un coleg,

-să se comporte adecvat faţă de cel care îl înlocuiesc, eventual pe profesor

-să se abţină de la orice insultă, jignire, agresivitate sau alte comportamente lipsite de respect ori ostile

-să respecte proprietatea altei persoane

-să nu deterioreze bunurile şcolii

-să ceară permisiunea pentru a împrumuta bunurile altei persoane. Abaterea de la regulile menţionate şi continuarea perturbării procesului de învăţare la nivel de clasă se sondează cu înştiinţarea părinţilor în vederea aplicării unor sancţiuni drastice.

Metoda adoptată de profesorul de limba engleză şi susţinută de dirigintele clasei (profesor limba română) are funcţionalitate timp de şase zile, după care elevii revin la comportamentul anterior. Dirigintele constată că trebuie să se mobilizeze eficient în vederea soluţionării problemelor de disciplină şi trimite înştiinţări părinţilor cu privire la situaţia copiilor lor şi li se comunică să inducă acestora un comportament responsabil pentru a evita consecinţele negative în cazul în care în următorul interval de timp remedierea nu intervine.

Clasa continuă să se comporte necorespunzător, existând părinţi care îi susţin în atitudine pe copiii lor (motive diverse: nivel de cultură; familii dezorganizate etc.), drept pentru care dirigintele, profesorul de limba franceză, profesorul de limba engleză, profesorul de biologie şi profesoara de matematică devin un nucleu la nivelul şcolii în confruntarea cu această problemă disciplinară majoră de la nivelul clasei a-8-a.

Astfel se întruneşte Consiliul Profesoral, unde rolul fundamental este generat de grupul de profesori menţionat anterior şi se ajunge la decizia de a scădea media la purtare pentru început elevului cu deviere de comportament, dar nu numai, ci şi aplicarea de sancţiuni celorlalţi. Scăderea mediei la purtare a înrăutăţit însă situaţia, elevii fiind împinşi spre a-şi menţine comportamentul necorespunzător, neconştientizând gravitatea situaţiei şi prezentând o atitudine de indolenţă faţă de măsurile impuse în cadrul Consiliului Profesoral.

După această hotărâre, o parte din părinţi, împreună cu profesorul de biologie, dirigintele şi ceilalţi profesori menţionaţi aplică un regim aspru pentru clasa a -8-a: participarea la curăţenie în şcoală şi în curtea şcolii; pauze micşorate; metodă care eşuează deopotrivă şi generează abordarea unui pas fundamental convocarea unui psiholog (specialist în probleme de comportament şi atitudini disciplinare). Prin intermediul aplicării mai multor chestionare, psihologul a găsit cheia pentru rezolvarea indisciplinei de la nivelul clasei a-8-a, iar după efectuarea unui anumit număr de şedinţe, aproximativ 18% din elevii clasei, care generau probleme şi-au redobândit nevoile şi dorinţa de a se integra în colectivitate în vederea formării şi pregătirii profesionale pentru mai târziu.

În paralel cu acţiunea susţinută de psihologul consultat în privinţa remedierii situaţiei, profesorul de biologie este adept al circumstanţei de a crea şi aplica bine-cunoscutul program de modificare comportamentală axându-se pe întăriri care presupun orice stimul ce determină creşterea frecvenţei de apariţie a unui comportament, fiind definite prin efectul lor asupra comportamentului. Întăririle la care recurge profesorul de biologie sunt de natură socială, mai precis: lauda în realizarea anumitor chestionare şi îndeplinirea diferitelor sarcini, aprecierile, zâmbetul, punctaje.

După abordarea acestei forme de corectare a comportamentului elevilor, profesorul de biologie apelează la pedepse ca strategii de a reduce frecvenţa de apariţie a unui comportament. Acesta acordă o maximă atenţie manierei în care structurează regulile de aplicare a pedepselor: trebuiesc aplicate imediat; se aplică în particular; aplicate cu calm, să nu fie criticată persoana, ci comportamentul; orice pedeapsă să fie precedată de un avertisment, fiind clarificat faptul că nu se acceptă pedepse corporale.

Însă după aplicarea acestor tactici, rezultatele sunt satisfăcătoare sau doar parţial îndeplinite, elevii reluându-şi din când în când comportamentul necorespunzător devenit deja un obicei în structura personalităţii lor.

Totuşi, soluţionarea problemelor de disciplină de la nivelul clasei a -8-a revin ca acţiuni ce ţin de responsabilitatea psihologului şcolar contactat anterior, a cărui prezenţă este propusă şi solicitată în acest caz de profesoara

de matematică, susţinută de dirigintele clasei prin o serie de şedinţe centrate pe metode şi tehnici de cunoaştere şi caracterizare psihopedagogică a elevilor. Metoda abordată cu preponderenţă a fost aceea a aprecierii obiective a personalităţii, iar la rândul ei această apreciere este efectuată de elevi asupra diferitelor componente ale personalităţii propriilor colegi (atitudini, inteligenţă, caracter, temperament, calităţi individuale ale proceselor psihice). Este un instrument util pentru cunoaşterea modului în care normele morale sunt asimilate şi integrate în viaţa internă a colectivului, jalonând activitatea şi comportamentul elevilor, contribuind la educarea simţului responsabilităţii în formularea unor judecăţi de valoare cu privire la calităţile moral-volitive ale colegilor (atitudinea faţă de învăţătură, cinstea, sinceritatea, spiritul organizatoric, colegialitatea, disciplina, ambiţia, respectul).

De asemenea elevii pot fi solicitaţi să se autoaprecieze cât mai obiectiv astfel putându-se face o comparaţie între rezultatele aprecierii de către colegi, aprecierii de către diriginte a fiecărui elev şi ale autoaprecierii, dirigintele având posibilitatea de a confrunta propria sa apreciere cu cea a colectivului şi cu aprecierea elevului.

Metoda aprecierii obiective este eficientă pentru că ajută dirigintele în surprinderea atmosferei morale ce există în colectivul respectiv, în cunoaşterea locului pe care elevul îl ocupă în ierarhia morală a colectivului pentru fiecare însuşire în parte, a fluctuaţiilor de la o însuşire la alta în ansamblul celorlalte şi pentru că stimulează procesul cunoaşterii reciproce între elevi.

Astfel clasa se reabiliteză din punct de vedere disciplinar, reglarea comportamentului şi atitudinii elevilor fiind stabilă, eliminându-se problemele survenite şi drept consecinţă un procent de 18-20% din elevii clasei a- 8-a şi-au redobândit deprinderile comportamentale în mod pozitiv, iar această recuperare la nivel disciplinar s-a datorat capacităţii profesorilor de a promova schimbări optimizatoare ca urmare a conştientizării existenţei respectivelor disfuncţionalităţi menţionate la nivelul clasei de elevi.

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

Educatoare Mora Nicoleta
Grupa mare Fluturaşii

Data: 27. 01. 2016
Tema anuală de studiu: „Cine şi cum planifică/organizează o activitate?”
Tema proiectului: „Călătorie în lumea largă”
Tema săptămânii: „Mijloace de transport”
Tema activităţii: „Călătorim cu Jake”
Tipul activităţii: mixt
Scopurile activităţii:

- Formarea şi consolidarea deprinderii de a număra şi socoti în limitele 1-6, de a efectua operaţii de adunare şi scădere cu o unitate;
- Consolidarea deprinderii de a despărţi cuvintele în silabe, valorificând cunoştinţele despre mijloacele de transport;

Formarea şi consolidarea unor abilităţi practice specifice nivelului de dezvoltare motrică;

Categorii de activităţi de învăţare:ALA, DŞ (activitate matematică), **DLC**, **DOS** (activitate practică);
Forma de realizare: activitate integrată

ADP
„Dimineaţa ne-am trezit,
la grădiniţă am venit!”

ALA1: Bibliotecă
„Harta cufărului cu comori” – labirint

ALA1: Construcţii
„Uneltele piratului” – lego mic

ALA1: Artă
„Ocheanul” - pictură

Călătorim cu Jake

DŞ
„Câţi/câte sunt?”- joc didactic matematic

DLC
„Jocul silabelor”- joc exerciţiu

DOS
„Cufărul cu comori”- tehnica şerveţelului

ALA2:
Jocuri distractive şi de mişcare:
„Pinata piraţilor”

Obiective operaţionale:

- ✓ să recunoască semnele „+” şi “–“, precizând situaţia matematică în care se aplică;
- ✓ să constate procesul creşterii şi descreşterii unei mulţimi dacă-i adăugăm sau îi luăm un element;
- ✓ să aplice cunoştinţele învăţate în rezolvarea problemelor matematice de adunare şi scădere cu o unitate;
- ✓ să identifice imaginea ce ilustrează răspunsul la întrebare pe baza experienţei anterioare;
- ✓ să despartă cuvintele în silabe, fiecare silabă fiind rostită cu o singură deschidere a gurii;
- ✓ să reprezinte grafic silabele ce compun cuvintele ilustrate, precizând numărul acestora;
- ✓ să decupeze imaginile de pe şerveţel, utilizând corespunzător foarfeca;
- ✓ să decoreze cufărul respectând paşii tehnicii şerveţelului;
- ✓ să construiască sabia piratului prin îmbinarea pieselor lego;
- ✓ să rezolve labirintul trasând drumul corect spre cufărul cu comori;
- ✓ să picteze ocheanul în culorile roşu şi auriu, respectând indicaţiile date de educatoare;

Strategii didactice:

Metode şi procedee didactice: conversaţia, explicaţia, demonstraţia, exerciţiul, Turul galeriei, Diamantul, munca în echipă;

Mijloace didactice: flipchart, planşe cu imagini, marker, panou de prezenţă personalizat, piratul Jake, siluete personaje, fişă-labirint, rulouri carton, acuarele, galbeni recompense, cufăr cu comori, cheia cufărului, castelul lui Peter Pan şi Insula pustie (confecţionate din cartoane), motorul cu cifre, jetoane cifrele 1-6, săculeţi/ecusoane, diamant din carton, scara numerică (1-6), cubul cu cifre, paşii piratului Hook, şerveţele imprimate cu piraţi, foarfece, adeziv special, pensule, cufere lemn, pietricele decorative, papirus cu sarcini, sabia şi cârligul lui Hook;

Forma de organizare a activităţii: frontal, pe grupe, individual;

Scenariul zilei

VIII. Moment organizatoric

Pentru buna desfăşurare a activităţilor de învăţare au loc aranjarea mobilierului, stabilirea liniştii şi asigurarea unei atmosfere de lucru adecvate.

IX. Întâlnirea de dimineaţă

În timpul acestei activităţi, copiii şi educatoarea stau pe scăunele, în cerc, pentru a stabili contact vizual cu toţi membrii grupei şi pentru a relaţiona în

bune condiţii. Educatoarea le va zâmbi, transmiţându-le căldură şi încurajare prin toate formele de comunicare: verbală şi nonverbală:

Dimineaţa ne-am trezit.
La grădiniţă am venit
În cerc să ne adunăm
Cu toţii să ne salutăm!

Salutul

-Bună dimineaţa, mici călători!Mă bucur că ne vedem într-o nouă zi la grădiniţă în care ne vom juca şi vom învăţa multe lucruri interesante împreună! Salutul se va realiza utilizând metoda Schimbă perechea. Numărând de la 1-2, copii vor forma două cercuri concentrice. Copiii cu numărul 1 vor fi Corabia şi vor sta pe loc, iar cei cu numărul 2 vor fi Valurile ce se mişcă în jurul Corabiei. La semnalul educatoarei copiii-valuri din exterioar se deplasează în sensul acelor de ceasornic, salutând următorul copil şi adresându-i cuvinte frumoase. Salutul se continuă până se ajunge la perechea iniţială.

Gimanstica de înviorare

Dacă vreau să fiu voinic,
Fac gimnastică de mic.
Merg în pas alergător,
Apoi sar într-un picioar.
Mă opresc, respir uşor,
Întind braţele să zbor
Toată lumea e a mea
Când m-aşez jos la podea.
Ăsta-i doar un început
Ia priviţi cât am crescut!

Activitatea de grup

Are loc o scurtă conversaţie despre tema săpămânii – *Mijloacele de transport*. Copiii sunt anunţaţi că se vor juca un joc numit *Mingea imaginară* ce se desfăşoară astfel: copilul care "ţine" mingea numeşte un mijloc de transport şi mimează modul în care se conduce mijlocul de transport numit, apoi „aruncă" mingea altui copil care continuă jocul, respectând regulile anunţate. Este important ca preşcolarii să stabilească în permanenţă contact vizual cu ceilalţi participanţii la joc, astfel cel care trebuie să „prindă" mingea înţelegând din gesturile şi privirea celui care „aruncă" faptul că mingea îi este destinată lui. Jocul se încheie în momentul în care au participat toţi copiii.

X. Captarea atenţiei (în cadrul întâlnirii de dimineaţă)

Copiii sunt anunţaţi că au primit o scrisoare. Căpitanul Jake din povestea „Jake şi piraţii din Ţara de Nicăieri" îi roagă pe copii să-l ajute să-şi recupereze cufărul cu comori ascuns pe Insula Necunoscută de Căpitanul Hook. A aflat că la noi la grădiniţă se află copii isteţi, dornici să ajute atunci când cineva se află în nevoie şi tocmai de aceea le propune copiilor să pornească împreună într-o călătorie pe mare, pe urmele Căpitanului Hook. Ca să ajungă pe Insula Necunoascută va trebui să parcurgă mai multe probe, dar ajutaţi de personaje-surpriză cu siguranţă vor duce misiunea la bun sfârşit. Parcurgerea fiecărei probe le va aduce câte un galben, iar cel care la sfârşitul călătoriei strânge 6 galbeni, va primi din partea lui Jake *Diploma de Pirat*.

Se face **prezenţa**, cu ajutorul copiilor, pentru a şti cine pleacă azi în călătorie. Fotografiile copiilor prezenţi sunt aşezate pe panoul personalizat-corabie.

Înainte de a pleca în călătorie trebuie să noteze în jurnal data expediţiei şi starea vremii (dacă avem vânt), completând **calendarul naturii.**

În etapa următoare a întâlnirii de dimineaţă se realizează **împărtăşirea cu ceilalţi**: copiii sunt întrebaţi cum se simt înainte de călătorie şi li se propune să se joace jocul „Pasează zâmbetul" Căpitanului Jake pentru a-l înveseli.

XI. Anunţarea temei şi a obiectivelor

Notăm mesajul zilei de astăzi: *Călătorim pe mare cu Jake!* şi ne reamintim obiectivul: *Săgăsim cufărul cu comori al lui Jake!* În călătorie, vom avea de parcurs mai multe probe pentru a ajunge pe Insula Necunoscută şi pentru a deveni piraţi adevăraţi.

XII. Reactualizarea cunoştinţelor

Cei trei membri ai echipajului lui Jake (Izzy, Cubby şi Skully), vor reprezenta simbolurile centrelor de activitate unde copiii trebuie să se pregătească pentru călătorie. Copiii primesc săculeţi/ecusoane, în funcţie de care vor lucra la activităţile liber alese. Li se prezintă copiilor centrele de interes, materialele şi sarcinile de lucru, scrise pe steguleţe de pirat.

Cu **tranziţia** :

Unu-doi, unu-doi
Toţi copiii vin cu noi
Să vedem ce ne-a adus
Echipajul pe ascuns!

copiii se îndreaptă spre centrul corespunzător ecusonului, pe care l-au extras anterior.

Activităţi liber alese – ALA1
Proba 1
Bibliotecă – *Harta cufărului cu comori* – labirint/exerciţii grafice. Copiii vor rezolva labirintul, identificând astfel traseul pe care trebuie să-l parcurgă. Pe spatele hărţii, exerciţiile grafice îi antrenează pe copii să facă faţă sarcinilor de scriere ce ar putea să apară în călătoria lor.
Construcţii - *Uneltele piratului* – La acest sector copiii vor constri din piesele lego mic: corabie, sabie, ancoră – obiecte necesare piraţilor în călătoria pe mare.
Artă – *Ocheanul* – Copiii vor picta ocheanul confecţionat anterior din tuburi de hârtie. Capetele trebuie pictate cu auriu, iar restul ocheanului cu roşu.

La final, se face un tur al galeriei, pentru ca toţi copiii să vadă produsele muncii lor. Se fac aprecieri verbale de grup.
Cu **tranziţia:** *Trenuleţul muzical a sosit în gară... . .* copiii ies din sala de grupă.
Rutină – consolidarea deprinderilor igienico-sanitare.

Prezentarea conţinutului şi dirijarea învăţării
Activităţi pe domenii experienţiale: DŞ – joc didactic matematic, DLC – joc exerciţiu, DOS – decupare, lipire;
Cu tranziţia: Haide, veniţi cu noi
Vom găsi comori, haideţi şi voi
Azi vom merge toţi cu Jake, pornim acum
În aventuri cu toţi, mergem la drum!
copiii intră în grupă unde îl descoperă pe Jake şi corabia lui, pregătiţi să înceapă călătoria. Se apreciază, printr-o scurtă conversaţie, utilitatea produselor de la sectoarele de activitate şi se recompensează cu un galben munca fiecărui copil:
Am descoperit drumul parcurs de Hook până la Insula Necunoscută, unde este ascuns cufărul cu comori al lui Jake. Se analizează harta şi se observă că Hook a făcut mai multe opriri. Fiecare oprire înseamnă parcurgerea unei probe. (Bibliotecă)
Am pictat ocheanul care ne ajută să vedem insulele şi direcţia de deplasare. (Artă)
Am construit uneltele piratului ca să ne familiarizăm cu viaţa de pirat şi călătoriile pe mare. (Construcţii)
Proba 2

Corabia lui Jake împreună cu echipajul său se află în port, pregătiţi să înceapă aventura. Înainte de a urca la bordul navei, Jake îi supune pe copii unei probe pentru a vedea dacă într-adevăr sunt pregătiţi de călătorie. Sarcinile sunt prezentate pe un steguleţ. Jocul pe care îl vor desfăşura se

numeşte *Câţi/câte sunt?* şi are ca scop consolidarea cunoştinţelor însuşite despre număr, calcul şi recunoaşterea cifrelor în limitele 1-6.

Descoperă ce se află sub semnul „?" (copiii descoperă cifrele 1, 2, 3, 4, 5, 6, şi semnele matematice „+", „-")

Trei piraţi ai echipajului lui Jake se află acum la bordul navei, câţi piraţi o să fie în total după ce urcă şi Jake? (trei piraţi + un pirat = patru piraţi). Ilustrează pe tabla magnetică rezolvarea problemei.

În port se află mai multe corăbii, câte corăbii o să rămână în port după ce corabia lui Jake pleacă în călătorie? (copiii numără corăbiile din port şi constată că sunt 6, apoi formulează răspunsul la întrebare: dacă din şase corăbii, una pleacă, mai rămân 5). Iustrează pe tabla magnetică rezolvarea problemei (şase corăbii – o corabie = cinci corăbii).

Fiecare copil se anunţă, cel numit realizează sarcina, ceilalţi urmăresc răspunsurile şi intervin cu ajutor sau completări, dacă este cazul. Se insistă pe verbalizarea acţiunii şi aplicarea cunoştinţelor învăţate în rezolvarea problemelor matematice de adunare şi scădere cu o unitate;

Jake este mulţumit de modul în care au fost îndeplinite sarcinile şi îi invită pe copii să urce la bordul corabiei pentru ca împreună să pornească în marea călătorie. Fiecare copil este recompensat cu un galben.

Cântând *Haideţi, veniţi cu noi...,* copiii execută mişcarea de mers pe loc, iar corabia pluteşte pe mare până la Insula Pustie (următoarea probă).

Proba 3

Personajul-surpriză al acestei probe este Peter Pan care confirmă faptul că Hook a trecut pe acolo (dovadă fiind cârligul găsit). Pe insulă se află un cufăr cu galbeni (scara numerică 1-6) Descoperim foaia de papirus pe care este scrisă cerinţa probei. Cerinţa este să se joace jocul „Fă cum îţi arată cubul!" Se prezintă sarcina şi regulile jocului, are loc jocul de probă.

Aruncă cubul! Caută rândul cu galbeni, unde dacă tai un galben o să-ţi rămână tot atâţia galbeni cât arată cubul.

Un copil vine în faţă şi aruncă cubul. Dacă cifra la care s-a oprit cubul este cinci, atunci de pe rândul cu şase galbeni, copilul va tăia cu markerul ultimul galben. *Din rândul cu şase galbeni eu am tăiat un galben şi mi-au rămas cinci galbeni. Aceasta înseamnă că şase galbeni minus un galben egal cinci galbeni.*

Copiii au dreptul să mai arunce o dată cubul dacă acesta se opreşte la cifra şase. Jocul se încheie în momentul în care cubul s-a oprit la toate cifrele. La final, copiii sunt apreciaţi pentru modul în care au realizat sarcina şi sunt recompensaţi cu câte un galben.

Cu **tranziţia**: *Hei ho, ce locuri putem să străbatem*
Nimic să ne oprească nu poate

Că suntem prin vazduh... . .

vor naviga pe mare, spre următoarea destinaţie.

XIII. Obţinerea performaţei

Proba 4

Cântând, se aşază pe perniţe în faţa unui castel aflat pe o insulă. Descoperim următorul personaj-surpriză: Fata Pirat şi indiciul: sabia lui Hook. Copiii descoperă diamantul-gigant aflat lângă castel şi intuiesc că ne vom juca cu imaginile-jeton. Le sunt explicate sarcina şi regulile jocului. În fiecare secţiune a Diamantului se află un bileţel ce conţine o ghicitoare despre un mijloc de transport învăţat. Copiii trebuie să identifice imaginea ce ilustrează răspunsul, să despartă cuvântul în silabe, să spună din câte silabe este format, să reprezinte grafic silabele şi să aşeze imaginea în secţiunea indicată.

Ghicitori:

Nici pe apă, nici pe sine/ Îl ghiceşte orişicine/ El te-nalţă sus spre soare/ Şi te duce-n depărtare/ Ca gândul, ca vântul/ Ocolind pământul **(avionul)**

*O maşină zburătoare/ Cu elicea pe spinare***(elicopterul)**

Noi o facem din hârtie/ Pluteşte pe apa argintie/ Pescarii o fac din lemn, pânze şi sfori/ Plecând cu ea să pescuiască-n zori **(barca cu pânze)**

Pană-mpănată/ Pe apă lăsată/ De vânturi mânată/ Suflet n-are, suflet duce/ De pământ nu se atinge **(corabia)**

*Seamănă cu un vapor/ Şi merge tot cu motor/ Dar când pleacă-n depărtare/ El se lasă încet în mare/ Şi străbate calea toată/ Făcând drumul pe sub apă***(submarinul)**

Care casă plutitoare/ Peste mări e călătoare?(vaporul)

*Roţi, volan, caroserie/ O cunosc chiar dintr-o mie/ Numai tata o conduce/ La plimbare când ne duce***(maşina)**

Ce vezi umblând pe patru roţi/ Ducând bunici, părinţi, nepoţi? **(autobuz)**

Nu e tren, nu e maşină/ Dar aleargă tot pe şine/ Şi te duce, când îl iei/ Tot oraşul dacă vrei **(tramvaiul)**

*Pe drum drept şi înălţat/ Trece un şarpe înfocat/ Pe şes fuge nebuneşte/ Şi la deal el gâfâieşte***(trenul)**

Copiii vin pe rând şi descoperă răspunsul la fiecare ghicitoare, identifică poziţia imaginii, despart cuvântul în silabe şi reprezintă grafic silabele. La completarea fiecărui nivel, vor numi categoria integratoare a imaginilor.

În secţiunile de vârf, 1 şi 5, vor fi aşezate mijloace de transport aeriene (avion, elicopter). Urmând ca în secţiunile 2 şi 4 să fie aşezate mijloace de transport maritime (corabie, vapor, barca cu pânze, submarin). În secţiunea de mijloc 3, copiii vor aşeza mijloacele de transport terestre.

Complicarea jocului. Educatoarea cere copiilor să formuleze o problemă matematică plecând de la numărul de silabe al unui cuvânt. (*Ex*: Cuvântul *corabie* are patru silabe. 4+1=5 sau 4-1=3). La finalizarea probei, copiii primesc câte un galben şi îşi reiau călătoria pe mare.

Proba 5

Cântând *Noi piraţi suntem...* copiii pornesc în căutarea Insulei Necunoscute, pe care o zăresc în depărtare. Se debarcă la mal şi calcă pe urmele lui Hook. Găsesc locul unde este ascuns cufărul cu comori al lui Jake. Însă cufărul este închis cu lacăt. Găsim scrisoarea de la Hook care ne cere să trecem şi de această ultimă probă dacă vrem să obţinem cufărul. El a inventat o maşinărie care măreşte cu o unitate orice număr care intră. Sarcina este de a descoperi numerele care ies din maşinăria inventată de Hook.

Hook a descoperit o maşinărie care măreşte cu o unitate fiecare cifră care intră. Aşază în chenare cifrele corespunzătoare. (copiii verbalizează acţiunea şi aşază cifra corectă).

Ghicitoarea *Care cifră seamănă cu un lacăt deschis?*(cifra 6) le dezvăluie copiilor sub care cifră se află cheia care deschide lacătul. Se apreciază activitatea copiilor şi recompensarea lor cu câte un galben.

Jake le mulţumeşte copiilor că l-au ajutat în această călătorie pe mare şi drept recompensă le oferă cufere unde pot să-şi strângă toate comorile pe care le vor câştiga de acum înainte. Cei care îşi decorează cât mai frumos cufărul şi au obţinut 6 galbeni ca urmare a parcurgerii probelor, vor primi din partea lui Jake *Diploma de pirat*.

Cu **tranziţia**: *Haide, veniţi cu noi...* copiii ies din sala de grupă pentru a pregăti activitatea practică.

XIV. Asigurarea retenţiei şi a transferului cunoştinţelor

Proba 6

Interpretând cântecul *Hei ho, ce locuri putem să străbatem... .,* copiii intră în sala de grupă şi se aşază la măsuţe. Utilizând *tehnica şerveţelului* trebuie să decoreze cufărul.

Intuiesc materialele şi intrumentele de lucru: cufere din lemn, şerveţele cu tematica zilei, adeziv special, pensule, foarfece, pietricele decorative. Educatoarea le prezintă modelul şi, împreună cu unu sau doi

copii, demonstrează modalitatea de lucru. Se fac, apoi, exerciţii de încălzire a muşchilor mici ai mâini:

Un arici cu ţepii mici
A plecat după furnici
Ţepii el şi-a ridicat
Şi căpşorul şi-a rotat
Vai, vai ce arici
Ce arici cu ţepii mici!

După ce au decupat imaginea pe care doresc să o imprime pe cufăr, copiii trebuie să desfacă şerveţelul astfel încât să le rămână doar ultimul strat. Apoi aplică adeziv pe suprafaţa cufărului, aşază imaginea, urmând ca la final să acopere cu adeziv întreaga suprafaţă. Fiecare copil îşi decorează cufărul cu pietricele după propria imaginaţie.

Copiii lucrează pe un fond muzical potrivit, iar educatoarea le oferă sprijin, intervenind dacă este necesar.

După ce au finalizat de decorat cufărul, copiii se aşază pe perniţe, punând produsele muncii lor în faţă, pe covor. Educatoarea îi roagă pe copii să-şi deschidă cuferele şi să pună în ele galbenii câştigaţi. Copiii numără toţi odată: *unu, doi, trei, patru, cinci. Noi am numărat cinci galbeni.* Ne reamintim ce a scris Jake în scrisoare: dacă obţinem şase galbeni, primim *Diploma de Pirat*. *Câţi galbeni trebuie să mai punem în cufăr ca să avem în total şase?* Copiii răspund: *Un galben. Pentru că 5 galbeni + 1 galben = 6 galbeni.* Educatoarea recompensează răspunsul cu un galben fiecare copil.

XV. Încheierea activităţii. Aprecieri finale

Călătoria a luat sfârşit, iar misiunea a fost îndeplinită. Fiecare copil primeşte *Diploma de Pirat,* de astăzi devenind piraţi adevăraţi.

Cu **tranziţia***Noi piraţi suntem.* . copiii ies din sală, iar educatoarea aranjează sala de grupă pentru activităţile liber alese – ALA2.

Activităţi liber alese – ALA2

Petrecerea piraţilor

Copiii sunt aşezaţi în cerc. Copilul care primeşte pălăria de pirat vine în mijloc şi cu ochii închişi este învârtit de câteva ori sub Pinata. Dupa ce a fost învârtit, toţi ceilalţi participanţi la joc, numără cu voce tare până la 10. În tot acest timp jucătorul trebuie să găsească o panglică şi să tragă de ea. Doar una din panglici va putea să desfacă partea de jos a Pinatei şi astfel toate cadourile se vor împraştia pe podea. Daca în timpul ce îi este alocat, jucatorul nu reuşeşte să găsească o panglică, urmează la rând alt copil.

După ce unul din copii trage de panglica corectă şi toate cadourile din Pinata vor cădea şi se vor împraştia pe podea, atunci toţi copiii vor trebui să se grăbească să adune cât mai multe cadouri.

BIBLIOGRAFIE:

Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., 2002, *Metode interactive de grup – ghid metodic – 60 de metode şi 200 de aplicaţii practice pentru învăţământul preşcolar,* Craiova, Editura Arves

Breben, S., 2008, *Revistă de educaţie ecologică pentru dezvoltare durabilă – ECO-viaţa,* Craiova, Editura Arves

Glava, A., Chiş, O., Tătaru, L., 2014, *Piramida cunoaşterii – Repere metodice în aplicarea curriculumului preşcolar,* Piteşti, Editura Diamnat, 2014

MECT (2008), *Curriculum pentru învăţământul preşcolar* (3-6/7ani)

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ – O ALTFEL DE POVESTE

Prof. înv. preşcolar Lombrea Irina-Mariana
Grădiniţa cu PP *Clubul Păpădiilor,* Floreşti, judeţul Cluj

Secţiunea: Creativitate şi originalitate didactică
Argument

Această lucrare doreşte să prezinte o alternativă la deja clasicile activităţi din *Domeniul Limbă şi comunicare* din cadrul nivelul al II-lea al învăţământului preşcolar, în perioada sărbătorii de 1 Martie. Lucrarea propune un proiect de activitate bazat pe o poveste creată de autoarea lucrării, integrat cu o activitate practică din *Domeniul Om şi societate*. Lucrarea are ca obiectiv prezentarea unui exemplu de creativitate şi originalitate didactică în concordanţă cu folosirea unor metode moderne ce pot fi utlizate la acest nivel.

Grupa: Mare
Tema anuală de studiu: *Ce şi cum exprimăm ceea ce simţim?*
Tema proiectului: *Creăm, simţim şi dăruim*
Tema săptămânii:*Mărţişoare pentru cei dragi*
Tema activităţii:*Drumul spre Târgul de mărţişoare*
Tipul activitatii: mixt
Categorii de activităţi de învaţare: ADP+ALA1+DLC+DOS
Forma de realizare: activitate integrată
Scopul activităţii: Dezvoltarea limbajului prin îmbogăţirea şi activizarea vocabularului, prin exprimarea în propoziţii corecte din punct de vedere gramatical în timpul redării poveştii, precum şi exersarea unor deprinderi practice (decupare, lipire, asamblare).
Obiective operaţionale:
Activităţi de dezvoltare personală
- să exerseze deprinderile de a utiliza formule de salut şi de a răspunde adecvat acestora, apelând la cunoştinţele anterioare;
-să descrie caracteristicile vremii specifice zilei, precizând articolele vestimentare corespunzătoare acestora;
- să coopereze în cadrul grupului, manifestând prietenie, toleranţă şi disponibilitate;

Domeniul Limbă şi Comunicare

Să redea în cuvinte proprii fragmente ale poveştii, cu ajutorul imaginilor şi a întrebărilor educatoarei, exprimând oral ideea fragmentului respectiv;

Să numească cel puţin trei personaje din povestea *Prinţesa Ghiocel*, făcând apel la imaginile prezentate anterior de educatoare;

Să propună o altă formulă de încheiere pentru povestea *Prinţesa Ghiocel*, apelând la cunoştinţele anterioare;

Să formuleze enunţuri corecte din punct de vedere gramatical, utilizând în contexte noi cel puţin doi dintre termenii noi din poveste (mofturoasă, mătase), pornind de la modelul educatoarei;

Să despartă corect cuvintele în silabe, precizând din câte silabe este alcătuit cuvântul respectiv;

Domeniul Om şi societate – Activităţi practic-gospodăreşti

Să enumere cel puţin trei din materialele aflate pe măsuţe, utilizând un limbaj specific;

Să decupeze hârtia cu forfecuţa, pe conturul dat, pentru a obţine părţile componente ale ghiocelului, respectând indicaţiile educatoarei;

Să asambleze corect ghiocelul, luând în considerare anatomia florii, respectând indicaţiile educatoarei;

Sarcina didactică: rezolvarea sarcinilor din domeniile *Limbă şi comunicare* şi *Om şi societate* întâmpinate pe parcursul jocului didactic;

Regulile jocului: Copiii vor trebui să parcurgă toate probele jocului *Drumul către Târgul de mărţişoare* pentru a putea ajunge să îşi expună mărţişoarele la târgul de mărţişoare organizat în grădiniţă. Pentru a ajunge acolo ei vor trebui să rezolve corect sarcinile desemnate pentru fiecare copil. În funcţie de probă, sarcinile vor fi diferite, iar recompensele vor consta în mărţişoare pe care le vor adăuga pe tăbliţele câştigate în cadrul întâlnirii de dimineaţă. Copiii care şoptesc sunt excluşi din joc, iar cei care nu rezolvă corect sarcinile nu vor primi mărţişoarele drept recompensă. Cu banii câştigaţi în urma vinderii mărţişoarelor, educatoarea va cumpăra flori pe care copiii le vor dărui mămicilor de 8 Martie, în cadrul activităţii desfăşurate cu părinţii.

Elemente de joc: surpriza, închisul și deschisul ochilor, recompensele, posibilitatea de a-şi expune mărţişoarele realizate.

Strategii didactice:

Metode şi procedee: călătorie spre târg, jocul didactic, conversaţia, explicaţia, exerciţiul, metoda cubului, problematizarea, demonstraţia, exerciţiul;

Mijloace didactice: calendarul naturii, panoul de prezență, cartonaşe ilustrate, tabliţe pentru expunerea mărţişoarelor, bileţele cu sarcini, creioane colorate, hârtie colorată, ghiocei şi movile din discuri de vată, flori, ghivece,

pahare cu apă, farfurii cu pământ, fişă cu exerciţii grafice, planşe cu povestea, textul poveştii, hârtie colorată, forfecuţe, lipici, fotografiile copiilor, beţişoare din lemn, mărţişoare.
Forme de organizare: frontal, în grupuri mici, individual, colectiv.
Scenariul zilei

1. Momentul organizatoric

Se creează condiţile psiho-pedagogice necesare desfăşurării activităţii în bune condiţii: pregătirea materialelor didactice, aerisirea sălii de grupă, așezarea ordonată a copiilor pe scăunelele aflate în semicerc.

2. Întâlnirea de dimineaţa

Întâlnirea de dimineaţă începe cu **salutul** realizat prin următoarele versuri:
„Dimineaţa a sosit
Toţi copiii au venit,
În semicerc ne aşezăm,
Și frumos ne salutăm. “

Educatoarea se adresează mai întâi tuturor copiilor: „Bună dimineaţa, dragi copii!” apoi copilului din dreapta: „Bună dimineaţa, Dan!”. Copilul respectiv va începe salutul în lanţ. Salutul se propagă în cerc de la dreapta la stânga. În timpul salutului se foloseşte un ton cald, prietenos, copii adresându-se pe nume unul altuia.

După ce s-au salutat se face **prezenţa**. Când îşi aude numele, fiecare copil spune „prezent” şi îţi pune fotografia la panoul de prezenţă. Un băiat va număra toate fetele prezente la grădiniţă, iar o fetiţă va număra băieţii prezenţi. Se completează apoi **calendarul naturii.** Educatoarea şi copiii stabilesc împreună ziua, anotimpul, vremea şi îmbrăcămintea adecvată.

Împărtăşirea se realizează sub forma unui joc care se numeşte *Daca aş fi un/o... .* Copiii inchid ochișorii și extrag dintr-un bol un cartonaş. Apoi vor identifica elementul ilustrat pe cartonaş şi îşi vor imagina ce ar face dacă ar fi respectivul element, după modelul „Dacă aş fi o rândunică m-aş grăbi să mă intorc în ţară să aduc primăvara”.

A**ctivitatea de grup** se va realiza prin intermediul jocului intitulat *Tăbliţele cu surprize.* Educatoarea le spune preşcolarilor că le-a pregătit o primă surpriză şi descoperă tăbliţele. Pentru a le putea primi, copiii vor trebui să desfacă bileţelul de pe fiecare şi să-l înmâneze educatoarei pentru a citi sarcina/întrebarea de pe acesta. Dacă răspunsul său va fi corect, copilul va primi tăbliţa. Dacă răspunsul va fi greşit, copilul va alege un alt bileţel cu o nouă sarcină, din bolul de pe măsuţă. În cazul în care nici atunci nu va răspunde corect, copilul se va întoarce pe scăunel fără a primi tăbliţa.

După ce fiecare copil a rezolvat sarcinile, educatoarea îi va întreba pe copii dacă au observat că pe spatele tăbliței este o frântură dintr-o imagine. Educatoarea le spune copiilor că imaginile de pe spatele tăbliţelor formează o imagine de ansamblu care le va dezvălui copiilor care este **noutatea zilei**.

3. Captarea atenției

Noutatea zilei: Educatoarea le spune copiilor că vor uni tăbliţele pentru a afla ce vor face pe parcursul zilei şi îi îndrumă pe aceştia spre rezolvarea puzzle-lui. Copiii vor descoperi un drum al copiilor spre un târg de mărţişoare.

4. Anuntarea temei şi a obiectivelor activității

Educatoarea le propune copiilor să parcurgă şi ei un drum spre un târg de mărţişoare. Educatoarea le spune că le-a pregătit materialele necesare pentru a crea mărţişoare, iar la sfârşitul activităţii mărţişoarele vor fi expuse jos, la intrare în grădiniţă, acolo unde totul este pregătit pentru târg. Pentru a putea expune mărţişoare vor trebui să parcurgă un drum care va avea câteva probe. Dacă vor parcurge drumul şi vor rezolva corect sarcinile vor primi pe parcurs și alte mărţişoare pentru a le putea vinde. Cu banii obținuți în urma vinderii lor, educatoarea va cumpăra flori pe care copiii le vor dărui mămicilor de 8 Martie. Tăbliţele primite în cadrul întâlnirii de dimineaţă vor servi drept suport de mărţişoare pentru ca fiecare copil să-şi poată expune mărţişoarele. Copiii vor începe prin a crea mărţişoare, aplanta flori și prin a decora rochița Zânei Primăvara, iar apoi vor porni pe drumul spre Târgul de mărţişoare, trecând prin diferite probe.

5. Dirijarea învățării

Activități pe domenii experiențiale: DLC+DOS

După ce au lucrat la centre, copiii se aşează pe scăunele în semicerc, pe aceeaşi **tranziţie.**

Educatoare le propune copiilor să pornească pe drumul spre Târgul de mărţişoare. Educatoarea le spune copiilor că în grupă sunt aşezate cifre de la 1 la 3, reprezentând probele prin care vor trebui să treacă pentru a putea ajunge la târg. După cum observă prima cifră se află pe tăbliţă. Astfel aici se va desfăşura prima probă. Educatoarea îi anunţă pe copii că urmează să le citească o poveste al cărei titlul este *Prinţesa Ghiocel.* După ce va citi povestea, copiii vor afla ce au de făcut la acestă primă probă. Fiecare copil va fi numit de educatoare pentru a rezolva câte o sarcină. După fiecare probă, copiii vor primi mărţişoare pe care le vor putea aşeza pe tăbliţele lor. Cei care şoptesc pe parcursul jocului, nu vor primi mărţişoare. În cazul în care un copil nu va reuşi să rezolve corect sarcina, ceilalţi îl vor putea ajuta doar la solicitarea educatoarei.

După ce educatoarea a terminat de explicat regulile jocului, un copil va fi numit de educatoare pemtru a le repeta, educatoarea asigurându-se astfel că regulile au fost înţelese.

Proba 1 – *Prinţesa Ghiocel*

Educatoarea va începe să citească povestea *Prinţesa Ghiocel* cu o intonaţie adecvată. Aceasta va folosi o tonalitate potrivită şi îşi va modula vocea în conformitate cu cele transmise de conţinutul povestirii, pentru a menţine atenţia şi interesul copiilor. Pe parcursul povestirii, educatoarea va explica cuvintele şi expresiile necunoscute (mofturoasă, mătase). Copiii vor asculta cu atenţie povestirea.

După terminarea lecturii, educatoarea îi va ruga pe copii să închidă ochii. După ce copiii închid ochii, educatoarea aşează în faţa fiecărui grup de copii (în funcţie de culoarea ramei tăbliţelor) câte o planşă din poveste. Copiii vor fi rugaţi să deschidă ochii, iar cel mai priceput povestitor din grup va trebui să repovestească pe baza imaginii primite de la educatoare. Dacă educatoarea şi copiii consideră că au repovestit corect, aceştia vor fi recompensaţi cu un mărţişor.

În continuare, copiilor din fiecare grup care nu au povestit li se va atribui câte o sarcină pe care vor trebui să o rezolve. La fel ca şi ceilalţi, copiii vor primi câte un mărţişor dacă o vor rezolva corect.

Proba 2 – *Mărţişorul personalizat*

Copiii se vor aşeza la măsuţe pe **tranziţia**

„Să începem lucrul
Şi să avem mult spor
Acum la măsuţe
Vom lucra de zor”.

Aici copiii vor crea un mărţişor personalizat cu faţa fiecăruia dintre ei. La fel ca Prinţesa Ghiocel, copiii vor avea pe cap clopoţelul unui ghiocel.

Educatoarea prezintă modelul ei pentru ca preşcolarii să observe cum va arăta mărţişorul pe care urmează să îl facă fiecare. Apoi se intuiesc materialele de pe măsuţe, iar educatoarea demonstrează şi explică modul de lucru, explicând pe rând fiecare etapă. Mai întâi copiii vor trebui să decupeze pe contur frunzuliţele, tulpina şi petalele ghiocelului. După ce vor termina de decupat, va urma asamblarea. Se va pune lipici pe capătul tulpinii unde va fi lipită fotografia cu capul lor. Apoi se vor lipi deasupra două petale ale ghiocelului, iar cea de-a treia se va lipi în spate. În final, pe suportul format dintr-un beţişor de lemn şi hârtie, vor trebui să aplice lipici pe hârtie şi apoi să-l lipească pe ghiocelul făcut anterior. Acesta va fi înfipt în suportul de polistiren (zăpada de sub care a răzbit să iasă). Copiii vor fi răsplătiţi cu câte un mărţişor cu cifre.

6. Obținerea performanței și asigurarea feedback-ului

Proba 3 – *Metoda cubului*

Copiii se vor îndrepta spre mijlocul sălii de grupe sărind într-un picior. Acolo se vor lua de mână şi vor forma un cerc. Educatoarea le va explica ce urmează să se întâmple. Fiecare copil va intra în mijlocul cercului, pe rând, pentru a arunca cubul. Fiecare culoarea a cubului are câte o sarcină. Copilul care a aruncat cubul va trebui sa rezolve sarcina respectivă care va fi citită de către educatoare. Dacă sarcina, respectiv culoarea, a fost aleasă anterior, copilul va trebui sa arunce cubul până în momentul în care se va nimeri o sarcină nerezolvată.

Sarcinile cubului sunt următoarele (educatoarea va folosi în formularea lor un limbaj accesibil nivelului de vârstă al copiilor):

1. Descrie imaginea care îţi place cel mai mult din poveste. (X2)
2. Compară două personaje din poveste. (X2)
3. Analizează comportamentul prinţesei înainte de a fugi în pădure.

Analizează comportamentul rândunicilor în momentul în care s-au întâlnit cu Prinţesa Ghiocel.

4. Asociază Adevărat sau Fals pentru următoarele afirmaţii:

„Prinţesa Ghiocel este foarte frumoasă şi are părul lung şi blond. ”

„Rândunicile nu au dorit să o ajute pe Prinţesa Ghiocel să ajungă la castelul prinţului. ”

„Prinţului nu i-a plăcut de Prinţesa Ghiocel şi de aceea nu a dorit să-i fie soţie. ”

„Datorită Prinţesei Ghiocel primăvara a cuprind îmtreaga natură, iar animalele s-au bucura de venirea ei. ”

5. Argumentează semnificaţia titlului *Prinţesa Ghiocel.*

Ţi-a plăcut povestea *Prinţesa Ghiocel?* Argumentează-ţi opinia.

6. Aplică cunoştinţele pe care le ai şi formulează, împreună cu colegii tăi, o altă formulă de final pentru poveste. (X2)

7. Încheierea activității. Aprecieri finale

La finalul activităţii integrate se vor face aprecieri privind implicarea copiilor în activităţile propuse.

Pe tot parcursul activității, educatoarea va observa comportamentul copiiilor și gradul de implicare în rezolvarea sarcinilor, va oferi întăriri pozitive, va corecta eventualele greșeli, va oferi feedback constructiv și va formula aprecieri individuale și colective cu privire la prestațiile copiiilor.

BIBLIOGRAFIE

MECT. (2008) . Curriculum pentru învăţământul preşcolar (3-6/7 ani);
MECT. (2008). (Revista învăţământului preşcolar (3-4 2008), Ed. C. N. I. „Coresi" S. A., Bucureşti.
M. E. C. (2005). Programa activitatilor instructive-educative in gradinita de copii si Legislatie si documente reglatoare, Ed. V&I Integral, Bucuresti
MECT. (2008). (*Revista învăţământului preşcolar (3-4* 2008), Ed. C. N. I. „Coresi" S. A., Bucureşti.
Borţeanu, S., Vodiţă, A., *100 de întâlniri, 100 de idei reuşite,* Editura Diamant, 2013, Piteşti, p. 19-24.
Glava, A., Pocol, M., Tătaru L., *Educaţia timpurie. Ghid metodologic pentru aplicarea curriculumului şcolar,* Editura Paralela 45, 2009, Piteşti, p. 43-73.
Tătaru L., 2014, *Piramida cunoașterii*, Editura Diamant, 2014, Piteşti, p. 207-310.

Anexa 1

Prinţesa Ghiocel

A fost odată, demult, o prinţesă foarte frumoasă. Avea părul lung şi blond, ochii verzi ca frunzele copacilor şi buzele de culoarea trandafirilor roşi. Prinţesa locuia într-un palat foarte frumos înconjurat de grădini cu flori, dar şi de o pădure foarte deasă. Dar prinţesa noastra era tare mofturoasă şi supărăcioasă. Nu puteai să-i intri în voie în niciun fel, tocmai de aceea nu avea prieteni.

Împăratul şi împărăteasa, deşi o iubeau pentru că era fiica lor, erau foarte trişti din cauza comportamentului fetei. Ei mai erau şi speriaţi că nimeni nu va dori să se căsătorească cu fata lor veşnic nemulţumită. Primăvara se apropia şi Prinţul Pădurii urma să organizeze un bal pentru a-şi găsi o soţie chiar de 1 martie. Atunci împăratul şi împărătească le-a ordonat croitoresele palatului să-i coase rochii, dar pentru că nu-i plăceau prinţesa le sfâşia pe toate.

Furioasă cum era, prinţesa a alergat în pădure unde s-a rătăcit. Acolo s-a întâlnit cu fel de fel de vietăţi curioase care aşteptau nerăbdătoare venirea primăverii.

Două rândunici s-au apropiat de prinţesă şi au început să-i vorbească. La început prinţesa le-a răspuns foarte nepoliticos, dar mai apoi a început să se simtă singură şi speriată în pădure.

- Ce faci tu în pădure, fată frumoasa? a întrebat una dintre rândunici.
- Am alergat din palat deoarece croitoresele nu reuşesc să-mi facă o rochie îndeajuns de frumoasă pentrul bal, a spus prinţesa.

Atunci rândunicile au hotărât să o ajute pe prinţesă să-şi găsească rochia. Prinţesa a râs şi le-a spus rândunicilor că i-au fost aduse cele mai frumoase mătăsuri pentru rochie, dar tot nu i-au fost pe plac.

Rândunicile au chemat în ajutor toate păsărelele şi toate animăluţele din pădure ce aşteptau ca primăvara să prindă puteri, precum şi pe zânele şi spiriduşii pădurii. Spiriduşii pădurii au hotărât să-i facă prinţesei o rochie din petale de ghiocei, iar pe cap să-i aşeze un ghiocel mai mic. Când printesa a îmbrăcat rochia, zânele văzând-o cat este de frumoasa i-au dăruit o pereche de aripi. Pentru prima dată prinţesei i-a placut cum arată în rochia făcuta din petale de ghiocel şi s-a simţit minunat. Apoi păsărelele, spiriduşii, zânele şi animaluţele din pădure au condus-o până la castelul unde locuia Prinţul pădurii.

Toată lumea o admira cât e de frumoasă, iar mirosul de ghiocei şi de primăvară se răspândea prin toată pădurea.

Când a intrat în castelul făcut dintr-un ceainic, Prinţul Pădurii s-a îndrăgostit pe loc de prinţesa noastra, a luat-o de mână şi i-a spus:

- Tu eşti Prinţesa Ghiocel. De când te aşteptam! Vrei să fii soţia mea?

Prinţesa foarte fericită şi surpinsă a acceptat, iar atunci prinţul i-a prin în păr un şnur alb şi roşu care o făcea să pară şi mai frumoasă.

Drept mulţumire pentru prietenii ei din pădure, prinţesa i-a invitat pe toţi să ia parte la petrecerea de nuntă. Zânele şi spiriduşii au început să danseze, ba mai mult, o rândunică a început să cânte, deşi între noi fie vorba, nu era foarte talentată.

Prinţesa ghiocel era atât de frumoasă încât primăvara a început să-şi facă simţită prezenta. Soarele a strălucit mai puternic şi toată pădurea s-a trezit la viaţă. Totul mirosea a ghiocei.

Şi de atunci în colo oamenii au început să dăruiască de 1 martie ghiocei prinşi cu şnururi albe şi roşii pentru a sărbătorii venirea primăverii şi pentru a-şi împodobi soţiile, mamele, fiicele, prietenele pentru a fi la fel de frumoase ca Prinţesa Ghiocel.

Şi-am încălecat pe-un ghiocel şi v-am spus o poveste mică cât e el!